

HRVATSKI SABOR

KLASA: 022-03/18-01/168

URBROJ: 65-18-02

Zagreb, 17. listopada 2018.

P.Z. br. 452

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 178. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju*, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnijela Vlada Republike Hrvatske, aktom od 17. listopada 2018. godine.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila mr. sc. Marka Pavića, ministra rada i mirovinskoga sustava, Majdu Burić, državnu tajnicu u Ministarstvu rada i mirovinskoga sustava, te Melitu Čičak, pomoćnicu ministra rada i mirovinskoga sustava.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

Klasa: 022-03/18-01/111

Urbroj: 50301-25/27-18-4

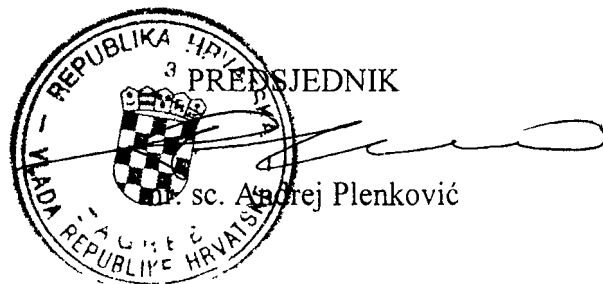
Zagreb, 17. listopada 2018.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 85/10 - pročišćeni tekst i 5/14 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i članka 172. Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, br. 81/13, 113/16, 69/17 i 29/18), Vlada Republike Hrvatske podnosi Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila mr. sc. Marka Pavića, ministra rada i mirovinskoga sustava, Majdu Burić, državnu tajnicu u Ministarstvu rada i mirovinskoga sustava, te Melitu Čičak, pomoćnicu ministra rada i mirovinskoga sustava.

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU**

Zagreb, listopad 2018.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4. podstavka 1. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 85/10 - pročišćeni tekst i 5/14 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE UREĐUJU ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

1. Ocjena stanja

Zakonom o mirovinskom osiguranju (Narodne novine, br. 157/13, 33/15, 120/16, 18/18 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 62/18; u daljnjem tekstu: Zakon) uređeno je obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti, tzv. I. stup trodijelnog hrvatskog mirovinskog sustava, dok II. i III. mirovinski stup čine obvezno i dobrovoljno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje. Prvi stup mirovinskog osiguranja čini obvezno mirovinsko osiguranje utemeljeno na međugeneracijskoj solidarnosti, tekućem financiranju izdataka i unaprijed definiranim davanjima, a uređeno je Zakonom i drugim posebnim propisima o mirovinskom osiguranju, kojima se na poseban način u odnosu na opći propis uređuje ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja za pojedine kategorije osiguranika. Osiguranicima se na načelima uzajamnosti (ovisnost visine mirovine o dužini staža i visini plaća) i solidarnosti (socijalna preraspodjela u korist određenih skupina) obvezno osiguravaju prava za slučaj starosti i invalidnosti, a članovima njihovih obitelji prava za slučaj smrti osiguranika, odnosno korisnika mirovine (pravo na starosnu, prijevremenu starosnu, invalidsku, obiteljsku, najnižu i osnovnu mirovinu), profesionalna rehabilitacija, naknada zbog tjelesnog oštećenja i naknada putnih troškova u vezi s ostvarivanjem osiguranih prava.

Prema podacima o stanju u mirovinskom sustavu, u I. obveznom mirovinskom stupu je krajem 2017. godine bilo 1,23 milijuna korisnika mirovina u odnosu na 1,47 milijuna osiguranika, što predstavlja nepovoljan omjer od 1:1,20. Zbog toga su rashodi mirovinskog osiguranja generacijske solidarnosti u 2017. godini iznosili 38,07 milijardi kuna (10,5% BDP-a), s time da su prihodi od doprinosa za I. mirovinski stup iznosili 21,23 milijardu kuna. To znači da je samo 56% rashoda za mirovine pokriveno doprinosima, dok je čak 44% rashoda financirano iz državnog proračuna. Predviđeni rashodi za 2018. godinu iznose 38,9 milijardi kuna.

Sukladno demografskim procjenama, očekuje se da će u 2030. godini udio stanovništva starijeg od 65 godina iznositi približno 25% od ukupnog broja stanovništva u Republici Hrvatskoj. Nadalje, bilježi se kratak prosječan mirovinski staž od 30 godina, visoki udio umirovljenika u mlađim dobnim skupinama te mali broj korisnika starosne mirovine s mirovinskim stažem od 40 i više godina (u kolovozu 2018. godine 15,87% u odnosu na ukupni broj umirovljenika, 20,10% u ukupnom broju korisnika starosne mirovine). Sve to, uz činjenicu da je udio prosječne mirovine u prosječnoj plaći u srpnju 2018. godine iznosio 37,35%, a mirovine bez međunarodnih ugovora 41,73%, značajni je pokazatelj potrebe za izmjenama i dopunama Zakona, a sve u cilju osiguranja održivosti mirovinskog sustava.

Prema statističkim podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osigruanje (u daljnjem tekstu: Zavod) prosječna mirovina za kolovoz 2018. godine iznosila je 2.344,06 kuna, prosječna starosna mirovina određena na temelju mirovinskog staža od 40 i više godina iznosila je 3.564,84 kuna, a njen udio u prosječnoj neto plaći iznosi 56,79%. Prosječna starost umirovljenika iznosi 70 godina i 11 mjeseci, korisnika starosne mirovine 74 godine i 7 mjeseci, invalidske mirovine 60 godina i 6 mjeseci te obiteljske mirovine 72 godine i 4 mjeseca.

Prosječni mirovinski staž na osnovi kojeg je ostvareno pravo na mirovinu iznosi 30 godina, 4 mjeseca i 25 dana, za korisnike starosne mirovine 32 godine, 3 mjeseca i 9 dana, a za korisnike invalidske mirovine 22 godine, 1 mjesec i 15 dana. Prosječno korištenje starosne mirovine iznosi 21 godinu i 2 mjeseca, a invalidske mirovine 18 godina i 7 mjeseci. Iz iskazanih podataka može se zaključiti da je relativno visok broj korisnika invalidskih mirovina u odnosu na broj korisnika starosne i obiteljske mirovine, da se invalidska mirovina ostvaruje u relativno mlađoj dobi i s 10 godina mirovinskog staža manje u odnosu na starosnu mirovinu.

Prema Zakonu, u razdoblju od 1. siječnja 2014. do 31. prosinca 2030. godine pravo na starosnu mirovinu ima osiguranik kada navrší 65 godina života i 15 godina mirovinskog staža. Iznimno, za žene se uvjet dobi, sa 61 godine, povećava u navedenom razdoblju za tri mjeseca svake godine, tako da je uvjet dobi za žene i muškarce izjednačen od 1. siječnja 2030. godine. Nadalje, od 1. siječnja 2031. godine, uvjet dobi za žene i muškarce povećava se za 3 mjeseca godišnje te od 1. siječnja 2038. godine iznosi 67 godina života. Za osiguranike koji imaju 35 godina mirovinskog staža i navršenih 65 godina života (za žene propisanu starosnu dob prema prijelaznim odredbama) mirovina se povećava 0,15% po mjesecu za svaki mjesec kasnijeg odlaska u mirovinu, a najviše do 9%.

Pravo na prijevremenu starosnu mirovinu ima osiguranik kada navrší 60 godina života i 35 godina mirovinskog staža. Iznimno, navedeno razdoblje za žene predstavlja ujedno i prijelazno razdoblje u kojem se dob i mirovinski staž, s 56 godina života i 31 godinu mirovinskog staža u 2014. godini, podižu svake godine za 3 mjeseca. Od 1. siječnja 2031. godine nadalje postupno bi se povećavala starosna dob za stjecanje prava na prijevremenu starosnu i starosnu mirovinu za žene i muškarce za 3 mjeseca svake godine zaključno do kraja 2037. godine. Stoga se, počevši od 1. siječnja 2038. godine, pravo na prijevremenu starosnu mirovinu stječe sa 62 godine života i 35 godina mirovinskog staža.

Korisnicima mirovine koji ostvaruju prijevremenu starosnu mirovinu, mirovina se trajno umanjuje u odnosu na dob propisanu za stjecanje prava na starosnu mirovinu. Važeće umanjenje, odnosno penalizacija prijevremene starosne mirovine, uređeno je na način da se polazni faktor smanjuje za svaki mjesec prije navršenih godina života osiguranika propisanih za stjecanje prava na starosnu mirovinu, i to razmjerno navršenim godinama mirovinskog staža, što ne djeluje destimulativno na što raniji odlazak u mirovinu. Korisnicima prijevremene starosne mirovine koji su i dalje radno sposobni, ako se zaposle, obustavlja se isplata mirovine za vrijeme zaposlenja.

Pravo na starosnu mirovinu zbog dugogodišnjeg osiguranja može ostvariti osiguranik kada navrší 60 godina života i 41 godinu staža osiguranja, a mirovina se određuje bez umanjenja. Za osiguranike koji prvi put stječu tu mirovinu nakon navršene 60. godine života i imaju 41 godinu staža osiguranja propisana je i tzv. bonifikacija, na način da se mirovina

povećava za 0,15% po mjesecu za svaki mjesec nakon navršenih godina života osiguranika propisanih za stjecanje prava na tu mirovinu, a najviše za 5 godina, što može iznositi najviše 9%. Ta mirovina je uvedena jer u određenim zanimanjima nakon dugog razdoblja zaposlenosti i navršenih 60 godina života više nije moguće uspješno obavljanje poslova, a ocjenjuje se da je dugogodišnjim osiguranjem osiguranik dovoljno dugo ulagao u mirovinsko osiguranje da bi mogao i prije dobne granice propisane za starosnu mirovinu (65 godina) ostvariti to pravo na starosnu mirovinu. Osiguranici koji steknu pravo na starosnu mirovinu zbog dugogodišnjeg osiguranja su u povoljnijem položaju u pogledu visine mirovine od osiguranika koji ostvaruju redovitu starosnu mirovinu s dobnom granicom od 65 godina i jednakim stažem.

Pravo na profesionalanu rehabilitaciju imaju osigurane osobe kod kojih je utvrđeno smanjenje radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost pod uvjetom da je smanjenje radne sposobnosti nastalo prije navršene 53 godine života. Naknada plaće tijekom provođenja profesionalne rehabilitacije ovisi o uzroku nastanka smanjenja radne sposobnosti, ako je uzrok bolest ili ozljeda izvan rada, naknada se određuje u visini invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti, a kod ozljede na radu ili profesionalne bolesti, u visini invalidske mirovine zbog potpunog gubitka radne sposobnosti.

Prema Zakonu osiguran je rizik tjelesnog oštećenja zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti od 30% do 100% s pravom na novčanu naknadu za tjelesno oštećenje s osnova tih uzroka koja se određuje u odgovarajućem postotku od osnovice, od 12% od osnovice (za 30% tjelesnog oštećenja), do 40% od osnovice (za 100% tjelesnog oštećenja). Osnovica za novčanu naknadu za tjelesno oštećenje nastalo zbog ozljede na radu utvrđuje se općim aktom Zavoda (članak 63. stavak 2. Zakona).

Najniža mirovina utvrđuje se po godini mirovinskog staža u visini od 0,825% od prosječne bruto plaće svih zaposlenih u Republici Hrvatskoj u 1998. godini i određuje se uz primjenu mirovinskog i polaznog faktora.

Osnovna mirovina određuje se osiguranicima koji su, osim u mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti, osigurani i u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju individualne kapitalizirane štednje, ako u obveznom mirovinskom osiguranju generacijske solidarnosti stječu pravo na starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu. Naime, Zakonom o dodatku na mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju (Narodne novine, br. 79/07 i 114/11 - u daljnjem tekstu: Zakon o dodatku) uveden je 2007. godine dodatak na mirovinu za korisnike mirovina koji su bili osigurani samo u I. mirovinskom stupu, u iznosu od 4 do 27%. Od 2002. godine, osiguranici rođeni 1. siječnja 1962. godine i kasnije, obvezno su osigurani, bez mogućnosti izbora, u I. i u II. mirovinskom stupu. Navedeni osiguranici nakon odlaska u mirovinu ne ostvaruju pravo na dodatak na mirovinu ostvarenu prema uplaćivanim doprinosima u I. mirovinski stup. Uz to, zbog relativno niskih plaća, kratkog razdoblja uplate doprinosa u II. mirovinski stup, kratkog perioda kapitalizacije sredstava, do sada ostvarene mirovine iz oba mirovinska stupa u prosjeku su niže u odnosu na mirovinu koju bi korisnik ostvario da je bio osiguran samo u I. mirovinskom stupu i da je ostvario pravo na dodatak na mirovinu.

Prema važećem zakonskom uređenju korisnici mirovina iz oba obvezna mirovinska stupa nemaju niti pravo na najnižu mirovinu u slučaju da im je ostvarena mirovina niža od najniže zakonom propisane mirovine.

Ako mirovinu ostvaruju prema posebnom propisu, mirovina se određuje kao da su bili osigurani samo u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti, a ukupna kapitalizirana svota doprinosa se s osobnog računa osiguranika u trenutku umirovljenja putem Središnjeg registra osiguranika prenosi u državni proračun.

Sud Europske unije uočio je nedostatke u mirovinskom osiguranju za one osobe koje su zaposlene u jednoj od država članica u međunarodnoj organizaciji odnosno instituciji Europske unije (presude u predmetima C-293/03, *My*, EU:C:2004:821, C-286/09 i C-287/09, *Ricci i Pisaneschi*, EU:C:2010:420, C-233/12, *Gardella*, EU:C:2013:449, i C-408/14, *Wojciechowski*, EU:C:2015:591) te zaključuje i obvezuje države članice da bi se na temelju čl. 45. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (sloboda kretanja radnika), odnosno čl. 4. st. 3. Ugovora o Europskoj uniji (načelo lojalne suradnje) razdoblja zaposlenja trebala zbrajati radi ispunjenja nacionalnih uvjeta za stjecanje prava na mirovinu. Međutim, nacionalno zakonodavstvo ne definira kako postupati u tim slučajevima, pa u tu svrhu treba predvidjeti izričiti nacionalni propis.

Kada je riječ o institucijama Europske unije, već Zakon o prijenosu mirovinskih prava (Narodne novine, broj 117/17) previda, u svrhu ispunjenja obveza na temelju prava Europske unije, mogućnost da se pri stupanju u službu/radni odnos u institucijama Europske unije, hrvatska razdoblja mirovinskog osiguranja prenesu u sustav mirovinskog osiguranja Europske unije, odnosno da se nakon prestanka takve službe/radnog odnosa navedena prava prenesu natrag u hrvatski sustav mirovinskog osiguranja. Sud Europske unije je, međutim, obvezu zbrajanja razdoblja zaposlenja naveo uz mogućnosti prijenosa, iz čega proizlazi da su države članice obvezne na takvo zbrajanje ako dotična osoba ne iskoristi mogućnost prijenosa (presuda *My*, par. 46, odnosno presuda *Wojciechowski*, par. 52). Važno je naglasiti da ta obveza zbrajanja ne postoji samo onda, kada su ta razdoblja zaposlenja ostvarena u jednoj od institucija Europske unije izvan Republike Hrvatske, već se moraju uzeti u obzir i odgovarajuća razdoblja zaposlenja ostvarena u Republici Hrvatskoj (na temelju načela lojalne suradnje - presuda C-647/13, *Melchior*, EU:C:2015:54). Predloženi članak trebao bi obuhvatiti i te slučajeve kako bi se, po mogućnosti, obuhvatili svi mogući slučajevi i spriječilo da osobe koje nisu radile izvan svojih nacionalnih granica budu u nepovoljnijem položaju od osoba koje su radile izvan svojih nacionalnih granica.

Zakon propisuje da je za određenu kategoriju osiguranika (iz članka 10. do članka 13.) Zavod dužan po službenoj dužnosti donijeti rješenje o priznanju svojstva osiguranika, ako ti osiguranici ne podnesu prijavu na osiguranje u roku od 30 dana od nastanka obveze na osiguranje. Zavod donoseći rješenja po službenoj dužnosti osigurava obveznike i po nekoliko godina unatrag što narušava pravnu sigurnost kao jednu od temeljnih odrednica vladavine prava iz članka 3. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 85/10 - pročišćeni tekst i 5/14 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) te je potrebno dopuniti odredbu važećeg Zakona.

Prema trenutnom zakonskom uređenju, u slučaju utvrđivanja smanjene radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost ili djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti, nalazom i mišljenjem Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom obvezno se utvrđuje da se kontrolni pregled mora obaviti najkasnije u roku od tri godine od dana utvrđene smanjene radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost ili djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti. Na kontrolnom pregledu može se odrediti novi kontrolni pregled i rok u kojem će se on obaviti. Međutim, u praksi se zbog nedovoljno precizne zakonske odredbe događa da se redoviti kontrolni pregled

korisnicima invalidske mirovine zbog opće nesposobnosti za rad, odnosno potpunog gubitka radne sposobnosti, određuje s nekim datumom nakon što je korisnik po službenoj dužnosti već preveden u starosnu mirovinu te je istu potrebno dopuniti.

2. Osnovna pitanja koja se uređuju Zakonom

Ovim Prijedlogom zakona omogućuje se provođenje isplate mirovine iz II. i III. stupa individualne kapitalizirane štednje. Isplate mirovina na temelju ukupnog iznosa kapitaliziranih uplata doprinosa člana mirovinskog fonda po ispunjenju uvjeta za mirovinu prema Zakonu, ostvarenih iz obveznog mirovinskog osiguranja individualne kapitalizirane štednje, obavljala bi se putem mirovinskog osiguravajućeg društava na temelju ugovora o mirovini. Mirovinsko osiguravajuće društvo osnovao bi Zavod, u cilju ekonomičnosti u rashodima za naknade koje se plaćaju privatnom mirovinskom društvu, a koje višestruko nadilaze materijalne troškove koje ima Zavod za obavljanje poslovanja, odnosno poslova obveznog mirovinskog osiguranja generacijske solidarnosti, koji se kreću manje od 1%.

Definira se pojam staža osiguranja u efektivnom trajanju te se proširuje krug obvezno osiguranih osoba radi usklađivanja s prijedlozima zakona koji uređuju obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo i trgovačka društva. Također se pojašnjava kategorije osiguranika u vezi s odredbama Zakona o socijalnoj skrbi (Narodne novine, br. 157/13, 152/14, 99/15, 52/16, 16/17 i 130/17; u daljnjem tekstu: ZSS) koje uređuju pravo na odgovarajući status u odnosu na njegovatelje.

U cilju jačanja održivosti mirovinskog sustava, predlaže se ubrzavanje izjednačavanja dobi za starosnu mirovinu za žene u odnosu na muškarce, i to povećanjem dobi za po četiri mjeseca godišnje, počevši od 1. siječnja 2019. godine pa sve do kraja 2026. godine. Od 1. siječnja 2027. godine izjednačili bi se uvjeti za ostvarivanje prava na starosnu mirovinu za žene i muškarce na 65 godina života i 15 godina mirovinskog staža. Od 1. siječnja 2028. godine dob za žene i muškarce počinje se podizati za 4 mjeseca godišnje do 1. siječnja 2033., od kada bi i žene i muškarci ispunjavali uvjete za starosnu mirovinu s navršenih 67 godina života i 15 godina mirovinskog staža.

Predlaže se ubrzavanje i izjednačavanje dobi i mirovinskog staža za žene u odnosu na muškarce za prijevremenu starosnu mirovinu, na način da se dob i mirovinski staž potrebni za ostvarivanje uvjeta za prijevremenu starosnu mirovinu povećavaju za četiri mjeseca godišnje od 1. siječnja 2019. godine do kraja 2026. godine. Od 1. siječnja 2027. godine uvjet za prijevremenu starosnu mirovinu za žene i muškarce je 60 godina života i 35 godina mirovinskog staža. Nakon toga podiže se dob za žene i muškarce za po 4 mjeseca godišnje te je od 1. siječnja 2033. godine potrebno navršiti 62 godine života i 35 godina mirovinskog staža za odlazak u prijevremenu starosnu mirovinu.

Za svaki mjesec kasnijeg odlaska u mirovinu nakon navršene dobi propisane za stjecanje prava na starosnu mirovinu za osiguranike koji imaju 35 godina mirovinskog staža povećava se polazni faktor sa sadašnjih 0,15% na 0,34% po mjesecu.

Kako bi se destimulirao raniji odlazak u mirovinu prije ispunjenja uvjeta za starosnu mirovinu, a uzimajući u obzir i prosječno trajanje života korisnika prijevremene starosne mirovine, činjenicu da se ona duže koristi, da se važeće normativno rješenje smanjenja nije pokazalo razmjerno pogodnostima zbog ranijeg odlaska u mirovinu te da djeluje destimulativno na kasniji odlazak u mirovinu, predlaže se primjerenije umanjeње

prijeviemene starosne mirovine. Propisuje se linearno umanjeje od 0,34% za svaki mjesec ranijeg odlaska u mirovinu prije ispunjenja uvjeta za starosnu mirovinu, tj. za 4,08% po godini do maksimalno 20,4% za pet godina ranijeg odlaska u mirovinu. Smanjenje je trajno i ne ovisi o navršenom mirovinskom stažu u trenutku odlaska u mirovinu.

Podrobnije se uređuju uvjeti za ostvarivanje prava na prijeviemenu starosnu mirovinu zbog stečaja poslodavca te se odredbe važećeg Zakona usklađuju sa Stečajnim zakonom (Narodne novine, br. 71/15 i 104/17).

Redefiniraju se uvjeti za stjecanje prava na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika tako što se propisuje da je potrebno navršiti 60 godina života i 41 godinu staža osiguranja u efektivnom trajanju. Na ovaj način, izračun staža osiguranja ne bi uključivao i staž osiguranja s povećanim trajanjem kao do sada, već samo razdoblje provedeno u obveznom mirovinskom osiguranju i produženom osiguranju, u stvarnom trajanju. Ova mirovina ostala bi i dalje bez umanjeja. Od 1. siječnja 2027. uvjet za ostvarenje prava na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika podiže se na 61 godinu života i 41 godinu staža osiguranja u efektivnom trajanju.

Također, predlaže se da osiguranik, nakon ispunjenja uvjeta za starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika, može bez prestanka radnog odnosa nastaviti raditi do polovice punog radnog vremena na temelju izmijenjenog ugovora o radu, kao što je to važećim Zakonom propisano za korisnika starosne mirovine. Poslodavac treba dostaviti prijavu o promjeni tijekom osiguranja.

Nadalje, dodatno se proširuje krug umirovljenika koji mogu raditi i primati mirovinu. Predlaže se da korisnici starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika, korisnici prijeviemene starosne mirovine i korisnici starosne mirovine prema Zakonu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba (Narodne novine, br. 128/99, 16/01, 22/02, 41/08, 97/12 i 118/12 – u daljnjem tekstu: Zakon o DVO, PS i OSO) od 1. siječnja 2019. godine mogu raditi do polovice punog radnog vremena uz korištenje mirovine u punom iznosu, odnosno u punom radnom vremenu i uz korištenje mirovine umanjene za 50%.

U skladu s time, predlaže se omogućiti ponovno određivanje mirovine i za navedene kategorije korisnika, pod istim uvjetima kao i za ostale korisnike. Budući je za vrijeme zaposlenja ili obavljanja djelatnosti mirovina u isplati u punom iznosu ili umanjena za 50%, predlaže se da se polazni faktor za novu mirovinu određuje u visini polaznog faktora na temelju kojega je bila određena prijašnja mirovina. S obzirom da umirovljenici jednako kao i osiguranici uplaćuju doprinose za mirovinsko osiguranje po osnovi drugog dohotka, u skladu sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima (Narodne novine, broj 11/16), omogućuje se ponovno određivanje mirovine nakon umirovljenja na temelju navršene jedne godine staža osiguranja po osnovi drugog dohotka, ako su u cijelosti uplaćeni doprinosi, te uz ispunjenje uvjeta starosti i mirovinskog staža za novu mirovinu.

Ovim Prijedlogom zakona proširuje se krug osiguranika kojima se vrijeme provedeno u zaposlenju s punim radnim vremenom računa kao staž osiguranja s povećanim trajanjem, tako da se pod tom kategorijom osiguranika obuhvate i oboljeli od drugih sustavnih upalnih bolesti zglobova i vezivnog tkiva, čiji su uzrok, klinička slika, komplikacije i prognoza vrlo slični reumatoidnom artritisu te gluhošlijepe osobe.

Propisuje se obvezno stjecanje prava na profesionalnu rehabilitaciju za radnika koji je u radnom odnosu, obrtnika i osiguranika koji obavlja samostalnu profesionalnu djelatnost te se podiže dobna granica za priznanje prava sa sadašnjih 53 godine na 55 godina života. Utvrđuje se najniži iznos naknade najmanje u visini najnižeg mjesečnog iznosa bruto plaće koja radniku pripada za rad u punom radnom vremenu, propisanog Zakonom o minimalnoj plaći (Narodne novine, br. 39/13 i 130/17), za vrijeme provođenja profesionalne rehabilitacije, kako bi se i na taj način motiviralo osiguranike sa smanjenom radnom sposobnošću uz preostalu radnu sposobnost za uspješno provođenje profesionalne rehabilitacije. Isto tako, predviđeno je brisanje mirovanja radnog odnosa za vrijeme profesionalne rehabilitacije, radi unaprjeđenja insituta profesionalne rehabilitacije i dužeg ostanka invalida rada u svijetu rada.

Također, preciznije se uređuje početak isplate invalidske mirovine, u skladu s propisima o radu i Uredbom o metodologijama vještačenja (Narodne novine, br. 67/17 i 56/18).

Predlaže se povećanje osnovice naknade zbog tjelesnog oštećenja za 15% na svotu osnovice koja je trenutno važeća, a koja od 1. srpnja 2018. godine iznosi 1.306,64 kuna mjesečno.

Predlaže se povećanje najniže mirovine od 3,13% te se od 1. srpnja 2019. godine utvrđuje u iznosu 100% od aktualne vrijednosti mirovine.

Kod stjecanja prava na obiteljsku mirovinu za djecu sa statusom osobe s invaliditetom kod koje postoji preostala radna sposobnost prema propisima o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom, predlaže se da dokaz za utvrđenje tog statusa bude pravomoćno rješenje o priznatom pravu na profesionalnu rehabilitaciju, odnosno o pravu na osposobljavanje za rad i novčanu naknadu u vezi s tim pravom, kao djetetu s invaliditetom, i o završenoj rehabilitaciji odnosno osposobljavanju za rad po toj osnovi.

Izričito se propisuje prestanak prava na obiteljsku mirovinu ostvarenu iza smrti bioloških roditelja za dijete koje je pravomoćnim rješenjem centra za socijalnu skrb posvojeno, u skladu s Obiteljskim zakonom (Narodne novine, broj 103/15).

Nadalje, za službenike/dužnosnike koji nisu iskoristili pravo prijenosa prema Zakonu o prijenosu mirovinskih prava (Narodne novine, broj 117/17) uređuje se pitanje uzimanja u obzir razdoblja zaposlenja u instituciji Europske unije i međunarodnoj organizaciji sa sjedištem u državi u kojoj se primjenjuju uredbe Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, kao i razdoblje trajanja mandata zastupniku u Europskom parlamentu. Utvrđuju se obuhvaćene osobe i način zbrajanja hrvatskih razdoblja osiguranja s razdobljima osiguranja na temelju zaposlenja u jednoj od institucija Europske unije i međunarodnoj organizaciji sa sjedištem u državi u kojoj se primjenjuju uredbe Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, odnosno razdoblje trajanja mandata zastupniku u Europskom parlamentu. Radi ostvarivanja prava potrebno je primijeniti Uredbu (EZ) br. 883/2004, pri čemu se ta razdoblja zaposlenja moraju uzeti u obzir kao razdoblja osiguranja navršena u drugoj državi članici. Također se definiraju visina davanja, razdoblja koja se uzimaju u obzir te način njihovog utvrđivanja, odnosno dokazivanja. Kako bi se navedena dopuna uskladila s odredbama važećeg Zakona, propisuje se obustava isplate mirovine korisnicima koji se zaposle u međunarodnoj organizaciji sa sjedištem u državi u kojoj se primjenjuju uredbe Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, odnosno instituciji Europske unije, kao i za one koji obnašaju dužnost zastupnika u Europskom parlamentu.

Nalaže se obvezniku (npr. poslodavcu) da, u postupku kontrole podataka o kojima ovise prava iz mirovinskog osiguranja i postupku ostvarivanja prava na mirovinu, na zahtjev/zamolnicu Zavoda u roku od 30, odnosno 15 dana na tiskanici MPP-1 dostavi podatke o stažu osiguranja i osnovici (plaći), koji tijekom radnog vijeka radnika nisu evidentirani u evidencijama Zavoda te se predlaže da se propust ispunjenja navedene obveze smatra prekršajem.

Predlaže se preciznije reguliranje priznanja svojstva osiguranika iz članka 10. do 13. Zakona, ako Zavod propusti donijeti rješenje u roku od 12 mjeseci od dana nastanka obveze na osiguranje, dužan je i nadalje donijeti po službenoj dužnosti rješenje i priznati svojstvo osiguranika, ali najranije s danom donošenja rješenja. Time se onemogućuje da Zavod nakon proteka roka donese rješenje o priznanju svojstva osiguranika i retroaktivno prizna svojstvo osiguranika za više godina unatrag, što bi imalo za posljedicu plaćanje doprinosa za obvezna osiguranja i zatezne kamate po rješenju Ministarstva financija - Porezne uprave, i predstavljalo veliko opterećenje za osiguranike, a Porezna uprava može pokrenuti i ovršni postupak ako se doprinosi ne plate u roku.

Propisuje se obveza da se redoviti kontrolni pregled korisnika invalidske mirovine mora obaviti najkasnije šest mjeseci prije ispunjenja uvjeta za starosnu mirovinu, kako se više ne bi događalo da se redoviti kontrolni pregled korisnicima invalidske mirovine zbog opće nesposobnosti za rad, odnosno potpunog gubitka radne sposobnosti nastale zbog bolesti određuje s nekim datumom nakon što je korisnik po službenoj dužnosti već preveden u starosnu mirovinu.

Normativno se uređuje da i dokumentacija iz spisa formirana digitalizacijom ima pravnu snagu jednaku izvornoj dokumentaciji u upravnim i ostalim postupcima iz nadležnosti Zavoda, odnosno u ostalim postupcima ili provođenju pojedinih pravnih radnji u postupcima koji se vode vezano uz prava iz mirovinskog osiguranja i na mirovinsko osiguranje, naknade štete i drugih iz mjerodavnosti Zavoda, u kojima je ta dokumentacija iz spisa potrebna, budući da se u elektronskom sustavu upravljanja dokumentima rješenja i svi drugi dokumenti stvaraju u virtualnom spisu i da je osigurana nepromjenjivost dokumentacije putem tzv. barkoda i druge zaštite. Također se osigurava mehanizam provjere digitalne dokumentacije ako postoji sumnja u njenu vjerodostojnost ili ispravnost, ili ako postoji sumnja da pojedini akti formirani digitalizacijom nisu vjerni izvorniku.

Predlaže se i reguliranje korištenja prihoda Zavoda ostvarenih od prodaje nekretnina u vlasništvu Zavoda, osim onih u dijelu prihoda ostvarenih od prodaje stanova na kojima postoji stanarsko pravo, na način da navedene prihode može koristiti kao namjenski prihod za kapitalne rashode.

U cilju osiguranja pravne sigurnosti, odnosno usklađivanja sa pretežitom sudskom praksom, normativno se preciziraju odredbe prema kojima Zavod ima pravo potraživati naknadu štete sve dok traje isplata invalidske ili obiteljske mirovine i bez obzira na potencijalno ispunjenje uvjeta za ostvarivanje prava na starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu na strani osiguranika, odnosno korisnika.

Preciziraju se odredbe o inspekcijskom nadzoru kako bi se otklonili nedostaci uočeni prilikom obavljanja inspekcijskog nadzora. Također se predlaže smanjenje iznosa tzv.

„otkupa“ od izvršenja upravne mjere, sa sadašnjih 30.000,00 kuna na 20.000,00 kuna kako bi navedenu mjeru moglo koristiti više poslodavaca.

Propisuje se da se osiguranicima rođenim 1. siječnja 1962. godine i kasnije, obvezno osiguranim u II. mirovinskom stupu, a koji se u postupku ostvarivanja prava na starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu svojom izjavom Središnjem registru osiguranika opredijele za ostvarivanje prava na mirovinu iz oba mirovinska stupa, mirovina u I. mirovinskom stupu određuje kao osnovna mirovina.

Predlaže se mogućnost ponovnog određivanja osnovne mirovine korisnicima koji su bili obvezno osigurani u oba stupa obveznog mirovinskog osiguranja, a koji su zbog navršenog staža s povećanim trajanjem ostvarili mirovinu iz oba stupa obveznog mirovinskog osiguranja prije 1. siječnja 2019. godine. Prema predloženom, mirovina bi se na zahtjev korisnika ponovno odredila kao da su bili obvezno osigurani samo u I. stupu. Propisuje se rok od 90 dana za podnošenje zahtjeva.

Također, ovim Zakonom usklađuju se odredbe važećeg Zakona s Nacrtom prijedloga Zakona o stažu osiguranja s povećanim trajanjem koji je u postupku donošenja. Uz dosadašnje sniženje starosne granice po osnovi određenog stupnja povećanja staža prema duljini razdoblja provedenih na tim poslovima, propisuje se i mogućnost sniženja starosne granice po osnovi zbrajanja prema različitim stupnjevima povećanja. Naime, nakon što se starosna granica snizi po osnovi rada prema pojedinom stupnju povećanja staža, preostaci provedeni na poslovima s različitim stupnjevima povećanja staža zbrajaju se te se dobiveni zbroj potom snižava prema najnižem stupnju povećanja prema poslovima na kojima je osiguranik radio. Uvodi se i mogućnost sniženja starosne granice po osnovi rada na poslovima s različitim stupnjem povećanja, u slučaju kada osiguranik ne ispunjava uvjete za sniženje dobne granice prema ovome Zakonu, ali zbroj punih godina efektivno provedenih na poslovima s različitim stupnjem povećanja je dovoljan za sniženje starosne granice za radna mjesta i zanimanja s najnižim stupnjem povećanja.

3. Posljedice koje će donošenjem Zakona proisteći

Izmjenama i dopunama Zakona doći će do sljedećih posljedica:

- uredit će se provođenje isplate mirovine iz II. i III. stupa individualne kapitalizirane štednje,
- definira se pojam staža osiguranja u efektivnom trajanju,
- uvodi se mogućnost osiguranja na osobni zahtjev za osobe koje se bave poljoprivredom u organizacijskom obliku obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva - OPG-a,
- omogućit će se istup iz osiguranja za osobe koje ne ispune svoje poslovanje u skladu sa Zakonom o obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu (Narodne novine, broj 29/18),
- stimulirat će se odlazak u mirovinu u starijoj životnoj dobi i s dužim mirovinskim stažem,
- ubrzat će se izjednačavanje dobi za žene u odnosu na muškarce za odlazak u starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu,
- postupno će se povećati dobne granice za stjecanje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu,
- povećat će se umanjeње prijevremene starosne mirovine,

- povećat će se postotak povećanja mirovine za kasniji odlazak u starosnu mirovinu,
- postrožit će se uvjeti za stjecanje prava na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika i precizirati uvjeti za stjecanje prava na prijevremenu starosnu mirovinu zbog stečaja poslodavca
- omogućit će se korištenje mirovine u punom iznosu uz rad do polovice punog radnog vremena korisnicima prijevremene starosne mirovine, starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika i starosne mirovine ostvarene prema Zakonu o DVO, PS i OSO, a korisnicima starosne mirovine ostvarene prema Zakonu o DVO, PS i OSO koji rade u punom radnom vremenu, omogućit će se korištenje iznosa mirovine umanjenog za 50%,
- proširuje se krug osiguranika kojima se vrijeme provedeno u zaposlenju svedeno na puno radno vrijeme računa kao staž osiguranja s povećanim trajanjem na oboljele od drugih sustavnih upalnih bolesti zglobova i vezivnog tkiva te na gluhoslijepe osobe,
- omogućit će se primjereniji način ponovnog određivanja mirovine navedenim korisnicima kojima se omogućuje rad uz korištenje mirovine,
- propisat će se obvezno stjecanje prava na profesionalnu rehabilitaciju za određene kategorije osiguranika, uz podizanje dobne granice na 55 godina starosti za stjecanje prava i povećanje novčane naknade za vrijeme trajanja profesionalne rehabilitacije, koja će se utvrditi najniže u visini minimalne plaće,
- povećat će se najniža mirovina za 3,13% od 1. srpnja 2019. godine te se utvrđuje u iznosu od 100% aktualne vrijednosti mirovine za svaku godinu mirovinskog staža,
- povećava se osnovica za novčanu naknadu zbog tjelesnog oštećenja za 15% u odnosu na svotu osnovice za novčanu naknadu od 1. srpnja 2018. godine,
- uređuje se dokazivanje statusa kod ostvarivanja prava na obiteljsku mirovinu za djecu sa statusom osobe s invaliditetom kod koje postoji preostala radna sposobnost prema propisima o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom,
- uredit će se pitanje uzimanja u obzir razdoblja zaposlenja u međunarodnoj organizaciji sa sjedištem u državi u kojoj se primjenjuju uredbe Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, odnosno u instituciji Europske unije i razdoblja obnašanja dužnosti zastupnika u Europskom parlamentu,
- preciznije se uređuje priznanje svojstva osiguranika ako Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje po službenoj dužnosti ne donese rješenje u roku od 12 mjeseci,
- propisat će se rok od 6 mjeseci prije navršene dobi za starosnu mirovinu u kojem se mora obaviti redoviti kontrolni pregled korisnika invalidske mirovine,
- omogućit će se izbor povoljnije mirovine za osiguranike rođene 1. siječnja 1962. godine i kasnije, obvezno osigurane u II. mirovinskom stupu,
- odredit će se da dokumentacija iz spisa formirana digitalizacijom ima pravnu snagu jednaku izvornoj dokumentaciji i osigurati mehanizam provjere digitalne dokumentacije, čime se povećava ekonomičnost i ažurnost postupaka,
- precizirat će se odredbe o potraživanju naknade štete, odnosno uskladiti sa sudskom praksom,
- precizirat će se odredbe o provođenju inspekcijskog nadzora,
- regulirat će se korištenje prihoda Zavoda ostvarenih od prodaje nekretnina u vlasništvu Zavoda,
- omogućit će se ponovno određivanje osnovne mirovine korisnicima koji su pravo na mirovinu ostvarili u razdoblju od 1. siječnja 2014. do 1. siječnja 2019. godine koji su bili obvezno osigurani i u obveznom mirovinskom osiguranju individualne kapitalizirane štednje, a ostvarili su staž osiguranja s povećanim trajanjem.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje ocijenjeno je da će u odnosu na postojeća prava primjena predloženih odredbi ovoga Zakona iziskivati dodatna financijska sredstva u iznosu od 10.100.000 kuna u 2018. godini, 118.000.000 kuna u 2019. i 157.500.000 kuna u 2020. godini, prvenstveno zbog izmjene načina određivanja najniže mirovine, putem povećanja aktualne vrijednosti najniže mirovine po godini mirovinskog staža za jedan osobni bod, što će rezultirati prosječnim povećanjem najniže mirovine za oko 3,13% počevši od 1. srpnja 2019. godine. Drugi razlog povećanja rashoda za mirovine u 2018. i 2019. godini je očekivano povećanje broja novih korisnika prijevremene starosne mirovine, s obzirom da će se određeni broj osiguranika odlučiti na raniji odlazak u mirovinu prije stupanja na snagu ovoga Zakona koji predviđa strožu penalizaciju prijevremenog umirovljenja.

Predloženim Zakonom smanjili bi se prihodi Državnog proračuna Republike Hrvatske za 3.500.000 kuna u 2018. godini, dok bi se prihodi povećali za 5.000.000 kuna u 2019. i 35.800.000 kuna u 2020. godini. U 2018. godini projicirano je smanjenje broja osiguranika i odlazak u prijevremenu mirovinu prije stupanja na snagu ovoga Zakona, dok se od 2019. očekuje postepeno povećanje broja osiguranika i prihoda Državnog proračuna, s obzirom da predloženi Zakon u većoj mjeri stimulira zadržavanje na tržištu rada u usporedbi s važećim Zakonom.

Navedeni trend povećanja rashoda za mirovine se ublažava u narednim godinama, a od 2024. godine očekuje se postupno smanjenje rashoda po osnovi primjene predloženog Zakona u odnosu na rashode prema Zakonu, kao posljedica primjene predloženih odredbi o uvjetima za ostvarivanje i određivanje prijevremene starosne mirovine i starosne mirovine.

Nastavak pozitivnog trenda rasta prihoda temeljem primjene predloženog Zakona se očekuje i u narednom razdoblju.

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU**

Članak 1.

U Zakonu o mirovinskom osiguranju (Narodne novine, br. 157/13, 33/15, 120/16, 18/18 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 62/18), u članku 1. iza stavka 2. dodaje se novi stavak 3. i stavci 4. i 5. koji glase:

„(3) Ovim Zakonom uređuje se i provedba isplate mirovina na temelju ukupnog iznosa kapitaliziranih uplata doprinosa iz obveznog i dobrovoljnog mirovinskog osiguranja individualne kapitalizirane štednje iz stavka 1. točaka 2. i 3. ovoga članka.

(4) Isplata mirovina iz stavka 3. ovoga članka obavlja se na temelju ugovora o mirovini sklopljenog između mirovinskog osiguravajućeg društva i korisnika mirovine stečene iz obveznog i dobrovoljnog mirovinskog osiguranja individualne kapitalizirane štednje.

(5) Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje (u daljnjem tekstu: Zavod) osniva društvo iz stavka 4. ovoga članka.“.

Dosadašnji stavak 3. postaje stavak 6.

Članak 2.

U članku 5. riječi: „Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje (u daljnjem tekstu: Zavod)“ zamjenjuju se riječju: „Zavod“.

Članak 3.

U članku 8. iza točke 4. dodaje se nova točka 5. koja glasi:

„5. Staž osiguranja u efektivnom trajanju je razdoblje provedeno u obveznom mirovinskom osiguranju i produženom osiguranju u stvarnom trajanju.“.

U dosadašnjoj točki 5. koja postaje točka 6. riječi: „osiguranici invalidne osobe“ zamjenjuju se riječima: „osiguranici-osobe s invaliditetom“.

Dosadašnje točke 6. do 14. postaju točke 7. do 15.

Članak 4.

U članku 9. stavku 1. točka 3. mijenja se i glasi:

„3. osobe koje se stručno osposobljavaju za rad prema posebnim propisima“.

Točka 4. briše se.

Dosadašnje točke 5. do 8. postaju točke 4. do 7.

Stavak 4. mijenja se i glasi:

„(4) Obvezno su osigurane osobe koje su zaposlene kod poslodavca koji ima sjedište u državi članici u kojoj se primjenjuju uredbe Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, a u Republici Hrvatskoj nema registrirano trgovačko društvo ili podružnicu i na koje se, u skladu s pravnim propisima Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, primjenjuje zakonodavstvo Republike Hrvatske.“.

Iza stavka 4. dodaje se stavak 5. koji glasi:

„(5) Obvezno su osigurane osobe koje su zaposlene na području Republike Hrvatske kod poslodavca koji nema sjedište u državi članici u kojoj se primjenjuju uredbe Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, a koji nema registrirano trgovačko društvo ili podružnicu u Republici Hrvatskoj.“.

Članak 5.

Iza članka 11. dodaje se članak 11.a koji glasi:

„Članak 11.a

(1) Na osobni zahtjev obvezno se osiguravaju osobe koje su upisane u Upisnik poljoprivrednika.

(2) Obvezno osiguranje iz stavka 1. ovoga članka uspostavlja se od dana podnošenja zahtjeva, a najranije od 1. siječnja kalendarske godine u kojoj je podnesen zahtjev.“.

Članak 6.

U članku 12. iza riječi: „društava“ stavlja se zarez i dodaje se riječ: „likvidatori“.

Članak 7.

U članku 14. stavku 3. iza riječi: „roditelj njegovatelj“ stavlja se zarez, a riječi: „ili njegovatelj“ zamjenjuju se riječima: „njegovatelj djeteta s teškoćama u razvoju ili njegovatelj osobe s invaliditetom“.

Članak 8.

U članku 15. stavak 3. briše se.

Dosadašnji stavak 4. postaje stavak 3.

Članak 9.

Članak 33. mijenja se i glasi:

„(1) Pravo na starosnu mirovinu u razdoblju od 1. siječnja 2019. do 31. prosinca 2027. godine ima osiguranik kada navrší 65 godina života i 15 godina mirovinskog staža.

(2) Pravo na starosnu mirovinu osiguranik ima s navršenih 15 godina mirovinskog staža i:

- u 2028. godini – 65 godina i 4 mjeseca života
- u 2029. godini – 65 godina i 8 mjeseci života
- u 2030. godini – 66 godina života
- u 2031. godini – 66 godina i 4 mjeseca života
- u 2032. godini – 66 godina i 8 mjeseci života.

(3) Pravo na starosnu mirovinu od 1. siječnja 2033. godine ima osiguranik kada navrši 67 godina života i 15 godina mirovinskog staža.“.

Članak 10.

Članak 34. mijenja se i glasi:

„(1) Pravo na prijevremenu starosnu mirovinu u razdoblju od 1. siječnja 2019. do 31. prosinca 2027. godine ima osiguranik kada navrši 60 godina života i 35 godina mirovinskog staža.

(2) Pravo na prijevremenu starosnu mirovinu osiguranik ima s navršenih 35 godina mirovinskog staža i:

- u 2028. godini – 60 godina i 4 mjeseca života
- u 2029. godini – 60 godina i 8 mjeseci života
- u 2030. godini – 61 godina života
- u 2031. godini – 61 godina i 4 mjeseca života
- u 2032. godini – 61 godina i 8 mjeseci života.

(3) Pravo na prijevremenu starosnu mirovinu od 1. siječnja 2033. godine ima osiguranik kada navrši 62 godine života i 35 godina mirovinskog staža.“.

Članak 11.

Članak 35. mijenja se i glasi:

„(1) Pravo na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika ima osiguranik kada navrši 60 godina života i 41 godinu staža osiguranja u efektivnom trajanju.

(2) Od 1. siječnja 2027. godine pravo na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika ima osiguranik kada navrši 61 godinu života i 41 godinu staža osiguranja u efektivnom trajanju.

(3) Pravo na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika ne može steći osiguranik koji je navršio životnu dob iz članka 33., odnosno članka 180. ovoga Zakona, kao i osiguranik koji je navršio životnu dob iz članka 33. odnosno 180. ovoga Zakona uz sniženje starosne granice prema članku 181. ovoga Zakona.“.

Članak 12.

U članku 36. stavku 2. riječi: „ako se osiguranik s tim danom odjavi“ zamjenjuju se riječima: „a osiguranik se s tim danom, odnosno najkasnije s prvim idućim danom po ispunjenju uvjeta mora i odjaviti“.

U stavku 3. iza broja: „34.“ dodaju se riječi: „i 182.“.

Iza stavka 4. dodaju se stavci 5. i 6. koji glase:

„(5) Pravo iz ovoga članka ne može steći osiguranik koji je nakon ispunjenja uvjeta iz stavka 1. ovoga članka ostao prijavljen službi nadležnoj za zapošljavanje.

(6) U slučaju sklapanja novoga ugovora o radu kod istog poslodavca kod kojega je radni odnos prestao zbog stečaja, koji je naknadno sklopljen radi završetka poslova pripreme vezanih uz stečaj sklopljen prema propisu koji uređuje stečaj, ne dovodi do gubitka uvjeta statusa neprekidne nezaposlenosti radi ostvarivanja prava po osnovi iz stavka 1. ovoga članka, već se zbrajaju razdoblja nezaposlenosti tog radnika od dana stečaja tog poslodavca do ispunjenja uvjeta starosne dobi iz članka 34., odnosno članka 182. ovoga Zakona, u kojima nije radio.“.

Članak 13.

U članku 37. stavak 6. mijenja se i glasi:

„(6) Iznimno od stavaka 1. do 5. ovoga članka, osiguranik koji je, nakon ispunjenja uvjeta za starosnu mirovinu, prijevremenu starosnu mirovinu ili starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika prema ovome Zakonu, nastavio raditi, ali ne više s punim radnim vremenom, nego do polovice punog radnog vremena koje je radio prije ispunjenja uvjeta, može i bez prestanka radnog odnosa steći pravo na tu mirovinu od dana s kojim je nakon ispunjenja uvjeta nastavio raditi do polovice punog radnog vremena.“.

U stavku 7. iza riječi: „starosnu mirovinu“ stavlja se zarez i dodaju se riječi: „prijevremenu starosnu mirovinu ili starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika“.

Članak 14.

U članku 38. iza riječi: „kao i osiguranici“ dodaje se crtica i riječi: „osobe s invaliditetom:“, iza riječi: „reumatoidnog artritisa“ briše se zarez i dodaju se riječi: „i drugih sustavnih upalnih bolesti zglobova i vezivnog tkiva (ankilozantni spondilitis, psorijatični artritis, seronegativni artritis, sistemski eritemski lupus, sklerodermija i polimiozitis/dermatomiozitis)“, a iza riječi: „gluhe osobe“ stavlja se zarez i dodaju se riječi: „gluhoslijepe osobe“.

Članak 15.

U članku 45. stavak 2. mijenja se i glasi:

„(2) Pravo na profesionalnu rehabilitaciju stječe se obvezno ako kod osiguranika ili osigurane osobe nastane smanjenje radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost iz članka 39. stavka

2. ovoga Zakona prije navršene 55. godine života, uz uvjete iz stavka 3., odnosno stavka 4. ovoga članka.“.

Članak 16.

U članku 51. stavak 4. mijenja se i glasi:

„(4) Invalidu rada iz stavka 1. ovoga članka naknada plaće za vrijeme profesionalne rehabilitacije ne može iznositi manje od najnižeg mjesečnog iznosa bruto plaće koja radniku pripada za rad u punom radnom vremenu, određenog propisom koji određuje visinu minimalne plaće.“.

Članak 17.

U članku 52. iza stavka 2. dodaje se stavak 3. koji glasi:

„(3) Invalidu rada iz stavka 1. ovoga članka naknada plaće za vrijeme profesionalne rehabilitacije ne može iznositi manje od najnižeg mjesečnog iznosa bruto plaće koja radniku pripada za rad u punom radnom vremenu, određenog propisom koji određuje visinu minimalne plaće.“.

Članak 18.

U članku 59. stavcima 4. i 7. iza riječi: „osiguranja,“ dodaju se riječi: „odnosno prema propisima o radu,“.

Članak 19.

U članku 63. stavak 2. mijenja se i glasi:

„(2) Osnovica za određivanje novčane naknade zbog tjelesnog oštećenja iz stavka 1. ovoga članka, koje je nastalo zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti počevši od 1. siječnja 2019. godine, iznosi 1.502,63 kuna i usklađuje se počevši od 1. siječnja 2019. godine prema članku 88. ovoga Zakona općim aktom Zavoda.“.

Članak 20.

U članku 69. iza stavka 8. dodaje se stavak 9. koji glasi:

„(9) Status djeteta s invaliditetom s preostalom radnom sposobnošću prema propisima o profesionalnoj rehabilitaciji iz stavka 5. ovoga članka dokazuje se pravomoćnim rješenjem o priznatom pravu na profesionalnu rehabilitaciju, odnosno o pravu na osposobljavanje za rad i novčanu naknadu u vezi s tim pravom kao djetetu s invaliditetom i o završenoj rehabilitaciji, odnosno osposobljavaju za rad po toj osnovi.“.

Članak 21.

U članku 75. iza stavka 3. dodaje se stavak 4. koji glasi:

„(4) Djetetu pravo na obiteljsku mirovinu koju je ostvarilo po biološkim roditeljima prestaje s danom posvojenja djeteta, određenog pravomoćnim rješenjem nadležnog centra za socijalnu skrb kojim je zasnovano posvojenje djeteta, osim ako posebnim zakonom nije drukčije određeno.“.

Članak 22.

U članku 85. stavak 2. mijenja se i glasi:

„(2) Polazni faktor za određivanje prijevremene starosne mirovine određuje se tako da se polazni faktor iz stavka 1. ovoga članka smanjuje za 0,34 % za svaki mjesec ranijeg odlaska u mirovinu prije navršene dobi osiguranika propisane za stjecanje prava na starosnu mirovinu.“.

U stavku 3. riječi: „65. godine života“ zamjenjuju se riječima: „starosne dobi propisane za stjecanje prava na starosnu mirovinu prema ovome Zakonu“, a broj: „0,15%“, zamjenjuje se brojem: „0,34%“.

Stavak 4. briše se.

U dosadašnjem stavku 5. koji postaje stavak 4. riječi: „65. godine života“ zamjenjuju se riječima: „starosne dobi propisane za stjecanje prava na starosnu mirovinu prema ovome Zakonu“.

Članak 23.

U članku 87. stavku 1. iza točke 2. dodaju se nove točke 3., 4. i 5. koje glase:

„3. starosnu mirovinu stečenu prema posebnom propisu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba koja se isplaćuje za vrijeme zaposlenja s punim radnim vremenom 0,5

4. starosnu mirovinu stečenu prema posebnom propisu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba koja se isplaćuje za vrijeme zaposlenja tih osoba do polovice punog radnog vremena 1,0

5. starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika koja se isplaćuje za vrijeme zaposlenja do polovice punog radnog vremena 1,0“.

Iza dosadašnje točke 3. koja postaje točka 6. dodaje se nova točka 7. koja glasi:

„7. prijevremenu starosnu mirovinu koja se isplaćuje za vrijeme zaposlenja s polovicom punog radnog vremena 1,0“.

Dosadašnje točke 4., 5. i 6. postaju točke 8., 9. i 10.

U dosadašnjoj točki 7. koja postaje točka 11. iza riječi: „djelatnosti“ dodaje se zarez i riječi: „ako je uzrok bolest ili ozljeda izvan rada“.

Dosadašnje točke 8. i 9. postaju točke 12. i 13.

Članak 24.

U članku 90. stavak 2. mijenja se i glasi:

„(2) Najniža mirovina od 1. srpnja 2019. godine određuje se za svaku godinu mirovinskog staža u visini 100% aktualne vrijednosti mirovine na dan određivanja mirovine.“.

Članak 25.

U članku 91. stavci 1. i 2. mijenjaju se i glase:

„(1) Osiguraniku obvezno osiguranom u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju individualne kapitalizirane štednje, koji se svojom izjavom Središnjem registru osiguranika u postupku ostvarivanja prava na starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu opredijelio za ostvarivanje prava na mirovinu i iz obveznog mirovinskog osiguranja individualne kapitalizirane štednje, a koji je ostvario staž osiguranja u razdoblju do početka primjene obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje, starosna mirovina i prijevremena starosna mirovina iz obveznog mirovinskog osiguranja generacijske solidarnosti određuje se na način da se dio mirovine koji mu pripada za mirovinski staž navršen do tog dana određuje kao da je osiguranik bio osiguran samo u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti, a dio mirovine koji mu pripada za mirovinski staž od toga dana određuje se kao osnovna mirovina.“.

(2) Osiguraniku osiguranom u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju individualne kapitalizirane štednje koji nije ostvario staž osiguranja u razdoblju do početka primjene obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje, a koji se svojom izjavom Središnjem registru osiguranika u postupku ostvarivanja prava na starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu opredijelio za ostvarivanje prava na mirovinu i iz obveznog mirovinskog osiguranja individualne kapitalizirane štednje, iz obveznog mirovinskog osiguranja generacijske solidarnosti starosna i prijevremena starosna mirovina određuje se kao osnovna mirovina.“.

Članak 26.

Iza članka 93. dodaje se Poglavlje 10.a i članak 93.a koji glase:

*„10.a Uzimanje u obzir razdoblja zaposlenja u međunarodnoj organizaciji
odnosno u instituciji Europske unije*

Članak 93.a

(1) Ako je osoba navršila razdoblja osiguranja u hrvatskom obveznom mirovinskom osiguranju generacijske solidarnosti i razdoblja zaposlenja u međunarodnoj organizaciji sa sjedištem u državi u kojoj se primjenjuju uredbe Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti ili u instituciji Europske unije na koju se primjenjuje Zakon o prijenosu mirovinskih prava (Narodne novine, broj 117/17), odnosno razdoblja trajanja mandata zastupnika u Europskom parlamentu, tada nadležni hrvatski nositelj mirovinskog osiguranja uzima u obzir ta razdoblja zaposlenja kao razdoblja osiguranja ostvarena u drugoj državi članici i određuje hrvatsku mirovinu u skladu s uredbama Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti.

(2) Razdoblja zaposlenja u međunarodnoj organizaciji odnosno u instituciji Europske unije iz stavka 1. ovoga članka uzimaju se obzir kao razdoblja osiguranja samo onda ako je ta osoba za vrijeme trajanja tog zaposlenja bila u mirovinskom osiguranju organizacije ili imala neki drugi oblik mirovinskog osiguranja namijenjen zaposlenicima te organizacije.

(3) Za utvrđivanje navedenih razdoblja vjerodostojne su potvrde nadležnih tijela tih organizacija odnosno institucija Europske unije kojima se potvrđuju odlučujuće činjenice.

(4) Stavak 1. ovoga članka ne primjenjuje se kada je osoba iskoristila mogućnost stjecanja razdoblja osiguranja u hrvatskom mirovinskom osiguranju prema Zakonu o prijenosu mirovinskih prava (Narodne novine, broj 117/17) ili sporazumu koji je sklopila Republika Hrvatska ili ako određeni sporazum za taj slučaj već predviđa zbrajanje razdoblja.“.

Članak 27.

U članku 99. iza stavka 1. dodaje se novi stavak 2. koji glasi:

„(2) Korisniku mirovine koji se zaposli u međunarodnoj organizaciji sa sjedištem u državi u kojoj se primjenjuju uredbe Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti ili u instituciji Europske unije na koju se primjenjuje Zakon o prijenosu mirovinskih prava (Narodne novine, broj 117/17), odnosno zastupniku u Europskom parlamentu za razdoblje trajanja mandata u smislu članka 93.a. ovoga Zakona, obustavlja se isplata mirovine.“.

U dosadašnjem stavku 2. koji postaje stavak 3. iza riječi: „stavka 1.“ dodaju se riječi: „i 2.“.

Iza točke 2. dodaju se nove točke 3. i 4. koje glase:

„3. korisniku starosne mirovine koji je ostvario starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika prema članku 35. ovoga Zakona i nastavio raditi do polovice punog radnog vremena uz izmijenjeni ugovor o radu

4. korisniku starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika koji se tijekom korištenja prava zaposli do polovice punog radnog vremena“.

Dosadašnje točke 3., 4., 5. i 6. postaju točke 5., 6., 7. i 8.

Iza točke 8. dodaju se točke 9. do 11. koje glase:

„9. korisniku starosne mirovine ostvarene prema posebnim propisima o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba koji se tijekom korištenja prava zaposli do polovice punog radnog vremena

10. korisniku starosne mirovine ostvarene prema posebnim propisima o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba koji se tijekom korištenja prava zaposli s punim radnim vremenom

11. korisniku prijevremene starosne mirovine koji se zaposli do polovice punog radnog vremena.“.

Članak 28.

U članku 100. stavak 1. mijenja se i glasi:

„(1) Korisniku prijevremene starosne mirovine ili starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika koji je nakon stjecanja prava na mirovinu navršio najmanje jednu godinu staža osiguranja može nakon prestanka zaposlenja, odnosno obavljanja djelatnosti po osnovi koje je obvezno osiguran na mirovinsko osiguranje ostvariti pravo na novu starosnu mirovinu, odnosno prijevremenu starosnu mirovinu ili starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika, ako su ispunjeni uvjeti godina života i mirovinskog staža iz članaka 33., 34., 35., 180. i 182. ovoga Zakona. Nova mirovina odredit će se prema članku 79. stavcima 1. i 2. i člancima 81. do 88. ovoga Zakona, prema ukupno navršenom mirovinskom stažu i ostvarenim vrijednosnim bodovima prije i poslije ostvarivanja prava na prijevremenu starosnu mirovinu.“.

U stavku 2. iza broja: „1,0“ dodaju se riječi: „a za korisnike starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika za novu istovrsnu mirovinu polazni faktor određuje se u visini polaznog faktora prema kojem je bila određena prijašnja starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika.“.

U stavku 6. riječi „korisniku prijevremene starosne mirovine koji je ostvario pravo na mirovinu prema članku 35. ovoga Zakona“ zamjenjuje se riječima: „korisniku starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika koji je ostvario pravo na mirovinu prema članku 35. ovoga Zakona“.

Iza stavka 6. dodaju se novi stavci 7. i 8. koji glase:

„(7) Korisnik prijevremene starosne mirovine, starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika i starosne mirovine ostvarene prema posebnim propisima o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba koji je nakon stjecanja prava na mirovinu po osnovi novoga zaposlenja nakon umirovljenja navršio najmanje jednu godinu staža osiguranja, kojima je mirovina za vrijeme zaposlenja bila isplaćivana primjenom članka 99. stavka 3. ovoga Zakona, može nakon prestanka zaposlenja ostvariti pravo na novu prijevremenu starosnu mirovinu, odnosno starosnu mirovinu, ili starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika prema ovome Zakonu ako su ispunjeni uvjeti godina života i mirovinskog staža iz članaka 33., 34., 35., 180. i 182. ovoga Zakona. Nova mirovina odredit će se prema članku 79. stavcima 1. i 2. i člancima 81. do 88. ovoga Zakona, prema ukupnom navršenom mirovinskom stažu i ostvarenim vrijednosnim bodovima prije i poslije ostvarivanja, s time da se polazni faktor određuje u visini polaznog faktora prema kojemu je bila određena prijašnja mirovina.“

(8) Korisniku prijevremene starosne mirovine, starosne mirovine ili starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika može se odrediti nova mirovina i za slučaj ako je kao korisnik mirovine ostvario najmanje jednu godinu staža osiguranja po osnovi drugog dohotka za koji su u cijelosti uplaćeni doprinosi i ako su ispunjeni uvjeti godina života i mirovinskog staža iz članaka 33., 34., 35., 180. i 182. ovoga Zakona. Nova mirovina odredit će se prema članku 79. stavcima 1. i 2. i člancima 81. do 88. ovoga Zakona prema ukupno navršenom mirovinskom stažu i ostvarenim vrijednosnim bodovima prije i poslije ostvarivanja prava na prijašnju

mirovinu, a polazni faktor se određuje u visini polaznog faktora na temelju kojega je bila određena prijašnja mirovina.“.

Dosadašnji stavci 7., 8. i 9. postaju stavci 9., 10. i 11.

Članak 29.

U članku 108. stavak 5. mijenja se i glasi:

„(5) U postupku ostvarivanja prava iz mirovinskog osiguranja, obveznik doprinosa je obvezan na zahtjev Zavoda, u roku od 15 dana od dana zaprimanja zahtjeva dostaviti podatke o stažu osiguranja i osnovici na propisanoj prijavi.“.

Iza stavka 5. dodaje se novi stavak 6. koji glasi:

„(6) U postupku kontrole podataka osiguranika i prikupljanja nedostajućih podataka o stažu osiguranja i osnovici za radnike kojima u evidencijama Zavoda nisu evidentirani ti podaci, obveznik doprinosa je obvezan na zahtjev/zamolnicu Zavoda dostaviti podatke o stažu osiguranja i osnovici na propisanoj prijavi u roku od 30 dana od dana zaprimanja zahtjeva/zamolnice.“.

Dosadašnji stavak 6. postaje stavak 7.

Članak 30.

U članku 119. iza stavka 2. dodaje se stavak 3. koji glasi:

„(3) Ako Zavod u roku od 12 mjeseci ne donese rješenje o priznanju svojstva osiguranika, svojstvo osiguranika priznaje se s datumom donošenja rješenja Zavoda.“.

Članak 31.

U članku 121. iza broja: „11.“ stavlja se zarez i dodaje se broj: „11.a“.

Članak 32.

U članku 126. stavak 1. mijenja se i glasi:

„(1) Nalazom i mišljenjem Zavoda za vještačenje u slučaju utvrđivanja smanjene radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost ili djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti iz članka 39. stavaka 1. do 4. ovoga Zakona obvezno se utvrđuje da se kontrolni pregled mora obaviti najkasnije u roku od tri godine od dana utvrđene smanjene radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost ili djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti, ali ne kasnije od šest mjeseci prije navršene dobi za starosnu mirovinu. Na kontrolnom pregledu može se odrediti novi kontrolni pregled i rok u kojem će se on obaviti, ali ne kasnije od šest mjeseci prije navršene dobi za starosnu mirovinu.“.

Članak 33.

Iza članka 140.a dodaje se članak 140.b koji glasi:

„Članak 140.b

(1) Dokumentacija iz spisa koji je formiran u elektroničkom sustavu upravljanja dokumentacijom u upravnim i ostalim postupcima iz nadležnosti Zavoda, a kojemu je prilikom digitalizacije osigurana nepromjenjivost u odnosu na izvornik (digitalna kopija izvornika), kao i reprodukcija digitalne kopije izvornika, smatrat će se da u tim postupcima ima pravnu snagu jednaku izvornoj dokumentaciji.

(2) Dokumentacija spisa iz stavka 1. ovoga članka formiranog digitalizacijom, ima istu pravnu snagu kao i izvorna dokumentacija i u ostalim postupcima ili provođenju pojedinih pravnih radnji u postupcima koji se vode vezano uz prava iz mirovinskog osiguranja i na mirovinsko osiguranje, naknade štete i drugih iz mjerodavnosti Zavoda u kojima je ta dokumentacija iz spisa potrebna, osim ako posebnim propisom nije drukčije određeno.

(3) Dopušteno je dokazivati da su pojedina dokumentacija iz spisa ili digitalne kopije nevjerodostojni ili da je digitalna kopija neispravna.

(4) Dopušteno je dokazivati da pojedini akti iz predmeta iz stavka 1. formirani digitalizacijom nisu vjerni izvorniku.“.

Članak 34.

U članku 155. stavku 1. točki 1) iza podtočke 1.7. dodaje se nova podtočka 1.8. koja glasi:

„1.8 mirovine ili dio mirovine djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba te radnika na poslovima razminiranja, koje se ostvaruju i određuju prema propisima o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba, propisima o humanitarnom razminiranju odnosno o protuminskom djelovanju i propisima o posebnim pravima iz mirovinskog osiguranja zaposlenika na poslovima razminiranja i za obiteljsku mirovinu ostvarenu nakon smrti tih osiguranika“.

Dosadašnje podtočke 1.8. i 1.9. postaju podtočke 1.9. i 1.10.

Članak 35.

U članku 158. dodaje se stavak 2. koji glasi:

„(2) Prihode ostvarene od prodaje nekretnina u vlasništvu Zavoda, osim dijela prihoda u visini koja je uređena Zakonom o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo (Narodne novine, br. 43/92, 69/92, 87/92, 25/93, 26/93, 48/93, 2/94, 44/94, 47/94, 58/95, 103/95, 11/96, 76/96, 111/96, 11/97, 103/97, 119/97, 68/98, 163/98, 22/99, 96/99, 120/00, 94/01 i 78/02) Zavod može koristiti kao namjenski prihod za kapitalne rashode, odnosno nabavu i održavanje nefinancijske imovine potrebne za poslovanje Zavoda.“.

Članak 36.

U članku 160. stavku 1. iza riječi: „ustanove“ dodaje se zarez i riječi: „mirovinsko osiguravajuće društvo za obavljanje isplate mirovine korisnicima mirovina i drugim osobama određene na temelju kapitaliziranih uplata doprinosa člana mirovinskog fonda.

Članak 37.

U članku 161. stavak 2. mijenja se i glasi:

„(2) Naknada stvarne štete, koju Zavod ima pravo zahtijevati u slučajevima iz ovoga Zakona, obuhvaća ukupne svote davanja i troškove koji se isplaćuju iz mirovinskog osiguranja:

1. novčana davanja isplaćena na osnovi priznatog prava na invalidsku mirovinu u punom iznosu sve dok traje isplata invalidske mirovine, bez obzira je li osiguranik ispunio uvjete za ostvarenje prava na prijevremenu ili starosnu mirovinu
2. novčana davanja isplaćena na osnovi priznatog prava na obiteljsku mirovinu u punom iznosu sve dok traje isplata obiteljske mirovine bez obzira da li bi umrli osiguranik, da je živ, ispunio uvjete za ostvarivanje prava na prijevremenu ili starosnu mirovinu
3. novčana davanja na osnovi priznatog prava na naknadu zbog tjelesnog oštećenja
4. troškove profesionalne rehabilitacije, kao i novčane naknade u vezi s korištenjem tog prava.“.

Članak 38.

U članku 171. stavku 1. iza riječi: „početka rada“ stavlja se zarez i dodaju se riječi: „s prvim danom početka rada“.

U stavku 2. riječ: „pet“ zamjenjuje se riječju: „tri“.

U stavku 3. riječ: „pet“ zamjenjuje se riječju: „tri“, a broj: „30.000,00“ zamjenjuje se brojem: „20.000,00“.

U stavku 5. iza broja: „1.“ dodaju se riječi: „i 3.“.

Članak 39.

U članku 172. stavku 2. dodaje se nova točka 1. koja glasi:

„1. ako ne dostavi podatak o stažu osiguranja i osnovici za osiguranika u propisanom roku ili to učini nakon isteka propisanog roka (članak 108. stavci 5. i 6.)“

U dosadašnjoj točki 1. koja postaje točka 2. broj: „6.“ zamjenjuje se brojem: „7.“.

Dosadašnje točke 2., 3. i 4. postaju točke 3., 4. i 5.

Članak 40.

Članak 180. mijenja se i glasi:

„(1) Iznimno od članka 33. stavka 1. ovoga Zakona, pravo na starosnu mirovinu stječe osiguranik-žena kada navršši 15 godina mirovinskog staža i:

- u 2019. godini - 62 godine i 4 mjeseca života
- u 2020. godini - 62 godine i 8 mjeseci života
- u 2021. godini - 63 godine života
- u 2022. godini - 63 godina i 4 mjeseca života
- u 2023. godini - 63 godine i 8 mjeseci života
- u 2024. godini - 64 godine života
- u 2025. godini - 64 godine i 4 mjeseca života
- u 2026. godini - 64 godine i 8 mjeseci života.

(2) U razdoblju od stupanja na snagu ovoga Zakona do 31. prosinca 2026. godine osiguraniku-ženi koja prvi put stječe pravo na mirovinu i ima najmanje 35 godina mirovinskog staža polazni faktor za određivanje starosne mirovine nakon navršene starosne dobi iz stavka 1. ovoga članka povećava se za postotak iz članka 85. stavka 3. ovoga Zakona za svaki mjesec koji je protekao od navedene navršene starosne dobi iz stavka 1. ovoga članka do dana ostvarivanja prava, a najviše za pet godina.“.

Članak 41.

U članku 181. stavku 3. broj: „2029.“ zamjenjuje se brojem: „2026.“ .

Iza stavka 3. dodaju se novi stavak 4. i stavak 5. koji glase:

„(4) Osiguranicima iz stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka koji su ostvarili staž osiguranja s povećanim trajanjem s različitim stupnjevima povećanja, dobna granica za stjecanje prava na starosnu mirovinu prema članku 33., odnosno članku 180. ovoga Zakona snižava se prema stavku 1. ovoga članka, a za preostalo razdoblje provedeno na poslovima i u zanimanjima na kojima se staž osiguranja računa s povećanim trajanjem za koje dobna granica nije snižena prema pojedinom stupnju povećanja, osiguraniku se dobna granica snižava prema najnižem stupnju povećanja staža osiguranja koji je pojedini osiguranik ostvario, u skladu sa stavkom 1. ovoga članka.

(5) Ako osiguranik iz stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka, kao i osiguranik kojemu se staž osiguranja računa s povećanim trajanjem prema posebnim propisima, ne ispunjava uvjete iz stavka 1. ovoga članka za sniženje dobne granice prema pojedinom stupnju povećanja radeći na poslovima i u zanimanjima s različitim stupnjem povećanja staža osiguranja, a ispunjava potreban broj punih godina efektivno provedenih na tim poslovima s različitim stupnjem

povećanja potrebnih za sniženje starosne granice s najnižim stupnjem povećanja, dobna granica za stjecanje prava na starosnu mirovinu iz članka 33. i članka 180. ovoga Zakona određuje se snižavanjem dobne granice prema najnižem stupnju povećanja staža osiguranja koji je osiguranik u tom razdoblju ostvario, u skladu sa stavkom 2. ovoga članka.“.

Dosadašnji stavak 4. postaje stavak 6.

Članak 42.

U članku 182. stavak 1. mijenja se i glasi:

„(1) Iznimno od članka 34. stavka 1. ovoga Zakona, pravo na prijevremenu starosnu mirovinu stječe osiguranik-žena kada navrši:

- u 2019. godini - 57 godina i 4 mjeseca života i 32 godine i 4 mjeseca mirovinskog staža
- u 2020. godini - 57 godina i 8 mjeseci života i 32 godine i 8 mjeseci mirovinskog staža
- u 2021. godini – 58 godina života i 33 godine mirovinskog staža
- u 2022. godini – 58 godina i 4 mjeseca života i 33 godine i 4 mjeseca mirovinskog staža
- u 2023. godini – 58 godina i 8 mjeseci života i 33 godine i 8 mjeseci mirovinskog staža
- u 2024. godini – 59 godina života i 34 godine mirovinskog staža
- u 2025. godini – 59 godina i 4 mjeseca života i 34 godine i 4 mjeseca mirovinskog staža
- u 2026. godini – 59 godina i 8 mjeseci života i 34 godine i 8 mjeseci mirovinskog staža.“.

Članak 43.

Članak 183. briše se.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 44.

(1) Osobe koje su na dan stupanja na snagu ovoga Zakona zatečene u obveznom mirovinskom osiguranju u svojstvu nositelja ili člana obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva (u daljnjem tekstu: OPG), a koje ne usklade uvjete poslovanja OPG-a s odredbom posebnog zakona, nego ih nadležno tijelo rješenjem upiše u Upisnik poljoprivrednika, mogu podnijeti zahtjev za istup iz tog osiguranja.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka, mirovinsko osiguranje prestaje s danom podnošenja zahtjeva za istup iz osiguranja.

Članak 45.

(1) Osobe koje su na dan stupanja na snagu ovoga Zakona upisane u sudski registar kao likvidatori trgovačkog društva u likvidaciji mogu se osigurati na mirovinsko osiguranje na osobni zahtjev.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka, svojstvo osiguranika iz članka 6. ovoga Zakona priznaje se s danom podnošenja zahtjeva, ako je zahtjev podnesen u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 46.

(1) Korisnici mirovine ostvarene prema propisima važećim do stupanja na snagu ovoga Zakona, koji su bili obvezno osigurani i u obveznom mirovinskom osiguranju individualne kapitalizirane štednje, a ostvarili su staž osiguranja s povećanim trajanjem te im je u razdoblju prije 1. siječnja 2019. godine iz obveznog mirovinskog osiguranja generacijske solidarnosti određena osnovna mirovina, a iz obveznog mirovinskog osiguranja individualne kapitalizirane štednje mirovina prema programu mirovinskog osiguravajućeg društva, mogu u roku od 90 dana od stupanja na snagu ovoga Zakona podnijeti zahtjev za određivanje mirovine kao da su bili obvezno osigurani isključivo u obveznom mirovinskom osiguranju generacijske solidarnosti.

(2) Na određivanje nove svote mirovine korisnika iz stavka 1. ovoga članka odgovarajuće se primjenjuju odredbe članka 79. stavaka 1. i 2. Zakona o mirovinskom osiguranju.

(3) Odredbe stavka 1. i 2. ovoga članka neće se primjenjivati na korisnike obiteljskih mirovina kojima je mirovina određena kao osnovna mirovina, a sredstva s osobnog računa umrlog osiguranika su nasljeđena.

Članak 47.

Korisnicima najniže mirovine koji su tu mirovinu ostvarili do 30. lipnja 2019. godine odredit će se nova svota najniže mirovine prema ovome Zakonu, bez donošenja rješenja.

Članak 48.

Korisnicima prava na novčanu naknadu zbog tjelesnog oštećenja zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti određene odnosno ostvarene do stupanja ovoga Zakona kao i propisima iz mirovinskog osiguranja koji su važili od 1. siječnja 1999. do 31. prosinca 2013. godine, odredit će se po službenoj dužnosti nova svota novčane naknade zbog tjelesnog oštećenja nastalog zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti, bez donošenja rješenja.

Članak 49.

Ovaj Zakon objavit će se u Narodnim novinama, a stupa na snagu 1. siječnja 2019. godine, osim članka 24. ovoga Zakona koji stupa na snagu 1. srpnja 2019. godine.

O B R A Z L O Ž E N J E

Uz članak 1.

Dopunom članka 1. koji uređuje sustav mirovinskog osiguranja na tri razine kao obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti (I. stup), obvezno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje (II. stup) i dobrovoljno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje (III. stup) omogućuje se provođenje isplate mirovine iz II. i III. stupa individualne kapitalizirane štednje.

Isplata mirovina na temelju ukupnog iznosa kapitaliziranih uplata doprinosa člana mirovinskog fonda po ispunjenju uvjeta za mirovinu prema Zakonu, ostvarenih iz obveznog mirovinskog osiguranja individualne kapitalizirane štednje, obavljala bi se putem mirovinskog osiguravajućeg društva na temelju ugovora o mirovini.

Mirovinsko osiguravajuće društvo osnovao bi Zavod.

Uz članak 2.

S obzirom da je u članku 1. dodana norma u kojoj se navodi Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje i skraćenica toga naziva, u članku 5. Zakona potrebno je navesti samo skraćeni naziv Zavoda.

Uz članak 3.

Ovom normom dodaje se nova točka 5., koja kao osnovni pojam radi jasnog određenja instituta uređenih ovim Zakonom definira pojam „staž osiguranja u efektivnom trajanju“.

Ujedno se dosadašnji pojam „osiguranici-invalidne osobe“ zamjenjuje pojmom „osiguranici-osobe s invaliditetom“ kako bi se horizontalno uskladio s ostalim pozitivnim zakonskim propisima: Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom, Zakonom o Hrvatskom registru osoba s invaliditetom i dr., te ujedno i s Konvencijom Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom (Narodne novine – Međunarodni ugovori, broj 6/07).

Uz članak 4.

Odredbe članka 9. stavka 1. točke 3. i 4. Zakona mijenjaju se zbog pojašnjenja instituta stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa u odnosu na odredbe članka 59. Zakona o radu (Narodne novine, br. 93/14 i 127/17) i članka 6. Zakona o poticanju zapošljavanja (Narodne novine, br. 57/12, 120/12 i 16/17).

Stavak 4. članka 9. Zakona usklađuje se terminološki jer se od 11. travnja 2014. uredbе o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti primjenjuju i u odnosu na države Europskog ekonomskog prostora (Kraljevina Norveška, Island i Kneževina Lihtenštajn), a od 1. siječnja 2017. i na Konfederaciju Švicarsku.

Stavak 5. dodaje se radi sistematiziranja odnosno jasnoće i bolje preglednosti, a zbog navedenih razloga se u članku 15. Zakona briše stavak 3.

Uz članak 5.

Člankom 15. stavkom 1. Zakona o obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu (Narodne novine, broj 29/18 – u daljnjem tekstu: ZOPG) propisano je da se u Upisnik OPG-a mora upisati fizička osoba koja zbog samostalnog obavljanja gospodarske djelatnosti poljoprivrede ima ekonomsku veličinu gospodarstva veću od kunske protuvrijednosti izražene u stranoj valuti od 3000 eura i/ili koja je po osnovi obavljanja gospodarske djelatnosti poljoprivrede obveznik poreza na dohodak ili poreza na dobit u skladu s posebnim propisima.

Člankom 16. stavkom 1. ZOPG-a propisano je da se fizička osoba koja se bavi poljoprivredom u organizacijskom obliku OPG-a upisuje u Upisnik poljoprivrednika koji vodi

Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju. Takvim osobama daje se mogućnost da se obvezno osiguraju na mirovinsko osiguranje, ali samo na njihov osobni zahtjev i to od dana podnošenja zahtjeva, a najranije od 1. siječnja kalendarske godine u kojoj je podnesen zahtjev.

Uz članak 6.

Upravu kao tijelo društva imaju samo društva kapitala (društvo s ograničenom odgovornošću – d.o.o., dioničko društvo – d.d. i jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću – j.d.o.o.). Uprava vodi poslovanje trgovačkog društva i zastupa trgovačko društvo u odnosu prema trećim osobama. Te poslove obavljaju i likvidatori u skladu s člankom 117. Zakona o trgovačkim društvima (Narodne novine, br. 111/93, 34/99, 121/99 - vjerodostojno tumačenje, 52/00 - Odluka USRH, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 111/12, 68/13 i 110/15) i upisuju se u sudski registar nadležnog trgovačkog suda na osnovi članka 24.a Zakona o sudskom registru (Narodne novine, br. 1/95, 57/96, 1/98, 30/99, 45/99, 54/05, 40/07, 91/10, 90/11, 148/13, 93/14 i 110/15).

Uz članak 7.

Izmijenjeni stavak 3. članka 14. Zakona pojašnjava kategorije osiguranika koji su njime obuhvaćeni u odnosu na odredbe Zakona o socijalnoj skrbi (Narodne novine, br. 157/13, 152/14, 99/15, 52/16, 16/17 i 130/17, u daljnjem tekstu: ZSS) koji uređuje pravo na odgovarajući status.

Spomenutim stavkom normativno se uređuje obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti za sljedeće osiguranike:

1. roditelji njegovatelji (članak 63. stavak 1. ZSS-a) – već obuhvaćeni obveznim mirovinskim osiguranjem važećim člankom 14. stavkom 3. Zakona
2. njegovatelj djeteta s teškoćama u razvoju (članak 64. stavak 1. ZSS-a) – već obuhvaćen obveznim mirovinskim osiguranjem važećim člankom 14. stavkom 3. Zakona, ali pod pojmom „negovatelj“. U Zakonu je potrebno razlikovati njegovatelja djeteta s teškoćama u razvoju iz članka 64. stavka 1. ZSS-a od njegovatelja osobe s invaliditetom iz članka 63. stavka 3. ZSS-a
3. njegovatelj osobe s invaliditetom (članak 63. stavak 3. ZSS-a) nova je kategorija osiguranika čije je pravo na taj status uređen člankom 8. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj skrbi (Narodne novine, broj 130/17).

Uz članak 8.

Odredba se briše iz razloga što se detaljnije propisuje člankom 4. ovoga Zakona kojim se mijenja dosadašnji stavak 4. i dodaje stavak 5. u članku 9. važećeg Zakona.

Uz članak 9.

Ovom normom predlažu se novi uvjeti starosne dobi za stjecanje prava na starosnu mirovinu. Pravo na starosnu mirovinu u razdoblju od 1. siječnja 2019. do 31. prosinca 2027. godine može steći osiguranik kada navrši 65 godina života i 15 godina mirovinskog staža. Od 1. siječnja 2027. godine pravo na starosnu mirovinu osiguranik stječe neovisno o spolu sa 65 godina života i 15 godina mirovinskog staža.

Od 1. siječnja 2028. godine postupno se podiže starosna dob osiguranika za stjecanje prava za po četiri mjeseca svake godine do 31. prosinca 2032. Od 1. siječnja 2033. godine pravo na starosnu mirovinu stječe osiguranik kada navrši 67 godina života i 15 godina mirovinskog staža.

U razdoblju od 1. siječnja 2019. do 31. prosinca 2026. osiguranici-žene će moći ostvarivati pravo na starosnu mirovinu s nižom životnom dobi, što je propisano člankom 40. ovoga Zakona.

Uz članak 10.

Ovom normom predlažu se novi uvjeti starosne dobi za stjecanje prava na prijevremenu starosnu mirovinu. Pravo na prijevremenu starosnu mirovinu u razdoblju od 1. siječnja 2019. do 31. prosinca 2027. godine može steći osiguranik kada navrši 60 godina života i 35 godina mirovinskog staža.

Od 1. siječnja 2027. godine pravo na prijevremenu starosnu mirovinu osiguranik stječe sa 60 godina života i 35 godina mirovinskog staža, neovisno o spolu, odnosno od 1. siječnja 2027. godine jedinstveni su uvjeti za stjecanje prava za osiguranike-muškarce i osiguranike-žene.

Od 1. siječnja 2028. godine postupno se podiže starosna dob za po četiri mjeseci svake godine do 31. prosinca 2032. Od 1. siječnja 2033. godine pravo na prijevremenu starosnu mirovinu osiguranik stječe kada navrši 62 godine života i 35 godina mirovinskog staža.

U razdoblju od 1. siječnja 2019. do 31. prosinca 2026. godine osiguranici-žene će moći ostvarivati pravo na prijevremenu starosnu mirovinu s nižom životnom dobi i mirovinskim stažem, što je propisano člankom 42. ovoga Zakona prema kojem se postupno povećava dobna granica sa dosadašnjih tri za po četiri mjeseca svake godine počevši od 1. siječnja 2019. do 31. prosinca 2026. godine.

Uz članak 11.

Ovom normom uvode se novi uvjeti za stjecanje prava na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika. Pravo na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika u razdoblju do 31. prosinca 2026. godine osiguranik stječe kada navrši 60 godina života i 41 godinu staža osiguranja u efektivnom trajanju.

Od 1. siječnja 2027. godine pooštreni su uvjeti za stjecanje prava na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika, te se stječe kada navrši 61 godinu života i 41 godinu staža osiguranja u efektivnom trajanju.

Uz članak 12.

Radi problema u provedbi, dopunom stavka 2. i 3., te dodavanjem stavka 4. i 5. dodatno se normiraju uvjeti za ostvarivanje prava na prijevremenu starosnu mirovinu zbog stečaja poslodavca. Propisuje se izričitom normom da pravo može steći isključivo osiguranik koji se odmah po ispunjenju uvjeta za prijevremenu starosnu mirovinu odjavi sa nadležne službe za zapošljavanje ili se odjavljuje najkasnije prvi idući dan po ispunjenju tih uvjeta (odnosno prvi idući radni dan).

Uređuje se i računanje uvjeta neprekidne nezaposlenosti nakon stečaja poslodavca za slučaj da je stečajni upravitelj s radnikom sklopio novi ugovor o radu na temelju članka 191. stavka 5. Stečajnog zakona te način utvrđivanja uvjeta nezaposlenosti u tom slučaju.

Prema članku 191. stavku 5. Stečajnog zakona (Narodne novine, br. 71/15 i 104/17) stečajni upravitelj radi završetka započetih poslova i otklanjanja moguće štete, na temelju odobrenja suda, može sklopiti nove ugovore o radu na određeno vrijeme. Predlaže se da se u tom slučaju, za ispunjenje uvjeta neprekidne nezaposlenosti od najmanje dvije godine do ispunjenja uvjeta za prijevremenu starosnu mirovinu, zbroje razdoblja nezaposlenosti od prestanka radnog odnosa radnika zbog stečaja i razdoblje nezaposlenosti nakon prestanka novoga ugovora o radu koji je sklopljen isključivo prema članku 191. stavka 5. Stečajnog zakona.

Uz članak 13.

Ovom normom uređuje se da osiguranik nakon ispunjenja uvjeta za prijevremenu starosnu i starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika može nastaviti raditi na temelju izmjene ugovora o radu do polovice punog radnog vremena, bez prestanka radnog odnosa, a ne samo korisnik starosne mirovine, kao što je to slučaj prema važećem Zakonu. Ujedno propisuje obvezu poslodavcu da i za korisnika prijevremene starosne i starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika koji nastavlja raditi do polovice punog radnog vremena, a ispunjava uvjete za tu mirovinu, dostavi prijavu o promjeni tijekom osiguranja.

Uz članak 14.

Ovom normom proširuje se krug osiguranika kojima se vrijeme provedeno u zaposlenju s punim radnim vremenom računa kao staž osiguranja s povećanim trajanjem, tako da se pod tom kategorijom osiguranika obuhvate i oboljeli od drugih sustavnih upalnih bolesti zglobova i vezivnog tkiva, čiji su uzrok, klinička slika, komplikacije i prognoza vrlo slični reumatoidnom artritisu te gluhoslijepe osobe.

Uz članak 15.

Ovom dopunom norme članka 43. stavka 2. Zakona koja uređuje pravo na profesionalnu rehabilitaciju kao pravo iz mirovinskog osiguranja propisuje se da se u slučaju nastanka osiguranog rizika smanjenja radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost iz članka 39. stavka 2. Zakona, radniku koji je u radnom odnosu, obrtniku i osiguraniku koji obavlja samostalnu profesionalnu djelatnost mora odrediti profesionalna rehabilitacija kao pravo iz mirovinskog osiguranja.

Na taj način izričito i Zakon i Uredba o metodologijama vještačenja (Narodne novine, broj 67/17) obvezuje Zavod za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom da osiguraniku kod kojega postoji prestala radna sposobnost po definiciji iz članka 39. stavka 2. Zakona mora utvrditi preostalu radnu sposobnost za drugo zanimanje, a ne djelomični gubitak radne sposobnosti iz članka 39. stavka 3. Zakona.

Djelomični gubitak radne sposobnosti se određuje tek ako se osiguranik s obzirom na zdravstveno stanje, životnu dob, naobrazbu i sposobnost ne može profesionalnom rehabilitacijom osposobiti za drugo zanimanje, ali može raditi najmanje 70% radnog vremena na prilagođenim poslovima iste ili slične razine obrazovanja koji odgovaraju njegovim dosadašnjim poslovima.

Također, predlaže se produljenje životne dobi do koje se stječe pravo na profesionalnu rehabilitaciju sa dosadašnjih 53 godine na 55 godina života, budući se i starosna dob za stjecanje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu pomiče tako da se dulje ostaje u svijetu rada radi održivosti sustava i adekvatnosti mirovina. Mnogi osiguranici stariji od 53 godine života uz mogućnost profesionalne rehabilitacije ostali bi dulje na tržištu rada, a razlog više za omogućavanje ulaska u profesionalnu rehabilitaciju osiguranika starijih od 53 godine života je i podizanje dobne granice za odlazak u starosnu mirovinu.

Uz članke 16. i 17.

Ovom dopunom predlaže se zagarantirani, najniži iznos naknade za vrijeme profesionalne rehabilitacije za slučaj ako svota naknade plaće za vrijeme profesionalne rehabilitacije, koja se određuje invalidu rada prema članku 51. stavku 2., odnosno članku 52. stavku 1. Zakona, iznosi manje od zagarantiranog iznosa. Predlaže se da naknada plaće za vrijeme profesionalne rehabilitacije ne može iznositi manje od najnižeg mjesečnog iznosa bruto plaće koja radniku pripada za rad u punom radnom vremenu određenog propisom koji određuje visinu minimalne plaće.

Ujedno, predlaže se brisati odredba dosadašnjeg stavka 4. prema kojoj invalidu rada od dana upućivanja na profesionalnu rehabilitaciju do završetka profesionalne rehabilitacije radni odnos miruje, s obzirom na to da za vrijeme dok se osiguranik nalazi na profesionalnoj rehabilitaciji poslodavac mora prijavom o promjeni tijekom osiguranja prijaviti da je osiguranik upućen na profesionalnu rehabilitaciju i po toj osnovi mu se obračunava doprinos za mirovinsko osiguranje u vezi s korištenjem naknade plaće u vezi s profesionalnom rehabilitacijom u visini invalidske mirovine zbog potpunog gubitka radne sposobnosti za vrijeme dok se nalazi na profesionalnoj rehabilitaciji, a člankom 28. Zakona je već uređeno računanje staža osiguranja u vezi s profesionalnom rehabilitacijom.

Uz članak 18.

Ovom dopunom uređuje se preciznije norma koja uređuje početak isplate invalidske mirovine. Ako je osiguranik od podnošenja zahtjeva za ostvarivanje prava na temelju djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti bio na bolovanju, početak isplate se veže uz činjenicu da je osiguranik do donošenja rješenja koristio naknadu plaće zbog privremene nesposobnosti za rad prema propisima o obveznom zdravstvenom osiguranju i/ili propisima o radu.

Naime, prema članku 48. stavku 1. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju (Narodne novine, broj 80/13 i 137/13) obveza isplate naknade plaće zbog privremene nesposobnosti u postupcima za ocjenu radne sposobnosti koje je pokrenuo izabrani doktor tereti Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje samo do donošenja nalaza i mišljenja o profesionalnoj ili općoj nesposobnosti za rad, jer izabrani doktor, u skladu s člankom 46. stavkom 4. navedenog Zakona, nakon zaprimanja tzv. obavijesti o donesenom nalazu i mišljenju nadležnog tijela vještačenja utvrđuje prestanak privremene nesposobnosti za rad, a pravo na naknadu plaće prema članku 98. Zakona o radu potom tereti poslodavca, kao pravo na naknadu plaće zbog opravdane spriječenosti za rad, dok poslodavac ne izvrši obvezu ponude izmjene ugovora o radu na temelju nalaza i mišljenja tijela vještačenja o utvrđenom djelomičnom gubitku radne sposobnosti (članak 41. Zakona o radu), odnosno do pravomoćnosti rješenja o invalidskoj mirovini zbog potpunog gubitka radne sposobnosti (članak 112. Zakona o radu). U slučaju ako osiguranik ispunjava uvjete za starosnu mirovinu, naknada plaće zbog privremene nesposobnosti za rad u skladu s Zakonom o obveznom zdravstvenom osiguranju u cijelosti tereti poslodavca (članak 50. navedenog Zakona).

Stoga se predlaže da se norma članka 59. Zakona veže uz činjenicu da je osiguranik od podnošenja zahtjeva za ostvarivanje prava na temelju djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti do donošenja rješenja primao naknadu plaće zbog privremene nesposobnosti, odnosno zbog opravdane spriječenosti za rad, odnosno naknadu plaće prema propisima o radu. Time se ujedno usklađuje i sa Uredbom o metodologijama vještačenja (Narodne novine, broj 67/17) donesenoj na temelju Zakona o jedinstvenom tijelu vještačenja (Narodne novine, br. 85/14 i 95/15).

Uz članak 19.

Prema važećem Zakonu o mirovinskom osiguranju osiguran je rizik tjelesnog oštećenja zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti od 30% do 100% s pravom na novčanu naknadu za tjelesno oštećenje s osnova tih uzroka koja se određuje u odgovarajućem postotku od osnovice, od 12% od osnovice (za 30% tjelesnog oštećenja), do 40% od osnovice (za 100% tjelesnog oštećenja). Osnovica za novčanu naknadu za tjelesno oštećenje nastalo zbog ozljede na radu utvrđuje se općim aktom Zavoda (članak 63. stavak 2. Zakona).

Prva osnovica za određivanje novčane naknade zbog tjelesnog oštećenja zbog ozljede na radu i profesionalne bolesti od 1. siječnja 1999. iznosila je 700,00 kuna mjesečno (Narodne novine, broj 32/99) te se dalje usklađivala kao i mirovine prema svim odlukama o usklađivanju te na dan 1. srpnja 2018. godine prema Odluci o osnovici za određivanje novčane naknade zbog

tjelesnog oštećenja i o usklađivanju novčanih naknada zbog tjelesnog oštećenja od 1. srpnja 2018. (Narodne novine, broj 79/18) iznosi 1.306,64 kuna mjesečno (članak 63. stavak 2. Zakona).

Na temelju navedene Odluke, naknada za 100% tjelesnog oštećenja zbog profesionalnih uzroka od 1. srpnja 2018. godine iznosi 522,65 kuna, odnosno za 30% tjelesnog oštećenja 156,79 kuna.

Budući da je osnovica i visina naknade u sustavu mirovinskog osiguranja vrlo niska, a radi se o tjelesnim oštećenjima nastalim zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti, predlaže se povećanje osnovice za određivanje naknade za 15% na svotu osnovice koja je trenutno važeća i koja od 1. srpnja 2018. godine iznosi 1.306,64 kuna mjesečno.

Uz članak 20.

Kako se ne bi i dalje javljale poteškoće u provedbi norme članka 69. stavka 5. Zakona o uvjetima za stjecanje prava na obiteljsku mirovinu djece s invaliditetom s preostalom radnom sposobnosti utvrđenom prema propisima o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom, novim stavkom 9. ovoga članka propisuje se na temelju kojeg dokaza se može odlučiti o pravu na obiteljsku mirovinu po toj osnovi.

Predlaže se da se pravomoćno rješenje o postojanju statusa djeteta s invaliditetom s preostalom radnom sposobnošću s priznatim pravom na profesionalnu rehabilitaciju odnosno o osposobljavanju za rad i novčanoj naknadi u vezi s tim pravom kao djetetu s invaliditetom i završenoj rehabilitaciji po toj osnovi, smatra dokazom na osnovi kojeg se stječe pravo na obiteljsku mirovinu, bez drugih uvjeta (uzdržavanja).

Uz članak 21.

Ovom normom predlaže se izričito propisati prestanak prava na obiteljsku mirovinu ostvarenu iza smrti bioloških roditelja za dijete koje je pravomoćnim rješenjem centra za socijalnu skrb posvojeno, čime se odredba usklađuje s člankom 197. Obiteljskog zakona (Narodne novine, broj 103/15) i člankom 22. stavkom 1. točkom 3. Zakona, kojim je propisano da pravo na obiteljsku mirovinu u slučaju smrti osiguranika ili korisnika mirovine ostvaruju djeca koja su posvojena.

Prema članku 197. Obiteljskog zakona posvojenjem nastaje među posvojiteljem i njegovim srodnicima s jedne strane te posvojenikom i njegovim potomcima s druge strane odnos srodstva i sva prava i dužnosti koje iz toga proizlaze, a prestaju međusobna prava i dužnosti posvojenika i njegovih krvnih srodnika.

Uz članak 22.

Novim stavkom 2. uređuje se novi polazni faktor za određivanje prijevremene starosne mirovine. Uzimajući u obzir prosječno trajanje života korisnika, činjenicu da će se ta mirovina duže koristiti od starosne, i da se dosadašnje normativno rješenje smanjenja te mirovine u odnosu na starosnu mirovinu, kojim je propisano šest polaznih faktora ovisno i o duljini mirovinskog staža i o starosnoj dobi, nije pokazalo razmjerno pogodnostima zbog ranijeg odlaska u mirovinu, i djeluje destimulativno na kasniji odlazak u mirovinu, predlaže se primjerenija visina polaznog faktora za određivanje prijevremene starosne mirovine, kako bi se destimulirao raniji odlazak u mirovinu prije ispunjenja uvjete za starosnu mirovinu. Predlaže se linearno umanjenje od 0,34% za svaki mjesec ranijeg odlaska u mirovinu, prije ispunjenja uvjeta za starosnu mirovinu, tj. za 4,08% po godini do maksimalno 20,4% za pet godina ranijeg odlaska u mirovinu. Smanjenje je trajno i ne ovisi o navršenom mirovinskom stažu u trenutku odlaska.

U stavku 3. stimulacija odlaska u mirovinu u starijoj životnoj dobi i sa dužim stažem predlaže se ne vezati na starosnu dob od 65 godina života, uz 35 godina mirovinskog staža, nego se kao uvjet za tu bonifikaciju radi kasnijeg odlaska u mirovinu nakon ispunjenja uvjeta starosne

dobi, predlaže opisno vezati uz „starosnu dob propisanu za stjecanje prava na starosnu mirovinu prema ovome Zakonu“ i 35 godina mirovinskog staža. Naime, s obzirom da se uvjeti za stjecanje prava na starosnu mirovinu iz članka 33. Zakona mogu steći i uz sniženje starosne granice prema članku 181. Zakona po osnovi rada na poslovima s otežanim uvjetima rada na kojima se staž osiguranja računa s povećanim trajanjem, i prije 65. godine života, te dolazi do nejasnoća u provedbi, predlaže se opisno odrediti dob za ostvarivanje prava na ovu bonifikaciju, kao i za obiteljsku mirovinu iza smrti osiguranika nakon te dobi (stavak 5.), a uz to životna dob kao uvjet za stjecanje prava se i mijenja novim odredbama. Također se uvodi i povećanje polaznog faktora sa sadašnjih 0,15% na 0,34%.

Uz članak 23.

Ovim člankom dopunjuje se norma na način da se propisuju i mirovinski faktori za određivanje visine mirovine određenih kategorija korisnika koji mogu raditi do polovice punog radnog vremena, odnosno puno radno vrijeme uz istovremeno korištenje mirovine.

Za korisnika starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika koji radi do polovice punog radnog vremena predlaže se da mirovinski faktor za određivanje mirovine iznosi 1,0, odnosno da za vrijeme zaposlenja prima mirovinu u punom iznosu.

Za korisnika starosne mirovine ostvarene prema posebnom propisu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba koji radi do polovice punog radnog vremena, predlaže se da mirovinski faktor iznosi 1,0 odnosno da može koristiti mirovinu u punom iznosu, a u slučaju ako taj korisnik radi puno radno vrijeme, tada za vrijeme zaposlenja može koristiti mirovinu umanjenu za 50%, odnosno mirovinski faktor za određivanje mirovine iznosi 0,5.

Također, ovom normom određuje se mirovinski faktor za korisnike prijevremene starosne mirovine zaposlene do polovice punog radnog vremena koji iznosi 1,0, odnosno navedeni korisnik može primati mirovinu u punom iznosu.

Uz članak 24.

Ovim člankom osiguraniku koji ostvaruje mirovinu prema ovome Zakonu, a kojemu je mirovina manja od najniže mirovina određuje se od dana stupanja na snagu ovoga Zakona najniža mirovina za svaku godinu mirovinskog staža u visini od 100% aktualne vrijednosti mirovine. Najniža mirovina se određuje uz primjenu mirovinskog i polaznog faktora ovisno o vrsti mirovine i usklađuje prema novoj aktualnoj vrijednosti mirovine. Naime, u skladu s člankom 90. Zakona najniža mirovina se određivala u visini 0,825% prosjeka plaće svih zaposlenih u 1998. godini prema podacima Državnog zavoda za statistiku za svaku godinu mirovinskog staža i dalje usklađivala, kao i sve druge mirovine. Prema Odluci o najnižoj mirovini za jednu godinu mirovinskog staža od 1. siječnja 2018. (Narodne novine, broj 25/18) najniža mirovina iznosila je 61,94 kuna za svaku godinu mirovinskog staža. Prema Odluci o aktualnoj vrijednosti mirovine od 1. siječnja 2018. godine (Narodne novine, broj 25/18) donesenoj na temelju članka 88. Zakona, aktualna vrijednost mirovine za jedan osobni bod, radi određivanja mirovine i usklađivanja mirovine i ostalih prava iz mirovinskog osiguranja, od 1. siječnja 2018. godine iznosi 63,88 kuna. Izmjenom članka 90. Zakona predlaže se da najniža mirovina bude u visini 100% aktualne vrijednosti mirovine, po godini staža, čime se poboljšava donja razina prava iz mirovinskog osiguranja, u skladu s načelom solidarnosti u podsustavu mirovinskog osiguranja generacijske solidarnosti.

Uz članak 25.

Ovom normom uređuje se način određivanja osnovne mirovine osiguranicima koji su bili obvezno osigurani u obveznom mirovinskom osiguranju individualne kapitalizirane štednje. Precizira se da se osiguranicima koji su se u postupku ostvarivanja prava na starosnu ili

prijevremenu starosnu mirovinu svojom izjavom opredijelili za ostvarivanje prava na mirovinu iz oba stupa, iz obveznog mirovinskog osiguranja generacijske solidarnosti određuje osnovna mirovina, uređuje se određivanje te mirovine za one koji su navršili staž osiguranja prije uvođenja drugog stupa, te onih koji su navršili staž osiguranja nakon uvođenja drugog stupa.

Uz članak 26.

Ovom normom uređuje se pitanje uzimanja u obzir razdoblja zaposlenja u instituciji Europske unije i međunarodnoj organizaciji, te razdoblja trajanja mandata zastupnika Europskog parlamenta. Stavkom 1. utvrđuju se osobe na koje se predloženi članak odnosi i način kako će se zbrajati hrvatska razdoblja osiguranja s razdobljima osiguranja na temelju razdoblja zaposlenja u jednoj od institucija Europske unije, međunarodnoj organizaciji, odnosno razdobljima trajanja mandata u Europskom parlamentu. Radi ostvarivanja prava potrebno je primijeniti Uredbu (EZ) br. 883/2004 (prije svega čl. 6. i čl. 51.), pri čemu se ta razdoblja zaposlenja, odnosno trajanja mandata, moraju uzeti u obzir kao razdoblja osiguranja navršena u drugoj državi članici. Ako na temelju takvog zbrajanja osoba ostvari pravo na mirovinu, tada se visina davanja također utvrđuje prema Uredbi (EZ) br. 883/2004 (posebno čl. 52.).

Stavkom 2. definiraju se razdoblja na koja se članak odnosi, a stavkom 3. način njihovog utvrđivanja, odnosno dokazivanja. Kao dokaz za takva razdoblja zaposlenja trebala bi prvenstveno poslužiti potvrda dotične institucije Europske unije, odnosno međunarodne organizacije. Stavkom 4. ove norme važno je propisati da se norma odnosi na osobe koje nisu ranije iskoristile pravo prijenosa prema Zakonu o prijenosu mirovinskih prava.

Uz članak 27.

Ovim zakonom uređeno je u novom poglavlju uzimanje u obzir razdoblja zaposlenja u instituciji Europske unije i međunarodnoj organizaciji, odnosno razdoblja trajanja mandata u Europskom parlamentu (člankom 23. ovoga Zakona).

U Zakonu o mirovinskom osiguranju ne postoji pravni temelj za obustavu isplate mirovine korisnicima koji se zaposle u međunarodnoj organizaciji sa sjedištem u državi u kojoj se primjenjuju uredbe Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti ili u instituciji Europske unije na koju se primjenjuje Zakon o prijenosu mirovinskih prava. S obzirom na prijedlog članka 25. ovoga Zakona, kojim se propisuje uzimanje u obzir navedenih razdoblja zaposlenja, kao i razdoblje trajanja mandata u Europskom parlamentu za ostvarivanje prava na mirovinu, ovom dopunom članka 99. Zakona propisuje se mogućnost obustave isplate mirovine i korisnicima za vrijeme zaposlenja u instituciji Europske unije, međunarodnoj organizaciji, odnosno za vrijeme trajanja mandata u Europskom parlamentu.

Ujedno se proširuje krug korisnika mirovine kojima se zbog ponovnog zaposlenja do polovice radnog vremena nakon umirovljenja, ili zaposlenja s punim radnim vremenom nakon stečene mirovine, mirovina ne obustavlja.

Mogućnost rada i korištenja starosne mirovine propisuje se za:

- korisnika starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika koji može raditi do polovice punog radnog vremena i primati mirovinu u punom iznosu,
- korisnika starosne mirovine ostvarene prema posebnim propisima o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba koji tijekom korištenja prava može raditi do polovice punog radnog vremena i koristiti punu mirovinu te
- korisnika starosne mirovine ostvarene prema posebnim propisima o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba koji može raditi puno radno vrijeme i primati mirovinu umanjenu za 50%, te

- korisnika prijevremene starosne mirovine koji može raditi do polovice punog radnog vremena i primati mirovinu u punom iznosu.

Omogućavanjem rada do polovice punog radnog vremena korisniku starosne mirovine i korisniku prijevremene starosne mirovine osigurava se i poboljšanje materijalnog položaja ovih umirovljenika, a ujedno omogućuje osiguravanje deficitarne iskusne radne snage u pojedinim djelatnostima odnosno poduka mladih kadrova koji tek ulaze u svijet rada. Također, osigurava se potreban broj relativno mlađih osoba u deficitarnim zanimanjima za potrebe djelatnosti gdje su potrebna znanja, kompetencije i sposobnosti koje posjeduje kategorija korisnika koji su starosnu mirovinu stekli prema posebnim propisima o pravima djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba, a koji su otišli u mirovinu u tom posebnom sustavu s relativno ranom životnom dobi prema posebnim propisima zbog otežanih uvjeta rada na tim poslovima, koji se ne mogu obavljati nakon određene dobi.

Uz članak 28.

Budući da se uvodi mogućnost rada i korištenja mirovine i za korisnike starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika, korisnike prijevremene starosne mirovine i korisnike starosne mirovine ostvarene prema posebnom propisu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba predlaže se omogućiti ponovno određivanje mirovine, ako i ponovno ostvarivanje prava na novu mirovinu i za te kategorije korisnika pod istim uvjetima kao i za ostale korisnike, s time da, budući da bi za vrijeme zaposlenja ili obavljanja djelatnosti mirovina bila u isplati u punom iznosu ili umanjena za 50%, predlaže se da se polazni faktor za novu mirovinu određuje u visini polaznog faktora na temelju kojega je bila određena prijašnja mirovina.

S obzirom na to da je Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima (Narodne novine, broj 115/16) koji je stupio na snagu 1. siječnja 2017. godine uvedena obveza da umirovljenici jednako kao i osiguranici uplaćuju doprinose za mirovinsko osiguranje po osnovi drugog dohotka, ovom normom predlaže se omogućiti ponovno određivanje mirovine i na temelju navršene jedne godine staža osiguranja nakon umirovljenja po osnovi drugog dohotka, ako su u cijelosti uplaćeni doprinosi, te uz ispunjenje uvjeta starosti i mirovinskog staža za novu mirovinu iz članaka 9., 10., 11., 40. i 42. ovoga Zakona. Budući da bi mirovina za vrijeme ostvarivanja drugog dohotka bila u isplati (u punom iznosu), nova mirovina se određuje primjenom istoga polaznog faktora na temelju kojega je bila određena prijašnja mirovina.

Uz članak 29.

Ovom normom nalaže se obvezniku (npr. poslodavcu) da u postupku ostvarivanja prava na mirovinu, na zahtjev/zamolnicu Zavoda dostavi podatke o stažu osiguranja i osnovici na tiskanici MPP-1 u roku od 15 dana od dana zaprimanja zahtjeva Zavoda. Nalaže se obvezniku da u postupku kontrole podataka i prikupljanja nedostajućih podataka o stažu osiguranja i osnovici za radnike kojima u evidencijama Zavoda nisu evidentirani ti podaci, dostavi te podatke na tiskanici MPP-1 u roku od 30 dana od dana zaprimanja zahtjeva/zamolnice Zavoda.

Uz članak 30.

Zavod je obavezan po službenoj dužnosti donijeti rješenje o priznanju svojstva osiguranika iz članka 10. do 13. Zakona.

Ako Zavod propusti donijeti rješenje po službenoj dužnosti o priznanju svojstva osiguranika u primjerenom roku od 12 mjeseci od dana nastanka obveze na osiguranje, dužan je i nadalje za

osiguranika iz članka 10. do 13. ovog Zakona donijeti po službenoj dužnosti rješenje i priznati svojstvo osiguranika, ali s danom donošenja rješenja.

Na taj način se onemogućuje da Zavod nakon proteka roka donese rješenje o priznanju svojstva osiguranika i retroaktivno prizna svojstvo osiguranika i za više godina unatrag. Rok je materijalnopravne prirode i odnosi se na učinke propuštanja donošenja rješenja po službenoj dužnosti u razumnom roku od godine dana.

Uz članak 31.

Osiguraniku iz članka 11.a (osobe upisane u Upisnik poljoprivrednika) svojstvo osiguranika prestaje prestankom okolnosti na temelju kojih im je priznato svojstvo osiguranika (brisanjem iz Upisnika poljoprivrednika), kao i u slučaju stjecanja prava na mirovinu.

Uz članak 32.

Ovom normom predlaže se izmjena članka 126. stavka 1. Zakona kojom je uređen obvezan kontrolni pregled osiguranika u slučaju kada je nalazom i mišljenjem Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom utvrđeno smanjenje radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost, djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnosti, radi provjere zdravstvene i radne sposobnosti osiguranika.

Propisuje se obveza da se redoviti kontrolni pregled mora obaviti najkasnije šest mjeseci prije ispunjenja uvjeta za starosnu mirovinu, kako se više ne bi događalo da se redoviti kontrolni pregled korisnicima invalidske mirovine zbog opće nesposobnosti za rad odnosno potpunog gubitka radne sposobnosti nastale zbog bolesti određuje s nekim datumom nakon što je korisnik po službenoj dužnosti već preveden u starosnu mirovinu primjenom članka 58. i članka 175. stavka 7. Zakona.

Uz članak 33.

Prema članku 104. Zakona, Zavod obvezno vodi matičnu evidenciju o osiguranicima i korisnicima prava iz mirovinskog osiguranja u elektronskom obliku, a člankom 140.a Zakona omogućuje se, budući da se podaci matične evidencije vode na mikrofilmu i u digitalnom obliku, da se isprave koje Zavod izdaje u granicama svoje nadležnosti s mikrofilmskih ili digitalnih medija prema članku 140.a Zakona smatraju javnim ispravama.

S obzirom na to da se u elektronskom sustavu upravljanja dokumentima rješenja i svi drugi dokumenti stvaraju u virtualnom spisu, s time da je osigurana nepromjenjivost dokumentacije putem tzv. barkoda i druge zaštite, predlaže se uvesti novu odredbu člankom 140.b kojom se normativno uređuje da i dokumentacija iz spisa formirana digitalizacijom ima jednaku pravnu dokaznu snagu u upravnim i ostalim postupcima u kojima se odlučuje o pravu na i iz mirovinskog osiguranja izvornoj dokumentaciji.

Iz istog razloga predlaže se da i dokumentacija formirana u digitalnom obliku (virtualnom spisu) ima jednaku pravnu snagu izvornoj dokumentaciji i u ostalim postupcima ili provođenju pojedinih pravnih radnji u postupcima koji se vode vezano uz prava iz mirovinskog osiguranja i na mirovinsko osiguranje, naknade štete i drugih iz mjerodavnosti Zavoda u kojima je ta dokumentacija iz spisa potrebna, osim ako posebnim propisom nije drukčije određeno.

Osim što se digitalizacijom osigurava i nepromjenjivost dokumentacije, omogućena je ekonomičnost postupaka, smanjeni su troškovi postupka, povećava se ažurnosti u radu, što ubrzava postupke, a u sudskim postupcima koji se vode protiv rješenja Zavoda smatrat će se temeljem ovoga članka vjerodostojnom dokumentacijom. Stavkom 3. i 4. osigurava se mehanizam provjere digitalne dokumentacije ako postoji sumnja u ispravnost digitalne kopije ili sumnja da nije vjerna izvorniku.

Uz članak 34.

Ovom normom predlaže se mirovine djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba, te radnika na poslovima razminiranja, koje se ostvaruju i/ili određuju prema posebnim propisima o pravima iz mirovinskog osiguranja tih osiguranika, kao i za obiteljsku mirovinu ostvarenu nakon smrti tih osiguranika, specificirati kao posebnu kategoriju u ovoj normi. Iako se i do sada iz državnog proračuna financirao dio obveza mirovinskog osiguranja koje nastaju priznavanjem i određivanjem mirovine pod povoljnijim uvjetima i za tu posebnu kategoriju osiguranika, oni nisu bili posebno specificirani, iako se radi o kategoriji korisnika većeg opsega, za koju su propisani uvjeti i visina prava prema posebnom propisu o pravima iz mirovinskog osiguranja generacijske solidarnosti te se mirovina određuje prema posebnom propisu, stoga se predlaže ova dopuna norme.

Uz članak 35.

Zavod u svom vlasništvu, suvlasništvu ili izvanknjižnom vlasništvu ima 873 nekretnine na području Republike Hrvatske i to 131 poslovni prostor, 693 stana i 49 ostalih nekretnina, pri čemu su poslovni prostori nabavljeni u ranijim razdobljima iz poslovnih sredstava Zavoda, odnosno njegovih pravnih predaka, dok je stambeni fond nastao izdvajanjem 6% iz plaća radnika i izdvajanjem 2% iz mirovina svih umirovljenika. Od navedenog broja nekretnina velik broj je u devastiranom stanju i zahtijeva obnovu i održavanje kako bi se spriječilo daljnje propadanje, a Zavod za tekuće i investicijsko održavanje u financijskom planu nema dostatna sredstva. Najveći broj stanova u vlasništvu Zavoda u međuvremenu je prodan, a za dio stanova koji su kupcima prodani na obročnu otplatu u tijeku je obročna otplata. Na zahtjev Zavoda, Ministarstvo financija je dopisom, KLASA:940-01/18-01/15, URBROJ:513-05-02-18-2 od 28. veljače 2018. godine dalo mišljenje, da s obzirom na činjenicu da je Zavod nekretnine stekao iz poslovnih sredstava Zavoda te izdvajanjem iz plaća radnika i izdvajanjem iz mirovina, a ne iz prihoda državnog proračuna, radi velikog broja nekretnina, od kojih su mnoge devastirane i u lošem stanju, prihode od prodaje nekretnina može koristiti namjenski za kapitalne rashode, odnosno za nabavu nefinancijske imovine i održavanje nefinancijske imovine potrebne za poslovanje Zavoda. Člankom 29. stavkom 1. važećeg Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo (Narodne novine, br. 43/92, 69/92, 87/92, 25/93, 26/93, 48/93, 2/94, 44/94, 47/94, 58/95, 103/95, 11/96, 76/96, 111/96, 11/97, 103/97, 119/97, 68/98, 163/98, 22/99, 96/99, 120/00, 94/01 i 78/02) propisano je: „Kada je prodavatelj stana poduzeće ili druga pravna osoba koja je vrijednost stanova uračunala u vrijednost društvenog kapitala, tom prodavatelju pripada 35% novca od prodaje stana kod uplate odjednom, odnosno kod svake obročne otplate, a 65% novca uplaćuje se na državni proračun i koristi se za namjene iz članka 28. ovoga Zakona.“. Prema dopunjenoj odredbi koja se predlaže, Zavod će prihode ostvarene od prodaje nekretnina u vlasništvu *Zavoda*, osim dijela prihoda od prodaje stanova na kojima postoji stanarsko pravo u visini od 65% koji prema posebnom zakonu, odnosno prema članku 29. stavku 1. Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo pripada proračunu, koristiti namjenski za kapitalne rashode. Člankom 70. stavkom 1. Zakona o proračunu propisano je: „Sredstva od prodaje i zamjene nefinancijske imovine države, odnosno jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i od naknade štete s osnova osiguranja koriste se za kapitalne rashode države, odnosno jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, za ulaganja u dionice i udjele trgovačkih društava te za otplate glavnice na temelju dugoročnog zaduživanja.“. Analogno tome, u skladu s mišljenjem Ministarstva financija, sredstva odnosno prihodi od prodaje nefinancijske imovine Zavoda (nekretnina u vlasništvu Zavoda) ostvarene iz poslovnih sredstava Zavoda, koristit će se za kapitalne rashode Zavoda i to nabavu nefinancijske imovine (razred 4) i rashode za održavanje nefinancijske imovine (3232 usluge tekućeg i investicijskog održavanja.)

Uz članak 36.

Dopunom članka 160. Zakona omogućuje se da Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje može osnovati mirovinsko osiguravajuće društvo za obavljanje isplate mirovine na temelju kapitaliziranih doprinosa člana mirovinskog fonda iz obveznog mirovinskog osiguranja individualne kapitalizirane štednje, a u cilju ekonomičnosti u rashodima za naknade koje se plaćaju privatnom mirovinskom društvu koje višestruko nadilaze materijalne troškove koje ima Zavod za obavljanje poslovanja odnosno poslova obveznog mirovinskog osiguranja generacijske solidarnosti, koji se kreću manje od 1%.

Uz članak 37.

Iako je odredbama važećeg Zakona o mirovinskom osiguranju u članku 161. stavku 2., točkama 1. i 2. propisano da Zavod ima pravo zahtijevati naknadu štete sve dok traje isplata tih davanja, radi otklanjanja dvojbi u sudskoj praksi navedenim izmjenama precizira se ova odredba, jer je pretežita važeća sudska praksa zauzela stav da Zavod ima pravo potraživati naknadu štete sve dok traje isplata tih davanja bez obzira na potencijalno ispunjenje uvjeta za ostvarivanje prava na starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu. Odredbe se preciziraju radi osiguravanja pravne sigurnosti.

Uz članak 38.

Ovom normom preciziraju se odredbe o inspekcijskom nadzoru kako bi se osigurao lakši nadzor, s obzirom da poslodavci u praksi podnose prijavu u roku iz članka 112., stavka 1. Zakona osam dana prije početka rada, no u prijavi ne navode stvarni datum početka rada, već neki kasniji datum. Predlaže se skraćivanje roka za izvršenje upravne mjere i dostavu dokaza o otklanjanju nedostataka u poslovanju s pet na tri dana. Predlaže se i smanjenje iznosa tzv. „otkupa“ od izvršenja upravne mjere pečaćenjem poslovnih prostorija, postrojenja, uređaja i druge opreme za rad ili na drugi pogodan način, sa sadašnjih 30.000,00 kuna na 20.000,00 kuna, kako bi veći broj poslodavaca mogao koristiti navedenu mogućnost.

Uz članak 39.

Ako obveznik ne postupi po zahtjevu/zamolnici Zavoda za dostavu podataka u smislu članka 28. ovoga Zakona ili dostavi podataka na prijavi MPP-1 nakon proteka roka, predlaže se da se to smatra prekršajem.

Uz članak 40.

Ovom normom predlaže se ubrzanje izjednačavanja starosne dobi za stjecanje prava na starosnu mirovinu za žene u odnosu na muškarce u prijelaznom razdoblju od 1. siječnja 2019. do 31. prosinca 2026. Žene ostvaruju pravo na starosnu mirovinu prema povoljnijim uvjetima, a u odnosu na važeće zakonsko uređenje, propisana starosna dob se sada povećava za po četiri, a ne više tri mjeseca svake godine te od 1. siječnja 2027. žene i muškarci mogu ostvariti pravo na starosnu mirovinu pod istim uvjetima, a to su navršениh 65 godina života i 15 godina mirovinskog staža.

Uz članak 41.

Ovom izmjenom uređuje se način i uvjeti za sniženje dobne granice za ostvarivanje prava na starosnu mirovinu prema članku 180. Zakona za osiguranike-žene koje su ostvarile staž osiguranja s povećanim trajanjem u razdoblju do 31. prosinca 2026. godine do završetka prijelaznog razdoblja za ostvarivanje prava na starosnu mirovinu prema dobnoj granici određenoj članku 40. ovoga Zakona, odnosno prema toj odredbi.

Ujedno se ovaj Zakon usklađuje s člankom 28. Nacrta prijedloga zakona o stažu osiguranja s povećanim trajanjem koji uvodi novu drugačiju regulaciju sniženja starosne granice po osnovi

rada na poslovima na kojima se staž osiguranja računa s povećanim trajanjem jer omogućuje uz dosadašnje sniženje starosne granice po osnovi određenog stupnja povećanja staža prema duljini razdoblja provedenih na tim poslovima (stavak 1. i 2.) i mogućnost sniženja starosne granice po osnovi zbrajanja preostataka po različitim stupnjevima povećanja, nakon što se starosna granica snizi po osnovi rada na poslovima s pojedinim stupnjem povećanja staža, preostatak proveden na tim poslovima s različitim stupnjem povećanja staža snižava se prema najnižem stupnju povećanja koje je u tom preostatku prema poslovima na kojima je osiguranik radio. Također uvodi se i mogućnost sniženja starosne granice isključivo po osnovi rada na poslovima s različitim stupnjem povećanja, za korisnike koji nemaju dovoljan broj godina efektivnog staža za sniženje starosne granice po osnovi određenog stupnja povećanja.

Uz članak 42.

Ovom normom predlaže se da se u prijelaznom razdoblju od 1. siječnja 2019. do 31. prosinca 2026. godine, u kojem se postupno izjednačavaju uvjeti za prijevremenu starosnu mirovinu za osiguranike-žene s uvjetima za osiguranike-muškarce, ubrza povećavanje starosne dobi i mirovinskog staža za žene sa dosadašnjih tri na četiri mjeseca svake godine te od 1. siječnja 2027. godine i muškarci i žene stječu pravo na prijevremenu starosnu mirovinu sa navršених 60 godina života i 35 godina mirovinskog staža.

Uz članak 43.

Ovom normom predlaže se brisanje članka 183. Zakona radi usklađivanja s člankom 21. ovoga Zakona, kojim se propisuje linearno umanjeње od 0,34% za svaki mjesec ranijeg umirovljenja tj. za 4,08% po godini do maksimalno 20,4% za najviše pet godina ranijeg odlaska u mirovinu, u odnosu na uvjete starosne dobi za starosnu mirovinu propisane odredbama važećeg Zakona.

Uz članak 44.

Predlaže se da se osobama koje su zatečene u obveznom mirovinskom osiguranju kao nositelji ili članovi OPG-a, a ne usklade svoje poslovanje u skladu s odredbom članka 52. ZOPG-a, omogući istup iz osiguranja, a svojstvo osiguranika im prestaje danom podnošenja zahtjeva Zavodu.

Uz članak 45.

Osobama koje su na dan stupanja na snagu ovog Zakona upisani u sudski registar nadležnog trgovačkog suda kao likvidatori u smislu članka 24.a ZSR-a, dana je mogućnost da se osiguraju na mirovinsko osiguranje na osnovi članka 6. ovog Zakona s danom s kojim su Zavodu podnijeli zahtjev za priznanje svojstva osiguranika, ako su zahtjev podnijeli u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Uz članak 46.

Ovom normom omogućuje se i korisnicima osnovne mirovine već ostvarene u razdoblju od stupanja na snagu Zakona o obveznim mirovinskim fondovima (Narodne novine, broj 19/14) do stupanja na snagu ovoga Zakona, koji su bili osigurani u oba stupa obveznog mirovinskog osiguranja, i koji su zbog navršеног staža s povećanim trajanjem već ostvarili mirovinu iz oba stupa obveznog mirovinskog osiguranja u navedenom razdoblju (prije 1. siječnja 2019.), da mogu u roku od 90 dana podnijeti zahtjev za određivanje mirovine kao da su bili obvezno osigurani isključivo u obveznom mirovinskom osiguranju generacijske solidarnosti, pod istim uvjetima i na način kao i korisnici koji će obvezno ostvariti osnovnu mirovinu u razdoblju od 1. siječnja 2019. godine.

U tom slučaju, novi zahtjev za određivanje mirovine isključivo u I. stupu korisnika koji je mirovinu ostvario u oba stupa zbog staža osiguranja s povećanim trajanjem, smatrat će se i zahtjevom za raskid ugovora o mirovini iz obveznog mirovinskog osiguranja individualne kapitalizirane štednje sklopljenog s mirovinskim osiguravajućim društvom te će se u tom slučaju sredstva koje je mirovinsko osiguravajuće društvo primilo za isplatu mirovine odnosno korisnika prenijeti u državni proračun, uz odbitak troškova poslovanja mirovinskog osiguravajućeg društva.

Uz članak 47.

Ovom normom zatečenim korisnicima najniže mirovine kojima je ta mirovina određena do 30. lipnja 2019. godine određuje se ista razina najniže mirovine koja je propisana ovim Zakonom za nove korisnike.

Uz članak 48.

Dopunom članka 63. važećeg Zakona predloženo je povećanje osnovice za određivanje novčane naknade zbog tjelesnog oštećenja. Kako bi se osigurala ista razina prava i za zatečene korisnike novčane naknade zbog tjelesnog oštećenja nastalog zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti, a ostvarene do stupanja na snagu ovoga Zakona, predlaže se po službenoj dužnosti svim zatečenim korisnicima prava odrediti novu svotu naknade prema osnovici iz ovoga Zakona i time osigurati istu razinu prava za sve korisnike naknade zbog tjelesnih oštećenja nastalih zbog profesionalnih uzroka.

Uz članak 49.

Ovom normom određuje se dan stupanja na snagu Zakona.

**TEKST ODREDBI VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU,
ODNOSNO DOPUNJUJU**

Članak 1.

(1) Sustav mirovinskog osiguranja u Republici Hrvatskoj čine:

- 1) obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti
- 2) obvezno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje
- 3) dobrovoljno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje.

(2) Ovim Zakonom uređuje se obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti.

(3) Ovim se Zakonom u pravni poredak Republike Hrvatske prenosi Direktiva Vijeća 97/81/EZ od 15. prosinca 1997. o Okvirnom sporazumu o radu s nepunim radnim vremenom koji su sklopili UNICE, CEEP i ETUC (SL L 014, 20.1.1998.).

Članak 5.

Ostvarivanje prava osiguranika na temelju generacijske solidarnosti provodi Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje (u daljnjem tekstu: Zavod).

Članak 8.

Pojedini pojmovi u smislu ovoga Zakona imaju sljedeće značenje:

1. Mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti je dio sustava mirovinskog osiguranja u kojem se osiguranicima na načelima uzajamnosti i solidarnosti osiguravaju prava za slučaj nastanka rizika starosti, smanjenja radne sposobnosti, djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti i tjelesnog oštećenja, a članovima njihovih obitelji prava za slučaj smrti osiguranika, odnosno korisnika prava.

2. Osiguranik je fizička osoba koja je na osnovi radne aktivnosti (radni odnos, obavljanje djelatnosti i dr.) obvezno osigurana na mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti.

3. Osigurana osoba je fizička osoba osigurana na mirovinsko osiguranje generacijske solidarnosti u određenim okolnostima za rizik smanjenja radne sposobnosti, djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti i tjelesnog oštećenja prouzročenog ozljedom na radu ili profesionalnom bolesti.

4. Mirovinski staž je skupni naziv za razdoblja provedena u obveznom mirovinskom osiguranju i produženom osiguranju (staž osiguranja) i razdoblja provedenih izvan osiguranja koja se pod određenim uvjetima priznaju u mirovinski staž (posebni staž).

5. Staž osiguranja s povećanim trajanjem je razdoblje provedeno u obveznom mirovinskom osiguranju koje se računa s povećanim trajanjem. Posebnim propisima su određena radna mjesta i zanimanja na kojima se staž osiguranja računa s povećanim trajanjem i osiguranici invalidne osobe kojima se staž osiguranja računa s povećanim trajanjem.

6. Pridodani staž je razdoblje koje se pridodaje stvarno ostvarenom mirovinskom stažu zajedno s kojim kao ukupni mirovinski staž služi samo za određivanje invalidske ili obiteljske mirovine ako osiguranik na dan nastanka smanjenja, djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti ili smrti nije navršio 60 godina života, ali ne i za ispunjenje uvjeta za ostvarivanje prava.

7. Mirovina (starosna, prijevremena starosna, invalidska, privremena invalidska i obiteljska) je novčano primanje iz mirovinskog osiguranja.

8. Najniža mirovina je najniže novčano primanje iz mirovinskog osiguranja koje se određuje na temelju mirovinskog staža osiguranika i aktualne vrijednosti mirovine.

9. Osnovna mirovina je novčano primanje iz mirovinskog osiguranja koje pod određenim uvjetima stječu osiguranici koji su od 1. siječnja 2002. osigurani i u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju individualne kapitalizirane štednje.

10. Korisnik mirovine je osiguranik kojem je priznato pravo na mirovinu.

11. Naknada plaće zbog profesionalne rehabilitacije je novčano primanje osiguranika, odnosno osigurane osobe i u vezi s profesionalnom rehabilitacijom.

12. Naknada zbog tjelesnog oštećenja je novčano primanje iz mirovinskog osiguranja zbog tjelesnog oštećenja nastalog kao posljedica ozljede na radu ili profesionalne bolesti.

13. Matična evidencija je skup podataka o osiguranicima, obveznicima doprinosa i korisnicima mirovina koji se obvezno vode u Zavodu.

14. Uredbe Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti su sekundarni izvori prava Europske unije koji se izravno primjenjuju u Republici Hrvatskoj, a obuhvaćaju Uredbu (EZ) br. 883/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti i Uredbu (EZ) br. 987/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. o utvrđivanju postupka provedbe Uredbe (EZ) br. 883/2004 o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, kako su posljednji put izmijenjene Uredbom br. 1224/2012. Radi provedbe navedenih uredbi donesen je Zakon o provedbi uredbi Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti.

Članak 9.

(1) Obvezno su osigurani:

1. radnici, službenici i namještenici i s njima, prema posebnim propisima, izjednačene osobe, zaposleni na državnom području Republike Hrvatske
2. osobe izabrane ili imenovane na dužnosti u tijelima javne vlasti, jedinicama lokalne samouprave i jedinicama područne (regionalne) samouprave, ako za taj rad primaju plaću
3. osobe koje se nakon završenog školovanja nalaze na obveznom stručnom osposobljavanju za rad

4. osobe koje se stručno osposobljavaju za rad bez zasnivanja radnog odnosa, prema posebnim propisima

5. osobe zaposlene kod inozemnih organizacija sa sjedištem u Republici Hrvatskoj koje ne uživaju diplomatski imunitet (strano predstavništvo, međunarodna organizacija i ustanova), kod inozemnih fizičkih osoba s prebivalištem ili sjedištem u Republici Hrvatskoj, ili kod diplomatskih misija i konzularnih ureda strane države te međunarodnih organizacija ili predstavništva sa sjedištem u Republici Hrvatskoj koje uživaju diplomatski imunitet, ili u osobnoj službi kod stranih državljana, ako uredbama Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti ili međunarodnim ugovorom o socijalnom osiguranju nije drukčije određeno

6. državljani trećih zemalja i osobe bez državljanstva zaposleni na državnom području Republike Hrvatske, ako pravnim propisima Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti ili međunarodnim ugovorom o socijalnom osiguranju nije drukčije određeno

7. izaslani radnici koji za poslodavca sa sjedištem u Republici Hrvatskoj obavljaju poslove u drugoj državi te osobe na radu u diplomatskoj misiji ili konzularnom uredu Republike Hrvatske u inozemstvu

8. sezonski radnici u poljoprivredi, prema Zakona o poticanju zapošljavanja.

(2) Nezaposlene osobe obvezno su osigurane pod uvjetima i u trajanju utvrđenim propisima o zapošljavanju.

(3) Obvezno su osigurane osobe koje pružaju pomoć i njegu hrvatskim ratnim vojnim invalidima iz Domovinskog rata i koje za taj rad primaju naknadu prema posebnim propisima.

(4) Obvezno su osigurane osobe koje su zaposlene kod poslodavca sa sjedištem u inozemstvu, na koje se u skladu s pravnim propisima Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti primjenjuje zakonodavstvo Republike Hrvatske.

Članak 11.

(1) Obvezno su osigurane osobe koje obavljaju poljoprivrednu i šumarsku djelatnost kao jedino ili glavno zanimanje, a upisane su u upisnik obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, odnosno u upisnik šumoposjednika u svojstvu nositelja ili člana obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva, odnosno šumoposjednika i člana njegova obiteljskog domaćinstva.

(2) U smislu ovoga Zakona smatra se da osobe iz stavka 1. ovoga članka ne obavljaju poljoprivrednu i šumarsku djelatnost kao jedino ili glavno zanimanje ako su obvezno osigurane po drugoj osnovi, ili ako su na redovitom školovanju, ako su starije od 65 godina života, ili ako su korisnici mirovine, osim korisnika invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti iz članka 39. stavka 3. ovoga Zakona te korisnika invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti iz članka 175. stavaka 4. i 5. ovoga Zakona.

Članak 12.

Obvezno su osigurani članovi uprave i izvršni direktori trgovačkih društava i upravitelji zadruge ako nisu obvezno osigurani po drugoj osnovi i ako posebnim propisom nije drukčije određeno.

Članak 14.

(1) Na osobni zahtjev obvezno je osiguran roditelj koji obavlja roditeljske dužnosti u prvoj godini života djeteta, a nije obvezno osiguran po drugoj osnovi, ako je dijete hrvatski državljanin i ako roditelj i dijete imaju prebivalište u Republici Hrvatskoj. Rođenjem sljedećeg djeteta, prije navršene prve godine života prethodnog djeteta, prestaje pravo na obvezno osiguranje po prethodno rođenom djetetu.

(2) Ako oba roditelja obavljaju roditeljske dužnosti prema djetetu, a nisu osigurani po drugoj osnovi, obvezno se osigurava majka djeteta, ako se roditelji drukčije ne dogovore.

(3) Obvezno je osiguran roditelj njegovatelj ili njegovatelj prema propisima o socijalnoj skrbi, za vrijeme trajanja toga statusa.

Članak 15.

(1) Na osobni zahtjev obvezno se osiguravaju osobe zaposlene u inozemstvu kod međunarodnih organizacija i stranih poslodavaca ako nisu obvezno osigurane prema inozemnim propisima na koje se odnosi međunarodni ugovor o socijalnom osiguranju, ili ako nisu obvezno osigurane prema uredbama Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti.

(2) Na osobni zahtjev obvezno se osiguravaju osobe zaposlene u institucijama Europske unije, ako nisu obvezno osigurane prema propisima Europske unije.

(3) Pod uvjetima iz stavka 1. ovoga članka obvezno se osiguravaju i osobe zaposlene na državnom području Republike Hrvatske kod poslodavaca sa sjedištem u inozemstvu, koji nemaju registriranu podružnicu u Republici Hrvatskoj.

(4) Obvezno osiguranje iz stavaka 1. i 2. ovoga članka uspostavlja se od dana zaposlenja, a najranije od 1. siječnja kalendarske godine u kojoj je podnesena prijava na osiguranje.

Članak 33.

(1) Pravo na starosnu mirovinu u razdoblju od 1. siječnja 2014. do 31. prosinca 2030. ima osiguranik kada navršši 65 godina života i 15 godina mirovinskog staža.

(2) Pravo na starosnu mirovinu osiguranik ima s navršenih 15 godina mirovinskog staža i

- u 2031. godini - 65 godina i 3 mjeseca života
- u 2032. godini - 65 godina i 6 mjeseci života
- u 2033. godini - 65 godina i 9 mjeseci života
- u 2034. godini - 66 godina
- u 2035. godini - 66 godina i 3 mjeseca života
- u 2036. godini - 66 godina i 6 mjeseci života

-u 2037. godini - 66 godina i 9 mjeseci života.

(3) Pravo na starosnu mirovinu od 1. siječnja 2038. ima osiguranik kada navrši 67 godina života i 15 godina mirovinskog staža.

Članak 34.

(1) Pravo na prijevremenu starosnu mirovinu u razdoblju od 1. siječnja 2014. do 31. prosinca 2030. ima osiguranik kada navrši 60 godina života i 35 godina mirovinskog staža.

(2) Pravo na prijevremenu starosnu mirovinu osiguranik ima s navršenih 35 godina mirovinskog staža i:

-u 2031. godini - 60 godina i 3 mjeseca života

-u 2032. godini - 60 godina i 6 mjeseci života

-u 2033. godini - 60 godina i 9 mjeseci života

-u 2034. godini - 61 godinu

-u 2035. godini - 61 godinu i 3 mjeseca života

-u 2036. godini - 61 godinu i 6 mjeseci života

-u 2037. godini - 61 godinu i 9 mjeseci života.

(3) Pravo na prijevremenu starosnu mirovinu od 1. siječnja 2038. ima osiguranik kada navrši 62 godine života i 35 godina mirovinskog staža.

Članak 35.

(1) Pravo na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika ima osiguranik kada navrši 60 godina života i 41 godinu staža osiguranja.

(2) Pravo na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika iz stavka 1. ovoga članka ne može steći osiguranik koji je navršio životnu dob iz članka 33., odnosno članka 180. ovoga Zakona.

Članak 36.

(1) Pravo na prijevremenu starosnu mirovinu prema uvjetima iz članka 34. ovoga Zakona ima osiguranik koji je nakon prestanka osiguranja prouzročenog stečajem, neposredno prije ispunjenja uvjeta za ostvarivanje prava na mirovinu iz članka 34. i članka 182. ovoga Zakona proveo u neprekidnom trajanju najmanje dvije godine kao nezaposlena osoba prijavljena službi nadležnoj za zapošljavanje.

(2) Pravo iz stavka 1. ovoga članka pripada najranije s danom ispunjenja uvjeta ako se osiguranik s tim danom odjavi iz evidencije nadležne službe za zapošljavanje.

(3) Zahtjev za prijevremenu starosnu mirovinu iz ovoga članka podnosi se od dana ispunjenja prvih uvjeta iz članka 34. ovoga Zakona.

(4) Prijevremena starosna mirovina iz stavka 1. ovoga članka određuje se uz primjenu polaznog faktora 1,0.

Članak 37.

(1) Pravo na starosnu mirovinu i prijevremenu starosnu mirovinu osiguranik može steći kada ispuni uvjete za mirovinu, a nakon prestanka osiguranja ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

(2) Osiguranik kojemu nije prestalo osiguranje može podnijeti zahtjev za priznanje prava na starosnu mirovinu i prijevremenu starosnu mirovinu najranije jedan mjesec prije prestanka osiguranja uz pružanje dokaza o datumu prestanka osiguranja.

(3) Pravo na starosnu mirovinu i prijevremenu starosnu mirovinu priznaje se osiguraniku od dana navedenog u zahtjevu, ali najranije od prvog sljedećeg dana nakon prestanka osiguranja.

(4) Kada se pravo na starosnu mirovinu i prijevremenu starosnu mirovinu ostvaruje na zahtjev osiguranika nakon prestanka osiguranja, a u zahtjevu nije naveden datum od kojega osiguranik traži priznanje prava na mirovinu, osiguranik ima pravo na mirovinu od prvoga idućeg dana nakon prestanka osiguranja, ako je zahtjev podnesen u roku od šest mjeseci od prestanka osiguranja. Ako je zahtjev podnesen nakon isteka navedenoga roka, osiguranik ima pravo na mirovinu od prvoga dana idućeg mjeseca nakon podnošenja zahtjeva i za šest mjeseci unatrag.

(5) Kada je osiguranik zahtjev podnio unutar roka od šest mjeseci od dana prestanka osiguranja, a u zahtjevu traži da mu se pravo na starosnu mirovinu ili prijevremenu starosnu mirovinu prizna s kasnijim datumom od prvog sljedećeg dana nakon prestanka osiguranja, pravo će mu se priznati s izabranim datumom, ali samo onda ako je unutar roka od šest mjeseci od prestanka osiguranja.

(6) Iznimno od stavaka 1. do 5. ovoga članka osiguranik koji je nakon ispunjenja uvjeta za starosnu mirovinu prema ovome Zakonu, nastavio raditi ali ne više s punim radnim vremenom, nego do polovice punog radnog vremena koje je radio prije ispunjenja uvjeta za starosnu mirovinu, može i bez prestanka radnog odnosa steći pravo na starosnu mirovinu od dana s kojim je nakon ispunjenja uvjeta nastavio raditi do polovice punog radnog vremena.

(7) Kada osiguranik tijekom postupka za ostvarivanje prava na starosnu mirovinu bez prekida radnog odnosa nastavlja raditi do polovice punog radnog vremena, a ispunjava uvjete za tu mirovinu, poslodavac je obvezan u skladu s člancima 111. i 112. ovoga Zakona dostaviti prijavu o promjeni nastaloj tijekom osiguranja na temelju izmijenjenog ugovora o radu.

(8) Osiguranik iz članka 26. ovoga Zakona, koji nije uplatio u cijelosti dužne doprinose za mirovinsko osiguranje za čitavo razdoblje provedeno u osiguranju, može ostvariti pravo na starosnu mirovinu ili prijevremenu starosnu mirovinu ako ispunjava uvjete za stjecanje prava na mirovinu na temelju staža osiguranja za koji je uplaćen doprinos. Ostvarivanjem prava na mirovinu ne prestaje obveza plaćanja dospjelih doprinosa za razdoblje provedeno u osiguranju za koje doprinos nije uplaćen.

(9) Osiguranik može dvanaest mjeseci prije podnošenja zahtjeva obavijestiti Zavod o svojoj namjeri za podnošenje zahtjeva za priznanje prava na starosnu mirovinu ili prijevremenu

starosnu mirovinu u svrhu kompletiranja i kontrole podataka o stažu osiguranja i plaći, odnosno osnovici. Obavijest osiguranika ne smatra se zahtjevom za priznanje prava na mirovinu prema stavcima 2. i 5. ovoga članka.

Članak 38.

Osiguranici koji rade na osobito teškim i za zdravlje i radnu sposobnost štetnim radnim mjestima i osiguranici kojima nakon određenih godina života, zbog naravi i težine posla, fiziološke funkcije organizma opadaju u toj mjeri da onemogućavaju daljnje uspješno obavljanje tog posla, kao i osiguranici slijepe osobe, osobe oboljele od distrofije i srodnih mišićnih i neuromišićnih bolesti, oboljeli od paraplegije, cerebralne i dječje paralize, multiple skleroze i srodnih bolesti, reumatoidnog artritisa, gluhe osobe te osobe kod kojih postoje funkcionalni poremećaji zbog kojih se ne mogu samostalno kretati bez uporabe invalidskih kolica, osim prava propisanih ovim Zakonom ostvaruju prava i prema posebnom zakonu.

Članak 45.

(1) Pravo na profesionalnu rehabilitaciju prema ovome Zakonu ima osiguranik iz članka 9. stavka 1., članaka 10. i 12. i osigurana osoba iz članaka 19. do 21. ovoga Zakona kod koje je nastalo smanjenje radne sposobnosti iz članka 39. stavka 1. ovoga Zakona i kod koje postoji preostala radna sposobnost iz članka 39. stavka 2. ovoga Zakona.

(2) Pravo na profesionalnu rehabilitaciju može se steći ako je kod osiguranika ili osigurane osobe smanjenje radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost nastalo prije navršene 53. godine života.

(3) Ako je smanjenje radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost nastalo zbog ozljede izvan rada ili bolesti, osiguranik ima pravo na profesionalnu rehabilitaciju ako ispunjava uvjete mirovinskog staža za stjecanje prava na invalidsku mirovinu.

(4) Ako je smanjenje radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost nastalo zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti, osiguranik ima pravo na profesionalnu rehabilitaciju bez obzira na dužinu mirovinskog staža.

Članak 51.

(1) Invalid rada koji je stekao pravo na profesionalnu rehabilitaciju zbog ozljede izvan rada ili bolesti, ima od dana nastanka smanjenja radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost do dana početka profesionalne rehabilitacije i od dana završetka profesionalne rehabilitacije do zaposlenja na odgovarajućem radnom mjestu, pravo na naknadu plaće zbog profesionalne rehabilitacije u visini invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti.

(2) Invalid rada iz stavka 1. ovoga članka za vrijeme profesionalne rehabilitacije ima pravo na naknadu plaće zbog profesionalne rehabilitacije u visini invalidske mirovine zbog potpunog gubitka radne sposobnosti.

(3) Naknada plaće zbog profesionalne rehabilitacije iz stavka 1. ovoga članka pripada invalidu rada do zaposlenja, odnosno stjecanja svojstva osiguranika, a najduže dvanaest mjeseci od dana završetka profesionalne rehabilitacije pod uvjetom da se u roku od 30 dana od dana završetka profesionalne rehabilitacije prijavio nadležnoj službi zapošljavanja kao nezaposlen. Ako je invalid rada nakon završene rehabilitacije povremeno radio ili obavljao djelatnost, tada naknada plaće zbog profesionalne rehabilitacije pripada u razdobljima

nezaposlenosti, ali najduže dvanaest mjeseci računajući od dana završetka profesionalne rehabilitacije.

(4) Invalidu rada s danom stupanja na profesionalnu rehabilitaciju radni odnos počinje mirovati, a do završetka profesionalne rehabilitacije ostvaruje staž osiguranja i naknadu plaće u vezi s profesionalnom rehabilitacijom te je i osiguran po toj osnovi.

Članak 52.

(1) Invalid rada koji je stekao pravo na profesionalnu rehabilitaciju zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti ima, od dana nastanka smanjenja radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost do dana početka profesionalne rehabilitacije, za vrijeme profesionalne rehabilitacije i od dana završetka profesionalne rehabilitacije do zaposlenja na odgovarajućem radnom mjestu, pravo na naknadu plaće zbog profesionalne rehabilitacije u visini invalidske mirovine zbog potpunog gubitka radne sposobnosti za 40 godina mirovinskog staža.

(2) Naknada plaće zbog profesionalne rehabilitacije iz stavka 1. ovoga članka pripada invalidu rada najduže dvadeset i četiri mjeseca od dana završetka profesionalne rehabilitacije pod uvjetom da se u roku od 30 dana od dana završetka profesionalne rehabilitacije prijavio nadležnoj službi zapošljavanja u skladu s propisima o zapošljavanju. Ako je invalid rada nakon završene rehabilitacije povremeno radio ili obavljao djelatnost, tada naknada plaće zbog profesionalne rehabilitacije pripada u razdobljima nezaposlenosti, ali najduže dvadeset i četiri mjeseca računajući od dana završetka profesionalne rehabilitacije.

Članak 59.

(1) Pravo na invalidsku mirovinu ima osiguranik od dana nastanka djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

(2) Osiguraniku kod kojega je na temelju nalaza i mišljenja mjesno nadležne područne ustrojstvene jedinice Zavoda za vještačenje, odnosno nalaza i mišljenja središnjeg ureda Zavoda za vještačenje utvrđen djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnosti iz članka 39. stavaka 3. ili 4. ovoga Zakona na temelju koje ima pravo na invalidsku mirovinu prema članku 56. ovoga Zakona, a koji je u radnom odnosu ili obavlja djelatnost na temelju koje je obvezno osiguran, Zavod donosi rješenje o priznanju prava na invalidsku mirovinu na osnovi utvrđenog djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti. Nakon pravomoćnosti tog rješenja donijet će se rješenje o određivanju iznosa mirovine i početku isplate.

(3) Kada se pravo na invalidsku mirovinu ostvaruje na zahtjev osiguranika nakon prestanka osiguranja, a djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnosti je postojao prije podnošenja zahtjeva, osiguranik ima pravo na invalidsku mirovinu od dana nastanka djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti, ako je zahtjev za ostvarivanje prava podnesen u roku od šest mjeseci od dana nastanka djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti. Ako je zahtjev podnesen nakon isteka navedenoga roka, osiguranik ima pravo na invalidsku mirovinu od prvoga dana idućeg mjeseca nakon podnošenja zahtjeva i za šest mjeseci unatrag.

(4) Osiguraniku kod kojega je utvrđen djelomični gubitak radne sposobnosti prema članku 39. stavku 3. ovoga Zakona, a od podnošenja zahtjeva za ostvarivanje prava na temelju djelomičnog gubitka radne sposobnosti do donošenja rješenja o priznanju prava na invalidsku mirovinu iz stavka 2. ovoga članka primao je naknadu plaće zbog privremene nesposobnosti

za rad prema propisima iz obveznog zdravstvenog osiguranja, isplata invalidske mirovine pripada od dana početka rada na drugim poslovima prema promijenjenoj preostaloj radnoj sposobnosti osiguranika, odnosno invalida rada.

(5) Osiguraniku kojemu je rješenjem iz stavka 2. ovoga članka priznato pravo na invalidsku mirovinu na temelju djelomičnog gubitka radne sposobnosti iz članka 39. stavka 3. ovoga Zakona, a koji je nakon utvrđenog djelomičnog gubitka radne sposobnosti nastavio raditi i nije primao naknadu plaće zbog privremene nesposobnosti za rad prema propisima iz obveznog zdravstvenog osiguranja, invalidska mirovina isplaćuje se, uz primjenu članka 87. stavka 1. točke 7. ovoga Zakona, od dana utvrđenog djelomičnog gubitka radne sposobnosti.

(6) Osiguraniku koji ima pravo na invalidsku mirovinu zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti iz članka 39. stavka 3. ovoga Zakona, a kojem je nakon utvrđenog djelomičnog gubitka radne sposobnosti prestao radni odnos, odnosno osiguranje, invalidska mirovina se isplaćuje, uz primjenu članka 87. stavka 1. točke 6. ovoga Zakona, od prvoga idućeg dana nakon prestanka radnog odnosa, odnosno osiguranja.

(7) Osiguraniku kod kojega je utvrđen potpuni gubitak radne sposobnosti prema članku 39. stavku 4. ovoga Zakona, a od podnošenja zahtjeva za ostvarivanje prava na temelju potpunog gubitka radne sposobnosti do donošenja rješenja o priznanju prava na invalidsku mirovinu iz stavka 2. ovoga članka primao je naknadu plaće zbog privremene nesposobnosti za rad prema propisima iz obveznog zdravstvenog osiguranja, mirovina se isplaćuje od prvog idućeg dana nakon pravomoćnosti rješenja iz stavka 2. ovoga članka.

(8) Osiguraniku kojemu je rješenjem priznato pravo na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti iz članka 39. stavka 4. ovoga Zakona, a koji nije primao naknadu plaće za vrijeme privremene nesposobnosti za rad prema propisima iz obveznog zdravstvenog osiguranja, mirovina se isplaćuje od prvoga idućeg dana od dana do kojega je nakon utvrđenog potpunog gubitka radne sposobnosti ostvario plaću.

(9) Osiguranik iz članka 26. ovoga Zakona koji nije uplatio doprinose za mirovinsko osiguranje za čitavo razdoblje provedeno u osiguranju može ostvariti pravo na invalidsku mirovinu ako ispunjava uvjete za stjecanje prava na invalidsku mirovinu na temelju staža osiguranja za koji je uplaćen doprinos. Ostvarivanjem prava na mirovinu ne prestaje obveza plaćanja dospjelih doprinosa za razdoblje provedeno u osiguranju za koje doprinos nije uplaćen.

(10) Osiguranik kod kojega je djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnosti nastao kao posljedica radnje za koju je pravomoćnom presudom osuđen za kaznena djela protiv Republike Hrvatske, kaznena djela protiv radnih odnosa i socijalnog osiguranja i kaznena djela protiv čovječnosti i ljudskog dostojanstva prema Kaznenom zakonu (»Narodne novine«, br. 125/11. i 144/12.), kao i za kaznena djela protiv Republike Hrvatske i kaznena djela protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom prema Kaznenom zakonu (»Narodne novine«, br. 110/97., 27/98., 50/00. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 129/00., 51/01., 111/03., 190/03. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 105/04., 84/05., 71/06., 110/07., 152/08., 57/11. i 77/11. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) ne stječe, odnosno gubi pravo na invalidsku mirovinu ostvarenu na temelju tog djelomičnog, odnosno potpunog gubitka radne sposobnosti s prvim danom idućega mjeseca od mjeseca u kojem je presuda donesena u kaznenom postupku postala pravomoćnom.

(11) Ako u slučaju iz stavka 10. ovoga članka postoji pravo članova obitelji osiguranika na uzdržavanje od osiguranika, njegova će se invalidska mirovina isplaćivati tim članovima obitelji u visini obiteljske mirovine.

(12) Osiguranik ostvaruje pravo na privremenu invalidsku mirovinu na osobni zahtjev od dana podnošenja zahtjeva ako je zahtjev za ostvarivanje prava podnesen u roku od šest mjeseci od dana ispunjenja uvjeta iz članka 57. ovoga Zakona. Ako je zahtjev podnesen nakon isteka navedenoga roka, osiguranik ima pravo na privremenu invalidsku mirovinu od prvoga dana idućeg mjeseca nakon podnošenja zahtjeva i za šest mjeseci unatrag, ali najranije od dana ispunjenja uvjeta.

(13) Ako je činjenica postojanja djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti utvrđena u drugostupanjskom postupku u povodu žalbe, rješenje o pravu i isplati mirovine donijet će se na temelju nalaza i mišljenja središnjeg ureda Zavoda za vještačenje.

Članak 63.

(1) Naknada zbog tjelesnog oštećenja se određuje ovisno o postotku tjelesnog oštećenja u odgovarajućem postotku od osnovice i iznosi:

Zbog tjelesnog oštećenja od	Stupanj	Naknada iznosi u postotku od osnovice
100%	1	40%
90%	2	36%
80%	3	32%
70%	4	28%
60%	5	24%
50%	6	20%
40%	7	16%
30%	8	12%

(2) Osnovicu za određivanje naknade iz stavka 1. ovoga članka utvrđuje Zavod općim aktom.

(3) Naknada zbog tjelesnog oštećenja usklađuje se na isti način kao i mirovine.

Članak 69.

(1) Dijete ima pravo na obiteljsku mirovinu nakon smrti roditelja i može se tim pravom koristiti i nakon navršene 15. godine života u razdobljima kada nije zaposlen, ali najduže do 18. godine života.

(2) Dijete kod kojega nastupi potpuni gubitak radne sposobnosti prema članku 39. stavku 4. ovoga Zakona, do dobi iz stavka 1. ovoga članka, ima pravo na obiteljsku mirovinu za vrijeme dok traje potpuni gubitak radne sposobnosti.

(3) Dijete kod kojega nastupi potpuni gubitak radne sposobnosti nakon dobi do koje se djeci osigurava pravo na obiteljsku mirovinu iz stavka 1. ovoga članka, a prije smrti osiguranika ili korisnika prava, ima pravo na obiteljsku mirovinu ako ga je osiguranik ili korisnik prava uzdržavao do svoje smrti.

(4) Dijete kod kojega tijekom trajanja prava na obiteljsku mirovinu nastupi potpuni gubitak radne sposobnosti, zadržava pravo na obiteljsku mirovinu dok postoji potpuni gubitak radne sposobnosti.

(5) Iznimno od odredbi stavaka 1. do 4. ovoga članka, pravo na obiteljsku mirovinu nakon smrti roditelja ima i dijete sa statusom osobe s invaliditetom s preostalom radnom sposobnosti utvrđenom prema propisima o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom, neovisno o tome je li ga osiguranik ili korisnik prava uzdržavao do svoje smrti.

(6) Korisniku prava na obiteljsku mirovinu iz stavka 5. ovoga članka koji stupi u radni odnos ili počne obavljati djelatnost kao osoba s invaliditetom s preostalom radnom sposobnosti po osnovi koje postoji obveza na mirovinsko osiguranje prema ovome Zakonu, isplata obiteljske mirovine se obustavlja. Nakon prestanka obaveznog osiguranja ponovno se uspostavlja isplata obiteljske mirovine.

(7) Dijete sa statusom osobe s invaliditetom s preostalom radnom sposobnosti utvrđenom prema propisima o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom iz stavka 5. ovoga članka koje prije smrti roditelja stupi u radni odnos ili počne obavljati djelatnost po osnovi koje postoji obveza osiguranja prema ovome Zakonu, nakon smrti roditelja ima pravo na obiteljsku mirovinu.

(8) Dijete iz stavaka 2. i 3. ovoga članka koje je ostvarilo obiteljsku mirovinu na temelju potpunog gubitka radne sposobnosti prema članku 39. stavku 4. ovoga Zakona ne gubi pravo na obiteljsku mirovinu ako se zaposli ili počne obavljati djelatnost po osnovi koje postoji obveza osiguranja prema ovome Zakonu, ali mu se obustavlja isplata mirovine za vrijeme trajanja osiguranja, kao i djetetu iz stavka 6. ovoga članka.

Članak 75.

(1) Stupanjem u brak, odnosno postojanjem izvanbračne zajednice pravo na obiteljsku mirovinu gube:

1. udovica, odnosno udovac mlađi od 50 godina, osim ako to pravo imaju zbog potpunog gubitka radne sposobnosti

2. djeca osiguranika, braća, sestre i druga djeca bez roditelja, osim djece koja to pravo imaju zbog potpunog gubitka radne sposobnosti i djece koja se nalaze na redovitom školovanju te djece sa statusom osobe s invaliditetom s preostalom radnom sposobnosti utvrđenom prema propisima o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom iz članka 69. stavka 5. ovoga Zakona.

(2) Udovici, odnosno udovcu koji je stupanjem u novi brak ili postojanjem nove izvanbračne zajednice izgubio pravo na obiteljsku mirovinu, a po bračnom, odnosno izvanbračnom drugu iz novoga braka ili nove izvanbračne zajednice nije ostvario obiteljsku mirovinu, uspostavlja se pravo na prijašnju obiteljsku mirovinu uz uvjet da u trenutku prestanka novog braka ili nove izvanbračne zajednice ima dijete iz prijašnjeg braka ili

izvanbračne zajednice koje se koristi obiteljskom mirovinom i da prema tome djetetu obavlja roditeljske dužnosti.

(3) Odredbe ovoga Zakona o stjecanju, određivanju, korištenju, ponovnom određivanju i gubitku prava na obiteljsku mirovinu udovice, odnosno udovca odgovarajuće se primjenjuju na izvanbračnog druga i razvedenog bračnog druga koji je ostvario pravo na uzdržavanje.

Članak 85.

(1) Polazni faktor ovisi o dobi osiguranika na dan stjecanja prava na mirovinu. Polazni faktor određuje u kojem se opsegu uzimaju vrijednosni bodovi pri određivanju mirovine. Vrijednosni bodovi uzimaju se u punom opsegu (polazni faktor 1,0):

1. za invalidsku mirovinu
2. za privremenu invalidsku mirovinu
3. za obiteljsku mirovinu nakon smrti osiguranika
4. za starosnu mirovinu
5. za starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika iz članka 35. ovoga Zakona
6. za prijevremenu starosnu mirovinu iz članka 36. ovoga Zakona.

(2) Polazni faktor za određivanje prijevremene starosne mirovine određuje se tako da se polazni faktor iz stavka 1. ovoga članka smanjuje za svaki mjesec prije navršenih godina života osiguranika propisanih za stjecanje prava na starosnu mirovinu, i to za:

- s navršenih 35 godina mirovinskog staža - za 0,34% po mjesecu
- s navršenih 36 godina mirovinskog staža - za 0,32% po mjesecu
- s navršenih 37 godina mirovinskog staža - za 0,30% po mjesecu
- s navršenih 38 godina mirovinskog staža - za 0,25% po mjesecu
- s navršenih 39 godina mirovinskog staža - za 0,15% po mjesecu
- s navršenih 40 godina mirovinskog staža - za 0,10% po mjesecu.

(3) Polazni faktor za određivanje starosne mirovine osiguranika, koji prvi put stječe mirovinu nakon navršene 65. godine života i ima 35 godina mirovinskog staža, utvrđuje se tako da se polazni faktor iz stavka 1. ovoga članka povećava za 0,15% po mjesecu za svaki mjesec nakon navršenih godina života osiguranika propisanih za stjecanje prava na starosnu mirovinu, a najviše za pet godina.

(4) Polazni faktor za određivanje starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika iz članka 35. ovoga Zakona, koji prvi put stječe mirovinu nakon navršene 60. godine života i ima 41 godinu staža osiguranja u efektivnom trajanju, utvrđuje se tako da se polazni faktor iz stavka 1. ovoga članka povećava za 0,15% po mjesecu za svaki mjesec nakon navršenih godina života osiguranika propisanih za stjecanje prava na tu mirovinu, a najviše za pet godina. Za određivanje obiteljske mirovine nakon smrti ovoga osiguranika koji je umro

nakon navršene 60. godine života i 41 godine staža osiguranja u efektivnom trajanju i nije stekao mirovinu, primjenjuje se isti polazni faktor.

(5) Za određivanje obiteljske mirovine osiguranika koji je umro nakon navršene 65. godine života i ima 35 godina mirovinskog staža i nije stekao mirovinu, primjenjuje se polazni faktor iz stavka 3. ovoga članka.

Članak 87.

(1) Mirovinski faktor iznosi za:

1) starosnu mirovinu	1,0
2) starosnu mirovinu koja se isplaćuje osiguraniku za vrijeme zaposlenja do polovice punog radnog vremena	1,0
3) prijevremenu starosnu mirovinu	1,0
4) privremenu invalidsku mirovinu koja se isplaćuje za vrijeme nezaposlenosti	0,8
5) invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti	1,0
6) invalidsku mirovinu zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti koja se isplaćuje za vrijeme nezaposlenosti	0,8
7) invalidsku mirovinu zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti koja se isplaćuje osiguraniku za vrijeme zaposlenja, odnosno obavljanja samostalne djelatnosti	0,5
8) invalidsku mirovinu ostvarenu zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti uzrokovane ozljedom na radu ili profesionalnom bolešću koja se isplaćuje osiguraniku za vrijeme zaposlenja ili obavljanja samostalne djelatnosti	0,6667
9) obiteljsku mirovinu u slučaju ako mirovina pripada samo udovici, odnosno udovcu i djeci osiguranika, ili samo roditeljima, ili braći, sestrama i drugoj djeci bez roditelja uzetog na uzdržavanje, i to ako mirovinu koristi:	
– jedan član obitelji	0,7
– dva člana obitelji	0,8
– tri člana obitelji	0,9
– četiri i više članova obitelji	1,0

(2) Ako pravo na obiteljsku mirovinu ima udovica, odnosno udovac, djeca i roditelji osiguranika, mirovinski se faktor određuje tako da se udovici, odnosno udovcu i djeci odredi prema stavku 1. točki 9. ovoga članka, a roditeljima ostatak do 1,0. Ako bi udovici, odnosno udovcu i djeci s obzirom na njihov broj mirovinski faktor iznosio 1,0, mirovinski faktor za udovicu, odnosno udovca i djecu iznosi 0,9, a za roditelje 0,1.

(3) Ako pravo na obiteljsku mirovinu ima udovica, odnosno udovac, djeca ili roditelji i drugi članovi obitelji (brat, sestra i drugo dijete bez roditelja uzeto na uzdržavanje), mirovinski se faktor određuje tako da se udovici, odnosno udovcu, djeci ili roditeljima odredi prema stavku 1. točki 9. ovoga članka, a drugim članovima obitelji – ostatak do 1,0.

(4) Ako pravo na obiteljsku mirovinu ima udovica, odnosno udovac i bivši bračni drug osiguranika, odnosno korisnika mirovine, oboje se, radi određivanja obiteljske mirovine prema ovome Zakonu, smatraju jednim članom obitelji pa im se mirovinski faktor određuje za jednog člana obitelji.

Članak 90.

(1) Osiguraniku koji ostvaruje mirovinu samo prema odredbama ovoga Zakona, a kojem je mirovina određena prema članku 79. stavcima 1. i 2. i člancima 81. do 88. ovoga Zakona manja od najniže mirovine, odredit će se najniža mirovina.

(2) Najniža mirovina određuje se za svaku godinu mirovinskog staža u visini od 0,825% od prosječne bruto plaće svih zaposlenih u Republici Hrvatskoj u 1998. godini prema podacima Državnog zavoda za statistiku.

(3) Najniža mirovina korisnika invalidske mirovine, čiji je djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnosti posljedica ozljede na radu ili profesionalne bolesti, određuje se prema stavku 2. ovoga članka, za 40 godina mirovinskog staža.

(4) Najniža mirovina korisnika invalidske mirovine, čiji je djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnosti djelomično posljedica ozljede na radu ili profesionalne bolesti, a djelomično posljedica bolesti ili ozljede izvan rada, određuje se od zbroja najnižih mirovina obračunatih u razmjernom dijelu za slučaj djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti uzrokovanog ozljedom na radu ili profesionalnom bolešću, prema stavku 3. ovoga članka, i razmjernom dijelu za slučaj bolesti ili ozljede izvan rada, prema stavku 2. ovoga članka.

(5) Najniža mirovina korisnika obiteljske mirovine nakon smrti osiguranika, čija je smrt posljedica ozljede na radu ili profesionalne bolesti, određuje se, prema stavku 2. ovoga članka, za 40 godina mirovinskog staža.

(6) Najniža mirovina određuje se uz primjenu polaznog faktora i mirovinskog faktora prema ovome Zakonu.

(7) Korisniku starosne i invalidske mirovine ostvarene zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti iz članka 56. ovoga Zakona, kao i korisniku invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad ostvarene do stupanja na snagu ovoga Zakona, najniža mirovina ne pripada za vrijeme zaposlenja ili obavljanja samostalne djelatnosti.

(8) Korisniku invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad iz stavka 7. ovoga članka nakon prestanka zaposlenja, odnosno obavljanja samostalne djelatnosti, najniža mirovina određuje se odgovarajućom primjenom stavaka 2., 3., 4. i 6. ovoga članka.

Članak 91.

(1) Osiguraniku osiguranom u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju individualne kapitalizirane štednje koji je ostvario staž osiguranja u razdoblju do početka primjene obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje, starosna mirovina i prijevremena starosna mirovina određuju se na način da se dio mirovine koji mu pripada za mirovinski staž navršen do tog dana određuje kao da je osiguranik bio osiguran

samo u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti, a dio mirovine koji mu pripada za mirovinski staž od toga dana određuje se kao osnovna mirovina.

(2) Osiguraniku osiguranom u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju individualne kapitalizirane štednje koji nije ostvario staž osiguranja u razdoblju do početka primjene obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje, starosna mirovina i prijevremena starosna mirovina određuju se kao osnovna mirovina.

(3) Članu obitelji osiguranika osiguranog u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju individualne kapitalizirane štednje čija su sredstva s osobnog računa naslijeđena, obiteljska mirovina na koju ima pravo iz obveznog mirovinskog osiguranja na temelju generacijske solidarnosti određuje se tako da se dio mirovine koji mu pripada za mirovinski staž ostvaren od početka primjene obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje određuje kao osnovna mirovina.

Članak 93.

(1) Osobni bodovi za osnovnu mirovinu određuju se tako da se osobni bodovi određeni na temelju mirovinskog staža navršenog od početka osiguranja u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju individualne kapitalizirane štednje pomnože s faktorom osnovne mirovine određenim za kalendarsku godinu u kojoj osiguranik stječe pravo na mirovinu.

(2) Faktor osnovne mirovine iz stavka 1. ovoga članka određuje se 1. siječnja svake godine u visini prosjeka udjela stope doprinosa za obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti propisane za osiguranike osigurane u oba obvezna mirovinska osiguranja u ukupnoj stopi doprinosa za mirovinsko osiguranje u razdoblju od 1. siječnja 2002. do tekuće godine.

(3) Faktor osnovne mirovine primjenjuje se i na najnižu mirovinu i najvišu mirovinu određenu na temelju mirovinskog staža navršenog od početka osiguranja u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju individualne kapitalizirane štednje, a na temelju mirovinskog staža ostvarenog do toga dana, najniža mirovina i najviša mirovina prema Zakonu o najvišoj mirovini (»Narodne novine«, br. 162/98. i 82/01.) određuju se kao da je osiguranik bio osiguran samo u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti.

(4) Faktor osnovne mirovine iz stavka 2. ovoga članka utvrđuje Upravno vijeće Zavoda.

Članak 99.

(1) Korisniku mirovine koji se zaposli ili počne obavljati djelatnost na temelju koje postoji obveza na osiguranje isplata mirovine se obustavlja.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, mirovina se ne obustavlja:

1. korisniku starosne mirovine koji je ostvario starosnu mirovinu prema člancima 33. i 180. ovoga Zakona i nastavi raditi do polovice punog radnog vremena uz izmijenjeni ugovor o radu

2. korisniku starosne mirovine koji je ostvario starosnu mirovinu prema člancima 33. i 180. ovoga Zakona i korisniku starosne mirovine koji je tu mirovinu ostvario do stupanja na snagu ovoga Zakona koji se tijekom korištenja prava zaposli do polovice punog radnog vremena

3. korisniku invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad, ostvarene do stupanja na snagu ovoga Zakona

4. korisniku invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti ostvarene prema ovome Zakonu

5. korisniku koji obavlja sezonske poslove u poljoprivredi prema propisima o poticanju zapošljavanja i drugim propisima kojima je ovo pitanje uređeno na drugačiji način, odnosno izričito propisano da se ne obustavlja isplata mirovine

6. korisniku koji ostvaruje drugi dohodak, odnosno obavlja drugu djelatnost (članak 17. ovoga Zakona).

(3) Korisniku invalidske mirovine zbog profesionalne ili opće nesposobnosti za rad prema posebnom propisu kojim se uređuju prava hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, koji prema tom propisu za vrijeme obavljanja dužnosti upravitelja zadruge nije obvezno osiguran na mirovinsko osiguranje, ne obustavlja se isplata mirovine niti se po toj osnovi ponovno određuje kada poslove upravitelja zadruge obavlja bez plaće i naknade.

(4) Korisniku invalidske mirovine zbog opće nesposobnosti za rad, odnosno zbog potpunog gubitka radne sposobnosti kojemu je ta mirovina prevedena u starosnu mirovinu prema članku 58. stavku 1. i članku 175. stavcima 7. i 8. ovoga Zakona, ako se zaposli ili počne obavljati djelatnost na temelju koje postoji obveza na osiguranje obustavlja se isplata mirovine.

Članak 100.

(1) Korisnik prijevremene starosne mirovine koji je nakon stjecanja prava na mirovinu navršio najmanje jednu godinu staža osiguranja može nakon prestanka zaposlenja, odnosno obavljanja djelatnosti po osnovi koje je obvezno osiguran na mirovinsko osiguranje ostvariti pravo na novu starosnu mirovinu, odnosno prijevremenu starosnu mirovinu, ako su ispunjeni uvjeti godina života i mirovinskog staža iz članaka 33., 34., 35., 180. i 182. ovoga Zakona. Nova mirovina odredit će se prema članku 79. stavcima 1. i 2. i člancima 81. do 88. ovoga Zakona, prema ukupnom navršenom mirovinskom stažu i ostvarenim vrijednosnim bodovima prije i poslije ostvarivanja prava na prijevremenu starosnu mirovinu.

(2) Pri određivanju mirovine prema stavku 1. ovoga članka polazni faktor se određuje tako da se polazni faktor na temelju kojeg je bila određena prijašnja prijevremena starosna mirovina poveća za 0,15% za svaki mjesec za koji je bila obustavljena isplata mirovine zbog zaposlenja, odnosno obavljanja samostalne djelatnosti, a može iznositi najviše 1,0.

(3) Korisniku starosne mirovine može se nakon prestanka zaposlenja, odnosno obavljanja djelatnosti po osnovi koje je obvezno osiguran na mirovinsko osiguranje odrediti nova mirovina ako je navršio najmanje jednu godinu staža osiguranja nakon stjecanja prava na starosnu mirovinu i ispunjava uvjete starosti i mirovinskog staža za starosnu mirovinu. Nova mirovina odredit će se prema članku 79. stavcima 1. i 2. i člancima 81. do 88. ovoga Zakona prema ukupno navršenom mirovinskom stažu i ostvarenim vrijednosnim bodovima prije i poslije ostvarivanja prava na starosnu mirovinu.

(4) Ako je korisniku iz stavka 3. ovoga članka za vrijeme zaposlenja bila isplaćivana starosna mirovina, polazni faktor se određuje u visini polaznog faktora na temelju kojeg je bila određena prijašnja starosna mirovina.

(5) Korisniku starosne mirovine iz članaka 33. i 175. ovoga Zakona kojemu je bila obustavljena isplata starosne mirovine za vrijeme zaposlenja, odnosno obavljanja samostalne djelatnosti, a koji ima 35 godina mirovinskog staža, polazni faktor se određuje tako da se polazni faktor na temelju kojeg je bila određena prijašnja starosna mirovina poveća za 0,15% za svaki mjesec za koji je bila obustavljena isplata mirovine, a može iznositi najviše 1,09.

(6) Korisniku prijevremene starosne mirovine koji je ostvario pravo na mirovinu prema članku 35. ovoga Zakona navršenjem uvjeta za ostvarivanje prava na starosnu mirovinu prema člancima 33. i 180. ovoga Zakona ne povećava se polazni faktor za određivanje starosne mirovine prema članku 85. stavku 3. ovoga Zakona.

(7) Korisniku invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad ostvarene do stupanja na snagu ovoga Zakona, kao i korisniku invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti iz članka 39. stavka 3. ovoga Zakona, koji nastavi raditi na drugom poslu prema preostaloj, odnosno smanjenoj radnoj sposobnosti ili naknadno stupi u osiguranje i po toj osnovi navrši najmanje jednu godinu staža osiguranja, može se priznati pravo na starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu, ako su ispunjeni uvjeti za stjecanje toga prava prema člancima 33., 34., 35., 180. ili 182. ovoga Zakona. Nova mirovina odredit će se prema članku 79. stavcima 1. i 2. i člancima 81. - 88. ovoga Zakona prema ukupno navršenom mirovinskom stažu i ostvarenim vrijednosnim bodovima do dana stjecanja prava na starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu, a polazni faktor može iznositi najviše 1,0.

(8) Korisniku invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad ostvarene do stupanja na snagu ovoga Zakona, kao i korisniku invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti iz članka 39. stavka 3. ovoga Zakona, koji je nakon stjecanja prava na tu mirovinu stekao svojstvo osiguranika, neovisno o trajanju staža osiguranja po toj osnovi, može se priznati pravo na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti ako su ispunjeni uvjeti za stjecanje te mirovine iz članka 39. stavka 4. i članka 56. ovoga Zakona. Nova mirovina odredit će se na temelju ukupnog mirovinskog staža i ostvarenih vrijednosnih bodova do dana stjecanja prava na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti, a polazni faktor može iznositi najviše 1,0.

(9) Korisniku invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad ostvarene do stupanja na snagu ovoga Zakona, kao i korisniku invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti iz članka 39. stavka 3. ovoga Zakona, koji nije imao svojstvo osiguranika nakon stjecanja prava na tu mirovinu može se priznati pravo na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti ako su ispunjeni uvjeti za stjecanje te mirovine iz članka 39. stavka 4. i članka 56. ovoga Zakona. Nova mirovina odredit će se prema ukupno navršenom mirovinskom stažu i ostvarenim vrijednosnim bodovima do dana stjecanja prava na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti, a polazni faktor može iznositi najviše 1,0.

Članak 108.

(1) Obveznici doprinosa dužni su Zavodu dostavljati podatke propisane ovim Zakonom i općim aktom Zavoda na propisanim prijavama.

(2) Središnji registar osiguranika, Porezna uprava i druge nadležne institucije dužne su Zavodu dostavljati podatke propisane posebnim propisima.

(3) Obveznici doprinosa dužni su omogućiti Zavodu provjeru dostavljenih podataka.

(4) Ako poslodavac ili sam obveznik doprinosa ne dostavi podatke u roku, Zavod će poduzeti mjere prema odredbama ovoga Zakona.

(5) U postupku kontrole podataka osiguranika, odnosno ostvarivanja prava iz mirovinskog osiguranja obveznik doprinosa obavezan je na zahtjev Zavoda dostaviti podatke o stažu osiguranja i osnovici na propisanoj prijavi.

(6) Za točnost podataka za osiguranike zaposlene kod pravnih i fizičkih osoba, a koji su dostavljeni i preuzeti od tijela iz stavka 2. ovoga članka, odgovaraju obveznici doprinosa iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 119.

(1) Osoba za koju obveznik doprinosa ne podnese prijavu, odnosno odjavu osiguranja može zahtijevati da Zavod donese rješenje o priznanju, odnosno prestanku svojstva osiguranika.

(2) Ako osiguranik iz članaka 10., 11., 12. i 13. ovoga Zakona u roku od 30 dana od dana nastanka obveze na osiguranje ne podnese prijavu na osiguranje, Zavod će po službenoj dužnosti donijeti rješenje o priznanju svojstva osiguranika.

Članak 121.

Osiguraniku prestaje svojstvo osiguranika prestankom okolnosti na temelju kojih je stekao svojstvo osiguranika, a osiguraniku iz članaka 11. i 13. ovoga Zakona i u slučaju stjecanja prava na mirovinu.

Članak 126.

(1) Nalazom i mišljenjem Zavoda za vještačenje u slučaju utvrđivanja smanjene radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost ili djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti iz članka 39. stavaka 1. do 4. ovoga Zakona obvezno se utvrđuje da se kontrolni pregled mora obaviti najkasnije u roku od tri godine od dana utvrđene smanjene radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost ili djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti. Na kontrolnom pregledu može se odrediti novi kontrolni pregled i rok u kojem će se on obaviti.

(2) Korisnik invalidske mirovine zbog opće nesposobnosti za rad ili potpunog gubitka radne sposobnosti koji stekne svojstvo osiguranika, kao i korisnik mirovine određene prema članku 58. i članku 175. stavku 7. ovoga Zakona, osim osiguranika iz članaka 14. i 17. ovoga Zakona, podliježe obveznom kontrolnom pregledu.

(3) Ako se korisnik prava ne odazove na kontrolni pregled iz stavka 1. ovoga članka na koji je uredno pozvan, a za to nema opravdane razloge (bolest, smrt člana obitelji, neodgodivo putovanje i drugi opravdan razlog), obustavlja se isplata mirovine, odnosno novčanog primanja iz mirovinskog osiguranja s prvim danom sljedećeg mjeseca nakon donošenja rješenja o obustavi isplate. Obavijest i dokaz da se korisnik nije odazvao na uredno uručen poziv Zavoda za vještačenje ili ministarstva nadležnog za mirovinski sustav dužni su dostaviti Zavodu.

(4) Isplata obustavljenog mirovinskog primanja iz stavka 5. ovoga članka ponovo će se uspostaviti prvog dana idućeg mjeseca nakon mjeseca u kojem je obavljen kontrolni pregled, a najviše za dvanaest mjeseci unatrag.

(5) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, a u slučaju utvrđivanja djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti iz članka 39. stavaka 3. i 4. ovoga Zakona na temelju medicinske dokumentacije dostavljene od inozemnog nositelja mirovinskog osiguranja koji nije utvrdio i obvezu kontrolnog pregleda korisnika invalidske mirovine, može se odrediti da navedeni korisnik ne podliježe kontrolnom pregledu.

(6) Kontrolnom pregledu podliježe korisnik prava na temelju djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti, kao i korisnik mirovine kojemu je mirovina prevedena prema članku 58. i članku 175. stavku 7. ovoga Zakona i nakon navršene 65. godine života ako je stekao svojstvo osiguranika.

Članak 140.a

(1) Isprave koje Zavod izdaje u granicama svoje nadležnosti i u propisanom obliku smatraju se javnim ispravama.

(2) U postupku dokazivanja mikrofilmska preslika isprave i preslika nastala digitalizacijom isprave (digitalne preslike), kao i reprodukcija mikrofilmske preslike i digitalne preslike isprave izjednačava se s ispravom iz stavka 1. ovoga članka ako je takvu mikrofilmsku presliku, digitalnu kopiju preslike, odnosno reprodukciju tih kopija izdao Zavod u granicama svoje nadležnosti.

(3) Dopušteno je dokazivati da su u takvoj ispravi, odnosno mikrofilmskoj preslici isprave ili digitalnoj preslici isprave, kao i reprodukciji tih kopija činjenice neistinito potvrđene, ili da je sama isprava, odnosno mikrofilmska preslika, digitalna preslika isprave ili reprodukcija tih preslika neispravno sastavljena.

(4) Dopušteno je dokazivati da mikrofilmska preslika ili digitalna preslika isprave, odnosno reprodukcija tih preslika nije vjerna izvorniku isprave.

(5) Mikrofilmska preslika isprave i digitalna preslika isprave, kao i reprodukcija tih preslika, koje je na propisan način izdao Zavod u granicama svoje nadležnosti, imaju u upravnom postupku i drugim postupcima pred nadležnim tijelima i na sudu dokaznu vrijednost izvornika isprave za rješavanje stvari o kojoj se vodi postupak.

Članak 155.

(1) Republika Hrvatska osigurava sredstva u državnom proračunu:

1) za pokrivanje dijela obveza mirovinskog osiguranja koje nastaju priznavanjem i određivanjem mirovine pod povoljnijim uvjetima prema posebnim propisima, i to za:

1.1. mirovinu ili dio mirovine hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata od 30. svibnja 1990. do 30. lipnja 1996. i za obiteljsku mirovinu ili dio obiteljske mirovine ostvarene nakon smrti tih hrvatskih branitelja

1.2. mirovinu ili dio mirovine pripadnika Hrvatske domovinske vojske mobilizirane od 17. travnja 1941. do 15. svibnja 1945. i za obiteljsku mirovinu ili dio obiteljske mirovine ostvarene nakon smrti tih pripadnika

1.3. mirovinu ili dio mirovine sudionika Narodnooslobodilačkog rata od 6. travnja 1941. do 15. svibnja 1945. i za obiteljsku mirovinu ili dio obiteljske mirovine ostvarene nakon smrti tih sudionika

1.4. mirovinu ili dio mirovine bivših političkih zatvorenika i za obiteljsku mirovinu ili dio obiteljske mirovine ostvarene nakon smrti tih osiguranika

1.5. mirovinu ili dio mirovine članova Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i za obiteljsku mirovinu ili dio obiteljske mirovine ostvarene nakon smrti tih osiguranika

1.6. mirovinu ili dio mirovine zastupnika u Hrvatskome saboru i za obiteljsku mirovinu ili dio obiteljske mirovine ostvarene nakon smrti tih osiguranika

1.7. mirovinu ili dio mirovine djelatnika unutarnjih poslova i pravosuđa i za obiteljsku ili dio obiteljske mirovine ostvarene nakon smrti tih djelatnika

1.8. mirovinu korisnika iz članka 80. stavka 7. ovoga Zakona u cijelosti ili dio mirovine korisnika iz članka 80. stavka 4. točke 14. ovoga Zakona i za obiteljsku ili dio obiteljske mirovine ostvarene nakon smrti tih pripadnika

1.9. druge slučajeve određene zakonom.

2) za dodatke odnosno povećanje mirovine prema posebnim zakonima koji uređuju ta prava

3) za pokrivanje nedostatka prihoda koji je posljedica uvođenja obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje

4) za pokrivanje nedostatka prihoda po osnovi smanjene stope doprinosa za poljoprivrednike i

5) za doprinose za osiguranike iz članka 14. i članka 27. stavka 6. ovoga Zakona.

(2) Republika Hrvatska osigurava sredstva u državnom proračunu za prava iz mirovinskog osiguranja učenika i studenata iz članka 19. stavka 1. točke 1. ovoga Zakona.

(3) Ministar nadležan za mirovinski sustav, uz prethodnu suglasnost ministra nadležnoga za financije, pravilnikom uređuje način utvrđivanja visine sredstava iz stavaka 1. i 2. ovoga članka.

Članak 158.

Imovinu Zavoda čine nekretnine, pokretnine, dionice, poslovni udjeli, vrijednosni papiri, potraživanja, novac i ostala imovina na kojoj su republički fondovi mirovinskog i invalidskog osiguranja i njihovi pravni prednici imali pravo raspolaganja, odnosno pravo vlasništva.

Članak 160.

(1) Radi povećanja imovine Zavod ima pravo osnivati trgovačka društva, društva za upravljanje fondovima, odnosno investicijska društva, kreditne i financijske institucije i ustanove.

(2) Novčana sredstva (dobit) ostvarena poslovanjem pravnih osoba iz stavka 1. ovoga članka mogu se koristiti za poboljšanje materijalnog položaja umirovljenika.

Članak 161.

(1) Zavod ima pravo zahtijevati naknadu štete za novčana davanja koja se isplaćuju na teret mirovinskog osiguranja sve dok traje isplata tih davanja i iako su ta davanja osigurana u mirovinskom osiguranju.

(2) Naknada stvarne štete, koju Zavod ima pravo zahtijevati u slučajevima iz ovoga Zakona, obuhvaća ukupne svote davanja i troškove koji se isplaćuju iz mirovinskog osiguranja:

1. novčana davanja isplaćena na osnovi priznatog prava na mirovinu u punom iznosu

2. novčana davanja isplaćena na osnovi priznatog prava na naknadu zbog tjelesnog oštećenja

3. troškove profesionalne rehabilitacije, kao i novčane naknade u vezi s korištenjem tog prava.

(3) Zahtjevom za naknadu štete Zavod može obuhvatiti ukupnu svotu štete (kapitaliziranu štetu) ili svotu stvarne štete prema isplatama (pojedinih davanja) koja se odnosi na određeno razdoblje (npr. kalendarska godina).

(4) Kada se šteta sastoji u obvezi Zavoda na trajna novčana davanja, taj se iznos štete može zahtijevati i u ukupnom iznosu (kapitalizirana šteta), a izračunava se prema visini priznate mirovine i tablicama aktuarske matematike koje donosi Zavod po prethodno pribavljenom mišljenju ministarstva nadležnog za financije. Zavod može zahtijevati plaćanje naknade štete u ukupnom iznosu i neposredno od društva za osiguranje.

Članak 171.

(1) U provedbi inspekcijskog nadzora inspektor rada će usmenim rješenjem u zapisniku, na određeno vrijeme dok ne otkloni nedostatke u poslovanju, a najkraće u trajanju od petnaest dana, ako su nedostaci utvrđeni prvi put, odnosno u trajanju od trideset dana, ako su istovjetni nedostaci utvrđeni drugi i svaki sljedeći put računajući od dana donošenja prvog usmenog rješenja, zabraniti poslodavcu obavljanje djelatnosti u nadziranom poslovnom objektu, odnosno prostoru, ako utvrdi da je tijekom nadzora za poslodavca radio radnik na obavljanju posla koji s obzirom na narav i vrstu rada te ovlasti poslodavca ima obilježje posla za koji se zasniva radni odnos, a, kojeg poslodavac nije prijavio na obvezno mirovinsko osiguranje prije početka rada ili na odgovarajuće radno vrijeme.

(2) Rješenje iz stavka 1. ovoga članka izvršava se pečaćenjem poslovnih prostorija, postrojenja, uređaja i druge opreme za rad ili na drugi pogodan način, bez donošenja posebnog akta o dozvoli izvršenja rješenja, u roku od pet dana od dana donošenja usmenog rješenja u zapisniku.

(3) Iznimno, mjera zabrane obavljanja djelatnosti iz stavka 1. ovoga članka neće se izvršiti, a usmeno izrečeno rješenje će se ukinuti ako poslodavac kome je mjera izrečena u roku od pet dana od dana izricanja mjere, nadležnom inspektoru rada dostavi dokaz da je otklonio nedostatke u poslovanju i izvršio uplatu iznosa od 30.000,00 kuna, za svakog radnika iz stavka 1. ovoga članka, u korist državnog proračuna.

(4) Poslodavac na kojeg se odnosi usmeno rješenje iz stavka 1. ovoga članka može pisanim putem, u skladu s posebnim propisom, zatražiti da se zapečaćene prostorije privremeno otpečate i u nazočnosti inspektora rada odmah izuzeti pokvarljive namirnice i poduzeti druge sigurnosne mjere radi sprječavanja štete.

(5) Žalba izjavljena protiv rješenja iz stavka 1. ovoga Zakona ne odgađa izvršenje rješenja.

Članak 172.

(1) Poslodavac, odnosno obveznik doprinosa kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom od 61.000,00 do 100.000,00 kuna ako ne dojavu Zavodu da osiguranik nije započeo raditi (članak 112. stavak 2.).

(2) Poslodavac, odnosno obveznik doprinosa kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom u svoti od 5.000,00 do 50.000,00 kuna:

1. ako unese netočne podatke u dokumentaciju dostavljenu u matičnu evidenciju (članak 108. stavak 6.)

2. ako radi utvrđivanja točnosti podataka i činjenica o kojima ovisi pravo iz mirovinskog osiguranja osiguranika onemoguću provjeru poslovnih knjiga, financijske dokumentacije i drugih evidencija (članak 109. stavak 1.)

3. ako ne prijavi početak ili prestanak poslovanja ili promjene u poslovanju ili to učini nakon isteka propisanog roka (članak 112. stavak 1. točka 1.)

4. ako ne prijavi ili odjavi osiguranje ili promjenu tijekom osiguranja ili to učini nakon isteka propisanog roka (članak 112. stavak 1. točke 2., 3. i 5.)

(3) Za postupke iz stavaka 1. i 2. ovoga članka kaznit će se za prekršaj i odgovorna osoba novčanom kaznom u svoti od 1.000,00 do 10.000,00 kuna.

Članak 180.

(1) Iznimno od članka 33. stavka 1. ovoga Zakona, pravo na starosnu mirovinu stječe osiguranik (žena) kada navršši 15 godina mirovinskog staža i

- u 2014. godini – 61 godinu života
- u 2015. godini – 61 godinu i 3 mjeseca života
- u 2016. godini – 61 godinu i 6 mjeseci života
- u 2017. godini – 61 godinu i 9 mjeseci života
- u 2018. godini – 62 godine života
- u 2019. godini – 62 godine i 3 mjeseca života
- u 2020. godini – 62 godine i 6 mjeseci života
- u 2021. godini – 62 godine i 9 mjesec života
- u 2022. godini – 63 godine života
- u 2023. godini – 63 godine i 3 mjeseca života
- u 2024. godini – 63 godine i 6 mjeseci života
- u 2025. godini – 63 godine i 9 mjeseci života
- u 2026. godini – 64 godine života
- u 2027. godini – 64 godine i 3 mjeseca života
- u 2028. godini – 64 godine i 6 mjeseci života
- u 2029. godini – 64 godine i 9 mjeseci života.

(2) U razdoblju od stupanja na snagu ovoga Zakona do 31. prosinca 2029., iznimno od članka 85. stavka 3. ovoga Zakona, osiguraniku – ženi koja prvi put stječe pravo na mirovinu, polazni faktor za određivanje starosne mirovine nakon navršene starosne dobi iz stavka 1. ovoga članka povećava se za postotak iz članka 85. stavka 3. ovoga Zakona za svaki mjesec koji je protekao od navedene navršene starosne dobi do dana ostvarivanja prava, a najviše za pet godina, uz uvjet navršenog mirovinskog staža iz članka 85. stavka 3. ovoga Zakona.

(3) Za određivanje obiteljske mirovine iza osiguranika koji je umro nakon navršene starosne dobi iz stavka 1. ovoga članka i ima 35 godina mirovinskog staža i nije stekao mirovinu, primjenjuje se polazni faktor iz članka 85. stavka 3. ovoga Zakona.

Članak 181.

(1) Iznimno od odredbe članka 33. ovoga Zakona, osiguranicima kojima se do 15. srpnja 1999. staž osiguranja računao s povećanim trajanjem prema propisima koji su bili na snazi do toga dana, dobna granica propisana za stjecanje starosne mirovine snižava se ovisno o stupnju povećanja staža i to:

1. po jednu godinu za svakih 6 godina staža osiguranja koji se za efektivno navršenih 12 mjeseci računa kao 14 mjeseci staža osiguranja
2. po jednu godinu za svakih 5 godina staža osiguranja koji se za efektivno navršenih 12 mjeseci računa kao 15 mjeseci staža osiguranja
3. po jednu godinu za svake 4 godine staža osiguranja koji se za efektivno navršenih 12 mjeseci računa kao 16 mjeseci staža osiguranja
4. po jednu godinu za svake 3 godine staža osiguranja koji se za efektivno navršenih 12 mjeseci računa kao 18 mjeseci staža osiguranja.

(2) Osiguranicima kojima se staž osiguranja računao s povećanim trajanjem u razdoblju od 16. srpnja 1999. dobna granica propisana za stjecanje prava na starosnu mirovinu prema članku 33. ovoga Zakona, snižava se ovisno o stupnju povećanja staža ostvarenog od 16. srpnja 1999. do stupanja na snagu ovoga Zakona, i to prema člancima 8. i 14. Zakona o stažu osiguranja s povećanim trajanjem (»Narodne novine«, br. [71/99.](#), [46/07.](#) i [41/08.](#)).

(3) U razdoblju od stupanja na snagu ovoga Zakona do 31. prosinca 2029., osiguraniku – ženi za stjecanje prava na starosnu mirovinu snižava se dobna granica za tu mirovinu na temelju staža osiguranja s povećanim trajanjem prema dobnoj granici određenoj člankom 180. ovoga Zakona.

(4) Osiguranicima iz članka 16. stavaka 2. i 3. ovoga Zakona staž osiguranja s povećanim trajanjem računa se samo u razdoblju od ukrcaja na brod do iskrcaja s broda na osnovi podataka o ukrcaju i iskrcaju upisanih u pomorskoj knjižici osiguranika.

Članak 182.

Iznimno od članka 34. stavka 1. ovoga Zakona, pravo na prijevremenu starosnu mirovinu stječe osiguranik – žena kada navrši:

- u 2014. godini – 56 godina života i 31 godinu mirovinskog staža
- u 2015. godini – 56 godina i 3 mjeseca života i 31 godinu i 3 mjeseca mirovinskog staža
- u 2016. godini – 56 godina i 6 mjeseci života i 31 godinu i 6 mjeseci mirovinskog staža
- u 2017. godini – 56 godina i 9 mjeseci života i 31 godinu i 9 mjeseci mirovinskog staža
- u 2018. godini – 57 godina života i 32 godine mirovinskog staža
- u 2019. godini – 57 godina i 3 mjeseca života i 32 godine i 3 mjeseca mirovinskog staža
- u 2020. godini – 57 godina i 6 mjeseci života i 32 godine i 6 mjeseci mirovinskog staža
- u 2021. godini – 57 godina i 9 mjeseci života i 32 godine i 9 mjeseci mirovinskog staža
- u 2022. godini – 58 godina života i 33 godine mirovinskog staža
- u 2023. godini – 58 godina i 3 mjeseca života i 33 godine i 3 mjeseca mirovinskog staža
- u 2024. godini – 58 godina i 6 mjeseci života i 33 godine i 6 mjeseci mirovinskog staža

- u 2025. godini – 58 godina i 9 mjeseci života i 33 godine i 9 mjeseci mirovinskog staža
- u 2026. godini – 59 godina života i 34 godine mirovinskog staža
- u 2027. godini – 59 godina i 3 mjeseca života i 34 godine i 3 mjeseca mirovinskog staža
- u 2028. godini – 59 godina i 6 mjeseci života i 34 godine i 6 mjeseci mirovinskog staža
- u 2029. godini – 59 godina i 9 mjeseci života i 34 godine i 9 mjeseci mirovinskog staža.

Članak 183.

U razdoblju od stupanja na snagu ovoga Zakona do 31. prosinca 2030., iznimno od članka 85. stavka 2. ovoga Zakona osiguraniku - ženi, koja stječe pravo na prijevremenu starosnu mirovinu, polazni faktor za određivanje te mirovine iznosi:

u 2014. godini:

- s navršene do i 32 godine mirovinskog staža: 0,34% po mjesecu
- s navršene 33 godine mirovinskog staža: 0,32% po mjesecu
- s navršene 34 godine mirovinskog staža: 0,30% po mjesecu
- s navršenih 36 godina mirovinskog staža: 0,25% po mjesecu
- s navršenih 37 godina mirovinskog staža: 0,15% po mjesecu
- s navršenih 38 godina mirovinskog staža: 0,10% po mjesecu

u 2015. godini:

- s navršene do i 32 godine i 3 mjeseca mirovinskog staža: 0,34% po mjesecu
- s navršene 33 godine i 3 mjeseca mirovinskog staža: 0,32% po mjesecu
- s navršene 34 godine i 3 mjeseca mirovinskog staža: 0,30% po mjesecu
- s navršenih 36 godina i 3 mjeseca mirovinskog staža: 0,25% po mjesecu
- s navršenih 37 godina i 3 mjeseca mirovinskog staža: 0,15% po mjesecu
- s navršenih 38 godina i 3 mjeseca mirovinskog staža: 0,10% po mjesecu

u 2016. godini:

- s navršene do i 32 godine i 6 mjeseci mirovinskog staža: 0,34% po mjesecu
- navršene 33 godine i 6 mjeseci mirovinskog staža: 0,32% po mjesecu
- s navršene 34 godine i 6 mjeseci mirovinskog staža: 0,30% po mjesecu
- s navršenih 36 godina i 6 mjeseci mirovinskog staža: 0,25% po mjesecu
- s navršenih 37 godina i 6 mjeseci mirovinskog staža: 0,15% po mjesecu
- s navršenih 38 godina i 6 mjeseci mirovinskog staža: 0,10% po mjesecu

u 2017. godini:

- s navršene do i 32 godine i 9 mjeseci mirovinskog staža: 0,34% po mjesecu
- s navršene 33 godine i 9 mjeseci mirovinskog staža: 0,32% po mjesecu
- s navršene 34 godine i 9 mjeseci mirovinskog staža: 0,30% po mjesecu
- s navršenih 36 godina i 9 mjeseci mirovinskog staža: 0,25% po mjesecu

- s navršenih 37 godina i 9 mjeseci mirovinskog staža: 0,15% po mjesecu
 - s navršenih 38 godina i 9 mjeseci mirovinskog staža: 0,10% po mjesecu
- u 2018. godini:

- s navršenih do i 33 godine mirovinskog staža: 0,34% po mjesecu
- s navršenih 34 godine mirovinskog staža: 0,32% po mjesecu
- s navršenih 35 godina mirovinskog staža: 0,30% po mjesecu
- s navršenih 37 godina mirovinskog staža: 0,25% po mjesecu
- s navršenih 38 godina mirovinskog staža: 0,15% po mjesecu
- s navršenih 39 godina mirovinskog staža: 0,10% po mjesecu

u 2019. godini:

- s navršenih do i 33 godine i 3 mjeseca mirovinskog staža: 0,34% po mjesecu
- s navršenih 34 godine i 3 mjeseca mirovinskog staža: 0,32% po mjesecu
- s navršenih 35 godina i 3 mjeseca mirovinskog staža: 0,30% po mjesecu
- s navršenih 37 godina mirovinskog staža: 0,25% po mjesecu
- s navršenih 38 godina mirovinskog staža: 0,15% po mjesecu
- s navršenih 39 godina mirovinskog staža: 0,10% po mjesecu

u 2020. godini:

- s navršenih do i 33 godine i 6 mjeseci mirovinskog staža: 0,34% po mjesecu
- s navršenih 34 godine i 6 mjeseci mirovinskog staža: 0,32% po mjesecu
- s navršenih 35 godina mirovinskog staža: 0,30% po mjesecu
- s navršenih 37 godina mirovinskog staža: 0,25% po mjesecu
- s navršenih 38 godina mirovinskog staža: 0,15% po mjesecu
- s navršenih 39 godina mirovinskog staža: 0,10% po mjesecu

u 2021. godini:

- s navršenih do i 33 godine i 9 mjeseci mirovinskog staža: 0,34% po mjesecu
- s navršenih 34 godine i 9 mjeseci mirovinskog staža: 0,32% po mjesecu
- s navršenih 35 godina mirovinskog staža: 0,30% po mjesecu
- s navršenih 37 godina mirovinskog staža: 0,25% po mjesecu
- s navršenih 38 godina mirovinskog staža: 0,15% po mjesecu
- s navršenih 39 godina mirovinskog staža: 0,10% po mjesecu

u 2022. godini:

- s navršene do i 34 godine mirovinskog staža: 0,34% po mjesecu
- s navršenih 35 godina mirovinskog staža: 0,32% po mjesecu
- s navršenih 36 godina mirovinskog staža: 0,30% po mjesecu
- s navršenih 37 godina mirovinskog staža: 0,25% po mjesecu

– s navršenih 38 godina mirovinskog staža: 0,15% po mjesecu

– s navršenih 39 godina mirovinskog staža: 0,10% po mjesecu

u 2023. godini:

– s navršene do i 34 godine i 3 mjeseca mirovinskog staža: 0,34% po mjesecu

– s navršenih 35 godina i 3 mjeseca mirovinskog staža: 0,32% po mjesecu

– s navršenih 36 godina mirovinskog staža: 0,30% po mjesecu

– s navršenih 37 godina mirovinskog staža: 0,25% po mjesecu

– s navršenih 38 godina mirovinskog staža: 0,15% po mjesecu

– s navršenih 39 godina mirovinskog staža: 0,10% po mjesecu

u 2024. godini:

– s navršene do i 34 godine i 6 mjeseci mirovinskog staža: 0,34% po mjesecu

– s navršenih 35 godina i 6 mjeseci mirovinskog staža: 0,32% po mjesecu

– s navršenih 36 godina mirovinskog staža: 0,30% po mjesecu

– s navršenih 37 godina mirovinskog staža: 0,25% po mjesecu

– s navršenih 38 godina mirovinskog staža: 0,15% po mjesecu

– s navršenih 39 godina mirovinskog staža: 0,10% po mjesecu

u 2025. godini:

– s navršene do i 34 godine i 9 mjeseci mirovinskog staža: 0,34% po mjesecu

– s navršenih 35 godina i 9 mjeseci mirovinskog staža: 0,32% po mjesecu

– s navršenih 36 godina mirovinskog staža: 0,30% po mjesecu

– s navršenih 37 godina mirovinskog staža: 0,25% po mjesecu

– s navršenih 38 godina mirovinskog staža: 0,15% po mjesecu

– s navršenih 39 godina mirovinskog staža: 0,10% po mjesecu

u 2026. godini:

– s navršenih do i 35 godina mirovinskog staža: 0,34% po mjesecu

– s navršenih 36 godina mirovinskog staža: 0,32% po mjesecu

– s navršenih 37 godina mirovinskog staža: 0,25% po mjesecu

– s navršenih 38 godina mirovinskog staža: 0,15% po mjesecu

– s navršenih 39 godina mirovinskog staža: 0,10% po mjesecu

u 2027. godini:

– s navršenih do i 35 godina mirovinskog staža: 0,34% po mjesecu

– s navršenih 36 godina mirovinskog staža: 0,32% po mjesecu

– s navršenih 36 godina i 3 mjeseca mirovinskog staža: 0,30% po mjesecu

– s navršenih 37 godina i 3 mjeseca mirovinskog staža: 0,25% po mjesecu

– s navršenih 38 godina i 3 mjeseca mirovinskog staža: 0,15% po mjesecu

– s navršenih 39 godina i 3 mjeseca mirovinskog staža: 0,10% po mjesecu u 2028. godini:

– s navršenih do i 35 godina mirovinskog staža: 0,34% po mjesecu

– s navršenih 36 godina mirovinskog staža: 0,32% po mjesecu

– s navršenih 36 godina i 6 mjeseci mirovinskog staža: 0,30% po mjesecu

– s navršenih 37 godina i 6 mjeseci mirovinskog staža: 0,25% po mjesecu

– s navršenih 38 godina i 6 mjeseci mirovinskog staža: 0,15% po mjesecu

– s navršenih 39 godina i 6 mjeseci mirovinskog staža: 0,10% po mjesecu u 2029. godini:

– s navršenih do i 35 godina mirovinskog staža: 0,34% po mjesecu

– s navršenih 36 godina mirovinskog staža: 0,32% po mjesecu

– s navršenih 36 godina i 9 mjeseci mirovinskog staža: 0,30% po mjesecu

– s navršenih 37 godina i 9 mjeseci mirovinskog staža: 0,25% po mjesecu

– s navršenih 38 godina i 9 mjeseci mirovinskog staža: 0,15% po mjesecu

– s navršenih 39 godina i 9 mjeseci mirovinskog staža: 0,10% po mjesecu.

PRILOG - Izvješće o provedenom savjetovanju sa zainteresiranom javnošću

OBRAZAC IZVJEŠĆA O PROVEDENOM SAVJETOVANJU SA ZAINTERESIRANOM JAVNOŠĆU	
Naslov dokumenta	Nacrt prijedloga zakona izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju
Stvaratelj dokumenta, tijelo koje provodi savjetovanje	Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava
Svrha dokumenta	Ubrzavanjem izjednačavanja uvjeta dobi za starosnu mirovinu za žene za starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu, linearnim umanjnjem prijevremene starosne mirovine, proširenjem kruga umirovljenika koji mogu raditi i primati mirovinu, produženjem životne dobi do koje se stječe pravo na profesionalnu rehabilitaciju želi se osigurati duži ostanak u svijetu rada. Omogućit će se Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje osnivanje mirovinskog osiguravajućeg društva. Podiže se naknada plaće koja se isplaćuje invalidu rada za vrijeme profesionalne rehabilitacije, povećava se najniža mirovina te osnovica za novčanu naknadu zbog tjelesnog oštećenja.
Datum dokumenta	Listopad 2018.
Verzija dokumenta	Elektronička verzija
Vrsta dokumenta	Nacrt prijedloga zakona
Naziv nacrt zakona, drugog propisa ili akta	Nacrt prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju
Jedinstvena oznaka iz Plana donošenja zakona, drugih propisa i akata objavljenog na internetskim stranicama Vlade	/
Naziv tijela nadležnog za izradu nacrt	Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava
Koji su predstavnici zainteresirane javnosti bili uključeni u postupak izrade odnosno u rad stručne radne skupine za izradu nacrt	Socijalni partneri (HUP, reprezentativne udruge sindikata) Tijela državne uprave i javne ustanove Predstavnici akademske i znanstvene zajednice
Je li nacrt bio objavljen na internetskim stranicama ili na drugi odgovarajući način?	Da.
Ako jest, kada je nacrt objavljen, na kojoj internetskoj stranici i koliko je vremena ostavljeno za savjetovanje?	Nacrt prijedloga zakona bio je objavljen na internetskim stranicama portala e-savjetovanje u razdoblju od 24. rujna do 14. listopada 2018. Savjetovanje se provelo u trajanju od 21 dana iz razloga nužnosti donošenja paketa zakona koji predstavljaju mirovinsku reformu.
Ako nije, zašto?	

<p>Koji su predstavnici zainteresirane javnosti dostavili svoja očitovanja?</p>	<p>Nezavisni pojedinci Pravobranitelj/ica za ravnopravnost spolova, Pravobranitelj za osobe s invaliditetom GONG Udruga invalida rada Zagreba Đuro Đaković Grupa d.d., Đuro Đaković Montaža d.o.o. Raiffeisen mirovinsko osiguravajuće društvo d.d. Sindikati (Nezavisni sindikat "Solidarnost", Sindikat bankarskih i financijskih djelatnika Hrvatske, Matica hrvatskih sindikata, Sindikat zaposlenih u poljoprivredi, prehrambenoj i duhanskoj industriji i vodoprivredi Hrvatske, Savez samostalnih sindikata Hrvatske, Sindikat umirovljenika Hrvatske, Sindikat željezničara Hrvatske, Nezavisni hrvatski sindikati)</p>
<p>ANALIZA DOSTAVLJENIH PRIMJEDBI</p> <p>Primjedbe koje su prihvaćene</p> <p>Primjedbe koje nisu prihvaćene i obrazloženje razloga za neprihvatanje</p>	<p>Analiza dostavljenih primjedbi i prijedloga nalazi se u privitku ovog Obrasca.</p>
<p>Troškovi provedenog savjetovanja</p>	<p>Nije bilo troškova.</p>

Izvješće o provedenom savjetovanju – SAVJETOVANJE O PRIJEDLOGU ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU – ANALIZA KOMENTARA

	Korisnik	Isječak	Komentar	Status odgovora	Odgovor
1.	Branimir Jurković	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	Naziv ovog zakona bi se mogao slobodno nazvati i Zakon o izgladnjivanju neželjenih radnika. Zakon povećava penalizaciju za prijevremeno umirovljenje dok RH sama kao poslodavac na sve načine uporno šalje radnike u prijevremene mirovine!!! Normalno da privatni sektor tek onda ne želi takve radnike. Ukoliko se ozbiljno želi produljiti radni vijek tada treba unutar zakona uvesti odredbu da ukoliko je djelatnik otišao u prijevremenu mirovinu, a poslodavac želi zaposliti djelatnika na radno mjesto iste stručne spreme, tada poslodavac mora prvo ponuditi isto radno mjesto pod jednakim ili boljim uvjetima prvo prijevremeno umirovljenom djelatniku koji se mora prvotno pisano očitovati da nije zainteresiran za navedeno radno mjesto!!! Sličan instrument imamo u zakonu o radu sa svojim manjkavostima koji omogućava da se otvori radno mjesto novog naziva i zaposli novog djelatnika. Ovakvim limitom da su obavezni jednaki uvjeti novozaposlenom radniku zaustaviti će se mogućnost zlouporabe zakonskih instituta.	Odbijen	Ovim izmjenama i dopunama Zakona želi se poticati osiguranike za što dužim ostajanjem u svijetu rada, odnosno odvrćati osiguranike od odlaska u prijevremenu starosnu mirovinu. Reforma mirovinskoga sustava provodi se u cilju osiguranja dugoročne financijske održivosti mirovinskoga sustava, kao i adekvatnosti mirovina.
2.	Marina Jerbić	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	Prilikom najave reforme spominjala se mogućnost da nakon smrti jednog bračnog partnera, drugi nasljeđuje dio mirovine preminulog uz zadržavanje svoje mirovine. Sada takvo rješenje u prijedlogu zakona ne postoji, iako bi svakako dobrodošlo u smislu smanjenja općeg osiromašenja umirovljenika. Jer troškovi režija uglavnom ostaju isti, a prihodi se prepolove.	Odbijen	Prema važećem Zakonu, kao i nadalje, omogućuje se izbor između dviju ili više mirovina ostvarenih prema Zakonu o mirovinskom osiguranju ili nekom drugom zakonu Republike Hrvatske u obveznom

					mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti, budući da se može koristiti samo jedna mirovina.
3.	Nikica Mišćević	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	Omogućiti sklapanje ugovora o doživotnom uzdržavanju između korisnika mirovine i mirovinskih fondova. Da li je moguće da se zakonom regulira da mirovinski fondovi izvrše procjenu imovine osoba koje to žele i sklope ugovor o doživotnom uzdržavanju isplaćujući doživotnu rentu na mirovinu. Na taj način poboljšao bi se životni standard umirovljenika koji nemaju nasljednike ili ti nasljednici ne brinu o njima za vrijeme života ili u slučajevima kada se nakon smrti jednog bračnog partnera primanja prepolove, a režije i ostale obaveze ostanu iste. Razlog ovakvog razmišljanja stoji da bi takvi umirovljenici imali pristojan život u starijoj dobi i mogli uživati u svojoj imovini u koju su cijeli život ulagali. Na temelju procijenjene vrijednosti imovine mirovinski fond isplaćivao bi dodatak na mirovinu, a po smrti korisnika mirovinski fond naslijedio bi svu imovinu koju bi	Odbijen	Nije predmet izmjene ovog Zakona.
4.	Mia Videc	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	Izbaciti čl.6 : u članku 12. iza riječi: "društava" dodaje se zarez i riječ: "likvidatori". Obrazloženje: Društva najčešće pokreću likvidaciju kada prestanu ostvarivati prihode i kada nema smisla za njihovim daljnjim postojanjem. Većina mikro i malih poduzetnika u periodu likvidacije ne ostvaruju nikakve prihode. Likvidatori su najčešće dotadašnji direktori ili bliske osobe od povjerenja koje tu funkciju vrše bez ikakve naknade! Ovime bi likvidatori bili prisiljeni iz vlastitog džepa podmiriti doprinose za funkciju koju su vršili besplatno, a kako bi u skladu sa zakonima mogli samo zatvoriti društvo koje nema budućnosti. Nisu tako rijetki ni slučajevi u kojima trgovačko društvo preuzmu nasljednici uslijed smrtnih slučajeva ili u kojima se vlasnik/direktor teže razboli te nije više u stanju imati/voditi trgovačko društvo. Budući da likvidacija jdoo-a traje minimalno 6 mjeseci, to bi moglo predstavljati	Odbijen	Kao što je navedeno u obrazloženju Prijedloga Zakona, upravu kao tijelo društva imaju samo društva kapitala (društvo s ograničenom odgovornošću – d.o.o., dioničko društvo – d.d. i jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću – j. d.o.o.). Uprava vodi poslovanje trgovačkog društva i zastupa trgovačko društvo u

			značajan, a možda i nesavladivi trošak, osobi koja se nađe u nekoj od gornjih situacija.		odnosu prema trećim osobama. Te poslove obavljaju i likvidatori u skladu s člankom 117. Zakona o trgovačkim društvima i upisuju se u sudski registar nadležnog trgovačkog suda na osnovi članka 24.a Zakona o sudskom registru. Napominjemo da za članove uprave, izvršne direktore i likvidatore postoji obveza na osiguranje samo ako nisu osigurani po drugoj osnovi.
5.	Andreja Prejel	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	Izbaciti čl.6 : u članku 12. iza riječi: "društava" dodaje se zarez i riječ: "likvidatori".	Odbijen	Već prethodno odgovoreno.
6.	Vesna Varšava	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	Izbaciti čl.6 : u članku 12. iza riječi: "društava" dodaje se zarez i riječ: "likvidatori". Izmjenama Zakona o doprinosima u čl.187f propisano je da obveza doprinosa za člana uprave traje od imenovanja do opoziva ili otvaranja stečaja ili likvidacije. Članovi društva plaćaju doprinose kao umnožak koefijenta 0,65 i prosječne bruto plaće x 12 mjeseci (odnosno razmjerno mjesecima obavljanja funkcije člana uprave). Ako trenutkom početka likvidacije društva za člana uprave prestaje obveza doprinosa i isti bude imenovan likvidatorom (što je najčešći slučaj) obzirom više nema druge osnove osiguranja kaznit će se prijavom kao likvidator po koeficijentu 1,1 jer želi zatvoriti društvo (vjerovatno s razlogom jer ne ostvaruje dovoljno prihoda) i plaćati 62% veće doprinose nego je plaćao kao član uprave ??	Odbijen	Već prethodno odgovoreno.

7.	Marijo Horvat	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	Poštovani, rođen sam nakon 1962.g i kad steknem uvjete za mirovinu, koliko čitam, nemam pravo na dodatak od 4% do 27%. Zanima me gdje će otići novci (ostvareni postotci) što sam ih uplaćivao u 1. stup u punom iznosu prije 2002.g.? Radi se o približno 7-8 godina staža. Hvala	Primljeno na znanje	Ovo pitanje uređuje se Zakonom o dodatku na mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju i Zakonom o obveznim mirovinskim fondovima, čije izmjene i dopune su u postupku donošenja te nije predmet izmjene ovog Zakona. I prema novom prijedlogu imat ćete pravo izbora mirovine i pravo izbora dodatka na mirovinu.
8.	Ivona Abramović	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	Članak 33. mijenja se i glasi: „(1) Pravo na starosnu mirovinu u razdoblju od 1. siječnja 2019. do 31. prosinca 2030. ima osiguranik kada navrší 65 godina života i 15 godina mirovinskog staža. Članak 34. mijenja se i glasi: „(1) Pravo na prijevremenu starosnu mirovinu u razdoblju od 1. siječnja 2019. do 31. prosinca 2030. ima osiguranik kada navrší 60 godina života i 35 godina mirovinskog staža. Ovim tempom možemo i za nekoliko desetljeća doći do 80. godine. Zar to ne bi trebao biti izbor, biti u starosnoj mirovini i raditi do pola radnog vremena po želji, a ne obveza biti u tim godinama i raditi puno radno vrijeme . Članak 180. mijenja se i glasi: „(1) Iznimno od članka 33. stavka 1. ovoga Zakona, pravo na starosnu mirovinu stječe osiguranik-žena kada navrší 15 godina mirovinskog staža i: - u 2019. godini - 62 godine Mislim da bi ta granica bila sasvim dovoljna za iduću i sve daljnje godine. Što godine idu dalje, ne postaje se sposobniji sa sve više godina, već bi bilo prirodno da su ljudi u tim godinama umirovljeni.	Odbijen	U cilju održivosti mirovinskog sustava i postizanje adekvatnosti mirovina potrebno je ubrzati izjednačavanje starosne dobi za muškarce i žene.
9.	Marina Miličević Blažičko	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA	Svi umirovljenici moraju imati pravo na rad uz mirovinu, bez ograničenja, bez obzira na vrstu mirovine i bez obzira na vrstu radnog mjesta, zanimanja i posla koji će u	Primljeno na znanje	Ovim prijedlogom Zakona proširuje se krug korisnika mirovine

		I DOPUNAMA	mirovini obavljati. Obrazloženje: pravo na rad je osnovno ljudsko pravo, kao i pravo na život. Mirovine su nevjerovatno male, prisiljeni smo raditi da bismo imali novaca za osnovne ljudske potrebe, hranu, odjeću, krov nad glavom i da bismo mogli plaćati režije. Ne želimo biti socijalni slučajevi, niti suicidalni bolesnici. Umirovljenici ničime ne ugrožavaju nezaposlene i ne predstavljaju nikakvu konkurenciju mladima na tržištu rada u Hrvatskoj. Dapače, mnogim poslodavcima potrebni su njihova znanja, radno iskustvo i vještine, naročito u zanimanjima za koja mladi ionako ne pokazuju interes. Ne postoji opravdanje da se bilo kojem umirovljeniku uskrati isplata mirovine. Umirovljenik dodatnim radom ne može zaraditi toliko puno da mu mirovina ne treba. Mirovina nije poklon od države. Za svoju mirovinu svi smo uplaćivali sredstva. Država treba svojim zakonima olakšati i poticati zapošljavanje svih ljudi, pa tako i umirovljenika		koji mogu uz korištenje mirovine raditi, odnosno uvodi se mogućnost rada i korištenja mirovine i za korisnike starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika, korisnike prijevremene starosne mirovine i korisnike starosne mirovine ostvarene prema posebnom propisu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba.
10.	Drago Rukavina	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	Zašto u predmetnom aktu nemožemo komentirati svaki pojedini članak, već u globalu ? To inače nije praksa u e-savjetovanju. Ovo će biti zaista zbrkano e-savjetovanje; totalno neusklađeno s praksom. Možda je to i nečiji cilj.	Odbijen	Kao što je vidljivo iz Vašeg komentara na članak 11. i dr., bili ste u mogućnosti komentirati svaki pojedini članak.
11.	Drago Rukavina	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	Nije praktično donositi izmjene i dopune na već ionako dosta izmijenjeni akt. Ovo je značajna izmjena mirovinskog sustava i za to je potrebno donijeti novi zakon u kojemu bi bile uvrštene nove definicije kao npr. Redovna mirovina i sl.	Odbijen	Ako se više od polovine članaka osnovnog propisa mijenja, tada se donosi novi propis.
12.	Drago Rukavina	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	Prijedlozi i komentari uz članak 2. Prijedloga U članku 8. u postavku 7. u zagradi valja ugraditi novi pojam „redovna mirovina“ . Sve vrste mirovina (starosna, invalidska, obiteljska i td.) valja također staviti u pojmove. Definicija redovne mirovine mogla bi glasiti: „Redovna	Odbijen	Radi održivosti mirovinskog sustava i primjerenosti mirovina ovim prijedlogom Zakona se predviđa

			<p>mirovina je novčano primanje iz mirovinskog osiguranja na temelju punog radnog staža bez obzira na godine života.“ . Obrazloženje: Člankom 35. nejasnom formulacijom određuje se pojam punog radnog staža na način: „starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika“. Zar to nije puni radni staž bez obzira na godine života. Ako netko danas ide u mirovinu s 40 godina staža zar to nije puni radni staž ? Tu godine starosti nisu bitne. Ako se netko zaposlio s 16 godina života tada on može danas imati 56 godina života i 40 godina staža. Za redovnu mirovinu (ili kako to danas zvuči: starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika) bitan je radni staž, a ne godine života. Nema logike da osiguranik s 56 godina života i 40 godina efektivnog radnog staža mora raditi još 5 godina (do 61 godine života). 40 godina radnog staža zaista je dovoljan broj godina rada za redovnu mirovinu (to znači bez penalizacije). Tko želi i može duže raditi, to je njemu na volju. Pojam starosne mirovine bio bi kad se ide u mirovinu na temelju godina života, a nema se dovoljno godina radnog staža. Pojam „starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika“ treba u potpunosti izbaciti iz Za</p>		<p>povećanje životne dobi za stjecanje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu i starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika. U mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti osigurava se rizik starosti, a ne rizik mirovinskog staža pa je za stjecanje prava na starosnu mirovinu, prijevremenu starosnu mirovinu i starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika potrebno propisati dobnu granicu. Zakon o mirovinskom osiguranju ne poznaje termin punog mirovinskog staža. Opseg mirovinskih prava ovisi i o ostvarenom mirovinskom stažu. Osiguranik za stjecanje prava na mirovinu mora ispuniti uvjet najmanjeg propisanog mirovinskog staža i navršiti za tu mirovinu najnižu propisanu životnu dob.</p>
13.	Drago Rukavina	PRIJEDLOG ZAKONA O	Prijedlozi i komentari uz članak 11. Prijedloga Naslov članka 35. treba glasiti „Redovna mirovina“ Stavak (1)	Odbijen	Radi održivosti mirovinskog sustava i

		IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>članka 35. trebao bi glasiti: „Pravo na redovnu mirovinu ima osiguranik s 40 godina staža osiguranja u efektivnom trajanju bez obzira na godine života. „ Obrazloženje: Člankom 35. nejasnom formulacijom određuje se pojam punog radnog staža na način: „starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika“. Zar to nije puni radni staž bez obzira na godine života. Ako netko danas ide u mirovinu s 40 godina staža zar to nije puni radni staž ? Tu godine starosti nisu bitne. Ako se netko zaposlio s 16 godina života tada on može danas imati 56 godina života i 40 godina staža. Za redovnu mirovinu (ili kako to danas zvuči: starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika) bitan je radni staž, a ne godine života. Nema logike da osiguranik s 56 godina života i 40 godina efektivnog radnog staža mora raditi još 5 godina (do 61 godine života). 40 godina radnog staža zaista je dovoljan broj godina rada za redovnu mirovinu (to znači bez penalizacije). Tko želi i može duže raditi, to je njemu na volju. Pojam starosne mirovine bio bi kad se ide u mirovinu na temelju godina života, a nema se dovoljno godina radnog staža. Pojam „starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika“ treba u potpunosti izbaciti iz Zakona</p>		<p>primjerenosti mirovina ovim prijedlogom Zakona se predviđa povećanje životne dobi za stjecanje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu i starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika. U mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti osigurava se rizik starosti, a ne rizik mirovinskog staža pa je za stjecanje prava na starosnu mirovinu, prijevremenu starosnu mirovinu i starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika potrebno propisati dobnu granicu. Zakon ne poznaje termin redovne mirovine. Opseg mirovinskih prava ovisi i o ostvarenom mirovinskom stažu. Osiguranik za stjecanje prava na mirovinu mora ispuniti uvjet najmanjeg propisanog mirovinskog staža i navršiti za tu mirovinu najnižu propisanu životnu dob.</p>
--	--	----------------------------	---	--	---

14.	Ivan Tomaić	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Poništiti brojčanu (postotnu) vrijednost 63,22% u članku 81, stavak 7. Brojčana vrijednost 63,22% umanjuje, konfiscira jednu kategoriju državlja u odnosu na sve ostale u domeni mirovinskih prava. U čemu je bit? Hrvatska je (SRH) u javnom, najtječajnom postupku primila svoje domicilne državljane u vojne škole koji su bili nacionalni kontigent u ondašnjem vojnom ustroju (JNA). I za nas, Hrvatska, SRH je participirala u u federalnom budžetu. između ostalih federalnih rashoda i za naše školovanje i izdržavanje. Isto tako, na pismeni poziv naše Vlade (RH) da napustimo JNA, što smo mi učinili, obećano nam je garantiranje svih materijalnih prava. No, neki su primljeni u Hrvatsku vojsku a neki nisu. Oni koji nisu imali HDZ-ov veze- nisu. I ti koji nisu - ostali su bez mirovina. Puno godina kasnije, data im je mirovina na simboličnoj razini, ili jasnije konfiscirana im je mirovina u cca u polovičnom opsegu. Ministar Krstičević je pozitivan primjer, a ja sam negativan. U pismenom pozivu Vlade (HINA 14.09 1991 "Slobodna Dalmacija") jamčena su svima sva prava, bez bilo kakve diferencijacije. Deplasirano je isticati da nisu primani, u priličnom broju hrvatski državljani, a da su primane osobe bez hrv. državljanstva. Primane su osobe bez kvalifikacije, a osobe sa kvalifikacijama nisu. Pošteno bi bilo poništiti ovaj kazneni indeks od 63,22% i priznati nam plaće i mirovinski doprinos u obimu i na način kao i ostalim državljanima Republike Hrvatske.</p>	Odbijen	<p>Budući da su Zakonom o ostvarivanju prava iz mirovinskog i invalidskog osiguranja pripadnika bivše JNA (Narodne novine, broj 96/93) u hrvatski sustav preuzete mirovine pripadnika bivše JNA u određenom opsegu od mirovine ostvarene u Zajednici vojnih osiguranika u Beogradu, tj. u visini od 63,22% od njihove mirovine u prosincu 1991. godine, to je i člankom 81. stavkom 7. i člankom 185. Zakona o mirovinskom osiguranju propisano da se za određivanje visine mirovine priznate prema općim propisima iz mirovinskog osiguranja, osim staža osiguranja navršenog u bivšoj JNA, uzimaju i plaće (osobni dohodak i posebni dodaci) ostvarene u bivšoj JNA u tim razdobljima, u iznosu od 63,22%. Ovo stoga što su i mirovine preuzete Zakonom o ostvarivanju prava iz mirovinskog i invalidskog osiguranja</p>
-----	-------------	---	---	---------	--

					pripadnika bivše JNA određene prema stažu i plaćama ostvarenim u JNA.
15.	Ana Dujmović	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	Izbaciti čl.6 : u članku 12. iza riječi: "društava" dodaje se zarez i riječ: "likvidatori".	Odbijen	Već prethodno odgovoreno.
16.	Dražen Rastović	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	Iz prijedloga Zakona su izuzeti budući i sadašnji umirovljeni pripadnici Ministarstva obrane tj.Oružanih snaga RH. Njihov status će se propisati posebnim zakonom po kojem će imati pravo, pored mirovine, biti zaposleni u 8-satnom radnom vremenu te za to primati pripadajuću plaću,pored mirovine. Svim ostalim umirovljenicima će biti omogućeno da, pored mirovine, rade još do 4 sata. Mišljenja sam da bi takvu mogućnost nastavka rada, uz mirovinu, u 8-satnom radnom vremenu, trebalo omogućiti bar sadašnjim i budućim umirovljenici MUP-a RH, pogotovo hrvatskim braniteljima, iz velikog broja razloga. Jedan od razloga je i taj da Zakon o hrvatskim braniteljima nije propisao takvu mogućnost. Može se dogoditi da je npr. osoba postala vojnik nakon Domovinskog rata. Da je nakon određenog broja godina bude proglašen kao neperspektivan kadar te umirovljen, nakon čega mu se omogućuje da, pored mirovine, radi u 8-satnom dnevnom radom vremenu, dok policajac koji se zaposlio u MUP RH 1990. godine, iz svima poznatih razloga, hrvatski branitelj, bude nakon nekoliko godina po donošenju ovih zakona, umirovljen ali neće imati pravo, ako mu to zdravlje dozvoljava, da van državnog sustava, još nekoliko godina radi po 8 sati dnevno.	Odbijen	Prema prijedlogu ovog Zakona korisnici starosne mirovine ostvarene prema Zakonu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba, mogu raditi puno radno vrijeme i primati mirovinu umanjenu za 50% ili polovicu punog radnog vremena i primati mirovinu u punom iznosu.
17.	Darko Balog	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	Izbaciti čl.6 : u članku 12. iza riječi: "društava" dodaje se zarez i riječ: "likvidatori". Navedena promjena nije usklađena sa Zakonom o doprinosima, a i stavlja likvidatore u neravnopravni položaj jer ne mogu utjecati na brzinu likvidacijskog postupka koji prema praksi Trgovačkih sudova može	Odbijen	Već je prethodno odgovoreno.

			trajati i do dvije godine. Obvezom plaćanja doprinosa likvidatora (na bilo koju osnovicu) društvo tijekom likvidacijskog postupka može izgubiti uvjete za likvidaciju jer ga obaveza za dobrinose mogu natjarati na otvaranje stečajnog postupka pošto većina društva u likvidaciji ne obavlja djelatnost i nema sredstva potrebna za plaćanje doprinosa likvidatora.		
18.	Darko Balog	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	Kako možete napraviti značajnu promjenu Zakona Člankom 6. ovih izmjena i dopuna Zakona bez da je za tu promjenu napravljena prethodna procjena stanja i posebno posljedica koje će proisteci donošenjem zakona? Dodavanjem riječi „likvidatori“ u članak 12. Zakona direktno utječete na tijek postupka likvidacije kod društva koja nemaju sredstva za doprinose likvidatora ili na osobnu egzistenciju likvidarora koji bi sami trebali platiti doprinose. Ne možete osigurati jednake uvjete trajanja postupka likvidacije za društva u likvidaciji radi različitih postupanja Trgovačkih sudova i samih sudaca, a samim time je opterećenje likvidatora ili društva u likvidaciji doprinosima pa samim time kršite najmanje Članak 49. Ustava Republike Hrvatske kojim se osiguravaju svim poduzetnicima jednaki pravni položaj na tržištu. Bez procjene posljedica promjena Članka 12. Zakona nisu ispunjene osnove za promjenu Zakona.	Odbijen	Već je prethodno odgovoreno.
19.	Ana Berić	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	Izbaciti čl.6 : u članku 12. iza riječi: "društava" dodaje se zarez i riječ: "likvidatori". Izmjenom Zakona o doprinosima (konkretno mislim na godišnji obračun doprinosa za direktore/članove uprave) mnogi će mikro i mali poduzetnici biti primorani pokrenuti likvidaciju jer ne ostvaruju dovoljno prihoda kako bi platili doprinose po godišnjem obračunu (umnožak koefijenta 0,65 i prosječne bruto plaće x 12 mjeseci). Ovom dopunom te poduzetnike (koji više neće biti direktori svojih društava nego likvidatori) stavljate u bezizlaznu situaciju.	Odbijen	Već je prethodno odgovoreno.
20.	Željka Žganec-Peras	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	1) Izbaciti čl. 6 : u članku 12. iza riječi: "društava" dodaje se zarez i riječ: "likvidatori". Navedena promjena nije usklađena sa Zakonom o doprinosima, a i stavlja likvidatore u neravnopravni položaj jer ne mogu utjecati na brzinu likvidacijskog postupka koji prema praksi Trgovačkih sudova može trajati i do dvije godine.	Odbijen	Na dio primjedbe je već prethodno odgovoreno. Radi održivosti mirovinskog sustava i

			<p>Obvezom plaćanja doprinosa likvidatora (na bilo koju osnovicu) društvo tijekom likvidacijskog postupka može izgubiti uvjete za likvidaciju jer ga obaveza za doprinose mogu natjerati na otvaranje stečajnog postupka pošto većina društva u likvidaciji ne obavlja djelatnost i nema sredstva potrebna za plaćanje doprinosa likvidatora. 2) Stavak (1) članka 35. trebao bi glasiti: „Pravo na redovnu mirovinu ima osiguranik s 40 godina staža osiguranja u efektivnom trajanju bez obzira na godine života. „</p> <p>Obrazloženje: Člankom 35. nejasnom formulacijom određuje se pojam punog radnog staža na način: „starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika“. Zar to nije puni radni staž bez obzira na godine života. Ako netko danas ide u mirovinu s 40 godina staža zar to nije puni radni staž ? Tu godine starosti nisu bitne. Ako se netko zaposlio s 16 godina života tada on može danas imati 56 godina života i 40 godina staža. Za redovnu mirovinu (ili kako to danas zvuči: starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika) bitan je radni staž, a ne godine života. Nema logike da osiguranik s 56 godina života i 40 godina efektivnog radnog staža mora raditi još 5 godina (do 61 godine života). 40 godina radnog staža zaista je dovoljan broj godina rada za redovnu mirovinu (to znači bez penalizacije). Tko želi i može duže raditi, to je njemu na volju. Pojam starosne mirovine bio bi kad se ide u mirovinu na temelju godina života, a nema se dovoljno godina radnog staža. Pojam „starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika“ treba u potpunosti izbaciti iz Zakona</p>		<p>primjerenosti mirovina ovim Zakonom se predviđa povećanje životne dobi za stjecanje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu i starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika.</p> <p>U mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti osigurava se rizik starosti, a ne rizik mirovinskog staža pa je za stjecanje prava na starosnu mirovinu, prijevremenu starosnu mirovinu i starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika potrebno propisati dobnu granicu.</p> <p>Zakon ne poznaje termin punog mirovinskog staža. Opseg mirovinskih prava ovisi i o ostvarenom mirovinskom stažu. Osiguranik za stjecanje prava na mirovinu mora ispuniti uvjet najmanjeg propisanog mirovinskog staža i navršiti propisanu životnu dob za pojedinu mirovinu.</p>
--	--	--	---	--	---

21.	Božica Ištvančić	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Svi umirovljenici moraju imati pravo na rad uz mirovinu, bez ograničenja, bez obzira na vrstu mirovine i bez obzira na vrstu radnog mjesta, zanimanja i posla koji će u mirovini obavljati bez obustavljanja mirovine. Prema Ustavu RH svakom državljaninu je zagarantirana jednakost i pravo na rad. Ovim prijedlogom Zakona stavlja se u neravnopravan položaj ostale korisnike mirovinskih primanja, jer neki umirovljenici mogu raditi i ne izgubiti pravo na isplatu mirovine, a neki korisnici mirovina, ako mirovinska primanja nisu dovoljna za život, gube isplatu mirovine. Pokušajte vi Predlagači Zakona prehraniti studenta ili školarca sa obiteljskom mirovinom, bez da roditelj ili skrbnik radi, a ako radi, mora raditi na „crno“ kako ne bi izgubio pravo na obiteljsku mirovinu.</p> <p>Obrazloženje: pravo na rad je osnovno ljudsko pravo, kao i pravo na život. Mirovine su nevjerojatno male, ljudi su prisiljeni raditi da bi imali novaca za osnovne ljudske potrebe, hranu, školovanje djece, odjeću, krov nad glavom i da bi mogli plaćati režije. Stanovnici RH ne žele biti socijalni slučajevi, niti suicidalni bolesnici. Umirovljenici ničime ne ugrožavaju nezaposlene i ne predstavljaju nikakvu konkurenciju mladima na tržištu rada u Hrvatskoj. Dapače, mnogim poslodavcima potrebni su njihova znanja, radno iskustvo i vještine, naročito u zanimanjima za koja mladi ionako ne pokazuju interes. Ne postoji opravdanje da se bilo kojem umirovljeniku uskrati isplata mirovine, jer su u RH mirovine sramotno male. Umirovljenik dodatnim radom ne može zaraditi toliko puno da mu mirovina više ne treba. Mirovina nije poklon od države. Za svoju mirovinu svi su uplaćivali sredstva, pa čak i za obiteljsku mirovinu, koju puno osiguranika nije uspjelo doživjeti. Takvim izjednačavanjem prava na rad bez gubitka isplate mirovine, Zakon bi omogućio da i sami korisnici mirovina participiraju svojim radom u doprinosima koje će uplaćivati na osnovi rada. Država treba svojim zakonima olakšati i poticati zapošljavanje svih ljudi, pa tako i korisnika mirovinskih primanja, a prije svega treba poštivati jednakost i ravnopravnost svim stanovnicima RH.</p>	<p>Cilj ostvarivanja prava na obiteljsku mirovinu je da se iza smrti osiguranika (bračnog /izvanbračnog druga) osigura uzdržavanje (sredstva za život) bračnom/izvanbračnom drugu, koji je ostao bez sredstava za život zbog smrti osiguranika-hranitelja, a iz istog razloga osigurava se i roditeljima i djeci umrlog osiguranika. Naime, Zakonom se presumira da je postojalo uzdržavanje od osiguranika za udovicu/udovca i pravo na obiteljsku se stječe samo ako je trenutku smrti osiguranika (bračnog druga) navršila 50 godina života ili obavlja roditeljsku dužnost prema djeci umrlog osiguranika ili ako kod nje postoji popuni gubitak radne sposobnosti u trenutku smrti ili godinu dana nakon smrti bračnog druga. Važno je imati na umu i moguće troškove za predloženo pravo. Ako bi se omogućio radni odnos do polovice punog</p>
-----	------------------	---	---	--

					radnog vremena i korištenje obiteljske mirovine, povećao bi se poticaj udovicama/udovcima da ostvare obiteljsku mirovinu ranije nego prema važećem zakonu, što bi dovelo do povećanja broja korisnika obiteljske mirovine i povećane rashode za mirovine.
22.	Zvonimir Franjković	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Ponovo o članku 81,stavak 7,koji je diskriminirajući za građane ove zemlje koji su dio radnog vijeka proveli u bivšoj JNA .Članak je nejasno i dvosmisleno napisan i potpuno nedorečen i glasi:</p> <p>Za utvrđivanje vrijednosnih bodova hrvatskom državljaninu za razdoblja staža osiguranja navršenog do 8.listopada 1991.prema prijašnjim propisima kojima su bila uređena prava vojnih osiguranika uzimaju se plaće(osobni dohodak i posebni dodaci)ostvarene u bivšoj JNA u iznosu od 63,22%.</p> <p>Da postoje dva zarez, iza riječi „bodova“ , riječi i „1991.“,promijenio bi se smisao članka i određivao bi utvrđivanje vrijednosnih bodova i mirovinske osnovice iz stavka 1 ovo članka.</p> <p>Prijašnji propis je preuzeti Zakon o mirovinskom i invalidskom osiguranju vojnih osiguranika(NN,br.53/91).U katalogu zakona i propisa HZMO-a ne postoji niti jedan zakon i propis po kojem bi se utvrdila prava „po povoljnijim uvjetima“,kao za djelatne vojne osobe,policijske službenike ,saborske zastupnike i ostale i zbog toga umanjila na 63,22% vrijednosti da bi se izjednačili sa osobama koje su ta prava ostvarila do 31.12.1991. i mirovine im unanjene.U stavcima članka 18. gore navedenog zakona ne govori se samo što čini osobni dohodak ,već u stavku 2.govori da mirovinsku osnovicu čini osobni dohodak,koji pripada za odgovarajući čin odnosno klasu u posljednjem mjesecu</p>		<p>Visina plaće od 63,22%, određena je prema iznosu mirovine prema kojem su preuzete i isplaćuju se mirovine pripadnika bivše JNA. Naime, te mirovine isplaćuju se u visini od 63,22% od mirovine ostvarene u prosincu 1991. u vojnoj zajednici JNA, a to je odnos između najviše isplaćene vojne mirovine i najviše isplaćene mirovine u Republičkom fondu mirovinskog i invalidskog osiguranja radnika Hrvatske Najviša svota vojne mirovine utvrđena je u visini 63,22%, što je odgovaralo svoti najviše mirovine određene prema općim propisima u</p>

			<p>prije prestanka svojstva vojnog osiguranika i prosječni iznos posebnih dodataka ostvarenih u određenom vremenu. Jednostavno rečeno, vojna lica su išla u mirovinu sa zadnjom plaćom kao osnovicom i zato su „poravnata“ na 63,22% vrijednosti po nekom izračunu, a nas šačica (ima nas manje nego azilanta u Porinu) smo dvostruko kažnjeni jer su rješenja donešena po općem propisu (nije naveden niti jedan propis po povoljnijim uvjetima), uzete sve plaće od najmanje do najveće i još k tomu nepravedno umanjene kao da su bile basnoslovne. Potpuno podržavam komentar g. Ivana Tomaića i predlažem zakonodavcu da zanemari stigmatu pripadnika bivše JNA, urezana petokraka na čelu, i da iskoristi ovu priliku promjene zakona da se otkloni ova nepravda, jer mi smo isto pošteno radili i zaradili svoju plaću te djelili sudbinu svih radnika. Naravno, moji donkihotski pokušaj da dođem do pravde putem HZMO-a (spis 677848) je bio neuspješan, sve dok ne zapuše neki novi „pravedniji“ vjetar.</p>		<p>spomenutom Fondu, pa je u tom postotku (omjeru) određena visina svih preuzetih vojnih mirovina. S obzirom na činjenicu da prema preuzetom Zakonu o mirovinskom i invalidskom osiguranju vojnih osiguranika (Narodne novine, broj 73/91) i Pravilniku o osobnim dohocima i drugim uvećanim primanjima aktivnih vojnih lica i vojnika po ugovoru na određeno vrijeme (Službeni list, broj 15/90) plaću čine osobni dohodak i posebni dodaci (osobni dohodak po činu odnosno klasi, osobni dohodak prema položaju, osobni dohodak po osnovi minulog rada, armijski dodatak), te da je bolovanje isplaćivano u ukupnom iznosu mjesečnog dohotka, predloženo je se da se u obračun za određivanje visine mirovine, odnosno utvrđivanje mirovinske osnovice uzmu plaće ostvarene u bivšoj JNA u visini 63,22%.</p>
--	--	--	--	--	---

23.	Ivanka Renac	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Od 01. srpnja 2019. godine predlaže se povećanje najniže mirovine za 3% . Pitanje - zašto ne od 01. siječnja 2019. godine, te da li će se povećanje odnositi i na osobe koje su ostvarile najnižu mirovinu prije navedenog datuma, odnosno prije stupanja na snagu novoga Zakona? Dobro je da će se kod određivanja najniže mirovine (konačno) primijeniti ista vrijednost za godinu osiguranja kao i za starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu (AVM), zapravo, ovih 3% povećanja je upravo izjednačavanje sa AVM. Međutim, u Zakonu bi trebalo još dodati da se najniža mirovina računa kao umnožak godina mirovinskog staža i AVM + alikvotni dio za staž manji od godine dana. Npr. osiguranik ima 30 godina, 9 mjeseci i 5 dana mirovinskoga staža što jer 30 godina i 215 dana. U tom slučaju, mirovina bi trebala iznositi $(30 \times \text{AVM}) + (\text{AVM} : 365 \times 215)$ ili prema sadašnjim vrijednostima to bi bilo: $(30 \times 63,61) + (63,61 : 365 \times 215) = 1.908,30 + 37,47 = 1.945,77$ kn.</p>	Odbijen	<p>Prema ovom Zakonu najniža mirovina se određuje od 1. srpnja 2019. godine u visini od 100% aktualne vrijednosti mirovine za svaku godinu mirovinskog staža. Aktualnu vrijednost mirovine, odnosno prosječnu vrijednost mirovine za jednu godinu mirovinskog staža utvrđuje Upravno vijeće hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje na temelju podataka Državnog zavoda za statistiku nakasnije dva mjeseca nakon isteka svakog polugodište. Aktualna vrijednost mirovine utvrđuje se za svakih šest mjeseci na temelju podataka od prethodnih šest mjeseci. Ovaj Zakon trebao bi stupiti na snagu 1. siječnja 2019. godine, zbog čega se aktualna vrijednost mirovine za potrebe najniže mirovine može utvrditi istekom 6 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona. Ovim Zakonom pravo na najnižu mirovinu,</p>
-----	--------------	---	--	---------	---

					odnosno izračun novoga iznosa najniže mirovine ostvariti će i korisnici najniže mirovine ostvarene prije stupanja na snagu ovog Zakona.
24.	Luka Vučemilo	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Vezano za uskraćivanja hrvatskog dijela mirovine umirovljenicima koji rade u inozemstvu puno radno vrijeme, a koji ostvaruju pravo na punu starosnu mirovinu.</p> <p>Uočeni problemi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - izmjenama Zakona o mirovinskom osiguranju iz 2014. godine Republika Hrvatska je tek djelomično riješila problem rada u mirovini pri čemu ostaje sporno zašto je spomenutim izmjenama u čl. 99. ZOMO odobren samo rad na pola radnog vremena. Ukoliko umirovljenik radi temeljem ugovora o radu više od 4 sata dnevno uskraćuje mu se mirovina, dok temeljem ugovora o djelu može raditi neograničen broj sati i zarađivati milijune kuna bez obustavljanja mirovine (a što se često i zloupotrebljava). Umirovljenicima koji su stariji od 65. godina i imaju preko 40 godina staža mirovina se obustavlja ukoliko rade puno radno vrijeme, dok se drugim kategorijama omogućava rad bez uskraćivanja mirovine. - sporna je i činjenica odnose li se pojedini stavci čl. 37. ZOMO na umirovljenike koje rade u inozemstvu. Za ostvarivanje hrvatske mirovine potreban je prekid osiguranja, odnosno prekid radnog odnosa, što inozemnim umirovljenicima koji ostvaruju pravo i na hrvatsku mirovinu otežava situaciju ukoliko žele nastaviti raditi u inozemstvu nakon odlaska u mirovinu. Strani poslodavac ne želi nanovo sklopiti ugovor o radu s umirovljenikom nakon otkaza i isplate otpremnine - Npr. u Njemačkoj žene idu u mirovinu sa 65. godina dok u Hrvatskoj žene idu ranije u mirovinu. Ukoliko strana državljanka (npr. Njemica koja ima 62 godine života), koja je radila i u Hrvatskoj i u Njemačkoj, radi u inozemstvu više od 4 sata dnevno (jer se npr. prema 	Odbijen	<p>Ovim Zakonom proširuje se krug korisnika mirovine koji mogu raditi do polovice punog radnog vremena uz istovremenu isplatu mirovine.</p> <p>Mogućnost rada u punom radnom vremenu za korisnike starosne mirovine ostvarene prema posebnim propisima o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba, predlaže se zbog otežanih uvjeta rada na poslovima koji se ne mogu obavljati nakon određene dobi i dolazi do odlaska u mirovinu u mlađoj životnoj dobi, a ujedno se osigurava potreban broj relativno mlađih osoba u deficitarnim zanimanjima za potrebe djelatnosti gdje su potrebna znanja, kompetencije i</p>

		<p>zakonu te države u mirovinu odlazi kasnije nego u Republici Hrvatskoj) uskraćuje joj se hrvatski dio mirovine, a njemački dio još nije ostvarila</p> <ul style="list-style-type: none"> - zbog dvostrukog oporezivanja inozemne mirovine iznos poreza može biti veći od hrvatskog dijela mirovine (ukoliko osoba ostvaruje i hrvatsku i inozemnu mirovinu) zbog čega ta osoba nikad neće moći uživati hrvatsku mirovinu - ostvarivanje mirovina temeljem staža u više država Europske Unije ne bi trebalo biti ograničavano nacionalnim zakonima. Svojstvo osiguranika u Republici Austriji ili bilo kojoj drugoj članici EU ne bi trebalo uzimati kao razlog za neisplaćivanje hrvatske mirovine. - ukoliko osoba u Republici Hrvatskoj radi u mirovini i ne prima istu ona će se nakon godinu dana usklađivati sukladno ZOMO, međutim taj iznos za koji mirovina naraste je zanemariv te posljedično tome umirovljenici koji rade su još jednom zakinuti jer iznos mirovine nakon usklađivanja nikad ne nadoknađi onaj iznos novaca koje bi osoba dobila da je primala mirovinu kroz godine prije usklađivanja - sporni su odgovori kako umirovljenici koji rade u mirovini ugrožavaju radna mjesta u Republici Hrvatskoj kada se u isto vrijeme povećavaju kvote za uvozom radne snage iz inozemstva, povećana dobna granica za umirovljenje. Postoje znanstvene studije kojima je dokazano da ostanak umirovljenika na tržištu rada ne ugrožava radna mjesta za mlade osobe. Najbolji primjer je Austrija gdje je omogućen rad u mirovini puno radno vrijeme pri čemu se ne obustavlja isplata mirovine nego umirovljenik prima plaću i mirovinu i nastavlja i dalje uplaćivati u mirovinski fond. - trenutni mirovinski sustav u kojem osobe s jednakim radnim stažom i jednakim uplatama doprinosa imaju različite iznose mirovina ovisno o datumu kada su podnijeli zahtjev za mirovinom pri čemu se građani Republike Hrvatske stavljaju u neravnomravni položaj - postojeći zakon nije dovoljno dobar s obzirom na činjenice da je Republika Hrvatska dio EU i da će zbog slobode kretanja u budućnosti veliki broj hrvatskih 	<p>sposobnosti koje posjeduje ova kategorija korisnika. Temeljem ugovora o djelu mogu se zakonito obavljati povremeni poslovi za koje ne postoji obveza na sklapanje ugovora o radu i na osiguranje. Mogućnost rada uz mirovinu u inozemstvu na isti način je regulirana kao i rad na području Republike Hrvatske. Ne postoji mogućnost različitog uređenja jer bi na taj način umirovljenici zaposleni na području Republike Hrvatske bili u neravnomravnom položaju.</p>
--	--	---	--

			<p>osiguranika ostvarivati dio svoje mirovine u ostatku EU</p> <ul style="list-style-type: none"> - nepostojanje točnih podataka u HZMO o broju umirovljenika koji ostvaruju pravo na punu starosnu mirovinu i koji rade u mirovini puno radno vrijeme, bilo u Hrvatskoj bilo u inozemstvu, a koji su zbog važećeg ZOMO uskraćni za hrvatsku mirovinu <p>Prijedlozi rješenja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - učiniti zakonske izmjene kako pravo na punu starosnu mirovinu ne bi bilo uskraćeno niti jednim drugim pravnim aktom ili odredbom - učiniti zakonske izmjene kojima bi se osobama u punoj starosnoj mirovini omogućio rad u mirovini puno radno vrijeme, ukoliko to žele, bez uskraćivanja mirovine - stimulirati ostanak umirovljenika na tržištu rada na način da je postotak uvećanja mirovine zbog produljenog rada veći od postotka umanjenja za svaki mjesec ranijeg odlaska u mirovinu (npr. stimulacija od 0.4-0.5% mjesečno) - ukinuti dvostruko oporezivanje inozemnih mirovina kada osoba prima hrvatsku i inozemnu mirovinu kao poticajnu mjeru za povratak umirovljenih iseljenika nazad u Republiku Hrvatsku 		
25.	Luka Vučemilo	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>U čl. 27. Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama zakona o mirovinskom osiguranju koji se odnosi na izmjene i dopune čl. 99. ZOMO i rad u mirovini predlažu se da se isplata mirovine ne obustavlja:</p> <p>10. korisniku starosne mirovine ostvarene prema posebnim propisima o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba koji se tijekom korištenja prava zaposli s punim radnim vremenom.</p> <p>Kako je moguće da novi prijedlozi stavaraju nove nejednakosti među umirovljenicima? Zbog čega se jednoj grupi umirovljenika (ovdje umirovljenim djelatnim vojnim osobama, umirovljenim policijskim službenicima i umirovljenim ovlaštenim službenim osobama) dopušta rad u mirovini s punim radnim vremenom bez uskraćivanja mirovine dok se drugoj grupi umirovljenika (npr. osobama starijim od 65 godina života s preko 40 godina staža) uskraćuje mirovina ukoliko rade više od</p>	Odbijen	Već prethodno odgovoreno.

			<p>pola radnog vremena u mirovini? Smatram neprihvatljivim raditi ovaku razliku među umirovljenicima pogotovo prema onima koji su odradili pošteno cijeli svoj radni vijek (npr. osobe koje su stekle pravo na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika).</p> <p>Zašto se kod prijedloga u čl. 27. izmjena pod točkom 10. ne koriste argumenti kojima se brani rad na pola radnog vremena u mirovini? Zar korisnici starosne mirovine ostvarene prema posebnim propisima o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba koji se tijekom korištenja prava zaposle s punim radnim vremenom ne oduzimaju radna mjesta mladim osobama, nezaposlenim osobama,? Ovdje se vidi kako zakonodavac još jednom diskriminira različite grupe umirovljenika.</p> <p>Dodatno, prijedlog u čl. 27. izmjena pod točkom 11. gdje se navodi da se mirovina ne obustavljanja korisniku prijevremene starosne mirovine koji se zaposli s polovicom punog radnog vremena. Kako je moguće da se ovdje izjednačavaju osobe koje su otišle u mirovinu pod različitim kriterijima? Osoba koja je otišla u prijevremenu mirovinu može raditi u mirovini do 4 sata dnevno i priamti plaću i mirovinu, dok osoba koje je otišla u mirovinu sa 65. godina života i preko 40 godina staža ne može raditi 5 sati dnevno bez obustavljanja isplate mirovine?</p> <p>U čl. 99. ZOMO najveća nepravda je učinjena prema osobama koje imaju preko 65. godina života i preko 40 godina staža jer su pošteno zaslužiti svoje mirovine, a onda im zakonodavac uskraćuje njihovo pravo na mirovinu ukoliko žele i dalje raditi više od pola radnog vremena, te ih poslodavac stavlja u neravnopravan položaj sa svim drugim skupinama umirovljenika. Na temelju čega je odlučeno da se u mirovini može raditi samo 4 sata dnevno vremena temeljem ugovora o radu bez uskraćivanja mirovine? Koja je razlika ako umirovljenik radi dnevno 3, 4, 5, i 8 sati ukoliko on to želi i ukoliko ga poslodavac želi zadržati na radnom mjestu?</p>		
--	--	--	--	--	--

			Zašto osobe temeljm ugovora o djelu mogu raditi neograničen broj sati i zarađivati milijune kuna (često zloupotrebljavajući ovu mogućnost) bez da im se obustavlja mirovina dok se umirovljenicima temeljem ugovora o radu uskraćuje mirovina ako rade više od 4 sata dnevno? Postoje znanstvene studije kojima je dokazano da umirovljenici koji rade u mirovini ne oduzimaju radna mjesta mladim osobama i nezaposlenim osobama. A s tim se slaže i sama država kad predlaže povećanje dobne granice za umirovljenje - jer povećanje dobne granice valjda ne ugrožava radna mjesta za mlade osobe. dujmovi		
26.	Andrea Posarić	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	Predlažem da se propiše odredba u prijedlogu ovog Zakona za isplatu kapitalizirane štednje (II. stupa) za osobe koje su prilikom radnog vijeka uplaćivale prvi i drugi stup mirovinskog osiguranja, a mirovinu neće primati po osnovi vlastitog radnog staža, nego su korisnici obiteljske mirovine. U okviru navedenoga, moja majka na svom primjeru postavlja prijedlog za pronalaskom rješenja za posebne slučajeve i definiranja načina isplate sredstava iz II. stupa za vrijeme života korisnika. Znači, majka je bila zaposlena od 16.1.1984. do 30.6.2018. te ostvarila ukupno 34 godine staža. Od 1.7.2018. je na vlastiti zahtjev postala korisnik obiteljske mirovine po posebnom propisu (kao član obitelji poginulog hrvatskog branitelja). Kako po njezinoj osnovi u drugom mirovinskom stupu ima kapitalizirana sredstva u iznosu od 146.898,30 kuna, a neće u budućnosti biti umirovljena po osnovi vlastitog rada, jer je postala korisnik obiteljske mirovine, ne može po sadašnjim propisima zatražiti isplatu kapitalizirane štednje u njezinom II. mirovinskom stupu. Predlaže da se i ovakvi slučajevi propišu u okviru ovoga Zakona. Njezina zabrinutost je izražena i u okviru dogledne budućnosti, odnosno također je upitno da li će navedeno biti moguće zatražiti u postupku ostavinske rasprave nakon njezine smrti i nema svrhe da se navedeni iznos umanjuje jer uplata više neće biti, već će se samo stvarati trošak vođenja računa kod A2-Fonda, a za 20 godina taj bi se iznos mogao drastično smanjiti, a i pitanje je propisa koji	Primljeno na znanje	Osiguranik, odnosno korisnik mirovine koji stekne pravo na dvije ili više mirovina prema Zakonu o mirovinskom osiguranju ili nekom drugom zakonu Republike Hrvatske u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti, može koristiti samo jednu mirovinu prema vlastitom izboru. Korisnik mirovine koji je ostvario obiteljsku mirovinu kao član obitelji poginulog hrvatskog branitelja, kada stekne pravo i na starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu može ostvariti i koristiti mirovinu iz II. mirovinskog stupa.

			će biti tada na snazi, odnosno za vrijeme koje bih ona mogla doživjeti i koristiti vlastita sredstva iz II. stupa		
27.	Đuro Đaković Montaža d.d.	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	Člankom 37. Izmjena i dopuna "precizira" se stavak 2. članka 161. sada važećeg Zakona, a odnosi se na naknadu štete HZMO od Poslodavaca (ili drugih) za isplaćene invalidske i obiteljske mirovine koje su uzrokovane ozljedom na radu. Prema sada važećem Zakonu HZMO je naknadu štete potraživao vansudskim ili sudskim putem i to za cijelo vrijeme isplate invalidske ili obiteljske mirovine bez obzira u kojem se periodu radnog vijeka radnika dogodila ozljeda na radu, a što se pokazalo dvojbenim i prouzročilo veliki broj sudskih postupaka. Prigovori poslodavaca išli su u pravcu da su dužni refundirati HZMO isplate mirovina do dana kada osiguranik navršši 65 godina života i ostvari uvjete za starosnu mirovinu, a u tom pravcu u posljednje vrijeme išla je i sudska praksa. Isti stav sudske prakse navodi se i u obrazloženju uz članak 37. Izmjena i dopuna., i to kao razlog za "preciziranje". Zato je nejasno zašto nije prihvaćeno stajalište sudske prakse kod "preciziranja" ovog članka nego je suprotno stajalištu, propisano da se šteta plaća bez obzira da li osiguranik u međuvremenu stječe uvjete za starosnu mirovinu, i bez obzira da li je invalidska mirovina prevedena u starosnu mirovinu.(isto i kod obiteljske mirovine) Smatramo da je sudska praksa ispravna i da je u skladu sa ZOO i Ustavu jer polazi od općeg pravila naknade štete po kojem onaj koji je odgovoran za štetu mora nadoknaditi samo stvarno nastalu štetu. Da ponuđeno rješenje nije ispravno evo primjera : 1. radnik doživi ozljedu na radu u 64. godini života i ode u invalidsku mirovinu sa 40 god. mirovinskog staža. U ovom slučaju Poslodavac bi bio dužan refundirati HZMO isplaćene inv. mirovine do smrti osiguranika, iako je osiguranik radeći kod poslodavca plaćao doprinos za mir. osiguranje 40 godina. (Kolika je stvarna šteta HZMO u ovom slučaju !!) Drugi radnik doživi ozljedu na radu u 1. godini rada i ode u invalidsku mirovinu sa samo 1 godinom mirovinskog staža (kolikaje	Odbijen	Zavod ima pravo potraživati naknadu štete i nakon ispunjenja uvjeta za starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu kada šteta postoji. Šteta zbog isplate naknade zbog tjelesnog oštećenja ili više isplaćenih iznosa za mirovine postoji dok god ih Zavod isplaćuje neovisno o ispunjenju uvjeta za starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu. Iako je odredbama važećeg Zakona o mirovinskom osiguranju u članku 161. stavku 2., točkama 1. i 2. propisano da Zavod ima pravo zahtijevati naknadu štete sve dok traje isplata tih davanja, radi otklanjanja dvojbi u sudskoj praksi navedenim izmjenama precizira se da Zavod ima pravo potraživati naknadu štete sve dok traje isplata tih davanja bez obzira na

			stvarna šteta HZMO u ovom slučaju !!!) 2. Isto je i kod obiteljske mirovine : - radnik smrtno strada na poslu na početku radnog vijeka, ili na kraju radnog vijeka - kolika je šteta (refundacija obiteljske mirovine) prema HZMO u jednom, a kolika u drugom slučaju) !!!!! DAKLE, POTREBNO JE DEFINIRATI OVAJ ČLANAK NA NAČIN DA ONAJ KOJI JE PROUZROČIO ŠTETU HZMO-u PLAĆA (REFUNDIRA) SAMO STVARNO NASTALU ŠTETU U SVAKOM KONKRETNOM SLUČAJU.		potencijalno ispunjenje uvjeta za ostvarivanje prava na starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu. Odredbe se preciziraju radi osiguravanja pravne sigurnosti.
28.	Ivanka Renac		Umjesto povećanja životne dobi kao uvjeta za odlazak u mirovinu, treba povećati uvjet mirovinskog staža. U vezi s tim, evo prijedloga: 1. Starosna mirovina: a) 65 godina života i 25 godina staža, prijelazno desetgodišnje razdoblje do 2028. godine u kojem bi se svake godine povećao uvjet staža za jednu godinu. b) 41 godina staža neovisno o godinama života, stimuliranje ostanka na radu duže od 41 godine po 3% godišnje. 2. Prijevremena starosna mirovina: 62 godine života i 38 godina staža, penalizacija za 3 godine prijevremenog odlaska u mirovinu po 0,5% za svaki mjesec prijevremenog umirovljenja što bi ukupno umanjenje za 3 godine bilo 18%.	Odbijen	U mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti osigurava se rizik starosti, a ne rizik mirovinskog staža pa je za stjecanje prava na starosnu mirovinu, prijevremenu starosnu mirovinu i starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika potrebno propisati dobnu granicu. Osiguranicima sa 41 i više godina staža osiguranja, ispunjenjem propisane dobi omogućava se ostvarivanje prava na mirovinu bez penalizacije.
29.	Ivan Kraljević	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	Ovo nije reforma nego prelijevanje iz šupljeg u prazno. Ovo nije Zakon o mirovinskom osiguranju nego Zakon o robovlasništvu. Ja ne da ne želim raditi ne do 67. godine, nego ne želim raditi ni do 65. godine. Po trenutnom stanju ja ću do mirovine uplatiti cca 1,2 milijuna kuna u proračun za mirovinu. Što znači da bih u slučaju mirovine od 5.000 kuna, trebao živjeti 15 godina da bih dobio nazad uplaćeno. I to bez ikakvih kamata. Nekako	Odbijen	Zakonom o mirovinskom osiguranju kao i Prijedlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju uređuju se

			sumnjam da će mi se ta "investicija" isplatiti. Umjesto toga, treba uvesti sistem u kojem će osiguranici sami birati gdje će se njihov novac uplaćivati, pa neka biraju hoće li to biti dionice, štednja, zlato, životno osiguranje, fondovi ili bitcoin-i. Pa ako ću dobro ulagati, mogu ići ću u mirovinu sa 40 godina. To je moja stvar. Nikoga, ali baš nikoga se ne tiče kada ću ja u mirovinu, a pogotovo me se ne može penalizirati za to. To je čisto lihvarjenje. Kada bi npr. banke imale takve ugovore o oročenju (da gubiš glavicu, ako prijevremeno raskineš oročenje) digla bi se hajka na njih i HNB bi ih zatvorio, ali državi je to normalno i omogućeno. Ovo je bacanje novca u bunar. Radiš 40+ godina, dočekaš mirovinu i slijedeći dan umreš. Taj novac je propao. Ali da si sam odlučivao i ulagao za svoju mirovinu, tvoja obitelj bi dobila taj novac i bila osigurana. Čim prije ukinuti ovaj nakaradni sustav, tj. to je trebalo napraviti još 1991. godine. Što duže ovo bude trajalo, teže će se napraviti reforma i teže će se mirovine odvojiti od države.		se na načelima uzajamnosti i solidarnosti prava osiguranika za slučaj starosti i invalidnosti, a članovima njihovih obitelji prava za slučaj smrti osiguranika, odnosno korisnika mirovine. Dobrovoljno mirovinsko osiguranje nije predmet izmjena i dopuna ovog Zakona.
30.	Ivan Kraljević	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	Omjer osiguranika i umirovljenika se puno lakše može ispraviti skraćanjem radnog vremena, umjesto produženja radnog staža. Danas, mladi ljudi imaju problema pratiti ovaj tempo, a kako li će tek ljudi blizu 70 godina? Koji poslodavac će držati zaposlenika koji ne može doprinijeti firmi? Uđite već jednom u 21. stoljeće i ostavite se prošlostoljetnih metoda i teorija.	Odbijen	Ovaj prijedlog je odbijen jer nije predmet izmjene ovog Zakona.
31.	Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova dostavlja svoje mišljenje vezano uz Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju. Posebnu pažnju u svom radu Pravobraniteljica posvećuje upravo tržištu rada (odnosno području zapošljavanja i rada) analizirajući pritom aktualne trendove kao što su niska stopa radne aktivnosti žena, trendovi vezani uz nejednak pristup prilikama zapošljavanja i rodno uvjetovana segregacija tržišta. Pored navedenog, Pravobraniteljica kontinuirano prati i problematiku jaza u plaćama između žena i muškaraca odnosno načelo jednake naknade za rad jednake vrijednosti te ukazuje kako se udio prosječne plaće žena u prosječnoj plaći muškaraca dodatno smanjio te da je tijekom 2016.	Primljeno na znanje	Vezano za problematiku razlike u mirovinama između žena i muškaraca, ističemo da izračun visine mirovine ovisi u najvećoj mjeri o navršenom mirovinskom stažu i plaćama ostvarenim tijekom radnog vijeka. Prosječno niža mirovinska primanja žena u odnosu na

		<p>godine iznosio 88,7% u odnosu na 89,8% tijekom 2015. godine, odnosno 90,2% tijekom 2014. godine. Navedeni podaci jasno potvrđuju nastavak povećanja prosječnog jaza u plaćama na uštrb žena.</p> <p>Međutim pitanje jaza u plaćama usko je povezano i sa pitanjem jaza u mirovinama između muškaraca i žena. Naime razlika u mirovinama muškaraca i žena („Gender gap in pensions“) definira se kao razlika između prosječnih primanja (prije oporezivanja) koja kao mirovinu dobivaju žene i muškarci te je u Europskoj uniji u 2014. godini iznosila oko 40 % za dobnu skupinu od 65 do 75 godina starosti. Navedeno je svakako u značajnijoj mjeri posljedica i jaza u plaćama koji postoji između žena i muškaraca i koji je na razini Europske unije tijekom 2014. godine iznosio 16,3 %. Kada govorimo o Republici Hrvatskoj, jaz u mirovinama između muškaraca i žena je tijekom 2014. godine iznosio 20,4 %.</p> <p>Analizirajući ovu problematiku, ističem kako je jaz u plaćama posljedica povezanosti niza nepovoljnih trendova za položaj žena na tržištu rada. Ključnu ulogu igra horizontalna segregacija poslova na tržištu koja je usko vezana uz neravnopravnu podjelu društvenih uloga unutar obitelji. Činjenica da žene nose nerazmjerno veći teret oko brige za djecu te brige za nemoćnije članove obitelji utječe na njihovu slobodu izbora i mogućnost natjecanja s muškarcima na jednakim osnovama.</p> <p>Pravobraniteljica kontinuirano ukazuje na trendove koji pokazuju da je za žene najveća prepreka na tržištu rada dob i majčinstvo. Stoga, da bi se moglo govoriti o ravnopravnosti žena i muškaraca na tržištu rada, neophodno je postići njihovu ravnopravnost i u privatnom životu odnosno privatnim obvezama. U kontekstu navedene problematike napominjem kako sam tijekom 2016. i 2017. godine provodila EU-projekt „Prema stvarnoj ravnopravnosti muškaraca i žena: usklađivanje profesionalnog i obiteljskog života“, a čiji ciljevi su: (1) uklanjanje rodni stereotipa, nametnutih rodni uloga i „muških“ i „ženskih“ profesija, (2) usklađivanje privatnog i poslovnog života i za žene i za muškarce te uklanjanje nejednakosti unutar obitelji, (3) edukacija poslodavaca o</p>	<p>mirovinska primanja muškaraca, rezultat su najčešće kraćeg ostvarenog mirovinskog staža žena, kao i činjenice da žene često obavljaju manje plaćene poslove, što je i jedno i drugo, od utjecaja na izračun mirovine. Naime, sukladno Zakonu o mirovinskom osiguranju mirovina se računa na način da se godišnja plaća (osnovica osiguranja) osiguranika stavlja u odnos prema prosječnoj plaći ostvarenoj u Republici Hrvatskoj u istom razdoblju, kako bi se dobili vrijednosni bodovi ostvareni u radnom vijeku (a na temelju toga i prosječni vrijednosni bod) te se množi s mirovinskim stažem. Osobni bodovi (rezultat umnoška prosječnog vrijednosnog boda, mirovinskog staža i polaznog faktora) množe se s aktualnom vrijednošću mirovine (utvrđenom svotom mirovine za jedan</p>
--	--	---	---

		<p>važnosti senzibiliziranog pristupa majkama, (4) promoviranje aktivne uloge očeva u formativnim godinama razvoja djeteta.</p> <p>U sklopu navedenog projekta provedeno je i istraživanje „Utjecaj rodne podjele obiteljskih obaveza i kućanskih poslova na profesionalni život zaposlenih žena“ koje raspodjelu obiteljskih obaveza unutar obitelji promatra s naglaskom na usklađivanju obiteljskog i poslovnog života. Navedeno istraživanje pokazalo je kako žene dominantno obavljaju rutinske i svakodnevne poslove te brinu o djeci. Rutinske poslove, koji su klasificirani kao izolirajući, neplaćeni i nemaju nikakvog doticaja sa zadovoljstvom ili dokolicom, žene obavljaju u čak 83 % slučajeva. Analiza je potvrdila kako je briga o djeci ili isključivo ženski ili zajednički posao, ali nikada isključivo muški posao.</p> <p>U kontekstu navedenog, napominjem kako sam i tijekom 2017. nešto intenzivnije nastavila ukazivati na činjenicu da očevi ne koriste u dovoljnom broju rodiljne, posebno roditeljske dopuste. Tako sam u svom prošlogodišnjem izvješću o radu konstatirala kako je tijekom 2017. godine došlo do neznatnog porasta korištenja rodiljnog dopusta od strane očeva s 0,24% u 2016. na 0,31% u 2017., te neznatnog porasta korištenja roditeljskog dopusta od strane očeva s 4,42% na 4,47%. Situacija je još dodatno nepovoljnija za muškarce kada se zbroje pojedina prava. Tako je u 2017. godini rodiljni i roditeljski dopust koristilo ukupno 110.701 korisnika/ca, od čega je samo 2.217 muškaraca ili 2% muškaraca koristilo ukupno rodiljni i roditeljski dopust.</p> <p>Što se tiče nepovoljnijeg položaja žena na hrvatskom tržištu rada, Pravobraniteljica naglašava da je, osim spolne diskriminacije žena vezano uz rodno uvjetovanu raspodjelu brige za djecu unutar obitelji, veoma raširena i spolna diskriminacija žena vezana uz fizičko stanje trudnoće. Naime, premda propisi jamče zaštitu prava radnica koje su degradirane ili su im povrijeđena prava zbog trudnoće ili zato što su postale majke, u praksi se često krše prava žena upravo zbog trudnoće i majčinstva. U kontekstu ove problematike smatram važnim</p>	<p>osobni bod koji služi za vrednovanje i za usklađivanje mirovine s plaćama i troškovima života u jednakom omjeru). Ovdje valja napomenuti da su žene, sukladno odredbama ranije važećih propisa iz mirovinskog osiguranja, uvjete za ostvarivanje prava na mirovinu ispunjavale pet godina ranije nego muškarci, a prema prijelaznim odredbama važećeg Zakona o mirovinskom osiguranju, žene još uvijek pravo na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu mogu ostvariti ranije nego muškarci; u 2018. godini uvjet za starosnu mirovinu za žene je 62 godine života i 15 godina mirovinskog staža. U odnosu na Europsku uniju, ističemo da mirovinski sustav u Europskoj uniji nije jedinstven, već svaka država članica regulira to pitanje samostalno te donosi svoje pravne propise. Obuhvat osoba, prava i uvjeti za</p>
--	--	---	--

		<p>napomenuti i kako je do 31.12.1998. u Republici Hrvatskoj, a prema do tada važećim propisima iz mirovinskog osiguranja, u izračun mirovine ulazio period od deset najpovoljnijih godina staža čime su nepovoljnije godine provedene na roditeljskom dopustu bile izuzete od izračuna. Međutim od 1.1.1999. godine dolazi do produljenja obračunskog razdoblja iz kojega se uzimaju plaće za određivanje mirovine na način da u izračun mirovina sada ulazi čitav staž (uključujući i vrijeme provedeno na roditeljskom dopustu). Na ovu problematiku ukazuju i pojedine pritužbe građana/ki koje sam zaprimila.</p> <p>Analizirajući navedenu problematiku, napominjem kako pitanje jaza u mirovinama između žena i muškaraca predstavlja značajniji problem koji je kao takav prepoznat i na razini Europske unije te mu se pridaje pažnja. Na navedeno ukazuje i Izvješće o potrebi za strategijom EU-a kojom bi se otklonile i spriječile razlike u mirovinama muškaraca i žena (dalje u tekstu: Izvješće), a koje je u 2017. godini donio Europski parlament, Odbor za prava žena i jednakost spolova.</p> <p>Razlikom u mirovinama između žena i muškaraca pogoršava se situacija žena u vezi s ekonomskom osjetljivošću te ih se ostavlja izložene socijalnoj isključenosti, stalnom siromaštvu i ekonomskoj ovisnosti, posebice od strane njihovih (bračnih ili izvanbračnih) partnera. Naime prema podacima iznesenim u gore spomenutom Izvješću Europskog parlamenta, postotak starijih žena kojima prijete siromaštvo i socijalna isključenost u 2014. godini iznosio je 20,2 %, u usporedbi s 14,6 % muškaraca.</p> <p>Razlike u mirovinama odražavaju i segregaciju na tržištu rada te ukazuju na veći postotak žena koje rade na nepuno radno vrijeme, za nižu satnicu, uz prekide u radnom odnosu i s manjim brojem godina radnog staža zbog neplaćenog rada koji obavljaju kao majke i negovateljice u svojim obiteljima. U kontekstu navedenog, a što se također navodi i u Izvješću</p>	<p>ostvarenje prava određeni su nacionalnim zakonodavstvom svake pojedine države članice.</p> <p>Vaš prijedlog u vezi problematike utjecaja korištenja roditeljskog dopusta na visinu mirovina žena razmotrit ćemo u cilju iznalaženja cjelovitog rješenja pri čemu treba horizontalno uskladiti više propisa.</p>
--	--	---	--

			<p>Europskog parlamenta, očito je kako je razlika u mirovinama pozitivno povezana s brojem podignute djece tijekom života te da je ta razlika u mirovini muškaraca i žena u slučaju udanih žena i majki mnogo veća od one neudanih žena koje nemaju djecu.</p> <p>U Izvješću se također navodi kako Europski parlament potiče države članice da na temelju najboljih praksi uvedu „bodove za skrb“ u korist žena i muškaraca, kojima bi cilj bilo kompenziranje prekida u radu zbog neformalne skrbi za članove/ice obitelji i razdoblja formalnog dopusta radi skrbi, kao što su roditeljski, očinski i roditeljski dopust te poziva na pošteno vrednovanje tih bodova pri izračunu prava na mirovinu.</p> <p>Vezano uz navedeno, i Odbor za zapošljavanje i socijalna pitanja Europskog parlamenta u svom Mišljenju upućenom Odboru za prava žena i jednakost spolova o potrebi za strategijom EU-a kojom bi se otklonile i spriječile razlike u mirovinama muškaraca i žena navodi sljedeće:</p> <p>„14. ponovno poziva države članice da razmisle o tome da se u okviru zakonodavstva u području rada i socijalne sigurnosti uvede ili, gdje je to primjereno, ojača sustav „bodova za skrb“ i za žene i za muškarce kao jednakovrijednih razdoblja kada se računaju mirovinska prava osobe u svrhu akumuliranja mirovinskih prava, kako bi se zaštitile osobe koje privremeno prekidaju radni odnos kako bi pružale neformalnu skrb uzdržavanoj osobi ili članu obitelji, neovisno o obiteljskom ili bračnom statusu; podsjeća na svoj poziv Komisiji da predstavi prijedlog direktive o dopustu za pružatelje skrbi kojom bi se pružateljima skrbi osigurala odgovarajuća naknada i socijalna zaštita te da predloži dobre prakse za osmišljavanje sustava mirovinskih kreditnih bodova u svim državama članicama u cilju modernizacije i širenja tog instrumenta diljem EU-a, čime bi se pomoglo u smanjenju razlike u mirovinama muškaraca i žena;“</p> <p>Također ukazujem i kako je Europska komisija tijekom 2016. godine objavila dokument „Strateško djelovanje za ravnopravnost spolova 2016. – 2019.“ u kojem je</p>	
--	--	--	---	--

			<p>određeno više od tridesetak ključnih mjera koje je potrebno provesti u pet tematskih prioritetnih područja koja, između ostaloga, uključuju i smanjenje razlike u plaćama, primanjima i mirovinama između spolova te borbu protiv siromaštva žena.</p> <p>Imajući u vidu sve navedeno, Pravobraniteljica je početkom 2018. godine uputila prijedlog i preporuku Ministarstvu rada i mirovinskog sustava te Ministarstvu za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, a kod kojih i dalje ostaje. Naime Pravobraniteljica predlaže da se u Prijedlogu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju razmotri i mogućnost uvođenja mehanizama za ispravljanje nejednakosti koje mogu dovesti do razlika u mirovinama između žena i muškaraca, a posebice uvođenje sustava „bodova za skrbi“ kao i osmišljavanje „sustava mirovinskih kreditnih bodova“.</p> <p>Pravobraniteljica ukazuje kako je ona također početkom 2018. godine predlagala i osnivanje Međuresorne radne skupine (u koju bi bila uključena sva nadležna tijela) i koja bi razmotrila problematiku jaza u mirovinama između žena i muškaraca imajući pritom posebice u vidu navedeno Izvješće o potrebi za strategijom EU-a kojom bi se otklonile i spriječile razlike u mirovinama muškaraca i žena koje je 2017. donio Odbor za prava žena i jednakost spolova Europskog parlamenta kao i Mišljenje Odbora za zapošljavanje i socijalna pitanja Europskog parlamenta upućenog Odboru za prava žena i jednakost spolova o potrebi za strategijom EU-a kojom bi se otklonile i spriječile razlike u mirovinama muškaraca i žena.</p>		
32.	Saša Debeljak	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	U čl. 11 ovih izmjena i dopuna zakona o mirovinskom osiguranju mijenja se čl. 35 tj. pravo na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika, što znači da bi osoba koja se zaposlila sa 18 godina do 62 imala 43 godine efektivnog radnog staža. Jel vi stvarno smatrate da 41 godina koje je radnik odradio efektivno u osiguranju nije dovoljno ? Koliko je takvih ljudi koji rade od 18. godine te će do 62. ostvariti efektivni radni staž i	Primljeno na znanje	Nakon rasprave na radnoj skupini prijedlog je izmijenjen – uvjet za starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika u razdoblju do 31. prosinca 2026. osiguranik stječe kada

			više od 41 godinu. Statistički podaci kažu, nažalost, vrlo malo. Zar ih stvarno treba zbog toga kazniti ?		navršši 60 godina života i 41 godinu staža osiguranja u efektivnom trajanju. Od 1. siječnja 2027. starosnu dob za ovu mirovinu podiže se na 61 godinu života.
33.	Nezavisni hrvatski sindikati	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Svaka mirovinska reforma složen je postupak, a kada se ona provodi u sustavu kakav je hrvatski, obilježen problemima neodrživosti sustava i neadekvatnošću mirovina, tada svako zadiranje u taj sustav mora biti temeljeno na odgovarajućim analizama i podacima, kako bi predložena rješenja išla u cilju rješavanja tih problema. Nažalost, kao i puno puta do sada, niti ova rješenja nisu rezultat provedene analize, a čini se kako će mnoga od njih postići učinke suprotne namjeravanim. Sindikati su još prošle godine tražili osnivanje radne skupine za izmjenu Zakona o mirovinskom osiguranju, kako bi ona na vrijeme počela s radom i kako bismo svi zajedno imali dovoljno vremena provesti kvalitetnu analizu i, sukladno utvrđenom, predložiti odgovarajuća rješenja. To se, opet nažalost, nije dogodilo tada, jer je radna skupina osnovana tek ove godine i u njenom su se sastavu našli, osim sindikata, predstavnici poslodavaca, akademske zajednice, umirovljeničkih udruga, mirovinskih fondova, HZMO-a, međutim, skupina se sastala samo dva puta. Prvi put krajem svibnja 2018. godine, kada su predstavnici resornog Ministarstva rada i mirovinskog sustava (MRMS) i HZMO-a članovima skupine predstavili aktualne podatke o stanju mirovinskog sustava. Drugi sastanak održan je krajem lipnja 2018. godine i znakovito je da je resorno ministarstvo dan ranije upoznalo novinare s prijedlozima rješenja u okviru reforme, što je na dan sastanka bilo popraćeno u dva dnevna lista, putem kojih su i članovi radne skupine, zajedno sa širom javnošću, prvi puta dobili informaciju o pravcu reformskih mjera. Dakle, u radnoj skupini se nije vodio dijalog, već su njezini članovi, pa tako i socijalni partneri, bili samo još jedna skupina kojoj je MRMS iznio rješenja, bez analize,</p>	Odbijen	Sukladno Zakonu o procjeni učinaka propisa provedena je u skladu sa zadanim rokovima javna rasprava. U postupku koji je prethodio izradi Nacrta prijedloga zakona, održana su četiri sastanka radne skupine (na trećem i četvrtom niste sudjelovali) i provedena je javna rasprava. Također, na poziv na sastanak 15. listopada odbili ste sudjelovati. Reforma mirovinskoga sustava provodi se u cilju osiguranja dugoročne financijske održivosti mirovinskoga sustava, kao i socijalne adekvatnosti mirovina.

			<p>argumenata i razgovora.</p> <p>Opravdavajući predložena rješenja MRMS tvrdi kako je samo 20 posto trenutnih umirovljenika odradilo puni radni staž od 40 godina, da je 30 godina staža premalo te da ga treba produljiti. Također, navodi da je godišnji deficit mirovinskog sustava 17 mlrd kuna i da se isti nadoknađuje iz proračuna. No, sve ove izjave netočne su i nekorektne. U odnosu na deficit mirovinskog sustava treba jasno reći kako od navedenog iznosa oko 12 mlrd deficita otpada na tranzicijski trošak i trošak mirovina ostvarenih po posebnim propisima. Pojam „puni radni staž“ ne postoji, jer podsjećamo kako su početkom 1990-tih dotad posebni fondovi, radnički, obrtnički i poljoprivredni, objedinjeni u jednom, radničkom fondu. Na kraju, prosjek godina mirovinskog staža za starosne mirovine je 32 godine, a za prijevremene starosne mirovine čak 39 godina! Uz to, do 1.1.1999. godine žene su u prijevremenu mirovinu mogle ići s 30 godina staža osiguranja, a u starosnu s 35 godina staža, dok je muškarcima i za jedno i za drugo trebalo 5 godina više. Godine starosti nisu bile primarne. Osim toga, tijekom 1990.-tih veliki je dio mladih povratnika s bojišta jednostavno „pospremljen“ u mirovinu dokupom staža ili bez toga, ako su imali uvjet za prijevremenu mirovinu, jer su tvrtke u kojima su radili propale u privatizaciji, dok su oni ratovali. Svih kasnijih godina, a i danas, poslodavci se „rješavaju“ starijih radnika koji imaju uvjet za prijevremenu mirovinu.</p> <p>Mirovinskom reformom treba postići održivost sustava i adekvatnost mirovina, zbog čega je nužno smanjiti pritisak na mirovinski sustav kroz smanjivanje priljeva novih umirovljenika te započeti popravljivanje omjera broja radnika i umirovljenika, putem stimulacije radnika na duži ostanak u svijetu rada i to na načelima pravednosti i nediskriminacije. Ova bi reforma trebala težiti ublažavanju ili uklanjanju nejednakosti koje su posljedica svih prethodno provedenih reformi. Zahtjev sindikata je da reforma ovoga puta ide u korist, a ne, kao svaki puta do sada, na štetu radnika. Već dugi niz godina Vijeće EU i Europska komisija Hrvatskoj preporučuju usklađivanje</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>odredbi o mirovinama za posebne kategorije umirovljnika s općim pravilima za umirovljanje, a ta je preporuka, zajedno s preporukama za odvrćanje od prijevremenog umirovljenja i ubrzavanja prelaska na višu dobnu granicu za umirovljenje, dio paketa preporuka vezano uz mirovinsku reformu, u okviru Nacionalnog programa reformi Hrvatske za 2018. godinu i Programa konvergencije Hrvatske za 2018. godinu. I dok u pogledu odvrćanja od prijevremenog umirovljenja te ubrzavanja prelaska na višu dobnu granicu za umirovljanje Vlada RH spremno predlaže rješenja (i to na štetu radnika – budućih umirovljenika), o usklađivanju odredbi o umirovljenju za posebne kategorije korisnika s općim propisom, godinama, pa tako i u okviru ovih prijedloga, još jednom nema niti riječi. Dakle, Vlada RH se odlučuje za selektivni pristup u rješavanju problema mirovinskog sustava, i to bez odgovarajuće podloge i procjene dugoročnih učinaka predloženih rješenja.</p> <p>Stoga sindikati od Vlade RH traže predočanje analitičke podloge za predložena rješenja, izvršenje procjene učinaka predloženih rješenja, pristupanje usklađivanju uvjeta umirovljenja posebnih kategorija korisnika s općim propisom te vraćanje rada na mirovinskoj reformi u okvire za to osnovane radne skupine. Mirovinska reforma prevažno je pitanje za sve radnike te sadašnje i buduće umirovljenike, koji zaslužuju odgovoran i predan rad, koji bi trebao otkloniti negativne učinke svih bivših reformi i povremenih intervencija u mirovinski sustav te odrediti smjer i mjere za budućnost. S obzirom na visoku razinu neslaganja s predloženim rješenjima te očekivanim negativnim učincima po radnike, ali i sustav u cjelini, predlažemo Vladi RH da povuče ovakav prijedlog Zakona te ga vrati radnoj skupini.</p>		
34.	Nezavisni hrvatski sindikati	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Članci 9. i 10. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljivo nam je ubrzavanje razdoblja za ostvarenje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu po strožim uvjetima u smislu potrebnih godina života te posljedično podizanje dobne granice za ostvarenje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu na 67, odnosno 62 godina života. Navedena rješenja apsolutno</p>	Odbijen	Razlog takvog uređenja je, prije svega, održivost mirovinskog sustava i adekvatnost mirovina poticanjem dužeg rada i kasnijeg odlaska u

		<p>su neprihvatljiva, zbog brojnih razloga koje predlagatelj nije uzimao u obzir, a koji su u zemljama razvijene demokracije važni čimbenici na kojima se temelje ovakvi reformski prijedlozi. Podatci za Hrvatsku govore u prilog potrebe zauzimanja potpuno suprotnog stava.</p> <p>Naime, uzimajući u obzir podatak o očekivanom trajanju života u Hrvatskoj, ono je u 2016. godini niže za 2,8 godina ukupno (3,2 godine muškarci, 2,3 godine žene) u odnosu na prosjek EU, s tim da prosjek EU dižu razvijenije zapadne i sjeverne države članice. Dio nama usporedivih zemalja nije došao ni do 65 godina života kao uvjeta za starosnu mirovinu. Prema izvješću EK (The Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU Member States 2016-2070) razlika u očekivanom trajanju života u 2016. godini neznatno je veća i iznosi 3,3 godine za muškarce i 2,6 godina za žene, prema projekcijama za 2040. godinu ta razlika za muškarce iznosi 2,6 godina, a za žene 2 godine dok u 2070. godini za muškarce razlika iznosi 1,7 godina i za žene 1,4 godine. Podatak o očekivanom trajanju života nakon 65. godine starosti u Hrvatskoj za 2016. godinu, pokazuje da je ono ukupno 17,6 godina, dok EU prosjek iznosi 20,0 godina (15,6 godina muškarci i 19,2 godine žene, dok je prosjek EU 18,2 godina muškarci i žene 21,6 godina).</p> <p>Očekivano trajanje zdravog života pri rođenju u Hrvatskoj u 2016. godini je 57,1 godina za muškarce i 58,7 godina za žene, u odnosu na prosjek EU 63,5 godina za muškarce i 64,2 godine za žene, dok je očekivano trajanje zdravog života nakon 65. godine u Hrvatskoj u 2016. godini dvostruko kraće od prosjeka EU, odnosno u Hrvatskoj za muškarce iznosi 5,2 godine, a za žene 4,9 godina, dok je prosjek EU za muškarce 9,8 godina, a za žene 10,1 godinu. Tako, primjerice, u Švedskoj očekivano trajanje zdravog života nakon 65. godine za muškarce iznosi 15,1 godinu, a za žene 16,6 godina, u Norveškoj za muškarce 15,4 godine, a za žene 15,2 godine; u Danskoj ono iznosi 11,5 godina za muškarce i 11,9 godina za žene, dok je u Njemačkoj očekivano trajanje života u zdravlju nakon 65. godine 11,5 godina za muškarce i 12,4 godine za žene. Pored toga, valja</p>	<p>mirovinu. U pogledu traženja da se uvjet dobi za starosnu mirovinu vrati na 65 godina jer je očekivano trajanje života u Republici Hrvatskoj i dalje kraće za oko 3 godine, a očekivano trajanje zdravog života nakon 65 godina dvostruko kraće od prosjeka Europske unije, naglašavamo da je već važećim Zakonom o mirovinskom osiguranju (Narodne novine, br. 157/13, 33/15, 120/16, 18/18 i 62/18, u daljnjem tekstu: ZOMO) uvedeno produženje starosne granice za odlazak u starosnu mirovinu na 67 godina života s postupnim povećanjem starosne dobi sa 65 godina života za po tri mjeseca svake godine, počevši od 1. siječnja 2031. Polazeći od demografskih promjena stanovništva, odnosno broja osiguranika i umirovljenika, radi dugoročne održivosti mirovinskog sustava i</p>
--	--	---	---

		<p>spomenuti i kako je očekivano trajanje života prema stupnju obrazovanja u Hrvatskoj u 2016. godini za one s osnovnom školom (ISCED 0-2) je 77 godina, sa srednjom stručnom spremom (ISCED 3-4) je 77,5 godina, a za visoko obrazovane (ISCED 5-8) je 80,5 godina.</p> <p>U Hrvatskoj je u 2017. godini stopa zaposlenosti dobne skupine od 25 do 54 godine starosti iznosila 74,9 posto, a dobne skupine od 55 do 64 godine starosti 40,3%, dok prosjek EU za dobnu skupinu od 25 do 54 godine starosti iznosi 79,7 posto, a za dobnu skupinu od 55 do 64 godine starosti iznosi 57,1 posto. Osim svega navedenog prema izvješću EK (The Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU Member States 2016-2070) očekuje se da će 12 zemalja članica u projiciranom razdoblju imati pad u javnim troškovima za mirovine kao udjelu u BDP-u. Najveći pad očekuje se za Grčku (-6,6 postotnih bodova), zatim za Hrvatsku (-3,8 postotnih bodova), Francusku (-3,3 postotnih bodova), Latviju (-2,6 postotnih bodova) i Portugal (-2,2 postotnih bodova). Za još sedam zemalja također se projicira smanjenje, ali nešto manje, točnije između 1 i 1,9 postotnih bodova (Danska, Estonija, Italija, Litva, Španjolska, Švedska i Poljska). Projekcije za Hrvatsku kazuju kako će se u 2040. godini smanjiti javni troškovi za mirovine kao udjelu u BDP-u s 10,6% zabilježeno u 2016. godini na 8,3%, da bi do kraja projiciranog razdoblja tj. 2070. godine iznosili 6,8%. Usporede li se pak podatci o javnim troškovima za mirovine kao udjeli u BDP-u Hrvatske i prosjeku EU 28, vidljivo je kako je 2016. godine u Hrvatskoj taj udio iznosio 10,6%, a u EU 28 - 11,2%, u 2040. godini u Hrvatskoj će udio iznositi 8,3%, a u EU 28 - 12%, dok će u 2070. godini u Hrvatskoj taj udio iznositi 6,8%, a u EU - 28 iznositi će 11%.</p> <p>Navedeni podatci i projekcije ne samo da ne opravdavaju predložena rješenja, nego govore u prilog potrebe za zaokretom te zadržavanjem zakonskog rješenja o 65, odnosno 60 godina života kao dobnoj granici za stjecanje prava na starosnu, odnosno prijevremenu starosnu mirovinu. Zbog toga, a temeljem predočenih podataka, tražimo da predlagatelj odustane od podizanja uvjeta</p>	<p>adekvatnosti mirovina, nužno je ubrzanje podizanja dobne granice kao uvjeta za stjecanje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu u odnosu važeći ZOMO. Nacionalnom strategijom reformi Vlade Republike Hrvatske od 2018. godine i prijedlogom izmjena ZOMO-a, a radi održivosti mirovinskog sustava i adekvatnosti mirovina, predlaže se ubrzanje podizanja dobne granice za odlazak u starosnu mirovinu počevši od 2027. godine, tako da bi se prema prijedlogu uvjet za stjecanje prava na starosnu mirovinu sa 67 godina života primjenjivao od 2033. godine, umjesto 2038. godine kako je sada. Iz podataka o zakonskoj dobi za odlazak u starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu iz Izvješća o starenju stanovništva razvidno je da većina država Europske unije (njih čak 16) 2030. godine podiže dobnu</p>
--	--	--	---

			<p>dobi za stjecanje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu i zakonski vrati dobnu granicu na 65, odnosno 60 godina života, sve dok se očekivano trajanje života općenito, kao i očekivano trajanje života u zdravlju nakon 65 godine života u Hrvatskoj značajnije ne približi EU prosjeku.</p> <p>Životni vijek, život u zdravlju nakon 65. godine i slično ovise o uvjetima života u stvarnom okruženju, radnim uvjetima i tehnologijama, stanju zdravstvene zaštite i njenoj dostupnosti što su neposredni razlozi hrvatskog zaostajanja za EU prosjekom te posebno za stanjem u razvijenim EU zemljama. Podizanje dobne granice za ostvarenje prava na mirovinu ne znači da će ljudi do tada moći raditi, ali znači da će zbog ranijeg odlaska u mirovinu (jer ne mogu raditi ili ih se poslodavac želi riješiti i zaposliti mlađe) biti trajno kažnjeni nižim mirovinama, što će rezultirati njihovim siromaštvom u starosti. Niti jedna vlada nema mandat predlagati ovakva rješenja bez odgovarajućih podataka koji govore u prilog njihove potrebe, već se dob za umirovljenje može produžavati tek onda kada se stvori okružje koje će to omogućiti i opravdavati.</p>		<p>granicu za odlazak u starosnu mirovinu sa 65 na 67 i više godina života i za žene i za muškarce (primjerice Belgija, Danska, Francuska, Italija na 66,9, Irska na 68, Francuska na 67, Velika Britanija na 68,7, itd.). Treba istaknuti kako pritom neke države ne omogućavaju ostvarivanje prijevremene starosne mirovine ili je omogućavaju 2-3 godine prije dobi za starosnu mirovinu, a ne 5 godina ranije kao u Republici Hrvatskoj.</p>
35.	Nezavisni hrvatski sindikati	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Članak 11. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljiv je prijedlog povećanja uvjeta dobi za stjecanja prava na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika sa sadašnjih 60, na 61 godinu života, odnosno 62 godine života od 2027. godine. I u ovom slučaju kao i u slučaju starosne i prijevremene starosne mirovine, predlagatelj ne pruža nikakve dokaze koji opravdavaju potrebu za ovim povećanjem. Smatramo kako osoba s najmanje 41 godinom staža osiguranja u efektivnom trajanju i 60 godina života zaslužuje pravo na umirovljenje bez trajnog umanjenja mirovine. Radi se o radnicima koji su već po završetku srednje škole započeli s radom i koji su u pravilu radili u zahtjevnim radnim uvjetima i radno intenzivnim djelatnostima i koji nakon 41 godine mirovinskog staža zaslužuju umirovljenje bez kažnjavanja. Za one među njima koji se ipak odluče za ostanak u svijetu rada zakonodavac treba omogućiti</p>	Primljeno na znanje	Već prethodno odgovoreno.

			stimulaciju za duži ostanak u svijetu rada, jer svojom odlukom doprinose rasterećenju mirovinskog sustava.		
36.	Nezavisni hrvatski sindikati	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Članak 13. ZID ZOMO</p> <p>Prilikom donošenja Zakona o mirovinskom osiguranju 2014. godine zakonodavac je omogućio osobama u starosnoj mirovini rad do polovice punog radnog vremena, uz zadržavanje prava na isplatu mirovine. Tada je izrijekom rečeno kako ista mogućnost neće biti pružena korisnicima prijevremene starosne mirovine, iz razloga što će to izazvati veliki val prijevremenog umirovljenja i stvoriti dodatni pritisak na mirovinski sustav, a cilj je njegovo rasterećenje.</p> <p>Ako je navedeni cilj u središtu i ovih izmjena, tada nije jasno koji argumenti stoje iza prijedloga koji bi i prijevremenim umirovljenicima omogućio rad u polovici punog radnog vremena uz istovremeno zadržavanje mirovine. Prijedlog koji nudi predlagatelj potiče i radnika i poslodavca na nova opterećenja mirovinskog sustava i sustava rada. Ako radnik može i želi nastaviti raditi, a poslodavac ima potrebu za njegovim radom, radnika treba zadržati u radnom odnosu, a ne umiroviti ga uz zadržavanje radnog mjesta. Temeljni cilj reforme je postići održivost sustava, prije svega kroz smanjivanje priljeva novih umirovljenika te osigurati adekvatnost mirovina. S obzirom na navedene ciljeve, ovakav prijedlog smatramo kontraproduktivnim, čak i nerazumnim. Svjesni problema niskih mirovina prihvaćamo mogućnost rada korisnika starosnih mirovina, ali ovaj prijedlog ne smatramo korakom u pravom smjeru, a rad umirovljenika u prijevremenoj mirovini, uz zadržavanje mirovine, u pravilu ne bilježe ni druge EU zemlje. Za očekivati je da će ovakvo rješenje biti poticaj poslodavcima za slanje radnika u prijevremenu mirovinu te njihovo ponovno uzimanje u radni odnos po fleksibilnijim oblicima ugovora o radu, što predstavlja nelojalnu konkurenciju radnicima. Radnici će prihvaćati prijevremeno umirovljenje i mogućnost dodatnog rada, ako izračun pokaže kako će iznos mirovine i polovice</p>	Odbijen	Mirovinska prava su neotuđiva osobna materijalna koja se ostvaruju ispunjavanjem propisanih uvjeta iz mirovinskih propisa na zahtjev osiguranika. Ispunjenje uvjeta za prijevremenu starosnu mirovinu nije zakonit razlog za prestanak radnog odnosa i prestanak osiguranja.

			<p>plaće biti veći od iznosa plaće koju su imali do tada. Umjesto povećanja životne dobi kao uvjeta za odlazak u mirovinu, treba povećati uvjet mirovinskog staža. U vezi s tim, evo prijedloga:</p> <p>1. Starosna mirovina:</p> <p>a) 65 godina života i 25 godina staža, prijelazno desetgodišnje razdoblje do 2028. godine u kojem bi se svake godine povećao uvjet staža za jednu godinu.</p> <p>b) 41 godina staža neovisno o godinama života, stimuliranje ostanka na radu duže od 41 godine po 3% godišnje.</p> <p>2. Prijevremena starosna mirovina: 62 godine života i 38 godina staža, penalizacija za 3 godine prijevremenog odlaska u mirovinu po 0,5% za svaki mjesec prijevremenog umirovljenja što bi ukupno umanjeno za 3 godine bilo 18%.</p>		
37.	Nezavisni hrvatski sindikati	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Članak 22. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljiv nam je prijedlog većeg umanjenja mirovina zbog odlaska u prijevremenu mirovinu linearno za 0,34 posto za svaki mjesec ranijeg umirovljenja. Već je i sadašnji model dovoljno destimulativan. Linearno umanjenje smatramo nepravednim, dok sadašnji model, prema kojem stopa umanjenja pada što je osiguranik bliže uvjetima za starosnu mirovinu, ipak stimulira kasniji odlazak u prijevremenu starosnu mirovinu, jer je blaži u kažnjavanju onih koji imaju više godina života i više godina mirovinskog staža u trenutku umirovljenja. Poznato je kako odlazak u prijevremenu starosnu mirovinu najčešće nije izbor radnika, već ga poslodavac šalje u mirovinu čim navrší prvi uvjet. Stoga tražimo da se umjesto radnika kazni, odnosno penalizira poslodavac (uključujući i državu), koji radnika šalje u prijevremenu mirovinu, jer je to mjera koja postoji u nekim zemljama. Ona se može provesti kroz propisivanje povećane uplate doprinosa, dokup mirovine do pune mirovine ili neki drugi oblik fiskalne destimulacije. Povećanje trajnog umanjenja prijevremenih mirovina, s obzirom na činjenicu nedobrovoljnog umirovljenja, neće imati za posljedicu duži ostanak u svijetu rada, nego porast siromaštva starijih osoba.</p>	Odbijen	U vezi zahtjeva da se odustane od prijedloga većeg umanjenja mirovina zbog odlaska u prijevremenu starosnu mirovinu linearno za 0,34% za svaki mjesec ranijeg umirovljenja ističemo da je postotak penalizacije za 0,10%, 0,15%, 0,25%, 0,30% i 0,34% prenizak i nedovoljno destimulativan jer se tim postotcima od svega 0,10% do 0,34%, ovisno o mirovinskom stažu od 35 do 40 i više godina, omogućuje pet godina raniji odlazak u mirovinu uz relativno malu penalizaciju od

			<p>Podržavamo povećanje polaznog faktora za određivanje starosne mirovine za osobu koja prvi puta stječe mirovinu i ima 65 godina života i 35 godina mirovinskog staža i to sa sadašnjih 0,15 na 0,34 posto za svaki mjesec kasnijeg umirovljenja. Međutim, upitno je u kojoj mjeri će tu mogućnost moći iskoristiti radnici na poslovima većeg fizičkog opterećenja i/ili niže razine složenosti, jer praksa pokazuje kako ju u najvećoj mjeri koriste visokoobrazovani (sveučilišni profesori, znanstvenici, liječnici ...) čije su mirovine već značajno veće od prosjeka. Istovremeno, protivimo se ukidanju navedene mogućnosti za dugogodišnjeg osiguranika, koji prema sadašnjem uređenju ima takvu mogućnost, jer bi ovo pravo u odnosu na cilj izmjena Zakona moralo biti jednako dostupno. Predloženo rješenje značilo bi da dugogodišnji osiguranik brodograđevni radnik zbog gubitka stimulacije za dulji ostanak u svijetu rada nakon 60. godine života financira rast mirovine primjerice sveučilišnog profesora, kome će stimulacija nakon 65. godine života rasti sa sadašnjih 0,15 posto na 0,34 posto po mjesecu kasnijeg umirovljenja. To znači da mirovina sveučilišnog profesora s te osnove može biti veća i do 20,4 posto. Dugogodišnji osiguranik može izabrati da ne ode u mirovinu sa 60 godina života i 41 godinom staža i nastaviti raditi do 65. godine života, no time neće ostvariti pravo na povećanje mirovine. Ako je cilj mirovinske reforme poticaj za dulji ostanak u svijetu rada i smanjivanje pritiska na mirovinski sustav, tada se ne smije pribjegavati polovičnim rješenjima, koja će imati suprotan učinak. Sve koji mogu i žele raditi duže od zakonom propisane granice treba na isti način, bez diskriminacije poticati na ostanak u svijetu rada. Prilika je to i ženama da utječu na visinu svoje mirovine, koje značajno zaostaju za mirovinama njihovih muških kolega.</p>		<p>svega 6% za 40 i više godina staža, dok taj institut prijevremene starosne mirovine ipak omogućuje do pet godina raniji odlazak u mirovinu koja će se i duže koristiti. Linearnom penalizacijom od 0,34% po mjesecu ranijeg odlaska u mirovinu destimulativno će se djelovati na odlazak u mirovinu te će se osiguranike duže zadržati u svijetu rada, a u slučaju da se radi o poslovno uvjetovanom otkazu, omogućuje se tim osiguranicima mogućnost stupanja u radni odnos do pola radnog vremena i istovremeno korištenje mirovine.</p>
38.	Nezavisni hrvatski sindikati	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Članak 25. ZID ZOMO</p> <p>Načelno nam je prihvatljiv prijedlog koji radnicima pri umirovljenju daje pravo izbora za njih povoljnijeg rješenja, odnosno izbor ostanka u oba stupa mirovinskog osiguranja ili prebacivanje sredstava u 1. stup. To znači uvažavanje činjenice da sustav dva mirovinska stupa ne</p>	Primljeno na znanje	Omogućuje se izbor mirovine - u cilju otklanjanja nejednakosti između sadašnjih i budućih umirovljenika,

		<p>osigurava veće mirovine svima, nego veći dio korisnika „dvostupaša“ ostvaruje i ostvarivat će manje mirovine. Na ovom mjestu dobro je podsjetiti se kako je 2. stup mirovinskog osiguranja nastao preusmjeravanjem 5 posto, odnosno $\frac{1}{4}$ prihoda javnog sustava na osobne račune osiguranika u privatnim fondovima, stvorivši time sustav individualizirane kapitalizirane štednje, ali i proračunsku rupu, odnosno tzv. tranzicijski trošak u javnom sustavu. Za zatvaranje te rupe država od privatnih fondova posuđuje ta ista sredstva i na njih plaća kamatu. Očekivanja su MRMS-a da će se čak 97 posto osiguranika u trenutku umirovljenja odlučiti za prelazak u 1. stup, jer će to za njih biti povoljnija mogućnost, a da će za samo 3 posto osiguranika, i to onih s najvišim plaćama, biti povoljniji ostanak u oba stupa. Taj podatak pokazuje kako uvođenje 2. stupa mirovinskog osiguranja nije ispunilo očekivanja, a uz to je s gotovo 6 mlrd kuna tranzicijskog troška godišnje, i preskup za državni proračun.</p> <p>Iako smatramo kako je država odgovorna osigurati da nitko nema manju mirovinu zbog toga što je bio prisiljen 5 posto svoga mirovinskog doprinosa uplaćivati u 2. stup, a 15 posto u 1. stup, predloženo rješenje, osim što dovodi u pitanje smisao opstanka 2. stupa, dugoročno će za javne financije povećati teret mirovinskog sustava, odnosno stvoriti dodatni trošak, samo zato da bi se postigla razina mirovina koje bi korisnici imali da 2. stup nije uveden. MRMS je u svojoj prezentaciji iznio podatak o očekivanom pozitivnom učinku na državni proračun ovakvog rješenja, i to u iznosu od 87 mlrd kuna u razdoblju 2019.-2040., no jasno je kako dugoročno ovaj učinak može biti samo negativan. Činjenica je da će se prihod za proračun događati jednokratno, i to prilikom odlaska u mirovinu i prebacivanja sredstava u 1. stup, dok će trošak biti dugoročan, odnosno tijekom cijelog razdoblja korištenja mirovine svakog korisnika. Ako su predviđanja MRMS-a točna, većina tog troška morati će se platiti u godinama nakon 2040., što je, očito, dovoljno izvan horizonta današnje vlade, pa ona nema potrebe razmišljati o tome. Osim toga, predloženo rješenje stvara</p>	<p>omogućava se i osiguranicima obvezno osiguranje u II. stupu (godište 1962. i mlađi) izbor mirovine prilikom odlaska u mirovinu, čime se ti osiguranici dovode u isti pravni položaj kao i osiguranici koji su se dobrovoljno uključili u II. stup.</p> <p>U postupku ostvarivanja prava osiguranici II. stupa moći će birati u kojem će sustavu ostvariti mirovinu, odnosno koji je za njih povoljniji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mirovinu samo u I. stupu s dodatkom od 27% uz prijenos sredstava iz obveznog mirovinskog fonda u državni proračun, ili mirovinu iz oba obvezna stupa. - ako izaberu ostanak u II. stupu, na mirovinu iz I. stupa određuje im se dodatak od 27% za mirovinski staž ostvaren do 31.12.2001., a na dio mirovine koja im pripada za mirovinski staž od uvođenja II. stupa, tj. od 1.1.2002. određuje se dodatak od 20,25%, odnosno
--	--	---	--

			<p>situaciju u kojoj prisilna štednja u 2. stupu omogućuje ostvarivanje profita privatnim financijskim institucijama koje upravljaju fondovima (i mirovinskim osiguravajućim društvima – MOD-ovima, trenutno jednom), dok država, odnosno porezni obveznici, snose rizik i plaćaju razliku između onoga što su mirovinski fondovi svojim prinosima uspjeli ostvariti i razine mirovine koja je potrebna da bi osiguranici iz 2. stupa imali jednake mirovine kao da su bili osigurani samo u 1. stupu. Sve navedeno ukazuje na potrebu preispitivanja modela, jer ako 2. stup, čak i unatoč izdašnim državnim subvencijama, neće ostvariti više mirovine za ogromnu većinu budućih korisnika, potrebno je posve ozbiljno razmotriti svrsishodnost njegovog opstanka. Podsjećamo kako države članice EU takav model ili nemaju, ili su od njega odustale, ili se u 2. stupu štedi puno manje, recimo do 2 posto.</p> <p>Temeljem već iznesenog, apsolutno smo protiv najave povećanja izdvajanja za 2. stup na štetu 1. stupa, i to povećanja s 5, na 5,5 pa na 6 posto, odnosno smanjenja izdvajanja za 1. stup s 15 na 14,5 pa na 14 posto. Takav prijedlog znači povećanje tranzicijskog troška i javnog duga, a potpuno je besmisleno, ako će se osiguranicima omogućavati vraćanje u 1. stup.</p> <p>Na kraju, otvaramo i pitanje prava na dodatak na mirovine od 27 posto i za korisnike mirovina iz oba stupa, jer je to korekcija koja je svojedobno uvedena radi ublažavanja razlike u mirovinama starih i novih umirovljenika u istom javnom sustavu. Kako je 1. stup mirovinskog osiguranja obvezni stup generacijske solidarnosti, to svakom osiguraniku „dvostupašu“, koji se odluči za mirovinu iz oba stupa, pripada pravo na dodatak na mirovinu i to razmjerno udjelu mirovinske štednje u 1. stupu, odnosno $\frac{3}{4}$ dodatka. Predloženo rješenje takve osiguranike zakida u navedenom pravu, što je apsolutno neprihvatljivo. Smatramo da im to pravo treba biti omogućeno, a da tek onda odluče hoće li ostati u sustavu mirovina iz oba stupa ili prenijeti sva sredstva iz 2. stupa u 1. stup i tada ostvarivati mirovinu po osnovi samo 1. stupa i punog dodatka.</p>		<p>postotak dodatka od 27% korigira se faktorom osnovne mirovine iz godine ostvarivanja prava na mirovinu.</p> <p>Osiguranicima s ispodprosječnim plaćama tijekom radnog vijeka, kojima i nakon određivanja dodatka na mirovinu prema stažu i plaći, mirovina iznosi manje od najniže mirovine, određuje se najniža mirovina kao da su bili osigurani samo u I. stupu uz prijenos sredstava iz II. u I. stup, ako tako izaberu.</p>
--	--	--	---	--	---

39.	Nezavisni hrvatski sindikati	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Članak 41. i 43. ZID ZOMO</p> <p>Podizanje uvjeta dobi za žene za stjecanje prava na starosnu mirovinu te uvjeta dobi i staža za stjecanje prava na prijevremenu starosnu mirovinu treba zadržati na sadašnjoj dinamici od 3 mjeseca po godini, a ne povećavati na dinamiku od 4 mjeseca po godini i time skratiti razdoblje u kome će se žene izjednačiti po uvjetima za umirovljenje s muškarcima. Predlagatelj nije predočio niti jedan argument koji bi govorio u prilog ovakvom prijedlogu. Predlagatelja treba podsjetiti da žene u Hrvatskoj još uvijek u najvećoj mjeri vode brigu o kućanstvu, djeci te starijim osobama, a društvo nedovoljno osigurava odgovarajuću institucionalnu skrb koja bi rasteretila žene. Dok društvo ne ispuni navedene pretpostavke svako ubrzavanje izjednačavanja dobi za umirovljenje za žene znači dodatni pritisak na žene, što će neminovno rezultirati njihovim ranijim izlaskom iz svijeta rada kroz prijevremeno umirovljenje, čime se žene dodatno kažnjavaju i stavljaju u svojevrsan neravnopravan položaj u odnosu na muškarce. Odluka Ustavnog suda RH o uklanjanju dobne diskriminacije između muškaraca i žena za odlazak u mirovinu tako je, neželjeno, stvorila novu diskriminaciju, ovoga puta za žene. Ne treba je još ubrzavati skraćivanjem prijelaznog razdoblja.</p>	Odbijen	<p>Zahtjev da se podizanje dobi za žene nastavi istom dinamikom, tri mjeseca svake godine, nije prihvatljiv. Uvjeti starosne dobi za osiguranike-žene izjednačavaju se postupno tijekom prijelaznog razdoblja do 2027. godine s uvjetima starosne dobi za osiguranike-muškarce na način da se ubrzava postojeće izjednačavanje s 3 na 4 mjeseca godišnje, a prijevremene starosne mirovine također u pogledu starosne dobi i staža.</p> <p>Podsjećamo da je izjednačavanje po dobi potaknuto Odlukom i Rješenjem Ustavnog suda Republike Hrvatske broj: U-I-1152/2007., kojima je utvrđeno postojanje diskriminacije po spolu te su izmjene ZOMO-a uslijedile već 1. srpnja 2010. godine.</p> <p>Prijedlogom izmjena ZOMO-a postupak izjednačavanja po spolu ubrzava se samo što se tiče prijelaznog razdoblja, a nakon</p>
-----	------------------------------	---	---	---------	---

					izjednačavanja uvjeta 2027. godine postupno bi se ubrzalo povećanje starosne dobi neovisno o spolu do 2033. godine za po četiri mjeseci svake godine. Razlog takvog uređenja je, prije svega, održivost mirovinskog sustava i adekvatnost mirovina poticanjem dužeg rada i kasnijeg odlaska u mirovinu.
40.	Savez samostalnih sindikata Hrvatske	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Uvod</p> <p>Svaka mirovinska reforma složen je postupak, a kada se ona provodi u sustavu kakav je hrvatski, obilježen problemima neodrživosti sustava i neadekvatnošću mirovina, tada svako zadiranje u taj sustav mora biti temeljeno na odgovarajućim analizama i podacima, kako bi predložena rješenja išla u cilju rješavanja tih problema. Nažalost, kao i puno puta do sada, niti ova rješenja nisu rezultat provedene analize, a čini se kako će mnoga od njih postići učinke suprotne namjeravanim. Sindikati su još prošle godine tražili osnivanje radne skupine za izmjenu Zakona o mirovinskom osiguranju, kako bi ona na vrijeme počela s radom i kako bismo svi zajedno imali dovoljno vremena provesti kvalitetnu analizu i, sukladno utvrđenom, predložiti odgovarajuća rješenja. To se, opet nažalost, nije dogodilo tada, jer je radna skupina osnovana tek ove godine i u njenom su se sastavu našli, osim sindikata, predstavnici poslodavaca, akademske zajednice, umirovljeničkih udruga, mirovinskih fondova, HZMO-a, međutim, skupina se sastala samo dva puta. Prvi put krajem svibnja 2018. godine, kada su predstavnici resornog Ministarstva rada i mirovinskog sustava (MRMS) i HZMO-a članovima skupine predstavili</p>	Odbijen	Već je prethodno odgovoreno.

			<p>aktualne podatke o stanju mirovinskog sustava. Drugi sastanak održan je krajem lipnja 2018. godine i znakovito je da je resorno ministarstvo dan ranije upoznalo novinare s prijedlozima rješenja u okviru reforme, što je na dan sastanka bilo popraćeno u dva dnevna lista, putem kojih su i članovi radne skupine, zajedno sa širom javnošću, prvi puta dobili informaciju o pravcu reformskih mjera. Dakle, u radnoj skupini se nije vodio dijalog, već su njezini članovi, pa tako i socijalni partneri, bili samo još jedna skupina kojoj je MRMS iznio rješenja, bez analize, argumenata i razgovora.</p> <p>Opravađavajući predložena rješenja MRMS tvrdi kako je samo 20 posto trenutnih umirovljenika odradilo puni radni staž od 40 godina, da je 30 godina staža premalo te da ga treba produljiti. Također, navodi da je godišnji deficit mirovinskog sustava 17 mlrd kuna i da se isti nadoknađuje iz proračuna. No, sve ove izjave netočne su i nekorektne. U odnosu na deficit mirovinskog sustava treba jasno reći kako od navedenog iznosa oko 12 mlrd deficita otpada na tranzicijski trošak i trošak mirovina ostvarenih po posebnim propisima. Pojam „puni radni staž“ ne postoji, jer podsjećamo kako su početkom 1990-tih dotad posebni fondovi, radnički, obrtnički i poljoprivredni, objedinjeni u jednom, radničkom fondu. Na kraju, prosjek godina mirovinskog staža za starosne mirovine je 32 godine, a za prijevremene starosne mirovne čak 39 godina! Uz to, do 1.1.1999. godine žene su u prijevremenu mirovinu mogle ići s 30 godina staža osiguranja, a u starosnu s 35 godina staža, dok je muškarcima i za jedno i za drugo trebalo 5 godina više. Godine starosti nisu bile primarne. Osim toga, tijekom 1990-tih veliki je dio mladih povratnika s bojišta jednostavno „pospremljen“ u mirovinu dokupom staža ili bez toga, ako su imali uvjet za prijevremenu mirovinu, jer su tvrtke u kojima su radili propale u privatizaciji, dok su oni ratovali. Svih kasnijih godina, a i danas, poslodavci se „rješavaju“ starijih radnika koji imaju uvjet za prijevremenu mirovinu.</p> <p>Mirovinskom reformom treba postići održivost sustava i adekvatnost mirovina, zbog čega je nužno smanjiti</p>	
--	--	--	---	--

			<p>pritisak na mirovinski sustav kroz smanjivanje priljeva novih umirovljenika te započeti popravljjanje omjera broja radnika i umirovljenika, putem stimulacije radnika na duži ostanak u svijetu rada i to na načelima pravednosti i nediskriminacije. Ova bi reforma trebala težiti ublažavanju ili uklanjanju nejednakosti koje su posljedica svih prethodno provedenih reformi. Zahtjev sindikata je da reforma ovoga puta ide u korist, a ne, kao svaki puta do sada, na štetu radnika. Već dugi niz godina Vijeće EU i Europska komisija Hrvatskoj preporučuju usklađivanje odredbi o mirovinama za posebne kategorije umirovljrnika s općim pravilima za umirovljanje, a ta je preporuka, zajedno s preporukama za odvrćanje od prijevremenog umirovljenja i ubrzavanja prelaska na višu dobnu granicu za umirovljenje, dio paketa preporuka vezano uz mirovinsku reformu, u okviru Nacionalnog programa reformi Hrvatske za 2018. godinu i Programa konvergencije Hrvatske za 2018. godinu. I dok u pogledu odvrćanja od prijevremenog umirovljenja te ubrzavanja prelaska na višu dobnu granicu za umirovljanje Vlada RH spremno predlaže rješenja (i to na štetu radnika – budućih umirovljenika), o usklađivanju odredbi o umirovljenju za posebne kategorije korisnika s općim propisom, godinama, pa tako i u okviru ovih prijedloga, još jednom nema niti riječi. Dakle, Vlada RH se odlučuje za selektivni pristup u rješavanju problema mirovinskog sustava, i to bez odgovarajuće podloge i procjene dugoročnih učinaka predloženih rješenja.</p> <p>Stoga sindikati od Vlade RH traže predočenje analitičke podloge za predložena rješenja, izvršenje procjene učinaka predloženih rješenja, pristupanje usklađivanju uvjeta umirovljenja posebnih kategorija korisnika s općim propisom te vraćanje rada na mirovinskoj reformi u okvire za to osnovane radne skupine. Mirovinska reforma prevažno je pitanje za sve radnike te sadašnje i buduće umirovljenike, koji zaslužuju odgovoran i predan rad, koji bi trebao otkloniti negativne učinke svih bivših reformi i povremenih intervencija u mirovinski sustav te odrediti smjer i mjere za budućnost. S obzirom na visoku razinu neslaganja s predloženim rješenjima te očekivanim</p>	
--	--	--	--	--

		<p>negativnim učincima po radnike, ali i sustav u cjelini, predložimo Vladi RH da povuče ovakav prijedlog Zakona te ga vrati radnoj skupini.</p> <p>Članci 9. i 10. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljivo nam je ubrzavanje razdoblja za ostvarenje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu po strožim uvjetima u smislu potrebnih godina života te posljedično podizanje dobne granice za ostvarenje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu na 67, odnosno 62 godina života. Navedena rješenja apsolutno su neprihvatljiva, zbog brojnih razloga koje predlagatelj nije uzimao u obzir, a koji su u zemljama razvijene demokracije važni čimbenici na kojima se temelje ovakvi reformski prijedlozi. Podatci za Hrvatsku govore u prilog potrebe zauzimanja potpuno suprotnog stava.</p> <p>Naime, uzimajući u obzir podatak o očekivanom trajanju života u Hrvatskoj, ono je u 2016. godini niže za 2,8 godina ukupno (3,2 godine muškarci, 2,3 godine žene) u odnosu na prosjek EU, s tim da prosjek EU dižu razvijenije zapadne i sjeverne države članice. Dio nama usporedivih zemalja nije došao ni do 65 godina života kao uvjeta za starosnu mirovinu. Prema izvješću EK (The Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU Member States 2016-2070) razlika u očekivanom trajanju života u 2016. godini neznatno je veća i iznosi 3,3 godine za muškarce i 2,6 godina za žene, prema projekcijama za 2040. godinu ta razlika za muškarce iznosi 2,6 godina, a za žene 2 godine dok u 2070. godini za muškarce razlika iznosi 1,7 godina i za žene 1,4 godine. Podatak o očekivanom trajanju života nakon 65. godine starosti u Hrvatskoj za 2016. godinu, pokazuje da je ono ukupno 17,6 godina, dok EU prosjek iznosi 20,0 godina (15,6 godina muškarci i 19,2 godine žene, dok je prosjek EU 18,2 godina muškarci i žene 21,6 godina).</p> <p>Očekivano trajanje zdravog života pri rođenju u Hrvatskoj u 2016. godini je 57,1 godina za muškarce i 58,7 godina za žene, u odnosu na prosjek EU 63,5 godina za muškarce i 64,2 godine za žene, dok je očekivano</p>		
--	--	---	--	--

			<p>trajanje zdravog života nakon 65. godine u Hrvatskoj u 2016. godini dvostruko kraće od prosjeka EU, odnosno u Hrvatskoj za muškarce iznosi 5,2 godine, a za žene 4,9 godina, dok je prosjek EU za muškarce 9,8 godina, a za žene 10,1 godinu. Tako, primjerice, u Švedskoj očekivano trajanje zdravog života nakon 65. godine za muškarce iznosi 15,1 godinu, a za žene 16,6 godina, u Norveškoj za muškarce 15,4 godine, a za žene 15,2 godine; u Danskoj ono iznosi 11,5 godina za muškarce i 11,9 godina za žene, dok je u Njemačkoj očekivano trajanje života u zdravlju nakon 65. godine 11,5 godina za muškarce i 12,4 godine za žene. Pored toga, valja spomenuti i kako je očekivano trajanje života prema stupnju obrazovanja u Hrvatskoj u 2016. godini za one s osnovnom školom (ISCED 0-2) je 77 godina, sa srednjom stručnom spremom (ISCED 3-4) je 77,5 godina, a za visoko obrazovane (ISCED 5-8) je 80,5 godina.</p> <p>U Hrvatskoj je u 2017. godini stopa zaposlenosti dobne skupine od 25 do 54 godine starosti iznosila 74,9 posto, a dobne skupine od 55 do 64 godine starosti 40,3%, dok prosjek EU za dobnu skupinu od 25 do 54 godine starosti iznosi 79,7 posto, a za dobnu skupinu od 55 do 64 godine starosti iznosi 57,1 posto. Osim svega navedenog prema izvješću EK (The Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU Member States 2016-2070) očekuje se da će 12 zemalja članica u projiciranom razdoblju imati pad u javnim troškovima za mirovine kao udjelu u BDP-u. Najveći pad očekuje se za Grčku (-6,6 postotnih bodova), zatim za Hrvatsku (-3,8 postotnih bodova), Francusku (-3,3 postotnih bodova), Latviju (-2,6 postotnih bodova) i Portugal (-2,2 postotnih bodova). Za još sedam zemalja također se projicira smanjenje, ali nešto manje, točnije između 1 i 1,9 postotnih bodova (Danska, Estonija, Italija, Litva, Španjolska, Švedska i Poljska). Projekcije za Hrvatsku kazuju kako će se u 2040. godini smanjiti javni troškovi za mirovine kao udjelu u BDP-u s 10,6% zabilježeno u 2016. godini na 8,3%, da bi do kraja projiciranog razdoblja tj. 2070. godine iznosili 6,8%. Usporede li se pak podatci o javnim troškovima za mirovine kao udjeli u BDP-u Hrvatske i prosjeku EU 28,</p>	
--	--	--	--	--

		<p>vidljivo je kako je 2016. godine u Hrvatskoj taj udio iznosio 10,6%, a u EU 28 - 11,2%, u 2040. godini u Hrvatskoj će udio iznositi 8,3%, a u EU 28 - 12%, dok će u 2070. godini u Hrvatskoj taj udio iznositi 6,8%, a u EU - 28 iznositi će 11%.</p> <p>Navedeni podatci i projekcije ne samo da ne opravdavaju predložena rješenja, nego govore u prilog potrebe za zaokretom te zadržavanjem zakonskog rješenja o 65, odnosno 60 godina života kao dobnoj granici za stjecanje prava na starosnu, odnosno prijevremenu starosnu mirovinu. Zbog toga, a temeljem predloženih podataka, tražimo da predlagatelj odustane od podizanja uvjeta dobi za stjecanje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu i zakonski vrati dobnu granicu na 65, odnosno 60 godina života, sve dok se očekivano trajanje života općenito, kao i očekivano trajanje života u zdravlju nakon 65 godine života u Hrvatskoj značajnije ne približi EU prosjeku.</p> <p>Životni vijek, život u zdravlju nakon 65. godine i slično ovise o uvjetima života u stvarnom okruženju, radnim uvjetima i tehnologijama, stanju zdravstvene zaštite i njenoj dostupnosti što su neposredni razlozi hrvatskog zaostajanja za EU prosjekom te posebno za stanjem u razvijenim EU zemljama. Podizanje dobne granice za ostvarenje prava na mirovinu ne znači da će ljudi do tada moći raditi, ali znači da će zbog ranijeg odlaska u mirovinu (jer ne mogu raditi ili ih se poslodavac želi riješiti i zaposliti mlađe) biti trajno kažnjeni nižim mirovinama, što će rezultirati njihovim siromaštvom u starosti. Niti jedna vlada nema mandat predlagati ovakva rješenja bez odgovarajućih podataka koji govore u prilog njihove potrebe, već se dob za umirovljenje može produžavati tek onda kada se stvori okružje koje će to omogućiti i opravdavati.</p> <p>Članak 11. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljiv je prijedlog povećanja uvjeta dobi za stjecanja prava na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika sa sadašnjih 60, na 61 godinu života,</p>		
--	--	--	--	--

		<p>odnosno 62 godine života od 2027. godine. I u ovom slučaju kao i u slučaju starosne i prijevremene starosne mirovine, predlagatelj ne pruža nikakve dokaze koji opravdavaju potrebu za ovim povećanjem. Smatramo kako osoba s najmanje 41 godinom staža osiguranja u efektivnom trajanju i 60 godina života zaslužuje pravo na umirovljenje bez trajnog umanjenja mirovine. Radi se o radnicima koji su već po završetku srednje škole započeli s radom i koji su u pravilu radili u zahtjevnim radnim uvjetima i radno intenzivnim djelatnostima i koji nakon 41 godine mirovinskog staža zaslužuju umirovljenje bez kažnjavanja. Za one među njima koji se ipak odluče za ostanak u svijetu rada zakonodavac treba omogućiti stimulaciju za duži ostanak u svijetu rada, jer svojom odlukom doprinose rasterećenju mirovinskog sustava.</p> <p>Članak 13. ZID ZOMO</p> <p>Prilikom donošenja Zakona o mirovinskom osiguranju 2014. godine zakonodavac je omogućio osobama u starosnoj mirovini rad do polovice punog radnog vremena, uz zadržavanje prava na isplatu mirovine. Tada je izrijekom rečeno kako ista mogućnost neće biti pružena korisnicima prijevremene starosne mirovine, iz razloga što će to izazvati veliki val prijevremenog umirovljenja i stvoriti dodatni pritisak na mirovinski sustav, a cilj je njegovo rasterećenje.</p> <p>Ako je navedeni cilj u središtu i ovih izmjena, tada nije jasno koji argumenti stoje iza prijedloga koji bi i prijevremenim umirovljenicima omogućio rad u polovici punog radnog vremena uz istovremeno zadržavanje mirovine. Prijedlog koji nudi predlagatelj potiče i radnika i poslodavca na nova opterećenja mirovinskog sustava i sustava rada. Ako radnik može i želi nastaviti raditi, a poslodavac ima potrebu za njegovim radom, radnika treba zadržati u radnom odnosu, a ne umiroviti ga uz zadržavanje radnog mjesta. Temeljni cilj reforme je postići održivost sustava, prije svega kroz smanjivanje priljeva novih umirovljenika te osigurati adekvatnost mirovina. S obzirom na navedene ciljeve, ovakav</p>		
--	--	--	--	--

		<p>prijedlog smatramo kontraproduktivnim, čak i nerazumnim. Svjesni problema niskih mirovina prihvaćamo mogućnost rada korisnika starosnih mirovina, ali ovaj prijedlog ne smatramo korakom u pravom smjeru, a rad umirovljenika u prijevremenoj mirovini, uz zadržavanje mirovine, u pravilu ne bilježe ni druge EU zemlje. Za očekivati je da će ovakvo rješenje biti poticaj poslodavcima za slanje radnika u prijevremenu mirovinu te njihovo ponovno uzimanje u radni odnos po fleksibilnijim oblicima ugovora o radu, što predstavlja nelojalnu konkurenciju radnicima. Radnici će prihvaćati prijevremeno umirovljenje i mogućnost dodatnog rada, ako izračun pokaže kako će iznos mirovine i polovice plaće biti veći od iznosa plaće koju su imali do tada.</p> <p>Članak 22. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljiv nam je prijedlog većeg umanjenja mirovina zbog odlaska u prijevremenu mirovinu linearno za 0,34 posto za svaki mjesec ranijeg umirovljenja. Već je i sadašnji model dovoljno destimulativan. Linearno umanjenje smatramo nepravednim, dok sadašnji model, prema kojem stopa umanjenja pada što je osiguranik bliže uvjetima za starosnu mirovinu, ipak stimulira kasniji odlazak u prijevremenu starosnu mirovinu, jer je blaži u kažnjavanju onih koji imaju više godina života i više godina mirovinskog staža u trenutku umirovljenja. Poznato je kako odlazak u prijevremenu starosnu mirovinu najčešće nije izbor radnika, već ga poslodavac šalje u mirovinu čim navrší prvi uvjet. Stoga tražimo da se umjesto radnika kazni, odnosno penalizira poslodavac (uključujući i državu), koji radnika šalje u prijevremenu mirovinu, jer je to mjera koja postoji u nekim zemljama. Ona se može provesti kroz propisivanje povećane uplate doprinosa, dokup mirovine do pune mirovine ili neki drugi oblik fiskalne destimulacije. Povećanje trajnog umanjenja prijevremenih mirovina, s obzirom na činjenicu nedobrovoljnog umirovljenja, neće imati za posljedicu duži ostanak u svijetu rada, nego porast siromaštva starijih osoba.</p>		
--	--	--	--	--

			<p>Podržavamo povećanje polaznog faktora za određivanje starosne mirovine za osobu koja prvi puta stječe mirovinu i ima 65 godina života i 35 godina mirovinskog staža i to sa sadašnjih 0,15 na 0,34 posto za svaki mjesec kasnijeg umirovljenja. Međutim, upitno je u kojoj mjeri će tu mogućnost moći iskoristiti radnici na poslovima većeg fizičkog opterećenja i/ili niže razine složenosti, jer praksa pokazuje kako ju u najvećoj mjeri koriste visokoobrazovani (sveučilišni profesori, znanstvenici, liječnici ...) čije su mirovine već značajno veće od prosjeka. Istovremeno, protivimo se ukidanju navedene mogućnosti za dugogodišnjeg osiguranika, koji prema sadašnjem uređenju ima takvu mogućnost, jer bi ovo pravo u odnosu na cilj izmjena Zakona moralo biti jednako dostupno. Predloženo rješenje značilo bi da dugogodišnji osiguranik brodograđevni radnik zbog gubitka stimulacije za dulji ostanak u svijetu rada nakon 60. godine života financira rast mirovine primjerice sveučilišnog profesora, kome će stimulacija nakon 65. godine života rasti sa sadašnjih 0,15 posto na 0,34 posto po mjesecu kasnijeg umirovljenja. To znači da mirovina sveučilišnog profesora s te osnove može biti veća i do 20,4 posto. Dugogodišnji osiguranik može izabrati da ne ode u mirovinu sa 60 godina života i 41 godinom staža i nastaviti raditi do 65. godine života, no time neće ostvariti pravo na povećanje mirovine. Ako je cilj mirovinske reforme poticaj za dulji ostanak u svijetu rada i smanjivanje pritiska na mirovinski sustav, tada se ne smije pribjegavati polovičnim rješenjima, koja će imati suprotan učinak. Sve koji mogu i žele raditi duže od zakonom propisane granice treba na isti način, bez diskriminacije poticati na ostanak u svijetu rada. Prilika je to i ženama da utječu na visinu svoje mirovine, koje značajno zaostaju za mirovinama njihovih muških kolega.</p> <p>Članak 25. ZID ZOMO</p> <p>Načelno nam je prihvatljiv prijedlog koji radnicima pri umirovljenju daje pravo izbora za njih povoljnijeg rješenja, odnosno izbor ostanka u oba stupa mirovinskog</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>osiguranja ili prebacivanje sredstava u 1. stup. To znači uvažavanje činjenice da sustav dva mirovinska stupa ne osigurava veće mirovine svima, nego veći dio korisnika „dvostupaša“ ostvaruje i ostvarivat će manje mirovine.</p> <p>Na ovom mjestu dobro je podsjetiti se kako je 2. stup mirovinskog osiguranja nastao preusmjeravanjem 5 posto, odnosno $\frac{1}{4}$ prihoda javnog sustava na osobne račune osiguranika u privatnim fondovima, stvorivši time sustav individualizirane kapitalizirane štednje, ali i proračunsku rupu, odnosno tzv. tranzicijski trošak u javnom sustavu. Za zatvaranje te rupe država od privatnih fondova posuđuje ta ista sredstva i na njih plaća kamatu. Očekivanja su MRMS-a da će se čak 97 posto osiguranika u trenutku umirovljenja odlučiti za prelazak u 1. stup, jer će to za njih biti povoljnija mogućnost, a da će za samo 3 posto osiguranika, i to onih s najvišim plaćama, biti povoljniji ostanak u oba stupa. Taj podatak pokazuje kako uvođenje 2. stupa mirovinskog osiguranja nije ispunilo očekivanja, a uz to je s gotovo 6 mlrd kuna tranzicijskog troška godišnje, i preskup za državni proračun.</p> <p>Iako smatramo kako je država odgovorna osigurati da nitko nema manju mirovinu zbog toga što je bio prisiljen 5 posto svoga mirovinskog doprinosa uplaćivati u 2. stup, a 15 posto u 1. stup, predloženo rješenje, osim što dovodi u pitanje smisao opstanka 2. stupa, dugoročno će za javne financije povećati teret mirovinskog sustava, odnosno stvoriti dodatni trošak, samo zato da bi se postigla razina mirovina koje bi korisnici imali da 2. stup nije uveden. MRMS je u svojoj prezentaciji iznio podatak o očekivanom pozitivnom učinku na državni proračun ovakvog rješenja, i to u iznosu od 87 mlrd kuna u razdoblju 2019.-2040., no jasno je kako dugoročno ovaj učinak može biti samo negativan. Činjenica je da će se prihod za proračun događati jednokratno, i to prilikom odlaska u mirovinu i prebacivanja sredstava u 1. stup, dok će trošak biti dugoročan, odnosno tijekom cijelog razdoblja korištenja mirovine svakog korisnika. Ako su predviđanja MRMS-a točna, većina tog troška morati će se platiti u godinama nakon 2040., što je, očito, dovoljno</p>	
--	--	--	---	--

			<p>izvan horizonta današnje vlade, pa ona nema potrebe razmišljati o tome. Osim toga, predloženo rješenje stvara situaciju u kojoj prisilna štednja u 2. stupu omogućuje ostvarivanje profita privatnim financijskim institucijama koje upravljaju fondovima (i mirovinskim osiguravajućim društvima – MOD-ovima, trenutno jednom), dok država, odnosno porezni obveznici, snose rizik i plaćaju razliku između onoga što su mirovinski fondovi svojim prinosima uspjeli ostvariti i razine mirovine koja je potrebna da bi osiguranici iz 2. stupa imali jednake mirovine kao da su bili osigurani samo u 1. stupu. Sve navedeno ukazuje na potrebu preispitivanja modela, jer ako 2. stup, čak i unatoč izdašnim državnim subvencijama, neće ostvariti više mirovine za ogromnu većinu budućih korisnika, potrebno je posve ozbiljno razmotriti svrsishodnost njegovog opstanka. Podsjećamo kako države članice EU takav model ili nemaju, ili su od njega odustale, ili se u 2. stupu štedi puno manje, recimo do 2 posto.</p> <p>Temeljem već iznesenog, apsolutno smo protiv najave povećanja izdvajanja za 2. stup na štetu 1. stupa, i to povećanja s 5, na 5,5 pa na 6 posto, odnosno smanjenja izdvajanja za 1. stup s 15 na 14,5 pa na 14 posto. Takav prijedlog znači povećanje tranzicijskog troška i javnog duga, a potpuno je besmisleno, ako će se osiguranicima omogućavati vraćanje u 1. stup.</p> <p>Na kraju, otvaramo i pitanje prava na dodatak na mirovine od 27 posto i za korisnike mirovina iz oba stupa, jer je to korekcija koja je svojedobno uvedena radi ublažavanja razlike u mirovinama starih i novih umirovljenika u istom javnom sustavu. Kako je 1. stup mirovinskog osiguranja obvezni stup generacijske solidarnosti, to svakom osiguraniku „dvostupašu“, koji se odluči za mirovinu iz oba stupa, pripada pravo na dodatak na mirovinu i to razmjerno udjelu mirovinske štednje u 1. stupu, odnosno $\frac{3}{4}$ dodatka. Predloženo rješenje takve osiguranike zakida u navedenom pravu, što je apsolutno neprihvatljivo. Smatramo da im to pravo treba biti omogućeno, a da tek onda odluče hoće li ostati u sustavu mirovina iz oba stupa ili prenijeti sva sredstva iz 2. stupa u 1. stup i tada ostvarivati mirovinu po osnovi</p>	
--	--	--	--	--

			<p>samo 1. stupa i punog dodatka.</p> <p>Članak 41. i 43. ZID ZOMO</p> <p>Podizanje uvjeta dobi za žene za stjecanje prava na starosnu mirovinu te uvjeta dobi i staža za stjecanje prava na prijevremenu starosnu mirovinu treba zadržati na sadašnjoj dinamici od 3 mjeseca po godini, a ne povećavati na dinamiku od 4 mjeseca po godini i time skratiti razdoblje u kome će se žene izjednačiti po uvjetima za umirovljenje s muškarcima. Predlagatelj nije predočio niti jedan argument koji bi govorio u prilog ovakvom prijedlogu. Predlagatelja treba podsjetiti da žene u Hrvatskoj još uvijek u najvećoj mjeri vode brigu o kućanstvu, djeci te starijim osobama, a društvo nedovoljno osigurava odgovarajuću institucionalnu skrb koja bi rasteretila žene. Dok društvo ne ispuni navedene pretpostavke svako ubrzavanje izjednačavanja dobi za umirovljenje za žene znači dodatni pritisak na žene, što će neminovno rezultirati njihovim ranijim izlaskom iz svijeta rada kroz prijevremeno umirovljenje, čime se žene dodatno kažnjavaju i stavljaju u svojevrsan neravnopravan položaj u odnosu na muškarce. Odluka Ustavnog suda RH o uklanjanju dobne diskriminacije između muškaraca i žena za odlazak u mirovinu tako je, neželjeno, stvorila novu diskriminaciju, ovoga puta za žene. Ne treba je još ubrzavati skraćivanjem prijelaznog razdoblja.</p> <p>U čl. 11 ovih izmjena i dopuna zakona o mirovinskom osiguranju mijenja se čl. 35 tj. pravo na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika, što znači da bi osoba koja se zaposlila sa 18 godina do 62 imala 43 godine efektivnog radnog staža. Jel vi stvarno smatrate da 41 godina koje je radnik odradio efektivno u osiguranju nije dovoljno ? Koliko je takvih ljudi koji rade od 18. godine te će do 62. ostvariti efektivni radni staž i više od 41 godinu. Statistički podaci kažu, nažalost, vrlo malo. Zar ih stvarno treba zbog toga kazniti ?</p>		
--	--	--	--	--	--

41.	Snježana Hajster	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Uvod</p> <p>Svaka mirovinska reforma složen je postupak, a kada se ona provodi u sustavu kakav je hrvatski, obilježen problemima neodrživosti sustava i neadekvatnošću mirovina, tada svako zadiranje u taj sustav mora biti temeljeno na odgovarajućim analizama i podacima, kako bi predložena rješenja išla u cilju rješavanja tih problema. Nažalost, kao i puno puta do sada, niti ova rješenja nisu rezultat provedene analize, a čini se kako će mnoga od njih postići učinke suprotne namjeravanim. Sindikati su još prošle godine tražili osnivanje radne skupine za izmjenu Zakona o mirovinskom osiguranju, kako bi ona na vrijeme počela s radom i kako bismo svi zajedno imali dovoljno vremena provesti kvalitetnu analizu i, sukladno utvrđenom, predložiti odgovarajuća rješenja. To se, opet nažalost, nije dogodilo tada, jer je radna skupina osnovana tek ove godine i u njenom su se sastavu našli, osim sindikata, predstavnici poslodavaca, akademske zajednice, umirovljeničkih udruga, mirovinskih fondova, HZMO-a, međutim, skupina se sastala samo dva puta. Prvi put krajem svibnja 2018. godine, kada su predstavnici resornog Ministarstva rada i mirovinskog sustava (MRMS) i HZMO-a članovima skupine predstavili aktualne podatke o stanju mirovinskog sustava. Drugi sastanak održan je krajem lipnja 2018. godine i znakovito je da je resorno ministarstvo dan ranije upoznalo novinare s prijedlozima rješenja u okviru reforme, što je na dan sastanka bilo popraćeno u dva dnevna lista, putem kojih su i članovi radne skupine, zajedno sa širom javnošću, prvi puta dobili informaciju o pravcu reformskih mjera. Dakle, u radnoj skupini se nije vodio dijalog, već su njezini članovi, pa tako i socijalni partneri, bili samo još jedna skupina kojoj je MRMS iznio rješenja, bez analize, argumenata i razgovora.</p> <p>Opravdavajući predložena rješenja MRMS tvrdi kako je samo 20 posto trenutnih umirovljenika odradilo puni radni staž od 40 godina, da je 30 godina staža premalo te da ga treba produljiti. Također, navodi da je godišnji deficit mirovinskog sustava 17 mlrd kuna i da se isti nadoknađuje iz proračuna. No, sve ove izjave netočne su</p>	Odbijen	Već je prethodno odgovoreno.
-----	------------------	---	--	---------	------------------------------

			<p>i nekorektne. U odnosu na deficit mirovinskog sustava treba jasno reći kako od navedenog iznosa oko 12 mlrd deficita otpada na tranzicijski trošak i trošak mirovina ostvarenih po posebnim propisima. Pojam „puni radni staž“ ne postoji, jer podsjećamo kako su početkom 1990-tih dotad posebni fondovi, radnički, obrtnički i poljoprivredni, objedinjeni u jednom, radničkom fondu. Na kraju, prosjek godina mirovinskog staža za starosne mirovine je 32 godine, a za prijevremene starosne mirovne čak 39 godina! Uz to, do 1.1.1999. godine žene su u prijevremenu mirovinu mogle ići s 30 godina staža osiguranja, a u starosnu s 35 godina staža, dok je muškarcima i za jedno i za drugo trebalo 5 godina više. Godine starosti nisu bile primarne. Osim toga, tijekom 1990.-tih veliki je dio mladih povratnika s bojišta jednostavno „pospremljen“ u mirovinu dokupom staža ili bez toga, ako su imali uvjet za prijevremenu mirovinu, jer su tvrtke u kojima su radili propale u privatizaciji, dok su oni ratovali. Svih kasnijih godina, a i danas, poslodavci se „rješavaju“ starijih radnika koji imaju uvjet za prijevremenu mirovinu.</p> <p>Mirovinskom reformom treba postići održivost sustava i adekvatnost mirovina, zbog čega je nužno smanjiti pritisak na mirovinski sustav kroz smanjivanje priljeva novih umirovljenika te započeti popravljivanje omjera broja radnika i umirovljenika, putem stimulacije radnika na duži ostanak u svijetu rada i to na načelima pravednosti i nediskriminacije. Ova bi reforma trebala težiti ublažavanju ili uklanjanju nejednakosti koje su posljedica svih prethodno provedenih reformi. Zahtjev sindikata je da reforma ovoga puta ide u korist, a ne, kao svaki puta do sada, na štetu radnika. Već dugi niz godina Vijeće EU i Europska komisija Hrvatskoj preporučuju usklađivanje odredbi o mirovinama za posebne kategorije umirovljnika s općim pravilima za umirovljanje, a ta je preporuka, zajedno s preporukama za odvrćanje od prijevremenog umirovljenja i ubrzavanja prelaska na višu dobnu granicu za umirovljenje, dio paketa preporuka vezano uz mirovinsku reformu, u okviru Nacionalnog programa reformi Hrvatske za 2018. godinu i Programa</p>	
--	--	--	---	--

			<p>konvergencije Hrvatske za 2018. godinu. I dok u pogledu odvrćanja od prijevremenog umirovljenja te ubrzavanja prelaska na višu dobnu granicu za umirovljanje Vlada RH spremno predlaže rješenja (i to na štetu radnika – budućih umirovljenika), o usklađivanju odredbi o umirovljenju za posebne kategorije korisnika s općim propisom, godinama, pa tako i u okviru ovih prijedloga, još jednom nema niti riječi. Dakle, Vlada RH se odlučuje za selektivni pristup u rješavanju problema mirovinskog sustava, i to bez odgovarajuće podloge i procjene dugoročnih učinaka predloženih rješenja.</p> <p>Stoga sindikati od Vlade RH traže predočenje analitičke podloge za predložena rješenja, izvršenje procjene učinaka predloženih rješenja, pristupanje usklađivanju uvjeta umirovljenja posebnih kategorija korisnika s općim propisom te vraćanje rada na mirovinskoj reformi u okviru za to osnovane radne skupine. Mirovinska reforma prevažno je pitanje za sve radnike te sadašnje i buduće umirovljenike, koji zaslužuju odgovoran i predan rad, koji bi trebao otkloniti negativne učinke svih bivših reformi i povremenih intervencija u mirovinski sustav te odrediti smjer i mjere za budućnost. S obzirom na visoku razinu neslaganja s predloženim rješenjima te očekivanim negativnim učincima po radnike, ali i sustav u cjelini, predlažemo Vladi RH da povuče ovakav prijedlog Zakona te ga vrati radnoj skupini.</p> <p>Članci 9. i 10. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljivo nam je ubrzavanje razdoblja za ostvarenje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu po strožim uvjetima u smislu potrebnih godina života te posljedično podizanje dobne granice za ostvarenje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu na 67, odnosno 62 godina života. Navedena rješenja apsolutno su neprihvatljiva, zbog brojnih razloga koje predlagatelj nije uzimao u obzir, a koji su u zemljama razvijene demokracije važni čimbenici na kojima se temelje ovakvi reformski prijedlozi. Podatci za Hrvatsku govore u prilog potrebe zauzimanja potpuno suprotnog stava.</p> <p>Naime, uzimajući u obzir podatak o očekivanom trajanju života u Hrvatskoj, ono je u 2016. godini niže za 2,8</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>godina ukupno (3,2 godine muškarci, 2,3 godine žene) u odnosu na prosjek EU, s tim da prosjek EU dižu razvijenije zapadne i sjeverne države članice. Dio nama usporedivih zemalja nije došao ni do 65 godina života kao uvjeta za starosnu mirovinu. Prema izvješću EK (The Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU Member States 2016-2070) razlika u očekivanom trajanju života u 2016. godini neznatno je veća i iznosi 3,3 godine za muškarce i 2,6 godina za žene, prema projekcijama za 2040. godinu ta razlika za muškarce iznosi 2,6 godina, a za žene 2 godine dok u 2070. godini za muškarce razlika iznosi 1,7 godina i za žene 1,4 godine. Podatak o očekivanom trajanju života nakon 65. godine starosti u Hrvatskoj za 2016. godinu, pokazuje da je ono ukupno 17,6 godina, dok EU prosjek iznosi 20,0 godina (15,6 godina muškarci i 19,2 godine žene, dok je prosjek EU 18,2 godina muškarci i žene 21,6 godina).</p> <p>Očekivano trajanje zdravog života pri rođenju u Hrvatskoj u 2016. godini je 57,1 godina za muškarce i 58,7 godina za žene, u odnosu na prosjek EU 63,5 godina za muškarce i 64,2 godine za žene, dok je očekivano trajanje zdravog života nakon 65. godine u Hrvatskoj u 2016. godini dvostruko kraće od prosjeka EU, odnosno u Hrvatskoj za muškarce iznosi 5,2 godine, a za žene 4,9 godina, dok je prosjek EU za muškarce 9,8 godina, a za žene 10,1 godinu. Tako, primjerice, u Švedskoj očekivano trajanje zdravog života nakon 65. godine za muškarce iznosi 15,1 godinu, a za žene 16,6 godina, u Norveškoj za muškarce 15,4 godine, a za žene 15,2 godine; u Danskoj ono iznosi 11,5 godina za muškarce i 11,9 godina za žene, dok je u Njemačkoj očekivano trajanje života u zdravlju nakon 65. godine 11,5 godina za muškarce i 12,4 godine za žene. Pored toga, valja spomenuti i kako je očekivano trajanje života prema stupnju obrazovanja u Hrvatskoj u 2016. godini za one s osnovnom školom (ISCED 0-2) je 77 godina, sa srednjom stručnom spremom (ISCED 3-4) je 77,5 godina, a za visoko obrazovane (ISCED 5-8) je 80,5 godina.</p> <p>U Hrvatskoj je u 2017. godini stopa zaposlenosti dobne skupine od 25 do 54 godine starosti iznosila 74,9 posto, a</p>	
--	--	--	--	--

			<p>dobne skupine od 55 do 64 godine starosti 40,3%, dok prosjek EU za dobnu skupinu od 25 do 54 godine starosti iznosi 79,7 posto, a za dobnu skupinu od 55 do 64 godine starosti iznosi 57,1 posto. Osim svega navedenog prema izvješću EK (The Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU Member States 2016-2070) očekuje se da će 12 zemalja članica u projiciranom razdoblju imati pad u javnim troškovima za mirovine kao udjelu u BDP-u. Najveći pad očekuje se za Grčku (-6,6 postotnih bodova), zatim za Hrvatsku (-3,8 postotnih bodova), Francusku (-3,3 postotnih bodova), Latviju (-2,6 postotnih bodova) i Portugal (-2,2 postotnih bodova). Za još sedam zemalja također se projicira smanjenje, ali nešto manje, točnije između 1 i 1,9 postotnih bodova (Danska, Estonija, Italija, Litva, Španjolska, Švedska i Poljska). Projekcije za Hrvatsku kazuju kako će se u 2040. godini smanjiti javni troškovi za mirovine kao udjelu u BDP-u s 10,6% zabilježeno u 2016. godini na 8,3%, da bi do kraja projiciranog razdoblja tj. 2070. godine iznosili 6,8%. Usporede li se pak podatci o javnim troškovima za mirovine kao udjeli u BDP-u Hrvatske i prosjeku EU 28, vidljivo je kako je 2016. godine u Hrvatskoj taj udio iznosio 10,6%, a u EU 28 - 11,2%, u 2040. godini u Hrvatskoj će udio iznositi 8,3%, a u EU 28 - 12%, dok će u 2070. godini u Hrvatskoj taj udio iznositi 6,8%, a u EU - 28 iznositi će 11%.</p> <p>Navedeni podatci i projekcije ne samo da ne opravdavaju predložena rješenja, nego govore u prilog potrebe za zaokretom te zadržavanjem zakonskog rješenja o 65, odnosno 60 godina života kao dobnoj granici za stjecanje prava na starosnu, odnosno prijevremenu starosnu mirovinu. Zbog toga, a temeljem predloženih podataka, tražimo da predlagatelj odustane od podizanja uvjeta dobi za stjecanje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu i zakonski vrati dobnu granicu na 65, odnosno 60 godina života, sve dok se očekivano trajanje života općenito, kao i očekivano trajanje života u zdravlju nakon 65 godine života u Hrvatskoj značajnije ne približi EU prosjeku.</p> <p>Životni vijek, život u zdravlju nakon 65. godine i slično</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>ovise o uvjetima života u stvarnom okruženju, radnim uvjetima i tehnologijama, stanju zdravstvene zaštite i njenoj dostupnosti što su neposredni razlozi hrvatskog zaostajanja za EU prosjekom te posebno za stanjem u razvijenim EU zemljama. Podizanje dobne granice za ostvarenje prava na mirovinu ne znači da će ljudi do tada moći raditi, ali znači da će zbog ranijeg odlaska u mirovinu (jer ne mogu raditi ili ih se poslodavac želi riješiti i zaposliti mlađe) biti trajno kažnjeni nižim mirovinama, što će rezultirati njihovim siromaštvom u starosti. Niti jedna vlada nema mandat predlagati ovakva rješenja bez odgovarajućih podataka koji govore u prilog njihove potrebe, već se dob za umirovljenje može produžavati tek onda kada se stvori okružje koje će to omogućiti i opravdavati.</p> <p>Članak 11. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljiv je prijedlog povećanja uvjeta dobi za stjecanja prava na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika sa sadašnjih 60, na 61 godinu života, odnosno 62 godine života od 2027. godine. I u ovom slučaju kao i u slučaju starosne i prijevremene starosne mirovine, predlagatelj ne pruža nikakve dokaze koji opravdavaju potrebu za ovim povećanjem. Smatramo kako osoba s najmanje 41 godinom staža osiguranja u efektivnom trajanju i 60 godina života zaslužuje pravo na umirovljenje bez trajnog umanjenja mirovine. Radi se o radnicima koji su već po završetku srednje škole započeli s radom i koji su u pravilu radili u zahtjevnim radnim uvjetima i radno intenzivnim djelatnostima i koji nakon 41 godine mirovinskog staža zaslužuju umirovljenje bez kažnjavanja. Za one među njima koji se ipak odluče za ostanak u svijetu rada zakonodavac treba omogućiti stimulaciju za duži ostanak u svijetu rada, jer svojom odlukom doprinose rasterećenju mirovinskog sustava.</p> <p>Članak 13. ZID ZOMO</p> <p>Prilikom donošenja Zakona o mirovinskom osiguranju 2014. godine zakonodavac je omogućio osobama u starosnoj mirovini rad do polovice punog radnog vremena, uz zadržavanje prava na isplatu mirovine. Tada je izrijekom rečeno kako ista mogućnost neće biti</p>	
--	--	--	---	--

			<p>pružena korisnicima prijevremene starosne mirovine, iz razloga što će to izazvati veliki val prijevremenog umirovljenja i stvoriti dodatni pritisak na mirovinski sustav, a cilj je njegovo rasterećenje.</p> <p>Ako je navedeni cilj u središtu i ovih izmjena, tada nije jasno koji argumenti stoje iza prijedloga koji bi i prijevremenim umirovljenicima omogućio rad u polovici punog radnog vremena uz istovremeno zadržavanje mirovine. Prijedlog koji nudi predlagatelj potiče i radnika i poslodavca na nova opterećenja mirovinskog sustava i sustava rada. Ako radnik može i želi nastaviti raditi, a poslodavac ima potrebu za njegovim radom, radnika treba zadržati u radnom odnosu, a ne umiroviti ga uz zadržavanje radnog mjesta. Temeljni cilj reforme je postići održivost sustava, prije svega kroz smanjivanje priljeva novih umirovljenika te osigurati adekvatnost mirovina. S obzirom na navedene ciljeve, ovakav prijedlog smatramo kontraproduktivnim, čak i nerazumnim. Svjesni problema niskih mirovina prihvaćamo mogućnost rada korisnika starosnih mirovina, ali ovaj prijedlog ne smatramo korakom u pravom smjeru, a rad umirovljenika u prijevremenoj mirovini, uz zadržavanje mirovine, u pravilu ne bilježe ni druge EU zemlje. Za očekivati je da će ovakvo rješenje biti poticaj poslodavcima za slanje radnika u prijevremenu mirovinu te njihovo ponovno uzimanje u radni odnos po fleksibilnijim oblicima ugovora o radu, što predstavlja nelojalnu konkurenciju radnicima. Radnici će prihvaćati prijevremeno umirovljenje i mogućnost dodatnog rada, ako izračun pokaže kako će iznos mirovine i polovice plaće biti veći od iznosa plaće koju su imali do tada.</p> <p>Članak 22. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljiv nam je prijedlog većeg umanjenja mirovina zbog odlaska u prijevremenu mirovinu linearno za 0,34 posto za svaki mjesec ranijeg umirovljenja. Već je i sadašnji model dovoljno destimulativan. Linearno umanjenje smatramo nepravednim, dok sadašnji model, prema kojem stopa umanjenja pada što je osiguranik bliže uvjetima za starosnu mirovinu, ipak stimulira kasniji</p>	
--	--	--	---	--

			<p>odlazak u prijevremenu starosnu mirovinu, jer je blaži u kažnjavanju onih koji imaju više godina života i više godina mirovinskog staža u trenutku umirovljenja. Poznato je kako odlazak u prijevremenu starosnu mirovinu najčešće nije izbor radnika, već ga poslodavac šalje u mirovinu čim navrší prvi uvjet. Stoga tražimo da se umjesto radnika kazni, odnosno penalizira poslodavac (uključujući i državu), koji radnika šalje u prijevremenu mirovinu, jer je to mjera koja postoji u nekim zemljama. Ona se može provesti kroz propisivanje povećane uplate doprinosa, dokup mirovine do pune mirovine ili neki drugi oblik fiskalne stimulacije. Povećanje trajnog umanjivanja prijevremenih mirovina, s obzirom na činjenicu nedobrovoljnog umirovljenja, neće imati za posljedicu duži ostanak u svijetu rada, nego porast siromaštva starijih osoba.</p> <p>Podržavamo povećanje polaznog faktora za određivanje starosne mirovine za osobu koja prvi puta stječe mirovinu i ima 65 godina života i 35 godina mirovinskog staža i to sa sadašnjih 0,15 na 0,34 posto za svaki mjesec kasnijeg umirovljenja. Međutim, upitno je u kojoj mjeri će tu mogućnost moći iskoristiti radnici na poslovima većeg fizičkog opterećenja i/ili niže razine složenosti, jer praksa pokazuje kako ju u najvećoj mjeri koriste visokoobrazovani (sveučilišni profesori, znanstvenici, liječnici ...) čije su mirovine već značajno veće od prosjeka. Istovremeno, protivimo se ukidanju navedene mogućnosti za dugogodišnjeg osiguranika, koji prema sadašnjem uređenju ima takvu mogućnost, jer bi ovo pravo u odnosu na cilj izmjena Zakona moralo biti jednako dostupno. Predloženo rješenje značilo bi da dugogodišnji osiguranik brodograđevni radnik zbog gubitka stimulacije za dulji ostanak u svijetu rada nakon 60. godine života financira rast mirovine primjerice sveučilišnog profesora, kome će stimulacija nakon 65. godine života rasti sa sadašnjih 0,15 posto na 0,34 posto po mjesecu kasnijeg umirovljenja. To znači da mirovina sveučilišnog profesora s te osnove može biti veća i do 20,4 posto. Dugogodišnji osiguranik može izabrati da ne ode u mirovinu sa 60 godina života i 41 godinom staža i</p>		
--	--	--	---	--	--

		<p>nastaviti raditi do 65. godine života, no time neće ostvariti pravo na povećanje mirovine. Ako je cilj mirovinske reforme poticaj za dulji ostanak u svijetu rada i smanjivanje pritiska na mirovinski sustav, tada se ne smije pribjegavati polovičnim rješenjima, koja će imati suprotan učinak. Sve koji mogu i žele raditi duže od zakonom propisane granice treba na isti način, bez diskriminacije poticati na ostanak u svijetu rada. Prilika je to i ženama da utječu na visinu svoje mirovine, koje značajno zaostaju za mirovinama njihovih muških kolega.</p> <p>Članak 25. ZID ZOMO</p> <p>Načelno nam je prihvatljiv prijedlog koji radnicima pri umirovljenju daje pravo izbora za njih povoljnijeg rješenja, odnosno izbor ostanka u oba stupa mirovinskog osiguranja ili prebacivanje sredstava u 1. stup. To znači uvažavanje činjenice da sustav dva mirovinska stupa ne osigurava veće mirovine svima, nego veći dio korisnika „dvostupaša“ ostvaruje i ostvarivat će manje mirovine.</p> <p>Na ovom mjestu dobro je podsjetiti se kako je 2. stup mirovinskog osiguranja nastao preusmjeravanjem 5 posto, odnosno $\frac{1}{4}$ prihoda javnog sustava na osobne račune osiguranika u privatnim fondovima, stvorivši time sustav individualizirane kapitalizirane štednje, ali i proračunsku rupu, odnosno tzv. tranzicijski trošak u javnom sustavu. Za zatvaranje te rupe država od privatnih fondova posuđuje ta ista sredstva i na njih plaća kamatu. Očekivanja su MRMS-a da će se čak 97 posto osiguranika u trenutku umirovljenja odlučiti za prelazak u 1. stup, jer će to za njih biti povoljnija mogućnost, a da će za samo 3 posto osiguranika, i to onih s najvišim plaćama, biti povoljniji ostanak u oba stupa. Taj podatak pokazuje kako uvođenje 2. stupa mirovinskog osiguranja nije ispunilo očekivanja, a uz to je s gotovo 6 mlrd kuna tranzicijskog troška godišnje, i preskup za državni proračun.</p> <p>Iako smatramo kako je država odgovorna osigurati da nitko nema manju mirovinu zbog toga što je bio prisiljen 5 posto svoga mirovinskog doprinosa uplaćivati u 2. stup, a 15 posto u 1. stup, predloženo rješenje, osim što dovodi u pitanje smisao opstanka 2. stupa, dugoročno će za</p>		
--	--	---	--	--

			<p>javne financije povećati teret mirovinskog sustava, odnosno stvoriti dodatni trošak, samo zato da bi se postigla razina mirovina koje bi korisnici imali da 2. stup nije uveden. MRMS je u svojoj prezentaciji iznio podatak o očekivanom pozitivnom učinku na državni proračun ovakvog rješenja, i to u iznosu od 87 mlrd kuna u razdoblju 2019.-2040., no jasno je kako dugoročno ovaj učinak može biti samo negativan. Činjenica je da će se prihod za proračun događati jednokratno, i to prilikom odlaska u mirovinu i prebacivanja sredstava u 1. stup, dok će trošak biti dugoročan, odnosno tijekom cijelog razdoblja korištenja mirovine svakog korisnika. Ako su predviđanja MRMS-a točna, većina tog troška morati će se platiti u godinama nakon 2040., što je, očito, dovoljno izvan horizonta današnje vlade, pa ona nema potrebe razmišljati o tome. Osim toga, predloženo rješenje stvara situaciju u kojoj prisilna štednja u 2. stupu omogućuje ostvarivanje profita privatnim financijskim institucijama koje upravljaju fondovima (i mirovinskim osiguravajućim društvima – MOD-ovima, trenutno jednom), dok država, odnosno porezni obveznici, snose rizik i plaćaju razliku između onoga što su mirovinski fondovi svojim prinosima uspjeli ostvariti i razine mirovine koja je potrebna da bi osiguranici iz 2. stupa imali jednake mirovine kao da su bili osigurani samo u 1. stupu. Sve navedeno ukazuje na potrebu preispitivanja modela, jer ako 2. stup, čak i unatoč izdašnim državnim subvencijama, neće ostvariti više mirovine za ogromnu većinu budućih korisnika, potrebno je posve ozbiljno razmotriti svrsishodnost njegovog opstanka. Podsjećamo kako države članice EU takav model ili nemaju, ili su od njega odustale, ili se u 2. stupu štedi puno manje, recimo do 2 posto.</p> <p>Temeljem već iznesenog, apsolutno smo protiv najave povećanja izdvajanja za 2. stup na štetu 1. stupa, i to povećanja s 5, na 5,5 pa na 6 posto, odnosno smanjenja izdvajanja za 1. stup s 15 na 14,5 pa na 14 posto. Takav prijedlog znači povećanje tranzicijskog troška i javnog duga, a potpuno je besmisleno, ako će se osiguranicima omogućavati vraćanje u 1. stup.</p> <p>Na kraju, otvaramo i pitanje prava na dodatak na</p>	
--	--	--	---	--

			<p>mirovine od 27 posto i za korisnike mirovina iz oba stupa, jer je to korekcija koja je svojedobno uvedena radi ublažavanja razlike u mirovinama starih i novih umirovljenika u istom javnom sustavu. Kako je 1. stup mirovinskog osiguranja obvezni stup generacijske solidarnosti, to svakom osiguraniku „dvostupašu“, koji se odluči za mirovinu iz oba stupa, pripada pravo na dodatak na mirovinu i to razmjerno udjelu mirovinske štednje u 1. stupu, odnosno $\frac{3}{4}$ dodatka. Predloženo rješenje takve osiguranike zakida u navedenom pravu, što je apsolutno neprihvatljivo. Smatramo da im to pravo treba biti omogućeno, a da tek onda odluče hoće li ostati u sustavu mirovina iz oba stupa ili prenijeti sva sredstva iz 2. stupa u 1. stup i tada ostvarivati mirovinu po osnovi samo 1. stupa i punog dodatka.</p> <p>Članak 41. i 43. ZID ZOMO</p> <p>Podizanje uvjeta dobi za žene za stjecanje prava na starosnu mirovinu te uvjeta dobi i staža za stjecanje prava na prijevremenu starosnu mirovinu treba zadržati na sadašnjoj dinamici od 3 mjeseca po godini, a ne povećavati na dinamiku od 4 mjeseca po godini i time skratiti razdoblje u kome će se žene izjednačiti po uvjetima za umirovljenje s muškarcima. Predlagatelj nije predočio niti jedan argument koji bi govorio u prilog ovakvom prijedlogu. Predlagatelja treba podsjetiti da žene u Hrvatskoj još uvijek u najvećoj mjeri vode brigu o kućanstvu, djeci te starijim osobama, a društvo nedovoljno osigurava odgovarajuću institucionalnu skrb koja bi rasteretila žene. Dok društvo ne ispuni navedene pretpostavke svako ubrzavanje izjednačavanja dobi za umirovljenje za žene znači dodatni pritisak na žene, što će neminovno rezultirati njihovim ranijim izlaskom iz svijeta rada kroz prijevremeno umirovljenje, čime se žene dodatno kažnjavaju i stavljaju u svojevrsan neravnopravan položaj u odnosu na muškarce. Odluka Ustavnog suda RH o uklanjanju dobne diskriminacije između muškaraca i žena za odlazak u mirovinu tako je, neželjeno, stvorila novu diskriminaciju, ovoga puta za žene. Ne treba je još ubrzavati skraćivanjem prijelaznog razdoblja.</p>		
--	--	--	--	--	--

42.	Zoran Anušić	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Prijedlog amandmana na ZOMO ne donosi veliku i ozbiljnu reformu sustava, barem što se tiče parametara sustava solidarnosti. Prijevremeni odlazak u mirovinu se neznatno jače penalizira, ali razdoblje za prijevremenu mirovinu i dalje ostaje 5 godina, suprotno preporukama Europske komisije i europskim trendovima. U isto se vrijeme omogućava rad uz prijevremenu mirovinu što će poništiti učinke mjera kod prijevremene mirovine. Prijedlogom se predviđa uključivanje HZMOa u isplatu mirovina iz drugog stupa, što nije bila intencija na početku reforme i što je posao kojeg treba obavljati privatni financijski, a ne javni sektor. Ukupno gledano, skup preblagih mjera, od kojih neke u potpuno krivom smjeru. Komentari na najvažnije članke i odredbe:</p> <p>Članak 1 predviđa izbor između mirovine samo iz prvog stupa i kombinirane. Tko će tu odluku donositi i na temelju kojih informacija? Da li će se odluka donositi na temelju prve mirovine ili sadašnje vrijednosti ukupne vrijednosti mirovina do kraja života? Kako će se uzeti u obzir različita usklađivanja u prvom i drugom stupu? Da li će se osiguranik odlučivati za povrataka u drugi stup tek po umirovljenju ili će tu odluku moći donijeti na početku zaposlenja ili tokom zaposlenja. Koje će informacije osiguranik morati imati da se izbjegne slučaj nedovoljne informacije ili pogrešne informacije (sjetimo se "slučaja švicarci"). Konačno, što znači mogućnost izbora? Mirovina koju je pojedinac (djelomično) sam zaradio ili možebitno veća mirovina koju će platiti djeca i unuci? To je dilema na koju je mirovinska reforma odgovorila na početku i izbor kojeg bi trebalo otkloniti. Ovaj Članak također predviđa da HZMO osniva MODove i društvo za dokup mirovine osnovao bi Zavod, radi proširenja kruga isplatitelja i smanjenja troškova. Umjesto da se HZMO upliće u osiguravateljni posao i privatni business i osniva MODove, u hrvatskom kontekstu bilo bi primjerenije i praktičnije da se isplata proširi na osiguravajuća društva (životna, možda i druga), kao što se predlaže kod mirovina iz III stupa. Također, moglo bi se razmisliti o mogućnosti da u II stupu fondovi isplaćuju doživotne</p>	Odbijen	<p>U cilju otklanjanja nejednakosti između sadašnjih i budućih umirovljenika, omogućava se i osiguranicima obvezno osiguranim u II. stupu (godište 1962. i mlađi) izbor mirovine prilikom odlaska u mirovinu, čime se ti osiguranici dovode u isti pravni položaj kao i osiguranici koji su se dobrovoljno uključili u II. stup.</p> <p>U postupku ostvarivanja prava osiguranici II. stupa moći će birati u kojem će sustavu ostvariti mirovinu, odnosno koji je za njih povoljniji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mirovinu samo u I. stupu s dodatkom od 27% uz prijenos sredstava iz obveznog mirovinskog fonda u državni proračun, ili mirovinu iz oba obvezna stupa. - ako izaberu ostanak u II. stupu, na mirovinu iz I. stupa određuje im se dodatak od 27% za mirovinski staž ostvaren do 31.12.2001., a na dio mirovine koja im pripada za mirovinski
-----	--------------	---	--	---------	---

		<p>programirane isplate, modificirane kao varijabilni anuiteti, što se trenutno razmatra u nekim zemljama.</p> <p>Ubrzavanje izjednačavanja dobi za starosnu mirovinu za žene u odnosu na muškarce (Članak 9 i Članak 41) te ubrzavanje i izjednačavanje dobi i mirovinskog staža za žene u odnosu na muškarce za prijevremenu starosnu mirovinu (Članak 10) s 3 mjeseca po godini na 4 mjeseca po godini minimalno je što se moglo predložiti. Ako se već išlo na najmanje moguće ubrzanje tempa podizanja dobi za mirovinu, trebalo se jače posegnuti u dodatni instrumentarij za stimulaciju duljeg ostanka na tržištu rada (i destimulaciju prijevremene mirovine) kroz smanjenje petogodišnjeg razdoblja za prijevremenu mirovinu (Članak 34 ZOMO) na trogodišnje ili dvogodišnje i skraćivanje ili ukidanje instituta mirovine za dugogodišnjeg osiguranika (Članak 35 ZOMO), što je većina EU zemalja odavno napravila. Povećanje penala za prijevremenu mirovinu na 0,34% po mjesecu te povećanje bonusa za svaki mjesec kasnijeg odlaska u mirovinu na 0,34% po mjesecu (Članak 22) možda je blizu aktuarski neutralnih veličina, ali je nedovoljno za promjenu motivacije za dulji ostanak na tržištu rada. Neke europske zemlje su radi toga penale za prijevremeno i bonuse za odgođeno umirovljenje postavile i preko 6% godišnje.</p> <p>Prijedlog da osiguranik, nakon ispunjenja uvjeta za starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika može bez prestanka radnog odnosa nastaviti raditi do polovice punog radnog vremena, te dodatno proširenje kruga umirovljenika koji mogu raditi i primati mirovinu na prijevremene umirovljenike i posebne umirovljenike (Članak 13) imat će vrlo vjerojatno negativne učinke i na hrvatsko tržište rada i na hrvatski mirovinski sustav. Europska je praksa da se nastavak rada i aktivnosti bez obustave mirovine ili uz limit radnog vremena omogućiti samo starosnim umirovljenicima nakon dostizanja godina života za punu starosnu mirovinu. U hrvatskom slučaju to je 67 godina, odnosno nešto ranije u prijelaznom</p>	<p>staž od uvođenja II. stupa, tj. od 1.1.2002. određuje se dodatak od 20,25%, odnosno postotak dodatka od 27% korigira se faktorom osnovne mirovine iz godine ostvarivanja prava na mirovinu.</p> <p>Osigurancima s ispodprosječnim plaćama tijekom radnog vijeka, kojima i nakon određivanja dodatka na mirovinu prema stažu i plaći, mirovina iznosi manje od najniže mirovine, određuje se najniža mirovina kao da su bili osigurani samo u I. stupu uz prijenos sredstava iz II. u I. stup, ako tako izaberu. Kroz paket mirovinskih zakona jačat će se financijska pismenost građana, a isti će pravodobne i iscrpne informacije dobiti i od nadležnih javnih tijela. Pravo izbora nije nikakva novina, ono postoji od 2011. godine, samo se proširuje.</p> <p>Osnivanjem tzv. državnog MoD-a pri</p>
--	--	---	---

			<p>razdoblju. Takva se mogućnost u samo nekoliko država omogućava i prijevremenim umirovljenicima i to uglavnom onima koji imaju restriktivnije uvjete od nas. Mogućnost da netko ide u prijevremenu mirovinu i nastavi raditi uz primanje mirovine potpuno mijenja koncept međugeneracijske solidarnosti u kojem se ili radi i doprinosi za one koji ne mogu, ili se ne može doprinositi i prima se mirovina. Ako umirovljenik prima mirovinu od onih koji doprinose, a istima konkurira na tržištu rada, kakva je to solidarnost i u kom to ona smjeru djeluje? Posebno je to vidljivo u slučaju posebnih zanimanja kao što su policijski ili vojni djelatnici koji još ranije mogu u prijevremenu mirovinu, a moći će primati mirovinu i raditi do polovice radnog vremena ili će im se obustavljati pola mirovine ako rade s punim radnim vremenom. Njihova cijena rada bit će niža od cijene rada mlađih generacija, a ceh će platiti iste te mlade generacije. Predloženi model rada prijevremenih umirovljenika nije dobar, treba ga vratiti na princip da se za ove kategorije obustavlja mirovina i da je se može naknadno preračunati, ako treba i uz neke dodatne bonuse.</p> <p>Najniža mirovina u Hrvatskoj varira u ovisnosti o duljini staža. Za 15 godina staža ona iznosi 17% neto plaće, a za 35 godina 37%, što je više od svih zemalja EU. Ovako definirana najniža mirovina koja prosječni bod podiže na razinu prosječna plaće stimulira prijavljivanje na minimum i obezvrjeđuje princip proporcionalnosti mirovine prema uplaćenim doprinosima. Umjesto da adresira i pokuša riješiti taj problem, recimo promijenom koncepta najniže mirovine u apsolutnom iznosu uz imovinski cenzus, prijedlog zakona dodatno ga cementira povećanjem vrijednosti boda za najnižu mirovinu u iznosu 100% AVMa (Članak 24) i predviđa njezin preračun za sve korisnike najniže mirovine (Članak 48). Konceptualni promašaj i bespotrebni dodatni fiskalni trošak.</p> <p>(stavovi ne odražavaju stavove institucije u kojoj sam zaposlen)</p>	<p>HZMO-u osigurava se tržišno natjecanje i omogućuje se osiguranicima veća mogućnost izbora.</p> <p>Ubrzanje izjednačavanja dobi primjereno se ubrzava hrvatskim uvjetima.</p> <p>Rad uz mirovinu je na različit način uređen u državama članicama EU. Stanje na našem tržištu rada i demografska kretanja, dodatni prihod u starosti, postupan izlazak iz svijetu rada su razlozi za potrebu većeg uključivanja umirovljenika u svijet rada.</p> <p>Najniža mirovina je institut načela solidarnosti u I. stupu i na odgovarajući način štiti one osiguranike koji su tijekom radnog vijeka imali ispodprosječne plaće i u najvećoj mjeri ovisi o dužini mirovinskog staža.</p>
--	--	--	---	---

43.	Zlata Bajs	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Svaka mirovinska reforma složen je postupak, a kada se ona provodi u sustavu kakav je hrvatski, obilježen problemima neodrživosti sustava i neadekvatnošću mirovina, tada svako zadiranje u taj sustav mora biti temeljeno na odgovarajućim analizama i podacima, kako bi predložena rješenja išla u cilju rješavanja tih problema. Nažalost, kao i puno puta do sada, niti ova rješenja nisu rezultat provedene analize, a čini se kako će mnoga od njih postići učinke suprotne namjeravanim. Sindikati su još prošle godine tražili osnivanje radne skupine za izmjenu Zakona o mirovinskom osiguranju, kako bi ona na vrijeme počela s radom i kako bismo svi zajedno imali dovoljno vremena provesti kvalitetnu analizu i, sukladno utvrđenom, predložiti odgovarajuća rješenja. To se, opet nažalost, nije dogodilo tada, jer je radna skupina osnovana tek ove godine i u njenom su se sastavu našli, osim sindikata, predstavnici poslodavaca, akademske zajednice, umirovljeničkih udruga, mirovinskih fondova, HZMO-a, međutim, skupina se sastala samo dva puta. Prvi put krajem svibnja 2018. godine, kada su predstavnici resornog Ministarstva rada i mirovinskog sustava (MRMS) i HZMO-a članovima skupine predstavili aktualne podatke o stanju mirovinskog sustava. Drugi sastanak održan je krajem lipnja 2018. godine i znakovito je da je resorno ministarstvo dan ranije upoznalo novinare s prijedlozima rješenja u okviru reforme, što je na dan sastanka bilo popraćeno u dva dnevna lista, putem kojih su i članovi radne skupine, zajedno sa širom javnošću, prvi puta dobili informaciju o pravcu reformskih mjera. Dakle, u radnoj skupini se nije vodio dijalog, već su njezini članovi, pa tako i socijalni partneri, bili samo još jedna skupina kojoj je MRMS iznio rješenja, bez analize, argumenata i razgovora.</p> <p>Opravdavajući predložena rješenja MRMS tvrdi kako je samo 20 posto trenutnih umirovljenika odradilo puni radni staž od 40 godina, da je 30 godina staža premalo te da ga treba produljiti. Također, navodi da je godišnji deficit mirovinskog sustava 17 mlrd kuna i da se isti nadoknađuje iz proračuna. No, sve ove izjave netočne su</p>	Odbijen	Već je prethodno odgovoreno.
-----	------------	---	--	---------	------------------------------

			<p>i nekorektne. U odnosu na deficit mirovinskog sustava treba jasno reći kako od navedenog iznosa oko 12 mlrd deficita otpada na tranzicijski trošak i trošak mirovina ostvarenih po posebnim propisima. Pojam „puni radni staž“ ne postoji, jer podsjećamo kako su početkom 1990-tih dotad posebni fondovi, radnički, obrtnički i poljoprivredni, objedinjeni u jednom, radničkom fondu. Na kraju, prosjek godina mirovinskog staža za starosne mirovine je 32 godine, a za prijevremene starosne mirovne čak 39 godina! Uz to, do 1.1.1999. godine žene su u prijevremenu mirovinu mogle ići s 30 godina staža osiguranja, a u starosnu s 35 godina staža, dok je muškarcima i za jedno i za drugo trebalo 5 godina više. Godine starosti nisu bile primarne. Osim toga, tijekom 1990.-tih veliki je dio mladih povratnika s bojišta jednostavno „pospremljen“ u mirovinu dokupom staža ili bez toga, ako su imali uvjet za prijevremenu mirovinu, jer su tvrtke u kojima su radili propale u privatizaciji, dok su oni ratovali. Svih kasnijih godina, a i danas, poslodavci se „rješavaju“ starijih radnika koji imaju uvjet za prijevremenu mirovinu.</p> <p>Mirovinskom reformom treba postići održivost sustava i adekvatnost mirovina, zbog čega je nužno smanjiti pritisak na mirovinski sustav kroz smanjivanje priljeva novih umirovljenika te započeti popravljivanje omjera broja radnika i umirovljenika, putem stimulacije radnika na duži ostanak u svijetu rada i to na načelima pravednosti i nediskriminacije. Ova bi reforma trebala težiti ublažavanju ili uklanjanju nejednakosti koje su posljedica svih prethodno provedenih reformi. Zahtjev sindikata je da reforma ovoga puta ide u korist, a ne, kao svaki puta do sada, na štetu radnika. Već dugi niz godina Vijeće EU i Europska komisija Hrvatskoj preporučuju usklađivanje odredbi o mirovinama za posebne kategorije umirovljnika s općim pravilima za umirovljanje, a ta je preporuka, zajedno s preporukama za odvrćanje od prijevremenog umirovljenja i ubrzavanja prelaska na višu dobnu granicu za umirovljenje, dio paketa preporuka vezano uz mirovinsku reformu, u okviru Nacionalnog</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>programa reformi Hrvatske za 2018. godinu i Programa konvergencije Hrvatske za 2018. godinu. I dok u pogledu odvrćanja od prijevremenog umirovljenja te ubrzavanja prelaska na višu dobnu granicu za umirovljanje Vlada RH spremno predlaže rješenja (i to na štetu radnika – budućih umirovljenika), o usklađivanju odredbi o umirovljenju za posebne kategorije korisnika s općim propisom, godinama, pa tako i u okviru ovih prijedloga, još jednom nema niti riječi. Dakle, Vlada RH se odlučuje za selektivni pristup u rješavanju problema mirovinskog sustava, i to bez odgovarajuće podloge i procjene dugoročnih učinaka predloženih rješenja.</p> <p>Stoga sindikati od Vlade RH traže predočenje analitičke podloge za predložena rješenja, izvršenje procjene učinaka predloženih rješenja, pristupanje usklađivanju uvjeta umirovljenja posebnih kategorija korisnika s općim propisom te vraćanje rada na mirovinskoj reformi u okvire za to osnovane radne skupine. Mirovinska reforma prevažno je pitanje za sve radnike te sadašnje i buduće umirovljenike, koji zaslužuju odgovoran i predan rad, koji bi trebao otkloniti negativne učinke svih bivših reformi i povremenih intervencija u mirovinski sustav te odrediti smjer i mjere za budućnost. S obzirom na visoku razinu neslaganja s predloženim rješenjima te očekivanim negativnim učincima po radnike, ali i sustav u cjelini, predlažemo Vladi RH da povuče ovakav prijedlog Zakona te ga vrati radnoj skupini.</p>		
44.	SINDIKAT ZAPOSLENIH U POLJOPRIVREDI, PREHRAMBENOJ I DUHANSKOJ INDUSTRIJI I VODOPRIVREDI HRVATSKE	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Uvod</p> <p>Svaka mirovinska reforma složen je postupak, a kada se ona provodi u sustavu kakav je hrvatski, obilježen problemima neodrživosti sustava i neadekvatnošću mirovina, tada svako zadiranje u taj sustav mora biti temeljeno na odgovarajućim analizama i podatcima, kako bi predložena rješenja išla u cilju rješavanja tih problema. Nažalost, kao i puno puta do sada, niti ova rješenja nisu rezultat provedene analize, a čini se kako će mnoga od njih postići učinke suprotne namjeravanim. Sindikati su još prošle godine tražili osnivanje radne skupine za</p>	Odbijen	Već je prethodno odgovoreno.

			<p>izmjenu Zakona o mirovinskom osiguranju, kako bi ona na vrijeme počela s radom i kako bismo svi zajedno imali dovoljno vremena provesti kvalitetnu analizu i, sukladno utvrđenom, predložiti odgovarajuća rješenja. To se, opet nažalost, nije dogodilo tada, jer je radna skupina osnovana tek ove godine i u njenom su se sastavu našli, osim sindikata, predstavnici poslodavaca, akademske zajednice, umirovljeničkih udruga, mirovinskih fondova, HZMO-a, međutim, skupina se sastala samo dva puta. Prvi put krajem svibnja 2018. godine, kada su predstavnici resornog Ministarstva rada i mirovinskog sustava (MRMS) i HZMO-a članovima skupine predstavili aktualne podatke o stanju mirovinskog sustava. Drugi sastanak održan je krajem lipnja 2018. godine i znakovito je da je resorno ministarstvo dan ranije upoznalo novinare s prijedlozima rješenja u okviru reforme, što je na dan sastanka bilo popraćeno u dva dnevna lista, putem kojih su i članovi radne skupine, zajedno sa širom javnošću, prvi puta dobili informaciju o pravcu reformskih mjera. Dakle, u radnoj skupini se nije vodio dijalog, već su njezini članovi, pa tako i socijalni partneri, bili samo još jedna skupina kojoj je MRMS iznio rješenja, bez analize, argumenata i razgovora.</p> <p>Opravdavajući predložena rješenja MRMS tvrdi kako je samo 20 posto trenutnih umirovljenika odradilo puni radni staž od 40 godina, da je 30 godina staža premalo te da ga treba produljiti. Također, navodi da je godišnji deficit mirovinskog sustava 17 mlrd kuna i da se isti nadoknađuje iz proračuna. No, sve ove izjave netočne su i nekorektne. U odnosu na deficit mirovinskog sustava treba jasno reći kako od navedenog iznosa oko 12 mlrd deficita otpada na tranzicijski trošak i trošak mirovina ostvarenih po posebnim propisima. Pojam „puni radni staž“ ne postoji, jer podsjećamo kako su početkom 1990-tih dotad posebni fondovi, radnički, obrtnički i poljoprivredni, objedinjeni u jednom, radničkom fondu. Na kraju, prosjek godina mirovinskog staža za starosne mirovine je 32 godine, a za prijevremene starosne mirovne čak 39 godina! Uz to, do 1.1.1999. godine žene su u prijevremenu mirovinu mogle ići s 30 godina staža</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>osiguranja, a u starosnu s 35 godina staža, dok je muškarcima i za jedno i za drugo trebalo 5 godina više. Godine starosti nisu bile primarne. Osim toga, tijekom 1990.-tih veliki je dio mladih povratnika s bojišta jednostavno „pospremljen“ u mirovinu dokupom staža ili bez toga, ako su imali uvjet za prijevremenu mirovinu, jer su tvrtke u kojima su radili propale u privatizaciji, dok su oni ratovali. Svih kasnijih godina, a i danas, poslodavci se „rješavaju“ starijih radnika koji imaju uvjet za prijevremenu mirovinu.</p> <p>Mirovinskom reformom treba postići održivost sustava i adekvatnost mirovina, zbog čega je nužno smanjiti pritisak na mirovinski sustav kroz smanjivanje priljeva novih umirovljenika te započeti popravljivanje omjera broja radnika i umirovljenika, putem stimulacije radnika na duži ostanak u svijetu rada i to na načelima pravednosti i nediskriminacije. Ova bi reforma trebala težiti ublažavanju ili uklanjanju nejednakosti koje su posljedica svih prethodno provedenih reformi. Zahtjev sindikata je da reforma ovoga puta ide u korist, a ne, kao svaki puta do sada, na štetu radnika. Već dugi niz godina Vijeće EU i Europska komisija Hrvatskoj preporučuju usklađivanje odredbi o mirovinama za posebne kategorije umirovljnika s općim pravilima za umirovljanje, a ta je preporuka, zajedno s preporukama za odvrćanje od prijevremenog umirovljenja i ubrzavanja prelaska na višu dobnu granicu za umirovljenje, dio paketa preporuka vezano uz mirovinsku reformu, u okviru Nacionalnog programa reformi Hrvatske za 2018. godinu i Programa konvergencije Hrvatske za 2018. godinu. I dok u pogledu odvrćanja od prijevremenog umirovljenja te ubrzavanja prelaska na višu dobnu granicu za umirovljanje Vlada RH spremno predlaže rješenja (i to na štetu radnika – budućih umirovljenika), o usklađivanju odredbi o umirovljenju za posebne kategorije korisnika s općim propisom, godinama, pa tako i u okviru ovih prijedloga, još jednom nema niti riječi. Dakle, Vlada RH se odlučuje za selektivni pristup u rješavanju problema mirovinskog sustava, i to bez odgovarajuće podloge i procjene dugoročnih učinaka predloženih rješenja.</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>Stoga sindikati od Vlade RH traže predložene analitičke podloge za predložena rješenja, izvršenje procjene učinaka predloženih rješenja, pristupanje usklađivanju uvjeta umirovljenja posebnih kategorija korisnika s općim propisom te vraćanje rada na mirovinskoj reformi u okviru za to osnovane radne skupine. Mirovinska reforma prevažno je pitanje za sve radnike te sadašnje i buduće umirovljenike, koji zaslužuju odgovoran i predan rad, koji bi trebao otkloniti negativne učinke svih bivših reformi i povremenih intervencija u mirovinski sustav te odrediti smjer i mjere za budućnost. S obzirom na visoku razinu neslaganja s predloženim rješenjima te očekivanim negativnim učincima po radnike, ali i sustav u cjelini, predlažemo Vladi RH da povuče ovakav prijedlog Zakona te ga vrati radnoj skupini.</p> <p>Članci 9. i 10. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljivo nam je ubrzavanje razdoblja za ostvarenje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu po strožim uvjetima u smislu potrebnih godina života te posljedično podizanje dobne granice za ostvarenje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu na 67, odnosno 62 godina života. Navedena rješenja apsolutno su neprihvatljiva, zbog brojnih razloga koje predlagatelj nije uzimao u obzir, a koji su u zemljama razvijene demokracije važni čimbenici na kojima se temelje ovakvi reformski prijedlozi. Podatci za Hrvatsku govore u prilog potrebe zauzimanja potpuno suprotnog stava.</p> <p>Naime, uzimajući u obzir podatak o očekivanom trajanju života u Hrvatskoj, ono je u 2016. godini niže za 2,8 godina ukupno (3,2 godine muškarci, 2,3 godine žene) u odnosu na prosjek EU, s tim da prosjek EU dižu razvijenije zapadne i sjeverne države članice. Dio nama usporedivih zemalja nije došao ni do 65 godina života kao uvjeta za starosnu mirovinu. Prema izvješću EK (The Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU Member States 2016-2070) razlika u očekivanom trajanju života u 2016. godini neznatno je veća i iznosi 3,3 godine za muškarce i 2,6 godina za žene, prema projekcijama za 2040. godinu ta razlika za muškarce</p>	
--	--	--	--	--

			<p>iznosi 2,6 godina, a za žene 2 godine dok u 2070. godini za muškarce razlika iznosi 1,7 godina i za žene 1,4 godine. Podatak o očekivanom trajanju života nakon 65. godine starosti u Hrvatskoj za 2016. godinu, pokazuje da je ono ukupno 17,6 godina, dok EU prosjek iznosi 20,0 godina (15,6 godina muškarci i 19,2 godine žene, dok je prosjek EU 18,2 godina muškarci i žene 21,6 godina).</p> <p>Očekivano trajanje zdravog života pri rođenju u Hrvatskoj u 2016. godini je 57,1 godina za muškarce i 58,7 godina za žene, u odnosu na prosjek EU 63,5 godina za muškarce i 64,2 godine za žene, dok je očekivano trajanje zdravog života nakon 65. godine u Hrvatskoj u 2016. godini dvostruko kraće od prosjeka EU, odnosno u Hrvatskoj za muškarce iznosi 5,2 godine, a za žene 4,9 godina, dok je prosjek EU za muškarce 9,8 godina, a za žene 10,1 godinu. Tako, primjerice, u Švedskoj očekivano trajanje zdravog života nakon 65. godine za muškarce iznosi 15,1 godinu, a za žene 16,6 godina, u Norveškoj za muškarce 15,4 godine, a za žene 15,2 godine; u Danskoj ono iznosi 11,5 godina za muškarce i 11,9 godina za žene, dok je u Njemačkoj očekivano trajanje života u zdravlju nakon 65. godine 11,5 godina za muškarce i 12,4 godine za žene. Pored toga, valja spomenuti i kako je očekivano trajanje života prema stupnju obrazovanja u Hrvatskoj u 2016. godini za one s osnovnom školom (ISCED 0-2) je 77 godina, sa srednjom stručnom spremom (ISCED 3-4) je 77,5 godina, a za visoko obrazovane (ISCED 5-8) je 80,5 godina.</p> <p>U Hrvatskoj je u 2017. godini stopa zaposlenosti dobne skupine od 25 do 54 godine starosti iznosila 74,9 posto, a dobne skupine od 55 do 64 godine starosti 40,3%, dok prosjek EU za dobnu skupinu od 25 do 54 godine starosti iznosi 79,7 posto, a za dobnu skupinu od 55 do 64 godine starosti iznosi 57,1 posto. Osim svega navedenog prema izvješću EK (The Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU Member States 2016-2070) očekuje se da će 12 zemalja članica u projiciranom razdoblju imati pad u javnim troškovima za mirovine kao udjelu u BDP-u. Najveći pad očekuje se za Grčku (-6,6 postotnih bodova), zatim za Hrvatsku (-3,8 postotnih</p>	
--	--	--	--	--

			<p>bodova), Francusku (-3,3 postotnih bodova), Latviju (-2,6 postotnih bodova) i Portugal (-2,2 postotnih bodova). Za još sedam zemalja također se projicira smanjenje, ali nešto manje, točnije između 1 i 1,9 postotnih bodova (Danska, Estonija, Italija, Litva, Španjolska, Švedska i Poljska). Projekcije za Hrvatsku kazuju kako će se u 2040. godini smanjiti javni troškovi za mirovine kao udjelu u BDP-u s 10,6% zabilježeno u 2016. godini na 8,3%, da bi do kraja projiciranog razdoblja tj. 2070. godine iznosili 6,8%. Usporede li se pak podatci o javnim troškovima za mirovine kao udjeli u BDP-u Hrvatske i prosjeku EU 28, vidljivo je kako je 2016. godine u Hrvatskoj taj udio iznosio 10,6%, a u EU 28 - 11,2%, u 2040. godini u Hrvatskoj će udio iznositi 8,3%, a u EU 28 - 12%, dok će u 2070. godini u Hrvatskoj taj udio iznositi 6,8%, a u EU - 28 iznositi će 11%.</p> <p>Navedeni podatci i projekcije ne samo da ne opravdavaju predložena rješenja, nego govore u prilog potrebe za zaokretom te zadržavanjem zakonskog rješenja o 65, odnosno 60 godina života kao dobnoj granici za stjecanje prava na starosnu, odnosno prijevremenu starosnu mirovinu. Zbog toga, a temeljem predloženih podataka, tražimo da predlagatelj odustane od podizanja uvjeta dobi za stjecanje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu i zakonski vrati dobnu granicu na 65, odnosno 60 godina života, sve dok se očekivano trajanje života općenito, kao i očekivano trajanje života u zdravlju nakon 65 godine života u Hrvatskoj značajnije ne približi EU prosjeku.</p> <p>Životni vijek, život u zdravlju nakon 65. godine i slično ovise o uvjetima života u stvarnom okruženju, radnim uvjetima i tehnologijama, stanju zdravstvene zaštite i njenoj dostupnosti što su neposredni razlozi hrvatskog zaostajanja za EU prosjekom te posebno za stanjem u razvijenim EU zemljama. Podizanje dobne granice za ostvarenje prava na mirovinu ne znači da će ljudi do tada moći raditi, ali znači da će zbog ranijeg odlaska u mirovinu (jer ne mogu raditi ili ih se poslodavac želi riješiti i zaposliti mlađe) biti trajno kažnjeni nižim mirovinama, što će rezultirati njihovim siromaštvom u starosti. Niti</p>	
--	--	--	---	--

			<p>jedna vlada nema mandat predlagati ovakva rješenja bez odgovarajućih podataka koji govore u prilog njihove potrebe, već se dob za umirovljenje može produžavati tek onda kada se stvori okružje koje će to omogućiti i opravdavati.</p> <p>Članak 11. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljiv je prijedlog povećanja uvjeta dobi za stjecanja prava na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika sa sadašnjih 60, na 61 godinu života, odnosno 62 godine života od 2027. godine. I u ovom slučaju kao i u slučaju starosne i prijevremene starosne mirovine, predlagatelj ne pruža nikakve dokaze koji opravdavaju potrebu za ovim povećanjem. Smatramo kako osoba s najmanje 41 godinom staža osiguranja u efektivnom trajanju i 60 godina života zaslužuje pravo na umirovljenje bez trajnog umanjenja mirovine. Radi se o radnicima koji su već po završetku srednje škole započeli s radom i koji su u pravilu radili u zahtjevnim radnim uvjetima i radno intenzivnim djelatnostima i koji nakon 41 godine mirovinskog staža zaslužuju umirovljenje bez kažnjavanja. Za one među njima koji se ipak odluče za ostanak u svijetu rada zakonodavac treba omogućiti stimulaciju za duži ostanak u svijetu rada, jer svojom odlukom doprinose rasterećenju mirovinskog sustava.</p> <p>Članak 13. ZID ZOMO</p> <p>Prilikom donošenja Zakona o mirovinskom osiguranju 2014. godine zakonodavac je omogućio osobama u starosnoj mirovini rad do polovice punog radnog vremena, uz zadržavanje prava na isplatu mirovine. Tada je izrijeком rečeno kako ista mogućnost neće biti pružena korisnicima prijevremene starosne mirovine, iz razloga što će to izazvati veliki val prijevremenog umirovljenja i stvoriti dodatni pritisak na mirovinski sustav, a cilj je njegovo rasterećenje.</p> <p>Ako je navedeni cilj u središtu i ovih izmjena, tada nije jasno koji argumenti stoje iza prijedloga koji bi i prijevremenim umirovljenicima omogućio rad u polovici punog radnog vremena uz istovremeno zadržavanje</p>		
--	--	--	---	--	--

		<p>mirovine. Prijedlog koji nudi predlagatelj potiče i radnika i poslodavca na nova opterećenja mirovinskog sustava i sustava rada. Ako radnik može i želi nastaviti raditi, a poslodavac ima potrebu za njegovima radom, radnika treba zadržati u radnom odnosu, a ne umiroviti ga uz zadržavanje radnog mjesta. Temeljni cilj reforme je postići održivost sustava, prije svega kroz smanjivanje priljeva novih umirovljenika te osigurati adekvatnost mirovina. S obzirom na navedene ciljeve, ovakav prijedlog smatramo kontraproduktivnim, čak i nerazumnim. Svjesni problema niskih mirovina prihvaćamo mogućnost rada korisnika starosnih mirovina, ali ovaj prijedlog ne smatramo korakom u pravom smjeru, a rad umirovljenika u prijevremenoj mirovini, uz zadržavanje mirovine, u pravilu ne bilježe ni druge EU zemlje. Za očekivati je da će ovakvo rješenje biti poticaj poslodavcima za slanje radnika u prijevremenu mirovinu te njihovo ponovno uzimanje u radni odnos po fleksibilnijim oblicima ugovora o radu, što predstavlja nelojalnu konkurenciju radnicima. Radnici će prihvaćati prijevremeno umirovljenje i mogućnost dodatnog rada, ako izračun pokaže kako će iznos mirovine i polovice plaće biti veći od iznosa plaće koju su imali do tada.</p> <p>Članak 22. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljiv nam je prijedlog većeg umanjenja mirovina zbog odlaska u prijevremenu mirovinu linearno za 0,34 posto za svaki mjesec ranijeg umirovljenja. Već je i sadašnji model dovoljno destimulativan. Linearno umanjenje smatramo nepravednim, dok sadašnji model, prema kojem stopa umanjenja pada što je osiguranik bliže uvjetima za starosnu mirovinu, ipak stimulira kasniji odlazak u prijevremenu starosnu mirovinu, jer je blaži u kažnjavanju onih koji imaju više godina života i više godina mirovinskog staža u trenutku umirovljenja. Poznato je kako odlazak u prijevremenu starosnu mirovinu najčešće nije izbor radnika, već ga poslodavac šalje u mirovinu čim navrší prvi uvjet. Stoga tražimo da se umjesto radnika kazni, odnosno penalizira poslodavac (uključujući i državu), koji radnika šalje u prijevremenu</p>		
--	--	---	--	--

			<p>mirovinu, jer je to mjera koja postoji u nekim zemljama. Ona se može provesti kroz propisivanje povećane uplate doprinosa, dokup mirovine do pune mirovine ili neki drugi oblik fiskalne destimulacije. Povećanje trajnog umanjenja prijevremenih mirovina, s obzirom na činjenicu nedobrovoljnog umirovljenja, neće imati za posljedicu duži ostanak u svijetu rada, nego porast siromaštva starijih osoba.</p> <p>Podržavamo povećanje polaznog faktora za određivanje starosne mirovine za osobu koja prvi puta stječe mirovinu i ima 65 godina života i 35 godina mirovinskog staža i to sa sadašnjih 0,15 na 0,34 posto za svaki mjesec kasnijeg umirovljenja. Međutim, upitno je u kojoj mjeri će tu mogućnost moći iskoristiti radnici na poslovima većeg fizičkog opterećenja i/ili niže razine složenosti, jer praksa pokazuje kako ju u najvećoj mjeri koriste visokoobrazovani (sveučilišni profesori, znanstvenici, liječnici ...) čije su mirovine već značajno veće od prosjeka. Istovremeno, protivimo se ukidanju navedene mogućnosti za dugogodišnjeg osiguranika, koji prema sadašnjem uređenju ima takvu mogućnost, jer bi ovo pravo u odnosu na cilj izmjena Zakona moralo biti jednako dostupno. Predloženo rješenje značilo bi da dugogodišnji osiguranik brodograđevni radnik zbog gubitka stimulacije za dulji ostanak u svijetu rada nakon 60. godine života financira rast mirovine primjerice sveučilišnog profesora, kome će stimulacija nakon 65. godine života rasti sa sadašnjih 0,15 posto na 0,34 posto po mjesecu kasnijeg umirovljenja. To znači da mirovina sveučilišnog profesora s te osnove može biti veća i do 20,4 posto. Dugogodišnji osiguranik može izabrati da ne ode u mirovinu sa 60 godina života i 41 godinom staža i nastaviti raditi do 65. godine života, no time neće ostvariti pravo na povećanje mirovine. Ako je cilj mirovinske reforme poticaj za dulji ostanak u svijetu rada i smanjivanje pritiska na mirovinski sustav, tada se ne smije pribjegavati polovičnim rješenjima, koja će imati suprotan učinak. Sve koji mogu i žele raditi duže od zakonom propisane granice treba na isti način, bez diskriminacije poticati na ostanak u svijetu rada. Prilika je</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>to i ženama da utječu na visinu svoje mirovine, koje značajno zaostaju za mirovinama njihovih muških kolega.</p> <p>Članak 25. ZID ZOMO</p> <p>Načelno nam je prihvatljiv prijedlog koji radnicima pri umirovljenju daje pravo izbora za njih povoljnijeg rješenja, odnosno izbor ostanka u oba stupa mirovinskog osiguranja ili prebacivanje sredstava u 1. stup. To znači uvažavanje činjenice da sustav dva mirovinska stupa ne osigurava veće mirovine svima, nego veći dio korisnika „dvostupaša“ ostvaruje i ostvarivat će manje mirovine.</p> <p>Na ovom mjestu dobro je podsjetiti se kako je 2. stup mirovinskog osiguranja nastao preusmjeravanjem 5 posto, odnosno $\frac{1}{4}$ prihoda javnog sustava na osobne račune osiguranika u privatnim fondovima, stvorivši time sustav individualizirane kapitalizirane štednje, ali i proračunsku rupu, odnosno tzv. tranzicijski trošak u javnom sustavu. Za zatvaranje te rupe država od privatnih fondova posuđuje ta ista sredstva i na njih plaća kamatu. Očekivanja su MRMS-a da će se čak 97 posto osiguranika u trenutku umirovljenja odlučiti za prelazak u 1. stup, jer će to za njih biti povoljnija mogućnost, a da će za samo 3 posto osiguranika, i to onih s najvišim plaćama, biti povoljniji ostanak u oba stupa. Taj podatak pokazuje kako uvođenje 2. stupa mirovinskog osiguranja nije ispunilo očekivanja, a uz to je s gotovo 6 mlrd kuna tranzicijskog troška godišnje, i preskup za državni proračun.</p> <p>Iako smatramo kako je država odgovorna osigurati da nitko nema manju mirovinu zbog toga što je bio prisiljen 5 posto svoga mirovinskog doprinosa uplaćivati u 2. stup, a 15 posto u 1. stup, predloženo rješenje, osim što dovodi u pitanje smisao opstanka 2. stupa, dugoročno će za javne financije povećati teret mirovinskog sustava, odnosno stvoriti dodatni trošak, samo zato da bi se postigla razina mirovina koje bi korisnici imali da 2. stup nije uveden. MRMS je u svojoj prezentaciji iznio podatak o očekivanom pozitivnom učinku na državni proračun ovakvog rješenja, i to u iznosu od 87 mlrd kuna u razdoblju 2019.-2040., no jasno je kako dugoročno ovaj</p>	
--	--	--	--	--

			<p>učinak može biti samo negativan. Činjenica je da će se prihod za proračun događati jednokratno, i to prilikom odlaska u mirovinu i prebacivanja sredstava u 1. stup, dok će trošak biti dugoročan, odnosno tijekom cijelog razdoblja korištenja mirovine svakog korisnika. Ako su predviđanja MRMS-a točna, većina tog troška morati će se platiti u godinama nakon 2040., što je, očito, dovoljno izvan horizonta današnje vlade, pa ona nema potrebe razmišljati o tome. Osim toga, predloženo rješenje stvara situaciju u kojoj prisilna štednja u 2. stupu omogućuje ostvarivanje profita privatnim financijskim institucijama koje upravljaju fondovima (i mirovinskim osiguravajućim društvima – MOD-ovima, trenutno jednom), dok država, odnosno porezni obveznici, snose rizik i plaćaju razliku između onoga što su mirovinski fondovi svojim prinosima uspjeli ostvariti i razine mirovine koja je potrebna da bi osiguranici iz 2. stupa imali jednake mirovine kao da su bili osigurani samo u 1. stupu. Sve navedeno ukazuje na potrebu preispitivanja modela, jer ako 2. stup, čak i unatoč izdašnim državnim subvencijama, neće ostvariti više mirovine za ogromnu većinu budućih korisnika, potrebno je posve ozbiljno razmotriti svrsishodnost njegovog opstanka. Podsjećamo kako države članice EU takav model ili nemaju, ili su od njega odustale, ili se u 2. stupu štedi puno manje, recimo do 2 posto.</p> <p>Temeljem već iznesenog, apsolutno smo protiv najave povećanja izdvajanja za 2. stup na štetu 1. stupa, i to povećanja s 5, na 5,5 pa na 6 posto, odnosno smanjenja izdvajanja za 1. stup s 15 na 14,5 pa na 14 posto. Takav prijedlog znači povećanje tranzicijskog troška i javnog duga, a potpuno je besmisleno, ako će se osiguranicima omogućavati vraćanje u 1. stup.</p> <p>Na kraju, otvaramo i pitanje prava na dodatak na mirovine od 27 posto i za korisnike mirovina iz oba stupa, jer je to korekcija koja je svojedobno uvedena radi ublažavanja razlike u mirovinama starih i novih umirovljenika u istom javnom sustavu. Kako je 1. stup mirovinskog osiguranja obvezni stup generacijske solidarnosti, to svakom osiguraniku „dvostupašu“, koji se odluči za mirovinu iz oba stupa, pripada pravo na</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>dodatak na mirovinu i to razmjerno udjelu mirovinske štednje u 1. stupu, odnosno $\frac{3}{4}$ dodatka. Predloženo rješenje takve osiguranike zakida u navedenom pravu, što je apsolutno neprihvatljivo. Smatramo da im to pravo treba biti omogućeno, a da tek onda odluče hoće li ostati u sustavu mirovina iz oba stupa ili prenijeti sva sredstva iz 2. stupa u 1. stup i tada ostvarivati mirovinu po osnovi samo 1. stupa i punog dodatka.</p> <p>Članak 41. i 43. ZID ZOMO</p> <p>Podizanje uvjeta dobi za žene za stjecanje prava na starosnu mirovinu te uvjeta dobi i staža za stjecanje prava na prijevremenu starosnu mirovinu treba zadržati na sadašnjoj dinamici od 3 mjeseca po godini, a ne povećavati na dinamiku od 4 mjeseca po godini i time skratiti razdoblje u kome će se žene izjednačiti po uvjetima za umirovljenje s muškarcima. Predlagatelj nije predočio niti jedan argument koji bi govorio u prilog ovakvom prijedlogu. Predlagatelja treba podsjetiti da žene u Hrvatskoj još uvijek u najvećoj mjeri vode brigu o kućanstvu, djeci te starijim osobama, a društvo nedovoljno osigurava odgovarajuću institucionalnu skrb koja bi rasteretila žene. Dok društvo ne ispuni navedene pretpostavke svako ubrzavanje izjednačavanja dobi za umirovljenje za žene znači dodatni pritisak na žene, što će neminovno rezultirati njihovim ranijim izlaskom iz svijeta rada kroz prijevremeno umirovljenje, čime se žene dodatno kažnjavaju i stavljaju u svojevrsan neravnopravan položaj u odnosu na muškarce. Odluka Ustavnog suda RH o uklanjanju dobne diskriminacije između muškaraca i žena za odlazak u mirovinu tako je, neželjeno, stvorila novu diskriminaciju, ovoga puta za žene. Ne treba je još ubrzavati skraćivanjem prijelaznog razdoblja.</p>		
--	--	--	--	--	--

45.	Mirica Čavlović	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Uvod</p> <p>Svaka mirovinska reforma složen je postupak, a kada se ona provodi u sustavu kakav je hrvatski, obilježen problemima neodrživosti sustava i neadekvatnošću mirovina, tada svako zadiranje u taj sustav mora biti temeljeno na odgovarajućim analizama i podacima, kako bi predložena rješenja išla u cilju rješavanja tih problema. Nažalost, kao i puno puta do sada, niti ova rješenja nisu rezultat provedene analize, a čini se kako će mnoga od njih postići učinke suprotne namjeravanim. Sindikati su još prošle godine tražili osnivanje radne skupine za izmjenu Zakona o mirovinskom osiguranju, kako bi ona na vrijeme počela s radom i kako bismo svi zajedno imali dovoljno vremena provesti kvalitetnu analizu i, sukladno utvrđenom, predložiti odgovarajuća rješenja. To se, opet nažalost, nije dogodilo tada, jer je radna skupina osnovana tek ove godine i u njenom su se sastavu našli, osim sindikata, predstavnici poslodavaca, akademske zajednice, umirovljeničkih udruga, mirovinskih fondova, HZMO-a, međutim, skupina se sastala samo dva puta. Prvi put krajem svibnja 2018. godine, kada su predstavnici resornog Ministarstva rada i mirovinskog sustava (MRMS) i HZMO-a članovima skupine predstavili aktualne podatke o stanju mirovinskog sustava. Drugi sastanak održan je krajem lipnja 2018. godine i znakovito je da je resorno ministarstvo dan ranije upoznalo novinare s prijedlozima rješenja u okviru reforme, što je na dan sastanka bilo popraćeno u dva dnevna lista, putem kojih su i članovi radne skupine, zajedno sa širom javnošću, prvi puta dobili informaciju o pravcu reformskih mjera. Dakle, u radnoj skupini se nije vodio dijalog, već su njezini članovi, pa tako i socijalni partneri, bili samo još jedna skupina kojoj je MRMS iznio rješenja, bez analize, argumenata i razgovora.</p> <p>Opravdavajući predložena rješenja MRMS tvrdi kako je samo 20 posto trenutnih umirovljenika odradilo puni radni staž od 40 godina, da je 30 godina staža premalo te da ga treba produljiti. Također, navodi da je godišnji deficit mirovinskog sustava 17 mlrd kuna i da se isti nadoknađuje iz proračuna. No, sve ove izjave netočne su</p>	Odbijen	Već je prethodno odgovoreno.
-----	-----------------	---	--	---------	------------------------------

			<p>i nekorektne. U odnosu na deficit mirovinskog sustava treba jasno reći kako od navedenog iznosa oko 12 mlrd deficita otpada na tranzicijski trošak i trošak mirovina ostvarenih po posebnim propisima. Pojam „puni radni staž“ ne postoji, jer podsjećamo kako su početkom 1990-tih dotad posebni fondovi, radnički, obrtnički i poljoprivredni, objedinjeni u jednom, radničkom fondu. Na kraju, prosjek godina mirovinskog staža za starosne mirovine je 32 godine, a za prijevremene starosne mirovne čak 39 godina! Uz to, do 1.1.1999. godine žene su u prijevremenu mirovinu mogle ići s 30 godina staža osiguranja, a u starosnu s 35 godina staža, dok je muškarcima i za jedno i za drugo trebalo 5 godina više. Godine starosti nisu bile primarne. Osim toga, tijekom 1990.-tih veliki je dio mladih povratnika s bojišta jednostavno „pospremljen“ u mirovinu dokupom staža ili bez toga, ako su imali uvjet za prijevremenu mirovinu, jer su tvrtke u kojima su radili propale u privatizaciji, dok su oni ratovali. Svih kasnijih godina, a i danas, poslodavci se „rješavaju“ starijih radnika koji imaju uvjet za prijevremenu mirovinu.</p> <p>Mirovinskom reformom treba postići održivost sustava i adekvatnost mirovina, zbog čega je nužno smanjiti pritisak na mirovinski sustav kroz smanjivanje priljeva novih umirovljenika te započeti popravljivanje omjera broja radnika i umirovljenika, putem stimulacije radnika na duži ostanak u svijetu rada i to na načelima pravednosti i nediskriminacije. Ova bi reforma trebala težiti ublažavanju ili uklanjanju nejednakosti koje su posljedica svih prethodno provedenih reformi. Zahtjev sindikata je da reforma ovoga puta ide u korist, a ne, kao svaki puta do sada, na štetu radnika. Već dugi niz godina Vijeće EU i Europska komisija Hrvatskoj preporučuju usklađivanje odredbi o mirovinama za posebne kategorije umirovljnika s općim pravilima za umirovljanje, a ta je preporuka, zajedno s preporukama za odvrćanje od prijevremenog umirovljenja i ubrzavanja prelaska na višu dobnu granicu za umirovljenje, dio paketa preporuka vezano uz mirovinsku reformu, u okviru Nacionalnog programa reformi Hrvatske za 2018. godinu i Programa</p>	
--	--	--	---	--

			<p>konvergencije Hrvatske za 2018. godinu. I dok u pogledu odvrćanja od prijevremenog umirovljenja te ubrzavanja prelaska na višu dobnu granicu za umirovljanje Vlada RH spremno predlaže rješenja (i to na štetu radnika – budućih umirovljenika), o usklađivanju odredbi o umirovljenju za posebne kategorije korisnika s općim propisom, godinama, pa tako i u okviru ovih prijedloga, još jednom nema niti riječi. Dakle, Vlada RH se odlučuje za selektivni pristup u rješavanju problema mirovinskog sustava, i to bez odgovarajuće podloge i procjene dugoročnih učinaka predloženih rješenja.</p> <p>Stoga sindikati od Vlade RH traže predočenje analitičke podloge za predložena rješenja, izvršenje procjene učinaka predloženih rješenja, pristupanje usklađivanju uvjeta umirovljenja posebnih kategorija korisnika s općim propisom te vraćanje rada na mirovinskoj reformi u okviru za to osnovane radne skupine. Mirovinska reforma prevažno je pitanje za sve radnike te sadašnje i buduće umirovljenike, koji zaslužuju odgovoran i predan rad, koji bi trebao otkloniti negativne učinke svih bivših reformi i povremenih intervencija u mirovinski sustav te odrediti smjer i mjere za budućnost. S obzirom na visoku razinu neslaganja s predloženim rješenjima te očekivanim negativnim učincima po radnike, ali i sustav u cjelini, predlažemo Vladi RH da povuče ovakav prijedlog Zakona te ga vrati radnoj skupini.</p> <p>Članci 9. i 10. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljivo nam je ubrzavanje razdoblja za ostvarenje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu po strožim uvjetima u smislu potrebnih godina života te posljedično podizanje dobne granice za ostvarenje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu na 67, odnosno 62 godina života. Navedena rješenja apsolutno su neprihvatljiva, zbog brojnih razloga koje predlagatelj nije uzimao u obzir, a koji su u zemljama razvijene demokracije važni čimbenici na kojima se temelje ovakvi reformski prijedlozi. Podatci za Hrvatsku govore u prilog potrebe zauzimanja potpuno suprotnog stava.</p> <p>Naime, uzimajući u obzir podatak o očekivanom trajanju života u Hrvatskoj, ono je u 2016. godini niže za 2,8</p>	
--	--	--	---	--

			<p>godina ukupno (3,2 godine muškarci, 2,3 godine žene) u odnosu na prosjek EU, s tim da prosjek EU dižu razvijenije zapadne i sjeverne države članice. Dio nama usporedivih zemalja nije došao ni do 65 godina života kao uvjeta za starosnu mirovinu. Prema izvješću EK (The Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU Member States 2016-2070) razlika u očekivanom trajanju života u 2016. godini neznatno je veća i iznosi 3,3 godine za muškarce i 2,6 godina za žene, prema projekcijama za 2040. godinu ta razlika za muškarce iznosi 2,6 godina, a za žene 2 godine dok u 2070. godini za muškarce razlika iznosi 1,7 godina i za žene 1,4 godine. Podatak o očekivanom trajanju života nakon 65. godine starosti u Hrvatskoj za 2016. godinu, pokazuje da je ono ukupno 17,6 godina, dok EU prosjek iznosi 20,0 godina (15,6 godina muškarci i 19,2 godine žene, dok je prosjek EU 18,2 godina muškarci i žene 21,6 godina).</p> <p>Očekivano trajanje zdravog života pri rođenju u Hrvatskoj u 2016. godini je 57,1 godina za muškarce i 58,7 godina za žene, u odnosu na prosjek EU 63,5 godina za muškarce i 64,2 godine za žene, dok je očekivano trajanje zdravog života nakon 65. godine u Hrvatskoj u 2016. godini dvostruko kraće od prosjeka EU, odnosno u Hrvatskoj za muškarce iznosi 5,2 godine, a za žene 4,9 godina, dok je prosjek EU za muškarce 9,8 godina, a za žene 10,1 godinu. Tako, primjerice, u Švedskoj očekivano trajanje zdravog života nakon 65. godine za muškarce iznosi 15,1 godinu, a za žene 16,6 godina, u Norveškoj za muškarce 15,4 godine, a za žene 15,2 godine; u Danskoj ono iznosi 11,5 godina za muškarce i 11,9 godina za žene, dok je u Njemačkoj očekivano trajanje života u zdravlju nakon 65. godine 11,5 godina za muškarce i 12,4 godine za žene. Pored toga, valja spomenuti i kako je očekivano trajanje života prema stupnju obrazovanja u Hrvatskoj u 2016. godini za one s osnovnom školom (ISCED 0-2) je 77 godina, sa srednjom stručnom spremom (ISCED 3-4) je 77,5 godina, a za visoko obrazovane (ISCED 5-8) je 80,5 godina.</p> <p>U Hrvatskoj je u 2017. godini stopa zaposlenosti dobne skupine od 25 do 54 godine starosti iznosila 74,9 posto, a</p>	
--	--	--	--	--

			<p>dobne skupine od 55 do 64 godine starosti 40,3%, dok prosjek EU za dobnu skupinu od 25 do 54 godine starosti iznosi 79,7 posto, a za dobnu skupinu od 55 do 64 godine starosti iznosi 57,1 posto. Osim svega navedenog prema izvješću EK (The Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU Member States 2016-2070) očekuje se da će 12 zemalja članica u projiciranom razdoblju imati pad u javnim troškovima za mirovine kao udjelu u BDP-u. Najveći pad očekuje se za Grčku (-6,6 postotnih bodova), zatim za Hrvatsku (-3,8 postotnih bodova), Francusku (-3,3 postotnih bodova), Latviju (-2,6 postotnih bodova) i Portugal (-2,2 postotnih bodova). Za još sedam zemalja također se projicira smanjenje, ali nešto manje, točnije između 1 i 1,9 postotnih bodova (Danska, Estonija, Italija, Litva, Španjolska, Švedska i Poljska). Projekcije za Hrvatsku kazuju kako će se u 2040. godini smanjiti javni troškovi za mirovine kao udjelu u BDP-u s 10,6% zabilježeno u 2016. godini na 8,3%, da bi do kraja projiciranog razdoblja tj. 2070. godine iznosili 6,8%. Usporede li se pak podatci o javnim troškovima za mirovine kao udjeli u BDP-u Hrvatske i prosjeku EU 28, vidljivo je kako je 2016. godine u Hrvatskoj taj udio iznosio 10,6%, a u EU 28 - 11,2%, u 2040. godini u Hrvatskoj će udio iznositi 8,3%, a u EU 28 - 12%, dok će u 2070. godini u Hrvatskoj taj udio iznositi 6,8%, a u EU - 28 iznositi će 11%.</p> <p>Navedeni podatci i projekcije ne samo da ne opravdavaju predložena rješenja, nego govore u prilog potrebe za zaokretom te zadržavanjem zakonskog rješenja o 65, odnosno 60 godina života kao dobnoj granici za stjecanje prava na starosnu, odnosno prijevremenu starosnu mirovinu. Zbog toga, a temeljem predloženih podataka, tražimo da predlagatelj odustane od podizanja uvjeta dobi za stjecanje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu i zakonski vrati dobnu granicu na 65, odnosno 60 godina života, sve dok se očekivano trajanje života općenito, kao i očekivano trajanje života u zdravlju nakon 65 godine života u Hrvatskoj značajnije ne približi EU prosjeku.</p> <p>Životni vijek, život u zdravlju nakon 65. godine i slično</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>ovise o uvjetima života u stvarnom okruženju, radnim uvjetima i tehnologijama, stanju zdravstvene zaštite i njenoj dostupnosti što su neposredni razlozi hrvatskog zaostajanja za EU prosjekom te posebno za stanjem u razvijenim EU zemljama. Podizanje dobne granice za ostvarenje prava na mirovinu ne znači da će ljudi do tada moći raditi, ali znači da će zbog ranijeg odlaska u mirovinu (jer ne mogu raditi ili ih se poslodavac želi riješiti i zaposliti mlađe) biti trajno kažnjeni nižim mirovinama, što će rezultirati njihovim siromaštvom u starosti. Niti jedna vlada nema mandat predlagati ovakva rješenja bez odgovarajućih podataka koji govore u prilog njihove potrebe, već se dob za umirovljenje može produžavati tek onda kada se stvori okružje koje će to omogućiti i opravdavati.</p> <p>Članak 11. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljiv je prijedlog povećanja uvjeta dobi za stjecanja prava na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika sa sadašnjih 60, na 61 godinu života, odnosno 62 godine života od 2027. godine. I u ovom slučaju kao i u slučaju starosne i prijevremene starosne mirovine, predlagatelj ne pruža nikakve dokaze koji opravdavaju potrebu za ovim povećanjem. Smatramo kako osoba s najmanje 41 godinom staža osiguranja u efektivnom trajanju i 60 godina života zaslužuje pravo na umirovljenje bez trajnog umanjenja mirovine. Radi se o radnicima koji su već po završetku srednje škole započeli s radom i koji su u pravilu radili u zahtjevnim radnim uvjetima i radno intenzivnim djelatnostima i koji nakon 41 godine mirovinskog staža zaslužuju umirovljenje bez kažnjavanja. Za one među njima koji se ipak odluče za ostanak u svijetu rada zakonodavac treba omogućiti stimulaciju za duži ostanak u svijetu rada, jer svojom odlukom doprinose rasterećenju mirovinskog sustava.</p> <p>Članak 13. ZID ZOMO</p> <p>Prilikom donošenja Zakona o mirovinskom osiguranju 2014. godine zakonodavac je omogućio osobama u starosnoj mirovini rad do polovice punog radnog vremena, uz zadržavanje prava na isplatu mirovine. Tada je izrijekom rečeno kako ista mogućnost neće biti</p>	
--	--	--	---	--

			<p>pružena korisnicima prijevremene starosne mirovine, iz razloga što će to izazvati veliki val prijevremenog umirovljenja i stvoriti dodatni pritisak na mirovinski sustav, a cilj je njegovo rasterećenje.</p> <p>Ako je navedeni cilj u središtu i ovih izmjena, tada nije jasno koji argumenti stoje iza prijedloga koji bi i prijevremenim umirovljenicima omogućio rad u polovici punog radnog vremena uz istovremeno zadržavanje mirovine. Prijedlog koji nudi predlagatelj potiče i radnika i poslodavca na nova opterećenja mirovinskog sustava i sustava rada. Ako radnik može i želi nastaviti raditi, a poslodavac ima potrebu za njegovim radom, radnika treba zadržati u radnom odnosu, a ne umiroviti ga uz zadržavanje radnog mjesta. Temeljni cilj reforme je postići održivost sustava, prije svega kroz smanjivanje priljeva novih umirovljenika te osigurati adekvatnost mirovina. S obzirom na navedene ciljeve, ovakav prijedlog smatramo kontraproduktivnim, čak i nerazumnim. Svjesni problema niskih mirovina prihvaćamo mogućnost rada korisnika starosnih mirovina, ali ovaj prijedlog ne smatramo korakom u pravom smjeru, a rad umirovljenika u prijevremenoj mirovini, uz zadržavanje mirovine, u pravilu ne bilježe ni druge EU zemlje. Za očekivati je da će ovakvo rješenje biti poticaj poslodavcima za slanje radnika u prijevremenu mirovinu te njihovo ponovno uzimanje u radni odnos po fleksibilnijim oblicima ugovora o radu, što predstavlja nelojalnu konkurenciju radnicima. Radnici će prihvaćati prijevremeno umirovljenje i mogućnost dodatnog rada, ako izračun pokaže kako će iznos mirovine i polovice plaće biti veći od iznosa plaće koju su imali do tada.</p> <p>Članak 22. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljiv nam je prijedlog većeg umanjjenja mirovina zbog odlaska u prijevremenu mirovinu linearno za 0,34 posto za svaki mjesec ranijeg umirovljenja. Već je i sadašnji model dovoljno destimulativan. Linearno umanjjenje smatramo nepravednim, dok sadašnji model, prema kojem stopa umanjjenja pada što je osiguranik bliže uvjetima za starosnu mirovinu, ipak stimulira kasniji</p>	
--	--	--	--	--

			<p>odlazak u prijevremenu starosnu mirovinu, jer je blaži u kažnjavanju onih koji imaju više godina života i više godina mirovinskog staža u trenutku umirovljenja. Poznato je kako odlazak u prijevremenu starosnu mirovinu najčešće nije izbor radnika, već ga poslodavac šalje u mirovinu čim navrší prvi uvjet. Stoga tražimo da se umjesto radnika kazni, odnosno penalizira poslodavac (uključujući i državu), koji radnika šalje u prijevremenu mirovinu, jer je to mjera koja postoji u nekim zemljama. Ona se može provesti kroz propisivanje povećane uplate doprinosa, dokup mirovine do pune mirovine ili neki drugi oblik fiskalne stimulacije. Povećanje trajnog umanjivanja prijevremenih mirovina, s obzirom na činjenicu nedobrovoljnog umirovljenja, neće imati za posljedicu duži ostanak u svijetu rada, nego porast siromaštva starijih osoba.</p> <p>Podržavamo povećanje polaznog faktora za određivanje starosne mirovine za osobu koja prvi puta stječe mirovinu i ima 65 godina života i 35 godina mirovinskog staža i to sa sadašnjih 0,15 na 0,34 posto za svaki mjesec kasnijeg umirovljenja. Međutim, upitno je u kojoj mjeri će tu mogućnost moći iskoristiti radnici na poslovima većeg fizičkog opterećenja i/ili niže razine složenosti, jer praksa pokazuje kako ju u najvećoj mjeri koriste visokoobrazovani (sveučilišni profesori, znanstvenici, liječnici ...) čije su mirovine već značajno veće od prosjeka. Istovremeno, protivimo se ukidanju navedene mogućnosti za dugogodišnjeg osiguranika, koji prema sadašnjem uređenju ima takvu mogućnost, jer bi ovo pravo u odnosu na cilj izmjena Zakona moralo biti jednako dostupno. Predloženo rješenje značilo bi da dugogodišnji osiguranik brodograđevni radnik zbog gubitka stimulacije za dulji ostanak u svijetu rada nakon 60. godine života financira rast mirovine primjerice sveučilišnog profesora, kome će stimulacija nakon 65. godine života rasti sa sadašnjih 0,15 posto na 0,34 posto po mjesecu kasnijeg umirovljenja. To znači da mirovina sveučilišnog profesora s te osnove može biti veća i do 20,4 posto. Dugogodišnji osiguranik može izabrati da ne ode u mirovinu sa 60 godina života i 41 godinom staža i</p>		
--	--	--	---	--	--

		<p>nastaviti raditi do 65. godine života, no time neće ostvariti pravo na povećanje mirovine. Ako je cilj mirovinske reforme poticaj za dulji ostanak u svijetu rada i smanjivanje pritiska na mirovinski sustav, tada se ne smije pribjegavati polovičnim rješenjima, koja će imati suprotan učinak. Sve koji mogu i žele raditi duže od zakonom propisane granice treba na isti način, bez diskriminacije poticati na ostanak u svijetu rada. Prilika je to i ženama da utječu na visinu svoje mirovine, koje značajno zaostaju za mirovinama njihovih muških kolega.</p> <p>Članak 25. ZID ZOMO</p> <p>Načelno nam je prihvatljiv prijedlog koji radnicima pri umirovljenju daje pravo izbora za njih povoljnijeg rješenja, odnosno izbor ostanka u oba stupa mirovinskog osiguranja ili prebacivanje sredstava u 1. stup. To znači uvažavanje činjenice da sustav dva mirovinska stupa ne osigurava veće mirovine svima, nego veći dio korisnika „dvostupaša“ ostvaruje i ostvarivat će manje mirovine.</p> <p>Na ovom mjestu dobro je podsjetiti se kako je 2. stup mirovinskog osiguranja nastao preusmjeravanjem 5 posto, odnosno $\frac{1}{4}$ prihoda javnog sustava na osobne račune osiguranika u privatnim fondovima, stvorivši time sustav individualizirane kapitalizirane štednje, ali i proračunsku rupu, odnosno tzv. tranzicijski trošak u javnom sustavu. Za zatvaranje te rupe država od privatnih fondova posuđuje ta ista sredstva i na njih plaća kamatu. Očekivanja su MRMS-a da će se čak 97 posto osiguranika u trenutku umirovljenja odlučiti za prelazak u 1. stup, jer će to za njih biti povoljnija mogućnost, a da će za samo 3 posto osiguranika, i to onih s najvišim plaćama, biti povoljniji ostanak u oba stupa. Taj podatak pokazuje kako uvođenje 2. stupa mirovinskog osiguranja nije ispunilo očekivanja, a uz to je s gotovo 6 mlrd kuna tranzicijskog troška godišnje, i preskup za državni proračun.</p> <p>Iako smatramo kako je država odgovorna osigurati da nitko nema manju mirovinu zbog toga što je bio prisiljen 5 posto svoga mirovinskog doprinosa uplaćivati u 2. stup, a 15 posto u 1. stup, predloženo rješenje, osim što dovodi u pitanje smisao opstanka 2. stupa, dugoročno će za</p>		
--	--	---	--	--

			<p>javne financije povećati teret mirovinskog sustava, odnosno stvoriti dodatni trošak, samo zato da bi se postigla razina mirovina koje bi korisnici imali da 2. stup nije uveden. MRMS je u svojoj prezentaciji iznio podatak o očekivanom pozitivnom učinku na državni proračun ovakvog rješenja, i to u iznosu od 87 mlrd kuna u razdoblju 2019.-2040., no jasno je kako dugoročno ovaj učinak može biti samo negativan. Činjenica je da će se prihod za proračun događati jednokratno, i to prilikom odlaska u mirovinu i prebacivanja sredstava u 1. stup, dok će trošak biti dugoročan, odnosno tijekom cijelog razdoblja korištenja mirovine svakog korisnika. Ako su predviđanja MRMS-a točna, većina tog troška morati će se platiti u godinama nakon 2040., što je, očito, dovoljno izvan horizonta današnje vlade, pa ona nema potrebe razmišljati o tome. Osim toga, predloženo rješenje stvara situaciju u kojoj prisilna štednja u 2. stupu omogućuje ostvarivanje profita privatnim financijskim institucijama koje upravljaju fondovima (i mirovinskim osiguravajućim društvima – MOD-ovima, trenutno jednom), dok država, odnosno porezni obveznici, snose rizik i plaćaju razliku između onoga što su mirovinski fondovi svojim prinosima uspjeli ostvariti i razine mirovine koja je potrebna da bi osiguranici iz 2. stupa imali jednake mirovine kao da su bili osigurani samo u 1. stupu. Sve navedeno ukazuje na potrebu preispitivanja modela, jer ako 2. stup, čak i unatoč izdašnim državnim subvencijama, neće ostvariti više mirovine za ogromnu većinu budućih korisnika, potrebno je posve ozbiljno razmotriti svrsishodnost njegovog opstanka. Podsjećamo kako države članice EU takav model ili nemaju, ili su od njega odustale, ili se u 2. stupu štedi puno manje, recimo do 2 posto.</p> <p>Temeljem već iznesenog, apsolutno smo protiv najave povećanja izdvajanja za 2. stup na štetu 1. stupa, i to povećanja s 5, na 5,5 pa na 6 posto, odnosno smanjenja izdvajanja za 1. stup s 15 na 14,5 pa na 14 posto. Takav prijedlog znači povećanje tranzicijskog troška i javnog duga, a potpuno je besmisleno, ako će se osiguranicima omogućavati vraćanje u 1. stup.</p> <p>Na kraju, otvaramo i pitanje prava na dodatak na</p>	
--	--	--	---	--

			<p>mirovine od 27 posto i za korisnike mirovina iz oba stupa, jer je to korekcija koja je svojedobno uvedena radi ublažavanja razlike u mirovinama starih i novih umirovljenika u istom javnom sustavu. Kako je 1. stup mirovinskog osiguranja obvezni stup generacijske solidarnosti, to svakom osiguraniku „dvostupašu“, koji se odluči za mirovinu iz oba stupa, pripada pravo na dodatak na mirovinu i to razmjerno udjelu mirovinske štednje u 1. stupu, odnosno $\frac{3}{4}$ dodatka. Predloženo rješenje takve osiguranike zakida u navedenom pravu, što je apsolutno neprihvatljivo. Smatramo da im to pravo treba biti omogućeno, a da tek onda odluče hoće li ostati u sustavu mirovina iz oba stupa ili prenijeti sva sredstva iz 2. stupa u 1. stup i tada ostvarivati mirovinu po osnovi samo 1. stupa i punog dodatka.</p> <p>Članak 41. i 43. ZID ZOMO</p> <p>Podizanje uvjeta dobi za žene za stjecanje prava na starosnu mirovinu te uvjeta dobi i staža za stjecanje prava na prijevremenu starosnu mirovinu treba zadržati na sadašnjoj dinamici od 3 mjeseca po godini, a ne povećavati na dinamiku od 4 mjeseca po godini i time skratiti razdoblje u kome će se žene izjednačiti po uvjetima za umirovljenje s muškarcima. Predlagatelj nije predočio niti jedan argument koji bi govorio u prilog ovakvom prijedlogu. Predlagatelja treba podsjetiti da žene u Hrvatskoj još uvijek u najvećoj mjeri vode brigu o kućanstvu, djeci te starijim osobama, a društvo nedovoljno osigurava odgovarajuću institucionalnu skrb koja bi rasteretila žene. Dok društvo ne ispuni navedene pretpostavke svako ubrzavanje izjednačavanja dobi za umirovljenje za žene znači dodatni pritisak na žene, što će neminovno rezultirati njihovim ranijim izlaskom iz svijeta rada kroz prijevremeno umirovljenje, čime se žene dodatno kažnjavaju i stavljaju u svojevrsan neravnopravan položaj u odnosu na muškarce. Odluka Ustavnog suda RH o uklanjanju dobne diskriminacije između muškaraca i žena za odlazak u mirovinu tako je, neželjeno, stvorila novu diskriminaciju, ovoga puta za žene. Ne treba je još ubrzavati skraćivanjem prijelaznog razdoblja.</p>		
--	--	--	--	--	--

46.	Đuro Đaković Grupa d.d	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Podržavamo stav i mišljenje Đuro Đaković Montaže d.o.o. objavljen u komentarima 3.10.2018.god. a vezano za preciziranje stavka 2. članka 161. sada važećeg Zakona.</p> <p>Smatramo da bi se navedeni članak trebao preciznije definirati u smislu da onaj tko je prouzročio štetu je u obvezu nadoknaditi samo stvarno nastalu štetu HZMO-u i samo za vrijeme do ostvarenja prava na prijevremenu ili starosnu mirovinu ili dok invalidska mirovina bude prevedena u starosnu mirovinu jer realno HZMO trpi štetu samo do trenutka osiguranikova stjecanja prava na starosnu mirovinu. Nakon što osiguranik stekne uvjete za starosnu mirovinu HZMO više ne trpi nikakvu štetu obzirom je osiguranik cijeli radni vijek uplaćivao doprinose za mirovinu. Tim stavom se vodi i sudska praksa a što je u skladu i sa mjerodavnim odredbama o odgovornosti za štetu iz Zakona o obveznim odnosima. Stoga predlažemo izmjene članka 161. stavak 2 u tom smjeru.</p>	Odbijen	Već je prethodno odgovoreno.
47.	Boris Matohaca	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Uvod</p> <p>Svaka mirovinska reforma složen je postupak, a kada se ona provodi u sustavu kakav je hrvatski, obilježen problemima neodrživosti sustava i neadekvatnošću mirovina, tada svako zadiranje u taj sustav mora biti temeljeno na odgovarajućim analizama i podacima, kako bi predložena rješenja išla u cilju rješavanja tih problema. Nažalost, kao i puno puta do sada, niti ova rješenja nisu rezultat provedene analize, a čini se kako će mnoga od njih postići učinke suprotne namjeravanim. Sindikati su još prošle godine tražili osnivanje radne skupine za izmjenu Zakona o mirovinskom osiguranju, kako bi ona na vrijeme počela s radom i kako bismo svi zajedno imali dovoljno vremena provesti kvalitetnu analizu i, sukladno utvrđenom, predložiti odgovarajuća rješenja. To se, opet nažalost, nije dogodilo tada, jer je radna skupina osnovana tek ove godine i u njenom su se sastavu našli, osim sindikata, predstavnici poslodavaca, akademske zajednice, umirovljeničkih udruga, mirovinskih fondova, HZMO-a, međutim, skupina se sastala samo dva puta. Prvi put krajem svibnja 2018. godine, kada su</p>	Odbijen	Već je prethodno odgovoreno.

			<p>predstavnicima resornog Ministarstva rada i mirovinskog sustava (MRMS) i HZMO-a članovima skupine predstavili aktualne podatke o stanju mirovinskog sustava. Drugi sastanak održan je krajem lipnja 2018. godine i znakovito je da je resorno ministarstvo dan ranije upoznalo novinare s prijedlozima rješenja u okviru reforme, što je na dan sastanka bilo popraćeno u dva dnevna lista, putem kojih su i članovi radne skupine, zajedno sa širom javnošću, prvi puta dobili informaciju o pravcu reformskih mjera. Dakle, u radnoj skupini se nije vodio dijalog, već su njezini članovi, pa tako i socijalni partneri, bili samo još jedna skupina kojoj je MRMS iznio rješenja, bez analize, argumenata i razgovora.</p> <p>Opravdavajući predložena rješenja MRMS tvrdi kako je samo 20 posto trenutnih umirovljenika odradilo puni radni staž od 40 godina, da je 30 godina staža premalo te da ga treba produljiti. Također, navodi da je godišnji deficit mirovinskog sustava 17 mlrd kuna i da se isti nadoknađuje iz proračuna. No, sve ove izjave netočne su i nekorektne. U odnosu na deficit mirovinskog sustava treba jasno reći kako od navedenog iznosa oko 12 mlrd deficita otpada na tranzicijski trošak i trošak mirovina ostvarenih po posebnim propisima. Pojam „puni radni staž“ ne postoji, jer podsjećamo kako su početkom 1990-tih dotad posebni fondovi, radnički, obrtnički i poljoprivredni, objedinjeni u jednom, radničkom fondu. Na kraju, prosjek godina mirovinskog staža za starosne mirovine je 32 godine, a za prijevremene starosne mirovine čak 39 godina! Uz to, do 1.1.1999. godine žene su u prijevremenu mirovinu mogle ići s 30 godina staža osiguranja, a u starosnu s 35 godina staža, dok je muškarcima i za jedno i za drugo trebalo 5 godina više. Godine starosti nisu bile primarne. Osim toga, tijekom 1990-tih veliki je dio mladih povratnika s bojišta jednostavno „pospremljen“ u mirovinu dokupom staža ili bez toga, ako su imali uvjet za prijevremenu mirovinu, jer su tvrtke u kojima su radili propale u privatizaciji, dok su oni ratovali. Svih kasnijih godina, a i danas, poslodavci se „rješavaju“ starijih radnika koji imaju uvjet za prijevremenu mirovinu.</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>Mirovinskom reformom treba postići održivost sustava i adekvatnost mirovina, zbog čega je nužno smanjiti pritisak na mirovinski sustav kroz smanjivanje priljeva novih umirovljenika te započeti popravljivanje omjera broja radnika i umirovljenika, putem stimulacije radnika na duži ostanak u svijetu rada i to na načelima pravednosti i nediskriminacije. Ova bi reforma trebala težiti ublažavanju ili uklanjanju nejednakosti koje su posljedica svih prethodno provedenih reformi. Zahtjev sindikata je da reforma ovoga puta ide u korist, a ne, kao svaki puta do sada, na štetu radnika. Već dugi niz godina Vijeće EU i Europska komisija Hrvatskoj preporučuju usklađivanje odredbi o mirovinama za posebne kategorije umirovljenika s općim pravilima za umirovljanje, a ta je preporuka, zajedno s preporukama za odvrćanje od prijevremenog umirovljenja i ubrzavanja prelaska na višu dobnu granicu za umirovljenje, dio paketa preporuka vezano uz mirovinsku reformu, u okviru Nacionalnog programa reformi Hrvatske za 2018. godinu i Programa konvergencije Hrvatske za 2018. godinu. I dok u pogledu odvrćanja od prijevremenog umirovljenja te ubrzavanja prelaska na višu dobnu granicu za umirovljanje Vlada RH spremno predlaže rješenja (i to na štetu radnika – budućih umirovljenika), o usklađivanju odredbi o umirovljenju za posebne kategorije korisnika s općim propisom, godinama, pa tako i u okviru ovih prijedloga, još jednom nema niti riječi. Dakle, Vlada RH se odlučuje za selektivni pristup u rješavanju problema mirovinskog sustava, i to bez odgovarajuće podloge i procjene dugoročnih učinaka predloženih rješenja.</p> <p>Stoga sindikati od Vlade RH traže predočenje analitičke podloge za predložena rješenja, izvršenje procjene učinaka predloženih rješenja, pristupanje usklađivanju uvjeta umirovljenja posebnih kategorija korisnika s općim propisom te vraćanje rada na mirovinskoj reformi u okvire za to osnovane radne skupine. Mirovinska reforma prevažno je pitanje za sve radnike te sadašnje i buduće umirovljenike, koji zaslužuju odgovoran i predan rad, koji bi trebao otkloniti negativne učinke svih bivših reformi i povremenih intervencija u mirovinski sustav te odrediti</p>	
--	--	--	---	--

			<p>smjer i mjere za budućnost. S obzirom na visoku razinu neslaganja s predloženim rješenjima te očekivanim negativnim učincima po radnike, ali i sustav u cjelini, predlažemo Vladi RH da povuče ovakav prijedlog Zakona te ga vrati radnoj skupini.</p> <p>Članci 9. i 10. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljivo nam je ubrzavanje razdoblja za ostvarenje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu po strožim uvjetima u smislu potrebnih godina života te posljedično podizanje dobne granice za ostvarenje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu na 67, odnosno 62 godina života. Navedena rješenja apsolutno su neprihvatljiva, zbog brojnih razloga koje predlagatelj nije uzimao u obzir, a koji su u zemljama razvijene demokracije važni čimbenici na kojima se temelje ovakvi reformski prijedlozi. Podatci za Hrvatsku govore u prilog potrebe zauzimanja potpuno suprotnog stava.</p> <p>Naime, uzimajući u obzir podatak o očekivanom trajanju života u Hrvatskoj, ono je u 2016. godini niže za 2,8 godina ukupno (3,2 godine muškarci, 2,3 godine žene) u odnosu na prosjek EU, s tim da prosjek EU dižu razvijenije zapadne i sjeverne države članice. Dio nama usporedivih zemalja nije došao ni do 65 godina života kao uvjeta za starosnu mirovinu. Prema izvješću EK (The Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU Member States 2016-2070) razlika u očekivanom trajanju života u 2016. godini neznatno je veća i iznosi 3,3 godine za muškarce i 2,6 godina za žene, prema projekcijama za 2040. godinu ta razlika za muškarce iznosi 2,6 godina, a za žene 2 godine dok u 2070. godini za muškarce razlika iznosi 1,7 godina i za žene 1,4 godine. Podatak o očekivanom trajanju života nakon 65. godine starosti u Hrvatskoj za 2016. godinu, pokazuje da je ono ukupno 17,6 godina, dok EU prosjek iznosi 20,0 godina (15,6 godina muškarci i 19,2 godine žene, dok je prosjek EU 18,2 godina muškarci i žene 21,6 godina).</p> <p>Očekivano trajanje zdravog života pri rođenju u Hrvatskoj u 2016. godini je 57,1 godina za muškarce i 58,7 godina za žene, u odnosu na prosjek EU 63,5 godina za muškarce i 64,2 godine za žene, dok je očekivano</p>	
--	--	--	--	--

			<p>trajanje zdravog života nakon 65. godine u Hrvatskoj u 2016. godini dvostruko kraće od prosjeka EU, odnosno u Hrvatskoj za muškarce iznosi 5,2 godine, a za žene 4,9 godina, dok je prosjek EU za muškarce 9,8 godina, a za žene 10,1 godinu. Tako, primjerice, u Švedskoj očekivano trajanje zdravog života nakon 65. godine za muškarce iznosi 15,1 godinu, a za žene 16,6 godina, u Norveškoj za muškarce 15,4 godine, a za žene 15,2 godine; u Danskoj ono iznosi 11,5 godina za muškarce i 11,9 godina za žene, dok je u Njemačkoj očekivano trajanje života u zdravlju nakon 65. godine 11,5 godina za muškarce i 12,4 godine za žene. Pored toga, valja spomenuti i kako je očekivano trajanje života prema stupnju obrazovanja u Hrvatskoj u 2016. godini za one s osnovnom školom (ISCED 0-2) je 77 godina, sa srednjom stručnom spremom (ISCED 3-4) je 77,5 godina, a za visoko obrazovane (ISCED 5-8) je 80,5 godina.</p> <p>U Hrvatskoj je u 2017. godini stopa zaposlenosti dobne skupine od 25 do 54 godine starosti iznosila 74,9 posto, a dobne skupine od 55 do 64 godine starosti 40,3%, dok prosjek EU za dobnu skupinu od 25 do 54 godine starosti iznosi 79,7 posto, a za dobnu skupinu od 55 do 64 godine starosti iznosi 57,1 posto. Osim svega navedenog prema izvješću EK (The Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU Member States 2016-2070) očekuje se da će 12 zemalja članica u projiciranom razdoblju imati pad u javnim troškovima za mirovine kao udjelu u BDP-u. Najveći pad očekuje se za Grčku (-6,6 postotnih bodova), zatim za Hrvatsku (-3,8 postotnih bodova), Francusku (-3,3 postotnih bodova), Latviju (-2,6 postotnih bodova) i Portugal (-2,2 postotnih bodova). Za još sedam zemalja također se projicira smanjenje, ali nešto manje, točnije između 1 i 1,9 postotnih bodova (Danska, Estonija, Italija, Litva, Španjolska, Švedska i Poljska). Projekcije za Hrvatsku kazuju kako će se u 2040. godini smanjiti javni troškovi za mirovine kao udjelu u BDP-u s 10,6% zabilježeno u 2016. godini na 8,3%, da bi do kraja projiciranog razdoblja tj. 2070. godine iznosili 6,8%. Usporede li se pak podatci o javnim troškovima za mirovine kao udjeli u BDP-u Hrvatske i prosjeku EU 28,</p>	
--	--	--	--	--

			<p>vidljivo je kako je 2016. godine u Hrvatskoj taj udio iznosio 10,6%, a u EU 28 - 11,2%, u 2040. godini u Hrvatskoj će udio iznositi 8,3%, a u EU 28 - 12%, dok će u 2070. godini u Hrvatskoj taj udio iznositi 6,8%, a u EU - 28 iznositi će 11%.</p> <p>Navedeni podatci i projekcije ne samo da ne opravdavaju predložena rješenja, nego govore u prilog potrebe za zaokretom te zadržavanjem zakonskog rješenja o 65, odnosno 60 godina života kao dobnoj granici za stjecanje prava na starosnu, odnosno prijevremenu starosnu mirovinu. Zbog toga, a temeljem predloženih podataka, tražimo da predlagatelj odustane od podizanja uvjeta dobi za stjecanje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu i zakonski vrati dobnu granicu na 65, odnosno 60 godina života, sve dok se očekivano trajanje života općenito, kao i očekivano trajanje života u zdravlju nakon 65 godine života u Hrvatskoj značajnije ne približi EU prosjeku.</p> <p>Životni vijek, život u zdravlju nakon 65. godine i slično ovise o uvjetima života u stvarnom okruženju, radnim uvjetima i tehnologijama, stanju zdravstvene zaštite i njenoj dostupnosti što su neposredni razlozi hrvatskog zaostajanja za EU prosjekom te posebno za stanjem u razvijenim EU zemljama. Podizanje dobne granice za ostvarenje prava na mirovinu ne znači da će ljudi do tada moći raditi, ali znači da će zbog ranijeg odlaska u mirovinu (jer ne mogu raditi ili ih se poslodavac želi riješiti i zaposliti mlađe) biti trajno kažnjeni nižim mirovinama, što će rezultirati njihovim siromaštvom u starosti. Niti jedna vlada nema mandat predlagati ovakva rješenja bez odgovarajućih podataka koji govore u prilog njihove potrebe, već se dob za umirovljenje može produžavati tek onda kada se stvori okružje koje će to omogućiti i opravdavati.</p> <p>Članak 11. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljiv je prijedlog povećanja uvjeta dobi za stjecanja prava na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika sa sadašnjih 60, na 61 godinu života, odnosno 62 godine života od 2027. godine. I u ovom slučaju kao i u slučaju starosne i prijevremene starosne</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>mirovine, predlagatelj ne pruža nikakve dokaze koji opravdavaju potrebu za ovim povećanjem. Smatramo kako osoba s najmanje 41 godinom staža osiguranja u efektivnom trajanju i 60 godina života zaslužuje pravo na umirovljenje bez trajnog umanjenja mirovine. Radi se o radnicima koji su već po završetku srednje škole započeli s radom i koji su u pravilu radili u zahtjevnim radnim uvjetima i radno intenzivnim djelatnostima i koji nakon 41 godine mirovinskog staža zaslužuju umirovljenje bez kažnjavanja. Za one među njima koji se ipak odluče za ostanak u svijetu rada zakonodavac treba omogućiti stimulaciju za duži ostanak u svijetu rada, jer svojom odlukom doprinose rasterećenju mirovinskog sustava.</p> <p>Članak 13. ZID ZOMO</p> <p>Prilikom donošenja Zakona o mirovinskom osiguranju 2014. godine zakonodavac je omogućio osobama u starosnoj mirovini rad do polovice punog radnog vremena, uz zadržavanje prava na isplatu mirovine. Tada je izrijekom rečeno kako ista mogućnost neće biti pružena korisnicima prijevremene starosne mirovine, iz razloga što će to izazvati veliki val prijevremenog umirovljenja i stvoriti dodatni pritisak na mirovinski sustav, a cilj je njegovo rasterećenje.</p> <p>Ako je navedeni cilj u središtu i ovih izmjena, tada nije jasno koji argumenti stoje iza prijedloga koji bi i prijevremenim umirovljenicima omogućio rad u polovici punog radnog vremena uz istovremeno zadržavanje mirovine. Prijedlog koji nudi predlagatelj potiče i radnika i poslodavca na nova opterećenja mirovinskog sustava i sustava rada. Ako radnik može i želi nastaviti raditi, a poslodavac ima potrebu za njegovima radom, radnika treba zadržati u radnom odnosu, a ne umiroviti ga uz zadržavanje radnog mjesta. Temeljni cilj reforme je postići održivost sustava, prije svega kroz smanjivanje priljeva novih umirovljenika te osigurati adekvatnost mirovina. S obzirom na navedene ciljeve, ovakav prijedlog smatramo kontraproduktivnim, čak i nerazumnim. Svjesni problema niskih mirovina prihvaćamo mogućnost rada korisnika starosnih mirovina, ali ovaj prijedlog ne smatramo korakom u pravom smjeru,</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>a rad umirovljenika u prijevremenoj mirovini, uz zadržavanje mirovine, u pravilu ne bilježe ni druge EU zemlje. Za očekivati je da će ovakvo rješenje biti poticaj poslodavcima za slanje radnika u prijevremenu mirovinu te njihovo ponovno uzimanje u radni odnos po fleksibilnijim oblicima ugovora o radu, što predstavlja nelojalnu konkurenciju radnicima. Radnici će prihvaćati prijevremeno umirovljenje i mogućnost dodatnog rada, ako izračun pokaže kako će iznos mirovine i polovice plaće biti veći od iznosa plaće koju su imali do tada.</p> <p>Članak 22. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljiv nam je prijedlog većeg umanjenja mirovina zbog odlaska u prijevremenu mirovinu linearno za 0,34 posto za svaki mjesec ranijeg umirovljenja. Već je i sadašnji model dovoljno destimulativan. Linearno umanjenje smatramo nepravednim, dok sadašnji model, prema kojem stopa umanjenja pada što je osiguranik bliže uvjetima za starosnu mirovinu, ipak stimulira kasniji odlazak u prijevremenu starosnu mirovinu, jer je blaži u kažnjavanju onih koji imaju više godina života i više godina mirovinskog staža u trenutku umirovljenja. Poznato je kako odlazak u prijevremenu starosnu mirovinu najčešće nije izbor radnika, već ga poslodavac šalje u mirovinu čim navršši prvi uvjet. Stoga tražimo da se umjesto radnika kazni, odnosno penalizira poslodavac (uključujući i državu), koji radnika šalje u prijevremenu mirovinu, jer je to mjera koja postoji u nekim zemljama. Ona se može provesti kroz propisivanje povećane uplate doprinosa, dokup mirovine do pune mirovine ili neki drugi oblik fiskalne destimulacije. Povećanje trajnog umanjenja prijevremenih mirovina, s obzirom na činjenicu nedobrovoljnog umirovljenja, neće imati za posljedicu duži ostanak u svijetu rada, nego porast siromaštva starijih osoba.</p> <p>Podržavamo povećanje polaznog faktora za određivanje starosne mirovine za osobu koja prvi puta stječe mirovinu i ima 65 godina života i 35 godina mirovinskog staža i to sa sadašnjih 0,15 na 0,34 posto za svaki mjesec kasnijeg umirovljenja. Međutim, upitno je u kojoj mjeri će tu</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p> mogućnost moći iskoristiti radnici na poslovima većeg fizičkog opterećenja i/ili niže razine složenosti, jer praksa pokazuje kako ju u najvećoj mjeri koriste visokoobrazovani (sveučilišni profesori, znanstvenici, liječnici ...) čije su mirovine već značajno veće od prosjeka. Istovremeno, protivimo se ukidanju navedene mogućnosti za dugogodišnjeg osiguranika, koji prema sadašnjem uređenju ima takvu mogućnost, jer bi ovo pravo u odnosu na cilj izmjena Zakona moralo biti jednako dostupno. Predloženo rješenje značilo bi da dugogodišnji osiguranik brodograđevni radnik zbog gubitka stimulacije za dulji ostanak u svijetu rada nakon 60. godine života financira rast mirovine primjerice sveučilišnog profesora, kome će stimulacija nakon 65. godine života rasti sa sadašnjih 0,15 posto na 0,34 posto po mjesecu kasnijeg umirovljenja. To znači da mirovina sveučilišnog profesora s te osnove može biti veća i do 20,4 posto. Dugogodišnji osiguranik može izabrati da ne ode u mirovinu sa 60 godina života i 41 godinom staža i nastaviti raditi do 65. godine života, no time neće ostvariti pravo na povećanje mirovine. Ako je cilj mirovinske reforme poticaj za dulji ostanak u svijetu rada i smanjivanje pritiska na mirovinski sustav, tada se ne smije pribjegavati polovičnim rješenjima, koja će imati suprotan učinak. Sve koji mogu i žele raditi duže od zakonom propisane granice treba na isti način, bez diskriminacije poticati na ostanak u svijetu rada. Prilika je to i ženama da utječu na visinu svoje mirovine, koje značajno zaostaju za mirovinama njihovih muških kolega. </p> <p> Članak 25. ZID ZOMO </p> <p> Načelno nam je prihvatljiv prijedlog koji radnicima pri umirovljenju daje pravo izbora za njih povoljnijeg rješenja, odnosno izbor ostanka u oba stupa mirovinskog osiguranja ili prebacivanje sredstava u 1. stup. To znači uvažavanje činjenice da sustav dva mirovinska stupa ne osigurava veće mirovine svima, nego veći dio korisnika „dvostupaša“ ostvaruje i ostvarivat će manje mirovine. Na ovom mjestu dobro je podsjetiti se kako je 2. stup mirovinskog osiguranja nastao preusmjeravanjem 5 posto, odnosno $\frac{1}{4}$ prihoda javnog sustava na osobne </p>	
--	--	--	---	--

			<p>račune osiguranika u privatnim fondovima, stvorivši time sustav individualizirane kapitalizirane štednje, ali i proračunsku rupu, odnosno tzv. tranzicijski trošak u javnom sustavu. Za zatvaranje te rupe država od privatnih fondova posuđuje ta ista sredstva i na njih plaća kamatu. Očekivanja su MRMS-a da će se čak 97 posto osiguranika u trenutku umirovljenja odlučiti za prelazak u 1. stup, jer će to za njih biti povoljnija mogućnost, a da će za samo 3 posto osiguranika, i to onih s najvišim plaćama, biti povoljniji ostanak u oba stupa. Taj podatak pokazuje kako uvođenje 2. stupa mirovinskog osiguranja nije ispunilo očekivanja, a uz to je s gotovo 6 mlrd kuna tranzicijskog troška godišnje, i preskup za državni proračun.</p> <p>Iako smatramo kako je država odgovorna osigurati da nitko nema manju mirovinu zbog toga što je bio prisiljen 5 posto svoga mirovinskog doprinosa uplaćivati u 2. stup, a 15 posto u 1. stup, predloženo rješenje, osim što dovodi u pitanje smisao opstanka 2. stupa, dugoročno će za javne financije povećati teret mirovinskog sustava, odnosno stvoriti dodatni trošak, samo zato da bi se postigla razina mirovina koje bi korisnici imali da 2. stup nije uveden. MRMS je u svojoj prezentaciji iznio podatak o očekivanom pozitivnom učinku na državni proračun ovakvog rješenja, i to u iznosu od 87 mlrd kuna u razdoblju 2019.-2040., no jasno je kako dugoročno ovaj učinak može biti samo negativan. Činjenica je da će se prihod za proračun događati jednokratno, i to prilikom odlaska u mirovinu i prebacivanja sredstava u 1. stup, dok će trošak biti dugoročan, odnosno tijekom cijelog razdoblja korištenja mirovine svakog korisnika. Ako su predviđanja MRMS-a točna, većina tog troška morati će se platiti u godinama nakon 2040., što je, očito, dovoljno izvan horizonta današnje vlade, pa ona nema potrebe razmišljati o tome. Osim toga, predloženo rješenje stvara situaciju u kojoj prisilna štednja u 2. stupu omogućuje ostvarivanje profita privatnim financijskim institucijama koje upravljaju fondovima (i mirovinskim osiguravajućim društvima – MOD-ovima, trenutno jednom), dok država, odnosno porezni obveznici, snose rizik i plaćaju razliku</p>	
--	--	--	---	--

			<p>između onoga što su mirovinski fondovi svojim prinosima uspjeli ostvariti i razine mirovine koja je potrebna da bi osiguranici iz 2. stupa imali jednake mirovine kao da su bili osigurani samo u 1. stupu. Sve navedeno ukazuje na potrebu preispitivanja modela, jer ako 2. stup, čak i unatoč izdašnim državnim subvencijama, neće ostvariti više mirovine za ogromnu većinu budućih korisnika, potrebno je posve ozbiljno razmotriti svrsishodnost njegovog opstanka. Podsjećamo kako države članice EU takav model ili nemaju, ili su od njega odustale, ili se u 2. stupu štedi puno manje, recimo do 2 posto.</p> <p>Temeljem već iznesenog, apsolutno smo protiv najave povećanja izdvajanja za 2. stup na štetu 1. stupa, i to povećanja s 5, na 5,5 pa na 6 posto, odnosno smanjenja izdvajanja za 1. stup s 15 na 14,5 pa na 14 posto. Takav prijedlog znači povećanje tranzicijskog troška i javnog duga, a potpuno je besmisleno, ako će se osiguranicima omogućavati vraćanje u 1. stup.</p> <p>Na kraju, otvaramo i pitanje prava na dodatak na mirovine od 27 posto i za korisnike mirovina iz oba stupa, jer je to korekcija koja je svojedobno uvedena radi ublažavanja razlike u mirovinama starih i novih umirovljenika u istom javnom sustavu. Kako je 1. stup mirovinskog osiguranja obvezni stup generacijske solidarnosti, to svakom osiguraniku „dvostupašu“, koji se odluči za mirovinu iz oba stupa, pripada pravo na dodatak na mirovinu i to razmjerno udjelu mirovinske štednje u 1. stupu, odnosno $\frac{3}{4}$ dodatka. Predloženo rješenje takve osiguranike zakida u navedenom pravu, što je apsolutno neprihvatljivo. Smatramo da im to pravo treba biti omogućeno, a da tek onda odluče hoće li ostati u sustavu mirovina iz oba stupa ili prenijeti sva sredstva iz 2. stupa u 1. stup i tada ostvarivati mirovinu po osnovi samo 1. stupa i punog dodatka.</p> <p>Članak 41. i 43. ZID ZOMO</p> <p>Podizanje uvjeta dobi za žene za stjecanje prava na starosnu mirovinu te uvjeta dobi i staža za stjecanje prava na prijevremenu starosnu mirovinu treba zadržati na sadašnjoj dinamici od 3 mjeseca po godini, a ne povećavati na dinamiku od 4 mjeseca po godini i time</p>	
--	--	--	--	--

			skratiti razdoblje u kome će se žene izjednačiti po uvjetima za umirovljenje s muškarcima. Predlagatelj nije predočio niti jedan argument koji bi govorio u prilog ovakvom prijedlogu. Predlagatelja treba podsjetiti da žene u Hrvatskoj još uvijek u najvećoj mjeri vode brigu o kućanstvu, djeci te starijim osobama, a društvo nedovoljno osigurava odgovarajuću institucionalnu skrb koja bi rasteretila žene. Dok društvo ne ispuni navedene pretpostavke svako ubrzavanje izjednačavanja dobi za umirovljenje za žene znači dodatni pritisak na žene, što će neminovno rezultirati njihovim ranijim izlaskom iz svijeta rada kroz prijevremeno umirovljenje, čime se žene dodatno kažnjavaju i stavljaju u svojevrsan neravnopravan položaj u odnosu na muškarce. Odluka Ustavnog suda RH o uklanjanju dobne diskriminacije između muškaraca i žena za odlazak u mirovinu tako je, neželjeno, stvorila novu diskriminaciju, ovoga puta za žene. Ne treba je još ubrzavati skraćivanjem prijelaznog razdoblja.														
48.	UDRUGA INVALIDA RADA ZAGREBA	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Udruga invalida rada Zagreba (UIR Zagreba, dalje) na temelju Članaka 4-og, 25-og. i 28- og Konvencije o izjednačavanju prava osoba s invaliditetom, a u ime svojih članova, invalida rada i ostalih osoba s invaliditetom, traži da se članak 63. aktualnog Zakona o mirovinskom osiguranju (NN 157/13, 151/14, 33/15, 93/15, 120/16) (ZOMO, dalje) u budućem ZOMO-u izmijeni na način da se postotak prava na naknadu za svaku skupinu osoba s tjelesnim oštećenjem uveća za 10% (deset posto) tako da isti ubuduće glasi:</p> <p>Naknada zbog tjelesnog oštećenja određuje se ovisno o postotku tjelesnog oštećenja u odgovarajućem postotku od osnovice i iznosi:</p> <p>zbog tjelesnog oštećenja od stupanj naknada iznosi u postotku od osnovice</p> <table><tr><td>100%</td><td>1</td><td>50%</td></tr><tr><td>90%</td><td>2</td><td>46%</td></tr><tr><td>80%</td><td>3</td><td>42%</td></tr><tr><td>70%</td><td>4</td><td>38%</td></tr></table>	100%	1	50%	90%	2	46%	80%	3	42%	70%	4	38%	Primljeno na znanje	Sukladno gospodarskim mogućnostima predlaže se povećanje osnovice za naknadu za tjelesno oštećenje za 15% uvažavajući profesionalne uzroke nastanka tjelesnog oštećenja.
100%	1	50%															
90%	2	46%															
80%	3	42%															
70%	4	38%															

			60% 5 34% 50% 6 30% 40% 7 26% 30% 8 22%		
			<p>Obrazloženje</p> <p>Ovakvim deset postotnim povećanjem, proračunski održivim, djelovalo bi se korektivno s obzirom na opće povećanje životnih troškova, a na koje osobe s invaliditetom uglavnom nemaju adekvatan odgovor. Ujedno, ovakvim zakonskim uređenjem donekle bi se djelovalo na diskriminativnu situaciju u kojoj se osobe s tjelesnim oštećenjem nađu kada usporede svoja primanja s primanjima hrvatskih ratnih vojnih invalida, a s jednakim stupnjem tjelesnog oštećenja. Naime, članak 4. svaku Državu potpisnicu Konvencije o izjednačavanju prava osoba s invaliditetom (Konvencija , dalje) obvezuje na sljedeće:</p> <p>a) Osigurati osobama s invaliditetom isti opseg, kvalitetu i standard besplatnih ili dostupnih zdravstvenih usluga i programa koji se pružaju drugim osobama, uključujući područje spolnog i reproduktivnog zdravlja i zdravstvene programe kojima je obuhvaćeno cijelo stanovništvo.</p> <p>Kao i članak 4. i članci 25. te 28. Konvencije također nas obvezuju da se suzdržavamo od svih oblika diskriminacije prema osobama s invaliditetom. Nedvosmisleno nas Konvencija upućuje da je i uređenje u kojem dvjema skupinama osoba s invaliditetom i tjelesnim oštećenjem, ovisno o načinu nastanka invaliditeta, s istim postotkom oštećenja organizma prava budu različito uređena također - diskriminatorno. S dužnim poštovanjem prema populaciji hrvatskih ratnih vojnih invalida tražimo da se, ne dirajući u njihova prava, primanja invalida rada i ostalih osoba s invaliditetom po osnovu tjelesnog oštećenja istog stupnja u što većoj mjeri izjednače s primanjima ranije spomenute skupine osoba s invaliditetom.</p> <p>Svako drugačije uređenje, uz dužno poštovanje prema</p>		

			<p>temelju stjecanja prava hrvatskih ratnih vojnih invalida, i dalje je diskriminatorno. Naime, prema Zakonu o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji (NN 121/2017) (Zakon o braniteljima, dalje) osoba sa 100% oštećenjem organizma spada pod Invalide II skupine koji putem osobne invalidnine na mjesečnoj bazi ostvaruju pravo na 73% iznosa od osnovice koja iznosi 3.326,00 kuna, a što iznosi 2.427,98 kn.</p> <p>S druge strane, osoba s tjelesnim oštećenjem proistaklim isključivo kao posljedica priznate ozljede na radu ili profesionalne bolesti prema odredbama ZOMO-a, sa stupnjem tjelesnog oštećenja od 100% po aktualnoj zakonskoj regulativi ima pravo na 40% osnovice koja prema Odluci o osnovici za određivanje naknade zbog tjelesnog oštećenja i o usklađivanju novčanih naknada zbog tjelesnog oštećenja od 1. siječnja 2018. (NN 157/13, 151/14, 33/15, 93/15 i 120/16) iznosi 1.272,29 kn, a što čini iznos od 508, 91 kn.</p> <p>Držimo da bi svaka naknada po osnovi tjelesnog oštećenja ili oštećenja organizma trebala biti proporcionalna onom iznosu za koji su, zbog svog zdravstvenog stanja, kompetativnosti osoba s invaliditetom na tržištu rada umanjene te bi trebala biti i razmjerna stvarnim životnim potrebama života s tjelesnim oštećenjem. Nameće se stoga pitanje kako i zbog čega razlika između životnih potreba dviju skupina osoba s invaliditetom u Republici Hrvatskoj s približno jednakim stupnjem oštećenja organizma iznosi čak 1.919,07 kn? Stoga molimo da se Članak 63. budućeg ZOMO-a izmijeni sa spomenutim 10%-tnim povećanjem iznosa od osnovice za sve kategorije osoba s tjelesnim oštećenjem da bi se, a poštujući proračunske mogućnosti Republike Hrvatske, opisana diskriminatorna razlika ukinula ili barem umanjila.</p>		
--	--	--	--	--	--

49.	Sindikat željzničara Hrvatske	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Uvod</p> <p>Svaka mirovinska reforma složen je postupak, a kada se ona provodi u sustavu kakav je hrvatski, obilježen problemima neodrživosti sustava i neadekvatnošću mirovina, tada svako zadiranje u taj sustav mora biti temeljeno na odgovarajućim analizama i podacima, kako bi predložena rješenja išla u cilju rješavanja tih problema. Nažalost, kao i puno puta do sada, niti ova rješenja nisu rezultat provedene analize, a čini se kako će mnoga od njih postići učinke suprotne namjeravanim. Sindikati su još prošle godine tražili osnivanje radne skupine za izmjenu Zakona o mirovinskom osiguranju, kako bi ona na vrijeme počela s radom i kako bismo svi zajedno imali dovoljno vremena provesti kvalitetnu analizu i, sukladno utvrđenom, predložiti odgovarajuća rješenja. To se, opet nažalost, nije dogodilo tada, jer je radna skupina osnovana tek ove godine i u njenom su se sastavu našli, osim sindikata, predstavnici poslodavaca, akademske zajednice, umirovljeničkih udruga, mirovinskih fondova, HZMO-a, međutim, skupina se sastala samo dva puta. Prvi put krajem svibnja 2018. godine, kada su predstavnici resornog Ministarstva rada i mirovinskog sustava (MRMS) i HZMO-a članovima skupine predstavili aktualne podatke o stanju mirovinskog sustava. Drugi sastanak održan je krajem lipnja 2018. godine i znakovito je da je resorno ministarstvo dan ranije upoznalo novinare s prijedlozima rješenja u okviru reforme, što je na dan sastanka bilo popraćeno u dva dnevna lista, putem kojih su i članovi radne skupine, zajedno sa širom javnošću, prvi puta dobili informaciju o pravcu reformskih mjera. Dakle, u radnoj skupini se nije vodio dijalog, već su njezini članovi, pa tako i socijalni partneri, bili samo još jedna skupina kojoj je MRMS iznio rješenja, bez analize, argumenata i razgovora.</p> <p>Opravađavajući predložena rješenja MRMS tvrdi kako je samo 20 posto trenutnih umirovljenika odradilo puni radni staž od 40 godina, da je 30 godina staža premalo te da ga treba produljiti. Također, navodi da je godišnji deficit mirovinskog sustava 17 mlrd kuna i da se isti nadoknađuje iz proračuna. No, sve ove izjave netočne su</p>	Odbijen	Već prethodno odgovoreno.
-----	--	---	---	---------	---------------------------

			<p>i nekorektne. U odnosu na deficit mirovinskog sustava treba jasno reći kako od navedenog iznosa oko 12 mlrd deficita otpada na tranzicijski trošak i trošak mirovina ostvarenih po posebnim propisima. Pojam „puni radni staž“ ne postoji, jer podsjećamo kako su početkom 1990-tih dotad posebni fondovi, radnički, obrtnički i poljoprivredni, objedinjeni u jednom, radničkom fondu. Na kraju, prosjek godina mirovinskog staža za starosne mirovine je 32 godine, a za prijevremene starosne mirovne čak 39 godina! Uz to, do 1.1.1999. godine žene su u prijevremenu mirovinu mogle ići s 30 godina staža osiguranja, a u starosnu s 35 godina staža, dok je muškarcima i za jedno i za drugo trebalo 5 godina više. Godine starosti nisu bile primarne. Osim toga, tijekom 1990.-tih veliki je dio mladih povratnika s bojišta jednostavno „pospremljen“ u mirovinu dokupom staža ili bez toga, ako su imali uvjet za prijevremenu mirovinu, jer su tvrtke u kojima su radili propale u privatizaciji, dok su oni ratovali. Svih kasnijih godina, a i danas, poslodavci se „rješavaju“ starijih radnika koji imaju uvjet za prijevremenu mirovinu.</p> <p>Mirovinskom reformom treba postići održivost sustava i adekvatnost mirovina, zbog čega je nužno smanjiti pritisak na mirovinski sustav kroz smanjivanje priljeva novih umirovljenika te započeti popravljivanje omjera broja radnika i umirovljenika, putem stimulacije radnika na duži ostanak u svijetu rada i to na načelima pravednosti i nediskriminacije. Ova bi reforma trebala težiti ublažavanju ili uklanjanju nejednakosti koje su posljedica svih prethodno provedenih reformi. Zahtjev sindikata je da reforma ovoga puta ide u korist, a ne, kao svaki puta do sada, na štetu radnika. Već dugi niz godina Vijeće EU i Europska komisija Hrvatskoj preporučuju usklađivanje odredbi o mirovinama za posebne kategorije umirovljnika s općim pravilima za umirovljanje, a ta je preporuka, zajedno s preporukama za odvrćanje od prijevremenog umirovljenja i ubrzavanja prelaska na višu dobnu granicu za umirovljenje, dio paketa preporuka vezano uz mirovinsku reformu, u okviru Nacionalnog programa reformi Hrvatske za 2018. godinu i Programa</p>	
--	--	--	---	--

			<p>konvergencije Hrvatske za 2018. godinu. I dok u pogledu odvrćanja od prijevremenog umirovljenja te ubrzavanja prelaska na višu dobnu granicu za umirovljanje Vlada RH spremno predlaže rješenja (i to na štetu radnika – budućih umirovljenika), o usklađivanju odredbi o umirovljenju za posebne kategorije korisnika s općim propisom, godinama, pa tako i u okviru ovih prijedloga, još jednom nema niti riječi. Dakle, Vlada RH se odlučuje za selektivni pristup u rješavanju problema mirovinskog sustava, i to bez odgovarajuće podloge i procjene dugoročnih učinaka predloženih rješenja.</p> <p>Stoga sindikati od Vlade RH traže predočenje analitičke podloge za predložena rješenja, izvršenje procjene učinaka predloženih rješenja, pristupanje usklađivanju uvjeta umirovljenja posebnih kategorija korisnika s općim propisom te vraćanje rada na mirovinskoj reformi u okviru za to osnovane radne skupine. Mirovinska reforma prevažno je pitanje za sve radnike te sadašnje i buduće umirovljenike, koji zaslužuju odgovoran i predan rad, koji bi trebao otkloniti negativne učinke svih bivših reformi i povremenih intervencija u mirovinski sustav te odrediti smjer i mjere za budućnost. S obzirom na visoku razinu neslaganja s predloženim rješenjima te očekivanim negativnim učincima po radnike, ali i sustav u cjelini, predlažemo Vladi RH da povuče ovakav prijedlog Zakona te ga vrati radnoj skupini.</p> <p>Članci 9. i 10. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljivo nam je ubrzavanje razdoblja za ostvarenje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu po strožim uvjetima u smislu potrebnih godina života te posljedično podizanje dobne granice za ostvarenje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu na 67, odnosno 62 godina života. Navedena rješenja apsolutno su neprihvatljiva, zbog brojnih razloga koje predlagatelj nije uzimao u obzir, a koji su u zemljama razvijene demokracije važni čimbenici na kojima se temelje ovakvi reformski prijedlozi. Podatci za Hrvatsku govore u prilog potrebe zauzimanja potpuno suprotnog stava.</p> <p>Naime, uzimajući u obzir podatak o očekivanom trajanju života u Hrvatskoj, ono je u 2016. godini niže za 2,8</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>godina ukupno (3,2 godine muškarci, 2,3 godine žene) u odnosu na prosjek EU, s tim da prosjek EU dižu razvijenije zapadne i sjeverne države članice. Dio nama usporedivih zemalja nije došao ni do 65 godina života kao uvjeta za starosnu mirovinu. Prema izvješću EK (The Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU Member States 2016-2070) razlika u očekivanom trajanju života u 2016. godini neznatno je veća i iznosi 3,3 godine za muškarce i 2,6 godina za žene, prema projekcijama za 2040. godinu ta razlika za muškarce iznosi 2,6 godina, a za žene 2 godine dok u 2070. godini za muškarce razlika iznosi 1,7 godina i za žene 1,4 godine. Podatak o očekivanom trajanju života nakon 65. godine starosti u Hrvatskoj za 2016. godinu, pokazuje da je ono ukupno 17,6 godina, dok EU prosjek iznosi 20,0 godina (15,6 godina muškarci i 19,2 godine žene, dok je prosjek EU 18,2 godina muškarci i žene 21,6 godina).</p> <p>Očekivano trajanje zdravog života pri rođenju u Hrvatskoj u 2016. godini je 57,1 godina za muškarce i 58,7 godina za žene, u odnosu na prosjek EU 63,5 godina za muškarce i 64,2 godine za žene, dok je očekivano trajanje zdravog života nakon 65. godine u Hrvatskoj u 2016. godini dvostruko kraće od prosjeka EU, odnosno u Hrvatskoj za muškarce iznosi 5,2 godine, a za žene 4,9 godina, dok je prosjek EU za muškarce 9,8 godina, a za žene 10,1 godinu. Tako, primjerice, u Švedskoj očekivano trajanje zdravog života nakon 65. godine za muškarce iznosi 15,1 godinu, a za žene 16,6 godina, u Norveškoj za muškarce 15,4 godine, a za žene 15,2 godine; u Danskoj ono iznosi 11,5 godina za muškarce i 11,9 godina za žene, dok je u Njemačkoj očekivano trajanje života u zdravlju nakon 65. godine 11,5 godina za muškarce i 12,4 godine za žene. Pored toga, valja spomenuti i kako je očekivano trajanje života prema stupnju obrazovanja u Hrvatskoj u 2016. godini za one s osnovnom školom (ISCED 0-2) je 77 godina, sa srednjom stručnom spremom (ISCED 3-4) je 77,5 godina, a za visoko obrazovane (ISCED 5-8) je 80,5 godina.</p> <p>U Hrvatskoj je u 2017. godini stopa zaposlenosti dobne skupine od 25 do 54 godine starosti iznosila 74,9 posto, a</p>	
--	--	--	--	--

			<p>dobne skupine od 55 do 64 godine starosti 40,3%, dok prosjek EU za dobnu skupinu od 25 do 54 godine starosti iznosi 79,7 posto, a za dobnu skupinu od 55 do 64 godine starosti iznosi 57,1 posto. Osim svega navedenog prema izvješću EK (The Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU Member States 2016-2070) očekuje se da će 12 zemalja članica u projiciranom razdoblju imati pad u javnim troškovima za mirovine kao udjelu u BDP-u. Najveći pad očekuje se za Grčku (-6,6 postotnih bodova), zatim za Hrvatsku (-3,8 postotnih bodova), Francusku (-3,3 postotnih bodova), Latviju (-2,6 postotnih bodova) i Portugal (-2,2 postotnih bodova). Za još sedam zemalja također se projicira smanjenje, ali nešto manje, točnije između 1 i 1,9 postotnih bodova (Danska, Estonija, Italija, Litva, Španjolska, Švedska i Poljska). Projekcije za Hrvatsku kazuju kako će se u 2040. godini smanjiti javni troškovi za mirovine kao udjelu u BDP-u s 10,6% zabilježeno u 2016. godini na 8,3%, da bi do kraja projiciranog razdoblja tj. 2070. godine iznosili 6,8%. Usporede li se pak podatci o javnim troškovima za mirovine kao udjeli u BDP-u Hrvatske i prosjeku EU 28, vidljivo je kako je 2016. godine u Hrvatskoj taj udio iznosio 10,6%, a u EU 28 - 11,2%, u 2040. godini u Hrvatskoj će udio iznositi 8,3%, a u EU 28 - 12%, dok će u 2070. godini u Hrvatskoj taj udio iznositi 6,8%, a u EU - 28 iznositi će 11%.</p> <p>Navedeni podatci i projekcije ne samo da ne opravdavaju predložena rješenja, nego govore u prilog potrebe za zaokretom te zadržavanjem zakonskog rješenja o 65, odnosno 60 godina života kao dobnoj granici za stjecanje prava na starosnu, odnosno prijevremenu starosnu mirovinu. Zbog toga, a temeljem predloženih podataka, tražimo da predlagatelj odustane od podizanja uvjeta dobi za stjecanje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu i zakonski vrati dobnu granicu na 65, odnosno 60 godina života, sve dok se očekivano trajanje života općenito, kao i očekivano trajanje života u zdravlju nakon 65 godine života u Hrvatskoj značajnije ne približi EU prosjeku.</p> <p>Životni vijek, život u zdravlju nakon 65. godine i slično</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>ovise o uvjetima života u stvarnom okruženju, radnim uvjetima i tehnologijama, stanju zdravstvene zaštite i njenoj dostupnosti što su neposredni razlozi hrvatskog zaostajanja za EU prosjekom te posebno za stanjem u razvijenim EU zemljama. Podizanje dobne granice za ostvarenje prava na mirovinu ne znači da će ljudi do tada moći raditi, ali znači da će zbog ranijeg odlaska u mirovinu (jer ne mogu raditi ili ih se poslodavac želi riješiti i zaposliti mlađe) biti trajno kažnjeni nižim mirovinama, što će rezultirati njihovim siromaštvom u starosti. Niti jedna vlada nema mandat predlagati ovakva rješenja bez odgovarajućih podataka koji govore u prilog njihove potrebe, već se dob za umirovljenje može produžavati tek onda kada se stvori okružje koje će to omogućiti i opravdavati.</p> <p>Članak 11. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljiv je prijedlog povećanja uvjeta dobi za stjecanja prava na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika sa sadašnjih 60, na 61 godinu života, odnosno 62 godine života od 2027. godine. I u ovom slučaju kao i u slučaju starosne i prijevremene starosne mirovine, predlagatelj ne pruža nikakve dokaze koji opravdavaju potrebu za ovim povećanjem. Smatramo kako osoba s najmanje 41 godinom staža osiguranja u efektivnom trajanju i 60 godina života zaslužuje pravo na umirovljenje bez trajnog umanjenja mirovine. Radi se o radnicima koji su već po završetku srednje škole započeli s radom i koji su u pravilu radili u zahtjevnim radnim uvjetima i radno intenzivnim djelatnostima i koji nakon 41 godine mirovinskog staža zaslužuju umirovljenje bez kažnjavanja. Za one među njima koji se ipak odluče za ostanak u svijetu rada zakonodavac treba omogućiti stimulaciju za duži ostanak u svijetu rada, jer svojom odlukom doprinose rasterećenju mirovinskog sustava.</p> <p>Članak 13. ZID ZOMO</p> <p>Prilikom donošenja Zakona o mirovinskom osiguranju 2014. godine zakonodavac je omogućio osobama u starosnoj mirovini rad do polovice punog radnog vremena, uz zadržavanje prava na isplatu mirovine. Tada je izrijeком rečeno kako ista mogućnost neće biti</p>	
--	--	--	---	--

			<p>pružena korisnicima prijevremene starosne mirovine, iz razloga što će to izazvati veliki val prijevremenog umirovljenja i stvoriti dodatni pritisak na mirovinski sustav, a cilj je njegovo rasterećenje.</p> <p>Ako je navedeni cilj u središtu i ovih izmjena, tada nije jasno koji argumenti stoje iza prijedloga koji bi i prijevremenim umirovljenicima omogućio rad u polovici punog radnog vremena uz istovremeno zadržavanje mirovine. Prijedlog koji nudi predlagatelj potiče i radnika i poslodavca na nova opterećenja mirovinskog sustava i sustava rada. Ako radnik može i želi nastaviti raditi, a poslodavac ima potrebu za njegovim radom, radnika treba zadržati u radnom odnosu, a ne umiroviti ga uz zadržavanje radnog mjesta. Temeljni cilj reforme je postići održivost sustava, prije svega kroz smanjivanje priljeva novih umirovljenika te osigurati adekvatnost mirovina. S obzirom na navedene ciljeve, ovakav prijedlog smatramo kontraproduktivnim, čak i nerazumnim. Svjesni problema niskih mirovina prihvaćamo mogućnost rada korisnika starosnih mirovina, ali ovaj prijedlog ne smatramo korakom u pravom smjeru, a rad umirovljenika u prijevremenoj mirovini, uz zadržavanje mirovine, u pravilu ne bilježe ni druge EU zemlje. Za očekivati je da će ovakvo rješenje biti poticaj poslodavcima za slanje radnika u prijevremenu mirovinu te njihovo ponovno uzimanje u radni odnos po fleksibilnijim oblicima ugovora o radu, što predstavlja nelojalnu konkurenciju radnicima. Radnici će prihvaćati prijevremeno umirovljenje i mogućnost dodatnog rada, ako izračun pokaže kako će iznos mirovine i polovice plaće biti veći od iznosa plaće koju su imali do tada.</p> <p>Članak 22. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljiv nam je prijedlog većeg umanjivanja mirovina zbog odlaska u prijevremenu mirovinu linearno za 0,34 posto za svaki mjesec ranijeg umirovljenja. Već je i sadašnji model dovoljno destimulativan. Linearno umanjivanje smatramo nepravednim, dok sadašnji model, prema kojem stopa umanjivanja pada što je osiguranik bliže uvjetima za starosnu mirovinu, ipak stimulira kasniji</p>	
--	--	--	---	--

			<p>odlazak u prijevremenu starosnu mirovinu, jer je blaži u kažnjavanju onih koji imaju više godina života i više godina mirovinskog staža u trenutku umirovljenja. Poznato je kako odlazak u prijevremenu starosnu mirovinu najčešće nije izbor radnika, već ga poslodavac šalje u mirovinu čim navrší prvi uvjet. Stoga tražimo da se umjesto radnika kazni, odnosno penalizira poslodavac (uključujući i državu), koji radnika šalje u prijevremenu mirovinu, jer je to mjera koja postoji u nekim zemljama. Ona se može provesti kroz propisivanje povećane uplate doprinosa, dokup mirovine do pune mirovine ili neki drugi oblik fiskalne stimulacije. Povećanje trajnog umanjivanja prijevremenih mirovina, s obzirom na činjenicu nedobrovoljnog umirovljenja, neće imati za posljedicu duži ostanak u svijetu rada, nego porast siromaštva starijih osoba.</p> <p>Podržavamo povećanje polaznog faktora za određivanje starosne mirovine za osobu koja prvi puta stječe mirovinu i ima 65 godina života i 35 godina mirovinskog staža i to sa sadašnjih 0,15 na 0,34 posto za svaki mjesec kasnijeg umirovljenja. Međutim, upitno je u kojoj mjeri će tu mogućnost moći iskoristiti radnici na poslovima većeg fizičkog opterećenja i/ili niže razine složenosti, jer praksa pokazuje kako ju u najvećoj mjeri koriste visokoobrazovani (sveučilišni profesori, znanstvenici, liječnici ...) čije su mirovine već značajno veće od prosjeka. Istovremeno, protivimo se ukidanju navedene mogućnosti za dugogodišnjeg osiguranika, koji prema sadašnjem uređenju ima takvu mogućnost, jer bi ovo pravo u odnosu na cilj izmjena Zakona moralo biti jednako dostupno. Predloženo rješenje značilo bi da dugogodišnji osiguranik brodograđevni radnik zbog gubitka stimulacije za dulji ostanak u svijetu rada nakon 60. godine života financira rast mirovine primjerice sveučilišnog profesora, kome će stimulacija nakon 65. godine života rasti sa sadašnjih 0,15 posto na 0,34 posto po mjesecu kasnijeg umirovljenja. To znači da mirovina sveučilišnog profesora s te osnove može biti veća i do 20,4 posto. Dugogodišnji osiguranik može izabrati da ne ode u mirovinu sa 60 godina života i 41 godinom staža i</p>		
--	--	--	---	--	--

		<p>nastaviti raditi do 65. godine života, no time neće ostvariti pravo na povećanje mirovine. Ako je cilj mirovinske reforme poticaj za dulji ostanak u svijetu rada i smanjivanje pritiska na mirovinski sustav, tada se ne smije pribjegavati polovičnim rješenjima, koja će imati suprotan učinak. Sve koji mogu i žele raditi duže od zakonom propisane granice treba na isti način, bez diskriminacije poticati na ostanak u svijetu rada. Prilika je to i ženama da utječu na visinu svoje mirovine, koje značajno zaostaju za mirovinama njihovih muških kolega.</p> <p>Članak 25. ZID ZOMO</p> <p>Načelno nam je prihvatljiv prijedlog koji radnicima pri umirovljenju daje pravo izbora za njih povoljnijeg rješenja, odnosno izbor ostanka u oba stupa mirovinskog osiguranja ili prebacivanje sredstava u 1. stup. To znači uvažavanje činjenice da sustav dva mirovinska stupa ne osigurava veće mirovine svima, nego veći dio korisnika „dvostupaša“ ostvaruje i ostvarivat će manje mirovine.</p> <p>Na ovom mjestu dobro je podsjetiti se kako je 2. stup mirovinskog osiguranja nastao preusmjeravanjem 5 posto, odnosno $\frac{1}{4}$ prihoda javnog sustava na osobne račune osiguranika u privatnim fondovima, stvorivši time sustav individualizirane kapitalizirane štednje, ali i proračunsku rupu, odnosno tzv. tranzicijski trošak u javnom sustavu. Za zatvaranje te rupe država od privatnih fondova posuđuje ta ista sredstva i na njih plaća kamatu. Očekivanja su MRMS-a da će se čak 97 posto osiguranika u trenutku umirovljenja odlučiti za prelazak u 1. stup, jer će to za njih biti povoljnija mogućnost, a da će za samo 3 posto osiguranika, i to onih s najvišim plaćama, biti povoljniji ostanak u oba stupa. Taj podatak pokazuje kako uvođenje 2. stupa mirovinskog osiguranja nije ispunilo očekivanja, a uz to je s gotovo 6 mlrd kuna tranzicijskog troška godišnje, i preskup za državni proračun.</p> <p>Iako smatramo kako je država odgovorna osigurati da nitko nema manju mirovinu zbog toga što je bio prisiljen 5 posto svoga mirovinskog doprinosa uplaćivati u 2. stup, a 15 posto u 1. stup, predloženo rješenje, osim što dovodi u pitanje smisao opstanka 2. stupa, dugoročno će za</p>		
--	--	---	--	--

			<p>javne financije povećati teret mirovinskog sustava, odnosno stvoriti dodatni trošak, samo zato da bi se postigla razina mirovina koje bi korisnici imali da 2. stup nije uveden. MRMS je u svojoj prezentaciji iznio podatak o očekivanom pozitivnom učinku na državni proračun ovakvog rješenja, i to u iznosu od 87 mlrd kuna u razdoblju 2019.-2040., no jasno je kako dugoročno ovaj učinak može biti samo negativan. Činjenica je da će se prihod za proračun događati jednokratno, i to prilikom odlaska u mirovinu i prebacivanja sredstava u 1. stup, dok će trošak biti dugoročan, odnosno tijekom cijelog razdoblja korištenja mirovine svakog korisnika. Ako su predviđanja MRMS-a točna, većina tog troška morati će se platiti u godinama nakon 2040., što je, očito, dovoljno izvan horizonta današnje vlade, pa ona nema potrebe razmišljati o tome. Osim toga, predloženo rješenje stvara situaciju u kojoj prisilna štednja u 2. stupu omogućuje ostvarivanje profita privatnim financijskim institucijama koje upravljaju fondovima (i mirovinskim osiguravajućim društvima – MOD-ovima, trenutno jednom), dok država, odnosno porezni obveznici, snose rizik i plaćaju razliku između onoga što su mirovinski fondovi svojim prinosima uspjeli ostvariti i razine mirovine koja je potrebna da bi osiguranici iz 2. stupa imali jednake mirovine kao da su bili osigurani samo u 1. stupu. Sve navedeno ukazuje na potrebu preispitivanja modela, jer ako 2. stup, čak i unatoč izdašnim državnim subvencijama, neće ostvariti više mirovine za ogromnu većinu budućih korisnika, potrebno je posve ozbiljno razmotriti svrsishodnost njegovog opstanka. Podsjećamo kako države članice EU takav model ili nemaju, ili su od njega odustale, ili se u 2. stupu štedi puno manje, recimo do 2 posto.</p> <p>Temeljem već iznesenog, apsolutno smo protiv najave povećanja izdvajanja za 2. stup na štetu 1. stupa, i to povećanja s 5, na 5,5 pa na 6 posto, odnosno smanjenja izdvajanja za 1. stup s 15 na 14,5 pa na 14 posto. Takav prijedlog znači povećanje tranzicijskog troška i javnog duga, a potpuno je besmisleno, ako će se osiguranicima omogućavati vraćanje u 1. stup.</p> <p>Na kraju, otvaramo i pitanje prava na dodatak na</p>	
--	--	--	---	--

			<p>mirovine od 27 posto i za korisnike mirovina iz oba stupa, jer je to korekcija koja je svojedobno uvedena radi ublažavanja razlike u mirovinama starih i novih umirovljenika u istom javnom sustavu. Kako je 1. stup mirovinskog osiguranja obvezni stup generacijske solidarnosti, to svakom osiguraniku „dvostupašu“, koji se odluči za mirovinu iz oba stupa, pripada pravo na dodatak na mirovinu i to razmjerno udjelu mirovinske štednje u 1. stupu, odnosno $\frac{3}{4}$ dodatka. Predloženo rješenje takve osiguranike zakida u navedenom pravu, što je apsolutno neprihvatljivo. Smatramo da im to pravo treba biti omogućeno, a da tek onda odluče hoće li ostati u sustavu mirovina iz oba stupa ili prenijeti sva sredstva iz 2. stupa u 1. stup i tada ostvarivati mirovinu po osnovi samo 1. stupa i punog dodatka.</p> <p>Članak 41. i 43. ZID ZOMO</p> <p>Podizanje uvjeta dobi za žene za stjecanje prava na starosnu mirovinu te uvjeta dobi i staža za stjecanje prava na prijevremenu starosnu mirovinu treba zadržati na sadašnjoj dinamici od 3 mjeseca po godini, a ne povećavati na dinamiku od 4 mjeseca po godini i time skratiti razdoblje u kome će se žene izjednačiti po uvjetima za umirovljenje s muškarcima. Predlagatelj nije predočio niti jedan argument koji bi govorio u prilog ovakvom prijedlogu. Predlagatelja treba podsjetiti da žene u Hrvatskoj još uvijek u najvećoj mjeri vode brigu o kućanstvu, djeci te starijim osobama, a društvo nedovoljno osigurava odgovarajuću institucionalnu skrb koja bi rasteretila žene. Dok društvo ne ispuni navedene pretpostavke svako ubrzavanje izjednačavanja dobi za umirovljenje za žene znači dodatni pritisak na žene, što će neminovno rezultirati njihovim ranijim izlaskom iz svijeta rada kroz prijevremeno umirovljenje, čime se žene dodatno kažnjavaju i stavljaju u svojevrsan neravnopravan položaj u odnosu na muškarce. Odluka Ustavnog suda RH o uklanjanju dobne diskriminacije između muškaraca i žena za odlazak u mirovinu tako je, neželjeno, stvorila novu diskriminaciju, ovoga puta za žene. Ne treba je još ubrzavati skraćivanjem prijelaznog razdoblja.</p>		
--	--	--	--	--	--

50.	Darko Šalković	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Uvod</p> <p>Svaka mirovinska reforma složen je postupak, a kada se ona provodi u sustavu kakav je hrvatski, obilježen problemima neodrživosti sustava i neadekvatnošću mirovina, tada svako zadiranje u taj sustav mora biti temeljeno na odgovarajućim analizama i podacima, kako bi predložena rješenja išla u cilju rješavanja tih problema. Nažalost, kao i puno puta do sada, niti ova rješenja nisu rezultat provedene analize, a čini se kako će mnoga od njih postići učinke suprotne namjeravanim. Sindikati su još prošle godine tražili osnivanje radne skupine za izmjenu Zakona o mirovinskom osiguranju, kako bi ona na vrijeme počela s radom i kako bismo svi zajedno imali dovoljno vremena provesti kvalitetnu analizu i, sukladno utvrđenom, predložiti odgovarajuća rješenja. To se, opet nažalost, nije dogodilo tada, jer je radna skupina osnovana tek ove godine i u njenom su se sastavu našli, osim sindikata, predstavnici poslodavaca, akademske zajednice, umirovljeničkih udruga, mirovinskih fondova, HZMO-a, međutim, skupina se sastala samo dva puta. Prvi put krajem svibnja 2018. godine, kada su predstavnici resornog Ministarstva rada i mirovinskog sustava (MRMS) i HZMO-a članovima skupine predstavili aktualne podatke o stanju mirovinskog sustava. Drugi sastanak održan je krajem lipnja 2018. godine i znakovito je da je resorno ministarstvo dan ranije upoznalo novinare s prijedlozima rješenja u okviru reforme, što je na dan sastanka bilo popraćeno u dva dnevna lista, putem kojih su i članovi radne skupine, zajedno sa širom javnošću, prvi puta dobili informaciju o pravcu reformskih mjera. Dakle, u radnoj skupini se nije vodio dijalog, već su njezini članovi, pa tako i socijalni partneri, bili samo još jedna skupina kojoj je MRMS iznio rješenja, bez analize, argumenata i razgovora.</p> <p>Opravdavajući predložena rješenja MRMS tvrdi kako je samo 20 posto trenutnih umirovljenika odradilo puni radni staž od 40 godina, da je 30 godina staža premalo te da ga treba produljiti. Također, navodi da je godišnji deficit mirovinskog sustava 17 mlrd kuna i da se isti nadoknađuje iz proračuna.No, sve ove izjave netočne su</p>	Odbijen	Već prethodno odgovoreno.
-----	----------------	---	---	---------	---------------------------

			<p>i nekorektne. U odnosu na deficit mirovinskog sustava treba jasno reći kako od navedenog iznosa oko 12 mlrd deficita otpada na tranzicijski trošak i trošak mirovina ostvarenih po posebnim propisima. Pojam „puni radni staž“ ne postoji, jerpodsjećamo kako su početkom 1990-tih dotad posebni fondovi, radnički, obrtnički i poljoprivredni, objedinjeni u jednom, radničkom fondu. Na kraju, prosjek godina mirovinskog staža za starosne mirovine je 32 godine, a za prijevremene starosne mirovne čak 39 godina! Uz to, do 1.1.1999. godine žene su u prijevremenu mirovinu mogle ići s 30 godina staža osiguranja, a u starosnu s 35 godina staža, dok je muškarcima i za jedno i za drugo trebalo 5 godina više. Godine starosti nisu bile primarne. Osim toga, tijekom 1990.-tih veliki je dio mladih povratnika s bojišta jednostavno „pospremljen“ u mirovinu dokupom staža ili bez toga, ako su imali uvjet za prijevremenu mirovinu, jer su tvrtke u kojima su radili propale u privatizaciji, dok su oni ratovali. Svih kasnijih godina, a i danas, poslodavci se „rješavaju“ starijih radnika koji imaju uvjet za prijevremenu mirovinu.</p> <p>Mirovinskom reformom treba postići održivost sustava i adekvatnost mirovina, zbog čega je nužno smanjiti pritisak na mirovinski sustav kroz smanjivanje priljeva novih umirovljenika te započeti popravljivanje omjera broja radnika i umirovljenika, putem stimulacije radnika na duži ostanak u svijetu rada i to na načelima pravednosti i nediskriminacije. Ova bi reforma trebala težiti ublažavanju ili uklanjanju nejednakosti koje su posljedica svih prethodno provedenih reformi. Zahtjev sindikata je da reforma ovoga puta ide u korist, a ne, kao svaki puta do sada, na štetu radnika. Već dugi niz godina Vijeće EU i Europska komisija Hrvatskoj preporučuju usklađivanje odredbi o mirovinama za posebne kategorije umirovljnika s općim pravilima za umirovljanje, a ta je preporuka, zajedno s preporukama za odvrćanje od prijevremenog umirovljenja i ubrzavanja prelaska na višu dobnu granicu za umirovljenje, dio paketa preporuka vezano uz mirovinsku reformu, u okviru Nacionalnog programa reformi Hrvatske za 2018. godinu i Programa</p>	
--	--	--	--	--

			<p>konvergencije Hrvatske za 2018. godinu. I dok u pogledu odvrćanja od prijevremenog umirovljenja te ubrzavanja prelaska na višu dobnu granicu za umirovljanje Vlada RH spremno predlaže rješenja (i to na štetu radnika – budućih umirovljenika), o usklađivanju odredbi o umirovljenju za posebne kategorije korisnika s općim propisom, godinama, pa tako i u okviru ovih prijedloga, još jednom nema niti riječi. Dakle, Vlada RH se odlučuje za selektivni pristup u rješavanju problema mirovinskog sustava, i to bez odgovarajuće podloge i procjene dugoročnih učinaka predloženih rješenja.</p> <p>Stoga sindikati od Vlade RH traže predočenje analitičke podloge za predložena rješenja, izvršenje procjene učinaka predloženih rješenja, pristupanje usklađivanju uvjeta umirovljenja posebnih kategorija korisnika s općim propisom te vraćanje rada na mirovinskoj reformi u okviru za to osnovane radne skupine. Mirovinska reforma prevažno je pitanje za sve radnike te sadašnje i buduće umirovljenike, koji zaslužuju odgovoran i predan rad, koji bi trebao otkloniti negativne učinke svih bivših reformi i povremenih intervencija u mirovinski sustav te odrediti smjer i mjere za budućnost. S obzirom na visoku razinu neslaganja s predloženim rješenjima te očekivanim negativnim učincima po radnike, ali i sustav u cjelini, predlažemo Vladi RH da povuče ovakav prijedlog Zakona te ga vrati radnoj skupini.</p> <p>Članci 9. i 10. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljivo nam je ubrzavanje razdoblja za ostvarenje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu po strožim uvjetima u smislu potrebnih godina života te posljedično podizanje dobne granice za ostvarenje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu na 67, odnosno 62 godina života. Navedena rješenja apsolutno su neprihvatljiva, zbog brojnih razloga koje predlagatelj nije uzimao u obzir, a koji su u zemljama razvijene demokracije važni čimbenici na kojima se temelje ovakvi reformski prijedlozi. Podatci za Hrvatsku govore u prilog potrebe zauzimanja potpuno suprotnog stava.</p> <p>Naime, uzimajući u obzir podatak o očekivanom trajanju života u Hrvatskoj, ono je u 2016. godini niže za 2,8</p>	
--	--	--	---	--

			<p>godina ukupno (3,2 godine muškarci, 2,3 godine žene) u odnosu na prosjek EU, s tim da prosjek EU dižu razvijenije zapadne i sjeverne države članice. Dio nama usporedivih zemalja nije došao ni do 65 godina života kao uvjeta za starosnu mirovinu. Prema izvješću EK (The Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU Member States 2016-2070) razlika u očekivanom trajanju života u 2016. godini neznatno je veća i iznosi 3,3 godine za muškarce i 2,6 godina za žene, prema projekcijama za 2040. godinu ta razlika za muškarce iznosi 2,6 godina, a za žene 2 godine dok u 2070. godini za muškarce razlika iznosi 1,7 godina i za žene 1,4 godine. Podatak o očekivanom trajanju života nakon 65. godine starosti u Hrvatskoj za 2016. godinu, pokazuje da je ono ukupno 17,6 godina, dok EU prosjek iznosi 20,0 godina (15,6 godina za muškarce i 19,2 godine za žene, dok je prosjek EU 18,2 godina za muškarce i 21,6 godina za žene).</p> <p>Očekivano trajanje zdravog života pri rođenju u Hrvatskoj 2016. godini je 57,1 godina za muškarce i 58,7 godina za žene, u odnosu na prosjek EU 63,5 godina za muškarce i 64,2 godine za žene, dok je očekivano trajanje zdravog života nakon 65. godine u Hrvatskoj 2016. godini dvostruko kraće od prosjeka EU, odnosno u Hrvatskoj za muškarce iznosi 5,2 godine, a za žene 4,9 godina, dok je prosjek EU za muškarce 9,8 godina, a za žene 10,1 godinu. Tako, primjerice, u Švedskoj očekivano trajanje zdravog života nakon 65. godine za muškarce iznosi 15,1 godinu, a za žene 16,6 godina, u Norveškoj za muškarce 15,4 godine, a za žene 15,2 godine; u Danskoj ono iznosi 11,5 godina za muškarce i 11,9 godina za žene, dok je u Njemačkoj očekivano trajanje života u zdravlju nakon 65. godine 11,5 godina za muškarce i 12,4 godine za žene. Pored toga, valja spomenuti i kako je očekivano trajanje života prema stupnju obrazovanja u Hrvatskoj u 2016. godini za one s osnovnom školom (ISCED 0-2) je 77 godina, sa srednjom stručnom spremom (ISCED 3-4) je 77,5 godina, a za visoko obrazovane (ISCED 5-8) je 80,5 godina.</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>U Hrvatskoj je u 2017. godini stopa zaposlenosti dobne skupine od 25 do 54 godinestarosti iznosila 74,9 posto, a dobne skupine od 55 do 64 godine starosti 40,3%, dokprosjeak EU za dobnu skupinu od 25 do 54 godine starosti iznosi 79,7 posto, a za dobnuskupinu od 55 do 64 godine starosti iznosi 57,1 posto.Osim svega navedenog prema izvješću EK (TheAgeingReport: EconomicandBudgetaryProjections for the EU MemberStates 2016-2070) očekuje se da će 12 zemalja članica uprojiciranom razdoblju imati pad u javnim troškovima za mirovine kao udjelu u BDP-u.Najveći pad očekuje se za Grčku (-6,6 postotnih bodova), zatim za Hrvatsku (-3,8postotnih bodova), Francusku (-3,3 postotnih bodova), Latviju (-2,6 postotnih bodova) iPortugal (-2,2 postotnih bodova). Za još sedam zemalja također se projicira smanjenje, alinešto manje, točnije između 1 i 1,9 postotnih bodova (Danska, Estonija, Italija, Litva,Španjolska, Švedska i Poljska). Projekcije za Hrvatsku kazuju kako će se u 2040. godinismanjiti javni troškovi za mirovine kao udjelu u BDP-u s 10,6% zabilježeno u 2016.godini na 8,3%, da bi do kraja projiciranog razdoblja tj. 2070. godine iznosili 6,8%.Usporede li se pak podatci o javnim troškovima za mirovine kao udjeli u BDP-uHrvatske i prosjeku EU 28, vidljivo je kako je 2016. godine u Hrvatskoj taj udio iznosio10,6%, a u EU 28 - 11,2%, u 2040. godini u Hrvatskoj će udio iznositi 8,3%, a u EU 28 -12%, dok će u 2070. godini u Hrvatskoj taj udio iznositi 6,8%, a u EU - 28 iznositi će11%.</p> <p>Navedeni podatci i projekcije ne samo da ne opravdavaju predložena rješenja, nego govore u prilog potrebe za zaokretom te zadržavanjem zakonskog rješenja o 65, odnosno 60 godina života kao dobnoj granici za stjecanje prava na starosnu, odnosno prijevremenu starosnu mirovinu. Zbog toga, a temeljem predloženih podataka, tražimo da predlagatelj odustane od podizanja uvjeta dobi za stjecanje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu i zakonski vrati dobnu granicu na 65, odnosno 60 godina života, sve dok se očekivano trajanje života općenito, kao i očekivano trajanje života u zdravlju</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>nakon 65 godine života u Hrvatskoj značajnije ne približi EU prosjeku.</p> <p>Životni vijek, život u zdravlju nakon 65. godine i slično ovise o uvjetima života u stvarnom okruženju, radnim uvjetima i tehnologijama, stanju zdravstvene zaštite i njenoj dostupnosti što su neposredni razlozi hrvatskog zaostajanja za EU prosjekom te posebno za stanjem u razvijenim EU zemljama. Podizanje dobne granice za ostvarenje prava na mirovinu ne znači da će ljudi do tada moći raditi, ali znači da će zbog ranijeg odlaska u mirovinu (jer ne mogu raditi ili ih se poslodavac želi riješiti i zaposliti mlađe) biti trajno kažnjeni nižim mirovinama, što će rezultirati njihovim siromaštvom u starosti. Niti jedna vlada nema mandat predlagati ovakva rješenja bez odgovarajućih podataka koji govore u prilog njihove potrebe, već se dob za umirovljenje može produžavati tek onda kada se stvori okružje koje će to omogućiti i opravdavati.</p> <p>Članak 11. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljiv je prijedlog povećanja uvjeta dobi za stjecanja prava na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika sa sadašnjih 60, na 61 godinu života, odnosno 62 godine života od 2027. godine. I u ovom slučaju kao i u slučaju starosne i prijevremene starosne mirovine, predlagatelj ne pruža nikakve dokaze koji opravdavaju potrebu za ovim povećanjem. Smatramo kako osoba s najmanje 41 godinom staža osiguranja u efektivnom trajanju i 60 godina života zaslužuje pravo na umirovljenje bez trajnog umanjenja mirovine. Radi se o radnicima koji su već po završetku srednje škole započeli s radom i koji su u pravilu radili u zahtjevnim radnim uvjetima i radno intenzivnim djelatnostima i koji nakon 41 godine mirovinskog staža zaslužuju umirovljenje bez kažnjavanja. Za one među njima koji se ipak odluče za ostanak u svijetu rada zakonodavac treba omogućiti stimulaciju za duži ostanak u svijetu rada, jer svojom odlukom doprinose rasterećenju mirovinskog sustava.</p> <p>Članak 13. ZID ZOMO</p> <p>Prilikom donošenja Zakona o mirovinskom osiguranju 2014. godine zakonodavac je omogućio osobama u</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>starosnoj mirovini rad do polovice punog radnog vremena, uz zadržavanje prava na isplatu mirovine. Tada je izrijekom rečeno kako ista mogućnost neće biti pružena korisnicima prijevremene starosne mirovine, iz razloga što će to izazvati veliki val prijevremenog umirovljenja i stvoriti dodatni pritisak na mirovinski sustav, a cilj je njegovo rasterećenje.</p> <p>Ako je navedeni cilj u središtu i ovih izmjena, tada nije jasno koji argumenti stoje iza prijedloga koji bi i prijevremenim umirovljenicima omogućio rad u polovici punog radnog vremena uz istovremeno zadržavanje mirovine. Prijedlog koji nudi predlagatelj potiče i radnika i poslodavca na nova opterećenja mirovinskog sustava i sustava rada. Ako radnik može i želi nastaviti raditi, a poslodavac ima potrebu za njegovim radom, radnika treba zadržati u radnom odnosu, a ne umiroviti ga uz zadržavanje radnog mjesta. Temeljni cilj reforme je postići održivost sustava, prije svega kroz smanjivanje priljeva novih umirovljenika te osigurati adekvatnost mirovina. S obzirom na navedene ciljeve, ovakav prijedlog smatramo kontraproduktivnim, čak i nerazumnim. Svjesni problema niskih mirovina prihvaćamo mogućnost rada korisnika starosnih mirovina, ali ovaj prijedlog ne smatramo korakom u pravom smjeru, a rad umirovljenika u prijevremenoj mirovini, uz zadržavanje mirovine, u pravilu ne bilježe ni druge EU zemlje. Za očekivati je da će ovakvo rješenje biti poticaj poslodavcima za slanje radnika u prijevremenu mirovinu te njihovo ponovno uzimanje u radni odnos po fleksibilnijim oblicima ugovora o radu, što predstavlja nelojalnu konkurenciju radnicima. Radnici će prihvaćati prijevremeno umirovljenje i mogućnost dodatnog rada, ako izračun pokaže kako će iznos mirovine i polovice plaće biti veći od iznosa plaće koju su imali do tada.</p> <p>Članak 22. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljiv nam je prijedlog većeg umanjivanja mirovina zbog odlaska u prijevremenu mirovinu linearno za 0,34 posto za svaki mjesec ranijeg umirovljenja. Već je i sadašnji model dovoljno destimulativan. Linearno</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>umanjenje smatramo nepravednim, dok sadašnji model, prema kojem stopa umanjenja pada što je osiguranik bliže uvjetima za starosnu mirovinu, ipak stimulira kasniji odlazak u prijevremenu starosnu mirovinu, jer je blaži u kažnjavanju onih koji imaju više godina života i više godina mirovinskog staža u trenutku umirovljenja. Poznato je kako odlazak u prijevremenu starosnu mirovinu najčešće nije izbor radnika, već ga poslodavac šalje u mirovinu čim navrší prvi uvjet. Stoga tražimo da se umjesto radnika kazni, odnosno penalizira poslodavac (uključujući i državu), koji radnika šalje u prijevremenu mirovinu, jer je to mjera koja postoji u nekim zemljama. Ona se može provesti kroz propisivanje povećane uplate doprinosa, dokup mirovine do pune mirovine ili neki drugi oblik fiskalne destimulacije. Povećanje trajnog umanjenja prijevremenih mirovina, s obzirom na činjenicu nedobrovoljnog umirovljenja, neće imati za posljedicu duži ostanak u svijetu rada, nego porast siromaštva starijih osoba.</p> <p>Podržavamo povećanje polaznog faktora za određivanje starosne mirovine za osobu koja prvi puta stječe mirovinu i ima 65 godina života i 35 godina mirovinskog staža i to sa sadašnjih 0,15 na 0,34 posto za svaki mjesec kasnijeg umirovljenja. Međutim, upitno je u kojoj mjeri će tu mogućnost moći iskoristiti radnici na poslovima većeg fizičkog opterećenja i/ili niže razine složenosti, jer praksa pokazuje kako ju u najvećoj mjeri koriste visokoobrazovani (sveučilišni profesori, znanstvenici, liječnici ...) čije su mirovine već značajno veće od prosjeka. Istovremeno, protivimo se ukidanju navedene mogućnosti za dugogodišnjeg osiguranika, koji prema sadašnjem uređenju ima takvu mogućnost, jer bi ovo pravo u odnosu na cilj izmjena Zakona moralo biti jednako dostupno. Predloženo rješenje značilo bi da dugogodišnji osiguranik brodograđevni radnik zbog gubitka stimulacije za dulji ostanak u svijetu rada nakon 60. godine života financira rast mirovine primjerice sveučilišnog profesora, kome će stimulacija nakon 65. godine života rasti sa sadašnjih 0,15 posto na 0,34 posto po mjesecu kasnijeg umirovljenja. To znači da mirovina</p>	
--	--	--	---	--

			<p>sveučilišnog profesora s te osnove može biti veća i do 20,4 posto. Dugogodišnji osiguranik može izabrati da ne ode u mirovinu sa 60 godina života i 41 godinom staža i nastaviti raditi do 65. godine života, no time neće ostvariti pravo na povećanje mirovine. Ako je cilj mirovinske reforme poticaj za dulji ostanak u svijetu rada i smanjivanje pritiska na mirovinski sustav, tada se ne smije pribjegavati polovičnim rješenjima, koja će imati suprotan učinak. Sve koji mogu i žele raditi duže od zakonom propisane granice treba na isti način, bez diskriminacije poticati na ostanak u svijetu rada. Prilika je to i ženama da utječu na visinusvoje mirovine, koje značajno zaostaju za mirovinama njihovih muških kolega.</p> <p>Članak 25. ZID ZOMO</p> <p>Načelno nam je prihvatljiv prijedlog koji radnicima pri umirovljenju daje pravo izbora zanjih povoljnijeg rješenja, odnosno izbor ostanka u oba stupa mirovinskog osiguranja ili prebacivanje sredstava u 1. stup. To znači uvažavanje činjenice da sustav dva mirovinska stupa ne osigurava veće mirovine svima, nego veći dio korisnika „dvostupaša“ ostvaruje i ostvarivat će manje mirovine.</p> <p>Na ovom mjestu dobro je podsjetiti se kako je 2. stup mirovinskog osiguranja nastao preusmjeravanjem 5 posto, odnosno $\frac{1}{4}$ prihoda javnog sustava na osobne račune osiguranika u privatnim fondovima, stvorivši time sustav individualizirane kapitalizirane štednje, ali i proračunsku rupu, odnosno tzv. tranzicijski trošak u javnom sustavu. Za zatvaranje te rupe država od privatnih fondova posuđuje ta ista sredstva i na njih plaća kamatu. Očekivanja su MRMS-a da će se čak 97 posto osiguranika u trenutku umirovljenja odlučiti za prelazak u 1. stup, jer četo za njih biti povoljnija mogućnost, a da će za samo 3 posto osiguranika, i to onih s najvišim plaćama, biti povoljniji ostanak u oba stupa. Taj podatak pokazuje kako uvođenje 2. stupa mirovinskog osiguranja nije ispunilo očekivanja, a uz to je s gotovo 6 mlrd kuna tranzicijskog troška godišnje, i preskup za državni proračun.</p> <p>Iako smatramo kako je država odgovorna osigurati da nitko nema manju mirovinu zbog toga što je bio prisiljen 5</p>	
--	--	--	--	--

			<p>posto svoga mirovinskog doprinosa uplaćivati u 2. stup, a 15 posto u 1. stup, predloženo rješenje, osim što dovodi u pitanje smisao opstanka 2. stupa, dugoročno će za javne financije povećati teret mirovinskog sustava, odnosno stvoriti dodatni trošak, samo zato da bi se postigla razina mirovina koje bi korisnici imali da 2. stup nije uveden. MRMS je u svojoj prezentaciji iznio podatak o očekivanom pozitivnom učinku na državni proračunovakvog rješenja, i to u iznosu od 87 mlrd kuna u razdoblju 2019.-2040., no jasno je kako dugoročno ovaj učinak može biti samo negativan. Činjenica je da će se prihod za proračun događati jednokratno, i to prilikom odlaska u mirovinu i prebacivanja sredstava u 1. stup, dok će trošak biti dugoročan, odnosno tijekom cijelog razdoblja korištenja mirovine svakog korisnika. Ako su predviđanja MRMS-a točna, većina tog troška morati će se platiti u godinama nakon 2040., što je, očito, dovoljno izvan horizonta današnje vlade, pa ona nema potrebe razmišljati o tome. Osim toga, predloženo rješenje stvara situaciju u kojoj prisilna štednja u 2. stupu omogućuje ostvarivanje profita privatnim financijskim institucijama koje upravljaju fondovima (i mirovinskim osiguravajućim društvima – MOD-ovima, trenutno jednom), dok država, odnosno porezni obveznici, snose rizik i plaćaju razliku između onoga što su mirovinski fondovi svojim prinosima uspjeli ostvariti i razine mirovine koja je potrebna da bi osiguranici iz 2. stupa imali jednake mirovine kao da su bili osigurani samo u 1. stupu. Sve navedeno ukazuje na potrebu preispitivanja modela, jer ako 2. stup, čak i unatoč izdašnim državnim subvencijama, neće ostvariti više mirovine za ogromnu većinu budućih korisnika, potrebno je posve ozbiljno razmotriti svrsishodnost njegovog opstanka. Podsjećamo kako države članice EU takav model ili nemaju, ili su od njega odustale, ili se u 2. stupu štedi puno manje, recimo do 2 posto.</p> <p>Temeljem već iznesenog, apsolutno smo protiv najave povećanja izdvajanja za 2. stup na štetu 1. stupa, i to povećanja s 5, na 5,5 pa na 6 posto, odnosno smanjenja izdvajanja za 1. stup s 15 na 14,5 pa na 14 posto. Takav prijedlog znači povećanje tranzicijskog</p>	
--	--	--	--	--

		<p>troška javnog duga, a potpuno je besmisleno, ako će se osiguranicima omogućavati vraćanje u 1. stup.</p> <p>Na kraju, otvaramo i pitanje prava na dodatak na mirovine od 27 posto i za korisnike mirovina iz oba stupa, jer je to korekcija koja je svojedobno uvedena radi ublažavanja razlike u mirovinama starih i novih umirovljenika u istom javnom sustavu. Kako je 1. stup mirovinskog osiguranja obvezni stup generacijske solidarnosti, to svakom osiguraniku „dvostupašu“, koji se odluči za mirovinu iz oba stupa, pripada pravo na dodatak na mirovinu i to razmjerno udjelu mirovinske štednje u 1. stupu, odnosno $\frac{3}{4}$ dodatka. Predloženo rješenje takve osiguranike zakida u navedenom pravu, što je apsolutno neprihvatljivo. Smatramo da im to pravo treba biti omogućeno, a da tek onda odluče hoće li ostati u sustavu mirovina iz oba stupa ili prenijeti sva sredstva iz 2. stupa u 1. stup i tada ostvarivati mirovinu po osnovi samo 1. stupa i punog dodatka.</p> <p>Članak 41. i 43. ZID ZOMO</p> <p>Podizanje uvjeta dobi za žene za stjecanje prava na starosnu mirovinu te uvjeta dobi i staža za stjecanje prava na prijevremenu starosnu mirovinu treba zadržati na sadašnjoj dinamici od 3 mjeseca po godini, a ne povećavati na dinamiku od 4 mjeseca po godini i time skratiti razdoblje u kome će se žene izjednačiti po uvjetima za umirovljenje s muškarcima. Predlagatelj nije predočio niti jedan argument koji bi govorio u prilog ovakvom prijedlogu. Predlagatelja treba podsjetiti da žene u Hrvatskoj još uvijek u najvećoj mjeri vode brigu o kućanstvu, djeci te starijim osobama, a društvo nedovoljno osigurava odgovarajuću institucionalnu skrb koja bi rasteretila žene. Dok društvo ne ispuni navedene pretpostavke svako ubrzavanje izjednačavanja dobi za umirovljenje za žene znači dodatni pritisak na žene, što će neminovno rezultirati njihovim ranijim izlaskom iz svijeta rada kroz prijevremeno umirovljenje, čime se žene dodatno kažnjavaju i stavljaju u svojevrstan neravnopravan položaj u odnosu na muškarce. Odluka Ustavnog suda RH o uklanjanju dobne diskriminacije između muškaraca i žena za odlazak u mirovinu tako je,</p>		
--	--	---	--	--

			neželjeno, stvorila novu diskriminaciju, ovoga puta za žene. Ne treba je još ubrzavati skraćivanjem prijelaznog razdoblja.		
51.	Slavica Franić	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Imam 63 godine i 6 mjeseci a mirovinskog staža 44 godine i 10 mjeseci. Jako sam zabrinuta a i razočarana. U mirovinu sam već mogla otići ali mi zbog financijskih potreba odgovara raditi do 65 godine. Čitajući prijedloge, nisam primjetila da ću dobiti veću mirovinu nego što mi je sada po ovom zakonu obračunata. Sad iznosi obračun 3526,00 kuna. Ako ćete skidati sa 0,34 na 0,15, ako će biti poticani oni koji rade iznda 65 godina, to nije pravedno nije pošteno. Zar ćemo samo cijeniti rad profesora i liječnika. Zašto nismo svi ravnopravni. Ja osobno predlažem da onaj tko želi radi i do 75-e godine. Ostavite tu slobodu svakome za odluku, mislim da 65 godina mora biti onaj zadnji krajnji cilj. Kako se prave svi neuki, uspoređujete nas s Europom, pa gdje su naša primanja, naš standard, bilo što od njih smo miljama daleko.</p> <p>Čini mi se da što više radim, neće mi biti bolje. Kao da to netko i želi. Moj primjer je jako relevantan. Ja želim raditi do 29.3.2020. godine kada navršavam 65 godina. Imate moj izračun mirovine na dan 18.9.2018 u iznosu od 3526,00 kuna. Ako ja po novom zakonu imam manju mirovinu, o čemu Vi pričate i što su Vaši prijedlozi i eventulne promjene. Ako ja zbog manje mirovine po novom zakonu moram protiv svoje u mirovinu 31.12.2018. , o čemu uopće ova javna rasprava</p>	Odbijen	Ovim izmjenama i dopunama Zakona želi se poticati osiguranike za što dužim ostajanjem u svijetu rada, odnosno odvrćati osiguranike od odlaska u mirovinu. Reforma mirovinskoga sustava provodi se u cilju osiguranja dugoročne financijske održivosti mirovinskoga sustava, kao i adekvatnosti mirovina. Također, predlaže se povećanje tzv. bonifikacije sa 0,15% na 0,34% za svaki mjesec kasnijeg odlaska u mirovinu nakon navršene propisane dobi za odlazak u starosnu mirovinu, za osiguranike s navršениh 35 godina mirovinskog staža. Ovim Prijedlogom zakona proširuje se krug korisnika koji mogu uz korištenje

					mirovine u punom iznosu raditi do polovice punog radnog vremena, odnosno puno radno vrijeme uz korištenje mirovine umanjene za 50%.
52.	Matica hrvatskih sindikata	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Svaka mirovinska reforma složen je postupak, a kada se ona provodi u sustavu kakav je hrvatski, obilježen problemima neodrživosti sustava i neadekvatnošću mirovina, tada svako zadiranje u taj sustav mora biti temeljeno na odgovarajućim analizama i podacima, kako bi predložena rješenja išla u cilju rješavanja tih problema. Nažalost, kao i puno puta do sada, niti ova rješenja nisu rezultat provedene analize, a čini se kako će mnoga od njih postići učinke suprotne namjeravanim. Sindikati su još prošle godine tražili osnivanje radne skupine za izmjenu Zakona o mirovinskom osiguranju, kako bi ona na vrijeme počela s radom i kako bismo svi zajedno imali dovoljno vremena provesti kvalitetnu analizu i, sukladno utvrđenom, predložiti odgovarajuća rješenja. To se, opet nažalost, nije dogodilo tada, jer je radna skupina osnovana tek ove godine i u njenom su se sastavu našli, osim sindikata, predstavnici poslodavaca, akademske zajednice, umirovljeničkih udruga, mirovinskih fondova, HZMO-a, međutim, skupina se sastala samo dva puta. Prvi put krajem svibnja 2018. godine, kada su predstavnici resornog Ministarstva rada i mirovinskog sustava (MRMS) i HZMO-a članovima skupine predstavili aktualne podatke o stanju mirovinskog sustava. Drugi sastanak održan je krajem lipnja 2018. godine i znakovito je da je resorno ministarstvo dan ranije upoznalo novinare s prijedlozima rješenja u okviru reforme, što je na dan sastanka bilo popraćeno u dva dnevna lista, putem kojih su i članovi radne skupine, zajedno sa širom javnošću, prvi puta dobili informaciju o pravcu reformskih mjera. Dakle, u radnoj skupini se nije vodio dijalog, već su njezini članovi, pa tako i socijalni partneri, bili samo još</p>	Odbijen	Već je prethodno odgovoreno.

			<p>jedna skupina kojoj je MRMS iznio rješenja, bez analize, argumenata i razgovora.</p> <p>Opravdavajući predložena rješenja MRMS tvrdi kako je samo 20 posto trenutnih umirovljenika odradilo puni radni staž od 40 godina, da je 30 godina staža premalo te da ga treba produljiti. Također, navodi da je godišnji deficit mirovinskog sustava 17 mlrd kuna i da se isti nadoknađuje iz proračuna. No, sve ove izjave netočne su i nekorektne. U odnosu na deficit mirovinskog sustava treba jasno reći kako od navedenog iznosa oko 12 mlrd deficita otpada na tranzicijski trošak i trošak mirovina ostvarenih po posebnim propisima. Pojam „puni radni staž“ ne postoji, jer podsjećamo kako su početkom 1990-tih dotad posebni fondovi, radnički, obrtnički i poljoprivredni, objedinjeni u jednom, radničkom fondu. Na kraju, prosjek godina mirovinskog staža za starosne mirovine je 32 godine, a za prijevremene starosne mirovine čak 39 godina! Uz to, do 1.1.1999. godine žene su u prijevremenu mirovinu mogle ići s 30 godina staža osiguranja, a u starosnu s 35 godina staža, dok je muškarcima i za jedno i za drugo trebalo 5 godina više. Godine starosti nisu bile primarne. Osim toga, tijekom 1990.-tih veliki je dio mladih povratnika s bojišta jednostavno „pospremljen“ u mirovinu dokupom staža ili bez toga, ako su imali uvjet za prijevremenu mirovinu, jer su tvrtke u kojima su radili propale u privatizaciji, dok su oni ratovali. Svih kasnijih godina, a i danas, poslodavci se „rješavaju“ starijih radnika koji imaju uvjet za prijevremenu mirovinu.</p> <p>Mirovinskom reformom treba postići održivost sustava i adekvatnost mirovina, zbog čega je nužno smanjiti pritisak na mirovinski sustav kroz smanjivanje priljeva novih umirovljenika te započeti popravljivanje omjera broja radnika i umirovljenika, putem stimulacije radnika na duži ostanak u svijetu rada i to na načelima pravednosti i nediskriminacije. Ova bi reforma trebala težiti ublažavanju ili uklanjanju nejednakosti koje su posljedica svih prethodno provedenih reformi. Zahtjev sindikata je da reforma ovoga puta ide u korist, a ne, kao svaki puta do sada, na štetu radnika. Već dugi niz godina Vijeće EU</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>i Europska komisija Hrvatskoj preporučuju usklađivanje odredbi o mirovinama za posebne kategorije umirovljenika s općim pravilima za umirovljenje, a ta je preporuka, zajedno s preporukama za odvrćanje od prijevremenog umirovljenja i ubrzavanja prelaska na višu dobnu granicu za umirovljenje, dio paketa preporuka vezano uz mirovinsku reformu, u okviru Nacionalnog programa reformi Hrvatske za 2018. godinu i Programa konvergencije Hrvatske za 2018. godinu. I dok u pogledu odvrćanja od prijevremenog umirovljenja te ubrzavanja prelaska na višu dobnu granicu za umirovljenje Vlada RH spremno predlaže rješenja (i to na štetu radnika – budućih umirovljenika), o usklađivanju odredbi o umirovljenju za posebne kategorije korisnika s općim propisom, godinama, pa tako i u okviru ovih prijedloga, još jednom nema niti riječi. Dakle, Vlada RH se odlučuje za selektivni pristup u rješavanju problema mirovinskog sustava, i to bez odgovarajuće podloge i procjene dugoročnih učinaka predloženih rješenja.</p> <p>Stoga sindikati od Vlade RH traže predočenje analitičke podloge za predložena rješenja, izvršenje procjene učinaka predloženih rješenja, pristupanje usklađivanju uvjeta umirovljenja posebnih kategorija korisnika s općim propisom te vraćanje rada na mirovinskoj reformi u okviru za to osnovane radne skupine. Mirovinska reforma prevažno je pitanje za sve radnike te sadašnje i buduće umirovljenike, koji zaslužuju odgovoran i predan rad, koji bi trebao otkloniti negativne učinke svih bivših reformi i povremenih intervencija u mirovinski sustav te odrediti smjer i mjere za budućnost. S obzirom na visoku razinu neslaganja s predloženim rješenjima te očekivanim negativnim učincima po radnike, ali i sustav u cjelini, predlažemo Vladi RH da povuče ovakav prijedlog Zakona te ga vrati radnoj skupini.</p> <p>Članci 9. i 10. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljivo nam je ubrzavanje razdoblja za ostvarenje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu po strožim uvjetima u smislu potrebnih godina života te posljedično podizanje dobne granice za ostvarenje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu na 67,</p>	
--	--	--	--	--

			<p>odnosno 62 godina života. Navedena rješenja apsolutno su neprihvatljiva, zbog brojnih razloga koje predlagatelj nije uzimao u obzir, a koji su u zemljama razvijene demokracije važni čimbenici na kojima se temelje ovakvi reformski prijedlozi. Podatci za Hrvatsku govore u prilog potrebe zauzimanja potpuno suprotnog stava.</p> <p>Naime, uzimajući u obzir podatak o očekivanom trajanju života u Hrvatskoj, ono je u 2016. godini niže za 2,8 godina ukupno (3,2 godine muškarci, 2,3 godine žene) u odnosu na prosjek EU, s tim da prosjek EU dižu razvijenije zapadne i sjeverne države članice. Dio nama usporedivih zemalja nije došao ni do 65 godina života kao uvjeta za starosnu mirovinu. Prema izvješću EK (The Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU Member States 2016-2070) razlika u očekivanom trajanju života u 2016. godini neznatno je veća i iznosi 3,3 godine za muškarce i 2,6 godina za žene, prema projekcijama za 2040. godinu ta razlika za muškarce iznosi 2,6 godina, a za žene 2 godine dok u 2070. godini za muškarce razlika iznosi 1,7 godina i za žene 1,4 godine. Podatak o očekivanom trajanju života nakon 65. godine starosti u Hrvatskoj za 2016. godinu, pokazuje da je ono ukupno 17,6 godina, dok EU prosjek iznosi 20,0 godina (15,6 godina muškarci i 19,2 godine žene, dok je prosjek EU 18,2 godina muškarci i žene 21,6 godina).</p> <p>Očekivano trajanje zdravog života pri rođenju u Hrvatskoj u 2016. godini je 57,1 godina za muškarce i 58,7 godina za žene, u odnosu na prosjek EU 63,5 godina za muškarce i 64,2 godine za žene, dok je očekivano trajanje zdravog života nakon 65. godine u Hrvatskoj u 2016. godini dvostruko kraće od prosjeka EU, odnosno u Hrvatskoj za muškarce iznosi 5,2 godine, a za žene 4,9 godina, dok je prosjek EU za muškarce 9,8 godina, a za žene 10,1 godinu. Tako, primjerice, u Švedskoj očekivano trajanje zdravog života nakon 65. godine za muškarce iznosi 15,1 godinu, a za žene 16,6 godina, u Norveškoj za muškarce 15,4 godine, a za žene 15,2 godine; u Danskoj ono iznosi 11,5 godina za muškarce i 11,9 godina za žene, dok je u Njemačkoj očekivano trajanje života u zdravlju nakon 65. godine 11,5 godina</p>		
--	--	--	--	--	--

		<p>za muškarce i 12,4 godine za žene. Pored toga, valja spomenuti i kako je očekivano trajanje života prema stupnju obrazovanja u Hrvatskoj u 2016. godini za one s osnovnom školom (ISCED 0-2) je 77 godina, sa srednjom stručnom spremom (ISCED 3-4) je 77,5 godina, a za visoko obrazovane (ISCED 5-8) je 80,5 godina.</p> <p>U Hrvatskoj je u 2017. godini stopa zaposlenosti dobne skupine od 25 do 54 godine starosti iznosila 74,9 posto, a dobne skupine od 55 do 64 godine starosti 40,3%, dok prosjek EU za dobnu skupinu od 25 do 54 godine starosti iznosi 79,7 posto, a za dobnu skupinu od 55 do 64 godine starosti iznosi 57,1 posto. Osim svega navedenog prema izvješću EK (The Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU Member States 2016-2070) očekuje se da će 12 zemalja članica u projiciranom razdoblju imati pad u javnim troškovima za mirovine kao udjelu u BDP-u. Najveći pad očekuje se za Grčku (-6,6 postotnih bodova), zatim za Hrvatsku (-3,8 postotnih bodova), Francusku (-3,3 postotnih bodova), Latviju (-2,6 postotnih bodova) i Portugal (-2,2 postotnih bodova). Za još sedam zemalja također se projicira smanjenje, ali nešto manje, točnije između 1 i 1,9 postotnih bodova (Danska, Estonija, Italija, Litva, Španjolska, Švedska i Poljska). Projekcije za Hrvatsku kazuju kako će se u 2040. godini smanjiti javni troškovi za mirovine kao udjelu u BDP-u s 10,6% zabilježeno u 2016. godini na 8,3%, da bi do kraja projiciranog razdoblja tj. 2070. godine iznosili 6,8%. Usporede li se pak podatci o javnim troškovima za mirovine kao udjeli u BDP-u Hrvatske i prosjeku EU 28, vidljivo je kako je 2016. godine u Hrvatskoj taj udio iznosio 10,6%, a u EU 28 - 11,2%, u 2040. godini u Hrvatskoj će udio iznositi 8,3%, a u EU 28 - 12%, dok će u 2070. godini u Hrvatskoj taj udio iznositi 6,8%, a u EU - 28 iznositi će 11%.</p> <p>Navedeni podatci i projekcije ne samo da ne opravdavaju predložena rješenja, nego govore u prilog potrebe za zaokretom te zadržavanjem zakonskog rješenja o 65, odnosno 60 godina života kao dobnoj granici za stjecanje prava na starosnu, odnosno prijevremenu starosnu mirovinu. Zbog toga, a temeljem predočenih podataka,</p>		
--	--	--	--	--

			<p>tražimo da predlagatelj odustane od podizanja uvjeta dobi za stjecanje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu i zakonski vrati dobnu granicu na 65, odnosno 60 godina života, sve dok se očekivano trajanje života općenito, kao i očekivano trajanje života u zdravlju nakon 65 godine života u Hrvatskoj značajnije ne približi EU prosjeku.</p> <p>Životni vijek, život u zdravlju nakon 65. godine i slično ovise o uvjetima života u stvarnom okruženju, radnim uvjetima i tehnologijama, stanju zdravstvene zaštite i njenoj dostupnosti što su neposredni razlozi hrvatskog zaostajanja za EU prosjekom te posebno za stanjem u razvijenim EU zemljama. Podizanje dobne granice za ostvarenje prava na mirovinu ne znači da će ljudi do tada moći raditi, ali znači da će zbog ranijeg odlaska u mirovinu (jer ne mogu raditi ili ih se poslodavac želi riješiti i zaposliti mlađe) biti trajno kažnjeni nižim mirovinama, što će rezultirati njihovim siromaštvom u starosti. Niti jedna vlada nema mandat predlagati ovakva rješenja bez odgovarajućih podataka koji govore u prilog njihove potrebe, već se dob za umirovljenje može produžavati tek onda kada se stvori okružje koje će to omogućiti i opravdavati.</p> <p>Članak 11. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljiv je prijedlog povećanja uvjeta dobi za stjecanja prava na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika sa sadašnjih 60, na 61 godinu života, odnosno 62 godine života od 2027. godine. I u ovom slučaju kao i u slučaju starosne i prijevremene starosne mirovine, predlagatelj ne pruža nikakve dokaze koji opravdavaju potrebu za ovim povećanjem. Smatramo kako osoba s najmanje 41 godinom staža osiguranja u efektivnom trajanju i 60 godina života zaslužuje pravo na umirovljenje bez trajnog umanjenja mirovine. Radi se o radnicima koji su već po završetku srednje škole započeli s radom i koji su u pravilu radili u zahtjevnim radnim uvjetima i radno intenzivnim djelatnostima i koji nakon 41 godine mirovinskog staža zaslužuju umirovljenje bez kažnjavanja. Za one među njima koji se ipak odluče za ostanak u svijetu rada zakonodavac treba omogućiti</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>stimulaciju za duži ostanak u svijetu rada, jer svojom odlukom doprinose rasterećenju mirovinskog sustava.</p> <p>Članak 13. ZID ZOMO</p> <p>Prilikom donošenja Zakona o mirovinskom osiguranju 2014. godine zakonodavac je omogućio osobama u starosnoj mirovini rad do polovice punog radnog vremena, uz zadržavanje prava na isplatu mirovine. Tada je izrijekom rečeno kako ista mogućnost neće biti pružena korisnicima prijevremene starosne mirovine, iz razloga što će to izazvati veliki val prijevremenog umirovljenja i stvoriti dodatni pritisak na mirovinski sustav, a cilj je njegovo rasterećenje.</p> <p>Ako je navedeni cilj u središtu i ovih izmjena, tada nije jasno koji argumenti stoje iza prijedloga koji bi i prijevremenim umirovljenicima omogućio rad u polovici punog radnog vremena uz istovremeno zadržavanje mirovine. Prijedlog koji nudi predlagatelj potiče i radnika i poslodavca na nova opterećenja mirovinskog sustava i sustava rada. Ako radnik može i želi nastaviti raditi, a poslodavac ima potrebu za njegovim radom, radnika treba zadržati u radnom odnosu, a ne umiroviti ga uz zadržavanje radnog mjesta. Temeljni cilj reforme je postići održivost sustava, prije svega kroz smanjivanje priljeva novih umirovljenika te osigurati adekvatnost mirovina. S obzirom na navedene ciljeve, ovakav prijedlog smatramo kontraproduktivnim, čak i nerazumnim. Svjesni problema niskih mirovina prihvaćamo mogućnost rada korisnika starosnih mirovina, ali ovaj prijedlog ne smatramo korakom u pravom smjeru, a rad umirovljenika u prijevremenoj mirovini, uz zadržavanje mirovine, u pravilu ne bilježe ni druge EU zemlje. Za očekivati je da će ovakvo rješenje biti poticaj poslodavcima za slanje radnika u prijevremenu mirovinu te njihovo ponovno uzimanje u radni odnos po fleksibilnijim oblicima ugovora o radu, što predstavlja nelojalnu konkurenciju radnicima. Radnici će prihvaćati prijevremeno umirovljenje i mogućnost dodatnog rada, ako izračun pokaže kako će iznos mirovine i polovice plaće biti veći od iznosa plaće koju su imali do tada.</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>Članak 22. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljiv nam je prijedlog većeg umanjenja mirovina zbog odlaska u prijevremenu mirovinu linearno za 0,34 posto za svaki mjesec ranijeg umirovljenja. Već je i sadašnji model dovoljno destimulativan. Linearno umanjenje smatramo nepravednim, dok sadašnji model, prema kojem stopa umanjenja pada što je osiguranik bliže uvjetima za starosnu mirovinu, ipak stimulira kasniji odlazak u prijevremenu starosnu mirovinu, jer je blaži u kažnjavanju onih koji imaju više godina života i više godina mirovinskog staža u trenutku umirovljenja. Poznato je kako odlazak u prijevremenu starosnu mirovinu najčešće nije izbor radnika, već ga poslodavac šalje u mirovinu čim navršši prvi uvjet. Stoga tražimo da se umjesto radnika kazni, odnosno penalizira poslodavac (uključujući i državu), koji radnika šalje u prijevremenu mirovinu, jer je to mjera koja postoji u nekim zemljama. Ona se može provesti kroz propisivanje povećane uplate doprinosa, dokup mirovine do pune mirovine ili neki drugi oblik fiskalne destimulacije. Povećanje trajnog umanjenja prijevremenih mirovina, s obzirom na činjenicu nedobrovoljnog umirovljenja, neće imati za posljedicu duži ostanak u svijetu rada, nego porast siromaštva starijih osoba.</p> <p>Podržavamo povećanje polaznog faktora za određivanje starosne mirovine za osobu koja prvi puta stječe mirovinu i ima 65 godina života i 35 godina mirovinskog staža i to sa sadašnjih 0,15 na 0,34 posto za svaki mjesec kasnijeg umirovljenja. Međutim, upitno je u kojoj mjeri će tu mogućnost moći iskoristiti radnici na poslovima većeg fizičkog opterećenja i/ili niže razine složenosti, jer praksa pokazuje kako ju u najvećoj mjeri koriste visokoobrazovani (sveučilišni profesori, znanstvenici, liječnici ...) čije su mirovine već značajno veće od prosjeka. Istovremeno, protivimo se ukidanju navedene mogućnosti za dugogodišnjeg osiguranika, koji prema sadašnjem uređenju ima takvu mogućnost, jer bi ovo pravo u odnosu na cilj izmjena Zakona moralo biti jednako dostupno. Ako je cilj mirovinske reforme poticaj za dulji ostanak u svijetu rada i smanjivanje pritiska na</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>mirovinski sustav, tada se ne smije pribjegavati polovičnim rješenjima, koja će imati suprotan učinak. Sve koji mogu i žele raditi duže od zakonom propisane granice treba na isti način, bez diskriminacije poticati na ostanak u svijetu rada. Prilika je to i ženama da utječu na visinu svoje mirovine, koje značajno zaostaju za mirovinama njihovih muških kolega.</p> <p>Članak 25. ZID ZOMO</p> <p>Načelno nam je prihvatljiv prijedlog koji radnicima pri umirovljenju daje pravo izbora za njih povoljnijeg rješenja, odnosno izbor ostanka u oba stupa mirovinskog osiguranja ili prebacivanje sredstava u 1. stup. To znači uvažavanje činjenice da sustav dva mirovinska stupa ne osigurava veće mirovine svima, nego veći dio korisnika „dvostupaša“ ostvaruje i ostvarivat će manje mirovine.</p> <p>Na ovom mjestu dobro je podsjetiti se kako je 2. stup mirovinskog osiguranja nastao preusmjeravanjem 5 posto, odnosno $\frac{1}{4}$ prihoda javnog sustava na osobne račune osiguranika u privatnim fondovima, stvorivši time sustav individualizirane kapitalizirane štednje, ali i proračunsku rupu, odnosno tzv. tranzicijski trošak u javnom sustavu. Za zatvaranje te rupe država od privatnih fondova posuđuje ta ista sredstva i na njih plaća kamatu. Očekivanja su MRMS-a da će se čak 97 posto osiguranika u trenutku umirovljenja odlučiti za prelazak u 1. stup, jer će to za njih biti povoljnija mogućnost, a da će za samo 3 posto osiguranika, i to onih s najvišim plaćama, biti povoljniji ostanak u oba stupa. Taj podatak pokazuje kako uvođenje 2. stupa mirovinskog osiguranja nije ispunilo očekivanja, a uz to je s gotovo 6 mlrd kuna tranzicijskog troška godišnje, i preskup za državni proračun.</p> <p>Iako smatramo kako je država odgovorna osigurati da nitko nema manju mirovinu zbog toga što je bio prisiljen 5 posto svoga mirovinskog doprinosa uplaćivati u 2. stup, a 15 posto u 1. stup, predloženo rješenje, osim što dovodi u pitanje smisao opstanka 2. stupa, dugoročno će za javne financije povećati teret mirovinskog sustava, odnosno stvoriti dodatni trošak, samo zato da bi se postigla razina mirovina koje bi korisnici imali da 2. stup</p>	
--	--	--	---	--

			<p>nije uveden. MRMS je u svojoj prezentaciji iznio podatak o očekivanom pozitivnom učinku na državni proračun ovakvog rješenja, i to u iznosu od 87 mlrd kuna u razdoblju 2019.-2040., no jasno je kako dugoročno ovaj učinak može biti samo negativan. Činjenica je da će se prihod za proračun događati jednokratno, i to prilikom odlaska u mirovinu i prebacivanja sredstava u 1. stup, dok će trošak biti dugoročan, odnosno tijekom cijelog razdoblja korištenja mirovine svakog korisnika. Ako su predviđanja MRMS-a točna, većina tog troška morati će se platiti u godinama nakon 2040., što je, očito, dovoljno izvan horizonta današnje vlade, pa ona nema potrebe razmišljati o tome. Osim toga, predloženo rješenje stvara situaciju u kojoj prisilna štednja u 2. stupu omogućuje ostvarivanje profita privatnim financijskim institucijama koje upravljaju fondovima (i mirovinskim osiguravajućim društvima – MOD-ovima, trenutno jednom), dok država, odnosno porezni obveznici, snose rizik i plaćaju razliku između onoga što su mirovinski fondovi svojim prinosima uspjeli ostvariti i razine mirovine koja je potrebna da bi osiguranici iz 2. stupa imali jednake mirovine kao da su bili osigurani samo u 1. stupu. Sve navedeno ukazuje na potrebu preispitivanja modela, jer ako 2. stup, čak i unatoč izdašnim državnim subvencijama, neće ostvariti više mirovine za ogromnu većinu budućih korisnika, potrebno je posve ozbiljno razmotriti svrsishodnost njegovog opstanka. Podsjećamo kako države članice EU takav model ili nemaju, ili su od njega odustale, ili se u 2. stupu štedi puno manje, recimo do 2 posto.</p> <p>Temeljem već iznesenog, apsolutno smo protiv najave povećanja izdvajanja za 2. stup na štetu 1. stupa, i to povećanja s 5, na 5,5 pa na 6 posto, odnosno smanjenja izdvajanja za 1. stup s 15 na 14,5 pa na 14 posto. Takav prijedlog znači povećanje tranzicijskog troška i javnog duga, a potpuno je besmisleno, ako će se osiguranicima omogućavati vraćanje u 1. stup.</p> <p>Na kraju, otvaramo i pitanje prava na dodatak na mirovine od 27 posto i za korisnike mirovina iz oba stupa, jer je to korekcija koja je svojedobno uvedena radi ublažavanja razlike u mirovinama starih i novih</p>	
--	--	--	--	--

			<p>umirovljenika u istom javnom sustavu. Kako je 1. stup mirovinskog osiguranja obvezni stup generacijske solidarnosti, to svakom osiguraniku „dvostupašu“, koji se odluči za mirovinu iz oba stupa, pripada pravo na dodatak na mirovinu i to razmjerno udjelu mirovinske štednje u 1. stupu, odnosno $\frac{3}{4}$ dodatka. Predloženo rješenje takve osiguranike zakida u navedenom pravu, što je apsolutno neprihvatljivo. Smatramo da im to pravo treba biti omogućeno, a da tek onda odluče hoće li ostati u sustavu mirovina iz oba stupa ili prenijeti sva sredstva iz 2. stupa u 1. stup i tada ostvarivati mirovinu po osnovi samo 1. stupa i punog dodatka.</p> <p>Članak 41. i 43. ZID ZOMO</p> <p>Podizanje uvjeta dobi za žene za stjecanje prava na starosnu mirovinu te uvjeta dobi i staža za stjecanje prava na prijevremenu starosnu mirovinu treba zadržati na sadašnjoj dinamici od 3 mjeseca po godini, a ne povećavati na dinamiku od 4 mjeseca po godini i time skratiti razdoblje u kome će se žene izjednačiti po uvjetima za umirovljenje s muškarcima. Predlagatelj nije predočio niti jedan argument koji bi govorio u prilog ovakvom prijedlogu. Predlagatelja treba podsjetiti da žene u Hrvatskoj još uvijek u najvećoj mjeri vode brigu o kućanstvu, djeci te starijim osobama, a društvo nedovoljno osigurava odgovarajuću institucionalnu skrb koja bi rasteretila žene. Dok društvo ne ispuni navedene pretpostavke svako ubrzavanje izjednačavanja dobi za umirovljenje za žene znači dodatni pritisak na žene, što će neminovno rezultirati njihovim ranijim izlaskom iz svijeta rada kroz prijevremeno umirovljenje, čime se žene dodatno kažnjavaju i stavljaju u svojevrsan neravnotežan položaj u odnosu na muškarce. Odluka Ustavnog suda RH o uklanjanju dobne diskriminacije između muškaraca i žena za odlazak u mirovinu tako je, neželjeno, stvorila novu diskriminaciju, ovoga puta za žene. Ne treba je još ubrzavati skraćivanjem prijelaznog razdoblja</p>		
--	--	--	---	--	--

53.	Sindikat umirovljenika Hrvatske	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Među razlozima za nužnost reforme Ministarstvo spominje visok udio umirovljenika u mlađim dobnim skupinama, no ne spominju se tome uzroci. Najvećim je dijelom to posljedica velikog broja mirovina po posebnim propisima.</p> <p>Također se navodi kako je mirovinski sustav održiv i kako je potrebno osigurati 39 milijardi kuna godišnje za mirovine, od čega 17 milijardi iz proračuna. Ovdje nastaje najveća pomutnja, jer su podaci netočno prikazani. Treba transparentno prikazati kako u navedenih 17 milijardi kuna ulazi 8,7 milijardi za mirovine po posebnim propisima (ako se odbije dio po ZOMO-u je 6 mlrd kuna) i 6,6 milijardi za tranzicijski trošak uvođenja drugog mirovinskog stupa. Tako dolazimo do (samo) 1,7 milijardi kuna (odnosno 4,9 milijardi ako se doda dio po ZOMO-u) godišnje manjka, ili posto iznosa koje bi proračun trebao dopuniti za isplatu radničkih mirovina.</p> <p>Prikazivanje kako država za (radničke) mirovine treba dodavati 17 milijardi kuna godišnje dovodi do stvaranja antiumirovljeničkog mnijenja. U svakom slučaju je neophodno dovršiti (a ne ukinuti, kao što je učinjeno) transparentnu podjelu na razini pojedinog osiguranika/umirovljenika o dijelu mirovine stečenom po općim odnosno posebnim propisima.</p> <p>Članak 1.: Pozdravljamo proširenje mogućnosti HZMO-a da osniva društva u području isplate mirovina iz obveznog i dobrovoljnog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje, držeći da će to utjecati na povećanje stabilnosti i ravnoteže u II. i III. stupu.</p> <p>U članku 8. definira se primjena Zakona o doživotnoj otpremnini, odnosno dokupu mirovine. Oštro se protivimo uvođenju novih modela prijevremenog odlaska u mirovinu, pa makar i uz dokup plaćen od strane poslodavca.</p> <p>Članak 33.: Protivimo se povećanju dobi za umirovljenje s 65 na 67 godina te smatramo da treba zakonski vratiti uvjet dobi za umirovljenje na 65 godina, kao što je to u gotovo svim tranzicijskim zemljama, od kojih niti jedna nema propisan rad do 67. godine starosti, kao i zbog</p>	Primljeno na znanje	<p>Nesporno je da je na godišnjoj razini potrebno osigurati 17 mlrd. kuna za mirovine po raznim osnovama što je detaljno i transparentno iskazano u Godišnjem izvješću HZMO-a za 2017.</p> <p>Od prijedloga o doživotnoj otpremnini odnosno dokupu mirovina nakon dodatnog razmatranja se odustalo.</p> <p>U pogledu traženja da se uvjet dobi za starosnu mirovinu vrati na 65 godina jer je očekivano trajanje života u Republici Hrvatskoj i dalje kraće za oko 3 godine, a očekivano trajanje zdravog života nakon 65 godina dvostruko kraće od prosjeka Europske unije, naglašavamo da je već važećim Zakonom o mirovinskom osiguranju (Narodne novine, br. 157/13, 33/15, 120/16, 18/18 i 62/18, u daljnjem tekstu: ZOMO) uvedeno produženje starosne granice za</p>
-----	--	---	---	---------------------	--

		<p>kratkog očekivanog životnog vijeka. Isto se to analogno odnosi na prijevremene mirovine. Umjesto toga, tražimo povećanje kriterija staža za odlazak u mirovinu s minimalno 15 na minimalno 20 godina.</p> <p>Članak 35.: Protivimo se povećavanju uvjeta dobi za dugogodišnjeg osiguranika, kojim bi se sukcesivno povećavao uvjet dobi na 61 i 62 godine. Takva izmjena je suprotna razlozima uvođenja takvog instituta, namijenjenog dugogodišnjim osiguranicima.</p> <p>Članak 65.-75.: OBITELJSKA MIROVINA</p> <p>Sindikat umirovljenika Hrvatske drži da treba reformirati postojeći model obiteljske mirovine na način da se propiše pravo zadržavanja osobne mirovine i stjecanja određenog postotka (20-50% ovisno o prihodovnim kriterijima) partnerove/partneričine mirovine. Time bi se spriječilo naglo siromašenje po smrti partnera/partnerice te postavila čvrsta brana ženskom siromaštvu, jer su čak 94 posto svih obiteljskih umirovljenika žene s mirovinama 15 posto nižim od hrvatske linije siromaštva.</p> <p>Članak 85.: Protivimo se izmjenama postojećeg modela određivanja prijevremene starosne mirovine, koja je u direktnoj povezanosti sa duljinom radnog staža, jer ga smatramo pravednijim i primjerenijim od predloženih izmjena kojima se uvodi linearna penalizacija za sve, neovisno o trajanju radnog staža.</p> <p>Članak 87.: Protiv smo da se isključivo djelatnim vojnim osobama, policijskim službenicima i službenim osobama, utoliko više što su mirovinu stekli prema posebnim propisima, ovim Zakonom omogući rad s punim radnim vremenom, uz zadržavanje pola mirovine, kao i da se njihovo pravo na rad do polovice radnog vremena uz punu mirovinu regulira ovim Zakonom. Ista se primjedba odnosi i na odredbe članka 100., koje ne spadaju u ZOMO. Protivimo se razdvajanju, odnosno diskriminiranju radnika koji mirovinu ostvaruju prema ZOMO-u, od onih koji je ostvaruju prema posebnim propisima, te se zalažemo za unificirano rješenje, koje će se odnositi na obje kategorije, a to znači rad do pola radnog vremena uz punu mirovinu, odnosno rad do punog radnog vremena uz pola mirovine i to za sve kategorije</p>	<p>odlazak u starosnu mirovinu na 67 godina života s postupnim povećanjem starosne dobi sa 65 godina života za po tri mjeseca svake godine, počevši od 1. siječnja 2031. Polazeći od demografskih promjena stanovništva, odnosno broja osiguranika i umirovljenika, radi dugoročne održivosti mirovinskog sustava i adekvatnosti mirovina, nužno je ubrzanje podizanja dobne granice kao uvjeta za stjecanje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu u odnosu važeći ZOMO. Nacionalnom strategijom reformi Vlade Republike Hrvatske od 2018. godine i prijedlogom izmjena ZOMO-a, a radi održivosti mirovinskog sustava i adekvatnosti mirovina, predlaže se ubrzanje podizanja dobne granice za odlazak u starosnu mirovinu počevši od 2027. godine, tako da bi se prema prijedlogu uvjet</p>
--	--	---	---

		<p>umirovljenika koje žele ostvariti svoje pravo na rad. Pozdravljamo proširenje prava na rad na prijevremene starosne umirovljenike te na dugogodišnje osiguranike.</p> <p>Članak 90.: Pozdravljamo minimalni napor predlagatelja Zakona da se najniža mirovina određuje za svaku godinu u visini 100 posto aktualne vrijednosti mirovine, što čini 3,13 posto povećanja mirovine. Držimo da je postojeći institut najniže mirovine nedovoljna brana protiv siromaštva, što i jest glavna svrha mirovine. Stoga i dalje predlažemo da se u što skorije vrijeme izvrši reforma ovog instituta na način da se uvede minimalna zajamčena mirovina koja bi se automatski vezala za iznos od 45 posto bruto minimalne plaće, za mirovinu temeljem 15 godina radnog staža te s dodatnom vrijednošću jedne AVM za svaku dodatnu godinu staža. Ovime bi se spriječilo daljnje siromašenje umirovljenika te bi se podigao donji prag mirovine, što bi podiglo prosjek mirovina i posljedično omogućilo veću dostupnost zdravstvenih i drugih usluga potrebnih za normalan život, što svakako podiže umirovljenički standard i kvalitetu života.</p> <p>Članak 88.: Predlaže se ukidanje postojećeg modela usklađivanja mirovina i to osobito model tzv. "švicarske formule". Predlaže se određivanje stope godišnjeg rasta mirovina na način da se usklađuje na osnovi 100-postotnog iznosa povoljnijeg indeksa, neovisno o tome je li riječ o indeksu rasta plaća ili indeksu rasta potrošačkih cijena, čime bi se zaustavio galopirajući pad realne vrijednosti mirovina</p> <p>Članak 91.: Pozdravljamo uvođenje prava izbora za prijelaz iz II. u I. mirovinski stup, ako je to povoljnije za osiguranika. Aktiviranje prava izbora predlaže se u trenutku umirovljenja, a mi predlažemo da se, kao i u brojnim tranzicijskim zemljama, omogući prijelaz i tijekom rada, u za to određenim razdobljima, odnosno da se u cijelosti II. mirovinski stup reformira u dobrovoljni.</p> <p>Članak 96.-97.: U članku 96. stavak (3) dopunjuje se i glasi:</p> <p>(3) Mirovine i druga primanja iz mirovinskog osiguranja</p>	<p>za stjecanje prava na starosnu mirovinu sa 67 godina života primjenjivao od 2033. godine, umjesto 2038. godine kako je sada. Iz podataka o zakonskoj dobi za odlazak u starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu iz Izvješća o starenju stanovništva razvidno je da većina država Europske unije (njih čak 16) 2030. godine podiže dobnu granicu za odlazak u starosnu mirovinu sa 65 na 67 i više godina života i za žene i za muškarce (primjerice Belgija, Danska, Francuska, Italija na 66,9, Irska na 68, Francuska na 67, Velika Britanija na 68,7, itd.). Treba istaknuti kako pritom neke države ne omogućavaju ostvarivanje prijevremene starosne mirovine ili je omogućavaju 2-3 godine prije dobi za starosnu mirovinu, a ne 5 godina ranije kao u Republici Hrvatskoj. Nakon rasprave na radnoj skupini prijedlog</p>
--	--	--	--

		<p>koja su ostvarena i isplaćuju se od 1. siječnja 2014. isplaćuju se u Republici Hrvatskoj ili u inozemstvo putem banaka, odnosno putem pošte na adresu korisnika u Republici Hrvatskoj, u slučaju izoliranosti ili smanjene mobilnosti i drugih zdravstvenih razloga.</p> <p>Dodaje se novi stavak (4), koji glasi:</p> <p>(4) Troškovi isplate mirovine i drugih primanja iz mirovinskog osiguranja putem pošte terete sredstva državnog proračuna za sljedeće korisnike iz stavka (2):</p> <ul style="list-style-type: none"> - slijepe osobe, osobe oboljele od distrofije i srodnih mišićnih i neuromišićnih bolesti, oboljele od paraplegije, cerebralne i dječje paralize, multiple skleroze i srodnih bolesti, reumatoidnog artritisa, gluhe osobe i osobe kod kojih postoje funkcionalni poremećaji zbog kojih se ne mogu samostalno kretati bez upotrebe invalidskih kolica, kojima je rješenjem HZMO utvrđeno svojstvo invalidne osobe prema propisima o mirovinskom osiguranju, - osobe kojima je rješenjem nadležnog tijela utvrđeno tjelesno oštećenje donjih ekstremiteta od najmanje 80%, - osobe kojima je rješenjem nadležnog tijela priznato pravo na doplatak za pomoć i njegu ili pravo na osobnu invalidninu, - osobe koje ishode potvrdu izabranog liječnika primarne zdravstvene zaštite o smanjenoj mobilnosti uslijed bolesti i starosti. <p>Stavak (4) postaje stavak (5).</p> <p>Ovom inicijativom predlaže se da posebno ranjivim skupinama umirovljenika, kako je gore navedeno, neovisno o datumu umirovljenja troškove isplate njihovih mirovina i drugih primanja na adresi stanovanja snosi državni proračun. Uz već navedene razloge, još jedan bitan razlog tom prijedlogu je što većina umirovljenika živi ispod donje granice siromaštva, te svako drugo rješenje utječe na smanjenje kvalitete njihova života, utoliko više što Hrvatska pošta "kamatar" korisnike mirovina na način da im naplaćuje 10 kuna + 1% mirovine po dostavi. Prema statističkim podacima pokazalo se da osobe koje</p>	<p>je izmijenjen – uvjet za starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika u razdoblju do 31. prosinca 2026. osiguranik stječe kada navrší 60 godina života i 41 godinu staža osiguranja u efektivnom trajanju.</p> <p>Cilj ostvarivanja prava na obiteljsku mirovinu je da se iza smrti osiguranika (bračnog /izvanbračnog druga) osigura uzdržavanje (sredstva za život) bračnom/izvanbračnom drugu, koji je ostao bez sredstava za život zbog smrti osiguranika-hranitelja, a iz istog razloga osigurava se i roditeljima i djeci umrlog osiguranika. Naime, Zakonom se presumira da je postojalo uzdržavanje od osiguranika za udovicu/udovca i pravo na obiteljsku se stječe samo ako je trenutku smrti osiguranika (bračnog druga) navršila 50 godina života ili obavlja roditeljsku dužnost prema djeci umrlog osiguranika ili ako kod</p>
--	--	--	---

			<p>žive na području geografske izoliranosti imaju niža primanja tijekom radnog vijeka, a time posljedično i manje mirovine zbog čega propisivanje obveze snošenja troškova dostave mirovine na kućni prag predstavlja pretjerano financijsko opterećenje te skupine korisnika mirovina.</p> <p>Najtežom posljedicom ovog zakona smatra se povećana stopa manipulacije i iskorištavanja umirovljenika od bližnjih članova obitelji, rodbine i susjeda. Bližnji su upoznati s nemogućnosti samostalnog odlaska u poslovnicu banke ili na bankomat radi podizanja mirovine, nakon čega umirovljenicima uzimaju njihove bankovne kartice ili po dobivanju punomoći na istu, uzimaju sredstava, a umirovljenici katkad ostaju bez svojih primanja.</p> <p>Predloženom inicijativom za izmjenu ZOMO-a ide se za tim da se zaštiti određena kategorija korisnika mirovinskih prava koji su u lošijoj poziciji zbog svog zdravstvenog stanja vezanog uz dob i/ili geografske izoliranosti.</p> <p>Veća zaštita korisnika mirovinskih prava proizašla bi kao neizravna posljedica izmjene predmetnih članaka.</p> <p>Članak 180.-182.: Sve članke u kojima se pretpostavlja povećanje dobi za umirovljenje više od 65 godina treba sukladno tome prilagoditi, te nikako ne ubrzavati izjednačavanje dobi za umirovljenje za žene, bez da se stvarnom reformom integriraju kompenzacijske mjere za usluge skrbi koje besplatno pružaju žene</p>	<p>nje postoji popuni gubitak radne sposobnosti u trenutku smrti ili godinu dana nakon smrti bračnog druga.</p> <p>Ako je udovica u radnom odnosu tada sama osigurava svoje uzdržavanje, te joj se za to vrijeme isplata obiteljske mirovine obustavlja, a kad joj prestane radni odnos ponovno se uspostavlja.</p> <p>U RH postoji ujedno institut izbora mirovine prema kojemu član obitelji može birati između svoje osobne mirovine i obiteljske mirovine.</p> <p>Važno je imati na umu i moguće troškove za predloženo pravo. Ako bi se omogućio radni odnos do polovice punog radnog vremena i korištenje obiteljske mirovine, povećao bi se poticaj udovicama/udovcima da ostvare obiteljsku mirovinu ranije nego prema važećem zakonu, što bi dovelo do povećanja broja korisnika obiteljske</p>
--	--	--	---	--

					<p>mirovine i povećane rashode za mirovine.</p> <p>Važeći način penalizacije zbog ranijeg odlaska u mirovinu je prenizak i nije dovoljno destimulativan, jer se postotkom od svega 0,10 do 0,34 % ovisno o mirovinskom stažu od 35 do 40 i više godina omogućuje pet godina raniji odlazak u mirovinu uz relativno malu penalizaciju od svega 6% za 40 i više godina staža.</p> <p>Institut prijevremene starosne mirovine omogućuje do pet godina raniji odlazak u mirovinu koja će se stoga i duže koristiti za približno 20-25 posto, odnosno ukupni rashodi za doživotnu isplatu mirovine, a za isti staž i plaće su 20-30 posto veći nego kod korisnika starosne mirovine. Stoga se predloženom linearnom penalizacijom od 0,34% po mjesecu ranijeg odlaska u mirovinu korisnici prijevremene starosne</p>
--	--	--	--	--	---

					<p>mirovine, a u odnosu na staž osiguranja i plaće/doprinose i rashode za doživotnu isplatu mirovine dovode u približno jednak položaj s korisnicima starosne mirovine.</p> <p>Penalizacijom linearno od 0,34% po mjesecu ranijeg odlaska koji se predlaže je faktor koji će destimulativno djelovati na odlazak u tu mirovinu, te osiguranike duže zadržavati u svijetu rada, a u slučaju da se radi o poslovno uvjetovanom otkazu omogućuje se tim osiguranicima mogućnost stupanja u radni odnos do pola radnog vremena i istovremeno korištenje mirovine.</p> <p>Samo djelatnim vojnim osobama, policijskim službenicima i ovlaštenim službenim osobama (DVO, PS i OSO) omogućuje se rad s punim radnim vremenom i korištenje 50% mirovine, s obzirom da se radi o umirovljenicima koji</p>
--	--	--	--	--	---

					<p>odlaze u mirovinu u mlađoj dobi (50-60 godina) i stoga jer jedino ta kategorija umirovljenika raspolaže propisanom posebnom zdravstvenom sposobnošću za ta zanimanja i posebnim kompetencijama, koje se traže za pojedina deficitarna zanimanja kao što je npr. zaštitar, carinik i dr. koja su potrebna na tržištu rada u pojedinim područjima društvenog života. Djelatne vojne osobe koje su stjecale pravo prema ZOMIOVO koji je važio do 9. prosinca 1999., upravo stoga su imale i tada mogućnost rada s punim radnim vremenom uz korištenje 50% mirovine, jer imaju posebne kompetencije za određene poslove na koje se zapošljavaju zbog nedostatka radne snage u određenim područjima društvenog života.</p> <p>Predlaže se dopuniti prijedlog izmjena ZOMO-a na način da se ova mogućnost</p>
--	--	--	--	--	--

					<p>radnog odnosa s punim radnim vremenom uz istovremeno korištenje mirovine 50% omogućiti ovom krugu osiguranika (DVO, PS i OSO) samo do navršene 65. godine života, a nakon toga primijeni isto pravilo kao i za korisnike starosne mirovine prema općem propisu (4 sata + puna mirovina), kako ne bi bilo neravnopravnog položaja korisnika s istom starosnom dobi.</p> <p>Vezano za prijedlog promjene formule usklađivanja mirovina, tako da se pojednostavi način obračuna samo prema indeksu koji je više rastao (plaće i cijene), napominjemo kako bi se njegovim usvajanjem poboljšao odnos između mirovine i plaće. Međutim, treba imati u vidu da je kretanje indeksa plaća i potrošačkih cijena u direktnoj korelaciji sa kretanjem gospodarstva i fiskalnim stanjem u</p>
--	--	--	--	--	---

					<p>državnom proračunu. U slučajevima kada je rast potrošačkih cijena veći od rasta plaća dolazi do pada realne vrijednosti plaća i za očekivati je da se gospodarstvo nalazi u recesijskom razdoblju, koje ima negativne fiskalne učinke na državne financije. Prema navedenom, može se dogoditi u recesijskom razdoblju da državni proračun ne bude u mogućnosti u potpunosti osigurati sredstva potrebna za usklađivanje mirovina koje proizlazi isključivo iz rasta potrošačkih cijena, s obzirom na mogući nedostatak potrebnih sredstava koji može proizaći iz stanja u cjelokupnom gospodarstvu.</p> <p>Što se tiče isplata mirovina putem pošte određenom krugu osoba s invaliditetom ostvarenih od 1. siječnja 2014., trenutno se provode aktivnosti za procjenu potencijalnog broja osoba koje bi obuhvatila ova mjera o</p>
--	--	--	--	--	---

					<p>broju osoba s invaliditetom iz članka 38. ZOMO-a, te broju osoba koje ostvaruju pravo na doplatak za pomoć i njegu u mirovinskom sustavu i sustavu socijalne skrbi. Zahtjev da se podizanje dobi za žene nastavi istom dinamikom, tri mjeseca svake godine, nije prihvatljiv. Uvjeti starosne dobi za osiguranike-žene izjednačavaju se postupno tijekom prijelaznog razdoblja do 2027. godine s uvjetima starosne dobi za osiguranike-muškarce na način da se ubrzava postojeće izjednačavanje s 3 na 4 mjeseca godišnje, a prijevremene starosne mirovine također u pogledu starosne dobi i staža.</p> <p>Podsjećamo da je izjednačavanje po dobi potaknuto Odlukom i Rješenjem Ustavnog suda Republike Hrvatske broj: U-I-1152/2007., kojima je utvrđeno postojanje diskriminacije po spolu te su izmjene ZOMO-a</p>
--	--	--	--	--	--

					uslijedile već 1. srpnja 2010. godine. Prijedlogom izmjena ZOMO-a postupak izjednačavanja po spolu ubrzava se samo što se tiče prijelaznog razdoblja, a nakon izjednačavanja uvjeta 2027. godine postupno bi se ubrzalo povećanje starosne dobi neovisno o spolu do 2033. godine za po četiri mjeseci svake godine. Razlog takvog uređenja je, prije svega, održivost mirovinskog sustava i adekvatnost mirovina poticanjem dužeg rada i kasnijeg odlaska u mirovinu.
54.	Raiffeisen mirovinsko osiguravajuće društvo d.d.	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	Članak 47. PZID ZOMO-a briše se. Objašnjenje: Budući se predloženim izmjenama omogućava korisnicima mirovina raskinuti ugovor o mirovini koji je sklopljen sukladno Zakonu o mirovinskim osiguravajućim društvima, normativno bi bilo logičnije rješenje takvog pitanja regulirati kroz Zakon o mirovinskim osiguravajućim društvima. Podsjećamo kako se analogno slična situacija pojavila i 2011. godine, i to u odnosu prema bivšim članovima obveznog mirovinskog fonda – korisnicima mirovine koji su na svoj zahtjev pristupili obveznom mirovinskom fondu na temelju individualne kapitalizirane štednje. Odnosnim se korisnicima omogućilo ostvarivanje prava na mirovinu samo prema Zakonu o mirovinskom osiguranju (uz prestanak prava	Odbijen	Predmetno pitanje će se riješiti izmjenama i dopunama oba mirovinska propisa.

			<p>na osnovnu mirovinu) te istovremeno raskidanje ugovora o mirovini iz obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje. Zakonodavac je tada rješenje ponudio kroz Zakon o dopuni zakona o mirovinskim osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje (NN 144/11).</p> <p>Stoga je predlaže predmetno pitanje riješiti u okviru Zakona o mirovinskim osiguravajućim društvima, a ovu odredbu obrisati kao suvišnu.</p>		
55.	Raiffeisen mirovinsko osiguravajuće društvo d.d.	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Predlaže se dodati novi članak nakon članka 28. PZID ZOMO koji bi glasio:</p> <p>„Članak 105. mijenja se i glasi:</p> <p>„Članak 105.</p> <p>(1) U matičnu evidenciju unose se i podaci o:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. osiguranicima i osobama koje nisu osigurane, a kojima je mirovinski staž utvrđen rješenjem 2. osobama kojima je razdoblje provedeno u osiguranju do dana pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji upisano u radnu knjižicu 3. osobama koje su ostvarile pravo iz mirovinskog osiguranja (korisnici prava) 4. osobama koji su ostvarili pravo na mirovinu samo iz obveznog mirovinskog osiguranja generacijske solidarnosti kao i osobama kojima se mirovina kombinirano isplaćuje iz obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje i obveznog mirovinskog osiguranja na temelju generacijske solidarnosti 5. obveznicima doprinosa za mirovinsko osiguranje <p>(2) Matična evidencija Zavoda iz članka 104. stavka 1. ovoga Zakona, osim obveznika doprinosa, je javni registar.</p> <p>(3) Matična evidencija Zavoda iz stavka 2. ovoga članka je temeljni registar u odnosu na podatke iz stavka 1. točke 1. - 4. ovoga članka.</p> <p>(4) u svrhu osiguranja točnosti podataka iz stavka 1. točka 4. ovog članka Zavod razmjenjuje podatke koji se upisuju u matičnu evidenciju sa Središnjim registrom</p>	Primljeno na znanje	I do sada, neovisno o ovom prijedlogu, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Središnji registar osiguranika te mirovinsko osiguravajuće društvo razmjenjuju podatke koje imaju u svojim evidencijama.

			<p>osiguranika i mirovinskim osiguravajućim društvima koji isplaćuju mirovine iz obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje.</p> <p>(5) Zavod će putem državne informacijske infrastrukture osigurati dostupnost prikupljenih autentičnih podataka iz stavka 3. ovoga članka svim tijelima javnog sektora koji su im potrebni za obavljanje poslova iz njihova djelokruga.</p> <p>(6) Zavod utvrđuje metodološka načela i kodeks šifara za vođenje matične evidencije nakon što pribavi mišljenje Državnog zavoda za statistiku.““</p> <p>Objašnjenje: Ovom se izmjenom članka 105. ZOMO precizira unos podataka u matičnu evidenciju HZMO o čemu matična evidencija ionako već vodi računa.</p>		
56.	Raiffeisen mirovinsko osiguravajuće društvo d.d.	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Članak 25. PZID ZOMO-a briše se</p> <p>Objašnjenje: Predlaže se ostaviti nepromijenjene stavke 1. i 2. članka 91. Zakona o mirovinskom osiguranju obzirom da je predložena izmjena pretpostavljala da bi većini budućih umirovljenika koji su osigurani u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju individualne kapitalizirane štednje ukupna svota mirovine iz oba stupa bila nepovoljnija nego isplata samo iz prvog stupa zajedno s dodatkom. Budući je u međuvremenu mirovinskom reformom obuhvaćen i Zakon o dodatku na mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju koji korisnicima osnovne mirovine jamči pravo na dodatak u razmjernom iznosu, nema potrebe za izmjenom ovog članka kako je predloženo. Upravo suprotno, pod pretpostavkom da bi većini budućih umirovljenika mirovna bila veća ako je primaju iz oba stupa u odnosu na one koji primaju mirovnu samo iz prvog stupa, potrebno je smanjiti pritisak na Središnji registar osiguranika i omogućiti povratak u prvi stup samo onima daju izričitu izjavu o isplati mirovine samo iz fonda osiguranja na temelju generacijske solidarnosti.</p> <p>Stoga je potrebno omogućiti svim budućim</p>	Primljeno na znanje	Nakon održanih sastanaka radnih skupina prijedlog je izmijenjen i predlaže se kroz izmjenu Zakona o dodatku na mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju omogućuje se izbor mirovine - u cilju otklanjanja nejednakosti između sadašnjih i budućih umirovljenika, omogućava se i osiguranicima obvezno osiguranje u II. stupu (godište 1962. i mlađi) izbor mirovine prilikom odlaska u mirovinu, čime se ti osiguranici dovode u isti pravni položaj kao i osiguranici koji su se

			<p>umirovljenicima povratak u prvi stup u trenutku ostvarivanja prava na mirovinu, ako je to za njih tako povoljnije, davanjem izjave za istup putem Središnjeg registra osiguranika.</p> <p>Nastavno na izneseno, predlaže se u članku 92. Zakona o mirovinskom osiguranju dodati stavak koji glasi:</p> <p>„Osiguraniku obvezno osiguranom u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju individualne kapitalizirane štednje, koji se u postupku ostvarivanja prava na mirovinu svojom izjavom Središnjem registru osiguranika opredijelio za ostvarivanje prava na mirovinu samo iz obveznog mirovinskog osiguranja na temelju generacijske solidarnosti, odredit će se mirovina prema Zakonu o mirovinskom osiguranju kao da je bio osiguran samo u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti.“</p>		<p>dobrovoljno uključili u II. stup.</p> <p>U postupku ostvarivanja prava osiguranici II. stupa moći će birati u kojem će sustavu ostvariti mirovinu, odnosno koji je za njih povoljniji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mirovinu samo u I. stupu s dodatkom od 27% uz prijenos sredstava iz obveznog mirovinskog fonda u državni proračun, ili mirovinu iz oba obvezna stupa. - ako izaberu ostanak u II. stupu, na mirovinu iz I. stupa određuje im se dodatak od 27% za mirovinski staž ostvaren do 31.12.2001., a na dio mirovine koja im pripada za mirovinski staž od uvođenja II. stupa, tj. od 1.1.2002. određuje se dodatak od 20,25%, odnosno postotak dodatka od 27% korigira se faktorom osnovne mirovine iz godine ostvarivanja prava na mirovinu. <p>Osiguranicima s ispodprosječnim plaćama tijekom radnog vijeka, kojima i</p>
--	--	--	---	--	--

					nakon određivanja dodatka na mirovinu prema stažu i plaći, mirovina iznosi manje od najniže mirovine, određuje se najniža mirovina kao da su bili osigurani samo u I. stupu uz prijenos sredstava iz II. u I. stup, ako tako izaberu.
57.	Raiffeisen mirovinsko osiguravajuće društvo d.d.	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Članak 1. PZID ZOMO-a briše se</p> <p>Objašnjenje: Nije potrebno u ovom Zakonu. Predmetni stavci čiji se tekst želi implementirati u Zakon o mirovinskom osiguranju normativno ne pripadaju materiji koju uređuje Zakon o mirovinskom osiguranju. Iako stavak 1. Zakona o mirovinskom osiguranju opisuje sustav mirovinskog osiguranja u Republici Hrvatskoj na način da:</p> <p>(1) Sustav mirovinskog osiguranja u Republici Hrvatskoj čine:</p> <p>1) obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti 2) obvezno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje 3) dobrovoljno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje.,</p> <p>isplata mirovina na temelju iznosa kapitaliziranih uplata doprinosa iz obveznog i dobrovoljnog mirovinskog osiguranja individualne kapitalizirane štednje uređena je drugim zakonima. Navedenu materiju uređuje najprije Zakon o mirovinskim osiguravajućim društvima (NN 22/14 i 29/18), Zakon o obveznim mirovinskim fondovima (NN 19/14, 93/15 i 64/18), te u manjem dijelu Zakon o dobrovoljnim mirovinskim fondovima (NN 19/14 i 29/18), ali samo u odnosu na individualnu kapitaliziranu štednju iz dobrovoljnog mirovinskog osiguranja do određene visine kapitaliziranog iznosa.</p>	Odbijen	Člankom 1. u Nacrtu prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju omogućuje se Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje osnivanje mirovinskog osiguravajućeg društva, a poslovanje istog i nadalje će uređivati Zakon o mirovinskim osiguravajućim društvima.

			<p>Budući se predloženim izmjenama Zakona o mirovinskom osiguranju nigdje u nastavku teksta ne navodi kako se uređuje i provodi isplata mirovina iz obveznog mirovinskog osiguranja individualne kapitalizirane štednje, materija koja uređuje isplatu mirovina iz 2. stupa i dalje ostaje Zakon o mirovinskim osiguravajućim društvima. Napominje se kako je Zakonom o mirovinskim osiguravajućim društvima uređena ne samo isplata mirovina iz obveznog i dobrovoljnog mirovinskog osiguranja već i osnivanje i poslovanje mirovinskih osiguravajućih društava koja isplaćuju mirovine u okviru obveznog i dobrovoljnog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje, kao i pripadajući mirovinski programi kojima se reguliraju prava i obveze te odnos između mirovinskog osiguravajućeg društva i korisnika mirovine. Predložena odredba stavka 4. članka 1. PZID ZOMO kojom se želi urediti isplata mirovina „na temelju ugovora o mirovini sklopljenog između mirovinskog osiguravajućeg društva i korisnika mirovine“ niti izbliza ne regulira kompleksnu materiju Zakona o mirovinskim osiguravajućim društvima, te proizlazi da stranke koje sklapaju predmetni ugovor mogu slobodno raspolagati kako vrstama i oblicima mirovine tako i obveznim sastojcima ugovora o mirovini.</p> <p>Također, iako je predloženom izmjenom stavka 3. navedeno da se Zakonom o mirovinskom osiguranju uređuje i provedba isplate mirovina iz dobrovoljnog mirovinskog osiguranja (stavak 1. točka 3. Zakona o mirovinskom osiguranju), propušteno je precizirati na koji način Zakon o mirovinskom osiguranju uopće uređuje predmetnu materiju.</p> <p>Konačno, vezano uz predloženu izmjenu navedenu u stavku 5., Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje slobodan je osnivati društva kako je predloženo, budući je već člankom 160. Zakona o mirovinskom osiguranju regulirano kakva sve trgovačka društva Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje može osnivati. U tom smjeru, izmjena članka 160. stavak 1. na način kako je to</p>	
--	--	--	---	--

			predloženo člankom 36. PZID ZOMO poželjno je preciziranje vrsti trgovačkih društava koje može osnivati Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje.		
58.	Sindikat bankarskih i financijskih djelatnika Hrvatske	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>čl. 9. i 10. - Nije prihvatljivo ubrzavanje razdoblja za ostvarivanje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu po strožim uvjetima u pogledu godina života te posljedično podizanje dobne granice za ostvarivanje prava na starosnu mirovinu i prijevremenu starosnu mirovinu na 67 odnosno 62 godine života. U tome smislu u potpunosti podržavamo obrazloženje takvog stajališta na čl. 9. i 10. ZID ZOMO-a koje su detaljno komentirali Nezavisni hrvatski sindikati, a osobito uzimajući u obzir podatke i projekcije u pogledu očekivanog trajanja života u Hrvatskoj, očekivanog trajanje zdravog života kao i stope nezaposlenosti.</p> <p>Predlažemo odustanak od prijedloga, te vraćanje dobne granice na 65, odnosno 60 godina života, sve dok se ne promjene za to relevantni pokazatelji.</p> <p>čl. 11. - nije prihvatljiv prijedlog povećanja uvjeta dobi za stjecanje prava na starosnu mirovinu za dugogodišnje osiguranike sa sadašnjih 60 na 61 godinu života, odnosno 62 godine života od 2027. godine. Ovdje je riječ o osobama koje su ostvarile 41 godinu staža osiguranja u efektivnom trajanju, te razlozi za promjenu nisu prihvatljivi.</p> <p>čl. 13. - prijedlog posve nejasan u kontekstu ciljeva koji se reformom žele postići</p> <p>čl. 22. - nije prihvatljiv prijedlog većeg umanjenja mirovina zbog odlaska u prijevremenu mirovinu linearno za 0,34 % za svaki mjesec ranijeg umirovljenja. Ovaj prijedlog je još nepravedniji od sadašnjeg, a također i udaljeniji od ciljeva koji se navodno reformom žele postići.</p> <p>čl. 41. i 43. - vodeći računa o važećoj infrastrukturi i drugim čimbenicima, odnosno još uvijek nedovoljnoj potpori ženama kako na institucionalnoj tako i</p>	Odbijen	Već prethodno odgovoreno.

			izvaninstitucionalnoj razini, te dok se ne osigura stvarni ravnopravni status žena u društvu, dinamiku podizanja dobi za žene za stjecanje prava na starosnu mirovinu te uvjeta dobi i staža za stjecanje prava na prijevremenu mirovinu ne treba dodatno ubrzavati, tim više jer i postojeće rješenje nije u skladu sa stvarnim stanjem.		
59.	Sindikat bankarskih i financijskih djelatnika Hrvatske	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Prije donošenja ovoga Zakona potrebno je postići visoku razinu suglasnosti kako sa socijalnim partnerima, tako i svima onima na koje se Zakon izravno prije ili nešto kasnije odnosi, tj. hrvatskim radnicima i građanima.</p> <p>čl. 9. i 10. - Nije prihvatljivo ubrzavanje razdoblja za ostvarivanje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu po strožim uvjetima u pogledu godina života te posljedično podizanje dobne granice za ostvarivanje prava na starosnu mirovinu i prijevremenu starosnu mirovinu na 67 odnosno 62 godine života. U tome smislu u potpunosti podržavamo obrazloženje takvog stajališta na čl. 9. i 10. ZID ZOMO-a koje su detaljno komentirali Nezavisni hrvatski sindikati, a osobito uzimajući u obzir podatke i projekcije u pogledu očekivanog trajanja života u Hrvatskoj, očekivanog trajanje zdravog života kao i stope nezaposlenosti.</p> <p>Predlažemo odustanak od prijedloga, te vraćanje dobne granice na 65, odnosno 60 godina života, sve dok se ne promjene za to relevantni pokazatelji.</p> <p>čl. 11. - nije prihvatljiv prijedlog povećanja uvjeta dobi za stjecanje prava na starosnu mirovinu za dugogodišnje osiguranike sa sadašnjih 60 na 61 godinu života, odnosno 62 godine života od 2027. godine. Ovdje je riječ o osobama koje su ostvarile 41 godinu staža osiguranja u efektivnom trajanju, te razlozi za promjenu nisu prihvatljivi.</p> <p>čl. 13. - prijedlog posve nejasan u kontekstu ciljeva koji se reformom žele postići</p> <p>čl. 22. - nije prihvatljiv prijedlog većeg umanjenja mirovina zbog odlaska u prijevremenu mirovinu linearno za 0,34 % za svaki mjesec ranijeg umirovljenja. Ovaj prijedlog je još nepravdniji od sadašnjeg, a također i udaljeniji od ciljeva</p>	Odbijen	Već prethodno odgovoreno.

			<p>koji se navodno reformom žele postići.</p> <p>čl. 41. i 43. - vodeći računa o važećoj infrastrukturi i drugim čimbenicima, odnosno još uvijek nedovoljnoj potpori ženama kako na institucionalnoj tako i izvaninstitucionalnoj razini, te dok se ne osigura stvarni ravnopravni status žena u društvu, dinamiku podizanja dobi za žene za stjecanje prava na starosnu mirovinu te uvjeta dobi i staža za stjecanje prava na prijevremenu mirovinu ne treba dodatno ubrzavati, tim više jer i postojeće rješenje nije u skladu sa stvarnim stanjem.</p>		
60.	GONG	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Smatramo nužnim da u ovom savjetovanju sa zainteresiranom javnošću navedeni Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju najprije prođe zakonom reguliran proces procjene učinka. Ovaj Zakon ne smije biti donesen sve dok nije izrađen u skladu s Zakonom o procjeni učinaka propisa i drugim regulacijama vezanim za bolje zakonodavstvo.</p> <p>Predmet ovog e-Savjetovanja, Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju, nije prošao spomenuti proces procjene učinka, unatoč činjenici da se u ovom Zakonu radi o zakonodavnom aktu koji će imati izravan i velik utjecaj na život gotovo svih hrvatskih građanki. Time se kršeni ne samo hrvatsko zakonodavstvo, nego je takav proces donošenja odluka ujedno protivan politikama boljeg zakonodavstva (tzv. better regulation) Europske unije.. Ciljevi politika EU vezanih za bolje zakonodavstvo (https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/planning-and-proposing-law/better-regulation-why-and-how_en#quality) su, između ostalog, poboljšati otvorenost i transparentnost donošenja odluka, povećati sudjelovanje građanki i dionica u procesu stvaranja politike i donošenja zakona.. Unatoč činjenici da je radna skupina za izradu Prijedloga Zakona osnovana, proces u kojem su relevantni dionici, kao što su primjerice sindikati, stavljeni u poziciju slušatelja izlaganja ili gledatelja PowerPoint-prezentacija se nikako ne može okarakterizirati kao participativan ili demokratski ustrojen. Nadalje, Hrvatska je država je članica Europske Unije,</p>	Odbijen	<p>Propisani način izrade zakonskog prijedloga je poštovan. Naime, Nacrt prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju objavljen je u Planu zakonodavnih aktivnosti za 2018. godinu, izrađeni su financijski izračuni predloženih mjera koji imaju za cilj duži ostanak u svijetu rada zbog adekvatnosti budućih iznosa mirovine u okvirima financijskih mogućnosti državnog proračuna. Činjenica da su se prigodom rada Radne skupine i prezentaciji gore navedenih izrađenih financijskih pokazatelja sindikati usprotivili iznijetom, ne može se okarakterizirati i podvesti pod vaš</p>

			<p>koja u čl. 2. Ugovora o EU i Ugovora o funkcioniranju EU demokratske vrijednosti , kao i vrijednosti vladavine prava,poštovanja ljudskih prava, pravde i solidarnosti. Pridruživanjem EU, navedene vrijednosti su danom kad je RH postala članica EU postale i vrijednostima RH koje je onda dužna poštivati, pa tako i u procesu izrade i donošenja zakonodavstva.</p> <p>Čl. 2. st. 1. ZPUP-a definira procjenu učinaka propisa kao postupak donošenja odluka o propisima na temelju dokaza i prikupljenih relevantnih podataka, s ciljem odabira optimalnog zakonskog rješenja ili za poduzimanje drugih aktivnosti i mjera. Nadalje, st. 2. regulira da se analizom izravnih učinaka nacrtu prijedloga zakona utvrđuju učinci na području, između ostalog, tržišta rada i mirovinskoga sustava. St. 3. istog članka propisuje da se u okviru postupka procjene učinaka propisa obvezno provede prethodni postupak procjene učinaka, ovisno o rezultatima analize izravnih učinaka propisa.</p> <p>Glavna svrha raznih regulacija za bolje zakonodavstvo, primjerice Zakona o procjeni učinaka propisa (ZPUP), Uredbi o postupku procjene učinaka propisa, Strategiji procjene učinaka propisa za razdoblje od 2018. do 2023. godine te Akcijskom planu procjene učinaka propisa za 2018. godinu, je poboljšanje kvalitete zakonodavstva u RH.</p> <p>Još bih poentirala jednom rečenicom „Stoga, u duhu stvaranja boljeg zakonodavstva, smatramo neophodnim da se za ovako važan zakon koji će imati dugoročne učinke na generacije građanki Republike Hrvatske, prvo donese Procjena učinka propisa.</p>		<p>navod da se izmijene i dopune Zakona o mirovinskom osiguranju provode u postupku suprotnom Zakonu o procjeni učinaka propisa.</p> <p>Štoviše, od četiri održana sastanka, na dva se predstavnici sindikata nisu odazvali da sudjeluju u iznalaženju najboljeg rješenja.</p>
61.	Jasenko Kosorčić	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Vlada Republike Hrvatske je potpuno promašila glavni problem mirovinskog sustava sa ovim prijedlog izmjene zakona o mirovinskom osiguranju. Umjesto da radi na povećanju zaposlenosti u gospodarstvu i to najviše u proizvodnoj industriji te smanjenju neučinkovite ogromne državne administracije u Republici Hrvatskoj vlada RH ide linijom manjeg otpora i zbog svog ne činjenja želi kažnjavati građane Hrvatske koji trebaju ići u mirovinu. Rad do 67 godina života je u svojoj biti rad do</p>	Odbijen	<p>Polazeći od aktualnih demografskih kretanja, produljenja životnog vijeka i stanja na tržištu rada nužno je provesti mirovinsku reformu u skladu s gospodarskim mogućnostima države.</p>

			<p>smrti u Hrvatskoj gdje poslodavci radnika od 50 godina smatraju prestarim za bilo koji posao. Osim toga svi budući umirovljenici trebaju dobivati dodatak od 27% jer svi koji uplaćuju u drugi mirovinski stup su na to prisiljeni sa zakonom a ne vrše te uplate svojom voljom. A taj zakon je donio Sabor na prijedlog vlade RH a kojim je upravljanje sa ogromnim svotama iz drugog mirovinskog stupa dano privatnim mirovinskim fondovima koji za to upravljanje uzimaju preveliki novac i uz to to sa novcem budućih umirovljenika često saniraju loše kreditne plasmane svojih banka skrbnika na način da vrše "dokapitalizaciju" tvrtki kojima su te banke dale kredite. I na takvo ponašanje vlada RH niti Državno odvjetništvo ne reagira. Isto tako neprihvatljivo je povećanje kažnjavanja ranijeg umirovljenja jer hrvatski poslodavci velikom većinom prisiljavaju svoje zaposlenike koji su stekli prve uvjete za mirovinu da u istu i odu. Zbog svega gore navedenog predlažem da se ova izmjena zakona potpuno odbaci i da vlada RH napravi akcijski plan koji će povećati zaposlenost u RH u privatnom sektoru za najmanje 1 milion novih radnih mjesta i smanjenje državne administracije za 50% u sljedećih 5 godina.</p>		
62.	Mišel Klasić	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Uvod</p> <p>Svaka mirovinska reforma složen je postupak, a kada se ona provodi u sustavu kakav je hrvatski, obilježen problemima neodrživosti sustava i neadekvatnošću mirovina, tada svako zadiranje u taj sustav mora biti temeljeno na odgovarajućim analizama i podacima, kako bi predložena rješenja išla u cilju rješavanja tih problema. Nažalost, kao i puno puta do sada, niti ova rješenja nisu rezultat provedene analize, a čini se kako će mnoga od njih postići učinke suprotne namjeravanim. Sindikati su još prošle godine tražili osnivanje radne skupine za izmjenu Zakona o mirovinskom osiguranju, kako bi ona na vrijeme počela s radom i kako bismo svi zajedno imali dovoljno vremena provesti kvalitetnu analizu i, sukladno utvrđenom, predložiti odgovarajuća rješenja. To se, opet nažalost, nije dogodilo tada, jer je radna skupina osnovana tek ove godine i u njenom su se sastavu našli, osim sindikata, predstavnici poslodavaca, akademske</p>	Odbijen	Već prethodno odgovoreno.

			<p>zajednice, umirovljeničkih udruga, mirovinskih fondova, HZMO-a, međutim, skupina se sastala samo dva puta. Prvi put krajem svibnja 2018. godine, kada su predstavnici resornog Ministarstva rada i mirovinskog sustava (MRMS) i HZMO-a članovima skupine predstavili aktualne podatke o stanju mirovinskog sustava. Drugi sastanak održan je krajem lipnja 2018. godine i znakovito je da je resorno ministarstvo dan ranije upoznao novinare s prijedlozima rješenja u okviru reforme, što je na dan sastanka bilo popraćeno u dva dnevna lista, putem kojih su i članovi radne skupine, zajedno sa širom javnošću, prvi puta dobili informaciju o pravcu reformskih mjera. Dakle, u radnoj skupini se nije vodio dijalog, već su njezini članovi, pa tako i socijalni partneri, bili samo još jedna skupina kojoj je MRMS iznio rješenja, bez analize, argumenata i razgovora.</p> <p>Opravdavajući predložena rješenja MRMS tvrdi kako je samo 20 posto trenutnih umirovljenika odradilo puni radni staž od 40 godina, da je 30 godina staža premalo te da ga treba produžiti. Također, navodi da je godišnji deficit mirovinskog sustava 17 mlrd kuna i da se isti nadoknađuje iz proračuna. No, sve ove izjave netočne su i nekorektne. U odnosu na deficit mirovinskog sustava treba jasno reći kako od navedenog iznosa oko 12 mlrd deficita otpada na tranzicijski trošak i trošak mirovina ostvarenih po posebnim propisima. Pojam „puni radni staž“ ne postoji, jer podsjećamo kako su početkom 1990-tih dotad posebni fondovi, radnički, obrtnički i poljoprivredni, objedinjeni u jednom, radničkom fondu. Na kraju, prosjek godina mirovinskog staža za starosne mirovine je 32 godine, a za prijevremene starosne mirovine čak 39 godina! Uz to, do 1.1.1999. godine žene su u prijevremenu mirovinu mogle ići s 30 godina staža osiguranja, a u starosnu s 35 godina staža, dok je muškarcima i za jedno i za drugo trebalo 5 godina više. Godine starosti nisu bile primarne. Osim toga, tijekom 1990-tih veliki je dio mladih povratnika s bojišta jednostavno „pospremljen“ u mirovinu dokupom staža ili bez toga, ako su imali uvjet za prijevremenu mirovinu, jer su tvrtke u kojima su radili propale u privatizaciji, dok su</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>oni ratovali. Svih kasnijih godina, a i danas, poslodavci se „rješavaju“ starijih radnika koji imaju uvjet za prijevremenu mirovinu.</p> <p>Mirovinskom reformom treba postići održivost sustava i adekvatnost mirovina, zbog čega je nužno smanjiti pritisak na mirovinski sustav kroz smanjivanje priljeva novih umirovljenika te započeti popravljjanje omjera broja radnika i umirovljenika, putem stimulacije radnika na duži ostanak u svijetu rada i to na načelima pravednosti i nediskriminacije. Ova bi reforma trebala težiti ublažavanju ili uklanjanju nejednakosti koje su posljedica svih prethodno provedenih reformi. Zahtjev sindikata je da reforma ovoga puta ide u korist, a ne, kao svaki puta do sada, na štetu radnika. Već dugi niz godina Vijeće EU i Europska komisija Hrvatskoj preporučuju usklađivanje odredbi o mirovinama za posebne kategorije umirovljnika s općim pravilima za umirovljanje, a ta je preporuka, zajedno s preporukama za odvrćanje od prijevremenog umirovljenja i ubrzavanja prelaska na višu dobnu granicu za umirovljenje, dio paketa preporuka vezano uz mirovinsku reformu, u okviru Nacionalnog programa reformi Hrvatske za 2018. godinu i Programa konvergencije Hrvatske za 2018. godinu. I dok u pogledu odvrćanja od prijevremenog umirovljenja te ubrzavanja prelaska na višu dobnu granicu za umirovljanje Vlada RH spremno predlaže rješenja (i to na štetu radnika – budućih umirovljenika), o usklađivanju odredbi o umirovljenju za posebne kategorije korisnika s općim propisom, godinama, pa tako i u okviru ovih prijedloga, još jednom nema niti riječi. Dakle, Vlada RH se odlučuje za selektivni pristup u rješavanju problema mirovinskog sustava, i to bez odgovarajuće podloge i procjene dugoročnih učinaka predloženih rješenja.</p> <p>Stoga sindikati od Vlade RH traže prednošenje analitičke podloge za predložena rješenja, izvršenje procjene učinaka predloženih rješenja, pristupanje usklađivanju uvjeta umirovljenja posebnih kategorija korisnika s općim propisom te vraćanje rada na mirovinskoj reformi u okviru za to osnovane radne skupine. Mirovinska reforma prevažno je pitanje za sve radnike te sadašnje i buduće</p>	
--	--	--	--	--

			<p>umirovljenike, koji zaslužuju odgovoran i predan rad, koji bi trebao otkloniti negativne učinke svih bivših reformi i povremenih intervencija u mirovinski sustav te odrediti smjer i mjere za budućnost. S obzirom na visoku razinu neslaganja s predloženim rješenjima te očekivanim negativnim učincima po radnike, ali i sustav u cjelini, predlažemo Vladi RH da povuče ovakav prijedlog Zakona te ga vrati radnoj skupini.</p> <p>Članci 9. i 10. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljivo nam je ubrzavanje razdoblja za ostvarenje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu po strožim uvjetima u smislu potrebnih godina života te posljedično podizanje dobne granice za ostvarenje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu na 67, odnosno 62 godina života. Navedena rješenja apsolutno su neprihvatljiva, zbog brojnih razloga koje predlagatelj nije uzimao u obzir, a koji su u zemljama razvijene demokracije važni čimbenici na kojima se temelje ovakvi reformski prijedlozi. Podatci za Hrvatsku govore u prilog potrebe zauzimanja potpuno suprotnog stava.</p> <p>Naime, uzimajući u obzir podatak o očekivanom trajanju života u Hrvatskoj, ono je u 2016. godini niže za 2,8 godina ukupno (3,2 godine muškarci, 2,3 godine žene) u odnosu na prosjek EU, s tim da prosjek EU dižu razvijenije zapadne i sjeverne države članice. Dio nama usporedivih zemalja nije došao ni do 65 godina života kao uvjeta za starosnu mirovinu. Prema izvješću EK (The Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU Member States 2016-2070) razlika u očekivanom trajanju života u 2016. godini neznatno je veća i iznosi 3,3 godine za muškarce i 2,6 godina za žene, prema projekcijama za 2040. godinu ta razlika za muškarce iznosi 2,6 godina, a za žene 2 godine dok u 2070. godini za muškarce razlika iznosi 1,7 godina i za žene 1,4 godine. Podatak o očekivanom trajanju života nakon 65. godine starosti u Hrvatskoj za 2016. godinu, pokazuje da je ono ukupno 17,6 godina, dok EU prosjek iznosi 20,0 godina (15,6 godina muškarci i 19,2 godine žene, dok je prosjek EU 18,2 godina muškarci i žene 21,6 godina).</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>Očekivano trajanje zdravog života pri rođenju u Hrvatskoj u 2016. godini je 57,1 godina za muškarce i 58,7 godina za žene, u odnosu na prosjek EU 63,5 godina za muškarce i 64,2 godine za žene, dok je očekivano trajanje zdravog života nakon 65. godine u Hrvatskoj u 2016. godini dvostruko kraće od prosjeka EU, odnosno u Hrvatskoj za muškarce iznosi 5,2 godine, a za žene 4,9 godina, dok je prosjek EU za muškarce 9,8 godina, a za žene 10,1 godinu. Tako, primjerice, u Švedskoj očekivano trajanje zdravog života nakon 65. godine za muškarce iznosi 15,1 godinu, a za žene 16,6 godina, u Norveškoj za muškarce 15,4 godine, a za žene 15,2 godine; u Danskoj ono iznosi 11,5 godina za muškarce i 11,9 godina za žene, dok je u Njemačkoj očekivano trajanje života u zdravlju nakon 65. godine 11,5 godina za muškarce i 12,4 godine za žene. Pored toga, valja spomenuti i kako je očekivano trajanje života prema stupnju obrazovanja u Hrvatskoj u 2016. godini za one s osnovnom školom (ISCED 0-2) je 77 godina, sa srednjom stručnom spremom (ISCED 3-4) je 77,5 godina, a za visoko obrazovane (ISCED 5-8) je 80,5 godina.</p> <p>U Hrvatskoj je u 2017. godini stopa zaposlenosti dobne skupine od 25 do 54 godine starosti iznosila 74,9 posto, a dobne skupine od 55 do 64 godine starosti 40,3%, dok prosjek EU za dobnu skupinu od 25 do 54 godine starosti iznosi 79,7 posto, a za dobnu skupinu od 55 do 64 godine starosti iznosi 57,1 posto. Osim svega navedenog prema izvješću EK (The Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU Member States 2016-2070) očekuje se da će 12 zemalja članica u projiciranom razdoblju imati pad u javnim troškovima za mirovine kao udjelu u BDP-u. Najveći pad očekuje se za Grčku (-6,6 postotnih bodova), zatim za Hrvatsku (-3,8 postotnih bodova), Francusku (-3,3 postotnih bodova), Latviju (-2,6 postotnih bodova) i Portugal (-2,2 postotnih bodova). Za još sedam zemalja također se projicira smanjenje, ali nešto manje, točnije između 1 i 1,9 postotnih bodova (Danska, Estonija, Italija, Litva, Španjolska, Švedska i Poljska). Projekcije za Hrvatsku kazuju kako će se u 2040. godini smanjiti javni troškovi za mirovine kao udjelu</p>	
--	--	--	--	--

		<p>u BDP-u s 10,6% zabilježeno u 2016. godini na 8,3%, da bi do kraja projiciranog razdoblja tj. 2070. godine iznosili 6,8%. Usporede li se pak podatci o javnim troškovima za mirovine kao udjeli u BDP-u Hrvatske i prosjeku EU 28, vidljivo je kako je 2016. godine u Hrvatskoj taj udio iznosio 10,6%, a u EU 28 - 11,2%, u 2040. godini u Hrvatskoj će udio iznositi 8,3%, a u EU 28 - 12%, dok će u 2070. godini u Hrvatskoj taj udio iznositi 6,8%, a u EU - 28 iznositi će 11%.</p> <p>Navedeni podatci i projekcije ne samo da ne opravdavaju predložena rješenja, nego govore u prilog potrebe za zaokretom te zadržavanjem zakonskog rješenja o 65, odnosno 60 godina života kao dobnoj granici za stjecanje prava na starosnu, odnosno prijevremenu starosnu mirovinu. Zbog toga, a temeljem predočenih podataka, tražimo da predlagatelj odustane od podizanja uvjeta dobi za stjecanje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu i zakonski vrati dobnu granicu na 65, odnosno 60 godina života, sve dok se očekivano trajanje života općenito, kao i očekivano trajanje života u zdravlju nakon 65 godine života u Hrvatskoj značajnije ne približi EU prosjeku.</p> <p>Životni vijek, život u zdravlju nakon 65. godine i slično ovise o uvjetima života u stvarnom okruženju, radnim uvjetima i tehnologijama, stanju zdravstvene zaštite i njenoj dostupnosti što su neposredni razlozi hrvatskog zaostajanja za EU prosjekom te posebno za stanjem u razvijenim EU zemljama. Podizanje dobne granice za ostvarenje prava na mirovinu ne znači da će ljudi do tada moći raditi, ali znači da će zbog ranijeg odlaska u mirovinu (jer ne mogu raditi ili ih se poslodavac želi riješiti i zaposliti mlađe) biti trajno kažnjeni nižim mirovinama, što će rezultirati njihovim siromaštvom u starosti. Niti jedna vlada nema mandat predlagati ovakva rješenja bez odgovarajućih podataka koji govore u prilog njihove potrebe, već se dob za umirovljenje može produžavati tek onda kada se stvori okružje koje će to omogućiti i opravdavati.</p> <p>Članak 11. ZID ZOMO</p>		
--	--	---	--	--

			<p>Neprihvatljiv je prijedlog povećanja uvjeta dobi za stjecanja prava na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika sa sadašnjih 60, na 61 godinu života, odnosno 62 godine života od 2027. godine. I u ovom slučaju kao i u slučaju starosne i prijevremene starosne mirovine, predlagatelj ne pruža nikakve dokaze koji opravdavaju potrebu za ovim povećanjem. Smatramo kako osoba s najmanje 41 godinom staža osiguranja u efektivnom trajanju i 60 godina života zaslužuje pravo na umirovljenje bez trajnog umanjenja mirovine. Radi se o radnicima koji su već po završetku srednje škole započeli s radom i koji su u pravilu radili u zahtjevnim radnim uvjetima i radno intenzivnim djelatnostima i koji nakon 41 godine mirovinskog staža zaslužuju umirovljenje bez kažnjavanja. Za one među njima koji se ipak odluče za ostanak u svijetu rada zakonodavac treba omogućiti stimulaciju za duži ostanak u svijetu rada, jer svojom odlukom doprinose rasterećenju mirovinskog sustava.</p> <p>Članak 13. ZID ZOMO</p> <p>Prilikom donošenja Zakona o mirovinskom osiguranju 2014. godine zakonodavac je omogućio osobama u starosnoj mirovini rad do polovice punog radnog vremena, uz zadržavanje prava na isplatu mirovine. Tada je izrijeком rečeno kako ista mogućnost neće biti pružena korisnicima prijevremene starosne mirovine, iz razloga što će to izazvati veliki val prijevremenog umirovljenja i stvoriti dodatni pritisak na mirovinski sustav, a cilj je njegovo rasterećenje.</p> <p>Ako je navedeni cilj u središtu i ovih izmjena, tada nije jasno koji argumenti stoje iza prijedloga koji bi i prijevremenim umirovljenicima omogućio rad u polovici punog radnog vremena uz istovremeno zadržavanje mirovine. Prijedlog koji nudi predlagatelj potiče i radnika i poslodavca na nova opterećenja mirovinskog sustava i sustava rada. Ako radnik može i želi nastaviti raditi, a poslodavac ima potrebu za njegovima radom, radnika treba zadržati u radnom odnosu, a ne umiroviti ga uz zadržavanje radnog mjesta. Temeljni cilj reforme je postići održivost sustava, prije svega kroz smanjivanje</p>	
--	--	--	---	--

			<p>priljeva novih umirovljenika te osigurati adekvatnost mirovina. S obzirom na navedene ciljeve, ovakav prijedlog smatramo kontraproduktivnim, čak i nerazumnim. Svjesni problema niskih mirovina prihvaćamo mogućnost rada korisnika starosnih mirovina, ali ovaj prijedlog ne smatramo korakom u pravom smjeru, a rad umirovljenika u prijevremenoj mirovini, uz zadržavanje mirovine, u pravilu ne bilježe ni druge EU zemlje. Za očekivati je da će ovakvo rješenje biti poticaj poslodavcima za slanje radnika u prijevremenu mirovinu te njihovo ponovno uzimanje u radni odnos po fleksibilnijim oblicima ugovora o radu, što predstavlja nelojalnu konkurenciju radnicima. Radnici će prihvaćati prijevremeno umirovljenje i mogućnost dodatnog rada, ako izračun pokaže kako će iznos mirovine i polovice plaće biti veći od iznosa plaće koju su imali do tada.</p> <p>Članak 22. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljiv nam je prijedlog većeg umanjjenja mirovina zbog odlaska u prijevremenu mirovinu linearno za 0,34 posto za svaki mjesec ranijeg umirovljenja. Već je i sadašnji model dovoljno destimulativan. Linearno umanjjenje smatramo nepravednim, dok sadašnji model, prema kojem stopa umanjjenja pada što je osiguranik bliže uvjetima za starosnu mirovinu, ipak stimulira kasniji odlazak u prijevremenu starosnu mirovinu, jer je blaži u kažnjavanju onih koji imaju više godina života i više godina mirovinskog staža u trenutku umirovljenja. Poznato je kako odlazak u prijevremenu starosnu mirovinu najčešće nije izbor radnika, već ga poslodavac šalje u mirovinu čim navrší prvi uvjet. Stoga tražimo da se umjesto radnika kazni, odnosno penalizira poslodavac (uključujući i državu), koji radnika šalje u prijevremenu mirovinu, jer je to mjera koja postoji u nekim zemljama. Ona se može provesti kroz propisivanje povećane uplate doprinosa, dokup mirovine do pune mirovine ili neki drugi oblik fiskalne destimulacije. Povećanje trajnog umanjjenja prijevremenih mirovina, s obzirom na činjenicu nedobrovoljnog umirovljenja, neće imati za posljedicu duži ostanak u svijetu rada, nego porast siromaštva</p>	
--	--	--	--	--

			<p>starijih osoba.</p> <p>Podržavamo povećanje polaznog faktora za određivanje starosne mirovine za osobu koja prvi puta stječe mirovinu i ima 65 godina života i 35 godina mirovinskog staža i to sa sadašnjih 0,15 na 0,34 posto za svaki mjesec kasnijeg umirovljenja. Međutim, upitno je u kojoj mjeri će tu mogućnost moći iskoristiti radnici na poslovima većeg fizičkog opterećenja i/ili niže razine složenosti, jer praksa pokazuje kako ju u najvećoj mjeri koriste visokoobrazovani (sveučilišni profesori, znanstvenici, liječnici ...) čije su mirovine već značajno veće od prosjeka. Istovremeno, protivimo se ukidanju navedene mogućnosti za dugogodišnjeg osiguranika, koji prema sadašnjem uređenju ima takvu mogućnost, jer bi ovo pravo u odnosu na cilj izmjena Zakona moralo biti jednako dostupno. Predloženo rješenje značilo bi da dugogodišnji osiguranik brodograđevni radnik zbog gubitka stimulacije za dulji ostanak u svijetu rada nakon 60. godine života financira rast mirovine primjerice sveučilišnog profesora, kome će stimulacija nakon 65. godine života rasti sa sadašnjih 0,15 posto na 0,34 posto po mjesecu kasnijeg umirovljenja. To znači da mirovina sveučilišnog profesora s te osnove može biti veća i do 20,4 posto. Dugogodišnji osiguranik može izabrati da ne ode u mirovinu sa 60 godina života i 41 godinom staža i nastaviti raditi do 65. godine života, no time neće ostvariti pravo na povećanje mirovine. Ako je cilj mirovinske reforme poticaj za dulji ostanak u svijetu rada i smanjivanje pritiska na mirovinski sustav, tada se ne smije pribjegavati polovičnim rješenjima, koja će imati suprotan učinak. Sve koji mogu i žele raditi duže od zakonom propisane granice treba na isti način, bez diskriminacije poticati na ostanak u svijetu rada. Prilika je to i ženama da utječu na visinu svoje mirovine, koje značajno zaostaju za mirovinama njihovih muških kolega.</p> <p>Članak 25. ZID ZOMO</p> <p>Načelno nam je prihvatljiv prijedlog koji radnicima pri umirovljenju daje pravo izbora za njih povoljnijeg rješenja, odnosno izbor ostanka u oba stupa mirovinskog</p>	
--	--	--	--	--

			<p>osiguranja ili prebacivanje sredstava u 1. stup. To znači uvažavanje činjenice da sustav dva mirovinska stupa ne osigurava veće mirovine svima, nego veći dio korisnika „dvostupaša“ ostvaruje i ostvarivat će manje mirovine.</p> <p>Na ovom mjestu dobro je podsjetiti se kako je 2. stup mirovinskog osiguranja nastao preusmjeravanjem 5 posto, odnosno $\frac{1}{4}$ prihoda javnog sustava na osobne račune osiguranika u privatnim fondovima, stvorivši time sustav individualizirane kapitalizirane štednje, ali i proračunsku rupu, odnosno tzv. tranzicijski trošak u javnom sustavu. Za zatvaranje te rupe država od privatnih fondova posuđuje ta ista sredstva i na njih plaća kamatu. Očekivanja su MRMS-a da će se čak 97 posto osiguranika u trenutku umirovljenja odlučiti za prelazak u 1. stup, jer će to za njih biti povoljnija mogućnost, a da će za samo 3 posto osiguranika, i to onih s najvišim plaćama, biti povoljniji ostanak u oba stupa. Taj podatak pokazuje kako uvođenje 2. stupa mirovinskog osiguranja nije ispunilo očekivanja, a uz to je s gotovo 6 mlrd kuna tranzicijskog troška godišnje, i preskup za državni proračun.</p> <p>Iako smatramo kako je država odgovorna osigurati da nitko nema manju mirovinu zbog toga što je bio prisiljen 5 posto svoga mirovinskog doprinosa uplaćivati u 2. stup, a 15 posto u 1. stup, predloženo rješenje, osim što dovodi u pitanje smisao opstanka 2. stupa, dugoročno će za javne financije povećati teret mirovinskog sustava, odnosno stvoriti dodatni trošak, samo zato da bi se postigla razina mirovina koje bi korisnici imali da 2. stup nije uveden. MRMS je u svojoj prezentaciji iznio podatak o očekivanom pozitivnom učinku na državni proračun ovakvog rješenja, i to u iznosu od 87 mlrd kuna u razdoblju 2019.-2040., no jasno je kako dugoročno ovaj učinak može biti samo negativan. Činjenica je da će se prihod za proračun događati jednokratno, i to prilikom odlaska u mirovinu i prebacivanja sredstava u 1. stup, dok će trošak biti dugoročan, odnosno tijekom cijelog razdoblja korištenja mirovine svakog korisnika. Ako su predviđanja MRMS-a točna, većina tog troška morati će se platiti u godinama nakon 2040., što je, očito, dovoljno</p>	
--	--	--	---	--

			<p>izvan horizonta današnje vlade, pa ona nema potrebe razmišljati o tome. Osim toga, predloženo rješenje stvara situaciju u kojoj prisilna štednja u 2. stupu omogućuje ostvarivanje profita privatnim financijskim institucijama koje upravljaju fondovima (i mirovinskim osiguravajućim društvima – MOD-ovima, trenutno jednom), dok država, odnosno porezni obveznici, snose rizik i plaćaju razliku između onoga što su mirovinski fondovi svojim prinosima uspjeli ostvariti i razine mirovine koja je potrebna da bi osiguranici iz 2. stupa imali jednake mirovine kao da su bili osigurani samo u 1. stupu. Sve navedeno ukazuje na potrebu preispitivanja modela, jer ako 2. stup, čak i unatoč izdašnim državnim subvencijama, neće ostvariti više mirovine za ogromnu većinu budućih korisnika, potrebno je posve ozbiljno razmotriti svrsishodnost njegovog opstanka. Podsjećamo kako države članice EU takav model ili nemaju, ili su od njega odustale, ili se u 2. stupu štedi puno manje, recimo do 2 posto.</p> <p>Temeljem već iznesenog, apsolutno smo protiv najave povećanja izdvajanja za 2. stup na štetu 1. stupa, i to povećanja s 5, na 5,5 pa na 6 posto, odnosno smanjenja izdvajanja za 1. stup s 15 na 14,5 pa na 14 posto. Takav prijedlog znači povećanje tranzicijskog troška i javnog duga, a potpuno je besmisleno, ako će se osiguranicima omogućavati vraćanje u 1. stup.</p> <p>Na kraju, otvaramo i pitanje prava na dodatak na mirovine od 27 posto i za korisnike mirovina iz oba stupa, jer je to korekcija koja je svojedobno uvedena radi ublažavanja razlike u mirovinama starih i novih umirovljenika u istom javnom sustavu. Kako je 1. stup mirovinskog osiguranja obvezni stup generacijske solidarnosti, to svakom osiguraniku „dvostupašu“, koji se odluči za mirovinu iz oba stupa, pripada pravo na dodatak na mirovinu i to razmjerno udjelu mirovinske štednje u 1. stupu, odnosno $\frac{3}{4}$ dodatka. Predloženo rješenje takve osiguranike zakida u navedenom pravu, što je apsolutno neprihvatljivo. Smatramo da im to pravo treba biti omogućeno, a da tek onda odluče hoće li ostati u sustavu mirovina iz oba stupa ili prenijeti sva sredstva iz 2. stupa u 1. stup i tada ostvarivati mirovinu po osnovi</p>	
--	--	--	--	--

			<p>samo 1. stupa i punog dodatka.</p> <p>Članak 41. i 43. ZID ZOMO</p> <p>Podizanje uvjeta dobi za žene za stjecanje prava na starosnu mirovinu te uvjeta dobi i staža za stjecanje prava na prijevremenu starosnu mirovinu treba zadržati na sadašnjoj dinamici od 3 mjeseca po godini, a ne povećavati na dinamiku od 4 mjeseca po godini i time skratiti razdoblje u kome će se žene izjednačiti po uvjetima za umirovljenje s muškarcima. Predlagatelj nije predočio niti jedan argument koji bi govorio u prilog ovakvom prijedlogu. Predlagatelja treba podsjetiti da žene u Hrvatskoj još uvijek u najvećoj mjeri vode brigu o kućanstvu, djeci te starijim osobama, a društvo nedovoljno osigurava odgovarajuću institucionalnu skrb koja bi rasteretila žene. Dok društvo ne ispuni navedene pretpostavke svako ubrzavanje izjednačavanja dobi za umirovljenje za žene znači dodatni pritisak na žene, što će neminovno rezultirati njihovim ranijim izlaskom iz svijeta rada kroz prijevremeno umirovljenje, čime se žene dodatno kažnjavaju i stavljaju u svojevrsan neravnotežan položaj u odnosu na muškarce. Odluka Ustavnog suda RH o uklanjanju dobne diskriminacije između muškaraca i žena za odlazak u mirovinu tako je, neželjeno, stvorila novu diskriminaciju, ovoga puta za žene. Ne treba je još ubrzavati skraćivanjem prijelaznog razdoblja.</p>		
63.	Nediljka Buklijaš	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Komentar uz članak 22.</p> <p>Predlažete umanjene mirovina zbog odlaska u prijevremenu mirovinu linearno za 0,34 % za svaki mjesec ranijeg umirovljenja. Mislim da je svima jasno da već sadašnji model nije baš stimulativan za sve buduće umirovljenike, a na ovaj način dodatno penalizirate/ kažnjavate radnike koji su prisiljeni ići u prijevremenu mirovinu. To postaje još tužnije kada svi znamo, i svi smo toga svjesni da odlazak u prijevremenu mirovinu nije izbor radnika, već ga poslodavac šalje u mirovinu čim navršši prvi uvjet. Ako se već želite ugledati na neke druge države, onda penalizirajte poslodavce u ovakvom slučaju. Ako već poslodavac šalje radnika u prijevremenu</p>	Odbijen	<p>U vezi zahtjeva da se odustane od prijedloga većeg umanjivanja mirovina zbog odlaska u prijevremenu starosnu mirovinu linearno za 0,34% za svaki mjesec ranijeg umirovljenja ističemo da je postotak penalizacije za 0,10%, 0,15%, 0,25%, 0,30% i 0,34% prenizak i</p>

			<p>mirovinu, neka snosi i odgovornost za to. Propišite povećane uplate doprinosa, dokup mirovine do pune mirovine ili drugi oblik fiskalne destimulacije za poslodavce. U tom slučaju - vjerojatno ćemo i imati na razini države manje umirovljenika koji su otišli u prijevremenu mirovinu.</p> <p>Što se tiče povećanja polaznog faktora za određivanje mirovine za osobe koje prvi put stječu mirovinu (65 godina života, 35 godina staža) - to podržavam (iako koliko mi je poznato, praksa pokazuje da tu opciju najviše koriste visikooobrazovani, sveučilišni profesori, znanstvenici...) , ali bi trebalo to pravo ostati dostupno i za dugogodišnjeg osiguranika. Prema ovom novom prijedlogu - oni će izgubiti takvo pravo. to znači da dugogodišnji osiguranik, npr. građevinski radnik zbog gubitka stimulacije za dulji ostanak u svijetu rada nakon 60. godine života financira rast mirovine npr. sveučilišnog profesora, kome će stimulacija nakon 65. godine života rasti sa sadašnjih 0,15 na 0,34 posto po mjesecu. Apsurdno mi je da dugogodišnji osiguranik koji može izabrati da ode u mirovinu sa 60 godina i 41 godinom staža, ostane raditi do 65. godine no time neće ostvariti pravo na povećanje mirovine. Po meni - ovo je podloga za diskriminaciju. Ja vas pitam - za koga pišete zakone - za sve hrvatske radnike ili samo za pojedini sloj?</p>		<p>nedovoljno destimulativan jer se tim postotcima od svega 0,10% do 0,34%, ovisno o mirovinskom stažu od 35 do 40 i više godina, omogućuje pet godina raniji odlazak u mirovinu uz relativno malu penalizaciju od svega 6% za 40 i više godina staža, dok taj institut prijevremene starosne mirovine ipak omogućuje do pet godina raniji odlazak u mirovinu koja će se i duže koristiti.</p> <p>Zakonom o mirovinskom osiguranju dajemo mogućnost rad nakon propisane starosne dobi za starosnu mirovinu svakome tko može i želi.</p>
64.	Nediljka Buklijaš	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Komentar na članak 13</p> <p>Kada se mijenjao ZOMO 2014. godine omogućili ste osobama u starosnoj mirovini da nastave raditi, te ste izrijeком komentirali da takva opcija neće biti moguća za one koje su otišli u prijevremenu mirovinu. Sada ovim prijedlogom Zakona nudite i tu opciju umirovljenicima koji su otišli u prijevremenu mirovinu. Zna li što će se vašim prijedlogom dogoditi? Jeste li uopće svjesni? Poslodavci - koji inače imaju praksu slanja ljudi u prijevremenu mirovinu (čim ispune osnovne uvjete), sada će im ova opcija dati dodatni alat. Poslat će one koje žele u prijevremenu mirovinu, a one koje mogu još iskoristiti - vratit će ih na posao na način da će raditi pola radnog</p>	Odbijen	<p>Sljedeće godine učestalo će se pratiti stanje na tržištu rada osobito u kontekstu zapošljavanja umirovljenika koji su otišli u prijevremenu starosnu mirovinu radi sprječavanja mogućih zlouporaba.</p>

			vremena. Na taj način će im biti jeftiniji (jer ne plaćaju doprinose na njih), a ti isti radnici opterećuju mirovinski sustav. Ili si za mirovinu ili si za rad? O povezivanju - i vezama s tim da se s takvim modelom uopće ne razmišlja gdje će i kakve posljedice takav Zakon imati za mlade, kada se umirovljenicima omogućuje da još rade u mirovini.		
65.	Nediljka Buklijaš	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	Komentar na članak 41. i 43. Podizanje uvjeta dobi za žene za stjecanje prava na starosnu mirovinu te uvjeta dobi i staža za stjecanje prava na prijevremenu starosnu mirovinu treba zadržati na sadašnjoj dinamici od 3 mjeseca po godini, a ne povećavati na dinamiku od 4 mjeseca po godini i time skratiti razdoblje u kome će se žene izjednačiti po uvjetima za umirovljenje s muškarcima. Ako sam dobro shvatila, nisam pročitala niti jedan argument koji bi govorio u prilog ovakvom prijedlogu. Ne znam jeste li svjesni da žene u Hrvatskoj još uvijek u najvećoj mjeri vode brigu o kućanstvu, djeci te starijim osobama, a društvo nedovoljno osigurava odgovarajuću institucionalnu skrb koja bi rasteretila žene. Dok društvo ne ispuni navedene pretpostavke svako ubrzavanje izjednačavanja dobi za umirovljenje za žene znači dodatni pritisak na žene, što će neminovno rezultirati njihovim ranijim izlaskom iz svijeta rada kroz prijevremeno umirovljenje, čime se žene dodatno kažnjavaju i stavljaju u svojevrstan neravnopravan položaj u odnosu na muškarce. Odluka Ustavnog suda RH o uklanjanju dobne diskriminacije između muškaraca i žena za odlazak u mirovinu tako je, neželjeno, stvorila novu diskriminaciju, ovoga puta za žene. (Tko vam piše Zakone?) Ne treba je još ubrzavati skraćivanjem prijelaznog razdoblja. Ako želimo govoriti da Hrvatska brine o demografskoj obnovi - a da na ovaj način dodatno kažnjava žene - mislim da dodatno stvara veće siromaštvo žena u mirovini. Ili i za tu generaciju žena pripremate novi projekt Zaželi (na pola radnog vremena), pa da uz zarađenu mirovinu (koja je umanjena) još im date da dodatno rade (skrbe se o starijima, te ono što	Odbijen	Već je prethodno odgovoreno.

			sustav socijalne skrbi ne stigne odraditi prebacite na leđa umirovljenicama) jer eto - nisu dovoljno radile pa nisu dovoljno zaradile za mirovinu. Imate li kakve proračune - jeste li dok ste pisali ovakav prijedlog reforme (a znamo da se u stvari niste konzultirali sa stručnjacima, osim bankama i poslodavcima) prošli kroz zakonom reguliran proces procjene učinka. Ovakav Zakon, koji direktno utječe na čitavo hrvatskog društvo, ne smije biti donesen sve dok nije izrađen u skladu s Zakonom o procjeni učinaka propisa i drugim regulacijama vezanim za bolje zakonodavstvo.		
66.	Nezavisni sindikat „Solidarnost“	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	Svaka mirovinska reforma je složen postupak te kada se provodi u sustavu kakav je hrvatski, koji je obilježen problemima neodrživosti sustava i neodgovarajućim mirovinama, tada svako zadiranje u taj sustav mora biti temeljeno na odgovarajućim analizama i podacima, a kako bi predložena rješenja išla u cilju rješavanja tih problema. Nažalost, kao i puno puta do sada, niti ova predložena rješenja nisu rezultat provedene analize te izgleda kako će mnoga od njih postići učinke upravo suprotne namjeravanim. Podsjećamo kako su sindikati još prošle godine tražili osnivanje radne skupine za izmjenu Zakona o mirovinskom osiguranju, kako bi skupina pravovremeno počela s radom i kako bismo svi zajedno imali dovoljno vremena provesti kvalitetnu analizu te, sukladno utvrđenom, predložiti rješenja koja su odgovarajuća. To se, opet, nažalost, nije dogodilo tada obzirom je radna skupina osnovana tek ove godine te su se u njenom sastavu našli, osim sindikata, predstavnici poslodavaca, akademske zajednice, umirovljeničkih udruga, mirovinskih fondova, HZMO-a. Ne moramo niti napominjati, a što smo već i isticali, kako se navedena skupina sastala samo dva puta. Prvi put se to dogodilo krajem svibnja 2018. godine, kada su predstavnici resornog Ministarstva rada i mirovinskog sustava (MRMS) i HZMO-a članovima skupine predstavili aktualne podatke o trenutnom stanju mirovinskog sustava. Drugi sastanak je pak održan krajem lipnja 2018. godine i znakovito je da je resorno ministarstvo dan ranije upoznalo novinare s prijedlozima rješenja u	Odbijen	Već je prethodno odgovoreno.

			<p>okviru reforme, dakle prije sastanka s radnom skupinom, a što je na dan sastanka bilo popraćeno u dva dnevna lista putem kojih su i članovi radne skupine, zajedno sa širom javnošću, prvi puta dobili informaciju o pravcu reformskih mjera, što je jednostavno nevjerovatno u državi u kojoj se (očito samo navodno) poštuje socijalni dijalog. Dakle, evidentno je kako se u radnoj skupini uopće nije vodio dijalog, već su njezini članovi, pa tako i socijalni partneri, bili samo još jedna skupina kojoj je MRMS iznio rješenja, bez ikakve analize, a kamoli argumenata i razgovora. Opravdavajući svoja predložena rješenja, MRMS tvrdi kako je samo 20 posto trenutnih umirovljenika odradilo puni radni staž od 40 godina te kako je 30 godina staža premalo i da ga treba produljiti. Također, MRMS navodi da je godišnji deficit mirovinskog sustava 17 mlrd kuna te da se isti nadoknađuje iz proračuna. No, sve ove izjave netočne su i nekorektne. U odnosu na deficit mirovinskog sustava treba jasno reći kako od navedenog iznosa, oko 12 mlrd deficita otpada na tranzicijski trošak i trošak mirovina ostvarenih po posebnim propisima. Pojam „puni radni staž“ ne postoji, jer podsjećamo da su početkom 1990-tih dotad postojeći posebni fondovi, radnički, obrtnički i poljoprivredni, objedinjeni u jednom, radničkom fondu. Na kraju, de facto prosjek godina mirovinskog staža za starosne mirovine je 32 godine, a za prijevremene starosne mirovine čak 39 godina! Nadalje, do 1.1.1999. godine žene su u prijevremenu mirovinu mogle ići s 30 godina staža osiguranja, a u starosnu mirovinu s 35 godina staža, dok je muškarcima i za jedno i za drugo trebalo 5 godina više. Godine starosti nisu bile primarne. Osim toga, podsjetimo se i kako je tijekom 1990.-tih veliki dio mladih povratnika s bojišta jednostavno „pospremljen“ u mirovinu dokupom staža, ili bez toga, ako su imali uvjet za prijevremenu mirovinu, obzirom su tvrtke u kojima su radili propale u privatizaciji dok su ti mladi ljudi ratovali. Svih kasnijih godina, a što traje i danas, poslodavci se „rješavaju“ starijih radnika koji imaju uvjet za prijevremenu mirovinu. Mirovinskom reformom treba postići održivost sustava te adekvatnost mirovina, zbog</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>čega je nužno smanjiti pritisak na mirovinski sustav kroz smanjivanje priljeva novih umirovljenika te započeti popravljivanje omjera broja radnika i umirovljenika, putem stimulacije radnika na duži ostanak u svijetu rada i to na načelima pravednosti i nediskriminacije. Ova bi reforma trebala težiti ublažavanju ili uklanjanju nejednakosti koje su posljedica svih prethodno provedenih reformi.</p> <p>Zahtjev sindikata je da reforma ovoga puta ide u korist, a ne, kao svaki puta do sada, na štetu radnika. Već dugi niz godina Vijeće EU i Europska komisija Hrvatskoj preporučuju usklađivanje odredbi o mirovinama za posebne kategorije umirovljenika s općim pravilima za umirovljenje, a ta je preporuka, zajedno s preporukama za odvrćanje od prijevremenog umirovljenja i ubrzavanja prelaska na višu dobnu granicu za umirovljenje, dio paketa preporuka vezano uz mirovinsku reformu u okviru Nacionalnog programa reformi Hrvatske za 2018. godinu i Programa konvergencije Hrvatske za 2018. godinu. I dok u pogledu odvrćanja od prijevremenog umirovljenja te ubrzavanja prelaska na višu dobnu granicu za umirovljenje Vlada RH spremno predlaže rješenja (i to na štetu radnika - budućih umirovljenika), o usklađivanju odredbi o umirovljenju za posebne kategorije korisnika s općim propisom, godinama, pa tako i u okviru ovih prijedloga, još jednom nema niti riječi. Dakle, Vlada RH se odlučuje za selektivni pristup u rješavanju problema mirovinskog sustava, i to bez odgovarajuće podloge i procjene dugoročnih učinaka predloženih rješenja.</p> <p>Stoga sindikati od Vlade RH traže: 1. predočenje analitičke podloge za predložena rješenja, 2. izvršenje procjene učinaka predloženih rješenja, 3. pristupanje usklađivanju uvjeta umirovljenja posebnih kategorija korisnika s općim propisom te 4. vraćanje rada na mirovinskoj reformi u okvire upravo za to osnovane radne skupine. Mirovinska reforma prevažno je pitanje za sve radnike, kao i sadašnje i buduće umirovljenike, koji zaslužuju odgovoran i predan rad, a koji bi trebao otkloniti negativne učinke svih bivših reformi i povremenih</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>intervencija u mirovinski sustav te odrediti smjer i mjere za budućnost.</p> <p>S obzirom na visoku razinu neslaganja s predloženim rješenjima te očekivanim negativnim učincima po radnike, ali i sustav u cjelini, predlažemo Vladi RH da povuče ovakav prijedlog Zakona te ga vrati radnoj skupini.</p> <p>U nastavku teksta su komentari vezani za konkretne članke:</p> <p>Članci 9. i 10. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljivo nam je ubrzavanje razdoblja za ostvarenje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu po strožim uvjetima u smislu potrebnih godina života te posljedično podizanje dobne granice za ostvarenje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu na 67, odnosno 62 godina života. Navedena rješenja apsolutno su neprihvatljiva, zbog brojnih razloga koje predlagatelj nije uzimao u obzir, a koji su u zemljama razvijene demokracije važni čimbenici na kojima se temelje ovakvi reformski prijedlozi. Podatci za Hrvatsku govore u prilog potrebe zauzimanja potpuno suprotnog stava. Naime, uzimajući u obzir podatak o očekivanom trajanju života u Hrvatskoj, ono je u 2016. godini niže za 2,8 godina ukupno (3,2 godine muškarci, 2,3 godine žene) u odnosu na prosjek EU, s tim da prosjek EU dižu razvijenije zapadne i sjeverne države članice. Dio nama usporedivih zemalja nije došao ni do 65 godina života kao uvjeta za starosnu mirovinu. Prema izvješću EK (The Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU Member States 2016-2070) razlika u očekivanom trajanju života u 2016. godini neznatno je veća i iznosi 3,3 godine za muškarce i 2,6 godina za žene, prema projekcijama za 2040. godinu ta razlika za muškarce iznosi 2,6 godina, a za žene 2 godine dok u 2070. godini za muškarce razlika iznosi 1,7 godina i za žene 1,4 godine. Podatak o očekivanom trajanju života nakon 65. godine starosti u Hrvatskoj za 2016. godinu, pokazuje da je ono ukupno 17,6 godina, dok EU prosjek iznosi 20,0 godina (15,6</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>godina muškarci i 19,2 godine žene, dok je prosjek EU 18,2 godina muškarci i žene 21,6 godina). Očekivano trajanje zdravog života pri rođenju u Hrvatskoj u 2016. godini je 57,1 godina za muškarce i 58,7 godina za žene, u odnosu na prosjek EU 63,5 godina za muškarce i 64,2 godine za žene, dok je očekivano trajanje zdravog života nakon 65. godine u Hrvatskoj u 2016. godini dvostruko kraće od prosjeka EU, odnosno u Hrvatskoj za muškarce iznosi 5,2 godine, a za žene 4,9 godina, dok je prosjek EU za muškarce 9,8 godina, a za žene 10,1 godinu. Tako, primjerice, u Švedskoj očekivano trajanje zdravog života nakon 65. godine za muškarce iznosi 15,1 godinu, a za žene 16,6 godina, u Norveškoj za muškarce 15,4 godine, a za žene 15,2 godine; u Danskoj ono iznosi 11,5 godina za muškarce i 11,9 godina za žene, dok je u Njemačkoj očekivano trajanje života u zdravlju nakon 65. godine 11,5 godina za muškarce i 12,4 godine za žene. Pored toga, valja spomenuti i kako je očekivano trajanje života prema stupnju obrazovanja u Hrvatskoj u 2016. godini za one s osnovnom školom (ISCED 0-2) 77 godina, sa srednjom stručnom spremom (ISCED 3-4) je 77,5 godina, a za visoko obrazovane (ISCED 5-8) je 80,5 godina. U Hrvatskoj je u 2017. godini stopa zaposlenosti dobne skupine od 25 do 54 godine starosti iznosila 74,9 posto, a dobne skupine od 55 do 64 godine starosti 40,3%, dok prosjek EU za dobnu skupinu od 25 do 54 godine starosti iznosi 79,7 posto, a za dobnu skupinu od 55 do 64 godine starosti iznosi 57,1 posto. Osim svega navedenog, prema izvješću EK (The Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU Member States 2016-2070) očekuje se da će 12 zemalja članica u projiciranom razdoblju imati pad u javnim troškovima za mirovine kao udjelu u BDP-u. Najveći pad očekuje se za Grčku (-6,6 postotnih bodova), zatim za Hrvatsku (-3,8 postotnih bodova), Francusku (-3,3 postotnih bodova), Latviju (-2,6 postotnih bodova) i Portugal (-2,2 postotnih bodova). Za još sedam zemalja također se projicira smanjenje, ali nešto manje, točnije između 1 i 1,9 postotnih bodova (Danska, Estonija, Italija, Litva, Španjolska, Švedska i Poljska). Projekcije za Hrvatsku</p>		
--	--	--	---	--	--

		<p>kazuju kako će se u 2040. godini smanjiti javni troškovi za mirovine kao udjelu u BDP-u s 10,6% zabilježeno u 2016. godini na 8,3%, da bi do kraja projiciranog razdoblja tj. 2070. godine iznosili 6,8%. Usporede li se pak podatci o javnim troškovima za mirovine kao udjeli u BDP-u Hrvatske i prosjeku EU 28, vidljivo je kako je 2016. godine u Hrvatskoj taj udio iznosio 10,6%, a u EU 28 - 11,2%, u 2040. godini u Hrvatskoj će udio iznositi 8,3%, a u EU 28 - 12%, dok će u 2070. godini u Hrvatskoj taj udio iznositi 6,8%, a u EU - 28 iznositi će 11%. Navedeni podatci i projekcije ne samo da ne opravdavaju predložena rješenja, nego govore u prilog potrebe za zaokretom te zadržavanjem zakonskog rješenja o 65, odnosno 60 godina života kao dobnoj granici za stjecanje prava na starosnu, odnosno prijevremenu starosnu mirovinu.</p> <p>Zbog toga, a temeljem predočenih podataka, tražimo da predlagatelj odustane od podizanja uvjeta dobi za stjecanje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu i zakonski vrati dobnu granicu na 65, odnosno 60 godina života, sve dok se očekivano trajanje života općenito, kao i očekivano trajanje života u zdravlju nakon 65 godine života u Hrvatskoj značajnije ne približi EU prosjeku.</p> <p>Životni vijek, život u zdravlju nakon 65. godine i slično, ovise o uvjetima života u stvarnom okruženju, radnim uvjetima i tehnologijama, stanju zdravstvene zaštite i njenoj dostupnosti što su neposredni razlozi hrvatskog zaostajanja za EU prosjekom te posebno za stanjem u razvijenim EU zemljama. Podizanje dobne granice za ostvarenje prava na mirovinu ne znači da će ljudi do tada moći raditi, ali znači da će zbog ranijeg odlaska u mirovinu (jer ne mogu raditi ili ih se poslodavac želi riješiti i zaposliti mlađe) biti trajno kažnjeni nižim mirovinama, što će rezultirati njihovim siromaštvom u starosti. Niti jedna vlada nema mandat predlagati ovakva rješenja bez odgovarajućih podataka koji govore u prilog njihove potrebe, već se dob za umirovljenje može produžavati tek</p>		
--	--	---	--	--

			<p>onda kada se stvori okruŹje koje će to omogućiti i opravdavati.</p> <p>Članak 11. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljiv je prijedlog povećanja uvjeta dobi za stjecanja prava na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika sa sadašnjih 60, na 61 godinu života, odnosno 62 godine života od 2027. godine. I u ovom slučaju kao i u slučaju starosne i prijevremene starosne mirovine, predlagatelj ne pruŹa nikakve dokaze koji opravdavaju potrebu za ovim povećanjem. Smatramo kako osoba s najmanje 41 godinom staŹa osiguranja u efektivnom trajanju i 60 godina života zasluŹuje pravo na umirovljenje bez trajnog umanjenja mirovine. Radi se o radnicima koji su već po završetku srednje škole započeli s radom i koji su u pravilu radili u zahtjevnim radnim uvjetima i radno intenzivnim djelatnostima i koji nakon 41 godine mirovinskog staŹa zasluŹuju umirovljenje bez kaŹnjavanja. Za one među njima koji se ipak odluče za ostanak u svijetu rada, zakonodavac treba omogućiti stimulaciju za duŹi ostanak u svijetu rada, jer svojom odlukom doprinose rasterećenju mirovinskog sustava.</p> <p>Članak 13. ZID ZOMO</p> <p>Prilikom donošenja Zakona o mirovinskom osiguranju 2014. godine zakonodavac je omogućio osobama u starosnoj mirovini rad do polovice punog radnog vremena, uz zadrŹavanje prava na isplatu mirovine. Tada je izrijekom rečeno kako ista mogućnost neće biti pruŹena korisnicima prijevremene starosne mirovine, iz razloga što će to izazvati veliki val prijevremenog umirovljenja i stvoriti dodatni pritisak na mirovinski sustav, a cilj je njegovo rasterećenje. Ako je navedeni cilj u središtu i ovih izmjena, tada nije jasno koji argumenti stoje iza prijedloga koji bi i prijevremenim umirovljenicima omogućio rad u polovici punog radnog vremena uz istovremeno zadrŹavanje mirovine. Prijedlog koji nudi predlagatelj potiče i radnika i poslodavca na nova opterećenja mirovinskog sustava i sustava rada. Ako radnik može i Źeli nastaviti raditi, a poslodavac ima</p>		
--	--	--	--	--	--

		<p>potrebu za njegovima radom, radnika treba zadržati u radnom odnosu, a ne umiroviti ga uz zadržavanje radnog mjesta. Temeljni cilj reforme je postići održivost sustava, prije svega kroz smanjivanje priljeva novih umirovljenika te osigurati adekvatnost mirovina. S obzirom na navedene ciljeve, ovakav prijedlog smatramo kontraproduktivnim, čak i nerazumnim. Svjesni problema niskih mirovina prihvaćamo mogućnost rada korisnika starosnih mirovina, ali ovaj prijedlog ne smatramo korakom u pravom smjeru, a rad umirovljenika u prijevremenoj mirovini, uz zadržavanje mirovine, u pravilu ne bilježe ni druge EU zemlje. Za očekivati je da će ovakvo rješenje biti poticaj poslodavcima za slanje radnika u prijevremenu mirovinu te njihovo ponovno uzimanje u radni odnos po fleksibilnijim oblicima ugovora o radu, što predstavlja nelojalnu konkurenciju radnicima. Radnici će prihvaćati prijevremeno umirovljenje i mogućnost dodatnog rada, ako izračun pokaže kako će iznos mirovine i polovice plaće biti veći od iznosa plaće koju su imali do tada.</p> <p>Članak 22. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljiv nam je prijedlog većeg umanjenja mirovina zbog odlaska u prijevremenu mirovinu linearno za 0,34 posto za svaki mjesec ranijeg umirovljenja. Već je i sadašnji model dovoljno destimulativan. Linearno umanjenje smatramo nepravednim, dok sadašnji model, prema kojem stopa umanjenja pada što je osiguranik bliže uvjetima za starosnu mirovinu, ipak stimulira kasniji odlazak u prijevremenu starosnu mirovinu, jer je blaži u kažnjavanju onih koji imaju više godina života i više godina mirovinskog staža u trenutku umirovljenja. Poznato je kako odlazak u prijevremenu starosnu mirovinu najčešće nije izbor radnika, već ga poslodavac šalje u mirovinu čim navrší prvi uvjet. Stoga tražimo da se umjesto radnika kazni, odnosno penalizira poslodavac (uključujući i državu) koji radnika šalje u prijevremenu mirovinu, jer je to mjera koja postoji u nekim zemljama. Ona se može provesti kroz propisivanje povećane uplate doprinosa, dokup mirovine do pune mirovine ili neki drugi</p>		
--	--	---	--	--

			<p>oblik fiskalne destimulacije. Povećanje trajnog umanjena prijevremenih mirovina, s obzirom na činjenicu nedobrovoljnog umirovljenja, neće imati za posljedicu duži ostanak u svijetu rada, nego porast siromaštva starijih osoba.</p> <p>Podržavamo povećanje polaznog faktora za određivanje starosne mirovine za osobu koja prvi puta stječe mirovinu i ima 65 godina života i 35 godina mirovinskog staža i to sa sadašnjih 0,15 na 0,34 posto za svaki mjesec kasnijeg umirovljenja. Međutim, upitno je u kojoj mjeri će tu mogućnost moći iskoristiti radnici na poslovima većeg fizičkog opterećenja i/ili niže razine složenosti, jer praksa pokazuje kako ju u najvećoj mjeri koriste visokoobrazovani (sveučilišni profesori, znanstvenici, liječnici ...) čije su mirovine već značajno veće od prosjeka. Istovremeno, protivimo se ukidanju navedene mogućnosti za dugogodišnjeg osiguranika, koji prema sadašnjem uređenju ima takvu mogućnost, jer bi ovo pravo u odnosu na cilj izmjena Zakona moralo biti jednako dostupno. Predloženo rješenje značilo bi da dugogodišnji osiguranik brodograđevni radnik zbog gubitka stimulacije za dulji ostanak u svijetu rada nakon 60. godine života financira rast mirovine primjerice sveučilišnog profesora, kome će stimulacija nakon 65. godine života rasti sa sadašnjih 0,15 posto na 0,34 posto po mjesecu kasnijeg umirovljenja. To znači da mirovina sveučilišnog profesora s te osnove može biti veća i do 20,4 posto. Dugogodišnji osiguranik može izabrati da ne ode u mirovinu sa 60 godina života i 41 godinom staža i nastaviti raditi do 65. godine života, no time neće ostvariti pravo na povećanje mirovine. Ako je cilj mirovinske reforme poticaj za dulji ostanak u svijetu rada i smanjivanje pritiska na mirovinski sustav, tada se ne smije pribjegavati polovičnim rješenjima, koja će imati suprotan učinak. Sve koji mogu i žele raditi duže od zakonom propisane granice treba na isti način, bez diskriminacije poticati na ostanak u svijetu rada. Prilika je to i ženama da utječu na visinu svoje mirovine, koje značajno zaostaju za mirovinama njihovih muških kolega.</p>	
--	--	--	---	--

			<p>Članak 25. ZID ZOMO</p> <p>Načelno nam je prihvatljiv prijedlog koji radnicima pri umirovljenju daje pravo izbora za njih povoljnijeg rješenja, odnosno izbor ostanka u oba stupa mirovinskog osiguranja ili prebacivanje sredstava u 1. stup. To znači uvažavanje činjenice da sustav dva mirovinska stupa ne osigurava veće mirovine svima, nego veći dio korisnika „dvostupaša“ ostvaruje i ostvarivat će manje mirovine. Na ovom mjestu dobro je podsjetiti se kako je 2. stup mirovinskog osiguranja nastao preusmjeravanjem 5 posto, odnosno $\frac{1}{4}$ prihoda javnog sustava na osobne račune osiguranika u privatnim fondovima, stvorivši time sustav individualizirane kapitalizirane štednje, ali i proračunsku rupu, odnosno tzv. tranzicijski trošak u javnom sustavu. Za zatvaranje te rupe država od privatnih fondova posuđuje ta ista sredstva i na njih plaća kamatu. Očekivanja su MRMS-a da će se čak 97 posto osiguranika u trenutku umirovljenja odlučiti za prelazak u 1. stup, jer će to za njih biti povoljnija mogućnost, a da će za samo 3 posto osiguranika, i to onih s najvišim plaćama, biti povoljniji ostanak u oba stupa. Taj podatak pokazuje kako uvođenje 2. stupa mirovinskog osiguranja nije ispunilo očekivanja, a uz to je s gotovo 6 mlrd kuna tranzicijskog troška godišnje, i preskup za državni proračun. Iako smatramo kako je država odgovorna osigurati da nitko nema manju mirovinu zbog toga što je bio prisiljen 5 posto svoga mirovinskog doprinosa uplaćivati u 2. stup, a 15 posto u 1. stup, predloženo rješenje, osim što dovodi u pitanje smisao opstanka 2. stupa, dugoročno će za javne financije povećati teret mirovinskog sustava, odnosno stvoriti dodatni trošak, samo zato da bi se postigla razina mirovina koje bi korisnici imali da 2. stup nije uveden. MRMS je u svojoj prezentaciji iznio podatak o očekivanom pozitivnom učinku na državni proračun ovakvog rješenja, i to u iznosu od 87 mlrd kuna u razdoblju 2019.-2040., no jasno je kako dugoročno ovaj učinak može biti samo negativan. Činjenica je da će se prihod za proračun događati jednokratno, i to prilikom odlaska u mirovinu i</p>	
--	--	--	---	--

			<p>prebacivanja sredstava u 1. stup, dok će trošak biti dugoročan, odnosno tijekom cijelog razdoblja korištenja mirovine svakog korisnika. Ako su predviđanja MRMS-a točna, većina tog troška morati će se platiti u godinama nakon 2040., što je, očito, dovoljno izvan horizonta današnje vlade, pa ona nema potrebe razmišljati o tome. Osim toga, predloženo rješenje stvara situaciju u kojoj prisilna štednja u 2. stupu omogućuje ostvarivanje profita privatnim financijskim institucijama koje upravljaju fondovima (i mirovinskim osiguravajućim društvima – MOD-ovima, trenutno jednom), dok država, odnosno porezni obveznici, snose rizik i plaćaju razliku između onoga što su mirovinski fondovi svojim prinosima uspjeli ostvariti i razine mirovine koja je potrebna da bi osiguranici iz 2. stupa imali jednake mirovine kao da su bili osigurani samo u 1. stupu. Sve navedeno ukazuje na potrebu preispitivanja modela, jer ako 2. stup, čak i unatoč izdašnim državnim subvencijama, neće ostvariti više mirovine za ogromnu većinu budućih korisnika, potrebno je posve ozbiljno razmotriti svrsishodnost njegovog opstanka. Podsjećamo kako države članice EU takav model ili nemaju, ili su od njega odustale, ili se u 2. stupu štedi puno manje, recimo do 2 posto.</p> <p>Temeljem već iznesenog, apsolutno smo protiv najave povećanja izdvajanja za 2. stup na štetu 1. stupa, i to povećanja s 5, na 5,5 pa na 6 posto, odnosno smanjenja izdvajanja za 1. stup s 15 na 14,5 pa na 14 posto. Takav prijedlog znači povećanje tranzicijskog troška i javnog duga, a potpuno je besmisleno, ako će se osiguranicima omogućavati vraćanje u 1. stup.</p> <p>Na kraju, otvaramo i pitanje prava na dodatak na mirovine od 27 posto i za korisnike mirovina iz oba stupa, jer je to korekcija koja je svojedobno uvedena radi ublažavanja razlike u mirovinama starih i novih umirovljenika u istom javnom sustavu. Kako je 1. stup mirovinskog osiguranja obvezni stup generacijske solidarnosti, to svakom osiguraniku „dvostupašu“, koji se odluči za mirovinu iz oba stupa, pripada pravo na</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>dodatak na mirovinu i to razmjerno udjelu mirovinske štednje u 1. stupu, odnosno $\frac{3}{4}$ dodatka. Predloženo rješenje takve osiguranike zakida u navedenom pravu, što je apsolutno neprihvatljivo. Smatramo da im to pravo treba biti omogućeno, a da tek onda odluče hoće li ostati u sustavu mirovina iz oba stupa ili prenijeti sva sredstva iz 2. stupa u 1. stup i tada ostvarivati mirovinu po osnovi samo 1. stupa i punog dodatka.</p> <p>Članak 41. i 43. ZID ZOMO</p> <p>Podizanje uvjeta dobi za žene za stjecanje prava na starosnu mirovinu te uvjeta dobi i staža za stjecanje prava na prijevremenu starosnu mirovinu treba zadržati na sadašnjoj dinamici od 3 mjeseca po godini, a ne povećavati na dinamiku od 4 mjeseca po godini i time skratiti razdoblje u kome će se žene izjednačiti po uvjetima za umirovljenje s muškarcima. Predlagatelj nije predočio niti jedan argument koji bi govorio u prilog ovakvom prijedlogu. Predlagatelja treba podsjetiti da žene u Hrvatskoj još uvijek u najvećoj mjeri vode brigu o kućanstvu, djeci te starijim osobama, a društvo nedovoljno osigurava odgovarajuću institucionalnu skrb koja bi rasteretila žene. Dok društvo ne ispuni navedene pretpostavke svako ubrzavanje izjednačavanja dobi za umirovljenje za žene znači dodatni pritisak na žene, što će neminovno rezultirati njihovim ranijim izlaskom iz svijeta rada kroz prijevremeno umirovljenje, čime se žene dodatno kažnjavaju i stavljaju u svojevrsan neravnotežan položaj u odnosu na muškarce. Odluka Ustavnog suda RH o uklanjanju dobne diskriminacije između muškaraca i žena za odlazak u mirovinu tako je, neželjeno, stvorila novu diskriminaciju, ovoga puta za žene. Ne treba je još ubrzavati skraćivanjem prijelaznog razdoblja.</p>		
--	--	--	---	--	--

67.	Suzana Curavić	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Svaka mirovinska reforma složen je postupak, a kada se ona provodi u sustavu kakav je hrvatski, obilježen problemima neodrživosti sustava i neadekvatnošću mirovina, tada svako zadiranje u taj sustav mora biti temeljeno na odgovarajućim analizama i podacima, kako bi predložena rješenja išla u cilju rješavanja tih problema. Nažalost, kao i puno puta do sada, niti ova rješenja nisu rezultat provedene analize, a čini se kako će mnoga od njih postići učinke suprotne namjeravanim. Sindikati su još prošle godine tražili osnivanje radne skupine za izmjenu Zakona o mirovinskom osiguranju, kako bi ona na vrijeme počela s radom i kako bismo svi zajedno imali dovoljno vremena provesti kvalitetnu analizu i, sukladno utvrđenom, predložiti odgovarajuća rješenja. To se, opet nažalost, nije dogodilo tada, jer je radna skupina osnovana tek ove godine i u njenom su se sastavu našli, osim sindikata, predstavnici poslodavaca, akademske zajednice, umirovljeničkih udruga, mirovinskih fondova, HZMO-a, međutim, skupina se sastala samo dva puta. Prvi put krajem svibnja 2018. godine, kada su predstavnici resornog Ministarstva rada i mirovinskog sustava (MRMS) i HZMO-a članovima skupine predstavili aktualne podatke o stanju mirovinskog sustava. Drugi sastanak održan je krajem lipnja 2018. godine i znakovito je da je resorno ministarstvo dan ranije upoznalo novinare s prijedlozima rješenja u okviru reforme, što je na dan sastanka bilo popraćeno u dva dnevna lista, putem kojih su i članovi radne skupine, zajedno sa širom javnošću, prvi puta dobili informaciju o pravcu reformskih mjera. Dakle, u radnoj skupini se nije vodio dijalog, već su njezini članovi, pa tako i socijalni partneri, bili samo još jedna skupina kojoj je MRMS iznio rješenja, bez analize, argumenata i razgovora.</p> <p>Opravdavajući predložena rješenja MRMS tvrdi kako je samo 20 posto trenutnih umirovljenika odradilo puni radni staž od 40 godina, da je 30 godina staža premalo te da ga treba produljiti. Također, navodi da je godišnji deficit mirovinskog sustava 17 mlrd kuna i da se isti nadoknađuje iz proračuna. No, sve ove izjave netočne su i nekorektne. U odnosu na deficit mirovinskog sustava</p>	Odbijen	Već je prethodno odgovoreno.
-----	----------------	---	--	---------	------------------------------

		<p>treba jasno reći kako od navedenog iznosa oko 12 mlrd deficita otpada na tranzicijski trošak i trošak mirovina ostvarenih po posebnim propisima. Pojam „puni radni staž“ ne postoji, jer podsjećamo kako su početkom 1990-tih dotad posebni fondovi, radnički, obrtnički i poljoprivredni, objedinjeni u jednom, radničkom fondu. Na kraju, prosjek godina mirovinskog staža za starosne mirovine je 32 godine, a za prijevremene starosne mirovne čak 39 godina! Uz to, do 1.1.1999. godine žene su u prijevremenu mirovinu mogle ići s 30 godina staža osiguranja, a u starosnu s 35 godina staža, dok je muškarcima i za jedno i za drugo trebalo 5 godina više. Godine starosti nisu bile primarne. Osim toga, tijekom 1990.-tih veliki je dio mladih povratnika s bojišta jednostavno „pospremljen“ u mirovinu dokupom staža ili bez toga, ako su imali uvjet za prijevremenu mirovinu, jer su tvrtke u kojima su radili propale u privatizaciji, dok su oni ratovali. Svih kasnijih godina, a i danas, poslodavci se „rješavaju“ starijih radnika koji imaju uvjet za prijevremenu mirovinu.</p> <p>Mirovinskom reformom treba postići održivost sustava i adekvatnost mirovina, zbog čega je nužno smanjiti pritisak na mirovinski sustav kroz smanjivanje priljeva novih umirovljenika te započeti popravljivanje omjera broja radnika i umirovljenika, putem stimulacije radnika na duži ostanak u svijetu rada i to na načelima pravednosti i nediskriminacije. Ova bi reforma trebala težiti ublažavanju ili uklanjanju nejednakosti koje su posljedica svih prethodno provedenih reformi. Zahtjev sindikata je da reforma ovoga puta ide u korist, a ne, kao svaki puta do sada, na štetu radnika. Već dugi niz godina Vijeće EU i Europska komisija Hrvatskoj preporučuju usklađivanje odredbi o mirovinama za posebne kategorije umirovljnika s općim pravilima za umirovljanje, a ta je preporuka, zajedno s preporukama za odvrćanje od prijevremenog umirovljenja i ubrzavanja prelaska na višu dobnu granicu za umirovljenje, dio paketa preporuka vezano uz mirovinsku reformu, u okviru Nacionalnog programa reformi Hrvatske za 2018. godinu i Programa konvergencije Hrvatske za 2018. godinu. I dok u pogledu</p>		
--	--	---	--	--

			<p>odvraćanja od prijevremenog umirovljenja te ubrzavanja prelaska na višu dobnu granicu za umirovljanje Vlada RH spremno predlaže rješenja (i to na štetu radnika – budućih umirovljenika), o usklađivanju odredbi o umirovljenju za posebne kategorije korisnika s općim propisom, godinama, pa tako i u okviru ovih prijedloga, još jednom nema niti riječi. Dakle, Vlada RH se odlučuje za selektivni pristup u rješavanju problema mirovinskog sustava, i to bez odgovarajuće podloge i procjene dugoročnih učinaka predloženih rješenja.</p> <p>Stoga sindikati od Vlade RH traže predočenje analitičke podloge za predložena rješenja, izvršenje procjene učinaka predloženih rješenja, pristupanje usklađivanju uvjeta umirovljenja posebnih kategorija korisnika s općim propisom te vraćanje rada na mirovinskoj reformi u okviru za to osnovane radne skupine. Mirovinska reforma prevažno je pitanje za sve radnike te sadašnje i buduće umirovljenike, koji zaslužuju odgovoran i predan rad, koji bi trebao otkloniti negativne učinke svih bivših reformi i povremenih intervencija u mirovinski sustav te odrediti smjer i mjere za budućnost. S obzirom na visoku razinu neslaganja s predloženim rješenjima te očekivanim negativnim učincima po radnike, ali i sustav u cjelini, predlažemo Vladi RH da povuče ovakav prijedlog Zakona te ga vrati radnoj skupini.</p> <p>Članci 9. i 10. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljivo nam je ubrzavanje razdoblja za ostvarenje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu po strožim uvjetima u smislu potrebnih godina života te posljedično podizanje dobne granice za ostvarenje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu na 67, odnosno 62 godina života. Navedena rješenja apsolutno su neprihvatljiva, zbog brojnih razloga koje predlagatelj nije uzimao u obzir, a koji su u zemljama razvijene demokracije važni čimbenici na kojima se temelje ovakvi reformski prijedlozi. Podatci za Hrvatsku govore u prilog potrebe zauzimanja potpuno suprotnog stava.</p> <p>Naime, uzimajući u obzir podatak o očekivanom trajanju života u Hrvatskoj, ono je u 2016. godini niže za 2,8 godina ukupno (3,2 godine muškarci, 2,3 godine žene) u</p>	
--	--	--	---	--

			<p>odnosu na prosjek EU, s tim da prosjek EU dižu razvijenije zapadne i sjeverne države članice. Dio nama usporedivih zemalja nije došao ni do 65 godina života kao uvjeta za starosnu mirovinu. Prema izvješću EK (The Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU Member States 2016-2070) razlika u očekivanom trajanju života u 2016. godini neznatno je veća i iznosi 3,3 godine za muškarce i 2,6 godina za žene, prema projekcijama za 2040. godinu ta razlika za muškarce iznosi 2,6 godina, a za žene 2 godine dok u 2070. godini za muškarce razlika iznosi 1,7 godina i za žene 1,4 godine. Podatak o očekivanom trajanju života nakon 65. godine starosti u Hrvatskoj za 2016. godinu, pokazuje da je ono ukupno 17,6 godina, dok EU prosjek iznosi 20,0 godina (15,6 godina muškarci i 19,2 godine žene, dok je prosjek EU 18,2 godina muškarci i žene 21,6 godina).</p> <p>Očekivano trajanje zdravog života pri rođenju u Hrvatskoj u 2016. godini je 57,1 godina za muškarce i 58,7 godina za žene, u odnosu na prosjek EU 63,5 godina za muškarce i 64,2 godine za žene, dok je očekivano trajanje zdravog života nakon 65. godine u Hrvatskoj u 2016. godini dvostruko kraće od prosjeka EU, odnosno u Hrvatskoj za muškarce iznosi 5,2 godine, a za žene 4,9 godina, dok je prosjek EU za muškarce 9,8 godina, a za žene 10,1 godinu. Tako, primjerice, u Švedskoj očekivano trajanje zdravog života nakon 65. godine za muškarce iznosi 15,1 godinu, a za žene 16,6 godina, u Norveškoj za muškarce 15,4 godine, a za žene 15,2 godine; u Danskoj ono iznosi 11,5 godina za muškarce i 11,9 godina za žene, dok je u Njemačkoj očekivano trajanje života u zdravlju nakon 65. godine 11,5 godina za muškarce i 12,4 godine za žene. Pored toga, valja spomenuti i kako je očekivano trajanje života prema stupnju obrazovanja u Hrvatskoj u 2016. godini za one s osnovnom školom (ISCED 0-2) je 77 godina, sa srednjom stručnom spremom (ISCED 3-4) je 77,5 godina, a za visoko obrazovane (ISCED 5-8) je 80,5 godina.</p> <p>U Hrvatskoj je u 2017. godini stopa zaposlenosti dobne skupine od 25 do 54 godine starosti iznosila 74,9 posto, a dobne skupine od 55 do 64 godine starosti 40,3%, dok</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>prosjeck EU za dobnu skupinu od 25 do 54 godine starosti iznosi 79,7 posto, a za dobnu skupinu od 55 do 64 godine starosti iznosi 57,1 posto. Osim svega navedenog prema izvješću EK (The Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU Member States 2016-2070) očekuje se da će 12 zemalja članica u projiciranom razdoblju imati pad u javnim troškovima za mirovine kao udjelu u BDP-u. Najveći pad očekuje se za Grčku (-6,6 postotnih bodova), zatim za Hrvatsku (-3,8 postotnih bodova), Francusku (-3,3 postotnih bodova), Latviju (-2,6 postotnih bodova) i Portugal (-2,2 postotnih bodova). Za još sedam zemalja također se projicira smanjenje, ali nešto manje, točnije između 1 i 1,9 postotnih bodova (Danska, Estonija, Italija, Litva, Španjolska, Švedska i Poljska). Projekcije za Hrvatsku kazuju kako će se u 2040. godini smanjiti javni troškovi za mirovine kao udjelu u BDP-u s 10,6% zabilježeno u 2016. godini na 8,3%, da bi do kraja projiciranog razdoblja tj. 2070. godine iznosili 6,8%. Usporede li se pak podatci o javnim troškovima za mirovine kao udjeli u BDP-u Hrvatske i prosjeku EU 28, vidljivo je kako je 2016. godine u Hrvatskoj taj udio iznosio 10,6%, a u EU 28 - 11,2%, u 2040. godini u Hrvatskoj će udio iznositi 8,3%, a u EU 28 - 12%, dok će u 2070. godini u Hrvatskoj taj udio iznositi 6,8%, a u EU - 28 iznositi će 11%.</p> <p>Navedeni podatci i projekcije ne samo da ne opravdavaju predložena rješenja, nego govore u prilog potrebe za zaokretom te zadržavanjem zakonskog rješenja o 65, odnosno 60 godina života kao dobnoj granici za stjecanje prava na starosnu, odnosno prijevremenu starosnu mirovinu. Zbog toga, a temeljem predloženih podataka, tražimo da predlagatelj odustane od podizanja uvjeta dobi za stjecanje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu i zakonski vrati dobnu granicu na 65, odnosno 60 godina života, sve dok se očekivano trajanje života općenito, kao i očekivano trajanje života u zdravlju nakon 65 godine života u Hrvatskoj značajnije ne približi EU prosjeku.</p> <p>Životni vijek, život u zdravlju nakon 65. godine i slično ovise o uvjetima života u stvarnom okruženju, radnim</p>	
--	--	--	---	--

			<p>uvjetima i tehnologijama, stanju zdravstvene zaštite i njenoj dostupnosti što su neposredni razlozi hrvatskog zaostajanja za EU prosjekom te posebno za stanjem u razvijenim EU zemljama. Podizanje dobne granice za ostvarenje prava na mirovinu ne znači da će ljudi do tada moći raditi, ali znači da će zbog ranijeg odlaska u mirovinu (jer ne mogu raditi ili ih se poslodavac želi riješiti i zaposliti mlađe) biti trajno kažnjeni nižim mirovinama, što će rezultirati njihovim siromaštvom u starosti. Niti jedna vlada nema mandat predlagati ovakva rješenja bez odgovarajućih podataka koji govore u prilog njihove potrebe, već se dob za umirovljenje može produžavati tek onda kada se stvori okruženje koje će to omogućiti i opravdavati.</p> <p>Članak 11. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljiv je prijedlog povećanja uvjeta dobi za stjecanja prava na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika sa sadašnjih 60, na 61 godinu života, odnosno 62 godine života od 2027. godine. I u ovom slučaju kao i u slučaju starosne i prijevremene starosne mirovine, predlagatelj ne pruža nikakve dokaze koji opravdavaju potrebu za ovim povećanjem. Smatramo kako osoba s najmanje 41 godinom staža osiguranja u efektivnom trajanju i 60 godina života zaslužuje pravo na umirovljenje bez trajnog umanjenja mirovine. Radi se o radnicima koji su već po završetku srednje škole započeli s radom i koji su u pravilu radili u zahtjevnim radnim uvjetima i radno intenzivnim djelatnostima i koji nakon 41 godine mirovinskog staža zaslužuju umirovljenje bez kažnjavanja. Za one među njima koji se ipak odluče za ostanak u svijetu rada zakonodavac treba omogućiti stimulaciju za duži ostanak u svijetu rada, jer svojom odlukom doprinose rasterećenju mirovinskog sustava.</p> <p>Članak 13. ZID ZOMO</p> <p>Prilikom donošenja Zakona o mirovinskom osiguranju 2014. godine zakonodavac je omogućio osobama u starosnoj mirovini rad do polovice punog radnog vremena, uz zadržavanje prava na isplatu mirovine. Tada je izrijekom rečeno kako ista mogućnost neće biti pružena korisnicima prijevremene starosne mirovine, iz</p>		
--	--	--	---	--	--

		<p>razloga što će to izazvati veliki val prijevremenog umirovljenja i stvoriti dodatni pritisak na mirovinski sustav, a cilj je njegovo rasterećenje.</p> <p>Ako je navedeni cilj u središtu i ovih izmjena, tada nije jasno koji argumenti stoje iza prijedloga koji bi i prijevremenim umirovljenicima omogućio rad u polovici punog radnog vremena uz istovremeno zadržavanje mirovine. Prijedlog koji nudi predlagatelj potiče i radnika i poslodavca na nova opterećenja mirovinskog sustava i sustava rada. Ako radnik može i želi nastaviti raditi, a poslodavac ima potrebu za njegovim radom, radnika treba zadržati u radnom odnosu, a ne umiroviti ga uz zadržavanje radnog mjesta. Temeljni cilj reforme je postići održivost sustava, prije svega kroz smanjivanje priljeva novih umirovljenika te osigurati adekvatnost mirovina. S obzirom na navedene ciljeve, ovakav prijedlog smatramo kontraproduktivnim, čak i nerazumnim. Svjesni problema niskih mirovina prihvaćamo mogućnost rada korisnika starosnih mirovina, ali ovaj prijedlog ne smatramo korakom u pravom smjeru, a rad umirovljenika u prijevremenoj mirovini, uz zadržavanje mirovine, u pravilu ne bilježe ni druge EU zemlje. Za očekivati je da će ovakvo rješenje biti poticaj poslodavcima za slanje radnika u prijevremenu mirovinu te njihovo ponovno uzimanje u radni odnos po fleksibilnijim oblicima ugovora o radu, što predstavlja nelojalnu konkurenciju radnicima. Radnici će prihvaćati prijevremeno umirovljenje i mogućnost dodatnog rada, ako izračun pokaže kako će iznos mirovine i polovice plaće biti veći od iznosa plaće koju su imali do tada.</p> <p>Članak 22. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljiv nam je prijedlog većeg umanjenja mirovina zbog odlaska u prijevremenu mirovinu linearno za 0,34 posto za svaki mjesec ranijeg umirovljenja. Već je i sadašnji model dovoljno destimulativan. Linearno umanjenje smatramo nepravednim, dok sadašnji model, prema kojem stopa umanjenja pada što je osiguranik bliže uvjetima za starosnu mirovinu, ipak stimulira kasniji odlazak u prijevremenu starosnu mirovinu, jer je blaži u</p>		
--	--	---	--	--

			<p>kažnjavanju onih koji imaju više godina života i više godina mirovinskog staža u trenutku umirovljenja. Poznato je kako odlazak u prijevremenu starosnu mirovinu najčešće nije izbor radnika, već ga poslodavac šalje u mirovinu čim navrší prvi uvjet. Stoga tražimo da se umjesto radnika kazni, odnosno penalizira poslodavac (uključujući i državu), koji radnika šalje u prijevremenu mirovinu, jer je to mjera koja postoji u nekim zemljama. Ona se može provesti kroz propisivanje povećane uplate doprinosa, dokup mirovine do pune mirovine ili neki drugi oblik fiskalne stimulacije. Povećanje trajnog umanjivanja prijevremenih mirovina, s obzirom na činjenicu nedobrovoljnog umirovljenja, neće imati za posljedicu duži ostanak u svijetu rada, nego porast siromaštva starijih osoba.</p> <p>Podržavamo povećanje polaznog faktora za određivanje starosne mirovine za osobu koja prvi puta stječe mirovinu i ima 65 godina života i 35 godina mirovinskog staža i to sa sadašnjih 0,15 na 0,34 posto za svaki mjesec kasnijeg umirovljenja. Međutim, upitno je u kojoj mjeri će tu mogućnost moći iskoristiti radnici na poslovima većeg fizičkog opterećenja i/ili niže razine složenosti, jer praksa pokazuje kako ju u najvećoj mjeri koriste visokoobrazovani (sveučilišni profesori, znanstvenici, liječnici ...) čije su mirovine već značajno veće od prosjeka. Istovremeno, protivimo se ukidanju navedene mogućnosti za dugogodišnjeg osiguranika, koji prema sadašnjem uređenju ima takvu mogućnost, jer bi ovo pravo u odnosu na cilj izmjena Zakona moralo biti jednako dostupno. Predloženo rješenje značilo bi da dugogodišnji osiguranik brodograđevni radnik zbog gubitka stimulacije za dulji ostanak u svijetu rada nakon 60. godine života financira rast mirovine primjerice sveučilišnog profesora, kome će stimulacija nakon 65. godine života rasti sa sadašnjih 0,15 posto na 0,34 posto po mjesecu kasnijeg umirovljenja. To znači da mirovina sveučilišnog profesora s te osnove može biti veća i do 20,4 posto. Dugogodišnji osiguranik može izabrati da ne ode u mirovinu sa 60 godina života i 41 godinom staža i nastaviti raditi do 65. godine života, no time neće ostvariti</p>	
--	--	--	--	--

			<p>pravo na povećanje mirovine. Ako je cilj mirovinske reforme poticaj za dulji ostanak u svijetu rada i smanjivanje pritiska na mirovinski sustav, tada se ne smije pribjegavati polovičnim rješenjima, koja će imati suprotan učinak. Sve koji mogu i žele raditi duže od zakonom propisane granice treba na isti način, bez diskriminacije poticati na ostanak u svijetu rada. Prilika je to i ženama da utječu na visinu svoje mirovine, koje značajno zaostaju za mirovinama njihovih muških kolega.</p> <p>Članak 25. ZID ZOMO</p> <p>Načelno nam je prihvatljiv prijedlog koji radnicima pri umirovljenju daje pravo izbora za njih povoljnijeg rješenja, odnosno izbor ostanka u oba stupa mirovinskog osiguranja ili prebacivanje sredstava u 1. stup. To znači uvažavanje činjenice da sustav dva mirovinska stupa ne osigurava veće mirovine svima, nego veći dio korisnika „dvostupaša“ ostvaruje i ostvarivat će manje mirovine.</p> <p>Na ovom mjestu dobro je podsjetiti se kako je 2. stup mirovinskog osiguranja nastao preusmjeravanjem 5 posto, odnosno $\frac{1}{4}$ prihoda javnog sustava na osobne račune osiguranika u privatnim fondovima, stvorivši time sustav individualizirane kapitalizirane štednje, ali i proračunsku rupu, odnosno tzv. tranzicijski trošak u javnom sustavu. Za zatvaranje te rupe država od privatnih fondova posuđuje ta ista sredstva i na njih plaća kamatu. Očekivanja su MRMS-a da će se čak 97 posto osiguranika u trenutku umirovljenja odlučiti za prelazak u 1. stup, jer će to za njih biti povoljnija mogućnost, a da će za samo 3 posto osiguranika, i to onih s najvišim plaćama, biti povoljniji ostanak u oba stupa. Taj podatak pokazuje kako uvođenje 2. stupa mirovinskog osiguranja nije ispunilo očekivanja, a uz to je s gotovo 6 mlrd kuna tranzicijskog troška godišnje, i preskup za državni proračun.</p> <p>Iako smatramo kako je država odgovorna osigurati da nitko nema manju mirovinu zbog toga što je bio prisiljen 5 posto svoga mirovinskog doprinosa uplaćivati u 2. stup, a 15 posto u 1. stup, predloženo rješenje, osim što dovodi u pitanje smisao opstanka 2. stupa, dugoročno će za javne financije povećati teret mirovinskog sustava,</p>	
--	--	--	---	--

			<p>odnosno stvoriti dodatni trošak, samo zato da bi se postigla razina mirovina koje bi korisnici imali da 2. stup nije uveden. MRMS je u svojoj prezentaciji iznio podatak o očekivanom pozitivnom učinku na državni proračun ovakvog rješenja, i to u iznosu od 87 mlrd kuna u razdoblju 2019.-2040., no jasno je kako dugoročno ovaj učinak može biti samo negativan. Činjenica je da će se prihod za proračun događati jednokratno, i to prilikom odlaska u mirovinu i prebacivanja sredstava u 1. stup, dok će trošak biti dugoročan, odnosno tijekom cijelog razdoblja korištenja mirovine svakog korisnika. Ako su predviđanja MRMS-a točna, većina tog troška morati će se platiti u godinama nakon 2040., što je, očito, dovoljno izvan horizonta današnje vlade, pa ona nema potrebe razmišljati o tome. Osim toga, predloženo rješenje stvara situaciju u kojoj prisilna štednja u 2. stupu omogućuje ostvarivanje profita privatnim financijskim institucijama koje upravljaju fondovima (i mirovinskim osiguravajućim društvima – MOD-ovima, trenutno jednom), dok država, odnosno porezni obveznici, snose rizik i plaćaju razliku između onoga što su mirovinski fondovi svojim prinosima uspjeli ostvariti i razine mirovine koja je potrebna da bi osiguranici iz 2. stupa imali jednake mirovine kao da su bili osigurani samo u 1. stupu. Sve navedeno ukazuje na potrebu preispitivanja modela, jer ako 2. stup, čak i unatoč izdašnim državnim subvencijama, neće ostvariti više mirovine za ogromnu većinu budućih korisnika, potrebno je posve ozbiljno razmotriti svrsishodnost njegovog opstanka. Podsjećamo kako države članice EU takav model ili nemaju, ili su od njega odustale, ili se u 2. stupu štedi puno manje, recimo do 2 posto.</p> <p>Temeljem već iznesenog, apsolutno smo protiv najave povećanja izdvajanja za 2. stup na štetu 1. stupa, i to povećanja s 5, na 5,5 pa na 6 posto, odnosno smanjenja izdvajanja za 1. stup s 15 na 14,5 pa na 14 posto. Takav prijedlog znači povećanje tranzicijskog troška i javnog duga, a potpuno je besmisleno, ako će se osiguranicima omogućavati vraćanje u 1. stup.</p> <p>Na kraju, otvaramo i pitanje prava na dodatak na mirovine od 27 posto i za korisnike mirovina iz oba stupa,</p>	
--	--	--	--	--

		<p>jer je to korekcija koja je svojedobno uvedena radi ublažavanja razlike u mirovinama starih i novih umirovljenika u istom javnom sustavu. Kako je 1. stup mirovinskog osiguranja obvezni stup generacijske solidarnosti, to svakom osiguraniku „dvostupašu“, koji se odluči za mirovinu iz oba stupa, pripada pravo na dodatak na mirovinu i to razmjerno udjelu mirovinske štednje u 1. stupu, odnosno $\frac{3}{4}$ dodatka. Predloženo rješenje takve osiguranike zakida u navedenom pravu, što je apsolutno neprihvatljivo. Smatramo da im to pravo treba biti omogućeno, a da tek onda odluče hoće li ostati u sustavu mirovina iz oba stupa ili prenijeti sva sredstva iz 2. stupa u 1. stup i tada ostvarivati mirovinu po osnovi samo 1. stupa i punog dodatka.</p> <p>Članak 41. i 43. ZID ZOMO</p> <p>Podizanje uvjeta dobi za žene za stjecanje prava na starosnu mirovinu te uvjeta dobi i staža za stjecanje prava na prijevremenu starosnu mirovinu treba zadržati na sadašnjoj dinamici od 3 mjeseca po godini, a ne povećavati na dinamiku od 4 mjeseca po godini i time skratiti razdoblje u kome će se žene izjednačiti po uvjetima za umirovljenje s muškarcima. Predlagatelj nije predočio niti jedan argument koji bi govorio u prilog ovakvom prijedlogu. Predlagatelja treba podsjetiti da žene u Hrvatskoj još uvijek u najvećoj mjeri vode brigu o kućanstvu, djeci te starijim osobama, a društvo nedovoljno osigurava odgovarajuću institucionalnu skrb koja bi rasteretila žene. Dok društvo ne ispuni navedene pretpostavke svako ubrzavanje izjednačavanja dobi za umirovljenje za žene znači dodatni pritisak na žene, što će neminovno rezultirati njihovim ranijim izlaskom iz svijeta rada kroz prijevremeno umirovljenje, čime se žene dodatno kažnjavaju i stavljaju u svojevrsan neravnopravan položaj u odnosu na muškarce. Odluka Ustavnog suda RH o uklanjanju dobne diskriminacije između muškaraca i žena za odlazak u mirovinu tako je, neželjeno, stvorila novu diskriminaciju, ovoga puta za žene. Ne treba je još ubrzavati skraćivanjem prijelaznog razdoblja.</p>		
--	--	---	--	--

68.	Ivan Blažević	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	Tražim brisanje članka 9. iz prijedloga zakona o izmjenama i dopunama i brisanje svih zakonskih odredbi kojima se u trenutnom tekstu Zakona o mirovinskom osiguranju predviđa povisivanje dobi kao uvjeta za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja.	Odbijen	U mirovinskom osiguranju osigurava se rizik starosti, invalidnosti i smrti uzdržavatelja, a ne rizik mirovinskog staža.
69.	Đurđica Krtanjek	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	Svaka mirovinska reforma složen je postupak, a kada se ona provodi u sustavu kakav je hrvatski, obilježen problemima neodrživosti sustava i neadekvatnošću mirovina, tada svako zadiranje u taj sustav mora biti temeljeno na odgovarajućim analizama i podacima, kako bi predložena rješenja išla u cilju rješavanja tih problema. Nažalost, kao i puno puta do sada, niti ova rješenja nisu rezultat provedene analize, a čini se kako će mnoga od njih postići učinke suprotne namjeravanim. Sindikati su još prošle godine tražili osnivanje radne skupine za izmjenu Zakona o mirovinskom osiguranju, kako bi ona na vrijeme počela s radom i kako bismo svi zajedno imali dovoljno vremena provesti kvalitetnu analizu i, sukladno utvrđenom, predložiti odgovarajuća rješenja. To se, opet nažalost, nije dogodilo tada, jer je radna skupina osnovana tek ove godine i u njenom su se sastavu našli, osim sindikata, predstavnici poslodavaca, akademske zajednice, umirovljeničkih udruga, mirovinskih fondova, HZMO-a, međutim, skupina se sastala samo dva puta. Prvi put krajem svibnja 2018. godine, kada su predstavnici resornog Ministarstva rada i mirovinskog sustava (MRMS) i HZMO-a članovima skupine predstavili aktualne podatke o stanju mirovinskog sustava. Drugi sastanak održan je krajem lipnja 2018. godine i znakovito je da je resorno ministarstvo dan ranije upoznalo novinare s prijedlozima rješenja u okviru reforme, što je na dan sastanka bilo popraćeno u dva dnevna lista, putem kojih su i članovi radne skupine, zajedno sa širom javnošću, prvi puta dobili informaciju o pravcu reformskih mjera. Dakle, u radnoj skupini se nije vodio dijalog, već su njezini članovi, pa tako i socijalni partneri, bili samo još jedna skupina kojoj je MRMS iznio rješenja, bez analize,	Odbijen	Već je prethodno odgovoreno.

			<p>argumenata i razgovora.</p> <p>Opravađavajući predložena rješenja MRMS tvrdi kako je samo 20 posto trenutnih umirovljenika odradilo puni radni staž od 40 godina, da je 30 godina staža premalo te da ga treba produljiti. Također, navodi da je godišnji deficit mirovinskog sustava 17 mlrd kuna i da se isti nadoknađuje iz proračuna. No, sve ove izjave netočne su i nekorektne. U odnosu na deficit mirovinskog sustava treba jasno reći kako od navedenog iznosa oko 12 mlrd deficita otpada na tranzicijski trošak i trošak mirovina ostvarenih po posebnim propisima. Pojam „puni radni staž“ ne postoji, jer podsjećamo kako su početkom 1990-tih dotad posebni fondovi, radnički, obrtnički i poljoprivredni, objedinjeni u jednom, radničkom fondu. Na kraju, prosjek godina mirovinskog staža za starosne mirovine je 32 godine, a za prijevremene starosne mirovine čak 39 godina! Uz to, do 1.1.1999. godine žene su u prijevremenu mirovinu mogle ići s 30 godina staža osiguranja, a u starosnu s 35 godina staža, dok je muškarcima i za jedno i za drugo trebalo 5 godina više. Godine starosti nisu bile primarne. Osim toga, tijekom 1990.-tih veliki je dio mladih povratnika s bojišta jednostavno „pospremljen“ u mirovinu dokupom staža ili bez toga, ako su imali uvjet za prijevremenu mirovinu, jer su tvrtke u kojima su radili propale u privatizaciji, dok su oni ratovali. Svih kasnijih godina, a i danas, poslodavci se „rješavaju“ starijih radnika koji imaju uvjet za prijevremenu mirovinu.</p> <p>Mirovinskom reformom treba postići održivost sustava i adekvatnost mirovina, zbog čega je nužno smanjiti pritisak na mirovinski sustav kroz smanjivanje priljeva novih umirovljenika te započeti popravljjanje omjera broja radnika i umirovljenika, putem stimulacije radnika na duži ostanak u svijetu rada i to na načelima pravednosti i nediskriminacije. Ova bi reforma trebala težiti ublažavanju ili uklanjanju nejednakosti koje su posljedica svih prethodno provedenih reformi. Zahtjev sindikata je da reforma ovoga puta ide u korist, a ne, kao svaki puta do sada, na štetu radnika. Već dugi niz godina Vijeće EU i Europska komisija Hrvatskoj preporučuju usklađivanje</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>odredbi o mirovinama za posebne kategorije umirovljenika s općim pravilima za umirovljenje, a ta je preporuka, zajedno s preporukama za odvrćanje od prijevremenog umirovljenja i ubrzavanja prelaska na višu dobnu granicu za umirovljenje, dio paketa preporuka vezano uz mirovinsku reformu, u okviru Nacionalnog programa reformi Hrvatske za 2018. godinu i Programa konvergencije Hrvatske za 2018. godinu. I dok u pogledu odvrćanja od prijevremenog umirovljenja te ubrzavanja prelaska na višu dobnu granicu za umirovljenje Vlada RH spremno predlaže rješenja (i to na štetu radnika – budućih umirovljenika), o usklađivanju odredbi o umirovljenju za posebne kategorije korisnika s općim propisom, godinama, pa tako i u okviru ovih prijedloga, još jednom nema niti riječi. Dakle, Vlada RH se odlučuje za selektivni pristup u rješavanju problema mirovinskog sustava, i to bez odgovarajuće podloge i procjene dugoročnih učinaka predloženih rješenja.</p> <p>Stoga sindikati od Vlade RH traže predočenje analitičke podloge za predložena rješenja, izvršenje procjene učinaka predloženih rješenja, pristupanje usklađivanju uvjeta umirovljenja posebnih kategorija korisnika s općim propisom te vraćanje rada na mirovinskoj reformi u okvire za to osnovane radne skupine. Mirovinska reforma prevažno je pitanje za sve radnike te sadašnje i buduće umirovljenike, koji zaslužuju odgovoran i predan rad, koji bi trebao otkloniti negativne učinke svih bivših reformi i povremenih intervencija u mirovinski sustav te odrediti smjer i mjere za budućnost. S obzirom na visoku razinu neslaganja s predloženim rješenjima te očekivanim negativnim učincima po radnike, ali i sustav u cjelini, predlažemo Vladi RH da povuče ovakav prijedlog Zakona te ga vrati radnoj skupini.</p>		
70.	Đurđica Krtanjek	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>ČL. 9., 10.</p> <p>Neprihvatljivo nam je ubrzavanje razdoblja za ostvarenje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu po strožim uvjetima u smislu potrebnih godina života te posljedično podizanje dobne granice za ostvarenje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu na 67, odnosno 62 godina života. Navedena rješenja apsolutno</p>	Odbijen	Već je prethodno odgovoreno.

			<p>su neprihvatljiva, zbog brojnih razloga koje predlagatelj nije uzimao u obzir, a koji su u zemljama razvijene demokracije važni čimbenici na kojima se temelje ovakvi reformski prijedlozi. Podatci za Hrvatsku govore u prilog potrebe zauzimanja potpuno suprotnog stava.</p> <p>Naime, uzimajući u obzir podatak o očekivanom trajanju života u Hrvatskoj, ono je u 2016. godini niže za 2,8 godina ukupno (3,2 godine muškarci, 2,3 godine žene) u odnosu na prosjek EU, s tim da prosjek EU dižu razvijenije zapadne i sjeverne države članice. Dio nama usporedivih zemalja nije došao ni do 65 godina života kao uvjeta za starosnu mirovinu. Prema izvješću EK (The Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU Member States 2016-2070) razlika u očekivanom trajanju života u 2016. godini neznatno je veća i iznosi 3,3 godine za muškarce i 2,6 godina za žene, prema projekcijama za 2040. godinu ta razlika za muškarce iznosi 2,6 godina, a za žene 2 godine dok u 2070. godini za muškarce razlika iznosi 1,7 godina i za žene 1,4 godine. Podatak o očekivanom trajanju života nakon 65. godine starosti u Hrvatskoj za 2016. godinu, pokazuje da je ono ukupno 17,6 godina, dok EU prosjek iznosi 20,0 godina (15,6 godina muškarci i 19,2 godine žene, dok je prosjek EU 18,2 godina muškarci i žene 21,6 godina).</p> <p>Očekivano trajanje zdravog života pri rođenju u Hrvatskoj u 2016. godini je 57,1 godina za muškarce i 58,7 godina za žene, u odnosu na prosjek EU 63,5 godina za muškarce i 64,2 godine za žene, dok je očekivano trajanje zdravog života nakon 65. godine u Hrvatskoj u 2016. godini dvostruko kraće od prosjeka EU, odnosno u Hrvatskoj za muškarce iznosi 5,2 godine, a za žene 4,9 godina, dok je prosjek EU za muškarce 9,8 godina, a za žene 10,1 godinu. Tako, primjerice, u Švedskoj očekivano trajanje zdravog života nakon 65. godine za muškarce iznosi 15,1 godinu, a za žene 16,6 godina, u Norveškoj za muškarce 15,4 godine, a za žene 15,2 godine; u Danskoj ono iznosi 11,5 godina za muškarce i 11,9 godina za žene, dok je u Njemačkoj očekivano trajanje života u zdravlju nakon 65. godine 11,5 godina za muškarce i 12,4 godine za žene. Pored toga, valja</p>	
--	--	--	---	--

			<p>spomenuti i kako je očekivano trajanje života prema stupnju obrazovanja u Hrvatskoj u 2016. godini za one s osnovnom školom (ISCED 0-2) je 77 godina, sa srednjom stručnom spremom (ISCED 3-4) je 77,5 godina, a za visoko obrazovane (ISCED 5-8) je 80,5 godina.</p> <p>U Hrvatskoj je u 2017. godini stopa zaposlenosti dobne skupine od 25 do 54 godine starosti iznosila 74,9 posto, a dobne skupine od 55 do 64 godine starosti 40,3%, dok prosjek EU za dobnu skupinu od 25 do 54 godine starosti iznosi 79,7 posto, a za dobnu skupinu od 55 do 64 godine starosti iznosi 57,1 posto. Osim svega navedenog prema izvješću EK (The Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU Member States 2016-2070) očekuje se da će 12 zemalja članica u projiciranom razdoblju imati pad u javnim troškovima za mirovine kao udjelu u BDP-u. Najveći pad očekuje se za Grčku (-6,6 postotnih bodova), zatim za Hrvatsku (-3,8 postotnih bodova), Francusku (-3,3 postotnih bodova), Latviju (-2,6 postotnih bodova) i Portugal (-2,2 postotnih bodova). Za još sedam zemalja također se projicira smanjenje, ali nešto manje, točnije između 1 i 1,9 postotnih bodova (Danska, Estonija, Italija, Litva, Španjolska, Švedska i Poljska). Projekcije za Hrvatsku kazuju kako će se u 2040. godini smanjiti javni troškovi za mirovine kao udjelu u BDP-u s 10,6% zabilježeno u 2016. godini na 8,3%, da bi do kraja projiciranog razdoblja tj. 2070. godine iznosili 6,8%. Usporede li se pak podatci o javnim troškovima za mirovine kao udjeli u BDP-u Hrvatske i prosjeku EU 28, vidljivo je kako je 2016. godine u Hrvatskoj taj udio iznosio 10,6%, a u EU 28 - 11,2%, u 2040. godini u Hrvatskoj će udio iznositi 8,3%, a u EU 28 - 12%, dok će u 2070. godini u Hrvatskoj taj udio iznositi 6,8%, a u EU - 28 iznositi će 11%.</p> <p>Navedeni podatci i projekcije ne samo da ne opravdavaju predložena rješenja, nego govore u prilog potrebe za zaokretom te zadržavanjem zakonskog rješenja o 65, odnosno 60 godina života kao dobnoj granici za stjecanje prava na starosnu, odnosno prijevremenu starosnu mirovinu. Zbog toga, a temeljem predočenih podataka, tražimo da predlagatelj odustane od podizanja uvjeta</p>	
--	--	--	---	--

			<p>dobi za stjecanje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu i zakonski vrati dobnu granicu na 65, odnosno 60 godina života, sve dok se očekivano trajanje života općenito, kao i očekivano trajanje života u zdravlju nakon 65 godine života u Hrvatskoj značajnije ne približi EU prosjeku.</p> <p>Životni vijek, život u zdravlju nakon 65. godine i slično ovise o uvjetima života u stvarnom okruženju, radnim uvjetima i tehnologijama, stanju zdravstvene zaštite i njenoj dostupnosti što su neposredni razlozi hrvatskog zaostajanja za EU prosjekom te posebno za stanjem u razvijenim EU zemljama. Podizanje dobne granice za ostvarenje prava na mirovinu ne znači da će ljudi do tada moći raditi, ali znači da će zbog ranijeg odlaska u mirovinu (jer ne mogu raditi ili ih se poslodavac želi riješiti i zaposliti mlađe) biti trajno kažnjeni nižim mirovinama, što će rezultirati njihovim siromaštvom u starosti. Niti jedna vlada nema mandat predlagati ovakva rješenja bez odgovarajućih podataka koji govore u prilog njihove potrebe, već se dob za umirovljenje može produžavati tek onda kada se stvori okružje koje će to omogućiti i opravdavati.</p>		
71.	Đurđica Krtanjek	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Čl. 11.</p> <p>Neprihvatljiv je prijedlog povećanja uvjeta dobi za stjecanja prava na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika sa sadašnjih 60, na 61 godinu života, odnosno 62 godine života od 2027. godine. I u ovom slučaju kao i u slučaju starosne i prijevremene starosne mirovine, predlagatelj ne pruža nikakve dokaze koji opravdavaju potrebu za ovim povećanjem. Smatramo kako osoba s najmanje 41 godinom staža osiguranja u efektivnom trajanju i 60 godina života zaslužuje pravo na umirovljenje bez trajnog umanjenja mirovine. Radi se o radnicima koji su već po završetku srednje škole započeli s radom i koji su u pravilu radili u zahtjevnim radnim uvjetima i radno intenzivnim djelatnostima i koji nakon 41 godine mirovinskog staža zaslužuju umirovljenje bez kažnjavanja. Za one među njima koji se ipak odluču za ostanak u svijetu rada zakonodavac treba omogućiti stimulaciju za duži ostanak u svijetu rada, jer svojom</p>	Odbijen	Već je prethodno odgovoreno.

			odlukom doprinose rasterećenju mirovinskog sustava.		
72.	Đurđica Krtanjek	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Čl. 13.</p> <p>Prilikom donošenja Zakona o mirovinskom osiguranju 2014. godine zakonodavac je omogućio osobama u starosnoj mirovini rad do polovice punog radnog vremena, uz zadržavanje prava na isplatu mirovine. Tada je izrijekom rečeno kako ista mogućnost neće biti pružena korisnicima prijevremene starosne mirovine, iz razloga što će to izazvati veliki val prijevremenog umirovljenja i stvoriti dodatni pritisak na mirovinski sustav, a cilj je njegovo rasterećenje.</p> <p>Ako je navedeni cilj u središtu i ovih izmjena, tada nije jasno koji argumenti stoje iza prijedloga koji bi i prijevremenim umirovljenicima omogućio rad u polovici punog radnog vremena uz istovremeno zadržavanje mirovine. Prijedlog koji nudi predlagatelj potiče i radnika i poslodavca na nova opterećenja mirovinskog sustava i sustava rada. Ako radnik može i želi nastaviti raditi, a poslodavac ima potrebu za njegovima radom, radnika treba zadržati u radnom odnosu, a ne umiroviti ga uz zadržavanje radnog mjesta. Temeljni cilj reforme je postići održivost sustava, prije svega kroz smanjivanje priljeva novih umirovljenika te osigurati adekvatnost mirovina. S obzirom na navedene ciljeve, ovakav prijedlog smatramo kontraproduktivnim, čak i nerazumnim. Svjesni problema niskih mirovina prihvaćamo mogućnost rada korisnika starosnih mirovina, ali ovaj prijedlog ne smatramo korakom u pravom smjeru, a rad umirovljenika u prijevremenoj mirovini, uz zadržavanje mirovine, u pravilu ne bilježe ni druge EU zemlje. Za očekivati je da će ovakvo rješenje biti poticaj poslodavcima za slanje radnika u prijevremenu mirovinu te njihovo ponovno uzimanje u radni odnos po</p>	Odbijen	Već je prethodno odgovoreno.

			fleksibilnijim oblicima ugovora o radu, što predstavlja nelojalnu konkurenciju radnicima. Radnici će prihvaćati prijevremeno umirovljenje i mogućnost dodatnog rada, ako izračun pokaže kako će iznos mirovine i polovice plaće biti veći od iznosa plaće koju su imali do tada.		
73.	Đurđica Krtanjek	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Čl. 22.</p> <p>Neprihvatljiv nam je prijedlog većeg umanjenja mirovina zbog odlaska u prijevremenu mirovinu linearno za 0,34 posto za svaki mjesec ranijeg umirovljenja. Već je i sadašnji model dovoljno destimulativan. Linearno umanjenje smatramo nepravednim, dok sadašnji model, prema kojem stopa umanjenja pada što je osiguranik bliže uvjetima za starosnu mirovinu, ipak stimulira kasniji odlazak u prijevremenu starosnu mirovinu, jer je blaži u kažnjavanju onih koji imaju više godina života i više godina mirovinskog staža u trenutku umirovljenja. Poznato je kako odlazak u prijevremenu starosnu mirovinu najčešće nije izbor radnika, već ga poslodavac šalje u mirovinu čim navrší prvi uvjet. Stoga tražimo da se umjesto radnika kazni, odnosno penalizira poslodavac (uključujući i državu), koji radnika šalje u prijevremenu mirovinu, jer je to mjera koja postoji u nekim zemljama. Ona se može provesti kroz propisivanje povećane uplate doprinosa, dokup mirovine do pune mirovine ili neki drugi oblik fiskalne destimulacije. Povećanje trajnog umanjenja prijevremenih mirovina, s obzirom na činjenicu nedobrovoljnog umirovljenja, neće imati za posljedicu duži ostanak u svijetu rada, nego porast siromaštva starijih osoba.</p> <p>Podržavamo povećanje polaznog faktora za određivanje starosne mirovine za osobu koja prvi puta stječe mirovinu i ima 65 godina života i 35 godina mirovinskog staža i to sa sadašnjih 0,15 na 0,34 posto za svaki mjesec kasnijeg umirovljenja. Međutim, upitno je u kojoj mjeri će tu mogućnost moći iskoristiti radnici na poslovima većeg fizičkog opterećenja i/ili niže razine složenosti, jer praksa pokazuje kako ju u najvećoj mjeri koriste visokoobrazovani (sveučilišni profesori, znanstvenici, liječnici ...) čije su mirovine već značajno veće od prosjeka. Istovremeno, protivimo se ukidanju navedene</p>	Odbijen	Već je prethodno odgovoreno.

			<p>moгућности za dugogodišnjeg osiguranika, koji prema sadašnjem uređenju ima takvu mogućnost, jer bi ovo pravo u odnosu na cilj izmjena Zakona moralo biti jednako dostupno. Ako je cilj mirovinske reforme poticaj za dulji ostanak u svijetu rada i smanjivanje pritiska na mirovinski sustav, tada se ne smije pribjegavati polovičnim rješenjima, koja će imati suprotan učinak. Sve koji mogu i žele raditi duže od zakonom propisane granice treba na isti način, bez diskriminacije poticati na ostanak u svijetu rada. Prilika je to i ženama da utječu na visinu svoje mirovine, koje značajno zaostaju za mirovinama njihovih muških kolega.</p>		
74.	Đurđica Krtanek	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Čl. 25.</p> <p>Načelno nam je prihvatljiv prijedlog koji radnicima pri umirovljenju daje pravo izbora za njih povoljnijeg rješenja, odnosno izbor ostanka u oba stupa mirovinskog osiguranja ili prebacivanje sredstava u 1. stup. To znači uvažavanje činjenice da sustav dva mirovinska stupa ne osigurava veće mirovine svima, nego veći dio korisnika „dvostupaša“ ostvaruje i ostvarivat će manje mirovine.</p> <p>Na ovom mjestu dobro je podsjetiti se kako je 2. stup mirovinskog osiguranja nastao preusmjeravanjem 5 posto, odnosno $\frac{1}{4}$ prihoda javnog sustava na osobne račune osiguranika u privatnim fondovima, stvorivši time sustav individualizirane kapitalizirane štednje, ali i proračunsku rupu, odnosno tzv. tranzicijski trošak u javnom sustavu. Za zatvaranje te rupe država od privatnih fondova posuđuje ta ista sredstva i na njih plaća kamatu. Očekivanja su MRMS-a da će se čak 97 posto osiguranika u trenutku umirovljenja odlučiti za prelazak u 1. stup, jer će to za njih biti povoljnija mogućnost, a da će za samo 3 posto osiguranika, i to onih s najvišim plaćama, biti povoljniji ostanak u oba stupa. Taj podatak pokazuje kako uvođenje 2. stupa mirovinskog osiguranja nije ispunilo očekivanja, a uz to je s gotovo 6 mlrd kuna tranzicijskog troška godišnje, i preskup za državni proračun.</p> <p>Iako smatramo kako je država odgovorna osigurati da nitko nema manju mirovinu zbog toga što je bio prisiljen 5 posto svoga mirovinskog doprinosa uplaćivati u 2. stup, a</p>	Odbijen	Već je prethodno odgovoreno.

			<p>15 posto u 1. stup, predloženo rješenje, osim što dovodi u pitanje smisao opstanka 2. stupa, dugoročno će za javne financije povećati teret mirovinskog sustava, odnosno stvoriti dodatni trošak, samo zato da bi se postigla razina mirovina koje bi korisnici imali da 2. stup nije uveden. MRMS je u svojoj prezentaciji iznio podatak o očekivanom pozitivnom učinku na državni proračun ovakvog rješenja, i to u iznosu od 87 mlrd kuna u razdoblju 2019.-2040., no jasno je kako dugoročno ovaj učinak može biti samo negativan. Činjenica je da će se prihod za proračun događati jednokratno, i to prilikom odlaska u mirovinu i prebacivanja sredstava u 1. stup, dok će trošak biti dugoročan, odnosno tijekom cijelog razdoblja korištenja mirovine svakog korisnika. Ako su predviđanja MRMS-a točna, većina tog troška morati će se platiti u godinama nakon 2040., što je, očito, dovoljno izvan horizonta današnje vlade, pa ona nema potrebe razmišljati o tome. Osim toga, predloženo rješenje stvara situaciju u kojoj prisilna štednja u 2. stupu omogućuje ostvarivanje profita privatnim financijskim institucijama koje upravljaju fondovima (i mirovinskim osiguravajućim društvima – MOD-ovima, trenutno jednom), dok država, odnosno porezni obveznici, snose rizik i plaćaju razliku između onoga što su mirovinski fondovi svojim prinosima uspjeli ostvariti i razine mirovine koja je potrebna da bi osiguranici iz 2. stupa imali jednake mirovine kao da su bili osigurani samo u 1. stupu. Sve navedeno ukazuje na potrebu preispitivanja modela, jer ako 2. stup, čak i unatoč izdašnim državnim subvencijama, neće ostvariti više mirovine za ogromnu većinu budućih korisnika, potrebno je posve ozbiljno razmotriti svrsishodnost njegovog opstanka. Podsjećamo kako države članice EU takav model ili nemaju, ili su od njega odustale, ili se u 2. stupu štedi puno manje, recimo do 2 posto.</p> <p>Temeljem već iznesenog, apsolutno smo protiv najave povećanja izdvajanja za 2. stup na štetu 1. stupa, i to povećanja s 5, na 5,5 pa na 6 posto, odnosno smanjenja izdvajanja za 1. stup s 15 na 14,5 pa na 14 posto. Takav prijedlog znači povećanje tranzicijskog troška i javnog duga, a potpuno je besmisleno, ako će se osiguranicima</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>omogućavati vraćanje u 1. stup.</p> <p>Na kraju, otvaramo i pitanje prava na dodatak na mirovine od 27 posto i za korisnike mirovina iz oba stupa, jer je to korekcija koja je svojedobno uvedena radi ublažavanja razlike u mirovinama starih i novih umirovljenika u istom javnom sustavu. Kako je 1. stup mirovinskog osiguranja obvezni stup generacijske solidarnosti, to svakom osiguraniku „dvostupašu“, koji se odluči za mirovinu iz oba stupa, pripada pravo na dodatak na mirovinu i to razmjerno udjelu mirovinske štednje u 1. stupu, odnosno $\frac{3}{4}$ dodatka. Predloženo rješenje takve osiguranike zakida u navedenom pravu, što je apsolutno neprihvatljivo. Smatramo da im to pravo treba biti omogućeno, a da tek onda odluče hoće li ostati u sustavu mirovina iz oba stupa ili prenijeti sva sredstva iz 2. stupa u 1. stup i tada ostvarivati mirovinu po osnovi samo 1. stupa i punog dodatka.</p>		
75.	Đurđica Krtanjek	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Čl. 41., 43.</p> <p>Podizanje uvjeta dobi za žene za stjecanje prava na starosnu mirovinu te uvjeta dobi i staža za stjecanje prava na prijevremenu starosnu mirovinu treba zadržati na sadašnjoj dinamici od 3 mjeseca po godini, a ne povećavati na dinamiku od 4 mjeseca po godini i time skratiti razdoblje u kome će se žene izjednačiti po uvjetima za umirovljenje s muškarcima. Predlagatelj nije predočio niti jedan argument koji bi govorio u prilog ovakvom prijedlogu. Predlagatelja treba podsjetiti da žene u Hrvatskoj još uvijek u najvećoj mjeri vode brigu o kućanstvu, djeci te starijim osobama, a društvo nedovoljno osigurava odgovarajuću institucionalnu skrb koja bi rasteretila žene. Dok društvo ne ispuni navedene pretpostavke svako ubrzavanje izjednačavanja dobi za umirovljenje za žene znači dodatni pritisak na žene, što će neminovno rezultirati njihovim ranijim izlaskom iz svijeta rada kroz prijevremeno umirovljenje, čime se žene dodatno kažnjavaju i stavljaju u svojevrsan neravnopravan položaj u odnosu na muškarce. Odluka Ustavnog suda RH o uklanjanju dobne diskriminacije između muškaraca i žena za odlazak u mirovinu tako je, neželjeno, stvorila novu diskriminaciju, ovoga puta za</p>	Odbijen	Već je prethodno odgovoreno.

			žene. Ne treba je još ubrzavati skraćivanjem prijelaznog razdoblja.		
76.	Sonja Andrijašević	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Nisam sigurna da se o posljedicama donošenja ovakvog Zakona puno razmišljalo. Ako sam dobro shvatila, uz važeći zakon ima dob odlaska u mirovinu 67 (koji se umirove nakon 2038.), namjeravate tu dob umirovljena još pomicati, na 2031. Jeste li radili ikakvu analizu koliko ljudi u Hrvatskoj žive, koliko žive u zdravlju; i uspoređivali s prosjekom EU. Pozivate se da morate podignuti dob jer je tako u EU, ali takva praksa je samo u zapadnim zemljama EU gdje građani žive duže. Kod nas to nije slučaj! Moj otac je išao u invalidsku mirovinu, ako se ne varam sa 62 godine; a umro je s 67. Znači, 5 godina je koristio mirovinu, samo 5 godina. Da je po vašem, on je ne bi ni doživio, i vrijedila bi ona s posla na groblje. Dizati uvjet dobi na 67 godina za sva zanimanja nerealno je i nehumano. Umjesto da razmišljate da vraćate dob umirovljena na 65 (kao što je to napravila Poljska, ako se ne varam), vi još radikalnije pristupate čitavoj mirovinskoj reformi. Smatram da bi se u potpunosti trebalo napustiti zakonske odredbe o podizanju dobi i vratiti se odlasku u mirovinu sa 65 godina.</p> <p>Tražim brisanje članka 9. iz prijedloga zakona o izmjenama i dopunama i brisanje svih zakonskih odredbi kojima se u trenutnom tekstu Zakona o mirovinskom osiguranju predviđa povisivanje dobi kao uvjeta za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja.</p> <p>O izjednačavanju dobi žena za umirovljenje, za starosnu mirovinu, i prijevremenu mirovinu, je jednako tako neprihvatljivo. Ne brinete se on pravim problemima s kojima se žene/majke danas suočavaju. DOK kao društvo ne prihvatite i preuzmete odgovornost i nađete institucionalan način kako rasteretiti žene, nema potrebe za ovakvim promjenama - koje idu nauštrb žena, i da još dodatno ubrzavate izjednačavanje dobi za umirovljenje žena.</p>	Odbijen	Već je prethodno odgovoreno.

77.	Sonja Andrijašević	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	Tražim brisanje članka 9. iz prijedloga zakona o izmjenama i dopunama i brisanje svih zakonskih odredbi kojima se u trenutnom tekstu Zakona o mirovinskom osiguranju predviđa povisivanje dobi kao uvjeta za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja.	Odbijen	Već je prethodno odgovoreno.
78.	Sonja Andrijašević	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Umanjenje prijevremene mirovine?</p> <p>Novi prijedlog Vlade predviđa da se svima koji odlaze u prijevremenu mirovinu određuje isto umanjenje polaznog faktora i to ono najstrože (0,34). To pravdate potrebom 'destimuliranja' odlaska u prijevremenu starosnu mirovinu, čiji se iznosi ocjenjuju kao previše velikodušni. Što je vama tu velikodušno? Znete li kako današnji umirovljenici žive? Jeste li vi svjesni da radnici najčešće idu u mirovinu ne svojom voljom već jer su prisiljeni od strane poslodavca. Čim imaju ikakav, najmanji uvjeti za mirovinu - poslodavci ih tjeraju. Od prijateljice mama je morala otići s 59 godina u starosnu mirovinu (imala je dovoljno godina staža), iako je htjela nastaviti raditi. Naravno poslodavac ju je "stimulirao" jer mu je bilo jeftinije da ode ona, i druge starije kolege u mirovinu jer je bila - sa stažom i iskustvom preskupa. I tako je restrukturirao čitavu tvrtku, da je sve poslao u mirovinu, a onda uzeo 20 mladih na SOR (bez radnog odnosa). Mirovina joj je sada manja. A ona - da preživi - sada radi na crno. Umjesto da razmišljate kako penalizirati poslodavce, vi uporno penalizirate radnike. Zakonske promjene koje predlažete ne prepoznaju stvarnost i neće ostvariti željeni cilj i produljiti ostanak u svijetu rada, a za radnike starije dobi značit će trajno umanjenje prava i do 20% (ionako preniskih mirovina) i dodatan rizik od siromaštva i nezaposlenosti u starosti.</p>	Odbijen	Već je prethodno odgovoreno.
79.	Sonja Andrijašević	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Predloženim izmjenama i dopunama predlaže se uvjet dobi za stjecanje prava na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika (definirano 41 godinom staža u osiguranju) povisi sa 60 na 61 godinu života od početka 2019. g. te na 62 od početka 2027. g.</p> <p>Smatram da je 60 godina za dugogodišnjeg osiguranih sasvim dovoljno godina, ako pogledamo u kojim uvjetima rade građevinari, tokari, radnici u brodogradilištima.</p> <p>Jeste li svjesni da takvih ljudi, dugogodišnjih osiguranika,</p>	Odbijen	Već prethodno odgovoreno.

			<p>će biti sve manje. S obzirom na trendove na tržištu rada – sve više nas mladih ulazi kasnije u svijet rada, radimo na crno (moj brat je 2 godine radio na crno, tako još bez ikakve uplate doprinosa (nije važio današnji zakon) i sada ima 30 godina, radi od svoje 15godine, a tek koju godinu staža ima)) i zbog prekide u mirovinskom stažu - normalno je očekivati da će takvih osiguranika (dugogodišnjih) biti sve manje. Time su očekivane uštede manje, a korištenje ovog prava s druge strane snažno se ograničava.</p> <p>Stoga, tražim brisanje čl. 11. kako bi se zadržalo postojeće rješenje.</p>		
80.	Sonja Andrijašević	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Govorite o deficitu mirovinskog sustava od 17mlrd kuna i da se isti nadoknađuje iz proračuna. Takvi komentari su netočni i nekorektni. Matematičarka sam, i koliko pratim vijesti, komentare posljednje vrijeme, želite nas uvjeriti kako novaca za mirovine nema, kako ljudi svojom voljom (zdravi) odlaze u mirovinu i sl. Zaboravljate napomenuti da oko 12mlrd deficita otpada na tranzicijski trošak i trošak mirovina ostvarenih po posebnim propisima.</p> <p>Što nije prosjek godina mirovinskog staža za starosne mirovine 32 godine, a za prijevremene mirovine čak 39 godina. Do 1.1.1999. žene su u prijevremeno mogle ići s 30 godina staža osiguranja, a u starosnu s 35 godina staža, uz dokup mirovine. Moja mama je tako otišla. Zašto ne predlažete opciju dokupa mirovine (od strane poslodavaca), s obzirom da su oni ti koji šalju radnike u mirovinu čim ostvare bilo kakvo pravo na nju. Mirovinska reforma bi trebala biti održiva, trebala bi smanjiti pritisak na mirovinski sustav. Vi omogućavate da radnici budu poslani ranije u mirovinu (stimulirani od poslodavaca) a onda ih ti isti poslodavci angažiraju ponovno kao radnika (jer prema vašem prijedlogu čak oni koji su otišli u prijevremenu mirovinu mogu raditi pola radnog vremena) i time plaćaju manje davanja državi, a pritom se opterećuje mirovinski sustav. Po meni to nije nikakva reforma.</p> <p>Zašto reformu ne napravite tako da mirovine po posebnim propisima izdvojite u poseban stup odvojen od radničkih mirovina. Tada bismo vidjeli da su hrvatski</p>	Odbijen	Već prethodno odgovoreno.

			radnici zaradili dovoljno za dostojanstvene mirovine!		
81.	Saša Novko	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Predlažem da se u članku 23. u izmjenama članka 87. u novo predloženim točkama 3. i 4. uvrste umirovljeni po Zakonu o posebnim pravima iz mirovinskog osiguranja zaposlenika na poslovima razminiranja, odnosno pirotehničari. Naime radi se o relativno malobrojnoj umirovljeničkoj populaciji, koja se također u mlađoj dobi umirovljuje, uz uvjete i izračun jednak kao i PS, DVO i OSO, pa nema razloga da se i toj skupini ne omogući rad uz zadržavanje mirovinskih prava.</p> <p>Nadalje, smatram da je omogućavanje rada umirovljenicima uz zadržavanje mirovina veoma dobar prijedlog, ali smatram da bi trebalo ograničiti zapošljavnje u državnim i javnim službama kao i državnim tvrtkama, zbog ogromnih mogućnosti zlorabe. Tako bi se umirovljenici mogli zaposliti u državnim ili javnim službama isključivo ako se na upražnjena mjesta nebi prijavio nitko od nezaposlenih ili osoba iz sustava rada, a za mjesta na kojima bi ti umirovljenici radili, natječaji bi se trebali raspisivati svakih 6-12 mjeseci, u suprotnom, moglo bi se dogoditi da pojedinci ostanu "doživotno" na određenim radnim mjestima, što bi moglo dodatno potaknuti mlade na iseljavanje.</p> <p>Također, predlažem da se umirovljenicima svih kategorija, koji se zaposle u inozemstvu, omogući primanje mirovine u cijelom iznosu, bez obzira dali su zaposleni na pola ili puno radno vrijeme, uz uvjet da inostrani poslodavac preuzme obvezu zdravstvenog osiguranja. Takva odluka mirovinski sustav nebi dodatno opterećivala, uz dodatno rasterećenje zdravstvenog sustava kao i povećanje inozemnih doznaka.</p>	Odbijen	<p>Zakon o pravu iz mirovinskog osiguranja DVO, PS i OSO primjenjuje se na odgovarajući način na zaposlenike na poslovima razminiranja odnosno pirotehničare, pa se slijedom toga i na predložene mogućnosti rada.</p> <p>Umirovljenicima koji se zaposle u inozemstvu, ne može se omogućiti primanje mirovine u cijelom iznosu jer bi se time stavili u povoljniji položaj u odnosu na ostale korisnike mirovina zaposlene na području Republike Hrvatske.</p>

82.	Sonja Andriješević	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Komentar vezano za prijevremenu mirovinu (članak 10) Radnici/e ne odlaze u prijevremenu mirovinu svojom voljom!</p> <p>Vaš prijedlog predviđa da se svima koji odlaze u prijevremenu mirovinu određuje isto umanjenje polaznog faktora i to ono najstrože (0,34). Za radnike starije dobi to će značiti trajno umanjenje prava i do 20% (ionako preniskih mirovina) i dodatan rizik od siromaštva i nezaposlenosti u starosti.</p> <p>Potrebno je brisanje čl. 10 kako bi se zadržalo postojeće rješenje.</p>	Odbijen	Već prethodno odgovoreno.
83.	Sonja Andrijašević	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Umanjenje prijevremene mirovine?</p> <p>Novi prijedlog Vlade predviđa da se svima koji odlaze u prijevremenu mirovinu određuje isto umanjenje polaznog faktora i to ono najstrože (0,34). To pravdate potrebom 'destimuliranja' odlaska u prijevremenu starosnu mirovinu, čiji se iznosi ocjenjuju kao previše velikodušni. Što je vama tu velikodušno? Znete li vi svjesni da radnici najčešće idu u mirovinu ne svojom voljom već jer su prisiljeni od strane poslodavca. Čim imaju ikakav, najmanji uvjeti za mirovinu - poslodavci ih tjeraju. Od prijateljice mama je morala otići s 59 godina u starosnu mirovinu (imala je dovoljno godina staža), iako je htjela nastaviti raditi. Naravno poslodavac ju je "stimulirao" jer mu je bilo jeftinije da ode ona, i druge starije kolege u mirovinu jer je bila - sa stažom i iskustvom preskupa. I tako je restrukturirao čitavu tvrtku, da je mnoge starije poslao u mirovinu, a onda uzeo 20 mladih na SOR (bez radnog odnosa). Mirovina joj je sada manja. A ona - da preživi - sada radi na crno. Umjesto da razmišljate kako penalizirati poslodavce, vi uporno penalizirate radnike. Zakonske promjene koje predlažete ne prepoznaju stvarnost i neće ostvariti željeni cilj i produljiti ostanak u svijetu rada, a za radnike starije dobi značit će trajno umanjenje prava i do 20% (ionako preniskih mirovina) i dodatan rizik od siromaštva i nezaposlenosti u starosti.</p>	Odbijen	Već je prethodno odgovoreno.

84.	Dijana Šobota	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Članci 9. i 10. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljivo je ubrzavanje razdoblja za ostvarenje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu po strožim uvjetima u smislu potrebnih godina života te posljedično podizanje dobne granice za ostvarenje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu na 67, odnosno 62 godina života. Navedena rješenja apsolutno su neprihvatljiva, zbog brojnih razloga koje predlagatelj nije uzimao u obzir, a koji su u zemljama razvijene demokracije važni čimbenici na kojima se temelje ovakvi reformski prijedlozi. Podatci za Hrvatsku govore u prilog potrebe zauzimanja potpuno suprotnog stava.</p> <p>Naime, uzimajući u obzir podatak o očekivanom trajanju života u Hrvatskoj, ono je u 2016. godini niže za 2,8 godina ukupno (3,2 godine muškarci, 2,3 godine žene) u odnosu na prosjek EU, s tim da prosjek EU dižu razvijenije zapadne i sjeverne države članice. Dio nama usporedivih zemalja nije došao ni do 65 godina života kao uvjeta za starosnu mirovinu. Prema izvješću EK (The Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU Member States 2016-2070) razlika u očekivanom trajanju života u 2016. godini neznatno je veća i iznosi 3,3 godine za muškarce i 2,6 godina za žene, prema projekcijama za 2040. godinu ta razlika za muškarce iznosi 2,6 godina, a za žene 2 godine dok u 2070. godini za muškarce razlika iznosi 1,7 godina i za žene 1,4 godine. Podatak o očekivanom trajanju života nakon 65. godine starosti u Hrvatskoj za 2016. godinu, pokazuje da je ono ukupno 17,6 godina, dok EU prosjek iznosi 20,0 godina (15,6 godina muškarci i 19,2 godine žene, dok je prosjek EU 18,2 godina muškarci i žene 21,6 godina).</p> <p>Očekivano trajanje zdravog života pri rođenju u Hrvatskoj u 2016. godini je 57,1 godina za muškarce i 58,7 godina za žene, u odnosu na prosjek EU 63,5 godina za muškarce i 64,2 godine za žene, dok je očekivano trajanje zdravog života nakon 65. godine u Hrvatskoj u 2016. godini dvostruko kraće od prosjeka EU, odnosno u</p>	Odbijen	Već je prethodno odgovoreno.
-----	---------------	---	--	---------	------------------------------

			<p>Hrvatskoj za muškarce iznosi 5,2 godine, a za žene 4,9 godina, dok je prosjek EU za muškarce 9,8 godina, a za žene 10,1 godinu. Tako, primjerice, u Švedskoj očekivano trajanje zdravog života nakon 65. godine za muškarce iznosi 15,1 godinu, a za žene 16,6 godina, u Norveškoj za muškarce 15,4 godine, a za žene 15,2 godine; u Danskoj ono iznosi 11,5 godina za muškarce i 11,9 godina za žene, dok je u Njemačkoj očekivano trajanje života u zdravlju nakon 65. godine 11,5 godina za muškarce i 12,4 godine za žene. Pored toga, valja spomenuti i kako je očekivano trajanje života prema stupnju obrazovanja u Hrvatskoj u 2016. godini za one s osnovnom školom (ISCED 0-2) je 77 godina, sa srednjom stručnom spremom (ISCED 3-4) je 77,5 godina, a za visoko obrazovane (ISCED 5-8) je 80,5 godina.</p> <p>U Hrvatskoj je u 2017. godini stopa zaposlenosti dobne skupine od 25 do 54 godine starosti iznosila 74,9 posto, a dobne skupine od 55 do 64 godine starosti 40,3%, dok prosjek EU za dobnu skupinu od 25 do 54 godine starosti iznosi 79,7 posto, a za dobnu skupinu od 55 do 64 godine starosti iznosi 57,1 posto. Osim svega navedenog prema izvješću EK (The Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU Member States 2016-2070) očekuje se da će 12 zemalja članica u projiciranom razdoblju imati pad u javnim troškovima za mirovine kao udjelu u BDP-u. Najveći pad očekuje se za Grčku (-6,6 postotnih bodova), zatim za Hrvatsku (-3,8 postotnih bodova), Francusku (-3,3 postotnih bodova), Latviju (-2,6 postotnih bodova) i Portugal (-2,2 postotnih bodova). Za još sedam zemalja također se projicira smanjenje, ali nešto manje, točnije između 1 i 1,9 postotnih bodova (Danska, Estonija, Italija, Litva, Španjolska, Švedska i Poljska). Projekcije za Hrvatsku kazuju kako će se u 2040. godini smanjiti javni troškovi za mirovine kao udjelu u BDP-u s 10,6% zabilježeno u 2016. godini na 8,3%, da bi do kraja projiciranog razdoblja tj. 2070. godine iznosili 6,8%. Usporede li se pak podatci o javnim troškovima za mirovine kao udjeli u BDP-u Hrvatske i prosjeku EU 28, vidljivo je kako je 2016. godine u Hrvatskoj taj udio</p>	
--	--	--	--	--

		<p>iznosio 10,6%, a u EU 28 - 11,2%, u 2040. godini u Hrvatskoj će udio iznositi 8,3%, a u EU 28 - 12%, dok će u 2070. godini u Hrvatskoj taj udio iznositi 6,8%, a u EU - 28 iznositi će 11%.</p> <p>Navedeni podatci i projekcije ne samo da ne opravdavaju predložena rješenja, nego govore u prilog potrebe za zaokretom te zadržavanjem zakonskog rješenja o 65, odnosno 60 godina života kao dobnoj granici za stjecanje prava na starosnu, odnosno prijevremenu starosnu mirovinu. Zbog toga, a temeljem predloženih podataka, predlagatelj treba odustati od podizanja uvjeta dobi za stjecanje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu i zakonski vratiti dobnu granicu na 65, odnosno 60 godina života, sve dok se očekivano trajanje života općenito, kao i očekivano trajanje života u zdravlju nakon 65 godine života u Hrvatskoj značajnije ne približi EU prosjeku.</p> <p>Životni vijek, život u zdravlju nakon 65. godine i slično ovise o uvjetima života u stvarnom okruženju, radnim uvjetima i tehnologijama, stanju zdravstvene zaštite i njenoj dostupnosti što su neposredni razlozi hrvatskog zaostajanja za EU prosjekom te posebno za stanjem u razvijenim EU zemljama. Podizanje dobne granice za ostvarenje prava na mirovinu ne znači da će ljudi do tada moći raditi, ali znači da će zbog ranijeg odlaska u mirovinu (jer ne mogu raditi ili ih se poslodavac želi riješiti i zaposliti mlađe) biti trajno kažnjeni nižim mirovinama, što će rezultirati njihovim siromaštvom u starosti. Niti jedna vlada nema mandat predlagati ovakva rješenja bez odgovarajućih podataka koji govore u prilog njihove potrebe, već se dob za umirovljenje može produžavati tek onda kada se stvori okruženje koje će to omogućiti i opravdavati.</p> <p>Članak 11. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljiv je prijedlog povećanja uvjeta dobi za stjecanje prava na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg</p>		
--	--	---	--	--

			<p>osiguranika sa sadašnjih 60, na 61 godinu života, odnosno 62 godine života od 2027. godine. I u ovom slučaju kao i u slučaju starosne i prijevremene starosne mirovine, predlagatelj ne pruža nikakve dokaze koji opravdavaju potrebu za ovim povećanjem. Osoba s najmanje 41 godinom staža osiguranja u efektivnom trajanju i 60 godina života zaslužuje pravo na umirovljenje bez trajnog umanjenja mirovine. Radi se o radnicima koji su već po završetku srednje škole započeli s radom i koji su u pravilu radili u zahtjevnim radnim uvjetima i radno intenzivnim djelatnostima i koji nakon 41 godine mirovinskog staža zaslužuju umirovljenje bez kažnjavanja. Za one među njima koji se ipak odluče za ostanak u svijetu rada zakonodavac treba omogućiti stimulaciju za duži ostanak u svijetu rada, jer svojom odlukom doprinose rasterećenju mirovinskog sustava.</p> <p>Članak 13. ZID ZOMO</p> <p>Prilikom donošenja Zakona o mirovinskom osiguranju 2014. godine zakonodavac je omogućio osobama u starosnoj mirovini rad do polovice punog radnog vremena, uz zadržavanje prava na isplatu mirovine. Tada je izrijeком rečeno kako ista mogućnost neće biti pružena korisnicima prijevremene starosne mirovine, iz razloga što će to izazvati veliki val prijevremenog umirovljenja i stvoriti dodatni pritisak na mirovinski sustav, a cilj je njegovo rasterećenje.</p> <p>Ako je navedeni cilj u središtu i ovih izmjena, tada nije jasno koji argumenti stoje iza prijedloga koji bi i prijevremenim umirovljenicima omogućio rad u polovici punog radnog vremena uz istovremeno zadržavanje mirovine. Prijedlog koji nudi predlagatelj potiče i radnika i poslodavca na nova opterećenja mirovinskog sustava i sustava rada. Ako radnik može i želi nastaviti raditi, a poslodavac ima potrebu za njegovim radom, radnika treba zadržati u radnom odnosu, a ne umiroviti ga uz zadržavanje radnog mjesta. Temeljni cilj reforme je postići održivost sustava, prije svega kroz smanjivanje</p>		
--	--	--	--	--	--

		<p>priljeva novih umirovljenika te osigurati adekvatnost mirovina. S obzirom na navedene ciljeve, ovakav prijedlog je kontraproduktivan, čak i nerazuman. S obzirom na problem niskih mirovina, mogućnost rada korisnika starosnih mirovina je opravdana, ali ovaj prijedlog nije korak u pravom smjeru, a rad umirovljenika u prijevremenoj mirovini, uz zadržavanje mirovine, u pravilu ne bilježe ni druge EU zemlje. Za očekivati je da će ovakvo rješenje biti poticaj poslodavcima za slanje radnika u prijevremenu mirovinu te njihovo ponovno uzimanje u radni odnos po fleksibilnijim oblicima ugovora o radu, što predstavlja nelojalnu konkurenciju radnicima. Radnici će prihvaćati prijevremeno umirovljenje i mogućnost dodatnog rada, ako izračun pokaže kako će iznos mirovine i polovice plaće biti veći od iznosa plaće koju su imali do tada.</p> <p>Članak 22. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljiv je prijedlog većeg umanjivanja mirovina zbog odlaska u prijevremenu mirovinu linearno za 0,34 posto za svaki mjesec ranijeg umirovljenja. Već je i sadašnji model dovoljno destimulativan. Linearno umanjivanje je nepravedno, dok sadašnji model, prema kojem stopa umanjivanja pada što je osiguranik bliže uvjetima za starosnu mirovinu, ipak stimulira kasniji odlazak u prijevremenu starosnu mirovinu, jer je blaži u kažnjavanju onih koji imaju više godina života i više godina mirovinskog staža u trenutku umirovljenja. Poznato je kako odlazak u prijevremenu starosnu mirovinu najčešće nije izbor radnika, već ga poslodavac šalje u mirovinu čim navrší prvi uvjet. Stoga, umjesto da se radnika kazni, odnosno penalizira poslodavac (uključujući i državu), koji radnika šalje u prijevremenu mirovinu, jer je to mjera koja postoji u nekim zemljama. Ona se može provesti kroz propisivanje povećane uplate doprinosa, dokup mirovine do pune mirovine ili neki drugi oblik fiskalne destimulacije. Povećanje trajnog umanjivanja prijevremenih mirovina, s obzirom na činjenicu nedobrovoljnog</p>		
--	--	---	--	--

			<p>umirovljenja, neće imati za posljedicu duži ostanak u svijetu rada, nego porast siromaštva starijih osoba.</p> <p>Treba podržati povećanje polaznog faktora za određivanje starosne mirovine za osobu koja prvi puta stječe mirovinu i ima 65 godina života i 35 godina mirovinskog staža i to sa sadašnjih 0,15 na 0,34 posto za svaki mjesec kasnijeg umirovljenja. Međutim, upitno je u kojoj mjeri će tu mogućnost moći iskoristiti radnici na poslovima većeg fizičkog opterećenja i/ili niže razine složenosti, jer praksa pokazuje kako ju u najvećoj mjeri koriste visokoobrazovani (sveučilišni profesori, znanstvenici, liječnici ...) čije su mirovine već značajno veće od prosjeka. Istovremeno, protivim se ukidanju navedene mogućnosti za dugogodišnjeg osiguranika, koji prema sadašnjem uređenju ima takvu mogućnost, jer bi ovo pravo u odnosu na cilj izmjena Zakona moralo biti jednako dostupno. Predloženo rješenje značilo bi da dugogodišnji osiguranik brodograđevni radnik zbog gubitka stimulacije za dulji ostanak u svijetu rada nakon 60. godine života financira rast mirovine primjerice sveučilišnog profesora, kome će stimulacija nakon 65. godine života rasti sa sadašnjih 0,15 posto na 0,34 posto po mjesecu kasnijeg umirovljenja. To znači da mirovina sveučilišnog profesora s te osnove može biti veća i do 20,4 posto. Dugogodišnji osiguranik može izabrati da ne ode u mirovinu sa 60 godina života i 41 godinom staža i nastaviti raditi do 65. godine života, no time neće ostvariti pravo na povećanje mirovine. Ako je cilj mirovinske reforme poticaj za dulji ostanak u svijetu rada i smanjivanje pritiska na mirovinski sustav, tada se ne smije pribjegavati polovičnim rješenjima, koja će imati suprotan učinak. Sve koji mogu i žele raditi duže od zakonom propisane granice treba na isti način, bez diskriminacije poticati na ostanak u svijetu rada. Prilika je to i ženama da utječu na visinu svoje mirovine, koje značajno zaostaju za mirovinama njihovih muških kolega.</p> <p>Članak 25. ZID ZOMO</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>Načelno je prihvatljiv prijedlog koji radnicima pri umirovljenju daje pravo izbora za njih povoljnijeg rješenja, odnosno izbor ostanka u oba stupa mirovinskog osiguranja ili prebacivanje sredstava u 1. stup. To znači uvažavanje činjenice da sustav dva mirovinska stupa ne osigurava veće mirovine svima, nego veći dio korisnika „dvostupaša“ ostvaruje i ostvarivat će manje mirovine.</p> <p>Na ovom mjestu dobro je podsjetiti se kako je 2. stup mirovinskog osiguranja nastao preusmjeravanjem 5 posto, odnosno $\frac{1}{4}$ prihoda javnog sustava na osobne račune osiguranika u privatnim fondovima, stvorivši time sustav individualizirane kapitalizirane štednje, ali i proračunsku rupu, odnosno tzv. tranzicijski trošak u javnom sustavu. Za zatvaranje te rupe država od privatnih fondova posuđuje ta ista sredstva i na njih plaća kamatu. Očekivanja su MRMS-a da će se čak 97 posto osiguranika u trenutku umirovljenja odlučiti za prelazak u 1. stup, jer će to za njih biti povoljnija mogućnost, a da će za samo 3 posto osiguranika, i to onih s najvišim plaćama, biti povoljniji ostanak u oba stupa. Taj podatak pokazuje kako uvođenje 2. stupa mirovinskog osiguranja nije ispunilo očekivanja, a uz to je s gotovo 6 mlrd kuna tranzicijskog troška godišnje, i preskup za državni proračun.</p> <p>Iako je država odgovorna osigurati da nitko nema manju mirovinu zbog toga što je bio prisiljen 5 posto svoga mirovinskog doprinosa uplaćivati u 2. stup, a 15 posto u 1. stup, predloženo rješenje, osim što dovodi u pitanje smisao opstanka 2. stupa, dugoročno će za javne financije povećati teret mirovinskog sustava, odnosno stvoriti dodatni trošak, samo zato da bi se postigla razina mirovina koje bi korisnici imali da 2. stup nije uveden. MRMS je u svojoj prezentaciji iznio podatak o očekivanom pozitivnom učinku na državni proračun ovakvog rješenja, i to u iznosu od 87 mlrd kuna u razdoblju 2019.-2040., no jasno je kako dugoročno ovaj učinak može biti samo negativan. Činjenica je da će se prihod za proračun događati jednokratno, i to prilikom</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>odlaska u mirovinu i prebacivanja sredstava u 1. stup, dok će trošak biti dugoročan, odnosno tijekom cijelog razdoblja korištenja mirovine svakog korisnika. Ako su predviđanja MRMS-a točna, većina tog troška morati će se platiti u godinama nakon 2040., što je, očito, dovoljno izvan horizonta današnje vlade, pa ona nema potrebe razmišljati o tome. Osim toga, predloženo rješenje stvara situaciju u kojoj prisilna štednja u 2. stupu omogućuje ostvarivanje profita privatnim financijskim institucijama koje upravljaju fondovima (i mirovinskim osiguravajućim društvima – MOD-ovima, trenutno jednom), dok država, odnosno porezni obveznici, snose rizik i plaćaju razliku između onoga što su mirovinski fondovi svojim prinosima uspjeli ostvariti i razine mirovine koja je potrebna da bi osiguranici iz 2. stupa imali jednake mirovine kao da su bili osigurani samo u 1. stupu. Sve navedeno ukazuje na potrebu preispitivanja modela, jer ako 2. stup, čak i unatoč izdašnim državnim subvencijama, neće ostvariti više mirovine za ogromnu većinu budućih korisnika, potrebno je posve ozbiljno razmotriti svrsishodnost njegovog opstanka. Države članice EU takav model ili nemaju, ili su od njega odustale, ili se u 2. stupu štedi puno manje, recimo do 2 posto.</p> <p>Temeljem već iznesenog, apsolutno sam protiv najave povećanja izdvajanja za 2. stup na štetu 1. stupa, i to povećanja s 5, na 5,5 pa na 6 posto, odnosno smanjenja izdvajanja za 1. stup s 15 na 14,5 pa na 14 posto. Takav prijedlog znači povećanje tranzicijskog troška i javnog duga, a potpuno je besmisleno, ako će se osiguranicima omogućavati vraćanje u 1. stup.</p> <p>Na kraju, tu je i pitanje prava na dodatak na mirovine od 27 posto i za korisnike mirovina iz oba stupa, jer je to korekcija koja je svojedobno uvedena radi ublažavanja razlike u mirovinama starih i novih umirovljenika u istom javnom sustavu. Kako je 1. stup mirovinskog osiguranja obvezni stup generacijske solidarnosti, to svakom osiguraniku „dvostupašu“, koji se odluči za mirovinu iz oba stupa, pripada pravo na dodatak na mirovinu i to</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>razmjerno udjelu mirovinske štednje u 1. stupu, odnosno $\frac{3}{4}$ dodatka. Predloženo rješenje takve osiguranike zakida u navedenom pravu, što je apsolutno neprihvatljivo. To im pravo treba biti omogućeno, a tek onda neka odlučuje li ostati u sustavu mirovina iz oba stupa ili prenijeti sva sredstva iz 2. stupa u 1. stup i tada ostvarivati mirovinu po osnovi samo 1. stupa i punog dodatka.</p> <p>Članak 41. i 43. ZID ZOMO</p> <p>Podizanje uvjeta dobi za žene za stjecanje prava na starosnu mirovinu te uvjeta dobi i staža za stjecanje prava na prijevremenu starosnu mirovinu treba zadržati na sadašnjoj dinamici od 3 mjeseca po godini, a ne povećavati na dinamiku od 4 mjeseca po godini i time skratiti razdoblje u kome će se žene izjednačiti po uvjetima za umirovljenje s muškarcima. Predlagatelj nije predočio niti jedan argument koji bi govorio u prilog ovakvom prijedlogu. Predlagatelja treba podsjetiti da žene u Hrvatskoj još uvijek u najvećoj mjeri vode brigu o kućanstvu, djeci te starijim osobama, a društvo nedovoljno osigurava odgovarajuću institucionalnu skrb koja bi rasteretila žene. Dok društvo ne ispuni navedene pretpostavke svako ubrzavanje izjednačavanja dobi za umirovljenje za žene znači dodatni pritisak na žene, što će neminovno rezultirati njihovim ranijim izlaskom iz svijeta rada kroz prijevremeno umirovljenje, čime se žene dodatno kažnjavaju i stavljaju u svojevrsan neravnopravan položaj u odnosu na muškarce. Odluka Ustavnog suda RH o uklanjanju dobne diskriminacije između muškaraca i žena za odlazak u mirovinu tako je, neželjeno, stvorila novu diskriminaciju, ovoga puta za žene. Ne treba je još ubrzavati skraćivanjem prijelaznog razdoblja.</p>		
--	--	--	--	--	--

85.	Paola Horvat Sovilj	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Predlažem brisanje čl.9. ZID ZOMO te brisanje svih odredbi kojima se u trenutnom tekstu Zakona o mirovinskom osiguranju predviđa povisivanje dobi kao uvjeta za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja. Očekivani životni vijek u RH još je uvijek cca 3god kraći od prosjeka EU, kao što je i kvaliteta života i radnih uvjera evidentno disproporcionalna prema državama članicama koje su dosad podigle dob umirovljenja na 67god.</p> <p>Predlažem brisanje čl.10. ZID ZOMO kako bi se zadržale postojeće zakonske norme. Predložene promjene za radnike starije životne dobi donose trajno umanjeње prava i dodatni rizik od siromaštva i nezaposlenosti u starosti. Sankcioniranje se treba fokusirati na poslodavca koji otpušta radnika u prijevremenu mirovinu, a ne kažnjavati radnika koji pritom nema izbora.</p> <p>Predlažem brisanje čl.11. ZID ZOMO kako bi se zadržale postojeće zakonske norme; podizanje uvjeta dobi neproporcionalno je restriktivno.</p> <p>Predložene izmjene i dopune doprinijet će dodatnom osiromašivanju dijela umirovljenika te povećati društvene razlike. Nedopustivo je da zakonodavac postroživanjem uvjeta za umirovljenje kompenzira troškove neuspjele reforme uvođenja II mirovinskog stupa, čime i dalje ostaje neadresirano iznimno bitno pitanje kontroliranja dijela deficita koji nastaje zbog isplate povlaštenih mirovina iz radničkih doprinosa!</p>	Odbijen	Već je prethodno odgovoreno.
86.	Dijana Šobota	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	Svaka mirovinska reforma složen je postupak, a kada se ona provodi u sustavu kakav je hrvatski, obilježen problemima neodrživosti sustava i neadekvatnošću mirovina, tada svako zadiranje u taj sustav mora biti temeljeno na odgovarajućim analizama i podatcima, kako bi predložena rješenja išla u cilju rješavanja tih problema. Nažalost, kao i puno puta do sada, niti ova rješenja nisu rezultat provedene analize, a čini se kako će mnoga od njih postići učinke suprotne namjeravanim. Sindikati su još prošle godine tražili osnivanje radne skupine za	Odbijen	Već je prethodno odgovoreno.

			<p>izmjenu Zakona o mirovinskom osiguranju, kako bi ona na vrijeme počela s radom i kako bismo svi zajedno imali dovoljno vremena provesti kvalitetnu analizu i, sukladno utvrđenom, predložiti odgovarajuća rješenja. To se, opet nažalost, nije dogodilo tada, jer je radna skupina osnovana tek ove godine i u njenom su se sastavu našli, osim sindikata, predstavnici poslodavaca, akademske zajednice, umirovljeničkih udruga, mirovinskih fondova, HZMO-a, međutim, skupina se sastala samo dva puta. Prvi put krajem svibnja 2018. godine, kada su predstavnici resornog Ministarstva rada i mirovinskog sustava (MRMS) i HZMO-a članovima skupine predstavili aktualne podatke o stanju mirovinskog sustava. Drugi sastanak održan je krajem lipnja 2018. godine i znakovito je da je resorno ministarstvo dan ranije upoznalo novinare s prijedlozima rješenja u okviru reforme, što je na dan sastanka bilo popraćeno u dva dnevna lista, putem kojih su i članovi radne skupine, zajedno sa širom javnošću, prvi puta dobili informaciju o pravcu reformskih mjera. Dakle, u radnoj skupini se nije vodio dijalog, već su njezini članovi, pa tako i socijalni partneri, bili samo još jedna skupina kojoj je MRMS iznio rješenja, bez analize, argumenata i razgovora.</p> <p>Opravađavajući predložena rješenja MRMS tvrdi kako je samo 20 posto trenutnih umirovljenika odradilo puni radni staž od 40 godina, da je 30 godina staža premalo te da ga treba produljiti. Također, navodi da je godišnji deficit mirovinskog sustava 17 mlrd kuna i da se isti nadoknađuje iz proračuna. No, sve ove izjave netočne su i nekorektne. U odnosu na deficit mirovinskog sustava treba jasno reći kako od navedenog iznosa oko 12 mlrd deficita otpada na tranzicijski trošak i trošak mirovina ostvarenih po posebnim propisima. Pojam „puni radni staž“ ne postoji, jer podsjećamo kako su početkom 1990-tih dotad posebni fondovi, radnički, obrtnički i poljoprivredni, objedinjeni u jednom, radničkom fondu. Na kraju, prosjek godina mirovinskog staža za starosne mirovine je 32 godine, a za prijevremene starosne mirovne čak 39 godina! Uz to, do 1.1.1999. godine žene</p>	
--	--	--	---	--

		<p>su u prijevremenu mirovinu mogle ići s 30 godina staža osiguranja, a u starosnu s 35 godina staža, dok je muškarcima i za jedno i za drugo trebalo 5 godina više. Godine starosti nisu bile primarne. Osim toga, tijekom 1990.-tih veliki je dio mladih povratnika s bojišta jednostavno „pospremljen“ u mirovinu dokupom staža ili bez toga, ako su imali uvjet za prijevremenu mirovinu, jer su tvrtke u kojima su radili propale u privatizaciji, dok su oni ratovali. Svih kasnijih godina, a i danas, poslodavci se „rješavaju“ starijih radnika koji imaju uvjet za prijevremenu mirovinu.</p> <p>Mirovinskom reformom treba postići održivost sustava i adekvatnost mirovina, zbog čega je nužno smanjiti pritisak na mirovinski sustav kroz smanjivanje priljeva novih umirovljenika te započeti popravljivanje omjera broja radnika i umirovljenika, putem stimulacije radnika na duži ostanak u svijetu rada i to na načelima pravednosti i nediskriminacije. Ova bi reforma trebala težiti ublažavanju ili uklanjanju nejednakosti koje su posljedica svih prethodno provedenih reformi. Reforma ovoga puta mora ići u korist, a ne, kao svaki puta do sada, na štetu radnika. Već dugi niz godina Vijeće EU i Europska komisija Hrvatskoj preporučuju usklađivanje odredbi o mirovinama za posebne kategorije umirovljenika s općim pravilima za umirovljanje, a ta je preporuka, zajedno s preporukama za odvrćanje od prijevremenog umirovljenja i ubrzavanja prelaska na višu dobnu granicu za umirovljenje, dio paketa preporuka vezano uz mirovinsku reformu, u okviru Nacionalnog programa reformi Hrvatske za 2018. godinu i Programa konvergencije Hrvatske za 2018. godinu. I dok u pogledu odvrćanja od prijevremenog umirovljenja te ubrzavanja prelaska na višu dobnu granicu za umirovljanje Vlada RH spremno predlaže rješenja (i to na štetu radnika – budućih umirovljenika), o usklađivanju odredbi o umirovljenju za posebne kategorije korisnika s općim propisom, godinama, pa tako i u okviru ovih prijedloga, još jednom nema niti riječi. Dakle, Vlada RH se odlučuje za selektivni pristup u rješavanju problema mirovinskog</p>		
--	--	---	--	--

			<p>sustava, i to bez odgovarajuće podloge i procjene dugoročnih učinaka predloženih rješenja.</p> <p>Vlada RH mora podastrijeti analitičke podloge za predložena rješenja, izvršenje procjene učinaka predloženih rješenja, pristupanje usklađivanju uvjeta umirovljenja posebnih kategorija korisnika s općim propisom te vratiti rad na mirovinskoj reformi u okviru za to osnovane radne skupine. Mirovinska reforma prevažno je pitanje za sve radnike te sadašnje i buduće umirovljenike, koji zaslužuju odgovoran i predan rad, koji bi trebao otkloniti negativne učinke svih bivših reformi i povremenih intervencija u mirovinski sustav te odrediti smjer i mjere za budućnost. S obzirom na visoku razinu neslaganja s predloženim rješenjima te očekivanim negativnim učincima po radnike, ali i sustav u cjelini, Vlada RH mora povući ovakav prijedlog Zakona te ga vratiti radnoj skupini.</p>		
87.	Marija Zrinka Sokač	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Svaka mirovinska reforma složen je postupak, a kada se ona provodi u sustavu kakav je hrvatski, obilježen problemima neodrživosti sustava i neadekvatnošću mirovina, tada svako zadiranje u taj sustav mora biti temeljeno na odgovarajućim analizama i podacima, kako bi predložena rješenja išla u cilju rješavanja tih problema. Nažalost, kao i puno puta do sada, niti ova rješenja nisu rezultat provedene analize, a čini se kako će mnoga od njih postići učinke suprotne namjeravanim. Sindikati su još prošle godine tražili osnivanje radne skupine za izmjenu Zakona o mirovinskom osiguranju, kako bi ona na vrijeme počela s radom i kako bismo svi zajedno imali dovoljno vremena provesti kvalitetnu analizu i, sukladno utvrđenom, predložiti odgovarajuća rješenja. To se, opet nažalost, nije dogodilo tada, jer je radna skupina osnovana tek ove godine i u njenom su se sastavu našli, osim sindikata, predstavnici poslodavaca, akademske zajednice, umirovljeničkih udruga, mirovinskih fondova, HZMO-a, međutim, skupina se sastala samo dva puta. Prvi put krajem svibnja 2018. godine, kada su predstavnici resornog Ministarstva rada i mirovinskog sustava (MRMS) i HZMO-a članovima skupine predstavili</p>	Odbijen	Već je prethodno odgovoreno.

			<p>aktualne podatke o stanju mirovinskog sustava. Drugi sastanak održan je krajem lipnja 2018. godine i znakovito je da je resorno ministarstvo dan ranije upoznalo novinare s prijedlozima rješenja u okviru reforme, što je na dan sastanka bilo popraćeno u dva dnevna lista, putem kojih su i članovi radne skupine, zajedno sa širom javnošću, prvi puta dobili informaciju o pravcu reformskih mjera. Dakle, u radnoj skupini se nije vodio dijalog, već su njezini članovi, pa tako i socijalni partneri, bili samo još jedna skupina kojoj je MRMS iznio rješenja, bez analize, argumenata i razgovora.</p> <p>Opravedavajući predložena rješenja MRMS tvrdi kako je samo 20 posto trenutnih umirovljenika odradilo puni radni staž od 40 godina, da je 30 godina staža premalo te da ga treba produljiti. Također, navodi da je godišnji deficit mirovinskog sustava 17 mlrd kuna i da se isti nadoknađuje iz proračuna. No, sve ove izjave netočne su i nekorektne. U odnosu na deficit mirovinskog sustava treba jasno reći kako od navedenog iznosa oko 12 mlrd deficita otpada na tranzicijski trošak i trošak mirovina ostvarenih po posebnim propisima. Pojam „puni radni staž“ ne postoji, jer podsjećamo kako su početkom 1990-tih dotad posebni fondovi, radnički, obrtnički i poljoprivredni, objedinjeni u jednom, radničkom fondu. Na kraju, prosjek godina mirovinskog staža za starosne mirovine je 32 godine, a za prijevremene starosne mirovne čak 39 godina! Uz to, do 1.1.1999. godine žene su u prijevremenu mirovinu mogle ići s 30 godina staža osiguranja, a u starosnu s 35 godina staža, dok je muškarcima i za jedno i za drugo trebalo 5 godina više. Godine starosti nisu bile primarne. Osim toga, tijekom 1990-tih veliki je dio mladih povratnika s bojišta jednostavno „pospremljen“ u mirovinu dokupom staža ili bez toga, ako su imali uvjet za prijevremenu mirovinu, jer su tvrtke u kojima su radili propale u privatizaciji, dok su oni ratovali. Svih kasnijih godina, a i danas, poslodavci se „rješavaju“ starijih radnika koji imaju uvjet za prijevremenu mirovinu.</p> <p>Mirovinskom reformom treba postići održivost sustava i adekvatnost mirovina, zbog čega je nužno smanjiti</p>	
--	--	--	---	--

			<p>pritisak na mirovinski sustav kroz smanjivanje priljeva novih umirovljenika te započeti popravljivanje omjera broja radnika i umirovljenika, putem stimulacije radnika na duži ostanak u svijetu rada i to na načelima pravednosti i nediskriminacije. Ova bi reforma trebala težiti ublažavanju ili uklanjanju nejednakosti koje su posljedica svih prethodno provedenih reformi. Zahtjev sindikata je da reforma ovoga puta ide u korist, a ne, kao svaki puta do sada, na štetu radnika. Već dugi niz godina Vijeće EU i Europska komisija Hrvatskoj preporučuju usklađivanje odredbi o mirovinama za posebne kategorije umirovljenika s općim pravilima za umirovljenje, a ta je preporuka, zajedno s preporukama za odvrćanje od prijevremenog umirovljenja i ubrzavanja prelaska na višu dobnu granicu za umirovljenje, dio paketa preporuka vezano uz mirovinsku reformu, u okviru Nacionalnog programa reformi Hrvatske za 2018. godinu i Programa konvergencije Hrvatske za 2018. godinu. I dok u pogledu odvrćanja od prijevremenog umirovljenja te ubrzavanja prelaska na višu dobnu granicu za umirovljenje Vlada RH spremno predlaže rješenja (i to na štetu radnika – budućih umirovljenika), o usklađivanju odredbi o umirovljenju za posebne kategorije korisnika s općim propisom, godinama, pa tako i u okviru ovih prijedloga, još jednom nema niti riječi. Dakle, Vlada RH se odlučuje za selektivni pristup u rješavanju problema mirovinskog sustava, i to bez odgovarajuće podloge i procjene dugoročnih učinaka predloženih rješenja.</p> <p>Stoga sindikati od Vlade RH traže predočenje analitičke podloge za predložena rješenja, izvršenje procjene učinaka predloženih rješenja, pristupanje usklađivanju uvjeta umirovljenja posebnih kategorija korisnika s općim propisom te vraćanje rada na mirovinskoj reformi u okvire za to osnovane radne skupine. Mirovinska reforma prevažno je pitanje za sve radnike te sadašnje i buduće umirovljenike, koji zaslužuju odgovoran i predan rad, koji bi trebao otkloniti negativne učinke svih bivših reformi i povremenih intervencija u mirovinski sustav te odrediti smjer i mjere za budućnost. S obzirom na visoku razinu neslaganja s predloženim rješenjima te očekivanjem</p>	
--	--	--	--	--

			<p>negativnim učincima po radnike, ali i sustav u cjelini, predložimo Vladi RH da povuče ovakav prijedlog Zakona te ga vrati radnoj skupini.</p> <p>Članci 9. i 10. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljivo nam je ubrzavanje razdoblja za ostvarenje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu po strožim uvjetima u smislu potrebnih godina života te posljedično podizanje dobne granice za ostvarenje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu na 67, odnosno 62 godina života. Navedena rješenja apsolutno su neprihvatljiva, zbog brojnih razloga koje predlagatelj nije uzimao u obzir, a koji su u zemljama razvijene demokracije važni čimbenici na kojima se temelje ovakvi reformski prijedlozi. Podatci za Hrvatsku govore u prilog potrebe zauzimanja potpuno suprotnog stava.</p> <p>Naime, uzimajući u obzir podatak o očekivanom trajanju života u Hrvatskoj, ono je u 2016. godini niže za 2,8 godina ukupno (3,2 godine muškarci, 2,3 godine žene) u odnosu na prosjek EU, s tim da prosjek EU dižu razvijenije zapadne i sjeverne države članice. Dio nama usporedivih zemalja nije došao ni do 65 godina života kao uvjeta za starosnu mirovinu. Prema izvješću EK (The Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU Member States 2016-2070) razlika u očekivanom trajanju života u 2016. godini neznatno je veća i iznosi 3,3 godine za muškarce i 2,6 godina za žene, prema projekcijama za 2040. godinu ta razlika za muškarce iznosi 2,6 godina, a za žene 2 godine dok u 2070. godini za muškarce razlika iznosi 1,7 godina i za žene 1,4 godine. Podatak o očekivanom trajanju života nakon 65. godine starosti u Hrvatskoj za 2016. godinu, pokazuje da je ono ukupno 17,6 godina, dok EU prosjek iznosi 20,0 godina (15,6 godina muškarci i 19,2 godine žene, dok je prosjek EU 18,2 godina muškarci i žene 21,6 godina).</p> <p>Očekivano trajanje zdravog života pri rođenju u Hrvatskoj u 2016. godini je 57,1 godina za muškarce i 58,7 godina za žene, u odnosu na prosjek EU 63,5 godina za muškarce i 64,2 godine za žene, dok je očekivano trajanje zdravog života nakon 65. godine u Hrvatskoj u 2016. godini dvostruko kraće od prosjeka EU, odnosno u</p>	
--	--	--	---	--

			<p>Hrvatskoj za muškarce iznosi 5,2 godine, a za žene 4,9 godina, dok je prosjek EU za muškarce 9,8 godina, a za žene 10,1 godinu. Tako, primjerice, u Švedskoj očekivano trajanje zdravog života nakon 65. godine za muškarce iznosi 15,1 godinu, a za žene 16,6 godina, u Norveškoj za muškarce 15,4 godine, a za žene 15,2 godine; u Danskoj ono iznosi 11,5 godina za muškarce i 11,9 godina za žene, dok je u Njemačkoj očekivano trajanje života u zdravlju nakon 65. godine 11,5 godina za muškarce i 12,4 godine za žene. Pored toga, valja spomenuti i kako je očekivano trajanje života prema stupnju obrazovanja u Hrvatskoj u 2016. godini za one s osnovnom školom (ISCED 0-2) je 77 godina, sa srednjom stručnom spremom (ISCED 3-4) je 77,5 godina, a za visoko obrazovane (ISCED 5-8) je 80,5 godina.</p> <p>U Hrvatskoj je u 2017. godini stopa zaposlenosti dobne skupine od 25 do 54 godine starosti iznosila 74,9 posto, a dobne skupine od 55 do 64 godine starosti 40,3%, dok prosjek EU za dobnu skupinu od 25 do 54 godine starosti iznosi 79,7 posto, a za dobnu skupinu od 55 do 64 godine starosti iznosi 57,1 posto. Osim svega navedenog prema izvješću EK (The Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU Member States 2016-2070) očekuje se da će 12 zemalja članica u projiciranom razdoblju imati pad u javnim troškovima za mirovine kao udjelu u BDP-u. Najveći pad očekuje se za Grčku (-6,6 postotnih bodova), zatim za Hrvatsku (-3,8 postotnih bodova), Francusku (-3,3 postotnih bodova), Latviju (-2,6 postotnih bodova) i Portugal (-2,2 postotnih bodova). Za još sedam zemalja također se projicira smanjenje, ali nešto manje, točnije između 1 i 1,9 postotnih bodova (Danska, Estonija, Italija, Litva, Španjolska, Švedska i Poljska). Projekcije za Hrvatsku kazuju kako će se u 2040. godini smanjiti javni troškovi za mirovine kao udjelu u BDP-u s 10,6% zabilježeno u 2016. godini na 8,3%, da bi do kraja projiciranog razdoblja tj. 2070. godine iznosili 6,8%. Usporede li se pak podatci o javnim troškovima za mirovine kao udjeli u BDP-u Hrvatske i prosjeku EU 28, vidljivo je kako je 2016. godine u Hrvatskoj taj udio iznosio 10,6%, a u EU 28 - 11,2%, u 2040. godini u</p>	
--	--	--	---	--

			<p>Hrvatskoj će udio iznositi 8,3%, a u EU 28 - 12%, dok će u 2070. godini u Hrvatskoj taj udio iznositi 6,8%, a u EU - 28 iznositi će 11%.</p> <p>Navedeni podatci i projekcije ne samo da ne opravdavaju predložena rješenja, nego govore u prilog potrebe za zaokretom te zadržavanjem zakonskog rješenja o 65, odnosno 60 godina života kao dobnoj granici za stjecanje prava na starosnu, odnosno prijevremenu starosnu mirovinu. Zbog toga, a temeljem predloženih podataka, tražimo da predlagatelj odustane od podizanja uvjeta dobi za stjecanje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu i zakonski vrati dobnu granicu na 65, odnosno 60 godina života, sve dok se očekivano trajanje života općenito, kao i očekivano trajanje života u zdravlju nakon 65 godine života u Hrvatskoj značajnije ne približi EU prosjeku.</p> <p>Životni vijek, život u zdravlju nakon 65. godine i slično ovise o uvjetima života u stvarnom okruženju, radnim uvjetima i tehnologijama, stanju zdravstvene zaštite i njenoj dostupnosti što su neposredni razlozi hrvatskog zaostajanja za EU prosjekom te posebno za stanjem u razvijenim EU zemljama. Podizanje dobne granice za ostvarenje prava na mirovinu ne znači da će ljudi do tada moći raditi, ali znači da će zbog ranijeg odlaska u mirovinu (jer ne mogu raditi ili ih se poslodavac želi riješiti i zaposliti mlađe) biti trajno kažnjeni nižim mirovinama, što će rezultirati njihovim siromaštvom u starosti. Niti jedna vlada nema mandat predlagati ovakva rješenja bez odgovarajućih podataka koji govore u prilog njihove potrebe, već se dob za umirovljenje može produžavati tek onda kada se stvori okružje koje će to omogućiti i opravdavati.</p> <p>Članak 11. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljiv je prijedlog povećanja uvjeta dobi za stjecanja prava na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika sa sadašnjih 60, na 61 godinu života, odnosno 62 godine života od 2027. godine. I u ovom slučaju kao i u slučaju starosne i prijevremene starosne mirovine, predlagatelj ne pruža nikakve dokaze koji opravdavaju potrebu za ovim povećanjem. Smatramo</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>kako osoba s najmanje 41 godinom staža osiguranja u efektivnom trajanju i 60 godina života zaslužuje pravo na umirovljenje bez trajnog umanjenja mirovine. Radi se o radnicima koji su već po završetku srednje škole započeli s radom i koji su u pravilu radili u zahtjevnim radnim uvjetima i radno intenzivnim djelatnostima i koji nakon 41 godine mirovinskog staža zaslužuju umirovljenje bez kažnjavanja. Za one među njima koji se ipak odluče za ostanak u svijetu rada zakonodavac treba omogućiti stimulaciju za duži ostanak u svijetu rada, jer svojom odlukom doprinose rasterećenju mirovinskog sustava.</p> <p>Članak 13. ZID ZOMO</p> <p>Prilikom donošenja Zakona o mirovinskom osiguranju 2014. godine zakonodavac je omogućio osobama u starosnoj mirovini rad do polovice punog radnog vremena, uz zadržavanje prava na isplatu mirovine. Tada je izriječno rečeno kako ista mogućnost neće biti pružena korisnicima prijevremene starosne mirovine, iz razloga što će to izazvati veliki val prijevremenog umirovljenja i stvoriti dodatni pritisak na mirovinski sustav, a cilj je njegovo rasterećenje.</p> <p>Ako je navedeni cilj u središtu i ovih izmjena, tada nije jasno koji argumenti stoje iza prijedloga koji bi i prijevremenim umirovljenicima omogućio rad u polovici punog radnog vremena uz istovremeno zadržavanje mirovine. Prijedlog koji nudi predlagatelj potiče i radnika i poslodavca na nova opterećenja mirovinskog sustava i sustava rada. Ako radnik može i želi nastaviti raditi, a poslodavac ima potrebu za njegovima radom, radnika treba zadržati u radnom odnosu, a ne umiroviti ga uz zadržavanje radnog mjesta. Temeljni cilj reforme je postići održivost sustava, prije svega kroz smanjivanje priljeva novih umirovljenika te osigurati adekvatnost mirovina. S obzirom na navedene ciljeve, ovakav prijedlog smatramo kontraproduktivnim, čak i nerazumnim. Svjesni problema niskih mirovina prihvaćamo mogućnost rada korisnika starosnih mirovina, ali ovaj prijedlog ne smatramo korakom u pravom smjeru, a rad umirovljenika u prijevremenoj mirovini, uz zadržavanje mirovine, u pravilu ne bilježe ni druge EU</p>	
--	--	--	--	--

			<p>zemlje. Za očekivati je da će ovakvo rješenje biti poticaj poslodavcima za slanje radnika u prijevremenu mirovinu te njihovo ponovno uzimanje u radni odnos po fleksibilnijim oblicima ugovora o radu, što predstavlja nelojalnu konkurenciju radnicima. Radnici će prihvaćati prijevremeno umirovljenje i mogućnost dodatnog rada, ako izračun pokaže kako će iznos mirovine i polovice plaće biti veći od iznosa plaće koju su imali do tada.</p> <p>Članak 22. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljiv nam je prijedlog većeg umanjenja mirovina zbog odlaska u prijevremenu mirovinu linearno za 0,34 posto za svaki mjesec ranijeg umirovljenja. Već je i sadašnji model dovoljno destimulativan. Linearno umanjenje smatramo nepravednim, dok sadašnji model, prema kojem stopa umanjenja pada što je osiguranik bliže uvjetima za starosnu mirovinu, ipak stimulira kasniji odlazak u prijevremenu starosnu mirovinu, jer je blaži u kažnjavanju onih koji imaju više godina života i više godina mirovinskog staža u trenutku umirovljenja. Poznato je kako odlazak u prijevremenu starosnu mirovinu najčešće nije izbor radnika, već ga poslodavac šalje u mirovinu čim navršši prvi uvjet. Stoga tražimo da se umjesto radnika kazni, odnosno penalizira poslodavac (uključujući i državu), koji radnika šalje u prijevremenu mirovinu, jer je to mjera koja postoji u nekim zemljama. Ona se može provesti kroz propisivanje povećane uplate doprinosa, dokup mirovine do pune mirovine ili neki drugi oblik fiskalne destimulacije. Povećanje trajnog umanjenja prijevremenih mirovina, s obzirom na činjenicu nedobrovoljnog umirovljenja, neće imati za posljedicu duži ostanak u svijetu rada, nego porast siromaštva starijih osoba.</p> <p>Podržavamo povećanje polaznog faktora za određivanje starosne mirovine za osobu koja prvi puta stječe mirovinu i ima 65 godina života i 35 godina mirovinskog staža i to sa sadašnjih 0,15 na 0,34 posto za svaki mjesec kasnijeg umirovljenja. Međutim, upitno je u kojoj mjeri će tu mogućnost moći iskoristiti radnici na poslovima većeg fizičkog opterećenja i/ili niže razine složenosti, jer praksa</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>pokazuje kako ju u najvećoj mjeri koriste visokoobrazovani (sveučilišni profesori, znanstvenici, liječnici ...) čije su mirovine već značajno veće od prosjeka. Istovremeno, protivimo se ukidanju navedene mogućnosti za dugogodišnjeg osiguranika, koji prema sadašnjem uređenju ima takvu mogućnost, jer bi ovo pravo u odnosu na cilj izmjena Zakona moralo biti jednako dostupno. Ako je cilj mirovinske reforme poticaj za dulji ostanak u svijetu rada i smanjivanje pritiska na mirovinski sustav, tada se ne smije pribjegavati polovičnim rješenjima, koja će imati suprotan učinak. Sve koji mogu i žele raditi duže od zakonom propisane granice treba na isti način, bez diskriminacije poticati na ostanak u svijetu rada. Prilika je to i ženama da utječu na visinu svoje mirovine, koje značajno zaostaju za mirovinama njihovih muških kolega.</p> <p>Članak 25. ZID ZOMO</p> <p>Načelno nam je prihvatljiv prijedlog koji radnicima pri umirovljenju daje pravo izbora za njih povoljnijeg rješenja, odnosno izbor ostanka u oba stupa mirovinskog osiguranja ili prebacivanje sredstava u 1. stup. To znači uvažavanje činjenice da sustav dva mirovinska stupa ne osigurava veće mirovine svima, nego veći dio korisnika „dvostupaša“ ostvaruje i ostvarivat će manje mirovine.</p> <p>Na ovom mjestu dobro je podsjetiti se kako je 2. stup mirovinskog osiguranja nastao preusmjeravanjem 5 posto, odnosno $\frac{1}{4}$ prihoda javnog sustava na osobne račune osiguranika u privatnim fondovima, stvorivši time sustav individualizirane kapitalizirane štednje, ali i proračunsku rupu, odnosno tzv. tranzicijski trošak u javnom sustavu. Za zatvaranje te rupe država od privatnih fondova posuđuje ta ista sredstva i na njih plaća kamatu. Očekivanja su MRMS-a da će se čak 97 posto osiguranika u trenutku umirovljenja odlučiti za prelazak u 1. stup, jer će to za njih biti povoljnija mogućnost, a da će za samo 3 posto osiguranika, i to onih s najvišim plaćama, biti povoljniji ostanak u oba stupa. Taj podatak pokazuje kako uvođenje 2. stupa mirovinskog osiguranja nije ispunilo očekivanja, a uz to je s gotovo 6 mlrd kuna tranzicijskog troška godišnje, i preskup za državni</p>	
--	--	--	--	--

			<p>proračun.</p> <p>Iako smatramo kako je država odgovorna osigurati da nitko nema manju mirovinu zbog toga što je bio prisiljen 5 posto svoga mirovinskog doprinosa uplaćivati u 2. stup, a 15 posto u 1. stup, predloženo rješenje, osim što dovodi u pitanje smisao opstanka 2. stupa, dugoročno će za javne financije povećati teret mirovinskog sustava, odnosno stvoriti dodatni trošak, samo zato da bi se postigla razina mirovina koje bi korisnici imali da 2. stup nije uveden. MRMS je u svojoj prezentaciji iznio podatak o očekivanom pozitivnom učinku na državni proračun ovakvog rješenja, i to u iznosu od 87 mlrd kuna u razdoblju 2019.-2040., no jasno je kako dugoročno ovaj učinak može biti samo negativan. Činjenica je da će se prihod za proračun događati jednokratno, i to prilikom odlaska u mirovinu i prebacivanja sredstava u 1. stup, dok će trošak biti dugoročan, odnosno tijekom cijelog razdoblja korištenja mirovine svakog korisnika. Ako su predviđanja MRMS-a točna, većina tog troška morati će se platiti u godinama nakon 2040., što je, očito, dovoljno izvan horizonta današnje vlade, pa ona nema potrebe razmišljati o tome. Osim toga, predloženo rješenje stvara situaciju u kojoj prisilna štednja u 2. stupu omogućuje ostvarivanje profita privatnim financijskim institucijama koje upravljaju fondovima (i mirovinskim osiguravajućim društvima – MOD-ovima, trenutno jednom), dok država, odnosno porezni obveznici, snose rizik i plaćaju razliku između onoga što su mirovinski fondovi svojim prinosima uspjeli ostvariti i razine mirovine koja je potrebna da bi osiguranici iz 2. stupa imali jednake mirovine kao da su bili osigurani samo u 1. stupu. Sve navedeno ukazuje na potrebu preispitivanja modela, jer ako 2. stup, čak i unatoč izdašnim državnim subvencijama, neće ostvariti više mirovine za ogromnu većinu budućih korisnika, potrebno je posve ozbiljno razmotriti svrsishodnost njegovog opstanka. Podsjećamo kako države članice EU takav model ili nemaju, ili su od njega odustale, ili se u 2. stupu štedi puno manje, recimo do 2 posto.</p> <p>Temeljem već iznesenog, apsolutno smo protiv najave povećanja izdvajanja za 2. stup na štetu 1. stupa, i to</p>	
--	--	--	---	--

			<p>povećanja s 5, na 5,5 pa na 6 posto, odnosno smanjenja izdvajanja za 1. stup s 15 na 14,5 pa na 14 posto. Takav prijedlog znači povećanje tranzicijskog troška i javnog duga, a potpuno je besmisleno, ako će se osiguranicima omogućavati vraćanje u 1. stup.</p> <p>Na kraju, otvaramo i pitanje prava na dodatak na mirovine od 27 posto i za korisnike mirovina iz oba stupa, jer je to korekcija koja je svojedobno uvedena radi ublažavanja razlike u mirovinama starih i novih umirovljenika u istom javnom sustavu. Kako je 1. stup mirovinskog osiguranja obvezni stup generacijske solidarnosti, to svakom osiguraniku „dvostupašu“, koji se odluči za mirovinu iz oba stupa, pripada pravo na dodatak na mirovinu i to razmjerno udjelu mirovinske štednje u 1. stupu, odnosno $\frac{3}{4}$ dodatka. Predloženo rješenje takve osiguranike zakida u navedenom pravu, što je apsolutno neprihvatljivo. Smatramo da im to pravo treba biti omogućeno, a da tek onda odluče hoće li ostati u sustavu mirovina iz oba stupa ili prenijeti sva sredstva iz 2. stupa u 1. stup i tada ostvarivati mirovinu po osnovi samo 1. stupa i punog dodatka.</p> <p>Članak 41. i 43. ZID ZOMO</p> <p>Podizanje uvjeta dobi za žene za stjecanje prava na starosnu mirovinu te uvjeta dobi i staža za stjecanje prava na prijevremenu starosnu mirovinu treba zadržati na sadašnjoj dinamici od 3 mjeseca po godini, a ne povećavati na dinamiku od 4 mjeseca po godini i time skratiti razdoblje u kome će se žene izjednačiti po uvjetima za umirovljenje s muškarcima. Predlagatelj nije predočio niti jedan argument koji bi govorio u prilog ovakvom prijedlogu. Predlagatelja treba podsjetiti da žene u Hrvatskoj još uvijek u najvećoj mjeri vode brigu o kućanstvu, djeci te starijim osobama, a društvo nedovoljno osigurava odgovarajuću institucionalnu skrb koja bi rasteretila žene. Dok društvo ne ispuni navedene pretpostavke svako ubrzavanje izjednačavanja dobi za umirovljenje za žene znači dodatni pritisak na žene, što će neminovno rezultirati njihovim ranijim izlaskom iz svijeta rada kroz prijevremeno umirovljenje, čime se žene dodatno kažnjavaju i stavljaju u svojevrsan</p>	
--	--	--	---	--

			neravnopravan položaj u odnosu na muškarce. Odluka Ustavnog suda RH o uklanjanju dobne diskriminacije između muškaraca i žena za odlazak u mirovinu tako je, neželjeno, stvorila novu diskriminaciju, ovoga puta za žene. Ne treba je još ubrzavati skraćivanjem prijelaznog razdoblja.		
88.	Marina Brčić	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	Svaka mirovinska reforma složen je postupak, a kada se ona provodi u sustavu kakav je hrvatski, obilježen problemima neodrživosti sustava i neadekvatnošću mirovina, tada svako zadiranje u taj sustav mora biti temeljeno na odgovarajućim analizama i podacima, kako bi predložena rješenja išla u cilju rješavanja tih problema. Nažalost, kao i puno puta do sada, niti ova rješenja nisu rezultat provedene analize, a čini se kako će mnoga od njih postići učinke suprotne namjeravanim. Sindikati su još prošle godine tražili osnivanje radne skupine za izmjenu Zakona o mirovinskom osiguranju, kako bi ona na vrijeme počela s radom i kako bismo svi zajedno imali dovoljno vremena provesti kvalitetnu analizu i, sukladno utvrđenom, predložiti odgovarajuća rješenja. To se, opet nažalost, nije dogodilo tada, jer je radna skupina osnovana tek ove godine i u njenom su se sastavu našli, osim sindikata, predstavnici poslodavaca, akademske zajednice, umirovljeničkih udruga, mirovinskih fondova, HZMO-a, međutim, skupina se sastala samo dva puta. Prvi put krajem svibnja 2018. godine, kada su predstavnici resornog Ministarstva rada i mirovinskog sustava (MRMS) i HZMO-a članovima skupine predstavili aktualne podatke o stanju mirovinskog sustava. Drugi sastanak održan je krajem lipnja 2018. godine i znakovito je da je resorno ministarstvo dan ranije upoznalo novinare s prijedlozima rješenja u okviru reforme, što je na dan sastanka bilo popraćeno u dva dnevna lista, putem kojih su i članovi radne skupine, zajedno sa širom javnošću, prvi puta dobili informaciju o pravcu reformskih mjera. Dakle, u radnoj skupini se nije vodio dijalog, već su njezini članovi, pa tako i socijalni partneri, bili samo još jedna skupina kojoj je MRMS iznio rješenja, bez analize,	Odbijen	Već je prethodno odgovoreno.

			<p>argumenata i razgovora.</p> <p>Opravdavajući predložena rješenja MRMS tvrdi kako je samo 20 posto trenutnih umirovljenika odradilo puni radni staž od 40 godina, da je 30 godina staža premalo te da ga treba produljiti. Također, navodi da je godišnji deficit mirovinskog sustava 17 mlrd kuna i da se isti nadoknađuje iz proračuna. No, sve ove izjave netočne su i nekorektne. U odnosu na deficit mirovinskog sustava treba jasno reći kako od navedenog iznosa oko 12 mlrd deficita otpada na tranzicijski trošak i trošak mirovina ostvarenih po posebnim propisima. Pojam „puni radni staž“ ne postoji, jer podsjećamo kako su početkom 1990-tih dotad posebni fondovi, radnički, obrtnički i poljoprivredni, objedinjeni u jednom, radničkom fondu. Na kraju, prosjek godina mirovinskog staža za starosne mirovine je 32 godine, a za prijevremene starosne mirovine čak 39 godina! Uz to, do 1.1.1999. godine žene su u prijevremenu mirovinu mogle ići s 30 godina staža osiguranja, a u starosnu s 35 godina staža, dok je muškarcima i za jedno i za drugo trebalo 5 godina više. Godine starosti nisu bile primarne. Osim toga, tijekom 1990.-tih veliki je dio mladih povratnika s bojišta jednostavno „pospremljen“ u mirovinu dokupom staža ili bez toga, ako su imali uvjet za prijevremenu mirovinu, jer su tvrtke u kojima su radili propale u privatizaciji, dok su oni ratovali. Svih kasnijih godina, a i danas, poslodavci se „rješavaju“ starijih radnika koji imaju uvjet za prijevremenu mirovinu.</p> <p>Mirovinskom reformom treba postići održivost sustava i adekvatnost mirovina, zbog čega je nužno smanjiti pritisak na mirovinski sustav kroz smanjivanje priljeva novih umirovljenika te započeti popravljivanje omjera broja radnika i umirovljenika, putem stimulacije radnika na duži ostanak u svijetu rada i to na načelima pravednosti i nediskriminacije. Ova bi reforma trebala težiti ublažavanju ili uklanjanju nejednakosti koje su posljedica svih prethodno provedenih reformi. Zahtjev sindikata je da reforma ovoga puta ide u korist, a ne, kao svaki puta do sada, na štetu radnika. Već dugi niz godina Vijeće EU i Europska komisija Hrvatskoj preporučuju usklađivanje</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>odredbi o mirovinama za posebne kategorije umirovljenika s općim pravilima za umirovljenje, a ta je preporuka, zajedno s preporukama za odvrćanje od prijevremenog umirovljenja i ubrzavanja prelaska na višu dobnu granicu za umirovljenje, dio paketa preporuka vezano uz mirovinsku reformu, u okviru Nacionalnog programa reformi Hrvatske za 2018. godinu i Programa konvergencije Hrvatske za 2018. godinu. I dok u pogledu odvrćanja od prijevremenog umirovljenja te ubrzavanja prelaska na višu dobnu granicu za umirovljenje Vlada RH spremno predlaže rješenja (i to na štetu radnika – budućih umirovljenika), o usklađivanju odredbi o umirovljenju za posebne kategorije korisnika s općim propisom, godinama, pa tako i u okviru ovih prijedloga, još jednom nema niti riječi. Dakle, Vlada RH se odlučuje za selektivni pristup u rješavanju problema mirovinskog sustava, i to bez odgovarajuće podloge i procjene dugoročnih učinaka predloženih rješenja.</p> <p>Stoga sindikati od Vlade RH traže predočanje analitičke podloge za predložena rješenja, izvršenje procjene učinaka predloženih rješenja, pristupanje usklađivanju uvjeta umirovljenja posebnih kategorija korisnika s općim propisom te vraćanje rada na mirovinskoj reformi u okvire za to osnovane radne skupine. Mirovinska reforma prevažno je pitanje za sve radnike te sadašnje i buduće umirovljenike, koji zaslužuju odgovoran i predan rad, koji bi trebao otkloniti negativne učinke svih bivših reformi i povremenih intervencija u mirovinski sustav te odrediti smjer i mjere za budućnost. S obzirom na visoku razinu neslaganja s predloženim rješenjima te očekivanim negativnim učincima po radnike, ali i sustav u cjelini, predlažemo Vladi RH da povuče ovakav prijedlog Zakona te ga vrati radnoj skupini.</p> <p>Članci 9. i 10. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljivo nam je ubrzavanje razdoblja za ostvarenje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu po strožim uvjetima u smislu potrebnih godina života te posljedično podizanje dobne granice za ostvarenje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu na 67, odnosno 62 godina života. Navedena rješenja apsolutno</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>su neprihvatljiva, zbog brojnih razloga koje predlagatelj nije uzimao u obzir, a koji su u zemljama razvijene demokracije važni čimbenici na kojima se temelje ovakvi reformski prijedlozi. Podatci za Hrvatsku govore u prilog potrebe zauzimanja potpuno suprotnog stava.</p> <p>Naime, uzimajući u obzir podatak o očekivanom trajanju života u Hrvatskoj, ono je u 2016. godini niže za 2,8 godina ukupno (3,2 godine muškarci, 2,3 godine žene) u odnosu na prosjek EU, s tim da prosjek EU dižu razvijenije zapadne i sjeverne države članice. Dio nama usporedivih zemalja nije došao ni do 65 godina života kao uvjeta za starosnu mirovinu. Prema izvješću EK (The Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU Member States 2016-2070) razlika u očekivanom trajanju života u 2016. godini neznatno je veća i iznosi 3,3 godine za muškarce i 2,6 godina za žene, prema projekcijama za 2040. godinu ta razlika za muškarce iznosi 2,6 godina, a za žene 2 godine dok u 2070. godini za muškarce razlika iznosi 1,7 godina i za žene 1,4 godine. Podatak o očekivanom trajanju života nakon 65. godine starosti u Hrvatskoj za 2016. godinu, pokazuje da je ono ukupno 17,6 godina, dok EU prosjek iznosi 20,0 godina (15,6 godina muškarci i 19,2 godine žene, dok je prosjek EU 18,2 godina muškarci i žene 21,6 godina).</p> <p>Očekivano trajanje zdravog života pri rođenju u Hrvatskoj u 2016. godini je 57,1 godina za muškarce i 58,7 godina za žene, u odnosu na prosjek EU 63,5 godina za muškarce i 64,2 godine za žene, dok je očekivano trajanje zdravog života nakon 65. godine u Hrvatskoj u 2016. godini dvostruko kraće od prosjeka EU, odnosno u Hrvatskoj za muškarce iznosi 5,2 godine, a za žene 4,9 godina, dok je prosjek EU za muškarce 9,8 godina, a za žene 10,1 godinu. Tako, primjerice, u Švedskoj očekivano trajanje zdravog života nakon 65. godine za muškarce iznosi 15,1 godinu, a za žene 16,6 godina, u Norveškoj za muškarce 15,4 godine, a za žene 15,2 godine; u Danskoj ono iznosi 11,5 godina za muškarce i 11,9 godina za žene, dok je u Njemačkoj očekivano trajanje života u zdravlju nakon 65. godine 11,5 godina za muškarce i 12,4 godine za žene. Pored toga, valja</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>spomenuti i kako je očekivano trajanje života prema stupnju obrazovanja u Hrvatskoj u 2016. godini za one s osnovnom školom (ISCED 0-2) je 77 godina, sa srednjom stručnom spremom (ISCED 3-4) je 77,5 godina, a za visoko obrazovane (ISCED 5-8) je 80,5 godina.</p> <p>U Hrvatskoj je u 2017. godini stopa zaposlenosti dobne skupine od 25 do 54 godine starosti iznosila 74,9 posto, a dobne skupine od 55 do 64 godine starosti 40,3%, dok prosjek EU za dobnu skupinu od 25 do 54 godine starosti iznosi 79,7 posto, a za dobnu skupinu od 55 do 64 godine starosti iznosi 57,1 posto. Osim svega navedenog prema izvješću EK (The Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU Member States 2016-2070) očekuje se da će 12 zemalja članica u projiciranom razdoblju imati pad u javnim troškovima za mirovine kao udjelu u BDP-u. Najveći pad očekuje se za Grčku (-6,6 postotnih bodova), zatim za Hrvatsku (-3,8 postotnih bodova), Francusku (-3,3 postotnih bodova), Latviju (-2,6 postotnih bodova) i Portugal (-2,2 postotnih bodova). Za još sedam zemalja također se projicira smanjenje, ali nešto manje, točnije između 1 i 1,9 postotnih bodova (Danska, Estonija, Italija, Litva, Španjolska, Švedska i Poljska). Projekcije za Hrvatsku kazuju kako će se u 2040. godini smanjiti javni troškovi za mirovine kao udjelu u BDP-u s 10,6% zabilježeno u 2016. godini na 8,3%, da bi do kraja projiciranog razdoblja tj. 2070. godine iznosili 6,8%. Usporede li se pak podatci o javnim troškovima za mirovine kao udjeli u BDP-u Hrvatske i prosjeku EU 28, vidljivo je kako je 2016. godine u Hrvatskoj taj udio iznosio 10,6%, a u EU 28 - 11,2%, u 2040. godini u Hrvatskoj će udio iznositi 8,3%, a u EU 28 - 12%, dok će u 2070. godini u Hrvatskoj taj udio iznositi 6,8%, a u EU - 28 iznositi će 11%.</p> <p>Navedeni podatci i projekcije ne samo da ne opravdavaju predložena rješenja, nego govore u prilog potrebe za zaokretom te zadržavanjem zakonskog rješenja o 65, odnosno 60 godina života kao dobnoj granici za stjecanje prava na starosnu, odnosno prijevremenu starosnu mirovinu. Zbog toga, a temeljem predočenih podataka, tražimo da predlagatelj odustane od podizanja uvjeta</p>	
--	--	--	--	--

			<p>dobi za stjecanje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu i zakonski vrati dobnu granicu na 65, odnosno 60 godina života, sve dok se očekivano trajanje života općenito, kao i očekivano trajanje života u zdravlju nakon 65 godine života u Hrvatskoj značajnije ne približi EU prosjeku.</p> <p>Životni vijek, život u zdravlju nakon 65. godine i slično ovise o uvjetima života u stvarnom okruženju, radnim uvjetima i tehnologijama, stanju zdravstvene zaštite i njenoj dostupnosti što su neposredni razlozi hrvatskog zaostajanja za EU prosjekom te posebno za stanjem u razvijenim EU zemljama. Podizanje dobne granice za ostvarenje prava na mirovinu ne znači da će ljudi do tada moći raditi, ali znači da će zbog ranijeg odlaska u mirovinu (jer ne mogu raditi ili ih se poslodavac želi riješiti i zaposliti mlađe) biti trajno kažnjeni nižim mirovinama, što će rezultirati njihovim siromaštvom u starosti. Niti jedna vlada nema mandat predlagati ovakva rješenja bez odgovarajućih podataka koji govore u prilog njihove potrebe, već se dob za umirovljenje može produžavati tek onda kada se stvori okružje koje će to omogućiti i opravdavati.</p> <p>Članak 11. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljiv je prijedlog povećanja uvjeta dobi za stjecanja prava na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika sa sadašnjih 60, na 61 godinu života, odnosno 62 godine života od 2027. godine. I u ovom slučaju kao i u slučaju starosne i prijevremene starosne mirovine, predlagatelj ne pruža nikakve dokaze koji opravdavaju potrebu za ovim povećanjem. Smatramo kako osoba s najmanje 41 godinom staža osiguranja u efektivnom trajanju i 60 godina života zaslužuje pravo na umirovljenje bez trajnog umanjenja mirovine. Radi se o radnicima koji su već po završetku srednje škole započeli s radom i koji su u pravilu radili u zahtjevnim radnim uvjetima i radno intenzivnim djelatnostima i koji nakon 41 godine mirovinskog staža zaslužuju umirovljenje bez kažnjavanja. Za one među njima koji se ipak odluču za ostanak u svijetu rada zakonodavac treba omogućiti stimulaciju za duži ostanak u svijetu rada, jer svojom</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>odlukom doprinose rasterećenju mirovinskog sustava.</p> <p>Članak 13. ZID ZOMO</p> <p>Prilikom donošenja Zakona o mirovinskom osiguranju 2014. godine zakonodavac je omogućio osobama u starosnoj mirovini rad do polovice punog radnog vremena, uz zadržavanje prava na isplatu mirovine. Tada je izrijekom rečeno kako ista mogućnost neće biti pružena korisnicima prijevremene starosne mirovine, iz razloga što će to izazvati veliki val prijevremenog umirovljenja i stvoriti dodatni pritisak na mirovinski sustav, a cilj je njegovo rasterećenje.</p> <p>Ako je navedeni cilj u središtu i ovih izmjena, tada nije jasno koji argumenti stoje iza prijedloga koji bi i prijevremenim umirovljenicima omogućio rad u polovici punog radnog vremena uz istovremeno zadržavanje mirovine. Prijedlog koji nudi predlagatelj potiče i radnika i poslodavca na nova opterećenja mirovinskog sustava i sustava rada. Ako radnik može i želi nastaviti raditi, a poslodavac ima potrebu za njegovima radom, radnika treba zadržati u radnom odnosu, a ne umiroviti ga uz zadržavanje radnog mjesta. Temeljni cilj reforme je postići održivost sustava, prije svega kroz smanjivanje priljeva novih umirovljenika te osigurati adekvatnost mirovina. S obzirom na navedene ciljeve, ovakav prijedlog smatramo kontraproduktivnim, čak i nerazumnim. Svjesni problema niskih mirovina prihvaćamo mogućnost rada korisnika starosnih mirovina, ali ovaj prijedlog ne smatramo korakom u pravom smjeru, a rad umirovljenika u prijevremenoj mirovini, uz zadržavanje mirovine, u pravilu ne bilježe ni druge EU zemlje. Za očekivati je da će ovakvo rješenje biti poticaj poslodavcima za slanje radnika u prijevremenu mirovinu te njihovo ponovno uzimanje u radni odnos po fleksibilnijim oblicima ugovora o radu, što predstavlja nelojalnu konkurenciju radnicima. Radnici će prihvaćati prijevremeno umirovljenje i mogućnost dodatnog rada, ako izračun pokaže kako će iznos mirovine i polovice plaće biti veći od iznosa plaće koju su imali do tada.</p> <p>Članak 22. ZID ZOMO</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>Neprihvatljiv nam je prijedlog većeg umanjenja mirovina zbog odlaska u prijevremenu mirovinu linearno za 0,34 posto za svaki mjesec ranijeg umirovljenja. Već je i sadašnji model dovoljno destimulativan. Linearno umanjenje smatramo nepravednim, dok sadašnji model, prema kojem stopa umanjenja pada što je osiguranik bliže uvjetima za starosnu mirovinu, ipak stimulira kasniji odlazak u prijevremenu starosnu mirovinu, jer je blaži u kažnjavanju onih koji imaju više godina života i više godina mirovinskog staža u trenutku umirovljenja. Poznato je kako odlazak u prijevremenu starosnu mirovinu najčešće nije izbor radnika, već ga poslodavac šalje u mirovinu čim navrší prvi uvjet. Stoga tražimo da se umjesto radnika kazni, odnosno penalizira poslodavac (uključujući i državu), koji radnika šalje u prijevremenu mirovinu, jer je to mjera koja postoji u nekim zemljama. Ona se može provesti kroz propisivanje povećane uplate doprinosa, dokup mirovine do pune mirovine ili neki drugi oblik fiskalne destimulacije. Povećanje trajnog umanjenja prijevremenih mirovina, s obzirom na činjenicu nedobrovoljnog umirovljenja, neće imati za posljedicu duži ostanak u svijetu rada, nego porast siromaštva starijih osoba.</p> <p>Podržavamo povećanje polaznog faktora za određivanje starosne mirovine za osobu koja prvi puta stječe mirovinu i ima 65 godina života i 35 godina mirovinskog staža i to sa sadašnjih 0,15 na 0,34 posto za svaki mjesec kasnijeg umirovljenja. Međutim, upitno je u kojoj mjeri će tu mogućnost moći iskoristiti radnici na poslovima većeg fizičkog opterećenja i/ili niže razine složenosti, jer praksa pokazuje kako ju u najvećoj mjeri koriste visokoobrazovani (sveučilišni profesori, znanstvenici, liječnici ...) čije su mirovine već značajno veće od prosjeka. Istovremeno, protivimo se ukidanju navedene mogućnosti za dugogodišnjeg osiguranika, koji prema sadašnjem uređenju ima takvu mogućnost, jer bi ovo pravo u odnosu na cilj izmjena Zakona moralo biti jednako dostupno. Ako je cilj mirovinske reforme poticaj za dulji ostanak u svijetu rada i smanjivanje pritiska na mirovinski sustav, tada se ne smije pribjegavati</p>	
--	--	--	---	--

			<p>polovičnim rješenjima, koja će imati suprotan učinak. Sve koji mogu i žele raditi duže od zakonom propisane granice treba na isti način, bez diskriminacije poticati na ostanak u svijetu rada. Prilika je to i ženama da utječu na visinu svoje mirovine, koje značajno zaostaju za mirovinama njihovih muških kolega.</p> <p>Članak 25. ZID ZOMO</p> <p>Načelno nam je prihvatljiv prijedlog koji radnicima pri umirovljenju daje pravo izbora za njih povoljnijeg rješenja, odnosno izbor ostanka u oba stupa mirovinskog osiguranja ili prebacivanje sredstava u 1. stup. To znači uvažavanje činjenice da sustav dva mirovinska stupa ne osigurava veće mirovine svima, nego veći dio korisnika „dvostupaša“ ostvaruje i ostvarivat će manje mirovine.</p> <p>Na ovom mjestu dobro je podsjetiti se kako je 2. stup mirovinskog osiguranja nastao preusmjeravanjem 5 posto, odnosno $\frac{1}{4}$ prihoda javnog sustava na osobne račune osiguranika u privatnim fondovima, stvorivši time sustav individualizirane kapitalizirane štednje, ali i proračunsku rupu, odnosno tzv. tranzicijski trošak u javnom sustavu. Za zatvaranje te rupe država od privatnih fondova posuđuje ta ista sredstva i na njih plaća kamatu. Očekivanja su MRMS-a da će se čak 97 posto osiguranika u trenutku umirovljenja odlučiti za prelazak u 1. stup, jer će to za njih biti povoljnija mogućnost, a da će za samo 3 posto osiguranika, i to onih s najvišim plaćama, biti povoljniji ostanak u oba stupa. Taj podatak pokazuje kako uvođenje 2. stupa mirovinskog osiguranja nije ispunilo očekivanja, a uz to je s gotovo 6 mlrd kuna tranzicijskog troška godišnje, i preskup za državni proračun.</p> <p>Iako smatramo kako je država odgovorna osigurati da nitko nema manju mirovinu zbog toga što je bio prisiljen 5 posto svoga mirovinskog doprinosa uplaćivati u 2. stup, a 15 posto u 1. stup, predloženo rješenje, osim što dovodi u pitanje smisao opstanka 2. stupa, dugoročno će za javne financije povećati teret mirovinskog sustava, odnosno stvoriti dodatni trošak, samo zato da bi se postigla razina mirovina koje bi korisnici imali da 2. stup nije uveden. MRMS je u svojoj prezentaciji iznio podatak</p>	
--	--	--	---	--

			<p>o očekivanom pozitivnom učinku na državni proračun ovakvog rješenja, i to u iznosu od 87 mlrd kuna u razdoblju 2019.-2040., no jasno je kako dugoročno ovaj učinak može biti samo negativan. Činjenica je da će se prihod za proračun događati jednokratno, i to prilikom odlaska u mirovinu i prebacivanja sredstava u 1. stup, dok će trošak biti dugoročan, odnosno tijekom cijelog razdoblja korištenja mirovine svakog korisnika. Ako su predviđanja MRMS-a točna, većina tog troška morati će se platiti u godinama nakon 2040., što je, očito, dovoljno izvan horizonta današnje vlade, pa ona nema potrebe razmišljati o tome. Osim toga, predloženo rješenje stvara situaciju u kojoj prisilna štednja u 2. stupu omogućuje ostvarivanje profita privatnim financijskim institucijama koje upravljaju fondovima (i mirovinskim osiguravajućim društvima – MOD-ovima, trenutno jednom), dok država, odnosno porezni obveznici, snose rizik i plaćaju razliku između onoga što su mirovinski fondovi svojim prinosima uspjeli ostvariti i razine mirovine koja je potrebna da bi osiguranici iz 2. stupa imali jednake mirovine kao da su bili osigurani samo u 1. stupu. Sve navedeno ukazuje na potrebu preispitivanja modela, jer ako 2. stup, čak i unatoč izdašnim državnim subvencijama, neće ostvariti više mirovine za ogromnu većinu budućih korisnika, potrebno je posve ozbiljno razmotriti svrsishodnost njegovog opstanka. Podsjećamo kako države članice EU takav model ili nemaju, ili su od njega odustale, ili se u 2. stupu štedi puno manje, recimo do 2 posto.</p> <p>Temeljem već iznesenog, apsolutno smo protiv najave povećanja izdvajanja za 2. stup na štetu 1. stupa, i to povećanja s 5, na 5,5 pa na 6 posto, odnosno smanjenja izdvajanja za 1. stup s 15 na 14,5 pa na 14 posto. Takav prijedlog znači povećanje tranzicijskog troška i javnog duga, a potpuno je besmisleno, ako će se osiguranicima omogućavati vraćanje u 1. stup.</p> <p>Na kraju, otvaramo i pitanje prava na dodatak na mirovine od 27 posto i za korisnike mirovina iz oba stupa, jer je to korekcija koja je svojedobno uvedena radi ublažavanja razlike u mirovinama starih i novih umirovljenika u istom javnom sustavu. Kako je 1. stup</p>	
--	--	--	---	--

			<p>mirovinskog osiguranja obvezni stup generacijske solidarnosti, to svakom osiguraniku „dvostupašu“, koji se odluči za mirovinu iz oba stupa, pripada pravo na dodatak na mirovinu i to razmjerno udjelu mirovinske štednje u 1. stupu, odnosno $\frac{3}{4}$ dodatka. Predloženo rješenje takve osiguranike zakida u navedenom pravu, što je apsolutno neprihvatljivo. Smatramo da im to pravo treba biti omogućeno, a da tek onda odluče hoće li ostati u sustavu mirovina iz oba stupa ili prenijeti sva sredstva iz 2. stupa u 1. stup i tada ostvarivati mirovinu po osnovi samo 1. stupa i punog dodatka.</p> <p>Članak 41. i 43. ZID ZOMO</p> <p>Podizanje uvjeta dobi za žene za stjecanje prava na starosnu mirovinu te uvjeta dobi i staža za stjecanje prava na prijevremenu starosnu mirovinu treba zadržati na sadašnjoj dinamici od 3 mjeseca po godini, a ne povećavati na dinamiku od 4 mjeseca po godini i time skratiti razdoblje u kome će se žene izjednačiti po uvjetima za umirovljenje s muškarcima. Predlagatelj nije predočio niti jedan argument koji bi govorio u prilog ovakvom prijedlogu. Predlagatelja treba podsjetiti da žene u Hrvatskoj još uvijek u najvećoj mjeri vode brigu o kućanstvu, djeci te starijim osobama, a društvo nedovoljno osigurava odgovarajuću institucionalnu skrb koja bi rasteretila žene. Dok društvo ne ispuni navedene pretpostavke svako ubrzavanje izjednačavanja dobi za umirovljenje za žene znači dodatni pritisak na žene, što će neminovno rezultirati njihovim ranijim izlaskom iz svijeta rada kroz prijevremeno umirovljenje, čime se žene dodatno kažnjavaju i stavljaju u svojevrsan neravnopravan položaj u odnosu na muškarce. Odluka Ustavnog suda RH o uklanjanju dobne diskriminacije između muškaraca i žena za odlazak u mirovinu tako je, neželjeno, stvorila novu diskriminaciju, ovoga puta za žene. Ne treba je još ubrzavati skraćivanjem prijelaznog razdoblja.</p>	
--	--	--	---	--

89.	Aleksandra Lera (Mreža mladih Hrvatske)	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Članak 9. i 10. ZID ZOMO</p> <p>Ubrzavanje razdoblja za ostvarenje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu po strožim uvjetima vezano uz potrebne godine života te posljedično podizanje dobne granice za ostvarenje prava za starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu na 67, odnosno 62 godine života, smatramo neprihvatljivim iz razloga što se u obzir ne uzima podatak o očekivanom trajanju života, odnosno očekivano trajanje zdravog života, koji je niži od prosjeka zemalja Europske unije. Navedeni prijedlozi mogu negativno utjecati na odluku mladih osoba da se nakon završenog obrazovanja zaposle u Republici Hrvatskoj gdje se, osim visoke stope nezaposlenosti, kao jedan od razloga iseljavanja mladih osoba može navesti i veća kvaliteta života i bolji radni uvjeti u drugim zemljama Europske unije. Životni vijek, kao i život u zdravlju nakon 65. godine života, ovise o uvjetima života u stvarnom okruženju, radnim uvjetima i tehnologiji, stanju i dostupnosti zdravstvene zaštite, što su razlozi hrvatskog zaostajanja za EU prosjekom. Podizanje dobne granice za ostvarenje prava na mirovinu, ne znači da će ljudi do tada moći raditi, ali znači da će zbog ranijeg odlaska u mirovinu (zbog inividualnih okolnosti i/ili uvjeta na tržištu rada) biti kažnjeni nižim mirovinama, što će rezultirati rizikom od siromaštva i siromaštvom u starosti. Osim toga, s obzirom da postoje pretpostavke za razvoj sve prekarnijeg sustava radničkih odnosa s čestim prekidima redovnog radnog staža, mlade osobe mogu doći u situaciju da ne mogu ostvariti propisane uvjete, pri čemu se ponovno povećava rizik od njihova siromaštva u starijoj životnoj dobi. Tražimo da predlagatelj odustane od podizanja uvjeta dobi za stjecanje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu i zakonski vrati dobnu granicu na 65, odnosno 60 godina života, dok se očekivano trajanje života općenito, kao i očekivano trajanje života u zdravlju nakon 65. godine u Hrvatskoj značajnije ne približi EU prosjeku.</p>	Odbijen	Već je prethodno odgovoreno.
90.	Danijela Ciglar	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA	<p>Uvod</p> <p>Svaka mirovinska reforma složen je postupak, a kada se ona provodi u sustavu kakav je hrvatski, obilježen</p>	Odbijen	Već je prethodno odgovoreno.

		I DOPUNAMA	<p>problemima neodrživosti sustava i neadekvatnošću mirovina, tada svako zadiranje u taj sustav mora biti temeljeno na odgovarajućim analizama i podacima, kako bi predložena rješenja išla u cilju rješavanja tih problema. Nažalost, kao i puno puta do sada, niti ova rješenja nisu rezultat provedene analize, a čini se kako će mnoga od njih postići učinke suprotne namjeravanim. Sindikati su još prošle godine tražili osnivanje radne skupine za izmjenu Zakona o mirovinskom osiguranju, kako bi ona na vrijeme počela s radom i kako bismo svi zajedno imali dovoljno vremena provesti kvalitetnu analizu i, sukladno utvrđenom, predložiti odgovarajuća rješenja. To se, opet nažalost, nije dogodilo tada, jer je radna skupina osnovana tek ove godine i u njenom su se sastavu našli, osim sindikata, predstavnici poslodavaca, akademske zajednice, umirovljeničkih udruga, mirovinskih fondova, HZMO-a, međutim, skupina se sastala samo dva puta. Prvi put krajem svibnja 2018. godine, kada su predstavnici resornog Ministarstva rada i mirovinskog sustava (MRMS) i HZMO-a članovima skupine predstavili aktualne podatke o stanju mirovinskog sustava. Drugi sastanak održan je krajem lipnja 2018. godine i znakovito je da je resorno ministarstvo dan ranije upoznao novinare s prijedlozima rješenja u okviru reforme, što je na dan sastanka bilo popraćeno u dva dnevna lista, putem kojih su i članovi radne skupine, zajedno sa širom javnošću, prvi puta dobili informaciju o pravcu reformskih mjera. Dakle, u radnoj skupini se nije vodio dijalog, već su njezini članovi, pa tako i socijalni partneri, bili samo još jedna skupina kojoj je MRMS iznio rješenja, bez analize, argumenata i razgovora.</p> <p>Opravdavajući predložena rješenja MRMS tvrdi kako je samo 20 posto trenutnih umirovljenika odradilo puni radni staž od 40 godina, da je 30 godina staža premalo te da ga treba produljiti. Također, navodi da je godišnji deficit mirovinskog sustava 17 mlrd kuna i da se isti nadoknađuje iz proračuna. No, sve ove izjave netočne su i nekorektne. U odnosu na deficit mirovinskog sustava treba jasno reći kako od navedenog iznosa oko 12 mlrd deficita otpada na tranzicijski trošak i trošak mirovina</p>	
--	--	---------------	--	--

			<p>ostvarenih po posebnim propisima. Pojam „puni radni staž“ ne postoji, jer podsjećamo kako su početkom 1990-tih dotad posebni fondovi, radnički, obrtnički i poljoprivredni, objedinjeni u jednom, radničkom fondu. Na kraju, prosjek godina mirovinskog staža za starosne mirovine je 32 godine, a za prijevremene starosne mirovne čak 39 godina! Uz to, do 1.1.1999. godine žene su u prijevremenu mirovinu mogle ići s 30 godina staža osiguranja, a u starosnu s 35 godina staža, dok je muškarcima i za jedno i za drugo trebalo 5 godina više. Godine starosti nisu bile primarne. Osim toga, tijekom 1990.-tih veliki je dio mladih povratnika s bojišta jednostavno „pospremljen“ u mirovinu dokupom staža ili bez toga, ako su imali uvjet za prijevremenu mirovinu, jer su tvrtke u kojima su radili propale u privatizaciji, dok su oni ratovali. Svih kasnijih godina, a i danas, poslodavci se „rješavaju“ starijih radnika koji imaju uvjet za prijevremenu mirovinu.</p> <p>Mirovinskom reformom treba postići održivost sustava i adekvatnost mirovina, zbog čega je nužno smanjiti pritisak na mirovinski sustav kroz smanjivanje priljeva novih umirovljenika te započeti popravljivanje omjera broja radnika i umirovljenika, putem stimulacije radnika na duži ostanak u svijetu rada i to na načelima pravednosti i nediskriminacije. Ova bi reforma trebala težiti ublažavanju ili uklanjanju nejednakosti koje su posljedica svih prethodno provedenih reformi. Zahtjev sindikata je da reforma ovoga puta ide u korist, a ne, kao svaki puta do sada, na štetu radnika. Već dugi niz godina Vijeće EU i Europska komisija Hrvatskoj preporučuju usklađivanje odredbi o mirovinama za posebne kategorije umirovljenika s općim pravilima za umirovljenje, a ta je preporuka, zajedno s preporukama za odvrćanje od prijevremenog umirovljenja i ubrzavanja prelaska na višu dobnu granicu za umirovljenje, dio paketa preporuka vezano uz mirovinsku reformu, u okviru Nacionalnog programa reformi Hrvatske za 2018. godinu i Programa konvergencije Hrvatske za 2018. godinu. I dok u pogledu odvrćanja od prijevremenog umirovljenja te ubrzavanja prelaska na višu dobnu granicu za umirovljenje Vlada RH</p>		
--	--	--	---	--	--

		<p>spremno predlaže rješenja (i to na štetu radnika – budućih umirovljenika), o usklađivanju odredbi o umirovljenju za posebne kategorije korisnika s općim propisom, godinama, pa tako i u okviru ovih prijedloga, još jednom nema niti riječi. Dakle, Vlada RH se odlučuje za selektivni pristup u rješavanju problema mirovinskog sustava, i to bez odgovarajuće podloge i procjene dugoročnih učinaka predloženih rješenja.</p> <p>Stoga sindikati od Vlade RH traže predočenje analitičke podloge za predložena rješenja, izvršenje procjene učinaka predloženih rješenja, pristupanje usklađivanju uvjeta umirovljenja posebnih kategorija korisnika s općim propisom te vraćanje rada na mirovinskoj reformi u okviru za to osnovane radne skupine. Mirovinska reforma prevažno je pitanje za sve radnike te sadašnje i buduće umirovljenike, koji zaslužuju odgovoran i predan rad, koji bi trebao otkloniti negativne učinke svih bivših reformi i povremenih intervencija u mirovinski sustav te odrediti smjer i mjere za budućnost. S obzirom na visoku razinu neslaganja s predloženim rješenjima te očekivanim negativnim učincima po radnike, ali i sustav u cjelini, predlažemo Vladi RH da povuče ovakav prijedlog Zakona te ga vrati radnoj skupini.</p> <p>Članci 9. i 10. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljivo nam je ubrzavanje razdoblja za ostvarenje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu po strožim uvjetima u smislu potrebnih godina života te posljedično podizanje dobne granice za ostvarenje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu na 67, odnosno 62 godina života. Navedena rješenja apsolutno su neprihvatljiva, zbog brojnih razloga koje predlagatelj nije uzimao u obzir, a koji su u zemljama razvijene demokracije važni čimbenici na kojima se temelje ovakvi reformski prijedlozi. Podatci za Hrvatsku govore u prilog potrebe zauzimanja potpuno suprotnog stava.</p> <p>Naime, uzimajući u obzir podatak o očekivanom trajanju života u Hrvatskoj, ono je u 2016. godini niže za 2,8 godina ukupno (3,2 godine muškarci, 2,3 godine žene) u odnosu na prosjek EU, s tim da prosjek EU dižu razvijenije zapadne i sjeverne države članice. Dio nama</p>		
--	--	---	--	--

			<p>usporedivih zemalja nije došao ni do 65 godina života kao uvjeta za starosnu mirovinu. Prema izvješću EK (The Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU Member States 2016-2070) razlika u očekivanom trajanju života u 2016. godini neznatno je veća i iznosi 3,3 godine za muškarce i 2,6 godina za žene, prema projekcijama za 2040. godinu ta razlika za muškarce iznosi 2,6 godina, a za žene 2 godine dok u 2070. godini za muškarce razlika iznosi 1,7 godina i za žene 1,4 godine. Podatak o očekivanom trajanju života nakon 65. godine starosti u Hrvatskoj za 2016. godinu, pokazuje da je ono ukupno 17,6 godina, dok EU prosjek iznosi 20,0 godina (15,6 godina muškarci i 19,2 godine žene, dok je prosjek EU 18,2 godina muškarci i žene 21,6 godina). Očekivano trajanje zdravog života pri rođenju u Hrvatskoj u 2016. godini je 57,1 godina za muškarce i 58,7 godina za žene, u odnosu na prosjek EU 63,5 godina za muškarce i 64,2 godine za žene, dok je očekivano trajanje zdravog života nakon 65. godine u Hrvatskoj u 2016. godini dvostruko kraće od prosjeka EU, odnosno u Hrvatskoj za muškarce iznosi 5,2 godine, a za žene 4,9 godina, dok je prosjek EU za muškarce 9,8 godina, a za žene 10,1 godinu. Tako, primjerice, u Švedskoj očekivano trajanje zdravog života nakon 65. godine za muškarce iznosi 15,1 godinu, a za žene 16,6 godina, u Norveškoj za muškarce 15,4 godine, a za žene 15,2 godine; u Danskoj ono iznosi 11,5 godina za muškarce i 11,9 godina za žene, dok je u Njemačkoj očekivano trajanje života u zdravlju nakon 65. godine 11,5 godina za muškarce i 12,4 godine za žene. Pored toga, valja spomenuti i kako je očekivano trajanje života prema stupnju obrazovanja u Hrvatskoj u 2016. godini za one s osnovnom školom (ISCED 0-2) je 77 godina, sa srednjom stručnom spremom (ISCED 3-4) je 77,5 godina, a za visoko obrazovane (ISCED 5-8) je 80,5 godina.</p> <p>U Hrvatskoj je u 2017. godini stopa zaposlenosti dobne skupine od 25 do 54 godine starosti iznosila 74,9 posto, a dobne skupine od 55 do 64 godine starosti 40,3%, dok prosjek EU za dobnu skupinu od 25 do 54 godine starosti iznosi 79,7 posto, a za dobnu skupinu od 55 do 64</p>	
--	--	--	--	--

			<p>godine starosti iznosi 57,1 posto. Osim svega navedenog prema izvješću EK (The Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU Member States 2016-2070) očekuje se da će 12 zemalja članica u projiciranom razdoblju imati pad u javnim troškovima za mirovine kao udjelu u BDP-u. Najveći pad očekuje se za Grčku (-6,6 postotnih bodova), zatim za Hrvatsku (-3,8 postotnih bodova), Francusku (-3,3 postotnih bodova), Latviju (-2,6 postotnih bodova) i Portugal (-2,2 postotnih bodova). Za još sedam zemalja također se projicira smanjenje, ali nešto manje, točnije između 1 i 1,9 postotnih bodova (Danska, Estonija, Italija, Litva, Španjolska, Švedska i Poljska). Projekcije za Hrvatsku kazuju kako će se u 2040. godini smanjiti javni troškovi za mirovine kao udjelu u BDP-u s 10,6% zabilježeno u 2016. godini na 8,3%, da bi do kraja projiciranog razdoblja tj. 2070. godine iznosili 6,8%. Usporede li se pak podatci o javnim troškovima za mirovine kao udjeli u BDP-u Hrvatske i prosjeku EU 28, vidljivo je kako je 2016. godine u Hrvatskoj taj udio iznosio 10,6%, a u EU 28 - 11,2%, u 2040. godini u Hrvatskoj će udio iznositi 8,3%, a u EU 28 - 12%, dok će u 2070. godini u Hrvatskoj taj udio iznositi 6,8%, a u EU - 28 iznositi će 11%.</p> <p>Navedeni podatci i projekcije ne samo da ne opravdavaju predložena rješenja, nego govore u prilog potrebe za zaokretom te zadržavanjem zakonskog rješenja o 65, odnosno 60 godina života kao dobnoj granici za stjecanje prava na starosnu, odnosno prijevremenu starosnu mirovinu. Zbog toga, a temeljem predočenih podataka, tražimo da predlagatelj odustane od podizanja uvjeta dobi za stjecanje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu i zakonski vrati dobnu granicu na 65, odnosno 60 godina života, sve dok se očekivano trajanje života općenito, kao i očekivano trajanje života u zdravlju nakon 65 godine života u Hrvatskoj značajnije ne približi EU prosjeku.</p> <p>Životni vijek, život u zdravlju nakon 65. godine i slično ovise o uvjetima života u stvarnom okruženju, radnim uvjetima i tehnologijama, stanju zdravstvene zaštite i njenoj dostupnosti što su neposredni razlozi hrvatskog</p>	
--	--	--	--	--

			<p>zaostajanja za EU prosjekom te posebno za stanjem u razvijenim EU zemljama. Podizanje dobne granice za ostvarenje prava na mirovinu ne znači da će ljudi do tada moći raditi, ali znači da će zbog ranijeg odlaska u mirovinu (jer ne mogu raditi ili ih se poslodavac želi riješiti i zaposliti mlađe) biti trajno kažnjeni nižim mirovinama, što će rezultirati njihovim siromaštvom u starosti. Niti jedna vlada nema mandat predlagati ovakva rješenja bez odgovarajućih podataka koji govore u prilog njihove potrebe, već se dob za umirovljenje može produžavati tek onda kada se stvori okruženje koje će to omogućiti i opravdavati.</p> <p>Članak 11. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljiv je prijedlog povećanja uvjeta dobi za stjecanja prava na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika sa sadašnjih 60, na 61 godinu života, odnosno 62 godine života od 2027. godine. I u ovom slučaju kao i u slučaju starosne i prijevremene starosne mirovine, predlagatelj ne pruža nikakve dokaze koji opravdavaju potrebu za ovim povećanjem. Smatramo kako osoba s najmanje 41 godinom staža osiguranja u efektivnom trajanju i 60 godina života zaslužuje pravo na umirovljenje bez trajnog umanjenja mirovine. Radi se o radnicima koji su već po završetku srednje škole započeli s radom i koji su u pravilu radili u zahtjevnim radnim uvjetima i radno intenzivnim djelatnostima i koji nakon 41 godine mirovinskog staža zaslužuju umirovljenje bez kažnjavanja. Za one među njima koji se ipak odluče za ostanak u svijetu rada zakonodavac treba omogućiti stimulaciju za duži ostanak u svijetu rada, jer svojom odlukom doprinose rasterećenju mirovinskog sustava.</p> <p>Članak 13. ZID ZOMO</p> <p>Prilikom donošenja Zakona o mirovinskom osiguranju 2014. godine zakonodavac je omogućio osobama u starosnoj mirovini rad do polovice punog radnog vremena, uz zadržavanje prava na isplatu mirovine. Tada je izrijekom rečeno kako ista mogućnost neće biti pružena korisnicima prijevremene starosne mirovine, iz razloga što će to izazvati veliki val prijevremenog umirovljenja i stvoriti dodatni pritisak na mirovinski</p>	
--	--	--	--	--

			<p>sustav, a cilj je njegovo rasterećenje.</p> <p>Ako je navedeni cilj u središtu i ovih izmjena, tada nije jasno koji argumenti stoje iza prijedloga koji bi i prijevremenim umirovljenicima omogućio rad u polovici punog radnog vremena uz istovremeno zadržavanje mirovine. Prijedlog koji nudi predlagatelj potiče i radnika i poslodavca na nova opterećenja mirovinskog sustava i sustava rada. Ako radnik može i želi nastaviti raditi, a poslodavac ima potrebu za njegovima radom, radnika treba zadržati u radnom odnosu, a ne umiroviti ga uz zadržavanje radnog mjesta. Temeljni cilj reforme je postići održivost sustava, prije svega kroz smanjivanje priljeva novih umirovljenika te osigurati adekvatnost mirovina. S obzirom na navedene ciljeve, ovakav prijedlog smatramo kontraproduktivnim, čak i nerazumnim. Svjesni problema niskih mirovina prihvaćamo mogućnost rada korisnika starosnih mirovina, ali ovaj prijedlog ne smatramo korakom u pravom smjeru, a rad umirovljenika u prijevremenoj mirovini, uz zadržavanje mirovine, u pravilu ne bilježe ni druge EU zemlje. Za očekivati je da će ovakvo rješenje biti poticaj poslodavcima za slanje radnika u prijevremenu mirovinu te njihovo ponovno uzimanje u radni odnos po fleksibilnijim oblicima ugovora o radu, što predstavlja nelojalnu konkurenciju radnicima. Radnici će prihvaćati prijevremeno umirovljenje i mogućnost dodatnog rada, ako izračun pokaže kako će iznos mirovine i polovice plaće biti veći od iznosa plaće koju su imali do tada.</p> <p>Članak 22. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljiv nam je prijedlog većeg umanjenja mirovina zbog odlaska u prijevremenu mirovinu linearno za 0,34 posto za svaki mjesec ranijeg umirovljenja. Već je i sadašnji model dovoljno destimulativan. Linearno umanjenje smatramo nepravednim, dok sadašnji model, prema kojem stopa umanjenja pada što je osiguranik bliže uvjetima za starosnu mirovinu, ipak stimulira kasniji odlazak u prijevremenu starosnu mirovinu, jer je blaži u kažnjavanju onih koji imaju više godina života i više godina mirovinskog staža u trenutku umirovljenja.</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>Poznato je kako odlazak u prijevremenu starosnu mirovinu najčešće nije izbor radnika, već ga poslodavac šalje u mirovinu čim navrší prvi uvjet. Stoga tražimo da se umjesto radnika kazni, odnosno penalizira poslodavac (uključujući i državu), koji radnika šalje u prijevremenu mirovinu, jer je to mjera koja postoji u nekim zemljama. Ona se može provesti kroz propisivanje povećane uplate doprinosa, dokup mirovine do pune mirovine ili neki drugi oblik fiskalne destimulacije. Povećanje trajnog umanjenja prijevremenih mirovina, s obzirom na činjenicu nedobrovoljnog umirovljenja, neće imati za posljedicu duži ostanak u svijetu rada, nego porast siromaštva starijih osoba.</p> <p>Podržavamo povećanje polaznog faktora za određivanje starosne mirovine za osobu koja prvi puta stječe mirovinu i ima 65 godina života i 35 godina mirovinskog staža i to sa sadašnjih 0,15 na 0,34 posto za svaki mjesec kasnijeg umirovljenja. Međutim, upitno je u kojoj mjeri će tu mogućnost moći iskoristiti radnici na poslovima većeg fizičkog opterećenja i/ili niže razine složenosti, jer praksa pokazuje kako ju u najvećoj mjeri koriste visokoobrazovani (sveučilišni profesori, znanstvenici, liječnici ...) čije su mirovine već značajno veće od prosjeka. Istovremeno, protivimo se ukidanju navedene mogućnosti za dugogodišnjeg osiguranika, koji prema sadašnjem uređenju ima takvu mogućnost, jer bi ovo pravo u odnosu na cilj izmjena Zakona moralo biti jednako dostupno. Ako je cilj mirovinske reforme poticaj za dulji ostanak u svijetu rada i smanjivanje pritiska na mirovinski sustav, tada se ne smije pribjegavati polovičnim rješenjima, koja će imati suprotan učinak. Sve koji mogu i žele raditi duže od zakonom propisane granice treba na isti način, bez diskriminacije poticati na ostanak u svijetu rada. Prilika je to i ženama da utječu na visinu svoje mirovine, koje značajno zaostaju za mirovinama njihovih muških kolega.</p> <p>Članak 25. ZID ZOMO</p> <p>Načelno nam je prihvatljiv prijedlog koji radnicima pri umirovljenju daje pravo izbora za njih povoljnijeg rješenja, odnosno izbor ostanka u oba stupa mirovinskog</p>		
--	--	--	--	--	--

		<p>osiguranja ili prebacivanje sredstava u 1. stup. To znači uvažavanje činjenice da sustav dva mirovinska stupa ne osigurava veće mirovine svima, nego veći dio korisnika „dvostupaša“ ostvaruje i ostvarivat će manje mirovine.</p> <p>Na ovom mjestu dobro je podsjetiti se kako je 2. stup mirovinskog osiguranja nastao preusmjeravanjem 5 posto, odnosno $\frac{1}{4}$ prihoda javnog sustava na osobne račune osiguranika u privatnim fondovima, stvorivši time sustav individualizirane kapitalizirane štednje, ali i proračunsku rupu, odnosno tzv. tranzicijski trošak u javnom sustavu. Za zatvaranje te rupe država od privatnih fondova posuđuje ta ista sredstva i na njih plaća kamatu. Očekivanja su MRMS-a da će se čak 97 posto osiguranika u trenutku umirovljenja odlučiti za prelazak u 1. stup, jer će to za njih biti povoljnija mogućnost, a da će za samo 3 posto osiguranika, i to onih s najvišim plaćama, biti povoljniji ostanak u oba stupa. Taj podatak pokazuje kako uvođenje 2. stupa mirovinskog osiguranja nije ispunilo očekivanja, a uz to je s gotovo 6 mlrd kuna tranzicijskog troška godišnje, i preskup za državni proračun.</p> <p>Iako smatramo kako je država odgovorna osigurati da nitko nema manju mirovinu zbog toga što je bio prisiljen 5 posto svoga mirovinskog doprinosa uplaćivati u 2. stup, a 15 posto u 1. stup, predloženo rješenje, osim što dovodi u pitanje smisao opstanka 2. stupa, dugoročno će za javne financije povećati teret mirovinskog sustava, odnosno stvoriti dodatni trošak, samo zato da bi se postigla razina mirovina koje bi korisnici imali da 2. stup nije uveden. MRMS je u svojoj prezentaciji iznio podatak o očekivanom pozitivnom učinku na državni proračun ovakvog rješenja, i to u iznosu od 87 mlrd kuna u razdoblju 2019.-2040., no jasno je kako dugoročno ovaj učinak može biti samo negativan. Činjenica je da će se prihod za proračun događati jednokratno, i to prilikom odlaska u mirovinu i prebacivanja sredstava u 1. stup, dok će trošak biti dugoročan, odnosno tijekom cijelog razdoblja korištenja mirovine svakog korisnika. Ako su predviđanja MRMS-a točna, većina tog troška morati će se platiti u godinama nakon 2040., što je, očito, dovoljno</p>	
--	--	---	--

			<p>izvan horizonta današnje vlade, pa ona nema potrebe razmišljati o tome. Osim toga, predloženo rješenje stvara situaciju u kojoj prisilna štednja u 2. stupu omogućuje ostvarivanje profita privatnim financijskim institucijama koje upravljaju fondovima (i mirovinskim osiguravajućim društvima – MOD-ovima, trenutno jednom), dok država, odnosno porezni obveznici, snose rizik i plaćaju razliku između onoga što su mirovinski fondovi svojim prinosima uspjeli ostvariti i razine mirovine koja je potrebna da bi osiguranici iz 2. stupa imali jednake mirovine kao da su bili osigurani samo u 1. stupu. Sve navedeno ukazuje na potrebu preispitivanja modela, jer ako 2. stup, čak i unatoč izdašnim državnim subvencijama, neće ostvariti više mirovine za ogromnu većinu budućih korisnika, potrebno je posve ozbiljno razmotriti svrsishodnost njegovog opstanka. Podsjećamo kako države članice EU takav model ili nemaju, ili su od njega odustale, ili se u 2. stupu štedi puno manje, recimo do 2 posto.</p> <p>Temeljem već iznesenog, apsolutno smo protiv najave povećanja izdvajanja za 2. stup na štetu 1. stupa, i to povećanja s 5, na 5,5 pa na 6 posto, odnosno smanjenja izdvajanja za 1. stup s 15 na 14,5 pa na 14 posto. Takav prijedlog znači povećanje tranzicijskog troška i javnog duga, a potpuno je besmisleno, ako će se osiguranicima omogućavati vraćanje u 1. stup.</p> <p>Na kraju, otvaramo i pitanje prava na dodatak na mirovine od 27 posto i za korisnike mirovina iz oba stupa, jer je to korekcija koja je svojedobno uvedena radi ublažavanja razlike u mirovinama starih i novih umirovljenika u istom javnom sustavu. Kako je 1. stup mirovinskog osiguranja obvezni stup generacijske solidarnosti, to svakom osiguraniku „dvostupašu“, koji se odluči za mirovinu iz oba stupa, pripada pravo na dodatak na mirovinu i to razmjerno udjelu mirovinske štednje u 1. stupu, odnosno $\frac{3}{4}$ dodatka. Predloženo rješenje takve osiguranike zakida u navedenom pravu, što je apsolutno neprihvatljivo. Smatramo da im to pravo treba biti omogućeno, a da tek onda odluče hoće li ostati u sustavu mirovina iz oba stupa ili prenijeti sva sredstva iz 2. stupa u 1. stup i tada ostvarivati mirovinu po osnovi</p>	
--	--	--	--	--

			<p>samo 1. stupa i punog dodatka.</p> <p>Članak 41. i 43. ZID ZOMO</p> <p>Podizanje uvjeta dobi za žene za stjecanje prava na starosnu mirovinu te uvjeta dobi i staža za stjecanje prava na prijevremenu starosnu mirovinu treba zadržati na sadašnjoj dinamici od 3 mjeseca po godini, a ne povećavati na dinamiku od 4 mjeseca po godini i time skratiti razdoblje u kome će se žene izjednačiti po uvjetima za umirovljenje s muškarcima. Predlagatelj nije predočio niti jedan argument koji bi govorio u prilog ovakvom prijedlogu. Predlagatelja treba podsjetiti da žene u Hrvatskoj još uvijek u najvećoj mjeri vode brigu o kućanstvu, djeci te starijim osobama, a društvo nedovoljno osigurava odgovarajuću institucionalnu skrb koja bi rasteretila žene. Dok društvo ne ispuni navedene pretpostavke svako ubrzavanje izjednačavanja dobi za umirovljenje za žene znači dodatni pritisak na žene, što će neminovno rezultirati njihovim ranijim izlaskom iz svijeta rada kroz prijevremeno umirovljenje, čime se žene dodatno kažnjavaju i stavljaju u svojevrsan neravnopravan položaj u odnosu na muškarce. Odluka Ustavnog suda RH o uklanjanju dobne diskriminacije između muškaraca i žena za odlazak u mirovinu tako je, neželjeno, stvorila novu diskriminaciju, ovoga puta za žene. Ne treba je još ubrzavati skraćivanjem prijelaznog razdoblja.</p>		
91.	Sindikat graditeljstva Hrvatske	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Svaka mirovinska reforma složen je postupak, a kada se ona provodi u sustavu kakav je hrvatski, obilježen problemima neodrživosti sustava i neadekvatnošću mirovina, tada svako zadiranje u taj sustav mora biti temeljeno na odgovarajućim analizama i podatcima, kako bi predložena rješenja išla u cilju rješavanja tih problema. Nažalost, kao i puno puta do sada, niti ova rješenja nisu rezultat provedene analize, a čini se kako će mnoga od njih postići učinke suprotne namjeravanim. Sindikati su još prošle godine tražili osnivanje radne skupine za izmjenu Zakona o mirovinskom osiguranju, kako bi ona na vrijeme počela s radom i kako bismo svi zajedno imali dovoljno vremena provesti kvalitetnu analizu i, sukladno utvrđenom, predložiti odgovarajuća rješenja. To se, opet</p>	Odbijen	Već je prethodno odgovoreno.

			<p>nažalost, nije dogodilo tada, jer je radna skupina osnovana tek ove godine i u njenom su se sastavu našli, osim sindikata, predstavnici poslodavaca, akademske zajednice, umirovljeničkih udruga, mirovinskih fondova, HZMO-a, međutim, skupina se sastala samo dva puta. Prvi put krajem svibnja 2018. godine, kada su predstavnici resornog Ministarstva rada i mirovinskog sustava (MRMS) i HZMO-a članovima skupine predstavili aktualne podatke o stanju mirovinskog sustava. Drugi sastanak održan je krajem lipnja 2018. godine i znakovito je da je resorno ministarstvo dan ranije upoznalo novinare s prijedlozima rješenja u okviru reforme, što je na dan sastanka bilo popraćeno u dva dnevna lista, putem kojih su i članovi radne skupine, zajedno sa širom javnošću, prvi puta dobili informaciju o pravcu reformskih mjera. Dakle, u radnoj skupini se nije vodio dijalog, već su njezini članovi, pa tako i socijalni partneri, bili samo još jedna skupina kojoj je MRMS iznio rješenja, bez analize, argumenata i razgovora.</p> <p>Opravdavajući predložena rješenja MRMS tvrdi kako je samo 20 posto trenutnih umirovljenika odradilo puni radni staž od 40 godina, da je 30 godina staža premalo te da ga treba produljiti. Također, navodi da je godišnji deficit mirovinskog sustava 17 mlrd kuna i da se isti nadoknađuje iz proračuna. No, sve ove izjave netočne su i nekorektne. U odnosu na deficit mirovinskog sustava treba jasno reći kako od navedenog iznosa oko 12 mlrd deficita otpada na tranzicijski trošak i trošak mirovina ostvarenih po posebnim propisima. Pojam „puni radni staž“ ne postoji, jer podsjećamo kako su početkom 1990-tih dotad posebni fondovi, radnički, obrtnički i poljoprivredni, objedinjeni u jednom, radničkom fondu. Na kraju, prosjek godina mirovinskog staža za starosne mirovine je 32 godine, a za prijevremene starosne mirovine čak 39 godina! Uz to, do 1.1.1999. godine žene su u prijevremenu mirovinu mogle ići s 30 godina staža osiguranja, a u starosnu s 35 godina staža, dok je muškarcima i za jedno i za drugo trebalo 5 godina više. Godine starosti nisu bile primarne. Osim toga, tijekom</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>1990.-tih veliki je dio mladih povratnika s bojišta jednostavno „pospremljen“ u mirovinu dokupom staža ili bez toga, ako su imali uvjet za prijevremenu mirovinu, jer su tvrtke u kojima su radili propale u privatizaciji, dok su oni ratovali. Svih kasnijih godina, a i danas, poslodavci se „rješavaju“ starijih radnika koji imaju uvjet za prijevremenu mirovinu.</p> <p>Mirovinskom reformom treba postići održivost sustava i adekvatnost mirovina, zbog čega je nužno smanjiti pritisak na mirovinski sustav kroz smanjivanje priljeva novih umirovljenika te započeti popravljjanje omjera broja radnika i umirovljenika, putem stimulacije radnika na duži ostanak u svijetu rada i to na načelima pravednosti i nediskriminacije. Ova bi reforma trebala težiti ublažavanju ili uklanjanju nejednakosti koje su posljedica svih prethodno provedenih reformi. Zahtjev sindikata je da reforma ovoga puta ide u korist, a ne, kao svaki puta do sada, na štetu radnika. Već dugi niz godina Vijeće EU i Europska komisija Hrvatskoj preporučuju usklađivanje odredbi o mirovinama za posebne kategorije umirovljrnika s općim pravilima za umirovljanje, a ta je preporuka, zajedno s preporukama za odvrćanje od prijevremenog umirovljenja i ubrzavanja prelaska na višu dobnu granicu za umirovljenje, dio paketa preporuka vezano uz mirovinsku reformu, u okviru Nacionalnog programa reformi Hrvatske za 2018. godinu i Programa konvergencije Hrvatske za 2018. godinu. I dok u pogledu odvrćanja od prijevremenog umirovljenja te ubrzavanja prelaska na višu dobnu granicu za umirovljanje Vlada RH spremno predlaže rješenja (i to na štetu radnika – budućih umirovljenika), o usklađivanju odredbi o umirovljenju za posebne kategorije korisnika s općim propisom, godinama, pa tako i u okviru ovih prijedloga, još jednom nema niti riječi. Dakle, Vlada RH se odlučuje za selektivni pristup u rješavanju problema mirovinskog sustava, i to bez odgovarajuće podloge i procjene dugoročnih učinaka predloženih rješenja.</p> <p>Stoga sindikati od Vlade RH traže predočenje analitičke</p>		
--	--	--	--	--	--

		<p>podloge za predložena rješenja, izvršenje procjene učinaka predloženih rješenja, pristupanje usklađivanju uvjeta umirovljenja posebnih kategorija korisnika s općim propisom te vraćanje rada na mirovinskoj reformi u okviru za to osnovane radne skupine. Mirovinska reforma prevažno je pitanje za sve radnike te sadašnje i buduće umirovljenike, koji zaslužuju odgovoran i predan rad, koji bi trebao otkloniti negativne učinke svih bivših reformi i povremenih intervencija u mirovinski sustav te odrediti smjer i mjere za budućnost. S obzirom na visoku razinu neslaganja s predloženim rješenjima te očekivanim negativnim učincima po radnike, ali i sustav u cjelini, predlažemo Vladi RH da povuče ovakav prijedlog Zakona te ga vrati radnoj skupini.</p> <p>Članci 9. i 10. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljivo nam je ubrzavanje razdoblja za ostvarenje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu po strožim uvjetima u smislu potrebnih godina života te posljedično podizanje dobne granice za ostvarenje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu na 67, odnosno 62 godina života. Navedena rješenja apsolutno su neprihvatljiva, zbog brojnih razloga koje predlagatelj nije uzimao u obzir, a koji su u zemljama razvijene demokracije važni čimbenici na kojima se temelje ovakvi reformski prijedlozi. Podatci za Hrvatsku govore u prilog potrebe zauzimanja potpuno suprotnog stava.</p> <p>Naime, uzimajući u obzir podatak o očekivanom trajanju života u Hrvatskoj, ono je u 2016. godini niže za 2,8 godina ukupno (3,2 godine muškarci, 2,3 godine žene) u odnosu na prosjek EU, s tim da prosjek EU dižu razvijenije zapadne i sjeverne države članice. Dio nama usporedivih zemalja nije došao ni do 65 godina života kao uvjeta za starosnu mirovinu. Prema izvješću EK (The Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU Member States 2016-2070) razlika u očekivanom trajanju života u 2016. godini neznatno je veća i iznosi 3,3 godine za muškarce i 2,6 godina za žene, prema</p>		
--	--	--	--	--

		<p>projekcijama za 2040. godinu ta razlika za muškarce iznosi 2,6 godina, a za žene 2 godine dok u 2070. godini za muškarce razlika iznosi 1,7 godina i za žene 1,4 godine. Podatak o očekivanom trajanju života nakon 65. godine starosti u Hrvatskoj za 2016. godinu, pokazuje da je ono ukupno 17,6 godina, dok EU prosjek iznosi 20,0 godina (15,6 godina muškarci i 19,2 godine žene, dok je prosjek EU 18,2 godina muškarci i žene 21,6 godina).</p> <p>Očekivano trajanje zdravog života pri rođenju u Hrvatskoj u 2016. godini je 57,1 godina za muškarce i 58,7 godina za žene, u odnosu na prosjek EU 63,5 godina za muškarce i 64,2 godine za žene, dok je očekivano trajanje zdravog života nakon 65. godine u Hrvatskoj u 2016. godini dvostruko kraće od prosjeka EU, odnosno u Hrvatskoj za muškarce iznosi 5,2 godine, a za žene 4,9 godina, dok je prosjek EU za muškarce 9,8 godina, a za žene 10,1 godinu. Tako, primjerice, u Švedskoj očekivano trajanje zdravog života nakon 65. godine za muškarce iznosi 15,1 godinu, a za žene 16,6 godina, u Norveškoj za muškarce 15,4 godine, a za žene 15,2 godine; u Danskoj ono iznosi 11,5 godina za muškarce i 11,9 godina za žene, dok je u Njemačkoj očekivano trajanje života u zdravlju nakon 65. godine 11,5 godina za muškarce i 12,4 godine za žene. Pored toga, valja spomenuti i kako je očekivano trajanje života prema stupnju obrazovanja u Hrvatskoj u 2016. godini za one s osnovnom školom (ISCED 0-2) je 77 godina, sa srednjom stručnom spremom (ISCED 3-4) je 77,5 godina, a za visoko obrazovane (ISCED 5-8) je 80,5 godina.</p> <p>U Hrvatskoj je u 2017. godini stopa zaposlenosti dobne skupine od 25 do 54 godine starosti iznosila 74,9 posto, a dobne skupine od 55 do 64 godine starosti 40,3%, dok prosjek EU za dobnu skupinu od 25 do 54 godine starosti iznosi 79,7 posto, a za dobnu skupinu od 55 do 64 godine starosti iznosi 57,1 posto. Osim svega navedenog prema izvješću EK (The Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU Member States 2016-2070) očekuje se da će 12 zemalja članica u projiciranom</p>		
--	--	--	--	--

		<p>razdoblju imati pad u javnim troškovima za mirovine kao udjelu u BDP-u. Najveći pad očekuje se za Grčku (-6,6 postotnih bodova), zatim za Hrvatsku (-3,8 postotnih bodova), Francusku (-3,3 postotnih bodova), Latviju (-2,6 postotnih bodova) i Portugal (-2,2 postotnih bodova). Za još sedam zemalja također se projicira smanjenje, ali nešto manje, točnije između 1 i 1,9 postotnih bodova (Danska, Estonija, Italija, Litva, Španjolska, Švedska i Poljska). Projekcije za Hrvatsku kazuju kako će se u 2040. godini smanjiti javni troškovi za mirovine kao udjelu u BDP-u s 10,6% zabilježeno u 2016. godini na 8,3%, da bi do kraja projiciranog razdoblja tj. 2070. godine iznosili 6,8%. Usporede li se pak podatci o javnim troškovima za mirovine kao udjeli u BDP-u Hrvatske i prosjeku EU 28, vidljivo je kako je 2016. godine u Hrvatskoj taj udio iznosio 10,6%, a u EU 28 - 11,2%, u 2040. godini u Hrvatskoj će udio iznositi 8,3%, a u EU 28 - 12%, dok će u 2070. godini u Hrvatskoj taj udio iznositi 6,8%, a u EU - 28 iznositi će 11%.</p> <p>Navedeni podatci i projekcije ne samo da ne opravdavaju predložena rješenja, nego govore u prilog potrebe za zaokretom te zadržavanjem zakonskog rješenja o 65, odnosno 60 godina života kao dobnoj granici za stjecanje prava na starosnu, odnosno prijevremenu starosnu mirovinu. Zbog toga, a temeljem predloženih podataka, tražimo da predlagatelj odustane od podizanja uvjeta dobi za stjecanje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu i zakonski vrati dobnu granicu na 65, odnosno 60 godina života, sve dok se očekivano trajanje života općenito, kao i očekivano trajanje života u zdravlju nakon 65 godine života u Hrvatskoj značajnije ne približi EU prosjeku.</p> <p>Životni vijek, život u zdravlju nakon 65. godine i slično ovise o uvjetima života u stvarnom okruženju, radnim uvjetima i tehnologijama, stanju zdravstvene zaštite i njenoj dostupnosti što su neposredni razlozi hrvatskog zaostajanja za EU prosjekom te posebno za stanjem u razvijenim EU zemljama. Podizanje dobne granice za</p>		
--	--	--	--	--

		<p>ostvarenje prava na mirovinu ne znači da će ljudi do tada moći raditi, ali znači da će zbog ranijeg odlaska u mirovinu (jer ne mogu raditi ili ih se poslodavac želi riješiti i zaposliti mlađe) biti trajno kažnjeni nižim mirovinama, što će rezultirati njihovim siromaštvom u starosti. Niti jedna vlada nema mandat predlagati ovakva rješenja bez odgovarajućih podataka koji govore u prilog njihove potrebe, već se dob za umirovljenje može produžavati tek onda kada se stvori okružje koje će to omogućiti i opravdavati.</p> <p>Članak 11. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljiv je prijedlog povećanja uvjeta dobi za stjecanja prava na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika sa sadašnjih 60, na 61 godinu života, odnosno 62 godine života od 2027. godine. I u ovom slučaju kao i u slučaju starosne i prijevremene starosne mirovine, predlagatelj ne pruža nikakve dokaze koji opravdavaju potrebu za ovim povećanjem. Smatramo kako osoba s najmanje 41 godinom staža osiguranja u efektivnom trajanju i 60 godina života zaslužuje pravo na umirovljenje bez trajnog umanjenja mirovine. Radi se o radnicima koji su već po završetku srednje škole započeli s radom i koji su u pravilu radili u zahtjevnim radnim uvjetima i radno intenzivnim djelatnostima i koji nakon 41 godine mirovinskog staža zaslužuju umirovljenje bez kažnjavanja. Za one među njima koji se ipak odluče za ostanak u svijetu rada zakonodavac treba omogućiti stimulaciju za duži ostanak u svijetu rada, jer svojom odlukom doprinose rasterećenju mirovinskog sustava.</p> <p>Članak 13. ZID ZOMO</p> <p>Prilikom donošenja Zakona o mirovinskom osiguranju 2014. godine zakonodavac je omogućio osobama u starosnoj mirovini rad do polovice punog radnog vremena, uz zadržavanje prava na isplatu mirovine. Tada je izrijekom rečeno kako ista mogućnost neće biti pružena korisnicima prijevremene starosne mirovine, iz</p>		
--	--	--	--	--

			<p>razloga što će to izazvati veliki val prijevremenog umirovljenja i stvoriti dodatni pritisak na mirovinski sustav, a cilj je njegovo rasterećenje.</p> <p>Ako je navedeni cilj u središtu i ovih izmjena, tada nije jasno koji argumenti stoje iza prijedloga koji bi i prijevremenim umirovljenicima omogućio rad u polovici punog radnog vremena uz istovremeno zadržavanje mirovine. Prijedlog koji nudi predlagatelj potiče i radnika i poslodavca na nova opterećenja mirovinskog sustava i sustava rada. Ako radnik može i želi nastaviti raditi, a poslodavac ima potrebu za njegovim radom, radnika treba zadržati u radnom odnosu, a ne umiroviti ga uz zadržavanje radnog mjesta. Temeljni cilj reforme je postići održivost sustava, prije svega kroz smanjivanje priljeva novih umirovljenika te osigurati adekvatnost mirovina. S obzirom na navedene ciljeve, ovakav prijedlog smatramo kontraproduktivnim, čak i nerazumnim. Svjesni problema niskih mirovina prihvaćamo mogućnost rada korisnika starosnih mirovina, ali ovaj prijedlog ne smatramo korakom u pravom smjeru, a rad umirovljenika u prijevremenoj mirovini, uz zadržavanje mirovine, u pravilu ne bilježe ni druge EU zemlje. Za očekivati je da će ovakvo rješenje biti poticaj poslodavcima za slanje radnika u prijevremenu mirovinu te njihovo ponovno uzimanje u radni odnos po fleksibilnijim oblicima ugovora o radu, što predstavlja nelojalnu konkurenciju radnicima. Radnici će prihvaćati prijevremeno umirovljenje i mogućnost dodatnog rada, ako izračun pokaže kako će iznos mirovine i polovice plaće biti veći od iznosa plaće koju su imali do tada.</p> <p>Članak 22. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljiv nam je prijedlog većeg umanjenja mirovina zbog odlaska u prijevremenu mirovinu linearno za 0,34 posto za svaki mjesec ranijeg umirovljenja. Već je i sadašnji model dovoljno destimulativan. Linearno</p>		
--	--	--	---	--	--

		<p>umanjenje smatramo nepravednim, dok sadašnji model, prema kojem stopa umanjenja pada što je osiguranik bliže uvjetima za starosnu mirovinu, ipak stimulira kasniji odlazak u prijevremenu starosnu mirovinu, jer je blaži u kažnjavanju onih koji imaju više godina života i više godina mirovinskog staža u trenutku umirovljenja. Poznato je kako odlazak u prijevremenu starosnu mirovinu najčešće nije izbor radnika, već ga poslodavac šalje u mirovinu čim navršši prvi uvjet. Stoga tražimo da se umjesto radnika kazni, odnosno penalizira poslodavac (uključujući i državu), koji radnika šalje u prijevremenu mirovinu, jer je to mjera koja postoji u nekim zemljama. Ona se može provesti kroz propisivanje povećane uplate doprinosa, dokup mirovine do pune mirovine ili neki drugi oblik fiskalne destimulacije. Povećanje trajnog umanjenja prijevremenih mirovina, s obzirom na činjenicu nedobrovoljnog umirovljenja, neće imati za posljedicu duži ostanak u svijetu rada, nego porast siromaštva starijih osoba.</p> <p>Podržavamo povećanje polaznog faktora za određivanje starosne mirovine za osobu koja prvi puta stječe mirovinu i ima 65 godina života i 35 godina mirovinskog staža i to sa sadašnjih 0,15 na 0,34 posto za svaki mjesec kasnijeg umirovljenja. Međutim, upitno je u kojoj mjeri će tu mogućnost moći iskoristiti radnici na poslovima većeg fizičkog opterećenja i/ili niže razine složenosti, jer praksa pokazuje kako ju u najvećoj mjeri koriste visokoobrazovani (sveučilišni profesori, znanstvenici, liječnici ...) čije su mirovine već značajno veće od prosjeka. Istovremeno, protivimo se ukidanju navedene mogućnosti za dugogodišnjeg osiguranika, koji prema sadašnjem uređenju ima takvu mogućnost, jer bi ovo pravo u odnosu na cilj izmjena Zakona moralo biti jednako dostupno. Predloženo rješenje značilo bi da dugogodišnji osiguranik brodograđevni radnik zbog gubitka stimulacije za dulji ostanak u svijetu rada nakon 60. godine života financira rast mirovine primjerice sveučilišnog profesora, kome će stimulacija nakon 65. godine života rasti sa sadašnjih 0,15 posto na 0,34 posto</p>		
--	--	---	--	--

			<p>po mjesecu kasnijeg umirovljenja. To znači da mirovina sveučilišnog profesora s te osnove može biti veća i do 20,4 posto. Dugogodišnji osiguranik može izabrati da ne ode u mirovinu sa 60 godina života i 41 godinom staža i nastaviti raditi do 65. godine života, no time neće ostvariti pravo na povećanje mirovine. Ako je cilj mirovinske reforme poticaj za dulji ostanak u svijetu rada i smanjivanje pritiska na mirovinski sustav, tada se ne smije pribjegavati polovičnim rješenjima, koja će imati suprotan učinak. Sve koji mogu i žele raditi duže od zakonom propisane granice treba na isti način, bez diskriminacije poticati na ostanak u svijetu rada. Prilika je to i ženama da utječu na visinu svoje mirovine, koje značajno zaostaju za mirovinama njihovih muških kolega.</p> <p>Članak 25. ZID ZOMO</p> <p>Načelno nam je prihvatljiv prijedlog koji radnicima pri umirovljenju daje pravo izbora za njih povoljnijeg rješenja, odnosno izbor ostanka u oba stupa mirovinskog osiguranja ili prebacivanje sredstava u 1. stup. To znači uvažavanje činjenice da sustav dva mirovinska stupa ne osigurava veće mirovine svima, nego veći dio korisnika „dvostupaša“ ostvaruje i ostvarivat će manje mirovine.</p> <p>Na ovom mjestu dobro je podsjetiti se kako je 2. stup mirovinskog osiguranja nastao preusmjeravanjem 5 posto, odnosno $\frac{1}{4}$ prihoda javnog sustava na osobne račune osiguranika u privatnim fondovima, stvorivši time sustav individualizirane kapitalizirane štednje, ali i proračunsku rupu, odnosno tzv. tranzicijski trošak u javnom sustavu. Za zatvaranje te rupe država od privatnih fondova posuđuje ta ista sredstva i na njih plaća kamatu. Očekivanja su MRMS-a da će se čak 97 posto osiguranika u trenutku umirovljenja odlučiti za prelazak u 1. stup, jer će to za njih biti povoljnija mogućnost, a da će za samo 3 posto osiguranika, i to onih s najvišim plaćama, biti povoljniji ostanak u oba stupa. Taj podatak pokazuje kako uvođenje 2. stupa mirovinskog osiguranja nije ispunilo očekivanja, a uz to je s gotovo 6 mlrd kuna</p>	
--	--	--	--	--

			<p>tranzicijskog troška godišnje, i preskup za državni proračun.</p> <p>Iako smatramo kako je država odgovorna osigurati da nitko nema manju mirovinu zbog toga što je bio prisiljen 5 posto svoga mirovinskog doprinosa uplaćivati u 2. stup, a 15 posto u 1. stup, predloženo rješenje, osim što dovodi u pitanje smisao opstanka 2. stupa, dugoročno će za javne financije povećati teret mirovinskog sustava, odnosno stvoriti dodatni trošak, samo zato da bi se postigla razina mirovina koje bi korisnici imali da 2. stup nije uveden. MRMS je u svojoj prezentaciji iznio podatak o očekivanom pozitivnom učinku na državni proračun ovakvog rješenja, i to u iznosu od 87 mlrd kuna u razdoblju 2019.-2040., no jasno je kako dugoročno ovaj učinak može biti samo negativan. Činjenica je da će se prihod za proračun događati jednokratno, i to prilikom odlaska u mirovinu i prebacivanja sredstava u 1. stup, dok će trošak biti dugoročan, odnosno tijekom cijelog razdoblja korištenja mirovine svakog korisnika. Ako su predviđanja MRMS-a točna, većina tog troška morati će se platiti u godinama nakon 2040., što je, očito, dovoljno izvan horizonta današnje vlade, pa ona nema potrebe razmišljati o tome. Osim toga, predloženo rješenje stvara situaciju u kojoj prisilna štednja u 2. stupu omogućuje ostvarivanje profita privatnim financijskim institucijama koje upravljaju fondovima (i mirovinskim osiguravajućim društvima – MOD-ovima, trenutno jednom), dok država, odnosno porezni obveznici, snose rizik i plaćaju razliku između onoga što su mirovinski fondovi svojim prinosima uspjeli ostvariti i razine mirovine koja je potrebna da bi osiguranici iz 2. stupa imali jednake mirovine kao da su bili osigurani samo u 1. stupu. Sve navedeno ukazuje na potrebu preispitivanja modela, jer ako 2. stup, čak i unatoč izdašnim državnim subvencijama, neće ostvariti više mirovine za ogromnu većinu budućih korisnika, potrebno je posve ozbiljno razmotriti svrsishodnost njegovog opstanka. Podsjećamo kako države članice EU takav model ili nemaju, ili su od njega odustale, ili se u 2. stupu štedi puno manje, recimo do 2 posto.</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>Temeljem već iznesenog, apsolutno smo protiv najave povećanja izdvajanja za 2. stup na štetu 1. stupa, i to povećanja s 5, na 5,5 pa na 6 posto, odnosno smanjenja izdvajanja za 1. stup s 15 na 14,5 pa na 14 posto. Takav prijedlog znači povećanje tranzicijskog troška i javnog duga, a potpuno je besmisleno, ako će se osiguranicima omogućavati vraćanje u 1. stup.</p> <p>Na kraju, otvaramo i pitanje prava na dodatak na mirovine od 27 posto i za korisnike mirovina iz oba stupa, jer je to korekcija koja je svojedobno uvedena radi ublažavanja razlike u mirovinama starih i novih umirovljenika u istom javnom sustavu. Kako je 1. stup mirovinskog osiguranja obvezni stup generacijske solidarnosti, to svakom osiguraniku „dvostupašu“, koji se odluči za mirovinu iz oba stupa, pripada pravo na dodatak na mirovinu i to razmjerno udjelu mirovinske štednje u 1. stupu, odnosno $\frac{3}{4}$ dodatka. Predloženo rješenje takve osiguranike zakida u navedenom pravu, što je apsolutno neprihvatljivo. Smatramo da im to pravo treba biti omogućeno, a da tek onda odluče hoće li ostati u sustavu mirovina iz oba stupa ili prenijeti sva sredstva iz 2. stupa u 1. stup i tada ostvarivati mirovinu po osnovi samo 1. stupa i punog dodatka.</p> <p>Članak 41. i 43. ZID ZOMO</p> <p>Podizanje uvjeta dobi za žene za stjecanje prava na starosnu mirovinu te uvjeta dobi i staža za stjecanje prava na prijevremenu starosnu mirovinu treba zadržati na sadašnjoj dinamici od 3 mjeseca po godini, a ne povećavati na dinamiku od 4 mjeseca po godini i time skratiti razdoblje u kome će se žene izjednačiti po uvjetima za umirovljenje s muškarcima. Predlagatelj nije predočio niti jedan argument koji bi govorio u prilog ovakvom prijedlogu. Predlagatelja treba podsjetiti da žene u Hrvatskoj još uvijek u najvećoj mjeri vode brigu o kućanstvu, djeci te starijim osobama, a društvo nedovoljno osigurava odgovarajuću institucionalnu skrb</p>		
--	--	--	--	--	--

			koja bi rasteretila žene. Dok društvo ne ispuni navedene pretpostavke svako ubrzavanje izjednačavanja dobi za umirovljenje za žene znači dodatni pritisak na žene, što će neminovno rezultirati njihovim ranijim izlaskom iz svijeta rada kroz prijevremeno umirovljenje, čime se žene dodatno kažnjavaju i stavljaju u svojevrsan neravnotežan položaj u odnosu na muškarce. Odluka Ustavnog suda RH o uklanjanju dobne diskriminacije između muškaraca i žena za odlazak u mirovinu tako je, neželjeno, stvorila novu diskriminaciju, ovoga puta za žene. Ne treba je još ubrzavati skraćivanjem prijelaznog razdoblja.		
92.	Marija Kartelo	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	Svaka mirovinska reforma složen je postupak, a kada se ona provodi u sustavu kakav je hrvatski, obilježen problemima neodrživosti sustava i neadekvatnošću mirovina, tada svako zadiranje u taj sustav mora biti temeljeno na odgovarajućim analizama i podacima, kako bi predložena rješenja išla u cilju rješavanja tih problema. Nažalost, kao i puno puta do sada, niti ova rješenja nisu rezultat provedene analize, a čini se kako će mnoga od njih postići učinke suprotne namjeravanim. Sindikati su još prošle godine tražili osnivanje radne skupine za izmjenu Zakona o mirovinskom osiguranju, kako bi ona na vrijeme počela s radom i kako bismo svi zajedno imali dovoljno vremena provesti kvalitetnu analizu i, sukladno utvrđenom, predložiti odgovarajuća rješenja. To se, opet nažalost, nije dogodilo tada, jer je radna skupina osnovana tek ove godine i u njenom su se sastavu našli, osim sindikata, predstavnici poslodavaca, akademske zajednice, umirovljeničkih udruga, mirovinskih fondova, HZMO-a, međutim, skupina se sastala samo dva puta. Prvi put krajem svibnja 2018. godine, kada su predstavnici resornog Ministarstva rada i mirovinskog sustava (MRMS) i HZMO-a članovima skupine predstavili aktualne podatke o stanju mirovinskog sustava. Drugi sastanak održan je krajem lipnja 2018. godine i znakovito je da je resorno ministarstvo dan ranije upoznalo novinare s prijedlozima rješenja u okviru reforme, što je na dan sastanka bilo popraćeno u dva dnevna lista, putem kojih su i članovi radne skupine, zajedno sa širom	Odbijen	Već je prethodno odgovoreno.

			<p>javnošću, prvi puta dobili informaciju o pravcu reformskih mjera. Dakle, u radnoj skupini se nije vodio dijalog, već su njezini članovi, pa tako i socijalni partneri, bili samo još jedna skupina kojoj je MRMS iznio rješenja, bez analize, argumenata i razgovora.</p> <p>Opravdavajući predložena rješenja MRMS tvrdi kako je samo 20 posto trenutnih umirovljenika odradilo puni radni staž od 40 godina, da je 30 godina staža premalo te da ga treba produljiti. Također, navodi da je godišnji deficit mirovinskog sustava 17 mlrd kuna i da se isti nadoknađuje iz proračuna. No, sve ove izjave netočne su i nekorektne. U odnosu na deficit mirovinskog sustava treba jasno reći kako od navedenog iznosa oko 12 mlrd deficita otpada na tranzicijski trošak i trošak mirovina ostvarenih po posebnim propisima. Pojam „puni radni staž“ ne postoji, jerpodsjećamo kako su početkom 1990-tih dotad posebni fondovi, radnički, obrtnički i poljoprivredni, objedinjeni u jednom, radničkom fondu. Na kraju, prosjek godina mirovinskog staža za starosne mirovine je 32 godine, a za prijevremene starosne mirovne čak 39 godina! Uz to, do 1.1.1999. godine žene su u prijevremenu mirovinu mogle ići s 30 godina staža osiguranja, a u starosnu s 35 godina staža, dok je muškarcima i za jedno i za drugo trebalo 5 godina više. Godine starosti nisu bile primarne. Osim toga, tijekom 1990.-tih veliki je dio mladih povratnika s bojišta jednostavno „pospremljen“ u mirovinu dokupom staža ili bez toga, ako su imali uvjet za prijevremenu mirovinu, jer su tvrtke u kojima su radili propale u privatizaciji, dok su oni ratovali. Svih kasnijih godina, a i danas, poslodavci se „rješavaju“ starijih radnika koji imaju uvjet za prijevremenu mirovinu.</p> <p>Mirovinskom reformom treba postići održivost sustava i adekvatnost mirovina, zbog čega je nužno smanjiti pritisak na mirovinski sustav kroz smanjivanje priljeva novih umirovljenika te započeti popravljivanje omjera broja radnika i umirovljenika, putem stimulacije radnika na duži ostanak u svijetu rada i to na načelima pravednosti i nediskriminacije. Ova bi reforma trebala težiti ublažavanju ili uklanjanju nejednakosti koje su posljedica</p>	
--	--	--	---	--

			<p>svih prethodno provedenih reformi. Zahtjev sindikata je da reforma ovoga puta ide u korist, a ne, kao svaki puta do sada, na štetu radnika. Već dugi niz godina Vijeće EU i Europska komisija Hrvatskoj preporučuju usklađivanje odredbi o mirovinama za posebne kategorije umirovljenika s općim pravilima za umirovljenje, a ta je preporuka, zajedno s preporukama za odvrćanje od prijevremenog umirovljenja i ubrzavanja prelaska na višu dobnu granicu za umirovljenje, dio paketa preporuka vezano uz mirovinsku reformu, u okviru Nacionalnog programa reformi Hrvatske za 2018. godinu i Programa konvergencije Hrvatske za 2018. godinu. I dok u pogledu odvrćanja od prijevremenog umirovljenja te ubrzavanja prelaska na višu dobnu granicu za umirovljenje Vlada RH spremno predlaže rješenja (i to na štetu radnika – budućih umirovljenika), o usklađivanju odredbi o umirovljenju za posebne kategorije korisnika s općim propisom, godinama, pa tako i u okviru ovih prijedloga, još jednom nema niti riječi. Dakle, Vlada RH se odlučuje za selektivni pristup u rješavanju problema mirovinskog sustava, i to bez odgovarajuće podloge i procjene dugoročnih učinaka predloženih rješenja.</p> <p>Stoga sindikati od Vlade RH traže predodčenje analitičke podloge za predložena rješenja, izvršenje procjene učinaka predloženih rješenja, pristupanje usklađivanju uvjeta umirovljenja posebnih kategorija korisnika s općim propisom te vraćanje rada na mirovinskoj reformi u okvire za to osnovane radne skupine. Mirovinska reforma prevažno je pitanje za sve radnike te sadašnje i buduće umirovljenike, koji zaslužuju odgovoran i predan rad, koji bi trebao otkloniti negativne učinke svih bivših reformi i povremenih intervencija u mirovinski sustav te odrediti smjer i mjere za budućnost. S obzirom na visoku razinu neslaganja s predloženim rješenjima te očekivanim negativnim učincima po radnike, ali i sustav u cjelini, predlažemo Vladi RH da povuče ovakav prijedlog Zakona te ga vrati radnoj skupini.</p> <p>Članci 9. i 10. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljivo nam je ubrzavanje razdoblja za ostvarenje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu po</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>strošim uvjetima u smislu potrebnih godina života te posljedično podizanje dobne granice za ostvarenje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu na 67, odnosno 62 godina života. Navedena rješenja apsolutno su neprihvatljiva, zbog brojnih razloga koje predlagatelj nije uzimao u obzir, a koji su u zemljama razvijene demokracije važni čimbenici na kojima se temelje ovakvi reformski prijedlozi. Podatci za Hrvatsku govore u prilog potrebe zauzimanja potpuno suprotnog stava.</p> <p>Naime, uzimajući u obzir podatak o očekivanom trajanju života u Hrvatskoj, ono je u 2016. godini niže za 2,8 godina ukupno (3,2godine muškarci, 2,3 godine žene) u odnosu na prosjek EU, s tim da prosjek EU dižurazvijenije zapadne i sjeverne države članice. Dio nama usporedivih zemalja nije došao do 65 godina života kao uvjeta za starosnu mirovinu. Prema izvješću EK (The AgeingReport: Economic and Budgetary Projections for the EU Member States 2016-2070) razlika u očekivanom trajanju života u 2016. godini neznatno je veća i iznosi 3,3 godine zamuškarce i 2,6 godina za žene, prema projekcijama za 2040. godinu ta razlika zamuškarce iznosi 2,6 godina, a za žene 2 godine dok u 2070. godini za muškarce razlika iznosi 1,7 godina i za žene 1,4 godine. Podatak o očekivanom trajanju života nakon 65. godine starosti u Hrvatskoj za 2016. godinu, pokazuje da je ono ukupno 17,6 godina, dok EU prosjek iznosi 20,0 godina (15,6 godinamuškarci i 19,2 godine žene, dok je prosjek EU 18,2 godina muškarci i žene 21,6 godina).</p> <p>Očekivano trajanje zdravog života pri rođenju u Hrvatskoj u 2016. godini je 57,1 godina za muškarce i 58,7 godina za žene, u odnosu na prosjek EU 63,5 godina za muškarce i 64,2 godine za žene, dok je očekivano trajanje zdravog života nakon 65. godine u Hrvatskoj u 2016. godini dvostruko kraće od prosjeka EU, odnosno u Hrvatskoj za muškarce iznosi 5,2 godine, a za žene 4,9 godina, dok je prosjek EU za muškarce 9,8 godina, a za žene 10,1 godinu. Tako, primjerice, u Švedskoj očekivano trajanje zdravog života nakon 65. godine za muškarce iznosi 15,1 godinu, a za žene 16,6</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>godina, u Norveškoj za muškarce 15,4 godine, a za žene 15,2 godine; u Danskoj ono iznosi 11,5 godina za muškarce i 11,9 godina za žene, dok je u Njemačkoj očekivano trajanje života u zdravlju nakon 65. godine 11,5 godina za muškarce i 12,4 godine za žene. Pored toga, valja spomenuti i kako je očekivano trajanje života prema stupnju obrazovanja u Hrvatskoj u 2016. godinizaone s osnovnom školom (ISCED 0-2) je 77 godina, sa srednjom stručnom spremom(ISCED 3-4) je 77,5 godina, a za visoko obrazovane (ISCED 5-8) je 80,5 godina.</p> <p>U Hrvatskoj je u 2017. godini stopa zaposlenosti dobne skupine od 25 do 54 godinestarosti iznosila 74,9 posto, a dobne skupine od 55 do 64 godine starosti 40,3%, dokprosjeak EU za dobnu skupinu od 25 do 54 godine starosti iznosi 79,7 posto, a za dobnuskupinu od 55 do 64 godine starosti iznosi 57,1 posto.Osim svega navedenog prema izvješću EK (The Ageing Report: Economic and BudgetaryProjections for the EU Member States 2016-2070) očekuje se da će 12 zemalja članica uprojeciranom razdoblju imati pad u javnim troškovima za mirovine kao udjelu u BDP-u.Najveći pad očekuje se za Grčku (-6,6 postotnih bodova), zatim za Hrvatsku (-3,8postotnih bodova), Francusku (-3,3 postotnih bodova), Latviju (-2,6 postotnih bodova) iPortugal (-2,2 postotnih bodova). Za još sedam zemalja također se projicira smanjenje, alinešto manje, točnije između 1 i 1,9 postotnih bodova (Danska, Estonija, Italija, Litva,Španjolska, Švedska i Poljska). Projekcije za Hrvatsku kazuju kako će se u 2040. godinismanjiti javni troškovi za mirovine kao udjelu u BDP-u s 10,6% zabilježeno u 2016.godini na 8,3%, da bi do kraja projiciranog razdoblja tj. 2070. godine iznosili 6,8%.Usporede li se pak podatci o javnim troškovima za mirovine kao udjeli u BDP-uHrvatske i prosjeku EU 28, vidljivo je kako je 2016. godine u Hrvatskoj taj udio iznosio10,6%, a u EU 28 - 11,2%, u 2040. godini u Hrvatskoj će udio iznositi 8,3%, a u EU 28 -12%, dok će u 2070. godini u Hrvatskoj taj udio iznositi 6,8%, a u EU - 28 iznositi će11%.</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>Navedeni podatci i projekcije ne samo da ne opravdavaju predložena rješenja, nego govore u prilog potrebe za zaokretom te zadržavanjem zakonskog rješenja o 65, odnosno 60 godina života kao dobnoj granici za stjecanje prava na starosnu, odnosno prijevremenu starosnu mirovinu. Zbog toga, a temeljem predloženih podataka, tražimo da predlagatelj odustane od podizanja uvjeta dobi za stjecanje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu i zakonski vrati dobnu granicu na 65, odnosno 60 godina života, sve dok se očekivano trajanje života općenito, kao i očekivano trajanje života u zdravlju nakon 65 godine života u Hrvatskoj značajnije ne približi EU prosjeku.</p> <p>Životni vijek, život u zdravlju nakon 65. godine i slično ovise o uvjetima života u stvarnom okruženju, radnim uvjetima i tehnologijama, stanju zdravstvene zaštite i njenoj dostupnosti što su neposredni razlozi hrvatskog zaostajanja za EU prosjekom te posebno za stanjem u razvijenim EU zemljama. Podizanje dobne granice za ostvarenje prava na mirovinu ne znači da će ljudi do tada moći raditi, ali znači da će zbog ranijeg odlaska u mirovinu (jer ne mogu raditi ili ih se poslodavac želi riješiti i zaposliti mlađe) biti trajno kažnjeni nižim mirovinama, što će rezultirati njihovim siromaštvom u starosti. Niti jedna vlada nema mandat predlagati ovakva rješenja bez odgovarajućih podataka koji govore u prilog njihove potrebe, već se dob za umirovljenje može produžavati tek onda kada se stvori okruženje koje će to omogućiti i opravdavati.</p> <p>Članak 11. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljiv je prijedlog povećanja uvjeta dobi za stjecanja prava na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika sa sadašnjih 60, na 61 godinu života, odnosno 62 godine života od 2027. godine. I u ovom slučaju kao i u slučaju starosne i prijevremene starosne mirovine, predlagatelj ne pruža nikakve dokaze koji opravdavaju potrebu za ovim povećanjem. Smatramo kako osoba s najmanje 41 godinom staža osiguranja u efektivnom trajanju i 60 godina života zaslužuje pravo na umirovljenje bez trajnog umanjenja mirovine. Radi se o</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>radnicima koji su već po završetku srednje škole započeli s radom i koji su u pravilu radili u zahtjevnim radnim uvjetima i radno intenzivnim djelatnostima i koji nakon 41 godine mirovinskog staža zaslužuju umirovljenje bez kažnjavanja. Za one među njima koji se ipak odluče za ostanak u svijetu rada zakonodavac treba omogućiti stimulaciju za duži ostanak u svijetu rada, jer svojom odlukom doprinose rasterećenju mirovinskog sustava.</p> <p>Članak 13. ZID ZOMO</p> <p>Prilikom donošenja Zakona o mirovinskom osiguranju 2014. godine zakonodavac je omogućio osobama u starosnoj mirovini rad do polovice punog radnog vremena, uz zadržavanje prava na isplatu mirovine. Tada je izrijekom rečeno kako ista mogućnost neće biti pružena korisnicima prijevremene starosne mirovine, iz razloga što će to izazvati veliki val prijevremenog umirovljenja i stvoriti dodatni pritisak na mirovinski sustav, a cilj je njegovo rasterećenje.</p> <p>Ako je navedeni cilj u središtu i ovih izmjena, tada nije jasno koji argumenti stoje iza prijedloga koji bi i prijevremenim umirovljenicima omogućio rad u polovici punog radnog vremena uz istovremeno zadržavanje mirovine. Prijedlog koji nudi predlagatelj potiče i radnika i poslodavca na nova opterećenja mirovinskog sustava i sustava rada. Ako radnik može i želi nastaviti raditi, a poslodavac ima potrebu za njegovim radom, radnika treba zadržati u radnom odnosu, a ne umiroviti ga uz zadržavanje radnog mjesta. Temeljni cilj reforme je postići održivost sustava, prije svega kroz smanjivanje priljeva novih umirovljenika te osigurati adekvatnost mirovina. S obzirom na navedene ciljeve, ovakav prijedlog smatramo kontraproduktivnim, čak i nerazumnim. Svjesni problema niskih mirovina prihvaćamo mogućnost rada korisnika starosnih mirovina, ali ovaj prijedlog ne smatramo korakom u pravom smjeru, a rad umirovljenika u prijevremenoj mirovini, uz zadržavanje mirovine, u pravilu ne bilježe ni druge EU zemlje. Za očekivati je da će ovakvo rješenje biti poticaj poslodavcima za slanje radnika u prijevremenu mirovinu te njihovo ponovno uzimanje u radni odnos po</p>		
--	--	--	---	--	--

		<p>fleksibilnijim oblicima ugovora o radu, što predstavlja nelojalnu konkurenciju radnicima. Radnici će prihvaćati prijevremeno umirovljenje i mogućnost dodatnog rada, ako izračun pokaže kako će iznos mirovine i polovice plaće biti veći od iznosa plaće koju su imali do tada.</p> <p>Članak 22. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljiv nam je prijedlog većeg umanjenja mirovina zbog odlaska u prijevremenu mirovinu linearno za 0,34 posto za svaki mjesec ranijeg umirovljenja. Već je i sadašnji model dovoljno destimulativan. Linearno umanjenje smatramo nepravednim, dok sadašnji model, prema kojem stopa umanjenja pada što je osiguranik bliže uvjetima za starosnu mirovinu, ipak stimulira kasniji odlazak u prijevremenu starosnu mirovinu, jer je blaži u kažnjavanju onih koji imaju više godina života i više godina mirovinskog staža u trenutku umirovljenja. Poznato je kako odlazak u prijevremenu starosnu mirovinu najčešće nije izbor radnika, već ga poslodavac šalje u mirovinu čim navršši prvi uvjet. Stoga tražimo da se umjesto radnika kazni, odnosno penalizira poslodavac (uključujući i državu), koji radnika šalje u prijevremenu mirovinu, jer je to mjera koja postoji u nekim zemljama. Ona se može provesti kroz propisivanje povećane uplate doprinosa, dokup mirovine do pune mirovine ili neki drugi oblik fiskalne destimulacije. Povećanje trajnog umanjenja prijevremenih mirovina, s obzirom na činjenicu nedobrovoljnog umirovljenja, neće imati za posljedicu duži ostanak u svijetu rada, nego porast siromaštva starijih osoba.</p> <p>Podržavamo povećanje polaznog faktora za određivanje starosne mirovine za osobu koja prvi puta stječe mirovinu i ima 65 godina života i 35 godina mirovinskog staža i to sa sadašnjih 0,15 na 0,34 posto za svaki mjesec kasnijeg umirovljenja. Međutim, upitno je u kojoj mjeri će tu mogućnost moći iskoristiti radnici na poslovima većeg fizičkog opterećenja i/ili niže razine složenosti, jer praksa pokazuje kako ju u najvećoj mjeri koriste visokoobrazovani (sveučilišni profesori, znanstvenici, liječnici ...) čije su mirovine već značajno veće od</p>		
--	--	--	--	--

		<p>prosjeka. Istovremeno, protivimo se ukidanju navedene mogućnosti za dugogodišnjeg osiguranika, koji prema sadašnjem uređenju ima takvu mogućnost, jer bi ovo pravo u odnosu na cilj izmjena Zakona moralo biti jednako dostupno. Ako je cilj mirovinske reforme poticaj za dulji ostanak u svijetu rada i smanjivanje pritiska na mirovinski sustav, tada se ne smije pribjegavati polovičnim rješenjima, koja će imati suprotan učinak. Sve koji mogu i žele raditi duže od zakonom propisane granice treba na isti način, bez diskriminacije poticati na ostanak u svijetu rada. Prilika je to i ženama da utječu na visinusvoje mirovine, koje značajno zaostaju za mirovinama njihovih muških kolega.</p> <p>Članak 25. ZID ZOMO</p> <p>Načelno nam je prihvatljiv prijedlog koji radnicima pri umirovljenju daje pravo izbora zanjih povoljnijeg rješenja, odnosno izbor ostanka u oba stupa mirovinskog osiguranja ili prebacivanje sredstava u 1. stup. To znači uvažavanje činjenice da sustav dva mirovinska stupa ne osigurava veće mirovine svima, nego veći dio korisnika „dvostupaša“ ostvaruje i ostvarivat će manje mirovine.</p> <p>Na ovom mjestu dobro je podsjetiti se kako je 2. stup mirovinskog osiguranja nastao preusmjeravanjem 5 posto, odnosno $\frac{1}{4}$ prihoda javnog sustava na osobne račune osiguranika u privatnim fondovima, stvorivši time sustav individualizirane kapitalizirane štednje, ali i proračunsku rupu, odnosno tzv. tranzicijski trošak u javnom sustavu. Za zatvaranje te rupe država od privatnih fondova posuđuje ta ista sredstva i na njih plaća kamatu. Očekivanja su MRMS-a da će se čak 97 posto osiguranika u trenutku umirovljenja odlučiti za prelazak u 1. stup, jer četo za njih biti povoljnija mogućnost, a da će za samo 3 posto osiguranika, i to onih s najvišim plaćama, biti povoljniji ostanak u oba stupa. Taj podatak pokazuje kako uvođenje 2. stupa mirovinskog osiguranja nije ispunilo očekivanja, a uz to je s gotovo 6 mlrd kuna tranzicijskog troška godišnje, i preskup za državni proračun.</p> <p>Iako smatramo kako je država odgovorna osigurati da nitko nema manju mirovinu zbog toga što je bio prisiljen 5</p>		
--	--	---	--	--

			<p>posto svoga mirovinskog doprinosa uplaćivati u 2. stup, a 15 posto u 1. stup, predloženo rješenje, osim što dovodi u pitanje smisao opstanka 2. stupa, dugoročno će za javne financije povećati teret mirovinskog sustava, odnosno stvoriti dodatni trošak, samo zato da bi se postigla razina mirovina koje bi korisnici imali da 2. stup nije uveden. MRMS je u svojoj prezentaciji iznio podatak o očekivanom pozitivnom učinku na državni proračunovakvog rješenja, i to u iznosu od 87 mlrd kuna u razdoblju 2019.-2040., no jasno je kako dugoročno ovaj učinak može biti samo negativan. Činjenica je da će se prihod za proračun događati jednokratno, i to prilikom odlaska u mirovinu i prebacivanja sredstava u 1. stup, dok će trošak biti dugoročan, odnosno tijekom cijelog razdoblja korištenja mirovine svakog korisnika. Ako su predviđanja MRMS-a točna, većina tog troška morati će se platiti u godinama nakon 2040., što je, očito, dovoljno izvan horizonta današnje vlade, pa ona nema potrebe razmišljati o tome. Osim toga, predloženo rješenje stvara situaciju u kojoj prisilna štednja u 2. stupu omogućuje ostvarivanje profita privatnim financijskim institucijama koje upravljaju fondovima (i mirovinskim osiguravajućim društvima – MOD-ovima, trenutno jednom), dok država, odnosno porezni obveznici, snose rizik i plaćaju razliku između onoga što su mirovinski fondovi svojim prinosima uspjeli ostvariti i razine mirovine koja je potrebna da bi osiguranici iz 2. stupa imali jednake mirovine kao da su bili osigurani samo u 1. stupu. Sve navedeno ukazuje na potrebu preispitivanja modela, jer ako 2. stup, čak i unatoč izdašnim državnim subvencijama, neće ostvariti više mirovine za ogromnu većinu budućih korisnika, potrebno je posve ozbiljno razmotriti svrsishodnost njegovog opstanka. Podsjećamo kako države članice EU takav model ili nemaju, ili su od njega odustale, ili se u 2. stupu štedi puno manje, recimo do 2 posto.</p> <p>Temeljem već iznesenog, apsolutno smo protiv najave povećanja izdvajanja za 2. stup na štetu 1. stupa, i to povećanja s 5, na 5,5 pa na 6 posto, odnosno smanjenja izdvajanja za 1. stup s 15 na 14,5 pa na 14 posto. Takav prijedlog znači povećanje tranzicijskog</p>	
--	--	--	--	--

		<p>troška i javnog duga, a potpuno je besmisleno, ako će se osiguranicima omogućavati vraćanje u 1. stup.</p> <p>Na kraju, otvaramo i pitanje prava na dodatak na mirovine od 27 posto i za korisnike mirovina iz oba stupa, jer je to korekcija koja je svojedobno uvedena radi ublažavanja razlike u mirovinama starih i novih umirovljenika u istom javnom sustavu. Kako je 1. stup mirovinskog osiguranja obvezni stup generacijske solidarnosti, to svakom osiguraniku „dvostupašu“, koji se odluči za mirovinu iz oba stupa, pripada pravo na dodatak na mirovinu i to razmjerno udjelu mirovinske štednje u 1. stupu, odnosno $\frac{3}{4}$ dodatka. Predloženo rješenje takve osiguranike zakida u navedenom pravu, što je apsolutno neprihvatljivo. Smatramo da im to pravo treba biti omogućeno, a da tek onda odluče hoće li ostati u sustavu mirovina iz oba stupa ili prenijeti sva sredstva iz 2. stupa u 1. stup i tada ostvarivati mirovinu po osnovi samo 1. stupa i punog dodatka.</p> <p>Članak 41. i 43. ZID ZOMO</p> <p>Podizanje uvjeta dobi za žene za stjecanje prava na starosnu mirovinu te uvjeta dobi i staža za stjecanje prava na prijevremenu starosnu mirovinu treba zadržati na sadašnjoj dinamici od 3 mjeseca po godini, a ne povećavati na dinamiku od 4 mjeseca po godini i time skratiti razdoblje u kome će se žene izjednačiti po uvjetima za umirovljenje s muškarcima. Predlagatelj nije predočio niti jedan argument koji bi govorio u prilog ovakvom prijedlogu. Predlagatelja treba podsjetiti da žene u Hrvatskoj još uvijek u najvećoj mjeri vode brigu o kućanstvu, djeci te starijim osobama, a društvo nedovoljno osigurava odgovarajuću institucionalnu skrb koja bi rasteretila žene. Dok društvo ne ispuni navedene pretpostavke svako ubrzavanje izjednačavanja dobi za umirovljenje za žene znači dodatni pritisak na žene, što će neminovno rezultirati njihovim ranijim izlaskom iz svijeta rada kroz prijevremeno umirovljenje, čime se žene dodatno kažnjavaju i stavljaju u svojevrstan neravnopravan položaj u odnosu na muškarce. Odluka Ustavnog suda RH o uklanjanju dobne diskriminacije između muškaraca i žena za odlazak u mirovinu tako je,</p>		
--	--	---	--	--

			neželjeno, stvorila novu diskriminaciju, ovoga puta za žene. Ne treba je još ubrzavati skraćivanjem prijelaznog razdoblja.		
93.	Sindikat metalaca Hrvatske – Industrijski sindikat	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Svaka mirovinska reforma složen je postupak, a kada se ona provodi u sustavu kakav je hrvatski, obilježen problemima neodrživosti sustava i neadekvatnošću mirovina, tada svako zadiranje u taj sustav mora biti temeljeno na odgovarajućim analizama i podacima, kako bi predložena rješenja išla u cilju rješavanja tih problema. Nažalost, kao i puno puta do sada, niti ova rješenja nisu rezultat provedene analize, a čini se kako će mnoga od njih postići učinke suprotne namjeravanim. Sindikati su još prošle godine tražili osnivanje radne skupine za izmjenu Zakona o mirovinskom osiguranju, kako bi ona na vrijeme počela s radom i kako bismo svi zajedno imali dovoljno vremena provesti kvalitetnu analizu i, sukladno utvrđenom, predložiti odgovarajuća rješenja. To se, opet nažalost, nije dogodilo tada, jer je radna skupina osnovana tek ove godine i u njenom su se sastavu našli, osim sindikata, predstavnici poslodavaca, akademske zajednice, umirovljeničkih udruga, mirovinskih fondova, HZMO-a, međutim, skupina se sastala samo dva puta. Prvi put krajem svibnja 2018. godine, kada su predstavnici resornog Ministarstva rada i mirovinskog sustava (MRMS) i HZMO-a članovima skupine predstavili aktualne podatke o stanju mirovinskog sustava. Drugi sastanak održan je krajem lipnja 2018. godine i znakovito je da je resorno ministarstvo dan ranije upoznalo novinare s prijedlozima rješenja u okviru reforme, što je na dan sastanka bilo popraćeno u dva dnevna lista, putem kojih su i članovi radne skupine, zajedno sa širom javnošću, prvi puta dobili informaciju o pravcu reformskih mjera. Dakle, u radnoj skupini se nije vodio dijalog, već su njezini članovi, pa tako i socijalni partneri, bili samo još jedna skupina kojoj je MRMS iznio rješenja, bez analize,</p>	Odbijen	Već je prethodno odgovoreno.

			<p>argumenata i razgovora.</p> <p>Opravdavajući predložena rješenja MRMS tvrdi kako je samo 20 posto trenutnih umirovljenika odradilo puni radni staž od 40 godina, da je 30 godina staža premalo te da ga treba produljiti. Također, navodi da je godišnji deficit mirovinskog sustava 17 mlrd kuna i da se isti nadoknađuje iz proračuna. No, sve ove izjave netočne su i nekorektne. U odnosu na deficit mirovinskog sustava treba jasno reći kako od navedenog iznosa oko 12 mlrd deficita otpada na tranzicijski trošak i trošak mirovina ostvarenih po posebnim propisima. Pojam „puni radni staž“ ne postoji, jer podsjećamo kako su početkom 1990-tih dotad posebni fondovi, radnički, obrtnički i poljoprivredni, objedinjeni u jednom, radničkom fondu. Na kraju, prosjek godina mirovinskog staža za starosne mirovine je 32 godine, a za prijevremene starosne mirovine čak 39 godina! Uz to, do 1.1.1999. godine žene su u prijevremenu mirovinu mogle ići s 30 godina staža osiguranja, a u starosnu s 35 godina staža, dok je muškarcima i za jedno i za drugo trebalo 5 godina više. Godine starosti nisu bile primarne. Osim toga, tijekom 1990.-tih veliki je dio mladih povratnika s bojišta jednostavno „pospremljen“ u mirovinu dokupom staža ili bez toga, ako su imali uvjet za prijevremenu mirovinu, jer su tvrtke u kojima su radili propale u privatizaciji, dok su oni ratovali. Svih kasnijih godina, a i danas, poslodavci se „rješavaju“ starijih radnika koji imaju uvjet za prijevremenu mirovinu.</p> <p>Mirovinskom reformom treba postići održivost sustava i adekvatnost mirovina, zbog čega je nužno smanjiti pritisak na mirovinski sustav kroz smanjivanje priljeva novih umirovljenika te započeti popravljivanje omjera broja radnika i umirovljenika, putem stimulacije radnika na duži ostanak u svijetu rada i to na načelima pravednosti i nediskriminacije. Ova bi reforma trebala težiti ublažavanju ili uklanjanju nejednakosti koje su posljedica svih prethodno provedenih reformi. Zahtjev sindikata je da reforma ovoga puta ide u korist, a ne, kao svaki puta do sada, na štetu radnika. Već dugi niz godina Vijeće EU i Europska komisija Hrvatskoj preporučuju usklađivanje</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>odredbi o mirovinama za posebne kategorije umirovljnika s općim pravilima za umirovljanje, a ta je preporuka, zajedno s preporukama za odvrćanje od prijevremenog umirovljenja i ubrzavanja prelaska na višu dobnu granicu za umirovljenje, dio paketa preporuka vezano uz mirovinsku reformu, u okviru Nacionalnog programa reformi Hrvatske za 2018. godinu i Programa konvergencije Hrvatske za 2018. godinu. I dok u pogledu odvrćanja od prijevremenog umirovljenja te ubrzavanja prelaska na višu dobnu granicu za umirovljanje Vlada RH spremno predlaže rješenja (i to na štetu radnika – budućih umirovljenika), o usklađivanju odredbi o umirovljenju za posebne kategorije korisnika s općim propisom, godinama, pa tako i u okviru ovih prijedloga, još jednom nema niti riječi. Dakle, Vlada RH se odlučuje za selektivni pristup u rješavanju problema mirovinskog sustava, i to bez odgovarajuće podloge i procjene dugoročnih učinaka predloženih rješenja.</p> <p>Stoga sindikati od Vlade RH traže predočenje analitičke podloge za predložena rješenja, izvršenje procjene učinaka predloženih rješenja, pristupanje usklađivanju uvjeta umirovljenja posebnih kategorija korisnika s općim propisom te vraćanje rada na mirovinskoj reformi u okviru za to osnovane radne skupine. Mirovinska reforma prevažno je pitanje za sve radnike te sadašnje i buduće umirovljenike, koji zaslužuju odgovoran i predan rad, koji bi trebao otkloniti negativne učinke svih bivših reformi i povremenih intervencija u mirovinski sustav te odrediti smjer i mjere za budućnost. S obzirom na visoku razinu neslaganja s predloženim rješenjima te očekivanim negativnim učincima po radnike, ali i sustav u cjelini, predlažemo Vladi RH da povuče ovakav prijedlog Zakona te ga vrati radnoj skupini.</p>		
--	--	--	---	--	--

94.	Darko Šeperić	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Svaka mirovinska reforma složen je postupak, a kada se ona provodi u sustavu kakav je hrvatski, obilježen problemima neodrživosti sustava i neadekvatnošću mirovina, tada svako zadiranje u taj sustav mora biti temeljeno na odgovarajućim analizama i podacima, kako bi predložena rješenja išla u cilju rješavanja tih problema. Nažalost, kao i puno puta do sada, niti ova rješenja nisu rezultat provedene analize, a čini se kako će mnoga od njih postići učinke suprotne namjeravanim. Sindikati su još prošle godine tražili osnivanje radne skupine za izmjenu Zakona o mirovinskom osiguranju, kako bi ona na vrijeme počela s radom i kako bismo svi zajedno imali dovoljno vremena provesti kvalitetnu analizu i, sukladno utvrđenom, predložiti odgovarajuća rješenja. To se, opet nažalost, nije dogodilo tada, jer je radna skupina osnovana tek ove godine i u njenom su se sastavu našli, osim sindikata, predstavnici poslodavaca, akademske zajednice, umirovljeničkih udruga, mirovinskih fondova, HZMO-a, međutim, skupina se sastala samo dva puta. Prvi put krajem svibnja 2018. godine, kada su predstavnici resornog Ministarstva rada i mirovinskog sustava (MRMS) i HZMO-a članovima skupine predstavili aktualne podatke o stanju mirovinskog sustava. Drugi sastanak održan je krajem lipnja 2018. godine i znakovito je da je resorno ministarstvo dan ranije upoznalo novinare s prijedlozima rješenja u okviru reforme, što je na dan sastanka bilo popraćeno u dva dnevna lista, putem kojih su i članovi radne skupine, zajedno sa širom javnošću, prvi puta dobili informaciju o pravcu reformskih mjera. Dakle, u radnoj skupini se nije vodio dijalog, već su njezini članovi, pa tako i socijalni partneri, bili samo još jedna skupina kojoj je MRMS iznio rješenja, bez analize, argumenata i razgovora.</p> <p>Opravdavajući predložena rješenja MRMS tvrdi kako je samo 20 posto trenutnih umirovljenika odradilo puni radni staž od 40 godina, da je 30 godina staža premalo te da ga treba produljiti. Također, navodi da je godišnji deficit mirovinskog sustava 17 mlrd kuna i da se isti nadoknađuje iz proračuna. No, sve ove izjave netočne su i nekorektne. U odnosu na deficit mirovinskog sustava</p>	Odbijen	Već je prethodno odgovoreno.
-----	---------------	---	--	---------	------------------------------

		<p>treba jasno reći kako od navedenog iznosa oko 12 mlrd deficita otpada na tranzicijski trošak i trošak mirovina ostvarenih po posebnim propisima. Pojam „puni radni staž“ ne postoji, jer podsjećamo kako su početkom 1990-tih dotad posebni fondovi, radnički, obrtnički i poljoprivredni, objedinjeni u jednom, radničkom fondu. Na kraju, prosjek godina mirovinskog staža za starosne mirovine je 32 godine, a za prijevremene starosne mirovne čak 39 godina! Uz to, do 1.1.1999. godine žene su u prijevremenu mirovinu mogle ići s 30 godina staža osiguranja, a u starosnu s 35 godina staža, dok je muškarcima i za jedno i za drugo trebalo 5 godina više. Godine starosti nisu bile primarne. Osim toga, tijekom 1990.-tih veliki je dio mladih povratnika s bojišta jednostavno „pospremljen“ u mirovinu dokupom staža ili bez toga, ako su imali uvjet za prijevremenu mirovinu, jer su tvrtke u kojima su radili propale u privatizaciji, dok su oni ratovali. Svih kasnijih godina, a i danas, poslodavci se „rješavaju“ starijih radnika koji imaju uvjet za prijevremenu mirovinu.</p> <p>Mirovinskom reformom treba postići održivost sustava i adekvatnost mirovina, zbog čega je nužno smanjiti pritisak na mirovinski sustav kroz smanjivanje priljeva novih umirovljenika te započeti popravljivanje omjera broja radnika i umirovljenika, putem stimulacije radnika na duži ostanak u svijetu rada i to na načelima pravednosti i nediskriminacije. Ova bi reforma trebala težiti ublažavanju ili uklanjanju nejednakosti koje su posljedica svih prethodno provedenih reformi. Zahtjev sindikata je da reforma ovoga puta ide u korist, a ne, kao svaki puta do sada, na štetu radnika. Već dugi niz godina Vijeće EU i Europska komisija Hrvatskoj preporučuju usklađivanje odredbi o mirovinama za posebne kategorije umirovljnika s općim pravilima za umirovljanje, a ta je preporuka, zajedno s preporukama za odvrćanje od prijevremenog umirovljenja i ubrzavanja prelaska na višu dobnu granicu za umirovljenje, dio paketa preporuka vezano uz mirovinsku reformu, u okviru Nacionalnog programa reformi Hrvatske za 2018. godinu i Programa konvergencije Hrvatske za 2018. godinu. I dok u pogledu</p>		
--	--	---	--	--

			<p>odvraćanja od prijevremenog umirovljenja te ubrzavanja prelaska na višu dobnu granicu za umirovljanje Vlada RH spremno predlaže rješenja (i to na štetu radnika – budućih umirovljenika), o usklađivanju odredbi o umirovljenju za posebne kategorije korisnika s općim propisom, godinama, pa tako i u okviru ovih prijedloga, još jednom nema niti riječi. Dakle, Vlada RH se odlučuje za selektivni pristup u rješavanju problema mirovinskog sustava, i to bez odgovarajuće podloge i procjene dugoročnih učinaka predloženih rješenja.</p> <p>Stoga sindikati od Vlade RH traže predočenje analitičke podloge za predložena rješenja, izvršenje procjene učinaka predloženih rješenja, pristupanje usklađivanju uvjeta umirovljenja posebnih kategorija korisnika s općim propisom te vraćanje rada na mirovinskoj reformi u okviru za to osnovane radne skupine. Mirovinska reforma prevažno je pitanje za sve radnike te sadašnje i buduće umirovljenike, koji zaslužuju odgovoran i predan rad, koji bi trebao otkloniti negativne učinke svih bivših reformi i povremenih intervencija u mirovinski sustav te odrediti smjer i mjere za budućnost. S obzirom na visoku razinu neslaganja s predloženim rješenjima te očekivanim negativnim učincima po radnike, ali i sustav u cjelini, predlažemo Vladi RH da povuče ovakav prijedlog Zakona te ga vrati radnoj skupini.</p>		
95.	Jasminka Dubravica	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Članci 9. i 10. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljivo nam je ubrzavanje razdoblja za ostvarenje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu po strožim uvjetima u smislu potrebnih godina života te posljedično podizanje dobne granice za ostvarenje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu na 67, odnosno 62 godina života. Navedena rješenja apsolutno su neprihvatljiva, zbog brojnih razloga koje predlagatelj nije uzimao u obzir, a koji su u zemljama razvijene demokracije važni čimbenici na kojima se temelje ovakvi reformski prijedlozi. Podatci za Hrvatsku govore u prilog potrebe zauzimanja potpuno suprotnog stava.</p> <p>Naime, uzimajući u obzir podatak o očekivanom trajanju života u Hrvatskoj, ono je u 2016. godini niže za 2,8 godina ukupno (3,2 godine muškarci, 2,3 godine žene) u</p>	Odbijen	Već je prethodno odgovoreno.

			<p>odnosu na prosjek EU, s tim da prosjek EU dižu razvijenije zapadne i sjeverne države članice. Dio nama usporedivih zemalja nije došao ni do 65 godina života kao uvjeta za starosnu mirovinu. Prema izvješću EK (The Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU Member States 2016-2070) razlika u očekivanom trajanju života u 2016. godini neznatno je veća i iznosi 3,3 godine za muškarce i 2,6 godina za žene, prema projekcijama za 2040. godinu ta razlika za muškarce iznosi 2,6 godina, a za žene 2 godine dok u 2070. godini za muškarce razlika iznosi 1,7 godina i za žene 1,4 godine. Podatak o očekivanom trajanju života nakon 65. godine starosti u Hrvatskoj za 2016. godinu, pokazuje da je ono ukupno 17,6 godina, dok EU prosjek iznosi 20,0 godina (15,6 godina muškarci i 19,2 godine žene, dok je prosjek EU 18,2 godina muškarci i žene 21,6 godina).</p> <p>Očekivano trajanje zdravog života pri rođenju u Hrvatskoj u 2016. godini je 57,1 godina za muškarce i 58,7 godina za žene, u odnosu na prosjek EU 63,5 godina za muškarce i 64,2 godine za žene, dok je očekivano trajanje zdravog života nakon 65. godine u Hrvatskoj u 2016. godini dvostruko kraće od prosjeka EU, odnosno u Hrvatskoj za muškarce iznosi 5,2 godine, a za žene 4,9 godina, dok je prosjek EU za muškarce 9,8 godina, a za žene 10,1 godinu. Tako, primjerice, u Švedskoj očekivano trajanje zdravog života nakon 65. godine za muškarce iznosi 15,1 godinu, a za žene 16,6 godina, u Norveškoj za muškarce 15,4 godine, a za žene 15,2 godine; u Danskoj ono iznosi 11,5 godina za muškarce i 11,9 godina za žene, dok je u Njemačkoj očekivano trajanje života u zdravlju nakon 65. godine 11,5 godina za muškarce i 12,4 godine za žene. Pored toga, valja spomenuti i kako je očekivano trajanje života prema stupnju obrazovanja u Hrvatskoj u 2016. godini za one s osnovnom školom (ISCED 0-2) je 77 godina, sa srednjom stručnom spremom (ISCED 3-4) je 77,5 godina, a za visoko obrazovane (ISCED 5-8) je 80,5 godina.</p> <p>U Hrvatskoj je u 2017. godini stopa zaposlenosti dobne skupine od 25 do 54 godine starosti iznosila 74,9 posto, a dobne skupine od 55 do 64 godine starosti 40,3%, dok</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>prosjeck EU za dobnu skupinu od 25 do 54 godine starosti iznosi 79,7 posto, a za dobnu skupinu od 55 do 64 godine starosti iznosi 57,1 posto. Osim svega navedenog prema izvješću EK (The Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU Member States 2016-2070) očekuje se da će 12 zemalja članica u projiciranom razdoblju imati pad u javnim troškovima za mirovine kao udjelu u BDP-u. Najveći pad očekuje se za Grčku (-6,6 postotnih bodova), zatim za Hrvatsku (-3,8 postotnih bodova), Francusku (-3,3 postotnih bodova), Latviju (-2,6 postotnih bodova) i Portugal (-2,2 postotnih bodova). Za još sedam zemalja također se projicira smanjenje, ali nešto manje, točnije između 1 i 1,9 postotnih bodova (Danska, Estonija, Italija, Litva, Španjolska, Švedska i Poljska). Projekcije za Hrvatsku kazuju kako će se u 2040. godini smanjiti javni troškovi za mirovine kao udjelu u BDP-u s 10,6% zabilježeno u 2016. godini na 8,3%, da bi do kraja projiciranog razdoblja tj. 2070. godine iznosili 6,8%. Usporede li se pak podatci o javnim troškovima za mirovine kao udjeli u BDP-u Hrvatske i prosjeku EU 28, vidljivo je kako je 2016. godine u Hrvatskoj taj udio iznosio 10,6%, a u EU 28 - 11,2%, u 2040. godini u Hrvatskoj će udio iznositi 8,3%, a u EU 28 - 12%, dok će u 2070. godini u Hrvatskoj taj udio iznositi 6,8%, a u EU - 28 iznositi će 11%.</p> <p>Navedeni podatci i projekcije ne samo da ne opravdavaju predložena rješenja, nego govore u prilog potrebe za zaokretom te zadržavanjem zakonskog rješenja o 65, odnosno 60 godina života kao dobnoj granici za stjecanje prava na starosnu, odnosno prijevremenu starosnu mirovinu. Zbog toga, a temeljem predloženih podataka, tražimo da predlagatelj odustane od podizanja uvjeta dobi za stjecanje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu i zakonski vrati dobnu granicu na 65, odnosno 60 godina života, sve dok se očekivano trajanje života općenito, kao i očekivano trajanje života u zdravlju nakon 65 godine života u Hrvatskoj značajnije ne približi EU prosjeku.</p> <p>Životni vijek, život u zdravlju nakon 65. godine i slično ovise o uvjetima života u stvarnom okruženju, radnim</p>	
--	--	--	---	--

		<p>uvjetima i tehnologijama, stanju zdravstvene zaštite i njenoj dostupnosti što su neposredni razlozi hrvatskog zaostajanja za EU prosjekom te posebno za stanjem u razvijenim EU zemljama. Podizanje dobne granice za ostvarenje prava na mirovinu ne znači da će ljudi do tada moći raditi, ali znači da će zbog ranijeg odlaska u mirovinu (jer ne mogu raditi ili ih se poslodavac želi riješiti i zaposliti mlađe) biti trajno kažnjeni nižim mirovinama, što će rezultirati njihovim siromaštvom u starosti. Niti jedna vlada nema mandat predlagati ovakva rješenja bez odgovarajućih podataka koji govore u prilog njihove potrebe, već se dob za umirovljenje može produžavati tek onda kada se stvori okružje koje će to omogućiti i opravdavati.</p> <p>Članak 11. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljiv je prijedlog povećanja uvjeta dobi za stjecanja prava na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika sa sadašnjih 60, na 61 godinu života, odnosno 62 godine života od 2027. godine. I u ovom slučaju kao i u slučaju starosne i prijevremene starosne mirovine, predlagatelj ne pruža nikakve dokaze koji opravdavaju potrebu za ovim povećanjem. Smatramo kako osoba s najmanje 41 godinom staža osiguranja u efektivnom trajanju i 60 godina života zaslužuje pravo na umirovljenje bez trajnog umanjenja mirovine. Radi se o radnicima koji su već po završetku srednje škole započeli s radom i koji su u pravilu radili u zahtjevnim radnim uvjetima i radno intenzivnim djelatnostima i koji nakon 41 godine mirovinskog staža zaslužuju umirovljenje bez kažnjavanja. Za one među njima koji se ipak odluče za ostanak u svijetu rada zakonodavac treba omogućiti stimulaciju za duži ostanak u svijetu rada, jer svojom odlukom doprinose rasterećenju mirovinskog sustava.</p> <p>Članak 13. ZID ZOMO</p> <p>Prilikom donošenja Zakona o mirovinskom osiguranju 2014. godine zakonodavac je omogućio osobama u starosnoj mirovini rad do polovice punog radnog vremena, uz zadržavanje prava na isplatu mirovine. Tada je izrijekom rečeno kako ista mogućnost neće biti pružena korisnicima prijevremene starosne mirovine, iz</p>		
--	--	---	--	--

			<p>razloga što će to izazvati veliki val prijevremenog umirovljenja i stvoriti dodatni pritisak na mirovinski sustav, a cilj je njegovo rasterećenje.</p> <p>Ako je navedeni cilj u središtu i ovih izmjena, tada nije jasno koji argumenti stoje iza prijedloga koji bi i prijevremenim umirovljenicima omogućio rad u polovici punog radnog vremena uz istovremeno zadržavanje mirovine. Prijedlog koji nudi predlagatelj potiče i radnika i poslodavca na nova opterećenja mirovinskog sustava i sustava rada. Ako radnik može i želi nastaviti raditi, a poslodavac ima potrebu za njegovim radom, radnika treba zadržati u radnom odnosu, a ne umiroviti ga uz zadržavanje radnog mjesta. Temeljni cilj reforme je postići održivost sustava, prije svega kroz smanjivanje priljeva novih umirovljenika te osigurati adekvatnost mirovina. S obzirom na navedene ciljeve, ovakav prijedlog smatramo kontraproduktivnim, čak i nerazumnim. Svjesni problema niskih mirovina prihvaćamo mogućnost rada korisnika starosnih mirovina, ali ovaj prijedlog ne smatramo korakom u pravom smjeru, a rad umirovljenika u prijevremenoj mirovini, uz zadržavanje mirovine, u pravilu ne bilježe ni druge EU zemlje. Za očekivati je da će ovakvo rješenje biti poticaj poslodavcima za slanje radnika u prijevremenu mirovinu te njihovo ponovno uzimanje u radni odnos po fleksibilnijim oblicima ugovora o radu, što predstavlja nelojalnu konkurenciju radnicima. Radnici će prihvaćati prijevremeno umirovljenje i mogućnost dodatnog rada, ako izračun pokaže kako će iznos mirovine i polovice plaće biti veći od iznosa plaće koju su imali do tada.</p> <p>Članak 22. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljiv nam je prijedlog većeg umanjenja mirovina zbog odlaska u prijevremenu mirovinu linearno za 0,34 posto za svaki mjesec ranijeg umirovljenja. Već je i sadašnji model dovoljno destimulativan. Linearno umanjenje smatramo nepravednim, dok sadašnji model, prema kojem stopa umanjenja pada što je osiguranik bliže uvjetima za starosnu mirovinu, ipak stimulira kasniji odlazak u prijevremenu starosnu mirovinu, jer je blaži u</p>	
--	--	--	---	--

			<p>kažnjavanju onih koji imaju više godina života i više godina mirovinskog staža u trenutku umirovljenja. Poznato je kako odlazak u prijevremenu starosnu mirovinu najčešće nije izbor radnika, već ga poslodavac šalje u mirovinu čim navrší prvi uvjet. Stoga tražimo da se umjesto radnika kazni, odnosno penalizira poslodavac (uključujući i državu), koji radnika šalje u prijevremenu mirovinu, jer je to mjera koja postoji u nekim zemljama. Ona se može provesti kroz propisivanje povećane uplate doprinosa, dokup mirovine do pune mirovine ili neki drugi oblik fiskalne stimulacije. Povećanje trajnog umanjivanja prijevremenih mirovina, s obzirom na činjenicu nedobrovoljnog umirovljenja, neće imati za posljedicu duži ostanak u svijetu rada, nego porast siromaštva starijih osoba.</p> <p>Podržavamo povećanje polaznog faktora za određivanje starosne mirovine za osobu koja prvi puta stječe mirovinu i ima 65 godina života i 35 godina mirovinskog staža i to sa sadašnjih 0,15 na 0,34 posto za svaki mjesec kasnijeg umirovljenja. Međutim, upitno je u kojoj mjeri će tu mogućnost moći iskoristiti radnici na poslovima većeg fizičkog opterećenja i/ili niže razine složenosti, jer praksa pokazuje kako ju u najvećoj mjeri koriste visokoobrazovani (sveučilišni profesori, znanstvenici, liječnici ...) čije su mirovine već značajno veće od prosjeka. Istovremeno, protivimo se ukidanju navedene mogućnosti za dugogodišnjeg osiguranika, koji prema sadašnjem uređenju ima takvu mogućnost, jer bi ovo pravo u odnosu na cilj izmjena Zakona moralo biti jednako dostupno. Ako je cilj mirovinske reforme poticaj za dulji ostanak u svijetu rada i smanjivanje pritiska na mirovinski sustav, tada se ne smije pribjegavati polovičnim rješenjima, koja će imati suprotan učinak. Sve koji mogu i žele raditi duže od zakonom propisane granice treba na isti način, bez diskriminacije poticati na ostanak u svijetu rada. Prilika je to i ženama da utječu na visinu svoje mirovine, koje značajno zaostaju za mirovinama njihovih muških kolega.</p> <p>Članak 25. ZID ZOMO</p> <p>Načelno nam je prihvatljiv prijedlog koji radnicima pri</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>umirovljenju daje pravo izbora za njih povoljnijeg rješenja, odnosno izbor ostanka u oba stupa mirovinskog osiguranja ili prebacivanje sredstava u 1. stup. To znači uvažavanje činjenice da sustav dva mirovinska stupa ne osigurava veće mirovine svima, nego veći dio korisnika „dvostupaša“ ostvaruje i ostvarivat će manje mirovine.</p> <p>Na ovom mjestu dobro je podsjetiti se kako je 2. stup mirovinskog osiguranja nastao preusmjeravanjem 5 posto, odnosno $\frac{1}{4}$ prihoda javnog sustava na osobne račune osiguranika u privatnim fondovima, stvorivši time sustav individualizirane kapitalizirane štednje, ali i proračunsku rupu, odnosno tzv. tranzicijski trošak u javnom sustavu. Za zatvaranje te rupe država od privatnih fondova posuđuje ta ista sredstva i na njih plaća kamatu. Očekivanja su MRMS-a da će se čak 97 posto osiguranika u trenutku umirovljenja odlučiti za prelazak u 1. stup, jer će to za njih biti povoljnija mogućnost, a da će za samo 3 posto osiguranika, i to onih s najvišim plaćama, biti povoljniji ostanak u oba stupa. Taj podatak pokazuje kako uvođenje 2. stupa mirovinskog osiguranja nije ispunilo očekivanja, a uz to je s gotovo 6 mlrd kuna tranzicijskog troška godišnje, i preskup za državni proračun.</p> <p>Iako smatramo kako je država odgovorna osigurati da nitko nema manju mirovinu zbog toga što je bio prisiljen 5 posto svoga mirovinskog doprinosa uplaćivati u 2. stup, a 15 posto u 1. stup, predloženo rješenje, osim što dovodi u pitanje smisao opstanka 2. stupa, dugoročno će za javne financije povećati teret mirovinskog sustava, odnosno stvoriti dodatni trošak, samo zato da bi se postigla razina mirovina koje bi korisnici imali da 2. stup nije uveden. MRMS je u svojoj prezentaciji iznio podatak o očekivanom pozitivnom učinku na državni proračun ovakvog rješenja, i to u iznosu od 87 mlrd kuna u razdoblju 2019.-2040., no jasno je kako dugoročno ovaj učinak može biti samo negativan. Činjenica je da će se prihod za proračun događati jednokratno, i to prilikom odlaska u mirovinu i prebacivanja sredstava u 1. stup, dok će trošak biti dugoročan, odnosno tijekom cijelog razdoblja korištenja mirovine svakog korisnika. Ako su</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>predviđanja MRMS-a točna, većina tog troška morati će se platiti u godinama nakon 2040., što je, očito, dovoljno izvan horizonta današnje vlade, pa ona nema potrebe razmišljati o tome. Osim toga, predloženo rješenje stvara situaciju u kojoj prisilna štednja u 2. stupu omogućuje ostvarivanje profita privatnim financijskim institucijama koje upravljaju fondovima (i mirovinskim osiguravajućim društvima – MOD-ovima, trenutno jednom), dok država, odnosno porezni obveznici, snose rizik i plaćaju razliku između onoga što su mirovinski fondovi svojim prinosima uspjeli ostvariti i razine mirovine koja je potrebna da bi osiguranici iz 2. stupa imali jednake mirovine kao da su bili osigurani samo u 1. stupu. Sve navedeno ukazuje na potrebu preispitivanja modela, jer ako 2. stup, čak i unatoč izdašnim državnim subvencijama, neće ostvariti više mirovine za ogromnu većinu budućih korisnika, potrebno je posve ozbiljno razmotriti svrsishodnost njegovog opstanka. Podsjećamo kako države članice EU takav model ili nemaju, ili su od njega odustale, ili se u 2. stupu štedi puno manje, recimo do 2 posto.</p> <p>Temeljem već iznesenog, apsolutno smo protiv najave povećanja izdvajanja za 2. stup na štetu 1. stupa, i to povećanja s 5, na 5,5 pa na 6 posto, odnosno smanjenja izdvajanja za 1. stup s 15 na 14,5 pa na 14 posto. Takav prijedlog znači povećanje tranzicijskog troška i javnog duga, a potpuno je besmisleno, ako će se osiguranicima omogućavati vraćanje u 1. stup.</p> <p>Na kraju, otvaramo i pitanje prava na dodatak na mirovine od 27 posto i za korisnike mirovina iz oba stupa, jer je to korekcija koja je svojedobno uvedena radi ublažavanja razlike u mirovinama starih i novih umirovljenika u istom javnom sustavu. Kako je 1. stup mirovinskog osiguranja obvezni stup generacijske solidarnosti, to svakom osiguraniku „dvostupašu“, koji se odluči za mirovinu iz oba stupa, pripada pravo na dodatak na mirovinu i to razmjerno udjelu mirovinske štednje u 1. stupu, odnosno $\frac{3}{4}$ dodatka. Predloženo rješenje takve osiguranike zakida u navedenom pravu, što je apsolutno neprihvatljivo. Smatramo da im to pravo treba biti omogućeno, a da tek onda odluče hoće li ostati</p>	
--	--	--	--	--

			<p>u sustavu mirovina iz oba stupa ili prenijeti sva sredstva iz 2. stupa u 1. stup i tada ostvarivati mirovinu po osnovi samo 1. stupa i punog dodatka.</p> <p>Članak 41. i 43. ZID ZOMO</p> <p>Podizanje uvjeta dobi za žene za stjecanje prava na starosnu mirovinu te uvjeta dobi i staža za stjecanje prava na prijevremenu starosnu mirovinu treba zadržati na sadašnjoj dinamici od 3 mjeseca po godini, a ne povećavati na dinamiku od 4 mjeseca po godini i time skratiti razdoblje u kome će se žene izjednačiti po uvjetima za umirovljenje s muškarcima. Predlagatelj nije predočio niti jedan argument koji bi govorio u prilog ovakvom prijedlogu. Predlagatelja treba podsjetiti da žene u Hrvatskoj još uvijek u najvećoj mjeri vode brigu o kućanstvu, djeci te starijim osobama, a društvo nedovoljno osigurava odgovarajuću institucionalnu skrb koja bi rasteretila žene. Dok društvo ne ispuni navedene pretpostavke svako ubrzavanje izjednačavanja dobi za umirovljenje za žene znači dodatni pritisak na žene, što će neminovno rezultirati njihovim ranijim izlaskom iz svijeta rada kroz prijevremeno umirovljenje, čime se žene dodatno kažnjavaju i stavljaju u svojevrsan neravnopravan položaj u odnosu na muškarce. Odluka Ustavnog suda RH o uklanjanju dobne diskriminacije između muškaraca i žena za odlazak u mirovinu tako je, neželjeno, stvorila novu diskriminaciju, ovoga puta za žene. Ne treba je još ubrzavati skraćivanjem prijelaznog razdoblja.</p>		
96.	Ina Venier	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Svaka mirovinska reforma složen je postupak, a kada se ona provodi u sustavu kakav je hrvatski, obilježen problemima neodrživosti sustava i neadekvatnošću mirovina, tada svako zadiranje u taj sustav mora biti temeljeno na odgovarajućim analizama i podacima, kako bi predložena rješenja išla u cilju rješavanja tih problema. Nažalost, kao i puno puta do sada, niti ova rješenja nisu rezultat provedene analize, a čini se kako će mnoga od njih postići učinke suprotne namjeravanim. Sindikati su još prošle godine tražili osnivanje radne skupine za izmjenu Zakona o mirovinskom osiguranju, kako bi ona na vrijeme počela s radom i kako bismo svi zajedno imali</p>	Odbijen	Već je prethodno odgovoreno.

			<p>dovoljno vremena provesti kvalitetnu analizu i, sukladno utvrđenom, predložiti odgovarajuća rješenja. To se, opet nažalost, nije dogodilo tada, jer je radna skupina osnovana tek ove godine i u njenom su se sastavu našli, osim sindikata, predstavnici poslodavaca, akademske zajednice, umirovljeničkih udruga, mirovinskih fondova, HZMO-a, međutim, skupina se sastala samo dva puta. Prvi put krajem svibnja 2018. godine, kada su predstavnici resornog Ministarstva rada i mirovinskog sustava (MRMS) i HZMO-a članovima skupine predstavili aktualne podatke o stanju mirovinskog sustava. Drugi sastanak održan je krajem lipnja 2018. godine i znakovito je da je resorno ministarstvo dan ranije upoznalo novinare s prijedlozima rješenja u okviru reforme, što je na dan sastanka bilo popraćeno u dva dnevna lista, putem kojih su i članovi radne skupine, zajedno sa širom javnošću, prvi puta dobili informaciju o pravcu reformskih mjera. Dakle, u radnoj skupini se nije vodio dijalog, već su njezini članovi, pa tako i socijalni partneri, bili samo još jedna skupina kojoj je MRMS iznio rješenja, bez analize, argumenata i razgovora.</p> <p>Opravdavajući predložena rješenja MRMS tvrdi kako je samo 20 posto trenutnih umirovljenika odradilo puni radni staž od 40 godina, da je 30 godina staža premalo te da ga treba produljiti. Također, navodi da je godišnji deficit mirovinskog sustava 17 mlrd kuna i da se isti nadoknađuje iz proračuna. No, sve ove izjave netočne su i nekorektne. U odnosu na deficit mirovinskog sustava treba jasno reći kako od navedenog iznosa oko 12 mlrd deficita otpada na tranzicijski trošak i trošak mirovina ostvarenih po posebnim propisima. Pojam „puni radni staž“ ne postoji, jer podsjećamo kako su početkom 1990-tih dotad posebni fondovi, radnički, obrtnički i poljoprivredni, objedinjeni u jednom, radničkom fondu. Na kraju, prosjek godina mirovinskog staža za starosne mirovine je 32 godine, a za prijevremene starosne mirovine čak 39 godina! Uz to, do 1.1.1999. godine žene su u prijevremenu mirovinu mogle ići s 30 godina staža osiguranja, a u starosnu s 35 godina staža, dok je muškarcima i za jedno i za drugo trebalo 5 godina više.</p>	
--	--	--	---	--

			<p>Godine starosti nisu bile primarne. Osim toga, tijekom 1990.-tih veliki je dio mladih povratnika s bojišta jednostavno „pospremljen“ u mirovinu dokupom staža ili bez toga, ako su imali uvjet za prijevremenu mirovinu, jer su tvrtke u kojima su radili propale u privatizaciji, dok su oni ratovali. Svih kasnijih godina, a i danas, poslodavci se „rješavaju“ starijih radnika koji imaju uvjet za prijevremenu mirovinu.</p> <p>Mirovinskom reformom treba postići održivost sustava i adekvatnost mirovina, zbog čega je nužno smanjiti pritisak na mirovinski sustav kroz smanjivanje priljeva novih umirovljenika te započeti popravljivanje omjera broja radnika i umirovljenika, putem stimulacije radnika na duži ostanak u svijetu rada i to na načelima pravednosti i nediskriminacije. Ova bi reforma trebala težiti ublažavanju ili uklanjanju nejednakosti koje su posljedica svih prethodno provedenih reformi. Zahtjev sindikata je da reforma ovoga puta ide u korist, a ne, kao svaki puta do sada, na štetu radnika. Već dugi niz godina Vijeće EU i Europska komisija Hrvatskoj preporučuju usklađivanje odredbi o mirovinama za posebne kategorije umirovljenika s općim pravilima za umirovljenje, a ta je preporuka, zajedno s preporukama za odvrćanje od prijevremenog umirovljenja i ubrzavanja prelaska na višu dobnu granicu za umirovljenje, dio paketa preporuka vezano uz mirovinsku reformu, u okviru Nacionalnog programa reformi Hrvatske za 2018. godinu i Programa konvergencije Hrvatske za 2018. godinu. I dok u pogledu odvrćanja od prijevremenog umirovljenja te ubrzavanja prelaska na višu dobnu granicu za umirovljenje Vlada RH spremno predlaže rješenja (i to na štetu radnika – budućih umirovljenika), o usklađivanju odredbi o umirovljenju za posebne kategorije korisnika s općim propisom, godinama, pa tako i u okviru ovih prijedloga, još jednom nema niti riječi. Dakle, Vlada RH se odlučuje za selektivni pristup u rješavanju problema mirovinskog sustava, i to bez odgovarajuće podloge i procjene dugoročnih učinaka predloženih rješenja.</p> <p>Stoga sindikati od Vlade RH traže predočenje analitičke podloge za predložena rješenja, izvršenje procjene</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>učinaka predloženih rješenja, pristupanje usklađivanju uvjeta umirovljenja posebnih kategorija korisnika s općim propisom te vraćanje rada na mirovinskoj reformi u okvire za to osnovane radne skupine. Mirovinska reforma prevažno je pitanje za sve radnike te sadašnje i buduće umirovljenike, koji zaslužuju odgovoran i predan rad, koji bi trebao otkloniti negativne učinke svih bivših reformi i povremenih intervencija u mirovinski sustav te odrediti smjer i mjere za budućnost. S obzirom na visoku razinu neslaganja s predloženim rješenjima te očekivanim negativnim učincima po radnike, ali i sustav u cjelini, predlažemo Vladi RH da povuče ovakav prijedlog Zakona te ga vrati radnoj skupini.</p> <p>Članci 9. i 10. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljivo nam je ubrzavanje razdoblja za ostvarenje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu po strožim uvjetima u smislu potrebnih godina života te posljedično podizanje dobne granice za ostvarenje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu na 67, odnosno 62 godina života. Navedena rješenja apsolutno su neprihvatljiva, zbog brojnih razloga koje predlagatelj nije uzimao u obzir, a koji su u zemljama razvijene demokracije važni čimbenici na kojima se temelje ovakvi reformski prijedlozi. Podatci za Hrvatsku govore u prilog potrebe zauzimanja potpuno suprotnog stava.</p> <p>Naime, uzimajući u obzir podatak o očekivanom trajanju života u Hrvatskoj, ono je u 2016. godini niže za 2,8 godina ukupno (3,2 godine muškarci, 2,3 godine žene) u odnosu na prosjek EU, s tim da prosjek EU dižu razvijenije zapadne i sjeverne države članice. Dio nama usporedivih zemalja nije došao ni do 65 godina života kao uvjeta za starosnu mirovinu. Prema izvješću EK (The Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU Member States 2016-2070) razlika u očekivanom trajanju života u 2016. godini neznatno je veća i iznosi 3,3 godine za muškarce i 2,6 godina za žene, prema projekcijama za 2040. godinu ta razlika za muškarce iznosi 2,6 godina, a za žene 2 godine dok u 2070. godini za muškarce razlika iznosi 1,7 godina i za žene 1,4 godine. Podatak o očekivanom trajanju života nakon 65.</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>godine starosti u Hrvatskoj za 2016. godinu, pokazuje da je ono ukupno 17,6 godina, dok EU prosjek iznosi 20,0 godina (15,6 godina muškarci i 19,2 godine žene, dok je prosjek EU 18,2 godina muškarci i žene 21,6 godina).</p> <p>Očekivano trajanje zdravog života pri rođenju u Hrvatskoj u 2016. godini je 57,1 godina za muškarce i 58,7 godina za žene, u odnosu na prosjek EU 63,5 godina za muškarce i 64,2 godine za žene, dok je očekivano trajanje zdravog života nakon 65. godine u Hrvatskoj u 2016. godini dvostruko kraće od prosjeka EU, odnosno u Hrvatskoj za muškarce iznosi 5,2 godine, a za žene 4,9 godina, dok je prosjek EU za muškarce 9,8 godina, a za žene 10,1 godinu. Tako, primjerice, u Švedskoj očekivano trajanje zdravog života nakon 65. godine za muškarce iznosi 15,1 godinu, a za žene 16,6 godina, u Norveškoj za muškarce 15,4 godine, a za žene 15,2 godine; u Danskoj ono iznosi 11,5 godina za muškarce i 11,9 godina za žene, dok je u Njemačkoj očekivano trajanje života u zdravlju nakon 65. godine 11,5 godina za muškarce i 12,4 godine za žene. Pored toga, valja spomenuti i kako je očekivano trajanje života prema stupnju obrazovanja u Hrvatskoj u 2016. godini za one s osnovnom školom (ISCED 0-2) je 77 godina, sa srednjom stručnom spremom (ISCED 3-4) je 77,5 godina, a za visoko obrazovane (ISCED 5-8) je 80,5 godina.</p> <p>U Hrvatskoj je u 2017. godini stopa zaposlenosti dobne skupine od 25 do 54 godine starosti iznosila 74,9 posto, a dobne skupine od 55 do 64 godine starosti 40,3%, dok prosjek EU za dobnu skupinu od 25 do 54 godine starosti iznosi 79,7 posto, a za dobnu skupinu od 55 do 64 godine starosti iznosi 57,1 posto. Osim svega navedenog prema izvješću EK (The Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU Member States 2016-2070) očekuje se da će 12 zemalja članica u projiciranom razdoblju imati pad u javnim troškovima za mirovine kao udjelu u BDP-u. Najveći pad očekuje se za Grčku (-6,6 postotnih bodova), zatim za Hrvatsku (-3,8 postotnih bodova), Francusku (-3,3 postotnih bodova), Latviju (-2,6 postotnih bodova) i Portugal (-2,2 postotnih bodova). Za još sedam zemalja također se projicira smanjenje, ali</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>nešto manje, točnije između 1 i 1,9 postotnih bodova (Danska, Estonija, Italija, Litva, Španjolska, Švedska i Poljska). Projekcije za Hrvatsku kazuju kako će se u 2040. godini smanjiti javni troškovi za mirovine kao udjelu u BDP-u s 10,6% zabilježeno u 2016. godini na 8,3%, da bi do kraja projiciranog razdoblja tj. 2070. godine iznosili 6,8%. Usporede li se pak podatci o javnim troškovima za mirovine kao udjeli u BDP-u Hrvatske i prosjeku EU 28, vidljivo je kako je 2016. godine u Hrvatskoj taj udio iznosio 10,6%, a u EU 28 - 11,2%, u 2040. godini u Hrvatskoj će udio iznositi 8,3%, a u EU 28 - 12%, dok će u 2070. godini u Hrvatskoj taj udio iznositi 6,8%, a u EU - 28 iznositi će 11%.</p> <p>Navedeni podatci i projekcije ne samo da ne opravdavaju predložena rješenja, nego govore u prilog potrebe za zaokretom te zadržavanjem zakonskog rješenja o 65, odnosno 60 godina života kao dobnoj granici za stjecanje prava na starosnu, odnosno prijevremenu starosnu mirovinu. Zbog toga, a temeljem predloženih podataka, tražimo da predlagatelj odustane od podizanja uvjeta dobi za stjecanje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu i zakonski vrati dobnu granicu na 65, odnosno 60 godina života, sve dok se očekivano trajanje života općenito, kao i očekivano trajanje života u zdravlju nakon 65 godine života u Hrvatskoj značajnije ne približi EU prosjeku.</p> <p>Životni vijek, život u zdravlju nakon 65. godine i slično ovise o uvjetima života u stvarnom okruženju, radnim uvjetima i tehnologijama, stanju zdravstvene zaštite i njenoj dostupnosti što su neposredni razlozi hrvatskog zaostajanja za EU prosjekom te posebno za stanjem u razvijenim EU zemljama. Podizanje dobne granice za ostvarenje prava na mirovinu ne znači da će ljudi do tada moći raditi, ali znači da će zbog ranijeg odlaska u mirovinu (jer ne mogu raditi ili ih se poslodavac želi riješiti i zaposliti mlađe) biti trajno kažnjeni nižim mirovinama, što će rezultirati njihovim siromaštvom u starosti. Niti jedna vlada nema mandat predlagati ovakva rješenja bez odgovarajućih podataka koji govore u prilog njihove potrebe, već se dob za umirovljenje može produžavati tek</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>onda kada se stvori okruženje koje će to omogućiti i opravdavati.</p> <p>Članak 11. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljiv je prijedlog povećanja uvjeta dobi za stjecanja prava na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika sa sadašnjih 60, na 61 godinu života, odnosno 62 godine života od 2027. godine. I u ovom slučaju kao i u slučaju starosne i prijevremene starosne mirovine, predlagatelj ne pruža nikakve dokaze koji opravdavaju potrebu za ovim povećanjem. Smatramo kako osoba s najmanje 41 godinom staža osiguranja u efektivnom trajanju i 60 godina života zaslužuje pravo na umirovljenje bez trajnog umanjenja mirovine. Radi se o radnicima koji su već po završetku srednje škole započeli s radom i koji su u pravilu radili u zahtjevnim radnim uvjetima i radno intenzivnim djelatnostima i koji nakon 41 godine mirovinskog staža zaslužuju umirovljenje bez kažnjavanja. Za one među njima koji se ipak odluče za ostanak u svijetu rada zakonodavac treba omogućiti stimulaciju za duži ostanak u svijetu rada, jer svojom odlukom doprinose rasterećenju mirovinskog sustava.</p> <p>Članak 13. ZID ZOMO</p> <p>Prilikom donošenja Zakona o mirovinskom osiguranju 2014. godine zakonodavac je omogućio osobama u starosnoj mirovini rad do polovice punog radnog vremena, uz zadržavanje prava na isplatu mirovine. Tada je izrijekom rečeno kako ista mogućnost neće biti pružena korisnicima prijevremene starosne mirovine, iz razloga što će to izazvati veliki val prijevremenog umirovljenja i stvoriti dodatni pritisak na mirovinski sustav, a cilj je njegovo rasterećenje.</p> <p>Ako je navedeni cilj u središtu i ovih izmjena, tada nije jasno koji argumenti stoje iza prijedloga koji bi i prijevremenim umirovljenicima omogućio rad u polovici punog radnog vremena uz istovremeno zadržavanje mirovine. Prijedlog koji nudi predlagatelj potiče i radnika i poslodavca na nova opterećenja mirovinskog sustava i sustava rada. Ako radnik može i želi nastaviti raditi, a poslodavac ima potrebu za njegovima radom, radnika treba zadržati u radnom odnosu, a ne umiroviti ga uz</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>zadržavanje radnog mjesta. Temeljni cilj reforme je postići održivost sustava, prije svega kroz smanjivanje priljeva novih umirovljenika te osigurati adekvatnost mirovina. S obzirom na navedene ciljeve, ovakav prijedlog smatramo kontraproduktivnim, čak i nerazumnim. Svjesni problema niskih mirovina prihvaćamo mogućnost rada korisnika starosnih mirovina, ali ovaj prijedlog ne smatramo korakom u pravom smjeru, a rad umirovljenika u prijevremenoj mirovini, uz zadržavanje mirovine, u pravilu ne bilježe ni druge EU zemlje. Za očekivati je da će ovakvo rješenje biti poticaj poslodavcima za slanje radnika u prijevremenu mirovinu te njihovo ponovno uzimanje u radni odnos po fleksibilnijim oblicima ugovora o radu, što predstavlja nelojalnu konkurenciju radnicima. Radnici će prihvaćati prijevremeno umirovljenje i mogućnost dodatnog rada, ako izračun pokaže kako će iznos mirovine i polovice plaće biti veći od iznosa plaće koju su imali do tada.</p> <p>Članak 22. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljiv nam je prijedlog većeg umanjenja mirovina zbog odlaska u prijevremenu mirovinu linearno za 0,34 posto za svaki mjesec ranijeg umirovljenja. Već je i sadašnji model dovoljno destimulativan. Linearno umanjenje smatramo nepravednim, dok sadašnji model, prema kojem stopa umanjenja pada što je osiguranik bliže uvjetima za starosnu mirovinu, ipak stimulira kasniji odlazak u prijevremenu starosnu mirovinu, jer je blaži u kažnjavanju onih koji imaju više godina života i više godina mirovinskog staža u trenutku umirovljenja. Poznato je kako odlazak u prijevremenu starosnu mirovinu najčešće nije izbor radnika, već ga poslodavac šalje u mirovinu čim navrší prvi uvjet. Stoga tražimo da se umjesto radnika kazni, odnosno penalizira poslodavac (uključujući i državu), koji radnika šalje u prijevremenu mirovinu, jer je to mjera koja postoji u nekim zemljama. Ona se može provesti kroz propisivanje povećane uplate doprinosa, dokup mirovine do pune mirovine ili neki drugi oblik fiskalne destimulacije. Povećanje trajnog umanjenja prijevremenih mirovina, s obzirom na činjenicu</p>	
--	--	--	--	--

			<p>nedobrovoljnog umirovljenja, neće imati za posljedicu duži ostanak u svijetu rada, nego porast siromaštva starijih osoba.</p> <p>Podržavamo povećanje polaznog faktora za određivanje starosne mirovine za osobu koja prvi puta stječe mirovinu i ima 65 godina života i 35 godina mirovinskog staža i to sa sadašnjih 0,15 na 0,34 posto za svaki mjesec kasnijeg umirovljenja. Međutim, upitno je u kojoj mjeri će tu mogućnost moći iskoristiti radnici na poslovima većeg fizičkog opterećenja i/ili niže razine složenosti, jer praksa pokazuje kako ju u najvećoj mjeri koriste visokoobrazovani (sveučilišni profesori, znanstvenici, liječnici ...) čije su mirovine već značajno veće od prosjeka. Istovremeno, protivimo se ukidanju navedene mogućnosti za dugogodišnjeg osiguranika, koji prema sadašnjem uređenju ima takvu mogućnost, jer bi ovo pravo u odnosu na cilj izmjena Zakona moralo biti jednako dostupno. Ako je cilj mirovinske reforme poticaj za dulji ostanak u svijetu rada i smanjivanje pritiska na mirovinski sustav, tada se ne smije pribjegavati polovičnim rješenjima, koja će imati suprotan učinak. Sve koji mogu i žele raditi duže od zakonom propisane granice treba na isti način, bez diskriminacije poticati na ostanak u svijetu rada. Prilika je to i ženama da utječu na visinu svoje mirovine, koje značajno zaostaju za mirovinama njihovih muških kolega.</p> <p>Članak 25. ZID ZOMO</p> <p>Načelno nam je prihvatljiv prijedlog koji radnicima pri umirovljenju daje pravo izbora za njih povoljnijeg rješenja, odnosno izbor ostanka u oba stupa mirovinskog osiguranja ili prebacivanje sredstava u 1. stup. To znači uvažavanje činjenice da sustav dva mirovinska stupa ne osigurava veće mirovine svima, nego veći dio korisnika „dvostupaša“ ostvaruje i ostvarivat će manje mirovine.</p> <p>Na ovom mjestu dobro je podsjetiti se kako je 2. stup mirovinskog osiguranja nastao preusmjeravanjem 5 posto, odnosno $\frac{1}{4}$ prihoda javnog sustava na osobne račune osiguranika u privatnim fondovima, stvorivši time sustav individualizirane kapitalizirane štednje, ali i proračunsku rupu, odnosno tzv. tranzicijski trošak u</p>	
--	--	--	---	--

		<p>javnom sustavu. Za zatvaranje te rupe država od privatnih fondova posuđuje ta ista sredstva i na njih plaća kamatu. Očekivanja su MRMS-a da će se čak 97 posto osiguranika u trenutku umirovljenja odlučiti za prelazak u 1. stup, jer će to za njih biti povoljnija mogućnost, a da će za samo 3 posto osiguranika, i to onih s najvišim plaćama, biti povoljniji ostanak u oba stupa. Taj podatak pokazuje kako uvođenje 2. stupa mirovinskog osiguranja nije ispunilo očekivanja, a uz to je s gotovo 6 mlrd kuna tranzicijskog troška godišnje, i preskup za državni proračun.</p> <p>Iako smatramo kako je država odgovorna osigurati da nitko nema manju mirovinu zbog toga što je bio prisiljen 5 posto svoga mirovinskog doprinosa uplaćivati u 2. stup, a 15 posto u 1. stup, predloženo rješenje, osim što dovodi u pitanje smisao opstanka 2. stupa, dugoročno će za javne financije povećati teret mirovinskog sustava, odnosno stvoriti dodatni trošak, samo zato da bi se postigla razina mirovina koje bi korisnici imali da 2. stup nije uveden. MRMS je u svojoj prezentaciji iznio podatak o očekivanom pozitivnom učinku na državni proračun ovakvog rješenja, i to u iznosu od 87 mlrd kuna u razdoblju 2019.-2040., no jasno je kako dugoročno ovaj učinak može biti samo negativan. Činjenica je da će se prihod za proračun događati jednokratno, i to prilikom odlaska u mirovinu i prebacivanja sredstava u 1. stup, dok će trošak biti dugoročan, odnosno tijekom cijelog razdoblja korištenja mirovine svakog korisnika. Ako su predviđanja MRMS-a točna, većina tog troška morati će se platiti u godinama nakon 2040., što je, očito, dovoljno izvan horizonta današnje vlade, pa ona nema potrebe razmišljati o tome. Osim toga, predloženo rješenje stvara situaciju u kojoj prisilna štednja u 2. stupu omogućuje ostvarivanje profita privatnim financijskim institucijama koje upravljaju fondovima (i mirovinskim osiguravajućim društvima – MOD-ovima, trenutno jednom), dok država, odnosno porezni obveznici, snose rizik i plaćaju razliku između onoga što su mirovinski fondovi svojim prinosima uspjeli ostvariti i razine mirovine koja je potrebna da bi osiguranici iz 2. stupa imali jednake mirovine kao da su</p>		
--	--	--	--	--

		<p>bili osigurani samo u 1. stupu. Sve navedeno ukazuje na potrebu preispitivanja modela, jer ako 2. stup, čak i unatoč izdašnim državnim subvencijama, neće ostvariti više mirovine za ogromnu većinu budućih korisnika, potrebno je posve ozbiljno razmotriti svrsishodnost njegovog opstanka. Podsjećamo kako države članice EU takav model ili nemaju, ili su od njega odustale, ili se u 2. stupu štedi puno manje, recimo do 2 posto.</p> <p>Temeljem već iznesenog, apsolutno smo protiv najave povećanja izdvajanja za 2. stup na štetu 1. stupa, i to povećanja s 5, na 5,5 pa na 6 posto, odnosno smanjenja izdvajanja za 1. stup s 15 na 14,5 pa na 14 posto. Takav prijedlog znači povećanje tranzicijskog troška i javnog duga, a potpuno je besmisleno, ako će se osiguranicima omogućavati vraćanje u 1. stup.</p> <p>Na kraju, otvaramo i pitanje prava na dodatak na mirovine od 27 posto i za korisnike mirovina iz oba stupa, jer je to korekcija koja je svojedobno uvedena radi ublažavanja razlike u mirovinama starih i novih umirovljenika u istom javnom sustavu. Kako je 1. stup mirovinskog osiguranja obvezni stup generacijske solidarnosti, to svakom osiguraniku „dvostupašu“, koji se odluči za mirovinu iz oba stupa, pripada pravo na dodatak na mirovinu i to razmjerno udjelu mirovinske štednje u 1. stupu, odnosno $\frac{3}{4}$ dodatka. Predloženo rješenje takve osiguranike zakida u navedenom pravu, što je apsolutno neprihvatljivo. Smatramo da im to pravo treba biti omogućeno, a da tek onda odluče hoće li ostati u sustavu mirovina iz oba stupa ili prenijeti sva sredstva iz 2. stupa u 1. stup i tada ostvarivati mirovinu po osnovi samo 1. stupa i punog dodatka.</p> <p>Članak 41. i 43. ZID ZOMO</p> <p>Podizanje uvjeta dobi za žene za stjecanje prava na starosnu mirovinu te uvjeta dobi i staža za stjecanje prava na prijevremenu starosnu mirovinu treba zadržati na sadašnjoj dinamici od 3 mjeseca po godini, a ne povećavati na dinamiku od 4 mjeseca po godini i time skratiti razdoblje u kome će se žene izjednačiti po uvjetima za umirovljenje s muškarcima. Predlagatelj nije predočio niti jedan argument koji bi govorio u prilog</p>		
--	--	---	--	--

			<p>ovakvom prijedlogu. Predlagatelja treba podsjetiti da žene u Hrvatskoj još uvijek u najvećoj mjeri vode brigu o kućanstvu, djeci te starijim osobama, a društvo nedovoljno osigurava odgovarajuću institucionalnu skrb koja bi rasteretila žene. Dok društvo ne ispuni navedene pretpostavke svako ubrzavanje izjednačavanja dobi za umirovljenje za žene znači dodatni pritisak na žene, što će neminovno rezultirati njihovim ranijim izlaskom iz svijeta rada kroz prijevremeno umirovljenje, čime se žene dodatno kažnjavaju i stavljaju u svojevrstan neravnopravan položaj u odnosu na muškarce. Odluka Ustavnog suda RH o uklanjanju dobne diskriminacije između muškaraca i žena za odlazak u mirovinu tako je, neželjeno, stvorila novu diskriminaciju, ovoga puta za žene. Ne treba je još ubrzavati skraćivanjem prijelaznog razdoblja.</p>		
97.	Pravobranitelj za osobe s invaliditetom	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Članak 37. važećeg Zakona: Kako bi se približili zakonodavnim rješenjima drugih europskih zemalja predlažemo u članku 13. predmetnog prijedloga riječi: „steći pravo na tu mirovinu“, zamijeniti sa riječima: „steći pravo na polovicu (50%) mirovine“.</p> <p>Predlažemo ubaciti novi stavak koji bi glasio: „Osobe s djelomičnom nesposobnošću za rad koje se nakon ispunjavanja uvjeta za starosnu mirovinu zaposle do polovice punog radnog vremena, zadržavaju pravo na starosnu mirovinu.“</p> <p>Obrazloženje: Navedenim člankom 37. stavkom 6. nisu obuhvaćene osobe s invaliditetom, odnosno osobe s djelomičnom nesposobnošću za rad budući da one nakon ostvarivanja prava na starosnu mirovinu ne mogu zasnovati radni odnos s polovicom radnog vremena, a da istovremeno zadrže svoju punu invalidsku mirovinu. Na primjer, niti osobe koje su imale svoj registrirani obrt te su uredno uplaćivale sve doprinose nisu imale mogućnost ponovnog obračuna mirovine te uvećavanja iste za sve godine koje su nakon ostvarivanja invalidske mirovine zbog opće nesposobnosti za rad ili nastavile raditi ili nakon nekog vremena se zaposlile. Za to novo razdoblje</p>	Odbijen	<p>Članak 37. stavka 6. i 7. Zakona o mirovinskom osiguranju odnosi se samo na korisnike starosne mirovine koji su ispunili uvjete propisane člankom 33., odnosno 180. Zakona o mirovinskom osiguranju, te im se omogućuje nastavak rada do polovice radnog vremena i primanje punog iznosa mirovine, bez prestanka radnog odnosa, a u cilju osiguranja potrebne radne snage za deficitarna zanimanja. Primanje polovice iznosa mirovine za te korisnike uz rad na</p>

			<p>za koje su uredno podmireni i svi doprinosi, nije im čak ponovno ni obračunata te uvećana invalidska mirovina premda im je za navedeno razdoblje bila stornirana isplata invalidske mirovine zbog opće nesposobnosti za rad.</p>		<p>pola radnog vremena ne bi motiviralo te korisnike za duži ostanak u svijetu rada. Također, ne treba zanemariti i činjenicu da se time radnike s dugotrajnim radnim iskustvom i to isključivo u dobi nakon što su stekli pravo na starosnu mirovinu, zaposli radi edukacije i osposobljavanja mlade radne snage koja tek ulazi u svijet rada. Nadalje, na taj način se osigurava neophodno funkcioniranje pojedinih segmenata društvenog života koji zahtijevaju popunjavanje nedostatne radne snage određenih kompetencija. Korisnici mirovine s djelomičnim gubitkom radne sposobnosti za vrijeme zaposlenja ostvaruju umanjenu mirovinu po mirovinskom faktoru 0,5 ako su nezaposleni ostvaruju mirovinu po mirovinskom faktoru 0,8. Korisnici mirovine zbog djelomičnog gubitka radne</p>
--	--	--	---	--	---

					<p>sposobnosti kada ispune uvjete za starosnu mirovinu i odluče se za korištenje starosne mirovine mogu raditi do polovice punog radnog vremena i primati starosnu mirovinu.</p>
98.	<p>Pravobranitelj za osobe s invaliditetom</p>	<p>PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA</p>	<p>U članku 27. stavku 6. važećeg ZOMO-a predlažemo zamjenu postojećeg na način da isti glasi: „Korisnicima invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti iz članka 39. stavka 3. ovoga Zakona u staž osiguranja računa se razdoblje provedeno u zaposlenju s najmanje 50% radnog vremena na prilagođenim poslovima iste ili slične stručne spreme koji odgovaraju njegovim dosadašnjim poslovima, kao da su proveli na radu puno radno vrijeme.“</p> <p>Obrazloženje: Ovaj prijedlog vezan je uz prijedlog izmjene članka 39. stavka 3., tj. ukoliko se usvoji da korisnik invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti može raditi najmanje 50% radnog vremena na prilagođenim poslovima, navedenih 50% radnog vremena računat će se kao da je proveo na radu puno radno vrijeme.</p>		<p>Naglašavamo da korisnici invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti (smanjenja radne sposobnosti „za više od polovice“ u odnosu na zdravog radnika iste razine obrazovanja) prema promijenjenoj radnoj sposobnosti mogu raditi na prilagođenim poslovima iste razine obrazovanja s najmanje 70% punog radnog vremena, 80%, 90%, odnosno 100% radnog vremena i za to vrijeme koriste mirovinu primjenom mirovinskog faktora za zaposlene korisnike te mirovine i plaću za rad na drugim poslovima. Ako prema promijenjenoj radnoj sposobnosti rada mogu raditi najmanje 70% od punog radnog</p>

					vremena, odnosno 5,6 sati dnevno, tada im se preostalo vrijeme do punog radnog vremena računa u staž osiguranja (članak 27. stavak 6. ZOMO), a za to preostalo radno vrijeme do punog radnog vremena doprinos plaća država.
99.	Matica umirovljenika Hrvatske	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>MINISTARSTVU RADA I MIROVONSKOG SUSTAVA</p> <p>Predmet: E-savjetovanje o Nacrtu prijedloga Zakona o mirovinskom osiguranju</p> <p>Matica umirovljenika Hrvatske, najveća udruga civilnog društva koja ima 280.000 članova, starijih osoba pokušala je u dijalogu, preko Nacionalnog vijeća i Radne skupine za izradu Nacrta Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju, priopćenjima i argumentima, predlagati rješenja koja su od presudne važnosti za sadašnje umirovljenike i starije osobe.</p> <p>Nismo naišli na otvorena vrata onako kako smo željeli, osim formalističkih pristupa koja ne zadovoljavaju ne samo Maticu i njeno članstvo, nego i sve umirovljenike u Republici Hrvatskoj koji u Matici vide svog zaštitnika i predstavnika u zalaganju za njihova prava.</p> <p>U Matici smo ocijenili da je osobito važno baš sada, u vrijeme donošenja nove reforme mirovinskog sustava, otvoriti dijalog jer je ovo ključni trenutak za donošenje konstruktivnih i kvalitetnih prijedloga za poboljšanje mirovinskog sustava i otklanjanje dosadašnjih problema koji su najveći broj sadašnjih umirovljenika doveli u teško siromaštvo i prevelik broj mirovina sveli na razinu socijalne pomoći.</p>	Odbijen	<p>Nesporno je da je na godišnjoj razini potrebno osigurati 17 mlrd. kuna za mirovine po raznim osnovama što je detaljno i transparentno iskazano u Godišnjem izvješću HZMO-a za 2017.</p> <p>U pogledu traženja da se uvjet dobi za starosnu mirovinu vrati na 65 godina jer je očekivano trajanje života u Republici Hrvatskoj i dalje kraće za oko 3 godine, a očekivano trajanje zdravog života nakon 65 godina dvostruko kraće od prosjeka Europske unije, naglašavamo da je već važećim Zakonom o mirovinskom osiguranju (Narodne novine, br. 157/13, 33/15, 120/16, 18/18 i 62/18, u daljnjem</p>

		<p>Očekivali smo, prije nego što je objavljen radni Nacrt prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju, puno više dijaloga Vlade s predstavnicima umirovljenika u Radnoj skupini kao i na Nacionalnom vijeću s njihovim članovima.</p> <p>Time bi pokazali, ono što mi u Matici želimo, da se dijalogom, uz uvažavanje argumenata, dolazi do rješenja koja su od velike važnosti, posebno kada je riječ o tako značajnom Zakonu koji se odnosi na sve sadašnje i buduće umirovljenike.</p> <p>Mi u Matici i u Sindikatu umirovljenika Hrvatske uočili smo da je u radnom Nacrtu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju predloženo najmanje promjena koje bi išle u korist SADAŠNJIH umirovljenika. Na to smo upozorili i zajedničkim priopćenjem kao i zahtjevima na Nacionalnom Vijeću da PRIORITET U NAJNOVIJOJ MIROVINSKOJ REFORMI BUDE RJEŠAVANJE SIROMAŠTVA U KOJE SU PALI SADAŠNJI UMIROVLJENICI. Upravo sada se, nakon objavljivanja i e-savjetovanja to i pokazalo, jer ispada kao da je kriterij bio – najmanje dati sadašnjim umirovljenicima i pridati veću „brigu“ budućima, čak i onima iza 2030. godine prema kojima ova Vlada, u odnosu na dosadašnje u buduće, neće imati neku veću odgovornost.</p> <p>Ali nismo protiv toga da se misli i o budućim umirovljenicima, ako je to na način da se ne podcjenjuje sadašnje niti da se podmeće tobožnja veća „skrb“ o budućima.</p> <p>Dakle, Matica je ponudila DIJALOG. Umjesto toga, vraćen nam je MONOLOG u kojem se gotovo uopće ne uvažava mišljenje predstavnika najvećeg broja ove generacije, a riječ je o 1,23 milijuna ljudi. Ne možemo vjerovati da takav odnos uopće može biti, jer podcjenjivanje ovako velikog broja starijih, a mi bi rekli, mudrih glava, i njihovo ne uvažavanje može se vratiti kao bumerang kojeg se neće moći lako ispraviti.</p> <p>Iz Vlade je iznesen radni prijedlog Nacrta Zakona o izmjeni i dopuni Zakona o mirovinskom osiguranju, ali bez ozbiljnih konzultacija s predstavnicima umirovljenika,</p>	<p>tekstu: ZOMO) uvedeno produženje starosne granice za odlazak u starosnu mirovinu na 67 godina života s postupnim povećanjem starosne dobi sa 65 godina života za po tri mjeseca svake godine, počevši od 1. siječnja 2031. Polazeći od demografskih promjena stanovništva, odnosno broja osiguranika i umirovljenika, radi dugoročne održivosti mirovinskog sustava i adekvatnosti mirovina, nužno je ubrzavanje podizanja dobne granice kao uvjeta za stjecanje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu u odnosu važeći ZOMO. Nacionalnom strategijom reformi Vlade Republike Hrvatske od 2018. godine i prijedlogom izmjena ZOMO-a, a radi održivosti mirovinskog sustava i adekvatnosti mirovina, predlaže se ubrzanje podizanja dobne granice za odlazak u starosnu mirovinu</p>
--	--	---	--

		<p>ni u Radnoj skupini niti u Nacionalnom vijeću. To se pretvorilo u puku formalnost koja bi trebale predstavljati dijalog sa „socijalnim partnerima“.</p> <p>Prošle godine smo zajedno sa Sindikatima tražili osnivanje Radne skupine za izmjenu Zakona o mirovinskom osiguranju, kako bi ona na vrijeme počela radom i kako bismo svi zajedno imali dovoljno vremena provesti kvalitetnu analizu te predložiti odgovarajuća rješenja. Međutim, Radna skupina osnovana je tek ove godine, sastala se samo dva puta. Prvi put krajem svibnja 2018. godine, kada su predstavnici resornog Ministarstva rada i mirovinskog sustava i HZMO-a članovima skupine predstavili aktualne podatke o stanju mirovinskog sustava. Drugi sastanak održan je krajem lipnja 2018. godine s tim što je, nevjerojatno, ali istinito, resorno Ministarstvo dan ranije upoznalo novinare s prijedlozima konačnih rješenja o reformi, što je upravo na datum sastanka bilo popraćeno u dva dnevna lista, putem kojih su i članovi Radne skupine, zajedno sa širom javnošću, prvi put dobili informaciju o pravcu reformskih mjera. Dakle, u Radnoj skupini se nije vodio dijalog, već su njezini članovi, pa tako i socijalni partneri, bili samo još jedna skupina kojoj su iznesena rješenja, bez analize, argumenata i razgovora, bez uvažavanja druge strane, pa se sve pretvorilo u nametanje rješenja, a to je kulminiralo „konačnim“ prijedlogom radnog Nacrta bez uključenih mišljenja predstavnika umirovljenika pa i Sindikata.</p> <p>Dijalog podrazumijeva uvažavanje argumenata, a polako se uvodi zamjena za dijalog – predavanja predstavnicima umirovljenika i sindikata. Recimo, čemu je služio Okrugli stol u Saboru, kada su predavanje predstavnicima umirovljenika držali ministri i predstavnici državnih institucija, a drugoj strani nisu omogućili doći do riječi niti ih uvažavati. Ograničili su riječ predstavnicima umirovljenika na minimum, a ministrima i predstavnicima vlasti dali priliku da još jednom iznose svoje teze i prijedloge iako često u medijima i u javnosti govore ono što su ponavljali na tom skupu.</p> <p>To je loše odjeknulo, a bilo je povodom Međunarodnog</p>	<p>počevši od 2027. godine, tako da bi se prema prijedlogu uvjet za stjecanje prava na starosnu mirovinu sa 67 godina života primjenjivao od 2033. godine, umjesto 2038. godine kako je sada. Iz podataka o zakonskoj dobi za odlazak u starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu iz Izvješća o starenju stanovništva razvidno je da većina država Europske unije (njih čak 16) 2030. godine podiže dobnu granicu za odlazak u starosnu mirovinu sa 65 na 67 i više godina života i za žene i za muškarce (primjerice Belgija, Danska, Francuska, Italija na 66,9, Irska na 68, Francuska na 67, Velika Britanija na 68,7, itd.). Treba istaknuti kako pritom neke države ne omogućavaju ostvarivanje prijevremene starosne mirovine ili je omogućavaju 2-3 godine prije dobi za starosnu mirovinu, a ne 5 godina ranije kao u</p>
--	--	--	--

			<p>dana starijih osoba, kojeg inače državne institucije ne obilježavaju kako bi to trebalo. Nisu se oglasili povodom toga dana predsjednik Vlade, ni Sabora kao niti Predsjednica države.</p> <p>Nije ovo prvi, ali niti posljednji, da Matica umirovljenika Hrvatske nudi dijalog, ali takav koji u demokratskom društvu podrazumijeva ravnopravnost u iznošenju mišljenja i argumenata te jednakost u objektivnom zaključivanju i predlaganju rješenja za starije osobe. Posebno se to odnosi na problem siromaštva kpoje se mora smanjivati, a ne stavljati pod tepih i statistički i na druge načine uljepšavati stvarnost.</p> <p>Znači, strpljenje je ipak pri kraju i Matica ozbiljno upozorava i apelira da se vratimo dijalogu i uvažavanju argumenata bez podcjenjivanja najvećeg broja starijih osoba.</p> <p>Ponuđena rješenja za izmjene Zakona, nažalost, kao i puno puta do sada, nisu rezultat provedene analize, a čini se kako će mnoga od njih postići učinke suprotne namjeravanim.</p> <p>U prijedlogu Nacrta Zakona o ZOMO uz ostalo stoji da su „rashodi mirovinskog osiguranja generacijske solidarnosti u 2017. godini iznosili 38,07 milijardi kuna (10,5% BDP-a), s time da su prihodi od doprinosa za I. mirovinski stup iznosili 21,23 milijardu kuna. To znači da je samo 56% rashoda za mirovine pokriveno doprinosima, dok je čak 44% rashoda financirano iz državnog proračuna. Predviđeni rashodi za 2018. godinu iznose 38,9 milijardi kuna“.</p> <p>Opet se podmeću brojke koje proizlaze iz ovih podataka i to o 17 milijardi kuna koje se moraju dodavati iz Državnog proračuna da bi se osigurala isplata mirovina. Međutim, u odnosu na taj „deficit mirovinskog sustava“ treba jasno reći kako od navedenog iznosa oko 12 milijardi kuna otpada na tranzicijski trošak i trošak mirovina ostvarenih po posebnim propisima. Međutim, moramo upozoriti da se ovim stvara antiumirovljeničko raspoloženje po kojem baš umirovljenici čine najveći državni trošak i postaju veliki su krivci su za postojeće gospodarsko stanje u državi. To Matica ne može i neće</p>	<p>Republici Hrvatskoj. Nakon rasprave na radnoj skupini prijedlog je izmijenjen – uvjet za starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika u razdoblju do 31. prosinca 2026. osiguranik stječe kada navršši 60 godina života i 41 godinu staža osiguranja u efektivnom trajanju.</p> <p>Vezano za prijedlog promjene formule usklađivanja mirovina, tako da se pojednostavi način obračuna samo prema indeksu koji je više rastao (plaće i cijene), napominjemo kako bi se njegovim usvajanjem poboljšao odnos između mirovine i plaće. Međutim, treba imati u vidu da je kretanje indeksa plaća i potrošačkih cijena u direktnoj korelaciji sa kretanjem gospodarstva i fiskalnim stanjem u državnom proračunu. U slučajevima kada je rast potrošačkih cijena veći od rasta plaća dolazi do pada realne vrijednosti plaća i za</p>
--	--	--	---	---

		<p>prihvatiti zbog svog članstva, ali i svih umirovljenika, pa će se zalagati za istinu u raspravama oko novog mirovinskog sustava na način da se te brojke stave u kontekst u koji i pripadaju.</p> <p>Mirovinska reforma prevažno je pitanje za sve sadašnje i buduće umirovljenike, jer oni zaslužuju da se otklone negativni učinci svih bivših reformi i povremenih intervencija u mirovinski sustav te odredi pravac djelovanja u sadašnjosti i budućnosti. S obzirom na visoku razinu neslaganja s predloženim rješenjima te očekivanim negativnim učincima za umirovljenike, ali i sustav u cjelini, predlažemo da se radni Nacrt prijedloga Zakona vrati Radnoj skupini i Nacionalnom vijeću na razmatranje i da se konačno uvažavaju mišljenja i argumenti predstavnika 1,23 milijuna umirovljenika.</p> <p>Želimo podsjetiti da, i nakon usklađivanja za 2,7 posto, od 1. srpnja ove godine, prosječna mirovina onih koji su je stekli po Zakonu o mirovinskom osiguranju, iznosi svega 2.402 kune mjesečno. To je samo 38,7 posto u odnosu na prosječnu neto plaću za srpanj ove godine i na samom je dnu od svih europskih zemalja onih koje su članice EU-a i onih koje to još nisu.</p> <p>Upozoravamo, da od početka usklađivanja mirovina 1999. godine do danas, po Švicarskoj i varijabilnoj formuli, mirovine su zaostale u odnosu na rast plaća za čak 14,2 posto, a ako ostane ova formula zaostajat će sve više pa će umirovljenici pasti u još veće siromaštvo i neimaštinu.</p> <p>Stoga iz Matice umirovljenika Hrvatske, upravo i u povodu donošenja ovog Zakona, predlažemo najvažniju promjenu, koja je od presudne važnosti za umirovljenike, da se mirovine usklađuju samo s rastom većeg indeksa plaća ili potrošačkih cijena, a ne njihovom kombinacijom koja je pokazala loše rezultate. Time ne bi povećali mirovine, nego bi samo zaustavili stalni pad postotka rasta prosječnih mirovina u odnosu na prosječne plaće. Mirovine u postotku rasta imaju manju osnovicu od plaća i, naravno, manji rast, ali bi barem neko vrijeme zaustavili enormno zaostajanje rasta mirovina u odnosu na rast plaća barem u relativnom odnosu.</p>	<p>očekivati je da se gospodarstvo nalazi u recesijskom razdoblju, koje ima negativne fiskalne učinke na državne financije. Prema navedenom, može se dogoditi u recesijskom razdoblju da državni proračun ne bude u mogućnosti u potpunosti osigurati sredstva potrebna za usklađivanje mirovina koje proizlazi isključivo iz rasta potrošačkih cijena, s obzirom na mogući nedostatak potrebnih sredstava koji može proizaći iz stanja u cjelokupnom gospodarstvu.</p> <p>Omogućuje se izbor mirovine - u cilju otklanjanja nejednakosti između sadašnjih i budućih umirovljenika, omogućava se i osiguranicima obvezno osiguranje u II. stupu (godiste 1962. i mlađi) izbor mirovine prilikom odlaska u mirovinu, čime se ti osiguranici dovode u isti pravni položaj kao i osiguranici koji su se dobrovoljno uključili u</p>
--	--	--	--

		<p>Spremni smo, uz puno uvažavanje i razumijevanje, razgovarati i tražiti rješenja, ali ona koja bi morala biti konačno i u interesu SADAŠNJIH umirovljenika. Ne možemo prihvatiti da ostane postojeći način usklađivanja mirovina za prvo polugodište tekuće godine u omjeru kakav je bio u švicarskoj formuli. To znači, ne više zbrajati 50 posto indeksa rasta plaća i 50 posto indeksa rasta cijena pa po tom usklađivanju onda mirovine i isplaćivati u cijelom drugom polugodištu. Trebalo je računati kao i na kraju drugog polugodišta po varijabilnoj formuli zbrajanja 70 posto većeg indeksa i 30 posto manjeg indeksa plaća ili potrošačkih cijena.</p> <p>Samo na prvi pogled, bez ozbiljne raščlambe, izgleda da je isto na kraju godine primijeniti formulu 70:30, ali nema retroaktivnog plaćanja za drugo polugodište u godini u kojoj se ta formula tobože primjenjuje.</p> <p>I dalje, umjesto konfrontacija, nudimo dijalog i dogovor kako bismo pronašli najbolje rješenje za umirovljenike, ali i proračunski održiv prijedlog, kao na primjer, usklađivanje 80:20 ili samo u skladu s indeksom rasta plaća. Matica je svojevremeno predlagala da se mirovine usklađuju samo s rastom plaća i da umirovljenici dijele sudbinu radnik, iako su i njihove plaće još uvijek preniske u odnosu na zemlje u Europskoj uniji.</p> <p>Kada je riječ o Drugom stupu tzv. kapitalizirane štednje, mi iz Matice i Sindikata umirovljenika tražimo reformu i tog stupa obveznog mirovinskog osiguranja. Dajemo prednost Prvom stupu iz kojeg svi sadašnji umirovljenici primaju mirovinu. Doprinos za prvi stup je smanjen za četvrtinu sredstava, odnosno za više od šest milijardi kuna godišnje i prebačen u Drugi stup. Mi smo podržali prijedloge da se svima iz Drugog stupa omogućiti prelazak u Prvi stup i da tako osiguraju i dodatak od 27 posto, odnosno da imaju pravo izbora. Ne prihvaćamo da se isplaćuje dodatak, na račun prvog stupa, jer to stvara novu još veću nepravdu, ali za umirovljenike iz Prvog stupa generacijske solidarnosti. Ta nepravda bi vrlo brzo došla do izražaja, a takva ocjena se donedavno opravdano čula i iz Ministarstva rada i mirovinskog sustava. Dodatak može biti samo ekvivalentan</p>	<p>II. stup.</p> <p>U postupku ostvarivanja prava osiguranici II. stupa moći će birati u kojem će sustavu ostvariti mirovinu, odnosno koji je za njih povoljniji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mirovinu samo u I. stupu s dodatkom od 27% uz prijenos sredstava iz obveznog mirovinskog fonda u državni proračun, ili - mirovinu iz oba obvezna stupa. - ako izaberu ostanak u II. stupu, na mirovinu iz I. stupa određuje im se dodatak od 27% za mirovinski staž ostvaren do 31.12.2001., a na dio mirovine koja im pripada za mirovinski staž od uvođenja II. stupa, tj. od 1.1.2002. određuje se dodatak od 20,25%, odnosno postotak dodatka od 27% korigira se faktorom osnovne mirovine iz godine ostvarivanja prava na mirovinu. <p>Osiguranicima s ispodprosječnim plaćama tijekom radnog vijeka, kojima i nakon određivanja</p>
--	--	--	---

		<p>doprinosu koji je uplaćivan u Drugi stup i jedino tako je zajamčena jednakost umirovljenika Prvog i Drugog stupa u odnosu na dodatak od 27 posto ili manje od toga.</p> <p>Predlagali smo i argumentirali da treba mijenjati i model obiteljske mirovine tako da braćni partneri mogu naslijediti dio mirovine umrloga jer su kroz svoj radni vijek oboje izdvajali doprinose za svoje mirovine i da se ta praksa iz mnogih europskih zemalja primijeni i kod nas. Sadašnji zakon omogućuje da se može naslijediti samo 70 posto mirovine od umrlog partnera. Time se svrstavamo među najlošija rješenja za umirovljenike u Europi. Ta praksa u Europi postoji kod više država koje vode računa o najstarijima znajući da su režije i dalje jednake, bez obzira što jednoga od njih više nema.</p> <p>Podržavamo prijedlog u radnom Nacrtu Zakona za proširenje prava na rad umirovljenika bez obustave mirovine i tražimo da se to odnosi na sve kategorije umirovljenika i da im se omogući izbor između rada na puno radno vrijeme uz pola mirovine ili na pola radnog vremena s punom mirovinom.</p> <p>Upozoravamo da je 3. rujna 2018. godine Matica umirovljenika Hrvatske zajedno sa Sindikatom umirovljenika Hrvatske uputila mišljenja i prijedloge o mirovinskoj reformi Ministarstvu rada i mirovinskog sustava, Radnoj skupini za izradu Nacrta prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju. Vjerujemo da će i ta mišljenja, kao i ovi prijedlozi, biti ozbiljnije razmatrani u procesu usvajanja novog Zakona o mirovinskom osiguranju.</p> <p>U Zagrebu 14. listopada 2018. godine Predsjednica Matice</p> <p>mr. Višnja Fortuna</p>	<p>dodatka na mirovinu prema stažu i plaći, mirovina iznosi manje od najniže mirovine, određuje se najniža mirovina kao da su bili osigurani samo u I. stupu uz prijenos sredstava iz II. u I. stup, ako tako izaberu.</p> <p>Cilj ostvarivanja prava na obiteljsku mirovinu je da se iza smrti osiguranika (bračnog /izvanbračnog druga) osigura uzdržavanje (sredstva za život) bračnom/izvanbračnom drugu, koji je ostao bez sredstava za život zbog smrti osiguranika-hranitelja, a iz istog razloga osigurava se i roditeljima i djeci umrlog osiguranika. Naime, Zakonom se presumira da je postojalo uzdržavanje od osiguranika za udovicu/udovca i pravo na obiteljsku se stječe samo ako je trenutku smrti osiguranika (bračnog druga) navršila 50 godina života ili obavlja roditeljsku dužnost prema djeci umrlog osiguranika ili ako kod</p>
--	--	---	--

					<p>nje postoji popuni gubitak radne sposobnosti u trenutku smrti ili godinu dana nakon smrti bračnog druga.</p> <p>Ako je udovica u radnom odnosu tada sama osigurava svoje uzdržavanje, te joj se za to vrijeme isplata obiteljske mirovine obustavlja, a kad joj prestane radni odnos ponovno se uspostavlja.</p> <p>U RH postoji ujedno institut izbora mirovine prema kojemu član obitelji može birati između svoje osobne mirovine i obiteljske mirovine.</p> <p>Važno je imati na umu i moguće troškove za predloženo pravo. Ako bi se omogućio radni odnos do polovice punog radnog vremena i korištenje obiteljske mirovine, povećao bi se poticaj udovicama/udovcima da ostvare obiteljsku mirovinu ranije nego prema važećem zakonu, što bi dovelo do povećanja broja korisnika obiteljske</p>
--	--	--	--	--	--

					<p>mirovine i povećane rashode za mirovine.</p> <p>Ovim prijedlogom Zakona proširuje se krug korisnika mirovine koji mogu uz korištenje mirovine raditi, odnosno uvodi se mogućnost rada i korištenja mirovine i za korisnike starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika, korisnike prijevremene starosne mirovine i korisnike starosne mirovine ostvarene prema posebnom propisu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba.</p>
100.	Karolina Leaković	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Apsolutno sam protiv cijelog seta zakona koje donosite, a koji će život radnica u radnika u zasluženju mirovini učiniti nepodnošljivim. Dostojanstvene radničke mirovine, koje smo zaradili, ovim vašim prijedlogom i formalno postaju relikv prošliosti. Ne samo što ćete nas tjerati da radimo do 67. godine - što je u mnogim sektorima i osobito za žene u uslužnim djelatnostima i radno intenzivnim industrijama - nemoguće, vi ćete nam oduzeti ono što smo godinama, cijeli radni vijek, na temelju principa međugeneracijske solidarnosti - umanjiti i od umirovljenih radnica i radnika učiniti ljude lišene osnovnih sredstava za život. U vašoj viziji budućnosti, nema mjesta za ostvarivanje prava na život dostojan čovjeka. Pitanje je tko će uopće dočekati</p>	Odbijen	Već je prethodno odgovoreno.

			<p>mirovinu, kao što je i pitanje tko će uopće moći raditi sa 67 godina? Koji će to vrli poslodavac u kapitalizmu zaposliti ženu od 60 godina, ako ona sutra ostane bez posla? PROTIV sam svih vaših ideja o tome da ubrzate ovo povišenje dobi za odlazak u punu mirovinu! Također, protiv sam penalizacije ranijega odlaska u mirovinu i općenito, protiv izvlačenja novca od mirovina za pokrivanje javnog duga.</p> <p>Ako već želite napraviti nešto konkretno, predlažem vam da ženama na rodiljnom dopustu uplaćujete doprinose u punom, a ne u djelomičnom iznosu. To je, naime, jedan od razloga zbog kojih je jaz u mirovinama između žena i muškaraca u Hrvatskoj oko 40%. No, znam da ništa od ovoga nećete uvažiti pa se protiv vaših štetnih prijedloga ostaje ovim građanima boriti jedino prosvjedima.</p>		
101.	Matica umirovljenika Hrvatske	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>MINISTARSTVU RADA I MIROVONSKOG SUSTAVA</p> <p>Predmet: E-savjetovanje o Nacrtu prijedloga Zakona o mirovinskom osiguranju</p> <p>Matica umirovljenika Hrvatske, najveća udruga civilnog društva koja ima 280.000 članova, starijih osoba pokušala je u dijalogu, preko Nacionalnog vijeća i Radne skupine za izradu Nacrta Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju, priopćenjima i argumentima, predlagati rješenja koja su od presudne važnosti za sadašnje umirovljenike i starije osobe.</p> <p>Nismo naišli na otvorena vrata onako kako smo željeli, osim formalističkih pristupa koja ne zadovoljavaju ne samo Maticu i njeno članstvo, nego i sve umirovljenike u Republici Hrvatskoj koji u Matici vide svog zaštitnika i predstavnika u zalaganju za njihova prava.</p> <p>U Matici smo ocijenili da je osobito važno baš sada, u vrijeme donošenja nove reforme mirovinskog sustava, otvoriti dijalog jer je ovo ključni trenutak za donošenje konstruktivnih i kvalitetnih prijedloga za poboljšanje</p>	Odbijen	Već je prethodno odgovoreno.

			<p>mirovinskog sustava i otklanjanje dosadašnjih problema koji su najveći broj sadašnjih umirovljenika doveli u teško siromaštvo i prevelik broj mirovina sveli na razinu socijalne pomoći.</p> <p>Očekivali smo, prije nego što je objavljen radni Nacrt prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju, puno više dijaloga Vlade s predstavnicima umirovljenika u Radnoj skupini kao i na Nacionalnom vijeću s njihovim članovima.</p> <p>Time bi pokazali, ono što mi u Matici želimo, da se dijalogom, uz uvažavanje argumenata, dolazi do rješenja koja su od velike važnosti, posebno kada je riječ o tako značajnom Zakonu koji se odnosi na sve sadašnje i buduće umirovljenike.</p> <p>Mi u Matici i u Sindikatu umirovljenika Hrvatske uočili smo da je u radnom Nacrtu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju predloženo najmanje promjena koje bi išle u korist SADAŠNJIH umirovljenika. Na to smo upozorili i zajedničkim priopćenjem kao i zahtjevima na Nacionalnom Vijeću da PRIORITET U NAJNOVIJOJ MIROVINSKOJ REFORMI BUDE RJEŠAVANJE SIROMAŠTVA U KOJE SU PALI SADAŠNJI UMIROVLJENICI. Upravo sada se, nakon objavljivanja i e-savjetovanja to i pokazalo, jer ispada kao da je kriterij bio – najmanje dati sadašnjim umirovljenicima i pridati veću „brigu“ budućima, čak i onima iza 2030. godine prema kojima ova Vlada, u odnosu na dosadašnje u buduće, neće imati neku veću odgovornost.</p> <p>Ali nismo protiv toga da se misli i o budućim umirovljenicima, ako je to na način da se ne podcjenjuje sadašnje niti da se podmeće tobožnja veća „skrb“ o budućima.</p> <p>Dakle, Matica je ponudila DIJALOG. Umjesto toga, vraćen nam je MONOLOG u kojem se gotovo uopće ne uvažava mišljenje predstavnika najvećeg broja ove generacije, a riječ je o 1,23 milijuna ljudi. Ne možemo vjerovati da takav odnos uopće može biti, jer podcjenjivanje ovako velikog broja starijih, a mi bi rekli, mudrih glava, i njihovo ne uvažavanje može se vratiti</p>	
--	--	--	--	--

			<p>kao bumerang kojeg se neće moći lako ispraviti.</p> <p>Iz Vlade je iznesen radni prijedlog Nacrta Zakona o izmjeni i dopuni Zakona o mirovinskom osiguranju, ali bez ozbiljnih konzultacija s predstavnicima umirovljenika, ni u Radnoj skupini niti u Nacionalnom vijeću. To se pretvorilo u puku formalnost koja bi trebale predstavljati dijalog sa „socijalnim partnerima“.</p> <p>Prošle godine smo zajedno sa Sindikatima tražili osnivanje Radne skupine za izmjenu Zakona o mirovinskom osiguranju, kako bi ona na vrijeme počela radom i kako bismo svi zajedno imali dovoljno vremena provesti kvalitetnu analizu te predložiti odgovarajuća rješenja. Međutim, Radna skupina osnovana je tek ove godine, sastala se samo dva puta. Prvi put krajem svibnja 2018. godine, kada su predstavnici resornog Ministarstva rada i mirovinskog sustava i HZMO-a članovima skupine predstavili aktualne podatke o stanju mirovinskog sustava. Drugi sastanak održan je krajem lipnja 2018. godine s tim što je, nevjerojatno, ali istinito, resorno Ministarstvo dan ranije upoznalo novinare s prijedlozima konačnih rješenja o reformi, što je upravo na datum sastanka bilo popraćeno u dva dnevna lista, putem kojih su i članovi Radne skupine, zajedno sa širom javnošću, prvi put dobili informaciju o pravcu reformskih mjera. Dakle, u Radnoj skupini se nije vodio dijalog, već su njezini članovi, pa tako i socijalni partneri, bili samo još jedna skupina kojoj su iznesena rješenja, bez analize, argumenata i razgovora, bez uvažavanja druge strane, pa se sve pretvorilo u nametanje rješenja, a to je kulminiralo „konačnim“ prijedlogom radnog Nacrta bez uključenih mišljenja predstavnika umirovljenika pa i Sindikata.</p> <p>Dijalog podrazumijeva uvažavanje argumenata, a polako se uvodi zamjena za dijalog – predavanje predstavnicima umirovljenika i sindikata. Recimo, čemu je služio Okrugli stol u Saboru, kada su predavanje predstavnicima umirovljenika držali ministri i predstavnici državnih institucija, a drugoj strani nisu omogućili doći do riječi niti ih uvažavati. Ograničili su riječ predstavnicima umirovljenika na minimum, a ministrima i predstavnicima</p>	
--	--	--	---	--

			<p>vlasti dali priliku da još jednom iznose svoje teze i prijedloge iako često u medijima i u javnosti govore ono što su ponavljali na tom skupu.</p> <p>To je loše odjeknulo, a bilo je povodom Međunarodnog dana starijih osoba, kojeg inače državne institucije ne obilježavaju kako bi to trebalo. Nisu se oglasili povodom toga dana predsjednik Vlade, ni Sabora kao niti Predsjednica države.</p> <p>Nije ovo prvi, ali niti posljednji, da Matica umirovljenika Hrvatske nudi dijalog, ali takav koji u demokratskom društvu podrazumijeva ravnopravnost u iznošenju mišljenja i argumenata te jednakost u objektivnom zaključivanju i predlaganju rješenja za starije osobe. Posebno se to odnosi na problem siromaštva kpoje se mora smanjivati, a ne stavljati pod tepih i statistički i na druge načine uljepšavati stvarnost.</p> <p>Znači, strpljenje je ipak pri kraju i Matica ozbiljno upozorava i apelira da se vratimo dijalogu i uvažavanju argumenata bez podcjenjivanja najvećeg broja starijih osoba.</p> <p>Ponudena rješenja za izmjene Zakona, nažalost, kao i puno puta do sada, nisu rezultat provedene analize, a čini se kako će mnoga od njih postići učinke suprotne namjeravanim.</p> <p>U prijedlogu Nacrta Zakona o ZOMO uz ostalo stoji da su „rashodi mirovinskog osiguranja generacijske solidarnosti u 2017. godini iznosili 38,07 milijardi kuna (10,5% BDP-a), s time da su prihodi od doprinosa za I. mirovinski stup iznosili 21,23 milijardu kuna. To znači da je samo 56% rashoda za mirovine pokriveno doprinosima, dok je čak 44% rashoda financirano iz državnog proračuna. Predviđeni rashodi za 2018. godinu iznose 38,9 milijardi kuna“.</p> <p>Opet se podmeću brojke koje proizlaze iz ovih podataka i to o 17 milijardi kuna koje se moraju dodavati iz Državnog proračuna da bi se osigurala isplata mirovina. Međutim, u odnosu na taj „deficit mirovinskog sustava“ treba jasno reći kako od navedenog iznosa oko 12 milijardi kuna otpada na tranzicijski trošak i trošak mirovina ostvarenih po posebnim propisima. Međutim,</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>moramo upozoriti da se ovim stvara anti mirovljeničko raspoloženje po kojem baš umirovljenici čine najveći državni trošak i postaju veliki su krivci su za postojeće gospodarsko stanje u državi. To Matica ne može i neće prihvatiti zbog svog članstva, ali i svih umirovljenika, pa će se zalagati za istinu u raspravama oko novog mirovinskog sustava na način da se te brojke stave u kontekst u koji i pripadaju.</p> <p>Mirovinska reforma prevažno je pitanje za sve sadašnje i buduće umirovljenike, jer oni zaslužuju da se otklone negativni učinci svih bivših reformi i povremenih intervencija u mirovinski sustav te odredi pravac djelovanja u sadašnjosti i budućnosti. S obzirom na visoku razinu neslaganja s predloženim rješenjima te očekivanim negativnim učincima za umirovljenike, ali i sustav u cjelini, predlažemo da se radni Nacrt prijedloga Zakona vrati Radnoj skupini i Nacionalnom vijeću na razmatranje i da se konačno uvažavaju mišljenja i argumenti predstavnika 1,23 milijuna umirovljenika.</p> <p>Želimo podsjetiti da, i nakon usklađivanja za 2,7 posto, od 1. srpnja ove godine, prosječna mirovina onih koji su je stekli po Zakonu o mirovinskom osiguranju, iznosi svega 2.402 kune mjesečno. To je samo 38,7 posto u odnosu na prosječnu neto plaću za srpanj ove godine i na samom je dnu od svih europskih zemalja onih koje su članice EU-a i onih koje to još nisu.</p> <p>Upozoravamo, da od početka usklađivanja mirovina 1999. godine do danas, po Švicarskoj i varijabilnoj formuli, mirovine su zaostale u odnosu na rast plaća za čak 14,2 posto, a ako ostane ova formula zaostajat će sve više pa će umirovljenici pasti u još veće siromaštvo i neimaštinu.</p> <p>Stoga iz Matice umirovljenika Hrvatske, upravo i u povodu donošenja ovog Zakona, predlažemo najvažniju promjenu, koja je od presudne važnosti za umirovljenike, da se mirovine usklađuju samo s rastom većeg indeksa plaća ili potrošačkih cijena, a ne njihovom kombinacijom koja je pokazala loše rezultate. Time ne bi povećali mirovine, nego bi samo zaustavili stalni pad postotka rasta prosječnih mirovina u odnosu na prosječne plaće.</p>		
--	--	--	---	--	--

		<p>Mirovine u postotku rasta imaju manju osnovicu od plaća i, naravno, manji rast, ali bi barem neko vrijeme zaustavili enormno zaostajanje rasta mirovina u odnosu na rast plaća barem u relativnom odnosu.</p> <p>Spremni smo, uz puno uvažavanje i razumijevanje, razgovarati i tražiti rješenja, ali ona koja bi morala biti konačno i u interesu SADAŠNJIH umirovljenika. Ne možemo prihvatiti da ostane postojeći način usklađivanja mirovina za prvo polugodište tekuće godine u omjeru kakav je bio u švicarskoj formuli. To znači, ne više zbrajati 50 posto indeksa rasta plaća i 50 posto indeksa rasta cijena pa po tom usklađivanju onda mirovine i isplaćivati u cijelom drugom polugodištu. Trebalo je računati kao i na kraju drugog polugodišta po varijabilnoj formuli zbrajanja 70 posto većeg indeksa i 30 posto manjeg indeksa plaća ili potrošačkih cijena.</p> <p>Samo na prvi pogled, bez ozbiljne raščlambe, izgleda da je isto na kraju godine primijeniti formulu 70:30, ali nema retroaktivnog plaćanja za drugo polugodište u godini u kojoj se ta formula tobože primjenjuje.</p> <p>I dalje, umjesto konfrontacija, nudimo dijalog i dogovor kako bismo pronašli najbolje rješenje za umirovljenike, ali i proračunski održiv prijedlog, kao na primjer, usklađivanje 80:20 ili samo u skladu s indeksom rasta plaća. Matica je svojevremeno predlagala da se mirovine usklađuju samo s rastom plaća i da umirovljenici dijele sudbinu radnik, iako su i njihove plaće još uvijek preniske u odnosu na zemlje u Europskoj uniji.</p> <p>Kada je riječ o Drugom stupu tzv. kapitalizirane štednje, mi iz Matice i Sindikata umirovljenika tražimo reformu i tog stupa obveznog mirovinskog osiguranja. Dajemo prednost Prvom stupu iz kojeg svi sadašnji umirovljenici primaju mirovinu. Doprinos za prvi stup je smanjen za četvrtinu sredstava, odnosno za više od šest milijardi kuna godišnje i prebačen u Drugi stup. Mi smo podržali prijedloge da se svima iz Drugog stupa omogućí prelazak u Prvi stup i da tako osiguraju i dodatak od 27 posto, odnosno da imaju pravo izbora. Ne prihvaćamo da se isplaćuje dodatak, na račun prvog stupa, jer to stvara novu još veću nepravdu, ali za umirovljenike iz Prvog</p>		
--	--	---	--	--

			<p>stupa generacijske solidarnosti. Ta nepravda bi vrlo brzo došla do izražaja, a takva ocjena se donedavno opravdano čula i iz Ministarstva rada i mirovinskog sustava. Dodatak može biti samo ekvivalentan doprinosu koji je uplaćivan u Drugi stup i jedino tako je zajamčena jednakost umirovljenika Prvog i Drugog stupa u odnosu na dodatak od 27 posto ili manje od toga.</p> <p>Predlagali smo i argumentirali da treba mijenjati i model obiteljske mirovine tako da bračni partneri mogu naslijediti dio mirovine umrloga jer su kroz svoj radni vijek oboje izdvajali doprinose za svoje mirovine i da se ta praksa iz mnogih europskih zemalja primijeni i kod nas. Sadašnji zakon omogućuje da se može naslijediti samo 70 posto mirovine od umrlog partnera. Time se svrstavamo među najlošija rješenja za umirovljenike u Europi. Ta praksa u Europi postoji kod više država koje vode računa o najstarijima znajući da su režije i dalje jednake, bez obzira što jednoga od njih više nema.</p> <p>Podržavamo prijedlog u radnom Nacrtu Zakona za proširenje prava na rad umirovljenika bez obustave mirovine i tražimo da se to odnosi na sve kategorije umirovljenika i da im se omogući izbor između rada na puno radno vrijeme uz pola mirovine ili na pola radnog vremena s punom mirovinom.</p> <p>Upozoravamo da je 3. rujna 2018. godine Matica umirovljenika Hrvatske zajedno sa Sindikatom umirovljenika Hrvatske uputila mišljenja i prijedloge o mirovinskoj reformi Ministarstvu rada i mirovinskog sustava, Radnoj skupini za izradu Nacrta prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju. Vjerujemo da će i ta mišljenja, kao i ovi prijedlozi, biti ozbiljnije razmatrani u procesu usvajanja novog Zakona o mirovinskom osiguranju.</p> <p>U Zagrebu 14. listopada 2018. godine Predsjednica Matice</p> <p>mr. Višnja Fortuna</p>		
102.	Darko Šeperić	PRIJEDLOG ZAKONA O	U ocjeni stanja tendenciozno se i netočno interpretiraju temeljni podaci o sustavu mirovinskog osiguranja u RH,	Primljeno na	Komentari su općenite naravi i nisu izravno

		IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>dok se istovremeno uopće ne spominju glavni uzroci trenutnog stanja sustava mirovinskog osiguranja.</p> <p>Kao prvo, nepovoljan omjer korisnika mirovina i osiguranika (1:1,20) navodi se kao isključivi razlog činjenice da je samo 56 posto rashoda za mirovinje pokriveno doprinosima, a da je čak 44 posto rashoda financirano iz državnog proračuna.</p> <p>Kao što se može vidjeti iz Izvješća o financijskom poslovanju Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje za 2017. g., te je godine HZMO-u iz državnog proračuna uplaćeno 6,59 milijardi kuna na ime "prohoda za pokrivanje desostatka prihoda koji je posljedica uvođenja obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje", dok mu je daljnjih 5,24 milijarde kuna uplaćeno pod stavkom "mirovine ostvarene prema posebnim propisima pod povoljnijim uvjetima". Dakle, od 16,84 milijarde kuna "deficita mirovinskog sustava" u 2017. g., čak 11,83 milijarde kuna, odnosno više od 70 posto tog "deficita", nije uzrokovano nepovoljnim omjerom korisnika mirovina i osiguranika nego uvođenjem drugog stupa te nelogičnom i moralno neopravdanom idejom da bi se mirovine ostvarene prema posebnim propisima pod povoljnijim uvjetima trebale financirati iz doprinosa radnika.</p> <p>Ne ulazeći u pitanje opravdanosti bilo koje od 19 kategorija mirovina ostvarenih prema posebnim propisima, činjenica je da se takve mirovine ne mogu financirati iz doprinosa (jer nisu stečene na temelju doprinosa), nego se mogu i moraju financirati jedino iz općih poreza. Odluka o uvođenju drugog mirovinskog stupa stvorila je tranzicijski trošak (koji će svoj najveći godišnji iznos tek dosegnuti u budućnosti), koja država jednostavno mora platiti iz općih poreza.</p> <p>Dakle, teza da je nepovoljan broj korisnika mirovina i osiguranika glavni razlog visokog deficita mirovinskog sustava ne stoji.</p> <p>Drugo, u tekstu se navodi da se u Hrvatskoj "bilježi kratak prosječan mirovinski staž od 30 godina", što jest istina, ali se pritom ne ulazi u analizu razloga ove činjenice. Kratak prosječan mirovinski staž rezultat je činjenice da je</p>	znanje	vezani uz prijedlog izmjena i dopuna Zakona.
--	--	----------------------------	---	--------	--

			<p>tijekom 1990-ih država sustavno poticala radnike na iznimno rani odlazak u mirovinu (kao "rješenje" problema masovnog gubitka radnih mjesta tijekom tranzicije), ali i malog mirovinskog staža mnogih od 19 skupina korisnika mirovina po posebnim propisima (što je jedan od podataka koje je SSSH od MRMS-a već više puta zatražio, ali MRMS na to nije odgovorio, iako nema razloga zbog kojega on ne bi bio javno dostupan).</p> <p>Nadalje, govoreći o duljini mirovinskog staža pojedinih kategorija umirovljenika, u tekstu se navodi prosječan mirovinski staž svih umirovljenika (30 g., 4 mj. i 25 d.), korisnika starosne mirovine (32 g., 3 mj. i 9 d.) te korisnika invalidske mirovine (22. g., 1 mj. i 15d.) ali se ne navodi prosječan mirovinski staž korisnika prijevremene starosne mirovine. S obzirom da korisnici prijevremene mirovine imaju prosječan staž od 35 godina, 10 mjeseci i 8 dana (odnosno znatno više od općeg prosjeka), stječe se dojam da je ovaj podatak namjerno izostavljen jer govori protiv argumenata za povećanje penalizacije prijevremene mirovine.</p> <p>Istovremeno, u ocjeni stanja nedostaju ključni uzroci trenutnog stanja sustava mirovinskog osiguranja u RH, a to je prije svega niska stopa zaposlenosti, čije podizanje je jedini način na koji se može osigurati primjerenija razina mirovina. Sa stopom zaposlenosti populacije između 20 i 64 g. koja iznosi 63,6 posto Hrvatska je treća najlošija među članicama Europske unije (prosjeak EU iznosi 72,3 posto, podaci za 2017. g., Eurostat). Bez podizanja stope zaposlenosti, a čisto administrativnim mjerama kakve se predviđaju ovim izmjenama Zakona o mirovinskom osiguranju, nije moguće bitno unaprijediti niti održivost mirovinskog sustava, a niti primjerenost razine mirovina.</p> <p>Iznimno značajan problem za Hrvatsku pritom predstavlja niska stopa zaposlenosti starijih radnika. Naime, dok se u populaciji između 25 i 54 godina Hrvatska po stopi zaposlenosti ne zaostaje bitno za europskim prosjekom (74,9 posto naspram 79,7 posto), u populaciji između 55 i 64 godina starosti ta je razlika iznimno velika (40,3 posto naspram 57,1 posto). Ovo pak svjedoči ne o tome da u</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>Hrvatskoj postoje „velikodušni uvjeti umirovljenja“ (s obzirom da razina mirovina, sa ili bez penalizacije, nije nimalo motivirajuća za napuštanje svijeta rada), nego o tome da je starijim radnicima teško ili čak nemoguće bilo zadržati postojeći posao, bilo pronaći novi. Drugim riječima, na nisku stopu zaposlenosti starijih radnika utječe prije svega diskriminacija s kojom su suočeni na tržištu rada.</p> <p>Zaključno, podaci i analiza koji su ponuđeni u uvom tekstu nepotpuni su i pogrešni, te ne predstavljaju dovoljno ozbiljnu analizu stanja koja bi omogućila sustavan pristup nastavku mirovinske reforme.</p>		
103.	Darko Šeperić	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>U tekstu se navodi da se izmjene uvjeta za ostvarivanje prava na mirovinu predlažu „u cilju jačanja održivosti mirovinskog sustava“, što je problematično budući da je mirovinski sustav RH, u sadašnjem stanju i sa sadašnjim uvjetima za ostvarivanje mirovine, održiv. O tome svjedoče podaci Izvješća o starenju 2018. (Europska komisija), koji pokazuju da će Hrvatska, uz Grčku, do 2070. godine zabilježiti najveće smanjenje udjela troškova za mirovine u BDP-u u cijeloj Europskoj uniji. Drugi, i pravi problem, jest činjenica da mirovine u RH nisu na primjerenoj razini, i stoga temeljni cilj bilo kakvog nastavka mirovinske reforme mora biti povećanje primjerenosti mirovina, a ne jačanje održivosti mirovinskog sustava.</p> <p>Vezano uz prijevremene mirovine, u tekstu se navodi kako se „važće normativno rješenje smanjenja nije pokazalo razmjerno pogodnostima zbog ranijeg odlaska u mirovinu, te da djeluje destimulativno na kasniji odlazak u mirovinu“. S obzirom da je u kolovozu 2018. g. prosječna starosna mirovina iznosila 2.559 kuna, a prosječna prijevremena mirovina 2.433 kune, takva razina mirovina sama po sebi nikoga ne „stimulira“ na napuštanje svijeta rada.</p> <p>Suprotno tvrdnji navedenoj u tekstu, postojeće rješenje umanjenja prijevremenih mirovina (tzv. penalizacija) ne djeluje „destimulativno na kasniji odlazak u mirovinu“, nego ga, upravo suprotno potiče, budući da svakim mjesecom dužeg ostanka u svijetu rada prijevremeni</p>	Primljeno na znanje	Podnositelj prijedloga ne iznosi konkretan prijedlog vezano uz izmjene i dopune ovog Zakona. Komentar se prima na znanje.

			umirovljenik može umanjiti postotak penalizacije svoje buduće mirovine.		
104.	Iskra Mandarić	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Tražim brisanje članka 10. jer smatram da treba zadržati postojeće rješenje.</p> <p>Važno je suzbijati diskriminacije starijih radnika i radnica pri zapošljavanju i na radu.</p> <p>Potrebno je urediti prilagodbe i stvaranja radnih mjesta namijenjenim starijim osobama. Također, potrebno je sustavno poticanje ulaganja u usavršavanje i prekvalifikaciju svih radnika, pa tako i onih starijih. Traži se rad do 67 a ljudi koji su nezaposleni jer im je propala firma nisu poželjna radna snaga, što je diskriminacija.</p> <p>Smatram da bi se trebalo uvesti rješenje koje bi bilo stimulativno poput mogućnosti dokupa mirovine.</p> <p>3. Redefinicija uvjeta za stjecanje prava na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika</p> <p>Smatram da je sasvim pravedno da radnici sa 41 godinom staža imaju pravo na umirovljenje sa 60 godinom života i da je podizanje uvjeta dobi neproporcionalno restriktivno. S obzirom na trendove na tržištu rada – sve kasniji u svijet i prekide u mirovinskom stažu - za očekivati je i da će takvih osiguranika biti sve manje. Time su očekivane uštede manje, a korištenje ovog prava s druge strane snažno se ograničava.</p> <p>Nisu sva radna mjesta iste težine i zahtjevnosti i ne mogu isto biti tretirana sva zanimanja...recimo odgajatelji, medicinske sestre, građevinari, konobari, trgovci kojima uvjeti rada su otežani. Radnici u željezari, na raznim postrojenima ..vozači tramvaja autobusa vlakova...</p> <p>totalno nehumano, totalno frustrirajuće...tjerate nas sa posla direktno na groblje!</p> <p>Primjer rada odgajateljice sa predškolskom djecom citirat ću kolegicu Irenu Rukelj koja je opisala uvjete rada odgajatelja :</p>	Odbijen	<p>U odnosu na prijedlog vezan za članak 10. Nacrta prijedloga zakona i redefiniranje uvjeta za starosnu mirovinu za dugogodišnje osiguranike, već je prethodno odgovoreno.</p> <p>Nadalje, prilagodba i stvaranje radnih mjesta namijenjenih starijim osobama nije predmet izmjene ovog Zakona.</p> <p>Ostali komentari su općenite naravi i nisu izravno vezani uz prijedlog izmjena i dopuna Zakona.</p>

			<p>"Osim što sam odgojitelj predškolske djece ja sam prema potrebi i medicinska sestra, defektolog, logoped, liječnik, nutricionist, alergolog, psiholog i pedagog u non stop radnom odnosu, psihijatar za sve koji me trebaju, umjetnik, slikar, kipar, dizajner, građevinar, vizionar, inventivna osoba koja mora izmišljati nove izume da bi djeci bilo interesantno jer im kupljene igračke nisu dovoljne.</p> <p>Ja sam socijalni radnik , rame za plakanje roditeljima, razvedenima i ne razvedenima, udovicama i udovcima , žena koja hoda po sudu kad joj u grupu sudbinom dođe roditelj pedofil, ja sam ona koja mijenja ne samo pelene nego i proteze na udovima djece koja su tako rođena !</p> <p>Sređujem alergije, temperature konvulzije, problematične odnose u obitelji, ADHD i MCD sindrom kao od šale, ja sam i spremačica i stolar i vodoinstaler! Mi odgajatelji radimo čudne stvari, a one za što smo školovane, a to je odgoj i obrazovanje predškolske djece najmanje, jer ne stignemo od serviranja, a to su 4 obroka dnevno x 25 djece u prosjeku (31. ove godine). Tako da smo i konobari , servirke i na kraju još uvijek najnepoštovanije zvanje od svih koje postoje . Nas zovu čuvaricama, ma dobro da ne obrišu, ponekad, roditelji i noge o nas kad nas ne pozdrave u prolazu i ostavljaju djecu u vrtiću bez i malo poštovanja prema osobi koja je cijele dane sa njihovim djetetom i koja više o njemu (djetetu) zna nego sam roditelj</p> <p>..</p> <p>U nabrojanim uvjetima niti je humano prema djeci, niti prema nama odgajateljima očekivati od nas rad do 67!!!!</p> <p>Ne da nije humano već to je suludo..ovim zakonom ste nas osudili na lagno umiranje u mukama, jer zdravstveno niti fizički niti psihički posao odgajatelja ne može se raditi do 67!!!!</p> <p>Nadalje :</p> <p>3. Redefinicija uvjeta za stjecanje prava na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika</p> <p>Predloženim izmjenama i dopunama predlaže se uvjet dobi za stjecanje prava na starosnu mirovinu za</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>dugogodišnjeg osiguranika (definirano 41 godinom staža u osiguranju) povisi sa 60 na 61 godinu života od početka 2019. g. te na 62 od početka 2027. g.</p> <p>Smatram da je sasvim pravedno da radnici sa 41 godinom staža imaju pravo na umirovljenje sa 60 godinom života i da je podizanje uvjeta dobi neproporcionalno restriktivno. S obzirom na trendove na tržištu rada – sve kasniji u svijet i prekide u mirovinskom stažu - za očekivati je i da će takvih osiguranika biti sve manje. Time su očekivane uštede manje, a korištenje ovog prava s druge strane snažno se ograničava. Stoga tražim brisanje čl. 11. kako bi se zadržalo postojeće rješenje.</p> <p>I da zaključim :</p> <p>Predložena reforma je još jedan u nizu od udaraca na interes hrvatskih građana i društvenu pravednost (u ovom slučaju, pogađajući posebno radnike koji uplaćuju radničke doprinose). Predložene izmjene i dopune doprinijet će dodatnom osiromašivanju dijela umirovljenika te povećati društvene razlike, a bez pravih učinaka na održivost sustava ili rast mirovina o čijem je povećanju svakako potrebno razgovarati.</p> <p>Vaša je namjera ovim navedenim izmjenama doslovce uništiti nam dostojanstven rad i pravo na dostojanstvenu starost!</p> <p>Sramite se!</p> <p>Iskra Mandarić</p>		
105.	Sindikat metalaca Hrvatske – Industrijski sindikat	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Članci 9. i 10. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljivo nam je ubrzavanje razdoblja za ostvarenje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu po strožim uvjetima u smislu potrebnih godina života te posljedično podizanje dobne granice za ostvarenje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu na 67, odnosno 62 godina života. Navedena rješenja apsolutno su neprihvatljiva, zbog brojnih razloga koje predlagatelj nije uzimao u obzir, a koji su u zemljama razvijene demokracije važni čimbenici na kojima se temelje ovakvi reformski prijedlozi. Podatci za Hrvatsku govore u prilog potrebe zauzimanja potpuno suprotnog stava.</p>	Odbijen	Već je prethodno odgovoreno.

			<p>Naime, uzimajući u obzir podatak o očekivanom trajanju života u Hrvatskoj, ono je u 2016. godini niže za 2,8 godina ukupno (3,2 godine muškarci, 2,3 godine žene) u odnosu na prosjek EU, s tim da prosjek EU dižu razvijenije zapadne i sjeverne države članice. Dio nama usporedivih zemalja nije došao ni do 65 godina života kao uvjeta za starosnu mirovinu. Prema izvješću EK (The Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU Member States 2016-2070) razlika u očekivanom trajanju života u 2016. godini neznatno je veća i iznosi 3,3 godine za muškarce i 2,6 godina za žene, prema projekcijama za 2040. godinu ta razlika za muškarce iznosi 2,6 godina, a za žene 2 godine dok u 2070. godini za muškarce razlika iznosi 1,7 godina i za žene 1,4 godine. Podatak o očekivanom trajanju života nakon 65. godine starosti u Hrvatskoj za 2016. godinu, pokazuje da je ono ukupno 17,6 godina, dok EU prosjek iznosi 20,0 godina (15,6 godina muškarci i 19,2 godine žene, dok je prosjek EU 18,2 godina muškarci i žene 21,6 godina).</p> <p>Očekivano trajanje zdravog života pri rođenju u Hrvatskoj u 2016. godini je 57,1 godina za muškarce i 58,7 godina za žene, u odnosu na prosjek EU 63,5 godina za muškarce i 64,2 godine za žene, dok je očekivano trajanje zdravog života nakon 65. godine u Hrvatskoj u 2016. godini dvostruko kraće od prosjeka EU, odnosno u Hrvatskoj za muškarce iznosi 5,2 godine, a za žene 4,9 godina, dok je prosjek EU za muškarce 9,8 godina, a za žene 10,1 godinu. Tako, primjerice, u Švedskoj očekivano trajanje zdravog života nakon 65. godine za muškarce iznosi 15,1 godinu, a za žene 16,6 godina, u Norveškoj za muškarce 15,4 godine, a za žene 15,2 godine; u Danskoj ono iznosi 11,5 godina za muškarce i 11,9 godina za žene, dok je u Njemačkoj očekivano trajanje života u zdravlju nakon 65. godine 11,5 godina za muškarce i 12,4 godine za žene. Pored toga, valja spomenuti i kako je očekivano trajanje života prema stupnju obrazovanja u Hrvatskoj u 2016. godini za one s osnovnom školom (ISCED 0-2) je 77 godina, sa srednjom stručnom spremom (ISCED 3-4) je 77,5 godina, a za visoko obrazovane (ISCED 5-8) je 80,5 godina.</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>U Hrvatskoj je u 2017. godini stopa zaposlenosti dobne skupine od 25 do 54 godine starosti iznosila 74,9 posto, a dobne skupine od 55 do 64 godine starosti 40,3%, dok prosjek EU za dobnu skupinu od 25 do 54 godine starosti iznosi 79,7 posto, a za dobnu skupinu od 55 do 64 godine starosti iznosi 57,1 posto. Osim svega navedenog prema izvješću EK (The Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU Member States 2016-2070) očekuje se da će 12 zemalja članica u projiciranom razdoblju imati pad u javnim troškovima za mirovine kao udjelu u BDP-u. Najveći pad očekuje se za Grčku (-6,6 postotnih bodova), zatim za Hrvatsku (-3,8 postotnih bodova), Francusku (-3,3 postotnih bodova), Latviju (-2,6 postotnih bodova) i Portugal (-2,2 postotnih bodova). Za još sedam zemalja također se projicira smanjenje, ali nešto manje, točnije između 1 i 1,9 postotnih bodova (Danska, Estonija, Italija, Litva, Španjolska, Švedska i Poljska). Projekcije za Hrvatsku kazuju kako će se u 2040. godini smanjiti javni troškovi za mirovine kao udjelu u BDP-u s 10,6% zabilježeno u 2016. godini na 8,3%, da bi do kraja projiciranog razdoblja tj. 2070. godine iznosili 6,8%. Usporede li se pak podatci o javnim troškovima za mirovine kao udjeli u BDP-u Hrvatske i prosjeku EU 28, vidljivo je kako je 2016. godine u Hrvatskoj taj udio iznosio 10,6%, a u EU 28 - 11,2%, u 2040. godini u Hrvatskoj će udio iznositi 8,3%, a u EU 28 - 12%, dok će u 2070. godini u Hrvatskoj taj udio iznositi 6,8%, a u EU - 28 iznositi će 11%.</p> <p>Navedeni podatci i projekcije ne samo da ne opravdavaju predložena rješenja, nego govore u prilog potrebe za zaokretom te zadržavanjem zakonskog rješenja o 65, odnosno 60 godina života kao dobnoj granici za stjecanje prava na starosnu, odnosno prijevremenu starosnu mirovinu. Zbog toga, a temeljem predloženih podataka, tražimo da predlagatelj odustane od podizanja uvjeta dobi za stjecanje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu i zakonski vrati dobnu granicu na 65, odnosno 60 godina života, sve dok se očekivano trajanje života općenito, kao i očekivano trajanje života u zdravlju nakon 65 godine života u Hrvatskoj značajnije ne približi</p>	
--	--	--	---	--

			<p>EU prosjeku.</p> <p>Životni vijek, život u zdravlju nakon 65. godine i slično ovise o uvjetima života u stvarnom okruženju, radnim uvjetima i tehnologijama, stanju zdravstvene zaštite i njenoj dostupnosti što su neposredni razlozi hrvatskog zaostajanja za EU prosjekom te posebno za stanjem u razvijenim EU zemljama. Podizanje dobne granice za ostvarenje prava na mirovinu ne znači da će ljudi do tada moći raditi, ali znači da će zbog ranijeg odlaska u mirovinu (jer ne mogu raditi ili ih se poslodavac želi riješiti i zaposliti mlađe) biti trajno kažnjeni nižim mirovinama, što će rezultirati njihovim siromaštvom u starosti. Niti jedna vlada nema mandat predlagati ovakva rješenja bez odgovarajućih podataka koji govore u prilog njihove potrebe, već se dob za umirovljenje može produžavati tek onda kada se stvori okružje koje će to omogućiti i opravdavati.</p> <p>Članak 11. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljiv je prijedlog povećanja uvjeta dobi za stjecanja prava na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika sa sadašnjih 60, na 61 godinu života, odnosno 62 godine života od 2027. godine. I u ovom slučaju kao i u slučaju starosne i prijevremene starosne mirovine, predlagatelj ne pruža nikakve dokaze koji opravdavaju potrebu za ovim povećanjem. Smatramo kako osoba s najmanje 41 godinom staža osiguranja u efektivnom trajanju i 60 godina života zaslužuje pravo na umirovljenje bez trajnog umanjenja mirovine. Radi se o radnicima koji su već po završetku srednje škole započeli s radom i koji su u pravilu radili u zahtjevnim radnim uvjetima i radno intenzivnim djelatnostima i koji nakon 41 godine mirovinskog staža zaslužuju umirovljenje bez kažnjavanja. Za one među njima koji se ipak odluče za ostanak u svijetu rada zakonodavac treba omogućiti stimulaciju za duži ostanak u svijetu rada, jer svojom odlukom doprinose rasterećenju mirovinskog sustava.</p> <p>Članak 13. ZID ZOMO</p> <p>Prilikom donošenja Zakona o mirovinskom osiguranju 2014. godine zakonodavac je omogućio osobama u starosnoj mirovini rad do polovice punog radnog</p>	
--	--	--	---	--

			<p>vremena, uz zadržavanje prava na isplatu mirovine. Tada je izrijekom rečeno kako ista mogućnost neće biti pružena korisnicima prijevremene starosne mirovine, iz razloga što će to izazvati veliki val prijevremenog umirovljenja i stvoriti dodatni pritisak na mirovinski sustav, a cilj je njegovo rasterećenje.</p> <p>Ako je navedeni cilj u središtu i ovih izmjena, tada nije jasno koji argumenti stoje iza prijedloga koji bi i prijevremenim umirovljenicima omogućio rad u polovici punog radnog vremena uz istovremeno zadržavanje mirovine. Prijedlog koji nudi predlagatelj potiče i radnika i poslodavca na nova opterećenja mirovinskog sustava i sustava rada. Ako radnik može i želi nastaviti raditi, a poslodavac ima potrebu za njegovim radom, radnika treba zadržati u radnom odnosu, a ne umiroviti ga uz zadržavanje radnog mjesta. Temeljni cilj reforme je postići održivost sustava, prije svega kroz smanjivanje priljeva novih umirovljenika te osigurati adekvatnost mirovina. S obzirom na navedene ciljeve, ovakav prijedlog smatramo kontraproduktivnim, čak i nerazumnim. Svjesni problema niskih mirovina prihvaćamo mogućnost rada korisnika starosnih mirovina, ali ovaj prijedlog ne smatramo korakom u pravom smjeru, a rad umirovljenika u prijevremenoj mirovini, uz zadržavanje mirovine, u pravilu ne bilježe ni druge EU zemlje. Za očekivati je da će ovakvo rješenje biti poticaj poslodavcima za slanje radnika u prijevremenu mirovinu te njihovo ponovno uzimanje u radni odnos po fleksibilnijim oblicima ugovora o radu, što predstavlja nelojalnu konkurenciju radnicima. Radnici će prihvaćati prijevremeno umirovljenje i mogućnost dodatnog rada, ako izračun pokaže kako će iznos mirovine i polovice plaće biti veći od iznosa plaće koju su imali do tada.</p> <p>Članak 22. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljiv nam je prijedlog većeg umanjenja mirovina zbog odlaska u prijevremenu mirovinu linearno za 0,34 posto za svaki mjesec ranijeg umirovljenja. Već je i sadašnji model dovoljno destimulativan. Linearno umanjenje smatramo nepravednim, dok sadašnji model,</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>prema kojem stopa umanjenja pada što je osiguranik bliže uvjetima za starosnu mirovinu, ipak stimulira kasniji odlazak u prijevremenu starosnu mirovinu, jer je blaži u kažnjavanju onih koji imaju više godina života i više godina mirovinskog staža u trenutku umirovljenja. Poznato je kako odlazak u prijevremenu starosnu mirovinu najčešće nije izbor radnika, već ga poslodavac šalje u mirovinu čim navrší prvi uvjet. Stoga tražimo da se umjesto radnika kazni, odnosno penalizira poslodavac (uključujući i državu), koji radnika šalje u prijevremenu mirovinu, jer je to mjera koja postoji u nekim zemljama. Ona se može provesti kroz propisivanje povećane uplate doprinosa, dokup mirovine do pune mirovine ili neki drugi oblik fiskalne destimulacije. Povećanje trajnog umanjenja prijevremenih mirovina, s obzirom na činjenicu nedobrovoljnog umirovljenja, neće imati za posljedicu duži ostanak u svijetu rada, nego porast siromaštva starijih osoba.</p> <p>Podržavamo povećanje polaznog faktora za određivanje starosne mirovine za osobu koja prvi puta stječe mirovinu i ima 65 godina života i 35 godina mirovinskog staža i to sa sadašnjih 0,15 na 0,34 posto za svaki mjesec kasnijeg umirovljenja. Međutim, upitno je u kojoj mjeri će tu mogućnost moći iskoristiti radnici na poslovima većeg fizičkog opterećenja i/ili niže razine složenosti, jer praksa pokazuje kako ju u najvećoj mjeri koriste visokoobrazovani (sveučilišni profesori, znanstvenici, liječnici ...) čije su mirovine već značajno veće od prosjeka. Istovremeno, protivimo se ukidanju navedene mogućnosti za dugogodišnjeg osiguranika, koji prema sadašnjem uređenju ima takvu mogućnost, jer bi ovo pravo u odnosu na cilj izmjena Zakona moralo biti jednako dostupno. Predloženo rješenje značilo bi da dugogodišnji osiguranik brodograđevni radnik zbog gubitka stimulacije za dulji ostanak u svijetu rada nakon 60. godine života financira rast mirovine primjerice sveučilišnog profesora, kome će stimulacija nakon 65. godine života rasti sa sadašnjih 0,15 posto na 0,34 posto po mjesecu kasnijeg umirovljenja. To znači da mirovina sveučilišnog profesora s te osnove može biti veća i do</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>20,4 posto. Dugogodišnji osiguranik može izabrati da ne ode u mirovinu sa 60 godina života i 41 godinom staža i nastaviti raditi do 65. godine života, no time neće ostvariti pravo na povećanje mirovine. Ako je cilj mirovinske reforme poticaj za dulji ostanak u svijetu rada i smanjivanje pritiska na mirovinski sustav, tada se ne smije pribjegavati polovičnim rješenjima, koja će imati suprotan učinak. Sve koji mogu i žele raditi duže od zakonom propisane granice treba na isti način, bez diskriminacije poticati na ostanak u svijetu rada. Prilika je to i ženama da utječu na visinu svoje mirovine, koje značajno zaostaju za mirovinama njihovih muških kolega.</p> <p>Članak 25. ZID ZOMO</p> <p>Načelno nam je prihvatljiv prijedlog koji radnicima pri umirovljenju daje pravo izbora za njih povoljnijeg rješenja, odnosno izbor ostanka u oba stupa mirovinskog osiguranja ili prebacivanje sredstava u 1. stup. To znači uvažavanje činjenice da sustav dva mirovinska stupa ne osigurava veće mirovine svima, nego veći dio korisnika „dvostupaša“ ostvaruje i ostvarivat će manje mirovine.</p> <p>Na ovom mjestu dobro je podsjetiti se kako je 2. stup mirovinskog osiguranja nastao preusmjeravanjem 5 posto, odnosno $\frac{1}{4}$ prihoda javnog sustava na osobne račune osiguranika u privatnim fondovima, stvorivši time sustav individualizirane kapitalizirane štednje, ali i proračunsku rupu, odnosno tzv. tranzicijski trošak u javnom sustavu. Za zatvaranje te rupe država od privatnih fondova posuđuje ta ista sredstva i na njih plaća kamatu. Očekivanja su MRMS-a da će se čak 97 posto osiguranika u trenutku umirovljenja odlučiti za prelazak u 1. stup, jer će to za njih biti povoljnija mogućnost, a da će za samo 3 posto osiguranika, i to onih s najvišim plaćama, biti povoljniji ostanak u oba stupa. Taj podatak pokazuje kako uvođenje 2. stupa mirovinskog osiguranja nije ispunilo očekivanja, a uz to je s gotovo 6 mlrd kuna tranzicijskog troška godišnje, i preskup za državni proračun.</p> <p>Iako smatramo kako je država odgovorna osigurati da nitko nema manju mirovinu zbog toga što je bio prisiljen 5 posto svoga mirovinskog doprinosa uplaćivati u 2. stup, a</p>	
--	--	--	--	--

			<p>15 posto u 1. stup, predloženo rješenje, osim što dovodi u pitanje smisao opstanka 2. stupa, dugoročno će za javne financije povećati teret mirovinskog sustava, odnosno stvoriti dodatni trošak, samo zato da bi se postigla razina mirovina koje bi korisnici imali da 2. stup nije uveden. MRMS je u svojoj prezentaciji iznio podatak o očekivanom pozitivnom učinku na državni proračun ovakvog rješenja, i to u iznosu od 87 mlrd kuna u razdoblju 2019.-2040., no jasno je kako dugoročno ovaj učinak može biti samo negativan. Činjenica je da će se prihod za proračun događati jednokratno, i to prilikom odlaska u mirovinu i prebacivanja sredstava u 1. stup, dok će trošak biti dugoročan, odnosno tijekom cijelog razdoblja korištenja mirovine svakog korisnika. Ako su predviđanja MRMS-a točna, većina tog troška morati će se platiti u godinama nakon 2040., što je, očito, dovoljno izvan horizonta današnje vlade, pa ona nema potrebe razmišljati o tome. Osim toga, predloženo rješenje stvara situaciju u kojoj prisilna štednja u 2. stupu omogućuje ostvarivanje profita privatnim financijskim institucijama koje upravljaju fondovima (i mirovinskim osiguravajućim društvima – MOD-ovima, trenutno jednom), dok država, odnosno porezni obveznici, snose rizik i plaćaju razliku između onoga što su mirovinski fondovi svojim prinosima uspjeli ostvariti i razine mirovine koja je potrebna da bi osiguranici iz 2. stupa imali jednake mirovine kao da su bili osigurani samo u 1. stupu. Sve navedeno ukazuje na potrebu preispitivanja modela, jer ako 2. stup, čak i unatoč izdašnim državnim subvencijama, neće ostvariti više mirovine za ogromnu većinu budućih korisnika, potrebno je posve ozbiljno razmotriti svrsishodnost njegovog opstanka. Podsjećamo kako države članice EU takav model ili nemaju, ili su od njega odustale, ili se u 2. stupu štedi puno manje, recimo do 2 posto.</p> <p>Temeljem već iznesenog, apsolutno smo protiv najave povećanja izdvajanja za 2. stup na štetu 1. stupa, i to povećanja s 5, na 5,5 pa na 6 posto, odnosno smanjenja izdvajanja za 1. stup s 15 na 14,5 pa na 14 posto. Takav prijedlog znači povećanje tranzicijskog troška i javnog duga, a potpuno je besmisleno, ako će se osiguranicima</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>omogućavati vraćanje u 1. stup.</p> <p>Na kraju, otvaramo i pitanje prava na dodatak na mirovine od 27 posto i za korisnike mirovina iz oba stupa, jer je to korekcija koja je svojedobno uvedena radi ublažavanja razlike u mirovinama starih i novih umirovljenika u istom javnom sustavu. Kako je 1. stup mirovinskog osiguranja obvezni stup generacijske solidarnosti, to svakom osiguraniku „dvostupašu“, koji se odluči za mirovinu iz oba stupa, pripada pravo na dodatak na mirovinu i to razmjerno udjelu mirovinske štednje u 1. stupu, odnosno $\frac{3}{4}$ dodatka. Predloženo rješenje takve osiguranike zakida u navedenom pravu, što je apsolutno neprihvatljivo. Smatramo da im to pravo treba biti omogućeno, a da tek onda odluče hoće li ostati u sustavu mirovina iz oba stupa ili prenijeti sva sredstva iz 2. stupa u 1. stup i tada ostvarivati mirovinu po osnovi samo 1. stupa i punog dodatka.</p> <p>Članak 41. i 43. ZID ZOMO</p> <p>Podizanje uvjeta dobi za žene za stjecanje prava na starosnu mirovinu te uvjeta dobi i staža za stjecanje prava na prijevremenu starosnu mirovinu treba zadržati na sadašnjoj dinamici od 3 mjeseca po godini, a ne povećavati na dinamiku od 4 mjeseca po godini i time skratiti razdoblje u kome će se žene izjednačiti po uvjetima za umirovljenje s muškarcima. Predlagatelj nije predočio niti jedan argument koji bi govorio u prilog ovakvom prijedlogu. Predlagatelja treba podsjetiti da žene u Hrvatskoj još uvijek u najvećoj mjeri vode brigu o kućanstvu, djeci te starijim osobama, a društvo nedovoljno osigurava odgovarajuću institucionalnu skrb koja bi rasteretila žene. Dok društvo ne ispuni navedene pretpostavke svako ubrzavanje izjednačavanja dobi za umirovljenje za žene znači dodatni pritisak na žene, što će neminovno rezultirati njihovim ranijim izlaskom iz svijeta rada kroz prijevremeno umirovljenje, čime se žene dodatno kažnjavaju i stavljaju u svojevrsan neravnotežan položaj u odnosu na muškarce. Odluka Ustavnog suda RH o uklanjanju dobne diskriminacije između muškaraca i žena za odlazak u mirovinu tako je, neželjeno, stvorila novu diskriminaciju, ovoga puta za</p>		
--	--	--	---	--	--

			žene. Ne treba je još ubrzavati skraćivanjem prijelaznog razdoblja.		
106.	Darko Šeperić	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Članci 9. i 10. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljivo nam je ubrzavanje razdoblja za ostvarenje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu po strožim uvjetima u smislu potrebnih godina života te posljedično podizanje dobne granice za ostvarenje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu na 67, odnosno 62 godina života. Navedena rješenja apsolutno su neprihvatljiva, zbog brojnih razloga koje predlagatelj nije uzimao u obzir, a koji su u zemljama razvijene demokracije važni čimbenici na kojima se temelje ovakvi reformski prijedlozi. Podatci za Hrvatsku govore u prilog potrebe zauzimanja potpuno suprotnog stava.</p> <p>Naime, uzimajući u obzir podatak o očekivanom trajanju života u Hrvatskoj, ono je u 2016. godini niže za 2,8 godina ukupno (3,2 godine muškarci, 2,3 godine žene) u odnosu na prosjek EU, s tim da prosjek EU dižu razvijenije zapadne i sjeverne države članice. Dio nama usporedivih zemalja nije došao ni do 65 godina života kao uvjeta za starosnu mirovinu. Prema izvješću EK (The Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU Member States 2016-2070) razlika u očekivanom trajanju života u 2016. godini neznatno je veća i iznosi 3,3 godine za muškarce i 2,6 godina za žene, prema projekcijama za 2040. godinu ta razlika za muškarce iznosi 2,6 godina, a za žene 2 godine dok u 2070. godini za muškarce razlika iznosi 1,7 godina i za žene 1,4 godine. Podatak o očekivanom trajanju života nakon 65. godine starosti u Hrvatskoj za 2016. godinu, pokazuje da je ono ukupno 17,6 godina, dok EU prosjek iznosi 20,0 godina (15,6 godina muškarci i 19,2 godine žene, dok je prosjek EU 18,2 godina muškarci i žene 21,6 godina).</p> <p>Očekivano trajanje zdravog života pri rođenju u Hrvatskoj</p>	Odbijen	Već je prethodno odgovoreno.

			<p>u 2016. godini je 57,1 godina za muškarce i 58,7 godina za žene, u odnosu na prosjek EU 63,5 godina za muškarce i 64,2 godine za žene, dok je očekivano trajanje zdravog života nakon 65. godine u Hrvatskoj u 2016. godini dvostruko kraće od prosjeka EU, odnosno u Hrvatskoj za muškarce iznosi 5,2 godine, a za žene 4,9 godina, dok je prosjek EU za muškarce 9,8 godina, a za žene 10,1 godinu. Tako, primjerice, u Švedskoj očekivano trajanje zdravog života nakon 65. godine za muškarce iznosi 15,1 godinu, a za žene 16,6 godina, u Norveškoj za muškarce 15,4 godine, a za žene 15,2 godine; u Danskoj ono iznosi 11,5 godina za muškarce i 11,9 godina za žene, dok je u Njemačkoj očekivano trajanje života u zdravlju nakon 65. godine 11,5 godina za muškarce i 12,4 godine za žene. Pored toga, valja spomenuti i kako je očekivano trajanje života prema stupnju obrazovanja u Hrvatskoj u 2016. godini za one s osnovnom školom (ISCED 0-2) je 77 godina, sa srednjom stručnom spremom (ISCED 3-4) je 77,5 godina, a za visoko obrazovane (ISCED 5-8) je 80,5 godina.</p> <p>U Hrvatskoj je u 2017. godini stopa zaposlenosti dobne skupine od 25 do 54 godine starosti iznosila 74,9 posto, a dobne skupine od 55 do 64 godine starosti 40,3%, dok prosjek EU za dobnu skupinu od 25 do 54 godine starosti iznosi 79,7 posto, a za dobnu skupinu od 55 do 64 godine starosti iznosi 57,1 posto. Osim svega navedenog prema izvješću EK (The Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU Member States 2016-2070) očekuje se da će 12 zemalja članica u projiciranom razdoblju imati pad u javnim troškovima za mirovine kao udjelu u BDP-u. Najveći pad očekuje se za Grčku (-6,6 postotnih bodova), zatim za Hrvatsku (-3,8 postotnih bodova), Francusku (-3,3 postotnih bodova), Latviju (-2,6 postotnih bodova) i Portugal (-2,2 postotnih bodova). Za još sedam zemalja također se projicira smanjenje, ali nešto manje, točnije između 1 i 1,9 postotnih bodova (Danska, Estonija, Italija, Litva, Španjolska, Švedska i Poljska). Projekcije za Hrvatsku kazuju kako će se u 2040. godini smanjiti javni troškovi za mirovine kao udjelu u BDP-u s 10,6% zabilježeno u 2016. godini na 8,3%, da</p>	
--	--	--	---	--

			<p>bi do kraja projiciranog razdoblja tj. 2070. godine iznosili 6,8%. Usporede li se pak podatci o javnim troškovima za mirovine kao udjeli u BDP-u Hrvatske i prosjeku EU 28, vidljivo je kako je 2016. godine u Hrvatskoj taj udio iznosio 10,6%, a u EU 28 - 11,2%, u 2040. godini u Hrvatskoj će udio iznositi 8,3%, a u EU 28 - 12%, dok će u 2070. godini u Hrvatskoj taj udio iznositi 6,8%, a u EU - 28 iznositi će 11%.</p> <p>Navedeni podatci i projekcije ne samo da ne opravdavaju predložena rješenja, nego govore u prilog potrebe za zaokretom te zadržavanjem zakonskog rješenja o 65, odnosno 60 godina života kao dobnoj granici za stjecanje prava na starosnu, odnosno prijevremenu starosnu mirovinu. Zbog toga, a temeljem predloženih podataka, tražimo da predlagatelj odustane od podizanja uvjeta dobi za stjecanje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu i zakonski vrati dobnu granicu na 65, odnosno 60 godina života, sve dok se očekivano trajanje života općenito, kao i očekivano trajanje života u zdravlju nakon 65 godine života u Hrvatskoj značajnije ne približi EU prosjeku.</p> <p>Životni vijek, život u zdravlju nakon 65. godine i slično ovise o uvjetima života u stvarnom okruženju, radnim uvjetima i tehnologijama, stanju zdravstvene zaštite i njenoj dostupnosti što su neposredni razlozi hrvatskog zaostajanja za EU prosjekom te posebno za stanjem u razvijenim EU zemljama. Podizanje dobne granice za ostvarenje prava na mirovinu ne znači da će ljudi do tada moći raditi, ali znači da će zbog ranijeg odlaska u mirovinu (jer ne mogu raditi ili ih se poslodavac želi riješiti i zaposliti mlađe) biti trajno kažnjeni nižim mirovinama, što će rezultirati njihovim siromaštvom u starosti. Niti jedna vlada nema mandat predlagati ovakva rješenja bez odgovarajućih podataka koji govore u prilog njihove potrebe, već se dob za umirovljenje može produžavati tek onda kada se stvori okružje koje će to omogućiti i opravdavati.</p> <p>Članak 11. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljiv je prijedlog povećanja uvjeta dobi za stjecanja prava na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>osiguranika sa sadašnjih 60, na 61 godinu života, odnosno 62 godine života od 2027. godine. I u ovom slučaju kao i u slučaju starosne i prijevremene starosne mirovine, predlagatelj ne pruža nikakve dokaze koji opravdavaju potrebu za ovim povećanjem. Smatramo kako osoba s najmanje 41 godinom staža osiguranja u efektivnom trajanju i 60 godina života zaslužuje pravo na umirovljenje bez trajnog umanjenja mirovine. Radi se o radnicima koji su već po završetku srednje škole započeli s radom i koji su u pravilu radili u zahtjevnim radnim uvjetima i radno intenzivnim djelatnostima i koji nakon 41 godine mirovinskog staža zaslužuju umirovljenje bez kažnjavanja. Za one među njima koji se ipak odluče za ostanak u svijetu rada zakonodavac treba omogućiti stimulaciju za duži ostanak u svijetu rada, jer svojom odlukom doprinose rasterećenju mirovinskog sustava.</p> <p>Članak 13. ZID ZOMO</p> <p>Prilikom donošenja Zakona o mirovinskom osiguranju 2014. godine zakonodavac je omogućio osobama u starosnoj mirovini rad do polovice punog radnog vremena, uz zadržavanje prava na isplatu mirovine. Tada je izrijeком rečeno kako ista mogućnost neće biti pružena korisnicima prijevremene starosne mirovine, iz razloga što će to izazvati veliki val prijevremenog umirovljenja i stvoriti dodatni pritisak na mirovinski sustav, a cilj je njegovo rasterećenje.</p> <p>Ako je navedeni cilj u središtu i ovih izmjena, tada nije jasno koji argumenti stoje iza prijedloga koji bi i prijevremenim umirovljenicima omogućio rad u polovici punog radnog vremena uz istovremeno zadržavanje mirovine. Prijedlog koji nudi predlagatelj potiče i radnika i poslodavca na nova opterećenja mirovinskog sustava i sustava rada. Ako radnik može i želi nastaviti raditi, a poslodavac ima potrebu za njegovim radom, radnika treba zadržati u radnom odnosu, a ne umiroviti ga uz zadržavanje radnog mjesta. Temeljni cilj reforme je postići održivost sustava, prije svega kroz smanjivanje priljeva novih umirovljenika te osigurati adekvatnost mirovina. S obzirom na navedene ciljeve, ovakav prijedlog smatramo kontraproduktivnim, čak i</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>nerazumnim. Svjesni problema niskih mirovina prihvaćamo mogućnost rada korisnika starosnih mirovina, ali ovaj prijedlog ne smatramo korakom u pravom smjeru, a rad umirovljenika u prijevremenoj mirovini, uz zadržavanje mirovine, u pravilu ne bilježe ni druge EU zemlje. Za očekivati je da će ovakvo rješenje biti poticaj poslodavcima za slanje radnika u prijevremenu mirovinu te njihovo ponovno uzimanje u radni odnos po fleksibilnijim oblicima ugovora o radu, što predstavlja nelojalnu konkurenciju radnicima. Radnici će prihvaćati prijevremeno umirovljenje i mogućnost dodatnog rada, ako izračun pokaže kako će iznos mirovine i polovice plaće biti veći od iznosa plaće koju su imali do tada.</p> <p>Članak 22. ZID ZOMO</p> <p>Neprihvatljiv nam je prijedlog većeg umanjenja mirovina zbog odlaska u prijevremenu mirovinu linearno za 0,34 posto za svaki mjesec ranijeg umirovljenja. Već je i sadašnji model dovoljno destimulativan. Linearno umanjenje smatramo nepravednim, dok sadašnji model, prema kojem stopa umanjenja pada što je osiguranik bliže uvjetima za starosnu mirovinu, ipak stimulira kasniji odlazak u prijevremenu starosnu mirovinu, jer je blaži u kažnjavanju onih koji imaju više godina života i više godina mirovinskog staža u trenutku umirovljenja. Poznato je kako odlazak u prijevremenu starosnu mirovinu najčešće nije izbor radnika, već ga poslodavac šalje u mirovinu čim navršši prvi uvjet. Stoga tražimo da se umjesto radnika kazni, odnosno penalizira poslodavac (uključujući i državu), koji radnika šalje u prijevremenu mirovinu, jer je to mjera koja postoji u nekim zemljama. Ona se može provesti kroz propisivanje povećane uplate doprinosa, dokup mirovine do pune mirovine ili neki drugi oblik fiskalne destimulacije. Povećanje trajnog umanjenja prijevremenih mirovina, s obzirom na činjenicu nedobrovoljnog umirovljenja, neće imati za posljedicu duži ostanak u svijetu rada, nego porast siromaštva starijih osoba.</p> <p>Podržavamo povećanje polaznog faktora za određivanje starosne mirovine za osobu koja prvi puta stječe mirovinu</p>	
--	--	--	--	--

			<p>i ima 65 godina života i 35 godina mirovinskog staža i to sa sadašnjih 0,15 na 0,34 posto za svaki mjesec kasnijeg umirovljenja. Međutim, upitno je u kojoj mjeri će tu mogućnost moći iskoristiti radnici na poslovima većeg fizičkog opterećenja i/ili niže razine složenosti, jer praksa pokazuje kako ju u najvećoj mjeri koriste visokoobrazovani (sveučilišni profesori, znanstvenici, liječnici ...) čije su mirovine već značajno veće od prosjeka. Istovremeno, protivimo se ukidanju navedene mogućnosti za dugogodišnjeg osiguranika, koji prema sadašnjem uređenju ima takvu mogućnost, jer bi ovo pravo u odnosu na cilj izmjena Zakona moralo biti jednako dostupno. Predloženo rješenje značilo bi da dugogodišnji osiguranik brodograđevni radnik zbog gubitka stimulacije za dulji ostanak u svijetu rada nakon 60. godine života financira rast mirovine primjerice sveučilišnog profesora, kome će stimulacija nakon 65. godine života rasti sa sadašnjih 0,15 posto na 0,34 posto po mjesecu kasnijeg umirovljenja. To znači da mirovina sveučilišnog profesora s te osnove može biti veća i do 20,4 posto. Dugogodišnji osiguranik može izabrati da ne ode u mirovinu sa 60 godina života i 41 godinom staža i nastaviti raditi do 65. godine života, no time neće ostvariti pravo na povećanje mirovine. Ako je cilj mirovinske reforme poticaj za dulji ostanak u svijetu rada i smanjivanje pritiska na mirovinski sustav, tada se ne smije pribjegavati polovičnim rješenjima, koja će imati suprotan učinak. Sve koji mogu i žele raditi duže od zakonom propisane granice treba na isti način, bez diskriminacije poticati na ostanak u svijetu rada. Prilika je to i ženama da utječu na visinu svoje mirovine, koje značajno zaostaju za mirovinama njihovih muških kolega.</p> <p>Članak 25. ZID ZOMO</p> <p>Načelno nam je prihvatljiv prijedlog koji radnicima pri umirovljenju daje pravo izbora za njih povoljnijeg rješenja, odnosno izbor ostanka u oba stupa mirovinskog osiguranja ili prebacivanje sredstava u 1. stup. To znači uvažavanje činjenice da sustav dva mirovinska stupa ne osigurava veće mirovine svima, nego veći dio korisnika „dvostupaša“ ostvaruje i ostvarivat će manje mirovine.</p>	
--	--	--	---	--

			<p>Na ovom mjestu dobro je podsjetiti se kako je 2. stup mirovinskog osiguranja nastao preusmjeravanjem 5 posto, odnosno $\frac{1}{4}$ prihoda javnog sustava na osobne račune osiguranika u privatnim fondovima, stvorivši time sustav individualizirane kapitalizirane štednje, ali i proračunsku rupu, odnosno tzv. tranzicijski trošak u javnom sustavu. Za zatvaranje te rupe država od privatnih fondova posuđuje ta ista sredstva i na njih plaća kamatu. Očekivanja su MRMS-a da će se čak 97 posto osiguranika u trenutku umirovljenja odlučiti za prelazak u 1. stup, jer će to za njih biti povoljnija mogućnost, a da će za samo 3 posto osiguranika, i to onih s najvišim plaćama, biti povoljniji ostanak u oba stupa. Taj podatak pokazuje kako uvođenje 2. stupa mirovinskog osiguranja nije ispunilo očekivanja, a uz to je s gotovo 6 mlrd kuna tranzicijskog troška godišnje, i preskup za državni proračun.</p> <p>Iako smatramo kako je država odgovorna osigurati da nitko nema manju mirovinu zbog toga što je bio prisiljen 5 posto svoga mirovinskog doprinosa uplaćivati u 2. stup, a 15 posto u 1. stup, predloženo rješenje, osim što dovodi u pitanje smisao opstanka 2. stupa, dugoročno će za javne financije povećati teret mirovinskog sustava, odnosno stvoriti dodatni trošak, samo zato da bi se postigla razina mirovina koje bi korisnici imali da 2. stup nije uveden. MRMS je u svojoj prezentaciji iznio podatak o očekivanom pozitivnom učinku na državni proračun ovakvog rješenja, i to u iznosu od 87 mlrd kuna u razdoblju 2019.-2040., no jasno je kako dugoročno ovaj učinak može biti samo negativan. Činjenica je da će se prihod za proračun događati jednokratno, i to prilikom odlaska u mirovinu i prebacivanja sredstava u 1. stup, dok će trošak biti dugoročan, odnosno tijekom cijelog razdoblja korištenja mirovine svakog korisnika. Ako su predviđanja MRMS-a točna, većina tog troška morati će se platiti u godinama nakon 2040., što je, očito, dovoljno izvan horizonta današnje vlade, pa ona nema potrebe razmišljati o tome. Osim toga, predloženo rješenje stvara situaciju u kojoj prisilna štednja u 2. stupu omogućuje ostvarivanje profita privatnim financijskim institucijama</p>	
--	--	--	---	--

			<p>koje upravljaju fondovima (i mirovinskim osiguravajućim društvima – MOD-ovima, trenutno jednom), dok država, odnosno porezni obveznici, snose rizik i plaćaju razliku između onoga što su mirovinski fondovi svojim prinosima uspjeli ostvariti i razine mirovine koja je potrebna da bi osiguranici iz 2. stupa imali jednake mirovine kao da su bili osigurani samo u 1. stupu. Sve navedeno ukazuje na potrebu preispitivanja modela, jer ako 2. stup, čak i unatoč izdašnim državnim subvencijama, neće ostvariti više mirovine za ogromnu većinu budućih korisnika, potrebno je posve ozbiljno razmotriti svrsishodnost njegovog opstanka. Podsjećamo kako države članice EU takav model ili nemaju, ili su od njega odustale, ili se u 2. stupu štedi puno manje, recimo do 2 posto.</p> <p>Temeljem već iznesenog, apsolutno smo protiv najave povećanja izdvajanja za 2. stup na štetu 1. stupa, i to povećanja s 5, na 5,5 pa na 6 posto, odnosno smanjenja izdvajanja za 1. stup s 15 na 14,5 pa na 14 posto. Takav prijedlog znači povećanje tranzicijskog troška i javnog duga, a potpuno je besmisleno, ako će se osiguranicima omogućavati vraćanje u 1. stup.</p> <p>Na kraju, otvaramo i pitanje prava na dodatak na mirovine od 27 posto i za korisnike mirovina iz oba stupa, jer je to korekcija koja je svojedobno uvedena radi ublažavanja razlike u mirovinama starih i novih umirovljenika u istom javnom sustavu. Kako je 1. stup mirovinskog osiguranja obvezni stup generacijske solidarnosti, to svakom osiguraniku „dvostupašu“, koji se odluči za mirovinu iz oba stupa, pripada pravo na dodatak na mirovinu i to razmjerno udjelu mirovinske štednje u 1. stupu, odnosno $\frac{3}{4}$ dodatka. Predloženo rješenje takve osiguranike zakida u navedenom pravu, što je apsolutno neprihvatljivo. Smatramo da im to pravo treba biti omogućeno, a da tek onda odluče hoće li ostati u sustavu mirovina iz oba stupa ili prenijeti sva sredstva iz 2. stupa u 1. stup i tada ostvarivati mirovinu po osnovi samo 1. stupa i punog dodatka.</p> <p>Članak 41. i 43. ZID ZOMO</p> <p>Podizanje uvjeta dobi za žene za stjecanje prava na starosnu mirovinu te uvjeta dobi i staža za stjecanje</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>prava na prijevremenu starosnu mirovinu treba zadržati na sadašnjoj dinamici od 3 mjeseca po godini, a ne povećavati na dinamiku od 4 mjeseca po godini i time skratiti razdoblje u kome će se žene izjednačiti po uvjetima za umirovljenje s muškarcima. Predlagatelj nije predočio niti jedan argument koji bi govorio u prilog ovakvom prijedlogu. Predlagatelja treba podsjetiti da žene u Hrvatskoj još uvijek u najvećoj mjeri vode brigu o kućanstvu, djeci te starijim osobama, a društvo nedovoljno osigurava odgovarajuću institucionalnu skrb koja bi rasteretila žene. Dok društvo ne ispuni navedene pretpostavke svako ubrzavanje izjednačavanja dobi za umirovljenje za žene znači dodatni pritisak na žene, što će neminovno rezultirati njihovim ranijim izlaskom iz svijeta rada kroz prijevremeno umirovljenje, čime se žene dodatno kažnjavaju i stavljaju u svojevrsan neravnotežan položaj u odnosu na muškarce. Odluka Ustavnog suda RH o uklanjanju dobne diskriminacije između muškaraca i žena za odlazak u mirovinu tako je, neželjeno, stvorila novu diskriminaciju, ovoga puta za žene. Ne treba je još ubrzavati skraćivanjem prijelaznog razdoblja.</p>		
107.	Pravobranitelj za osobe s invaliditetom	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Predlažemo u odjeljku profesionalne rehabilitacije dodati odredbu kojom se utvrđuje: Predlaže se utvrditi mogućnost financiranja profesionalne rehabilitacije osiguranicima kojima je utvrđeno smanjenje radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost, a poslodavci im ne mogu osigurati adekvatno radno mjesto, u tim slučajevima predlaže se da troškove profesionalne rehabilitacije zajednički snose HZMO i HZZ.</p> <p>Obrazloženje: Smatramo da je ovakav način zajedničkog financiranja potreban, jer smo se u praksi susreli sa slučajevima kada poslodavac doista nema mogućnost preraspodijeliti zaposlenika na drugo radno mjesto. Ovim načinom bi se omogućilo da se što ranije krene sa uslugama profesionalne rehabilitacije i nalaženjem novog poslodavca i prije nego je osoba izašla iz radnog odnosa. U suprotnom osoba ostane bez posla, te završi na HZZ-u.</p>	Odbijen	Prijedlog nije predmet izmjene ovoga Zakona.

108.	Pravobranitelj za osobe s invaliditetom	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	Predlažemo brisati članak 45. stavak 2. Obrazloženje: Mnogi osiguranici stariji od 53 godine života bi uz mogućnost uključivanja u programe profesionalne rehabilitacije mogli ostati dulje na tržištu rada. Razlog više za omogućavanje ulaska u profesionalnu rehabilitaciju osiguranika starijih od 53 godine života je i konstanto	Primljeno na znanje	Nacrtom prijedloga zakona već je predviđeno podizanje dobne granice za ostvarivanje prava na profesionalnu rehabilitaciju na 55 godina života.
109.	Pravobranitelj za osobe s invaliditetom	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	Predlažemo u članku 136. dodati novi stavak 2 koji glasi: „2. Rješenje kojim se utvrđuje tjelesno oštećenje podliježe reviziji.“ Dosadašnji stavci 2. i 3. postaju stavci 3. i 4. Obrazloženje: S obzirom da se na temelju Rješenja o tjelesnom oštećenju ostvaruju mnoga prava uređena raznim zakonskim propisima potrebno je da postoje kontrolni mehanizmi i za navedeno rješenje.	Odbijen	U vezi predložene izmjene članka 136. ZOMO-a da rješenje kojim se utvrđuje tjelesno oštećenje podliježe reviziji, smatramo da nije neophodno da se obavlja revizija u redovitim postupcima, s obzirom na to da se vještačenje o tjelesnom oštećenju ne temelji na diskrecionoj ocjeni nego se provodi prema posebnom normativnom aktu, Listi oštećenja organizma-Listi I. koja je sastavni dio Uredbe o metodologijama vještačenja i u Listi su taksativno navedena tjelesna oštećenja te postotak tjelesnih oštećenja, a vještačenje se provodi na temelju neposrednog pregleda i propisane medicinske dokumentacije. Također ističemo da

					<p>postoji institut nadzora i kontrole iz članka 103. Zakona o mirovinskom osiguranju te izvanredni kontrolni pregled reguliran člankom 126.a Zakona o mirovinskom osiguranju za provjeru činjenica na temelju kojih je pravo ostvareno, koje se može obaviti u roku pet godina od dostave rješenja o pravu i taj nalaz i mišljenje koji donosi vještak - revizor u ministarstvu nadležnom za mirovinski sustav podliježe reviziji neovisno o donesenoj ocjeni. Uz to moguće su intervencije izvanrednim pravnim lijekovima u rješenje bez ograničenja rokom ako se radi o lažnoj ispravi, lažnom iskazu vještaka i sl.</p>
110.	Pravobranitelj za osobe s invaliditetom	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Predlažemo u članku 126. brisati stavak 6. zbog razloga što je obuhvaćen predloženim stavkom 2., također po sadašnjem zakonskom uređenju nakon 65 godine života oni su u prevedenoj starosnoj mirovini (članak 58. i 175. stavak 7.).</p> <p>Obrazloženje: Kontrolni pregled odnosi se samo na osobe koje na osnovi gubitka radne sposobnosti (invalidnosti) steknu pravo na mirovine, dok se članak 58. i članak 175. stavak 7. odnose na osiguranike koji na</p>	Odbijen	<p>Vezano za izmjene članka 126.brisanjem stavka 7. Zakona o mirovinskom osiguranju, da kontrolnom pregledu ne podliježe korisnik mirovine nakon 65 godine života, koji</p>

			osnovi godina života (starosti) ispunjavaju uvjete za starosnu mirovinu (nema kontrolnih pregleda nakon ispunjavanja uvjeta za starosnu mirovinu). Također, članci 14. i 17. odnose se na osobe koje nemaju nikakve veze ni sa invalidnošću ni sa kontrolnim pregledom te ih ne treba ni spominjati u članku. Dosadašnji stavci 2. i 3. postaju stavci 3. i 4.		stekne svojstvo osiguranika, navodimo da članak 126. stavak 2. Zakona o mirovinskom osiguranju uređuje kontrolni pregled za korisnike invalidske mirovine zbog potpunog gubitka radne sposobnosti stečene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju, ako stupe u osiguranje, radi provjere činjenica je li pravo ostvareno na temelju pravilno utvrđenih činjenica o gubitku radne sposobnosti ili je došlo do poboljšanja zdravstvenog stanja i uspostave radne sposobnosti. Ujedno su izuzeti korisnici koji steknu status iz članka 14. Zakona o mirovinskom osiguranju (roditelj po osnovi obavljanja roditeljske dužnosti) i 17. Zakona o mirovinskom osiguranju (osobe koje ostvaruju drugi dohodak), stoga jer osnove osiguranja iz članka 14. i 17. Zakona o mirovinskom
--	--	--	--	--	--

					osiguranju nisu vezane uz radni odnos ili obavljanje djelatnosti.
111.	Pravobranitelj za osobe s invaliditetom	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	Predlažemo u članku 126. zamijeniti stavak 2. s novim koji glasi: „(2) Kontrolnom pregledu ne podliježe korisnik invalidske mirovine zbog opće nesposobnosti za rad ili potpunog gubitka radne sposobnosti koji stekne svojstvo osiguranika.“	Odbijen	Već je prethodno odgovoreno.
112.	Pravobranitelj za osobe s invaliditetom	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	U članku 100. bilo bi neophodno brisati stavke: 6., 7., 8. i 9. zbog razloga što se navedene kategorije, od kojih su najugroženije osobe s invaliditetom stavljaju u neravnopravan položaj prema ostalim osobama koje ispunjavaju uvjete za starosnu mirovinu (65 godina staža i minimalno 15 godina osiguranja). Obrazloženje: Člankom 100. stavak 6. propisano je da: „Korisniku prijevremene starosne mirovine koji je ostvario pravo na mirovinu prema članku 35. ovoga Zakona navršavanjem uvjeta za ostvarivanje prava na starosnu mirovinu prema člancima 33. i 180. ovoga Zakona ne povećava se polazni faktor za određivanje starosne mirovine prema članku 85. stavku 3. ovoga Zakona.“ Predlažemo regulirati na način da korisnici prijevremene starosne mirovine ispunjavanjem uvjeta za starosnu mirovinu (65 godina života i 15 godina staža osiguranja) ostvaruju pravo na ponovni izračun mirovine bez dotadašnjeg umanjenja. U suprotnom su stavljeni u nepovoljniji položaj u odnosu na sve ostale osiguranike koji su ispunili uvjete za starosnu mirovinu, odnosno kao što smo to već i ranije u tekstu naveli prekršen je članak 14. Ustava RH. Ukoliko ih se želi motivirati na duži ostanak u svijetu rada može se propisati veća penalizacija za navedeno razdoblje do ostvarivanja uvjeta za starosnu mirovinu, međutim ostvarivanjem uvjeta za starosnu mora im se omogućiti korištenje prava kojeg pod istim uvjetima ostvaruju i ostale osobe koje	Odbijen	Određivanjem polaznog faktora za prijevremenu starosnu mirovinu na ovakav način, destimulira se raniji odlazak u mirovinu. Člankom 100. Zakona o mirovinskom osiguranju propisani su dodatni uvjeti za ponovno određivanje iznosa mirovine i stjecanje prava na nove mirovine, na način da svi korisnici mirovine ostvaruju to pravo nakon što navrše godinu dana staža osiguranja te stoga nije prihvatljiva argumentacija o neravnopravnom položaju osoba s invaliditetom.

			<p>odlaze u redovitu starosnu mirovinu. Nadalje, člankom 100. stavcima 7., 8. i 9. osobama s invaliditetom se nameću dodatni uvjeti koji do sada nisu postojali te se time izravno krše njihova prava propisana člankom 14. Ustava Republike Hrvatske, ujedno prava koja je RH preuzela potpisivanjem međunarodne Konvencije UN o pravima osoba s invaliditetom kojom se obvezala održati na dostignutom nivou, odnosno obvezala se da im se dostignuta razina prava neće smanjivati. Naime, navedeno ograničenje nije postojalo samim donošenjem Zakona već je naknadno uvedeno tako da većina osoba s invaliditetom nije ni upoznata s navedenom odredbom, prema kojoj neće moći ostvariti svoju starosnu mirovinu. Kada je donesena Uredba o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju (Narodne novine, br. 151/14), koja je kasnije zamijenjena Zakonom o izmjenama i dopunama zakona o mirovinskom osiguranju (Narodne novine, br. 33/15) od 1. siječnja 2015. u čl. 100. ZOMO-a (novi stavak 7.) kao uvjet za ostvarivanje prava na starosnu mirovinu, dodan je kriterij prema kojemu za vrijeme korištenja prava na invalidsku mirovinu treba navršiti barem jednu (1) godinu staža osiguranja. Čime se osobe s invaliditetom stavljaju u neravnopravan položaj prema ostalim osobama koje ispunjavaju uvjete za starosnu mirovinu (65 godina staža i minimalno 15 godina osiguranja). O navedenom postoji i presuda Europskog suda za ljudska prava: u predmetu Velikog vijeća, Belene Nagy protiv Mađarske, Sud je ocjenjivao je li zbog promjene zakonskih uvjeta za ostvarivanje prava na invalidsku mirovinu podnositeljici povrijeđeno pravo na mirno uživanje vlasništva.</p>		
113.	Pravobranitelj za osobe s invaliditetom	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Predlažemo članak 99. izmijeniti na način da se nadopuni stavak 2. tako da glasi:</p> <p>„(1) Korisniku mirovine koji se zaposli ili počne obavljati djelatnost na temelju koje postoji obveza na osiguranje isplata mirovine se obustavlja.</p> <p>(2) Iznimno od stavka 1.ovoga članka, mirovina se ne obustavlja:</p> <p>1. korisniku invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad, ostvarene do stupanja na snagu</p>	Odbijen	Važećim Zakonom o mirovinskom osiguranju isplata invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti ili profesionalne nesposobnosti za rad

			<p>ovoga Zakona</p> <p>2. korisniku invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti ostvarene prema ovome Zakonu</p> <p>3. korisniku mirovine koji ostvaruje pravo na status roditelja njegovatelja, odnosno njegovatelja</p> <p>4. Korisniku invalidske mirovine zbog opće nesposobnosti za rad, odnosno zbog potpunog gubitka radne sposobnosti kojemu je ta mirovina prevedena u starosnu mirovinu prema članku 58. stavku 1. i članku 175. stavicima 7. i 8. ovoga Zakona, ako se zaposli ili počne obavljati djelatnost na temelju koje postoji obveza na osiguranje do polovice punog radnog vremena</p> <p>(4) Korisniku invalidske mirovine zbog profesionalne ili opće nesposobnosti za rad prema posebnom propisu koji uređuje prava hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, koji prema tom propisu za vrijeme obavljanja dužnosti upravitelja zadruga nije obvezno osiguran na mirovinsko osiguranje, ne obustavlja se isplata mirovine niti se po toj osnovi ponovno određuje, kada poslove upravitelja zadruga obavlja bez plaće i naknade.“</p> <p>Obrazloženje: S obzirom na poteškoće u ostvarivanju potrebnih sredstava koja se izdvajaju u održavanje sustava mirovinskoga osiguranja odnosno isplata mirovina umirovljenicima, s obzirom na negativan trend između broja zaposlenih i broja umirovljenika o čemu smo već naveli u ovom tekstu vezano uz članak 37. da se u takvim slučajevima ostavi mogućnost rada do četiri sata, ali da se za cijelo vrijeme takvog rada isplaćuje ne cijela mirovina već polovica mirovine, budući da se za taj period ostvaruje polovica plaće ili da se u potpunosti ukine ovo naknadno uvedena nova kategorija privilegiranih korisnika mirovine.</p>		<p>se za vrijeme zaposlenja ne obustavlja.</p> <p>Korisniku mirovine koji ostvari pravo na status roditelja njegovatelja, odnosno njegovatelja, ne može se omogućiti isplata mirovine, jer se radi o posebnim vrstama osiguranja koje pretpostavljaju rad na puno radno vrijeme.</p>
114.	Pravobranitelj za osobe s invaliditetom	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Predlažemo članak 96. izmijeniti na način da glasi:</p> <p>“Članak 96.</p> <p>1) Mirovine i druga primanja iz mirovinskog osiguranja isplaćuju se putem banaka u Republici Hrvatskoj ili u inozemstvu.</p> <p>(2) Na zahtjev korisnika, mirovina ili drugo primanje iz</p>	Odbijen	<p>U odnosu na prijedlog izmjene članka 96. ZOMO-a, na način da se omogući isplata mirovine putem pošte na adresu u Republici</p>

		<p>mirovinskog osiguranja može se isplaćivati putem pošte na adresu u Republici Hrvatskoj, u kojem slučaju korisnik snosi troškove isplate putem pošte.</p> <p>(3) Iznimno od stavka 2. ovoga članka troškovi isplate mirovine i drugih primanja iz mirovinskog osiguranja putem pošte terete sredstva državnog proračuna za sljedeće korisnike:</p> <ul style="list-style-type: none"> - slijepe osobe, osobe oboljele od distrofije i srodnih mišićnih i neuromišićnih bolesti, oboljele od paraplegije, cerebralne i dječje paralize, multiple skleroze i srodnih bolesti, reumatoidnog artritisa, gluhe osobe i osobe kod kojih postoje funkcionalni poremećaji zbog kojih se ne mogu samostalno kretati bez upotrebe invalidskih kolica, kojima je rješenjem Zavoda utvrđeno svojstvo invalidne osobe prema propisima o mirovinskom osiguranju, - osobe kojima je rješenjem nadležnog tijela utvrđeno tjelesno oštećenje donjih ekstremiteta od najmanje 80%, - osobe kojima je rješenjem nadležnog tijela priznato pravo na doplatak za pomoć i njegu ili pravo na osobnu invalidninu, - osobe kojima je prebivalište udaljeno više od deset kilometara od najbliže poslovne jedinice banke ili pošte. <p>(4) Isplata mirovina i drugih primanja iz mirovinskog osiguranja u inozemstvo obavlja se primjenom pravnih propisa Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, međunarodnog ugovora o socijalnom osiguranju ili primjenom načela uzajamnosti, odnosno na temelju rješenja Zavoda o odobravanju isplate u državu s kojom nije sklopljen ugovor ili nema uzajamnosti.“</p> <p>Obrazloženje: Smatramo da ovakvim određenjem mogu biti oštećene one osobe s invaliditetom koje nisu u mogućnosti same podizati svoje mirovine, gdje ih se izjednačilo sa zdravim osobama i gdje one od 01.01.2014. nemaju više mogućnost dobivanja mirovine putem pošte već dostavu moraju plaćati, odnosno moraju se snalaziti kako će zaprimiti svoju mirovinu. U ovom članku se ponovno postavlja pitanje nepoštivanja članka 59. stavka 2. Ustava RH u kojem stoji da posebnu skrb država posvećuje zaštiti osoba s invaliditetom.</p>		<p>Hrvatskoj, na trošak samog korisnika, odnosno iznimno na teret sredstava državnog proračuna za invalidne osobe prema propisima o mirovinskom osiguranju, osobe s utvrđenim tjelesnim oštećenjem donjih ekstremiteta od najmanje 80%, osobe kojim je priznato pravo na doplatak za pomoć i njegu ili pravo na osobnu invalidninu i osobe kojima je prebivalište udaljeno više od deset kilometara od najbliže poslovne jedinice banke ili pošte, navodimo kako je za utvrđivanje zdravstvenog stanja potrebno pravomoćno rješenje nadležnog tijela, kako bi se utvrdilo da li korisnik ima pravo na isplatu putem pošte. U slučajevima kada korisnik ne posjeduje potrebno rješenje o statusu invalidnosti, potrebno je prethodno provesti postupak priznanja prava, što može trajati i po</p>
--	--	--	--	--

			<p>U Nacrtu prijedloga Zakona o mirovinskom osiguranju stajao je ovakav članak, ali je izmijenjen na štetu onih osoba s najtežim invaliditetom koje ne mogu podizati mirovine na način određen navedenim člankom u važećem Zakonu. Izmjena koju predlažemo je u suglasju s člankom 59. stavka 2. u kojem stoji da posebnu skrb država posvećuje zaštiti osoba s invaliditetom.</p>		<p>nekoliko mjeseci, te bi se time znatno odužio postupak priznanja prava na mirovinu kao i isplata iste ili bi se po ostvarivanju prava na odgovarajući stupanj invalidnosti stjecalo naknadno pravo na isplatu putem pošte što znači da bi se tijekom isplate za predložene kategorije invalida omogućile promjene u načinu isplate. Također Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje prilikom donošenja rješenja o priznanju prava i uspostavljanja isplate nije bez egzaktnih kriterija o izoliranosti pojedinih područja i adekvatne mape takvih područja u smislu predložene odredbe, u mogućnosti utvrditi koliko je prebivalište pojedinog korisnika udaljeno od prve banke ili bankomata niti može utvrditi prometnu povezanost u tom mjestu. Osim toga takvo utvrđivanje bi nužno produžilo postupak s rizikom da ne bude dosljedno provedeno s obzirom</p>
--	--	--	--	--	--

					<p>na druge korisnike u istom položaju. Napominjemo da je sadašnje zakonsko određenje da se mirovine i druga primanja iz mirovinskog osiguranja koja su ostvarena i isplaćuju od 1. siječnja 2014. isplaćuju u Republiku Hrvatsku i inozemstvo putem banaka vezano prvenstveno uz smanjenje troškova isplate mirovina na teret državnog proračuna, ali i uz tehnološki sigurniji način isplate od isplata u gotovom novcu koje su za mirovine iznimno dopuštene i prema propisima o porezu na dohodak. Nije moguće predvidjeti koliki broj korisnika bi se u slučaju izmjene ZOMO-a opredijelio za isplatu mirovinskih primanja putem pošte, a samim time, bez odgode, niti predvidjeti buduće troškove jer bi takva procjena iziskivala analizu na temelju podataka o broju registriranih invalida pri Zavodu za</p>
--	--	--	--	--	---

					javno zdravstvo s navedenim kategorijama invalidnosti, te postavljanje potrebnih kriterija za provođenje takve analize.
115.	Pravobranitelj za osobe s invaliditetom		Glede usklađivanja i rasta mirovina (čl. 88.): predlažemo da se mirovina usklađuje samo prema rastu prosječne plaće u Republici Hrvatskoj jer prema sadašnjoj formuli ista je u konstantnom opadanju u odnosu na prosječnu plaću u RH i iznosi najmanje u EU, odnosno kao što smo to već na početku i istaknuli na dan 31.12.2017. udio mirovine u neto plaći RH iznosio je 37,45%.	Odbijen	U vezi prijedloga za izmjenu članka 88. ZOMO-a, na način da se mirovina usklađuje prema rastu prosječne plaće u Republici Hrvatskoj, jer je prema sadašnjoj formuli u konstantnom opadanju u odnosu na plaću, smatramo da se prema tom modelu može dogoditi da mirovine ne rastu ako ne rastu plaće, a raste inflacija, odnosno indeks potrošačkih cijena. Važeći model osigurava rast mirovine u odgovarajućem promjenjivom omjeru između rasta plaća i potrošačkih cijena (70:30, 50:50, odnosno 30:70) - rotirajuća formula, ovisno o tome što je za korisnike povoljnije. Njime se osigurava rast mirovina u odnosu na rast plaća, ali u manjem omjeru, nego da se samo usklađuju s

					<p>rastom plaća. Ujedno propisano je da nema negativnog usklađivanja, čime se korisnici dodatno štite u uvjetima gospodarske krize.</p>
116.	<p>Pravobranitelj za osobe s invaliditetom</p>	<p>PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA</p>	<p>Predlažemo članke 76., 77. i 78. odnosno naslov: „7. Naknada putnih troškova“ premjestiti iza članka 55. Obrazloženje: S obzirom da se radi o naknadi putnih troškova uslijed ostvarivanja prava na profesionalnu rehabilitaciju.</p>	<p>Odbijen</p>	<p>Navedene odredbe ugrađene su u Zakon o mirovinskom osiguranju u skladu sa pravilama o izradi pravnih propisa.</p>
117.	<p>Pravobranitelj za osobe s invaliditetom</p>	<p>PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA</p>	<p>Vezano za članak 69. stavak 5.: Ova odredba se u praksi pokazala teško provedivom u slučajevima kada dijete sa statusom osobe s invaliditetom (najčešće utvrđenim u slučaju ostvarivanja prava sustavu socijalne skrbi), nije kroz sustav školovanje koristila pravo na profesionalnu rehabilitaciju. Primjer je osoba koja ima 40 godina i unatoč evidentnim zdravstvenim teškoćama nastoji ostvariti status osobe s invaliditetom s preostalom radnom sposobnošću iz članka 69. stavka 5. i s tim ciljem želi utvrditi preostalu radnu sposobnost radi priznavanja prava na profesionalnu rehabilitaciju, biva odbijen budući da imenovani nije bio u osiguranju i nema evidentiranog radnog staža, a u predmetu ocjene radne sposobnosti kao dio obvezne dokumentacije mora biti priložen obrazac 2IN-opis poslova zadnjeg radnog mjesta osiguranika prema kojemu se cijeni radna sposobnost. Predlažemo jasnije definirati čl. 69. st. 5. Smatramo presudnim pitanjem utvrditi protokol i nadležnost utvrđivanja preostale radne sposobnosti, odnosno da li je taj uvjet potreban obzirom na recentne izmjene propisa iz područja profesionalne rehabilitacije i upućivanja na istu.</p>	<p>Odbijen</p>	<p>Člankom 69. stavkom 5. Zakona o mirovinskom osiguranju regulirano je pravo na obiteljsku mirovinu djeteta sa statusom osobe s invaliditetom, pri čemu dijete ne mora tražiti ocjenu radne sposobnosti radi priznanja prava na profesionalnu rehabilitaciju prema mirovinskim propisima za koje je bitan status osiguranja.</p>

118.	Pravobranitelj za osobe s invaliditetom	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Zajedničke odredbe koje su uređene člankom 59. potrebno je izmijeniti i nadopuniti s obzirom da je propisano da pravo na invalidsku mirovinu ima osiguranik od dana nastanka djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti, to se dešava tako da se isti utvrđuje od datuma vještačenja koji može biti i 12 mjeseci od podnošenja zahtjeva što dovodi do toga da je za cijelo to vrijeme osoba koja se nalazi van radnog odnosa uskraćena za pripadajuću invalidsku mirovinu. Druga stavka tiče se članka 59. stavaka 2. i 7. gdje je institut pravomoćnosti potrebno izmijeniti sa institutom izvršnosti rješenja te na taj način i uskladiti sa člankom 133. stavkom 2. istog Zakona. Ovakvim uređenjem zakonodavac je protivnu stranku u upravnom postupku stavio u nepovoljan položaj u odnosu na javnopravno tijelo zbog razloga što joj je za cijelo vrijeme trajanja upravnog postupka koji može trajati i godinama (računajući i upravni spor) onemogućio pravo na isplatu invalidske mirovine. Navedeno zbog razloga što i kada upravni sud presudi u korist osiguranika-osobe s invaliditetom, te poništi protupravno rješenje, vještaci kao datum nastanka djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti ne uzimaju datum kada se osoba prvi puta vještačila već sadašnji datum (odnosno datum ponovnog pregleda) gdje se onda i taj datum uzima kao datum nastanka invalidnosti te se time ta osoba zakida za primanje invalidske mirovine za sve one godine koje su protekle od dana donošenja prvostupanjskog rješenja pa do ponovnog rješavanja o pravu na invalidsku mirovinu. Time se ovakvim normiranjem kažnjavaju sve one osobe koje u žalbenom, pa nakon toga i u sudskom postupku nastoje ostvariti svoja prava, a posredno se diskriminiraju, odnosno stavljaju u neravnopravan položaj u odnosu na javnopravno tijelo što je protivno načelu ravnopravnosti u postupku, gdje je jedna od stranaka naizgled neutralnom zakonskom odredbom unaprijed limitirana (stavljena u neravnopravan položaj).</p>	Odbijen	<p>Vezano za Vaš prijedlog da se zajedničke odredbe koje su uređene člankom 59. Zakona o mirovinskom osiguranju izmijene ili nadopune, odnosno da se mijenjaju odredbe o datumu priznanja prava na invalidsku mirovinu, od dana nastanka djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti, i početka isplate, uz argumentaciju da vještačenje dugo traje pa podnositelji zahtjeva nemaju primanja ako su izvan radnog odnosa, ističemo da je člankom 128. stavkom 2. Zakona o mirovinskom osiguranju propisano da se kao datum nastanka smanjenja ili gubitka radne sposobnosti, odnosno drugih činjenica o kojima se vještači, može utvrditi i raniji datum nego što je datum donošenja nalaza i mišljenja ako postoji medicinska dokumentacija iz ranijeg razdoblja prema kojoj je</p>
------	--	---	---	---------	--

					<p>postojalo isto stanje invalidnosti. Također ne možemo prihvatiti prijedlog da se početak isplate mirovine veže uz izvršnost rješenja, a ne uz pravomoćnost, kao do sada, jer se radi o dugoročnim pravima koji za posljedicu imaju prestanak radnog odnosa te se važećom odredbom propisanom Zakonom o mirovinskom osiguranju omogućava zaštita osiguranika i pravni put zaštite njihovih prava, putem žalbe i tužbe ako su nezadovoljni rješenjem, bez da im prestane radni odnos prije toga. U tom pogledu važeći Zakon o mirovinskom osiguranju u potpunosti je horizontalno usklađen s Zakonom o radu i drugim zakonima iz područja radnih odnosa.</p>
--	--	--	--	--	---

119.	Pravobranitelj za osobe s invaliditetom	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Predlažemo brisati članak 58. Ili izmijeniti članak 58. tako da glasi: "Korisniku prava na invalidsku mirovinu zbog djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti zbog bolesti ili ozljede izvan rada, vrši se izračun i dodjeljuje se starosna mirovina prvog dana nakon mjeseca u kojem je korisnik navršio starosnu dob iz članka 33., odnosno iz članka 180. ovoga Zakona, po službenoj dužnosti, ukoliko je starosna mirovina za osiguranika povoljnija od dotadašnje stečene invalidske mirovine."</p> <p>Obrazloženje: Ova odredba protivna je odredbama Zakona o općem upravnom postupku, odnosno pravomoćno rješenje nije oglašeno ništavnim, poništeno ili ukinuto u slučajevima i uz uvjete propisane Zakonom o općem upravnom postupku. Novo rješenje donosi se bez da je stranka tražila njegovo donošenje, čak što više sve osobe s invaliditetom protivne se donošenju novog rješenja kojima se mijenjaju njihova do tada stečena materijalna prava, odnosno mijenja njihov status. Ova odredba protivna je članku 139. ZOMO-a koji propisuje kada se pravomoćno rješenje može izmijeniti novim rješenjem pri čemu nijedan od propisanih uvjeta nije ispunjen da bi se moglo donijeti novo rješenje. Ova odredba u suprotnosti je i s odredbom članka 14. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 85/10-pročišćeni tekst) koja određuje da su svi pred zakonom jednaki. Ukoliko je uvjet za ostvarivanje prava na starosnu mirovinu 65 godina života i 15 godina staža osiguranja (članak 33. ZOMO-a), tada bi se i korisnicima prava na invalidsku mirovinu zbog djelomične nesposobnosti za rad trebalo omogućiti pravo na istu (ukoliko je zatraže) kada ispune uvjet od 65 godina života i 15 godina staža osiguranja. Na temelju ovog članka zadire se u stečena prava osoba s invaliditetom na način da se donosi novo rješenje kojim se njihova invalidska mirovina pretvara u starosnu čijim donošenjem ove osobe gube svoj status invalidne osobe. Također, ne provodi im se preračun njihove invalidske mirovine na starosnu mirovinu ukoliko je ona za njih povoljnija već se utvrđuje isti iznos koji su imali do tada, pa tim više ne</p>	<p>Vezano za prijedlog o brisanju članka 58. Zakona o mirovinskom osiguranju ili izmijeni na način da se korisniku prava na invalidsku mirovinu zbog djelomičnog gubitka ili potpunog gubitka radne sposobnosti zbog bolesti ili ozljede izvan rada obavlja izračun i dodjeljuje starosna mirovina, od prvog dana slijedećeg mjeseca nakon navršene starosne dobi za starosnu mirovinu, po službenoj dužnosti, ako je povoljnija od dotadašnje stečene invalidske mirovine, smatramo da prema postojećoj regulativi korisnik mora ispuniti dodatni uvjet od najmanje jedne godine staža osiguranja ostvarenog nakon umirovljenja, što je uvjet za sve korisnike osobne mirovine, odnosno i za korisnike prijevremene starosne, starosne, starosne za dugogodišnjeg osiguranika, a jednako tako i za korisnike</p>
------	---	---	---	---

			<p>vidimo razloga za ovakvo zakonsko uređenje osim u službi statističkog prikaza prema kojemu ćemo s vremenom imati manji udio invalidskih mirovina u ukupnom broju mirovina u Republici Hrvatskoj. Potrebno je da se ova prava reguliraju na način da korisnici invalidske mirovine zbog djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti ispunjavanjem uvjeta za starosnu mirovinu (65 godina života i 15 godina staža osiguranja) ostvaruju pravo na ponovni izračun mirovine ukoliko je ona za njih povoljnija. U suprotnom isti su diskriminirani u odnosu na sve ostale osiguranike koji su ispunili uvjete za starosnu mirovinu. Postavljamo i pitanje što je s osnovnim načelima upravnog postupka kao što je načelo zaštite legitimnih očekivanja stranaka.</p>		<p>invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti (članak 100. stavak 1. do 8. Zakona o mirovinskom osiguranju). Ne možemo se složiti s tvrdnjom da se prevođenjem korisnika invalidske mirovine zbog potpunog gubitka radne sposobnosti u starosnu mirovinu s navršenom starosnom dobi za starosnu mirovinu u istoj svoti gubi status invalidne osobe, kao i da su donesena rješenja o prevođenju protivna odredbama Zakona o općem upravnom postupku (Narodne novine, broj 47/09), odnosno da se njima zadire u stečena prava. Rješenjem o prevođenju u starosnu mirovinu ne ukida se rješenje o priznatom pravu na invalidsku mirovinu, odnosno prevedeni korisnik invalidske mirovine ne gubi nikakva prava po osnovi stečenog statusa osobe s invaliditetom, niti prema poreznim ni</p>
--	--	--	--	--	--

					<p>prema drugim propisima, što je navedeno u samom rješenju. Prevođenje se obavlja isključivo radi statističkih pokazatelja. S obzirom da su ovi korisnici svoje pravo iz mirovinskog osiguranja konzumirali stjecanjem prava na invalidsku mirovinu, nije prihvatljivo da se u prevođenju izračunava nova svota starosne mirovine, jer se starosna mirovina ne stječe dosjelošću, već s osnova naknadno ostvarenog staža osiguranja od najmanje godine dana nakon umirovljenja. Naglašavamo da se prevode samo invalidske mirovine zbog potpunog gubitka radne sposobnosti i opće nesposobnosti za rad korisnika kod kojih je uzrok gubitka radne sposobnosti bolest, a ne i zbog drugih uzroka (ozljede izvan rada, ozljede na radu i profesionalne bolesti), kako ne bi bilo zapreke za potraživanje naknadu štete iz</p>
--	--	--	--	--	--

					članka 161. Zakona o mirovinskom osiguranju od osobe koja je uzrokovala invalidnost osigurane osobe ili od društva za osiguranje, odnosno osobe štetnika, zbog nastale invalidnosti zbog tih uzroka.
120.	Pravobranitelj za osobe s invaliditetom	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Predlažemo uvođenje prava na rad sa skraćenim radnim vremenom za one osobe s invaliditetom koje zbog vrste i stupnja svoga invaliditeta nemaju umanjenu radnu sposobnost (jer uspješno obavljaju sve zadatke svoga radnog mjesta ukoliko im se osigura potrebno vrijeme tijekom rada za podmirenje potreba koje proizlaze iz njihovog invaliditeta, dakle nije im potrebno prilagođavati proces rada ili radno mjesto), ali ne mogu odraditi puno radno vrijeme, odnosno da im se omogući da rade onoliko vremena koliko im dopušta njihov invaliditet, a sukladno procjeni centra za profesionalnu rehabilitaciju, a da za preostalo vrijeme do punog radnog vremena dobivaju naknadu plaće iz sustava mirovinskoga osiguranja slijedom čega bi bile plaćene kao da rade puno radno vrijeme.</p> <p>Obrazloženje: Javljaju nam se osobe s invaliditetom koje imaju sklopljene ugovore na puno radno vrijeme, ali koje zbog vrste i stupnja invaliditeta s vremenom ne mogu fizički odraditi puno radno vrijeme (primjer: osobe s većim stupnjem invaliditeta koje ne mogu zbog svoga stanja i fizioloških potreba provesti na radnom mjestu sjedeći punih osam sati u invalidskim kolicima ili slučaj osobe s visokom amputacijom obiju nogu koja ne može u protezama izdržati puno radno vrijeme koje zbog zdravstvenih i higijenskih razloga iziskuju skidanje nakon nekoliko sati nošenja). Jedina mogućnost prema sadašnjim zakonskim rješenjima je rad u nepunom radnom vremenu što te osobe dovodi u neravnopravni položaj u odnosu na osobu bez invaliditeta na istim ili sličnim radnim mjestima. Naime, osoba s invaliditetom na</p>	Odbijen	<p>Uvođenje prava na rad sa skraćenim radnim vremenom za osobe s invaliditetom značilo bi povratak na staru definiciju invalidnosti iz članka 40. prijašnjeg Zakona o mirovinskom i invalidskom osiguranju, negativno bi utjecao na mirovinski sustav i narušio osnovne ciljeve mirovinske reforme provedene 1999. godine.</p>

			<p>ovaj način ne dobiva mogućnost biti plaćena jednako kao i osoba bez invaliditeta na istom radnom mjestu, a koja može odraditi puno radno vrijeme, dok osoba s invaliditetom upravo zbog težine invaliditeta i potreba koje proizlaze iz invaliditeta nije u mogućnosti odraditi puno radno vrijeme. Stoga su osobe s invaliditetom primorane sklapati ugovore na nepuno radno vrijeme čime su i manje plaćene, odnosno plaćene su samo za polovicu radnog vremena. Time su neminovno dovedene u neravnopravni položaj isključivo zbog invaliditeta. Napominjemo da se poticaj u vidu subvencija plaće utvrđuje sukladno odrađenim radnom vremenu, ali se time ne rješava opisani problem. Naime, osobe iz gore opisanih slučajeva ne moraju nužno imati umanjenu radnu sposobnost. Sukladno Konvenciji o pravima osoba s invaliditetom država je obvezna kroz odgovarajuće mjere usmjeravati osobe s invaliditetom prema tržištu rada i iskorištavanju njihovih potencijala. Za ovu kategoriju predlažemo mogućnost ostvarivanja statusa sličnom statusu roditelja koji koriste rad sa skraćenim radnim vremenom zbog njege djeteta s težim razvojnim teškoćama. Analogno pravu roditelja koji radi s polovicom punog radnog vremena, a za preostalu polovicu radnog vremena ostvaruje naknadu. Postoji puno opravdanje da se na jednaki način i osobi s invaliditetom može priznati ovo pravo i naknada zbog potreba proizašlih iz invaliditeta, a na temelju mišljenja i procjene centra za profesionalnu rehabilitaciju. Mišljenja smo da je navedeni prijedlog u skladu s načelom i obvezom osiguravanja razumne prilagodbe. Ovo smatramo jednom od važnih zaštitnih i poticajnih mjera. Naime, sadašnje zakonsko uređenje ne pokriva slučajeve poput navedenih primjera budući da prema sadašnjim propisima osoba s invaliditetom mora odraditi u cijelosti puno radno vrijeme ili imati sklopljen ugovor na nepuno radno vrijeme da bi jedino mogla ostvariti subvenciju u iznosu od 10 do 70%.</p>		
--	--	--	--	--	--

121.	Pravobranitelj za osobe s invaliditetom	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Predlaže se osnivanje Povjerenstva, u kojem će biti predstavnici HZMO-a, HZZ-a, ZOSI-a, Hrvatskog zavoda za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu i CPR-a, a koje će biti nadležno za donošenje odluke o opravdanosti osobno uvjetovanog otkaza.</p> <p>Obrazloženje: Prema važećoj zakonskoj regulativi ako kod radnika postoji smanjenje radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost, smanjenje radne sposobnosti uz djelomični gubitak radne sposobnosti ili neposredna opasnost od nastanka smanjenja radne sposobnosti, a poslodavac radniku ne može osigurati odgovarajuće radno mjesto može mu otkazati ugovor o radu uz suglasnost radničkog vijeća. Osnivanjem predloženog povjerenstva osigurala bi se puno veća objektivnost prilikom odlučivanja o osnovanosti odluke poslodavca o osobno uvjetovanom otkazu.</p>	Odbijen	Ovaj prijedlog nije predmet izmjene ovog Zakona.
122.	Pravobranitelj za osobe s invaliditetom	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>U članku 57. riječi: „pet godina“ zamijeniti riječima: „jedne godine“, te riječi: „58. godine života“ zamijeniti riječima „55 godine života“.</p> <p>Obrazloženje: Isto ističemo obzirom da su ovaj članak i ova vrsta mirovine uvedeni kako bi se poticalo osobe s invaliditetom na prekvalifikaciju, odnosno za osposobljavanje za poslove koje one mogu obavljati te na zapošljavanje. Međutim, iz statističkih podataka Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje proizlazi da do sada nijedna osoba nije podnijela zahtjev za profesionalnu rehabilitaciju zbog straha da ukoliko se ne zaposli neće moći više ostvariti invalidsku mirovinu, a vremenski period ostavljen u ovome članku koji iznosi pet godina je veoma dug za nekog tko ne ostvaruje nikakva druge prihode za podmirivanje osnovnih životnih troškova. Također, pojam dugotrajna nezaposlenost je u ovom Zakonu pogrešno određen na rok od pet godina, u stvarnosti pojam dugotrajne nezaposlenosti se odnosi na nezaposlenost koja je duža od godine dana. Ističemo, kako i prema definiciji zajedničkih ESF pokazatelja: Definicija dugotrajno nezaposlenih osoba razlikuje se ovisno o dobi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mladi (< 25 godina) - kontinuirano nezaposleni dulje od 6 mjeseci (>6 mjeseci). 	Odbijen	U odnosu na prijedlog da se u članku 57. Zakona o mirovinskom osiguranju riječi „pet godina“ zamijene riječima „jedne godine“, te riječi „58. godina života“ zamijene riječima „55 godina života“ ističemo da ne dovodi do zaštite invalida rada, a ujedno je u neskladu s odredbom kojom se pomiče starosna dob do koje se može ostvariti pravo na profesionalnu rehabilitaciju. Napominjemo da osiguranik ne podnosi zahtjev za profesionalnu rehabilitaciju, kao što

			<p>- Odrasli (25 godina ili više) - kontinuirano nezaposleni dulje od 12 mjeseci (> 12 mjeseci).</p> <p>Izvor: Eurostat, Labour market policy database (LMP) http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-GQ-13-002/EN/KS-GQ-13-002-EN.PDF</p> <p>Kao što smo to već ranije naveli iznad 50 godine života veoma teško je bolesnu osobu (s invaliditetom) osposobiti za neko novo zanimanje (kao primjer navodimo kako se u Sloveniji profesionalna rehabilitacija provodi zaključno do 50 godina života). Ovakve odredbe ne potiču invalide rada na profesionalnu rehabilitaciju.</p>		<p>se navodi, već se postupak za ocjenu radne sposobnosti pokreće na prijedlog izabranog liječnika primarne zdravstvene zaštite ili u povodu zahtjeva osiguranika za ocjenu radne sposobnosti (članak 123. Zakona o mirovinskom osiguranju) u kojemu se utvrđuje je li nastalo smanjenje radne sposobnosti „za više od polovice“ u odnosu na zdravog radnika, u odnosu na poslove koje je osiguranik posljednje obavljao, a potom i za sve druge poslove iste razine obrazovanja te ako postoji, utvrđuje se potom postoji li preostala radna sposobnost s obzirom na njegovo zdravstveno stanje, starosnu dob, naobrazbu i sposobnost, a radi osposobljavanja za druge poslove izvan svojeg zanimanja s punim radnim vremenom. Isto tako, prijedlogom se ne postiže unaprjeđenje</p>
--	--	--	---	--	---

					instituta profesionalne rehabilitacije, odnosno njezine osnovne svrhe zadržavanje invalida rada s preostalom radnom sposobnošću na tržištu rada.
123.	Pravobranitelj za osobe s invaliditetom	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	Predlažemo izmjenu članka 57. budući da novi institut koji je uveden stupanjem na snagu novog ZOMO-a prvi put od 01.01.2014., a koji je propisan čl. 57. pod nazivom „Privremena invalidska mirovina“ nije ispunio svoju svrhu, prvenstveno zbog rigoroznih uvjeta koji su u njemu propisani, pa predlažemo navedene izmjene ili da se isti u potpunosti briše kao nesvrshodan (odredbe zakona moraju u stvarnosti biti provedive).	Odbijen	Već je prethodno odgovoreno.
124.	Pravobranitelj za osobe s invaliditetom	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Predlažemo članak 44. u potpunosti izmijeniti na način da bude usklađen sa Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom, tako da glasi:</p> <p>„1) Profesionalna rehabilitacija prema ovome Zakonu je skup aktivnosti (predviđenih propisima o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom) usmjerenih na osposobljavanje invalida rada za rad uz očuvanje njegove preostale radne sposobnosti.</p> <p>2) Profesionalna rehabilitacija provodi se u skladu s propisima o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom, ako ovim Zakonom nije drukčije propisano.“</p> <p>Obrazloženje: Proces profesionalne rehabilitacije u mirovinskom sustavu sveden je na samo dva postupka - prekvalifikaciju i dokvalifikaciju. Navedenim terminima pokriven je samo manji dio procesa profesionalne rehabilitacije predviđenog Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom i Standardima usluga profesionalne rehabilitacije.</p> <p>Cjelokupni proces profesionalne rehabilitacije aktivnih osiguranika (osiguranici koji ulaze u postupak profesionalne rehabilitacije kroz mirovinski sustav), uz</p>	Odbijen	Ovaj prijedlog nije predmet izmjene ovog Zakona.

			<p>prekvalifikaciju ili dokvalifikaciju obuhvaća i:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rehabilitacijsku procjenu razine radnih sposobnosti, znanja, vještina, radnih navika i profesionalnih interesa - Pomoć u prevladavanju različitih poteškoća koje onemogućuju uključivanje u daljnje usluge profesionalne rehabilitacije - Izradu perspektiva - Analizu radnog mjesta - Stručnu podršku i praćenje tijekom obrazovanja i osposobljavanja ili usavršavanja s obrazovnim programom - Stručnu podršku i praćenje na određenom radnom mjestu i u radnom okruženju; - Jačanje radnih potencijala i profesionalnih kompetencija (Radni centar) - Jačanje radnih potencijala i profesionalnih kompetencija (Virtualna radionica) - Izradu plana prilagodbe radnog mjesta i radnog okoliša (arhitektonska prilagodba), te potrebne prilagodbe opreme i sredstava za rad (tehnička prilagodba) - Procjenu radne učinkovitosti - Osposobljavanje na radnom mjestu 		
125.	Pravobranitelj za osobe s invaliditetom	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Vezano za članak 39. stavak 3. predlažemo: Djelomični gubitak radne sposobnosti postoji kada kod osiguranika postoji smanjenje radne sposobnosti iz stavka 1. ovoga članka, a s obzirom na zdravstveno stanje, životnu dob, naobrazbu i sposobnost ne može se profesionalnom rehabilitacijom osposobiti za rad s punim radnim vremenom na drugim poslovima, ali može raditi najmanje 50% radnog vremena na prilagođenim poslovima iste ili slične razine obrazovanja koji odgovaraju njegovim dosadašnjim poslovima ili se kroz osposobljavanje na radnom mjestu, može osposobiti za rad s najmanje 50% radnog vremena na prilagođenim poslovima iste ili slične razine obrazovanja koji odgovaraju njegovim dosadašnjim poslovima.</p> <p>Obrazloženje: Važeća pravna norma propisuje da se osiguranicima kod kojih je nastupio djelomični gubitak radne sposobnosti u postupku ocjene radne sposobnosti utvrđuje i postotak radnog vremena kojeg su sposobni</p>	Odbijen	Već je prethodno odgovoreno.

			<p>odraditi na prilagođenim poslovima (poslovi koji su u skladu s medicinskim kontraindikacijama osiguranika, te je prema važećoj normi predviđeno od 70% do 100% radnog vremena. U praksi se pokazalo da postoji potreba da se uz djelomični gubitak radne sposobnosti predvidi mogućnost rada s 50% radnog vremena.</p> <p>Donošenjem ove izmjene omogućilo bi se dulji ostanak u svijetu rada brojnih osoba s invaliditetom, ponajprije onih oboljelih od multiple skleroze, miastenije gravis i sl. Nadalje, UN Konvencija o pravima osoba s invaliditetom nalaže implementaciju razumne prilagodbe, a prilagodba radnog vremena predstavlja jedan od značajnijih vidova razumne prilagodbe.</p> <p>Uz gore navedeno postoji i potreba da se za osobe kojima je utvrđen djelomični gubitak radne sposobnosti te su im u svezi s tim utvrđene neke kontraindikacije (stoga im je radno mjesto potrebno prilagoditi ili ih je potrebno rasporediti na drugo radno mjesto iste ili slične razine obrazovanja), uvede mogućnost osposobljavanja na radnom mjestu. Za vrijeme tog osposobljavanja primali bi osobni dohodak, tj. ne bi im se priznavalo pravo na neku posebnu naknadu. Poslodavci bi za vrijeme osposobljavanja mogli koristiti uslugu stručne podrške na radnom mjestu (provodi nadležni Centar za profesionalnu rehabilitaciju) te bi im se po završenom osposobljavanju omogućilo korištenje usluga procjene radne učinkovitosti i prilagodbe radnog mjesta.</p>		
126.	Pravobranitelj za osobe s invaliditetom	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>U članku 39. stavku 2. predlažemo: Preostala radna sposobnost postoji kada je kod osiguranika nastalo smanjenje radne sposobnosti iz stavka 1. ovoga članka, ali se može osposobiti za rad s punim radnim vremenom na drugim poslovima, odnosno profesionalnom rehabilitacijom može osposobiti za rad s najmanje 50% radnog vremena na drugim poslovima.</p> <p>Obrazloženje: U praksi se pokazalo da je uključivanje u postupak profesionalne rehabilitacije samo onih osiguranika za koje je procijenjeno da će se kroz usluge profesionalne rehabilitacije moći osposobiti za rad u</p>	Odbijen	Već je prethodno odgovoreno.

			punom radnom vremenu, ograničavajuće te se na taj način umirovljuju osobe koje bi se mogle osposobiti za rad s polovicom radnog vremena i ostati u svijetu rada.		
127.	Pravobranitelj za osobe s invaliditetom	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Predlažemo izmijeniti članak 39. stavak 2. tako da glasi: „Članak 39.</p> <p>(1) Smanjenje radne sposobnosti prema ovome Zakonu postoji kada je kod osiguranika, zbog trajnih promjena u zdravstvenom stanju koje se ne mogu otkloniti liječenjem, radna sposobnost smanjena za više od 50% u odnosu na zdravog osiguranika iste ili slične razine obrazovanja (djelomični gubitak radne sposobnosti). Poslovi prema kojima se ocjenjuje sposobnost za rad obuhvaćaju sve poslove koji odgovaraju njegovim tjelesnim i psihičkim sposobnostima, a smatraju se odgovarajućim njegovim dosadašnjim poslovima, ukoliko je osiguranik u sustavu rada. Ukoliko se radi o osobi koja je izvan sustava rada (osiguranja), sposobnost za rad se ocjenjuje i prema završenoj stručnoj spremi i vrsti posla za koji se osoba školovala.“</p> <p>Obrazloženje: U obrazloženju vezano uz stavak 1. problem koji se pojavljuje je da je dosta osoba koje su ostale bez posla zbog dužeg bolovanja radile posao za koji se uopće nisu školovala, odnosno posao izvan struke. Također, ima i slučajeva gdje osoba također više ne radi određeni posao jer je poslodavac otišao u stečaj. Kroz godine je kod nje nastupila i nesposobnost za rad (npr. prometna nesreća) te se i ovakvoj osobi traži od bivšeg poslodavca opis poslova koje ta osoba već dugi niz godina ne radi, a poslodavac u pojedinom slučaju više i ne postoji te ne može dostaviti obrazac IN2. Postavlja se i pitanje dostavljanja tog obrasca za osobu koja godinama više ne radi za bivšeg poslodavca te vjerojatno neće više ni obavljati navedene poslove, već možda sasvim druge, odnosno one za koje se školovala (osobe najčešće i traže posao u svojoj struci, te ukoliko ga ne nađu prihvaćaju bilo koji drugi posao koji nije trajne naravi).</p>	Odbijen	Već je prethodno odgovoreno.

128.	Pravobranitelj za osobe s invaliditetom	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>U članku 37. predlažemo formiranje novog stavka koji bi glasio:</p> <p>“(6) Iznimno od stavaka 1. do 5. ovoga članka osiguranik koji je nakon ispunjenja uvjeta za starosnu mirovinu prema ovome Zakonu, nastavio koristiti status roditelja njegovatelja ili njegovatelja (uz primanje naknade) prema propisima o socijalnoj skrbi, može i bez prestanka toga statusa steći pravo na starosnu mirovinu.”</p> <p>Obrazloženje: Vezano uz ovaj dio prijedloga koji se odnosi na status roditelja njegovatelja i njegovatelja i naknade koja se po tom statusu prima kao pravo iz sustava socijalne skrbi istaknuli smo prijedlog zbog razloga povećanih životnih troškova koji proizlaze iz najtežih oblika invaliditeta, te uz kompletnu brigu člana obitelji za tu osobu s invaliditetom gdje bi da se ista stavi na teret državi (putem doma ili putem bolnice, palijativne skrbi) ti troškovi za državu bili značajno već. Navedeno također iz razloga što je i Upravni sud u Rijeci u nedavnoj presudi utvrdio: „Postavlja se pitanje koji bi bio smisao stjecanja prava iz sustava socijalne skrbi ako bi se istodobno gubilo drugo socijalno pravo, u konkretnom slučaju pravo na mirovinu, po osnovi kojega tužiteljica prima veći iznos negoli na temelju statusa roditelja njegovatelja (razlika iznosi približno 400,00 kuna mjesečno), osobito imajući u vidu da se prava mirovinskoga ili radnog odnosa i prava iz sustava socijalne skrbi mogu kumulirati..”</p>	Odbijen	Već je prethodno odgovoreno.
129.	Pravobranitelj za osobe s invaliditetom	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	<p>Članak 37. važećeg Zakona: Kako bi se približili zakonodavnim rješenjima drugih europskih zemalja predlažemo u članku 13. predmetnog prijedloga riječi: „steći pravo na tu mirovinu“, zamijeniti sa riječima: „steći pravo na polovicu (50%) mirovine“.</p> <p>Predlažemo ubaciti novi stavak koji bi glasio:</p> <p>„Osobe s djelomičnom nesposobnošću za rad koje se nakon ispunjavanja uvjeta za starosnu mirovinu zaposle do polovice punog radnog vremena, zadržavaju pravo na starosnu mirovinu.“</p> <p>Obrazloženje: Navedenim člankom 37. stavkom 6. nisu</p>	Odbijen	Već je prethodno odgovoreno.

			obuhvaćene osobe s invaliditetom, odnosno osobe s djelomičnom nesposobnošću za rad budući da one nakon ostvarivanja prava na starosnu mirovinu ne mogu zasnovati radni odnos s polovicom radnog vremena, a da istovremeno zadrže svoju punu invalidsku mirovinu. Na primjer, niti osobe koje su imale svoj registrirani obrt te su uredno uplaćivale sve doprinose nisu imale mogućnost ponovnog obračuna mirovine te uvećavanja iste za sve godine koje su nakon ostvarivanja invalidske mirovine zbog opće nesposobnosti za rad ili nastavile raditi ili nakon nekog vremena se zaposlile. Za to novo razdoblje za koje su uredno podmireni i svi doprinosi, nije im čak ponovno ni obračunata te uvećana invalidska mirovina premda im je za navedeno razdoblje bila stornirana isplata invalidske mirovine zbog opće nesposobnosti za rad.		
130.	Pravobranitelj za osobe s invaliditetom	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	U članku 27. stavku 6. važećeg ZOMO-a predlažemo zamjenu postojećeg na način da isti glasi: „Korisnicima invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti iz članka 39. stavka 3. ovoga Zakona u staž osiguranja računa se razdoblje provedeno u zaposlenju s najmanje 50% radnog vremena na prilagođenim poslovima iste ili slične stručne spreme koji odgovaraju njegovim dosadašnjim poslovima, kao da su proveli na radu puno radno vrijeme.“ Obrazloženje: Ovaj prijedlog vezan je uz prijedlog izmjene članka 39. stavka 3., tj. ukoliko se usvoji da korisnik invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti može raditi najmanje 50% radnog vremena na prilagođenim poslovima, navedenih 50% radnog vremena računat će se kao da je proveo na radu puno radno vrijeme.	Odbijen	Već je prethodno odgovoreno.
131.	Matica umirovljenika Hrvatske	PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA	MINISTARSTVU RADA I MIROVONSKOG SUSTAVA Predmet: E-savjetovanje o Nacrtu prijedloga Zakona o mirovinskom osiguranju	Odbijen	Već je prethodno odgovoreno.

			<p>Matica umirovljenika Hrvatske, najveća udruga civilnog društva koja ima 280.000 članova, starijih osoba pokušala je u dijalogu, preko Nacionalnog vijeća i Radne skupine za izradu Nacrta Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju, priopćenjima i argumentima, predlagati rješenja koja su od presudne važnosti za sadašnje umirovljenike i starije osobe.</p> <p>Nismo naišli na otvorena vrata onako kako smo željeli, osim formalističkih pristupa koja ne zadovoljavaju ne samo Maticu i njeno članstvo, nego i sve umirovljenike u Republici Hrvatskoj koji u Matici vide svog zaštitnika i predstavnika u zalaganju za njihova prava.</p> <p>U Matici smo ocijenili da je osobito važno baš sada, u vrijeme donošenja nove reforme mirovinskog sustava, otvoriti dijalog jer je ovo ključni trenutak za donošenje konstruktivnih i kvalitetnih prijedloga za poboljšanje mirovinskog sustava i otklanjanje dosadašnjih problema koji su najveći broj sadašnjih umirovljenika doveli u teško siromaštvo i prevelik broj mirovina sveli na razinu socijalne pomoći.</p> <p>Očekivali smo, prije nego što je objavljen radni Nacrt prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju, puno više dijaloga Vlade s predstavnicima umirovljenika u Radnoj skupini kao i na Nacionalnom vijeću s njihovim članovima.</p> <p>Time bi pokazali, ono što mi u Matici želimo, da se dijalogom, uz uvažavanje argumenata, dolazi do rješenja koja su od velike važnosti, posebno kada je riječ o tako značajnom Zakonu koji se odnosi na sve sadašnje i buduće umirovljenike.</p> <p>Mi u Matici i u Sindikatu umirovljenika Hrvatske uočili smo da je u radnom Nacrtu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju predloženo najmanje promjena koje bi išle u korist SADAŠNJIH umirovljenika. Na to smo upozorili i zajedničkim priopćenjem kao i zahtjevima na Nacionalnom Vijeću da PRIORITET U NAJNOVIJOJ MIROVINSKOJ REFORMI BUDE RJEŠAVANJE SIROMAŠTVA U KOJE SU PALI SADAŠNJI UMIROVLJENICI. Upravo sada se, nakon</p>	
--	--	--	--	--

		<p>objavljivanja i e-savjetovanja to i pokazalo, jer ispada kao da je kriterij bio – najmanje dati sadašnjim umirovljenicima i pridati veću „brigu“ budućima, čak i onima iza 2030. godine prema kojima ova Vlada, u odnosu na dosadašnje u buduće, neće imati neku veću odgovornost.</p> <p>Ali nismo protiv toga da se misli i o budućim umirovljenicima, ako je to na način da se ne podcjenjuje sadašnje niti da se podmeće tobožnja veća „skrb“ o budućima.</p> <p>Dakle, Matica je ponudila DIJALOG. Umjesto toga, vraćen nam je MONOLOG u kojem se gotovo uopće ne uvažava mišljenje predstavnika najvećeg broja ove generacije, a riječ je o 1,23 milijuna ljudi. Ne možemo vjerovati da takav odnos uopće može biti, jer podcjenjivanje ovako velikog broja starijih, a mi bi rekli, mudrih glava, i njihovo ne uvažavanje može se vratiti kao bumerang kojeg se neće moći lako ispraviti.</p> <p>Iz Vlade je iznesen radni prijedlog Nacrta Zakona o izmjeni i dopuni Zakona o mirovinskom osiguranju, ali bez ozbiljnih konzultacija s predstavnicima umirovljenika, ni u Radnoj skupini niti u Nacionalnom vijeću. To se pretvorilo u puku formalnost koja bi trebale predstavljati dijalog sa „socijalnim partnerima“.</p> <p>Prošle godine smo zajedno sa Sindikatima tražili osnivanje Radne skupine za izmjenu Zakona o mirovinskom osiguranju, kako bi ona na vrijeme počela radom i kako bismo svi zajedno imali dovoljno vremena provesti kvalitetnu analizu te predložiti odgovarajuća rješenja. Međutim, Radna skupina osnovana je tek ove godine, sastala se samo dva puta. Prvi put krajem svibnja 2018. godine, kada su predstavnici resornog Ministarstva rada i mirovinskog sustava i HZMO-a članovima skupine predstavili aktualne podatke o stanju mirovinskog sustava. Drugi sastanak održan je krajem lipnja 2018. godine s tim što je, nevjerojatno, ali istinito, resorno Ministarstvo dan ranije upoznalo novinare s prijedlozima konačnih rješenja o reformi, što je upravo na datum sastanka bilo popraćeno u dva dnevna lista, putem kojih su i članovi Radne skupine, zajedno sa širom javnošću,</p>		
--	--	---	--	--

			<p>prvi put dobili informaciju o pravcu reformskih mjera. Dakle, u Radnoj skupini se nije vodio dijalog, već su njezini članovi, pa tako i socijalni partneri, bili samo još jedna skupina kojoj su iznesena rješenja, bez analize, argumenata i razgovora, bez uvažavanja druge strane, pa se sve pretvorilo u nametanje rješenja, a to je kulminiralo „konačnim“ prijedlogom radnog Nacrta bez uključenih mišljenja predstavnika umirovljenika pa i Sindikata.</p> <p>Dijalog podrazumijeva uvažavanje argumenata, a polako se uvodi zamjena za dijalog – predavanja predstavnicima umirovljenika i sindikata. Recimo, čemu je služio Okrugli stol u Saboru, kada su predavanje predstavnicima umirovljenika držali ministri i predstavnici državnih institucija, a drugoj strani nisu omogućili doći do riječi niti ih uvažavati. Ograničili su riječ predstavnicima umirovljenika na minimum, a ministrima i predstavnicima vlasti dali priliku da još jednom iznose svoje teze i prijedloge iako često u medijima i u javnosti govore ono što su ponavljali na tom skupu.</p> <p>To je loše odjeknulo, a bilo je povodom Međunarodnog dana starijih osoba, kojeg inače državne institucije ne obilježavaju kako bi to trebalo. Nisu se oglasili povodom toga dana predsjednik Vlade, ni Sabora kao niti Predsjednica države.</p> <p>Nije ovo prvi, ali niti posljednji, da Matica umirovljenika Hrvatske nudi dijalog, ali takav koji u demokratskom društvu podrazumijeva ravnopravnost u iznošenju mišljenja i argumenata te jednakost u objektivnom zaključivanju i predlaganju rješenja za starije osobe. Posebno se to odnosi na problem siromaštva kpoje se mora smanjivati, a ne stavljati pod tepih i statistički i na druge načine uljepšavati stvarnost.</p> <p>Znači, strpljenje je ipak pri kraju i Matica ozbiljno upozorava i apelira da se vratimo dijalogu i uvažavanju argumenata bez podcjenjivanja najvećeg broja starijih osoba.</p> <p>Ponuđena rješenja za izmjene Zakona, nažalost, kao i puno puta do sada, nisu rezultat provedene analize, a čini se kako će mnoga od njih postići učinke suprotne</p>	
--	--	--	---	--

			<p>namjeravanim.</p> <p>U prijedlogu Nacrta Zakona o ZOMO uz ostalo stoji da su „rashodi mirovinskog osiguranja generacijske solidarnosti u 2017. godini iznosili 38,07 milijardi kuna (10,5% BDP-a), s time da su prihodi od doprinosa za I. mirovinski stup iznosili 21,23 milijardu kuna. To znači da je samo 56% rashoda za mirovine pokriveno doprinosima, dok je čak 44% rashoda financirano iz državnog proračuna. Predviđeni rashodi za 2018. godinu iznose 38,9 milijardi kuna“.</p> <p>Opet se podmeću brojke koje proizlaze iz ovih podataka i to o 17 milijardi kuna koje se moraju dodavati iz Državnog proračuna da bi se osigurala isplata mirovina. Međutim, u odnosu na taj „deficit mirovinskog sustava“ treba jasno reći kako od navedenog iznosa oko 12 milijardi kuna otpada na tranzicijski trošak i trošak mirovina ostvarenih po posebnim propisima. Međutim, moramo upozoriti da se ovim stvara anti umirovljeničko raspoloženje po kojem baš umirovljenici čine najveći državni trošak i postaju veliki su krivci su za postojeće gospodarsko stanje u državi. To Matica ne može i neće prihvatiti zbog svog članstva, ali i svih umirovljenika, pa će se zalagati za istinu u raspravama oko novog mirovinskog sustava na način da se te brojke stave u kontekst u koji i pripadaju.</p> <p>Mirovinska reforma prevažno je pitanje za sve sadašnje i buduće umirovljenike, jer oni zaslužuju da se otklone negativni učinci svih bivših reformi i povremenih intervencija u mirovinski sustav te odredi pravac djelovanja u sadašnjosti i budućnosti. S obzirom na visoku razinu neslaganja s predloženim rješenjima te očekivanim negativnim učincima za umirovljenike, ali i sustav u cjelini, predlažemo da se radni Nacrt prijedloga Zakona vrati Radnoj skupini i Nacionalnom vijeću na razmatranje i da se konačno uvažavaju mišljenja i argumenti predstavnika 1,23 milijuna umirovljenika.</p> <p>Želimo podsjetiti da, i nakon usklađivanja za 2,7 posto, od 1. srpnja ove godine, prosječna mirovina onih koji su je stekli po Zakonu o mirovinskom osiguranju, iznosi svega 2.402 kune mjesečno. To je samo 38,7 posto u</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>odnosu na prosječnu neto plaću za srpanj ove godine i na samom je dnu od svih europskih zemalja onih koje su članice EU-a i onih koje to još nisu.</p> <p>Upozoravamo, da od početka usklađivanja mirovina 1999. godine do danas, po Švicarskoj i varijabilnoj formuli, mirovine su zaostale u odnosu na rast plaća za čak 14,2 posto, a ako ostane ova formula zaostajat će sve više pa će umirovljenici pasti u još veće siromaštvo i neimaštinu.</p> <p>Stoga iz Matice umirovljenika Hrvatske, upravo i u povodu donošenja ovog Zakona, predlažemo najvažniju promjenu, koja je od presudne važnosti za umirovljenike, da se mirovine usklađuju samo s rastom većeg indeksa plaća ili potrošačkih cijena, a ne njihovom kombinacijom koja je pokazala loše rezultate. Time ne bi povećali mirovine, nego bi samo zaustavili stalni pad postotka rasta prosječnih mirovina u odnosu na prosječne plaće. Mirovine u postotku rasta imaju manju osnovicu od plaća i, naravno, manji rast, ali bi barem neko vrijeme zaustavili enormno zaostajanje rasta mirovina u odnosu na rast plaća barem u relativnom odnosu.</p> <p>Spremni smo, uz puno uvažavanje i razumijevanje, razgovarati i tražiti rješenja, ali ona koja bi morala biti konačno i u interesu SADAŠNJIH umirovljenika. Ne možemo prihvatiti da ostane postojeći način usklađivanja mirovina za prvo polugodište tekuće godine u omjeru kakav je bio u švicarskoj formuli. To znači, ne više zbrajati 50 posto indeksa rasta plaća i 50 posto indeksa rasta cijena pa po tom usklađivanju onda mirovine i isplaćivati u cijelom drugom polugodištu. Trebalo je računati kao i na kraju drugog polugodišta po varijabilnoj formuli zbrajanja 70 posto većeg indeksa i 30 posto manjeg indeksa plaća ili potrošačkih cijena.</p> <p>Samo na prvi pogled, bez ozbiljne raščlambe, izgleda da je isto na kraju godine primijeniti formulu 70:30, ali nema retroaktivnog plaćanja za drugo polugodište u godini u kojoj se ta formula tobože primjenjuje.</p> <p>I dalje, umjesto konfrontacija, nudimo dijalog i dogovor kako bismo pronašli najbolje rješenje za umirovljenike, ali i proračunski održiv prijedlog, kao na primjer,</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>usklađivanje 80:20 ili samo u skladu s indeksom rasta plaća. Matica je svojevremeno predlagala da se mirovine usklađuju samo s rastom plaća i da umirovljenici dijele sudbinu radnik, iako su i njihove plaće još uvijek preniske u odnosu na zemlje u Europskoj uniji.</p> <p>Kada je riječ o Drugom stupu tzv. kapitalizirane štednje, mi iz Matice i Sindikata umirovljenika tražimo reformu i tog stupa obveznog mirovinskog osiguranja. Dajemo prednost Prvom stupu iz kojeg svi sadašnji umirovljenici primaju mirovinu. Doprinos za prvi stup je smanjen za četvrtinu sredstava, odnosno za više od šest milijardi kuna godišnje i prebačen u Drugi stup. Mi smo podržali prijedloge da se svima iz Drugog stupa omogući prelazak u Prvi stup i da tako osiguraju i dodatak od 27 posto, odnosno da imaju pravo izbora. Ne prihvaćamo da se isplaćuje dodatak, na račun prvog stupa, jer to stvara novu još veću nepravdu, ali za umirovljenike iz Prvog stupa generacijske solidarnosti. Ta nepravda bi vrlo brzo došla do izražaja, a takva ocjena se donedavno opravdano čula i iz Ministarstva rada i mirovinskog sustava. Dodatak može biti samo ekvivalentan doprinosu koji je uplaćivan u Drugi stup i jedino tako je zajamčena jednakost umirovljenika Prvog i Drugog stupa u odnosu na dodatak od 27 posto ili manje od toga.</p> <p>Predlagali smo i argumentirali da treba mijenjati i model obiteljske mirovine tako da braćni partneri mogu naslijediti dio mirovine umrloga jer su kroz svoj radni vijek oboje izdvajali doprinose za svoje mirovine i da se ta praksa iz mnogih europskih zemalja primijeni i kod nas. Sadašnji zakon omogućuje da se može naslijediti samo 70 posto mirovine od umrlog partnera. Time se svrstavamo među najlošija rješenja za umirovljenike u Europi. Ta praksa u Europi postoji kod više država koje vode računa o najstarijima znajući da su režije i dalje jednake, bez obzira što jednoga od njih više nema.</p> <p>Podržavamo prijedlog u radnom Nacrtu Zakona za proširenje prava na rad umirovljenika bez obustave mirovine i tražimo da se to odnosi na sve kategorije umirovljenika i da im se omogući izbor između rada na puno radno vrijeme uz pola mirovine ili na pola radnog</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>vremena s punom mirovinom.</p> <p>Upozoravamo da je 3. rujna 2018. godine Matica umirovljenika Hrvatske zajedno sa Sindikatom umirovljenika Hrvatske uputila mišljenja i prijedloge o mirovinskoj reformi Ministarstvu rada i mirovinskog sustava, Radnoj skupini za izradu Nacrta prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju. Vjerujemo da će i ta mišljenja, kao i ovi prijedlozi, biti ozbiljnije razmatrani u procesu usvajanja novog Zakona o mirovinskom osiguranju.</p> <p>U Zagrebu 14. listopada 2018. godine Predsjednica Matice</p> <p>mr. Višnja Fortuna</p>		
--	--	--	---	--	--

